

گیرانه وهی وهرش

دانه ر

د. احمد ضيف الله عمر أبو سمهدانه

سهرپه شتياري گشتي

شيخ نظام الدين يونس عزيز

سلسلة في القراءات القرآنية وعلوم القرآن

الدرة الحسان

في القراءات العشر للقرآن

رواية ورش

عن نافع المدني
من طريق الشاطبية

تقديم

د. عبد الرحمن يوسف الجمل
الشيخ : سعيد صالح زعيمة
الشيخ : جمال إبراهيم القرش

إعداد

خادم القرآن الكريم الدكتور:

أحمد ضيف الله أبو سهدانة

الجامع للقراءات العشر الصغرى والكبرى
والأربع الشواذ
عضو مشيخة المقارئ الفلسطينية

گیرانه وهی

وه ریش

دانه ر

د. احمد ضیف الله عمر أبو سمهدانه

سهرپه شتیاری گشتی

شیخ نظام الدین یونس عزیز

ژماره‌ی سپاردن
له هۆبه‌ی سپاردنی کتیب
له به‌ریوه‌به‌رایه‌تی گشتی کتیب‌خانه گشتیه‌کان
له وه‌زاره‌تی رۆشنبیری و لاوان
661 له 2022/7/3
عێراق - هولێر

لیستی سه‌ریه‌رشتیاری ته‌رجه‌مه‌کردنی یه‌رتووک

شیخ هیبت فخری القاضي

سه‌ریه‌رشتیاری زانستی

رېگه پېدراو له قيراناتی عه‌شره‌ی بچووک و گه‌وره‌و چوار شاده‌که
خاوه‌نی پروانه‌می ماسته‌ر له زانستی ئیسلامی

یونس عثمان محمد أمين

پېداچوونه‌وه‌ی زانستی

رېگه پېدراو له قيراناتی عه‌شره‌ی بچووک
ماسته‌ر له زمانى عه‌ره‌بی

د. إسماعيل عبد الرحمن عبد الله

پېداچوونه‌وه‌ی زمانه‌وانی

قوتابی له قيراناتی عه‌شره‌ی بچووک
دکتورا له زمانى ئینگلیزی و زمانه‌وانی — وه‌رگی‌ری سویند‌خواردوو

نه‌ندازیار زاهر مزاحم الشریده

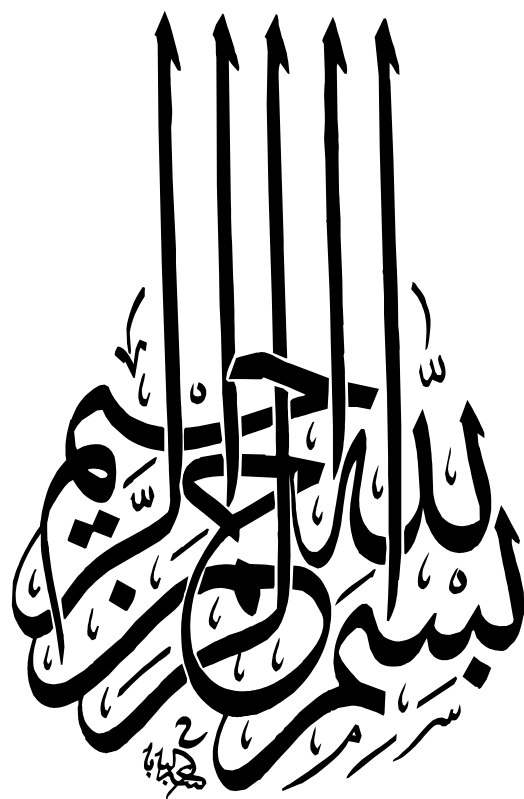
سه‌ریه‌رشتیاری چاپ

قوتابی له قيراناتی عه‌شره‌ی بچووک
ماسته‌ر له نه‌ندازیاری کومپیوتهر

ماموستا صفوان صالح أحمد

وه‌رگی‌ر

ماموستای خویندنی ئیسلامی
ماسته‌ر له زانستی ئیسلامی

قَالَ تَعَالَى:

﴿الَّذِينَ ءَاتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَتْلُونَهُ حَقَّ تِلَاوَتِهِ

أُولَئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ فَاُولَئِكَ هُمُ

الْخَاسِرُونَ ﴿١٢١﴾ البقرة: ١٢١

له عوسمانی کوپی عه فانه وه (ﷺ) ئه فه رموی: پیغه مبه ری خوا فه رمویه تی:

(خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ)

(چاکترینتان ئه و که سانه ن که خو یان فی ری قورئان خو یندن ئه که ن و خه لکیش فی ر ده که ن)

پیش کشه به:

هه مو كه سيك كه مافي هه يه به سه رمه وه

دايك و باوكم و ماموستاكانم و شه يخه كانم

هه ر كه سي پيتيكي فيركردوم له قورئاني پيروز

بو خه لكي قورئان خوين ئه وانهي شوي نه به رزه كان و پله پيروزه كانيان به ده ست هي ناوه

بو ئه وانهي كه قورئان ده خوينن وفرمي سكي قورئان حويندنه كه له قورگيانه

ئه همه د

به ناوی خدای به خشندهی میهره بان پېشه کی به پینوسی د. عبدالرحمن الجمل

سوپاس وستایش بؤ په روهردگاری جیهانیان، نه وهی که پړگای پیروزی ئیسلامی نیشان داوین، وچاکه ی نه وهی له گهل کردوین که باوهری پی به خشیوین، وئیمه ی تایبته مه ند کردووه به ناردنی قورنای پیروژ، راستین و چاکترین کتیبه له جوانی و به هیزیدا و چپړوکه کانی دووباره نه بیته وه، قورنای پیروژ پروونکه روهی هه موو شتی که، هیدایه ت به خش و په حمت ه و مرگینیشه بؤ موسلمانان و چاکترین پړگا و پرباز، درودو په حمت بؤ سهر نه و نیردراوهی که په حمت و بهرکه ته بؤ هه موو جیهان، گه وره و خوشه ویستمان موحمه د (ﷺ)، و میهره بانی پرژئ به سهر خانه واده و نه صاحب و شوین که وتوانی و نه وانه ی شوینیان که وتوون به چاکه تا پوژئ دوا یی.

به دلنیا یه وه خدای مه زن فرمانی کردووه به پو وکرده قورنای مه زن به خویندنه وه و له بهر کردن و تیگه یشتن و بیرلیک رده وه و کاریک رده ی له زور ئایه ت له قورنای پیروژ، یه کی که له و ئایه تانه ده فهرمویت: ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً يَرْجُونَ تَجْرَةً لَّنْ تَبُورَ﴾ ﴿٢٩﴾ فاطر: ۲۹

وهه روه ا پیغه مبه ری خوشه ویستمان (ﷺ) ئاموژگاری کردوین که خو مان فی ری قورنای پیروژ بکه ی و که سانی تریش فی ر بکه ی، هه ر وه که نه فهرمویت: (خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ)

په روهردگاری پاک و بیگه رد خه لکانی کی ئاماده کردووه له هه موو کات و سه رده می کدا، هاوکاری کردوون بؤ خزمه ت کردنی قورنای پیروژ، تا وه کو به لی نی په روهردگار بیته دی له پاراستنی په رتو که که ی. ﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ﴾ ﴿٩﴾ الحجر: ۹

ژیانی خو یانیان تایبته کردووه بؤ خزمه ت کردنی قورنای پیروژ، وهریان گرتووه، هه روه که چو ن پیغه مبه ر (ﷺ) وه ری گرتووه که سانی دوا ی خو ی فی ر کردووه،

موسلمانانیش له هه موو سهرده میځدا قورئانیان خویندووه به خویندنیکی پاراو وجوان هر وهك چوڼ دابه زیووه، پاشان پیمان گه شتووه به پاك و بیگه ردی دور له هه موو هه له وه كم و كورتیهك، به سهنه دیکی نه چچراو دهست به دهست تاوه كو دهگات به پیغه مبهری خوشه ویستمان (ﷺ).

به شیوهیه کی گشتی ولاتمان به تایبه تی گرنګیه کی زوری داوه به قورئانی پیروڼ، به شیوهیه كه به هه زاره ها نه زبه ركاری (حافز) قورئانیان تیډا هه لكه وتووه له هه ردووه په گهز به دهیه ها هه زار قورئان خویندنیان تیډا هه لكه وتووه، سوپاس بو ټو خودایه ی خاوه نی هه موو فزل و چاكه یه كه، وسوپاس بو ټو چاكه و میهره بانیه ی له گه ل ټیمه كړدویه تی، خهريك بوون به قورئان باشته له وهی كه خه لكی له مولك و سامان كویده كه نه وه. سوپاس بو خودای گه وړه، خه لكی پېش برکی دهكهن بو خزمهت كړدنی قورئانی پیروڼ، به مبه به سستی دهست كه وتنی خپرو پاداشت.

یه كيك له وانه برای خوشه ویست دكتور ټه حمده ضهيف الله سه مه دانه، دهستی كړدووه به ټاماده كړدنی زنجیره یه كه له كتیبی قپرائتی قورئانی پیروڼ، تا بیخاته ژیر دهستی قوتابیان زانسته کانی قورئانی پیروڼ، ناوی ناوه (الدرر الحسان) له ده خویندنه وه کانی قورئان، تا به شی هه بیټ له گه ل هه موو ټو كه سانه ی كه گرنګی به قورئانی پیروڼ ددهن و خه ریکي ټم کارهن، ټاسان كړدنی فیرونی قپرائتی قورئانی پیروڼ و شاره زاکړدنی كه سانی تر، من سهیری ټم کاره م كړد بو م دهر كه وت كه ماندوبونیکي زور پیروزی تیډا به کار هی ناوه، ده خویندنه وه کانی قورئانی له خو گرتووه به شیوهیه کی ټاسایی و ټاسان بو فیرخوازان، به وردبینی و جوان وهرگرتنی.

سهره تا دهستی كړدووه به باس كړدنی بنچینه کانی خویندنه وهی قارینه كه، ټه وهی كه مبه سته له باسه كه دا، دواتر دهستی كړدووه به وهی كه جیاوازه و پیچه وانه ی قپرائته تی (حه فصه) و (فه رش)⁽¹⁾. و بنچینه کانیته تی، پیت پیت و وشه وشه، پاشان له به شی سیه هم دهستی كړدووه به باس كړدنی وشه کانی (فه رش) كه پیچه وانه ی خویندنه وهی

(1) فه رش: زار او دهیه کی زانستی قپرائتی قورئانه، كه ټماژدهكات به و ووشانه ی كه له

خویندنه وه یاندا جیاوازی هیه له نیوان قارینه كاندا. (وهرگیږ)

(حه فسه). په رتوکه که گشتگیره به وهی که جیاوازی قارینه که له خو ده گریټ و فیڅخواز شته و ونېوه کانی خوۍ تیډا ده دوزیتنه وه.

داواکارم له په روهردگار هم بهرهمه سودی هه بیټ بو هه مووو خه لک به شیوهیه کی گشتی و خه لکی تایبه تمه ند به قورئانی پیروژ به تایبه تی، وپاداشتی برای به پریزمان کاک نه حمه د بده وده که هه ستاوه به م کاره چاکه به باشتړین شیوه و نه مه شی بو بکاته چاکه یه کی نه پراوه به و زانسته ی که خه لکی سودی لیببینی، وداواکارم خودای مهن چاکه یه کی پی ببه خشیت بو خزمه ت کردنی په رتوکی په روهردگارو بلاوکردنه وهی زانسته کانی قورئان تا بجیتنه ژیر هم فهرموده ی پیغه مبه ر(ﷺ) که نه فهرمویت: (خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ).

په روهردگار هم کاره مان لی وهر بگرو له پریزی چاکه کانماندا تواماری بکه، چونکه به پاستی تو په روهردگاریگی زور بیسه رو زانایت، ته و به و په شیمانیمان لی وهر بگرو بیگومان تو په روهردگاریگی زور ته و به وهر گرو میهره بان و دلوقانی، خودایه بمانگیره له نه صحابی قورئانی پیروژو نزیک له خوتت به تایبه ت، خودایه دلیکی پاک و مبه سستیکی بی گهر دمان پی ببه خشه له گوفتارو کرده وده، خودایه کوتایی ته مهنمان پر خیر بکه ی.

دروډو په حمه ت بو سهر پیشه واده و خو شه ویست و پیغه مبه رمان (محمد) (ﷺ) و بو سهر خانه واده و یارانی به گشتی.

عبدالرحمن بن کوی یوسف الجمل⁽¹⁾

⁽¹⁾ دکټور: عبدالرحمن یوسف احمد الجمل، پیشه وای قورئان خوینانی فهله ستین، له دایک بووی 1961ز، دانیش تووی نه سیرات له ناوه پاستی که رتی غزه، ماموستای به ژداربو له ته فسیر و زانسته کانی قورئان و خویندنه وه کانی قورئان له کولیز ی بنه ماکانی ناین له زانکوی نیسلامی له غزه، کاری کردووه و ده ماموستای یاریده در له کولیز ی بنه ماکانی ناین، دواتر بوته عه میدی کولیز ی ناوبراو، نیستا کار ده کا و ده سهر وکی ده زگای قورئانی پیروژ و سونه له که رتی غزه و سهر وکی فهرمانگه ی قپراتی سهنه ده کانی قورئانه، به پریز دکټور عبدالرحمن الجمل پیشیننه ی چاکه و مافی به سهرمانه وه هیه له دوی په روهردگاری مهن له بلاوکردنه وهی زانسته کانی قورئانی پیروژو جوان خویندنه وهی له غزه، چهنده په رتوکیکی بلاو کراوه ی هیه له قپراتی قورئان و سهنه ده کانی وهر گرتوه و پیگه پی دراوه له لایه ن کو مه لیک به پریزو ماموستای گهر وده، له وانه ی ماموستا و شیخی گهر و به پریز د. حلمی عبدالرؤف محمد عبدالقوی.

به ناوی خودای به خشندهی میهره بان پېشه کی به پینووسی شیخ: سعید زعیمه

سوپاس بو په روهردگاری جیهانیان، په حمهت و سهلام برژی به سهر چاترینی په یامبه ران و پېشه وای پرواداران، نه و که سهی که کتیبی کی به سهر دابه زیوه هیچ خواری و که م و کورتی تیدا نیه، نه له پییش و نه له دواوه. سهری نه م زنجیره پیروزم کرد که ناو نراوه به گه وه ره کانی قپرائاتی قورئان (الدرر الحسان) له ده خویندنه وه کانی قورئان، که دکتور نه حمه د ضعیف الله باوکی سه مهه دانه، بینیم پره له زانیاری ورد له ناوه پروکدا. منیش داواکارم له یه زدان که سودی هه بی بو ئایینی ئیسلام و موسلمانان به وهی که داریژراوه و نوسراوه ته وه له م زنجیره پیروزه دا. دووباره سوپاس بو په روهردگاری جیهانیان

نوسیننی شیخ:

(1) سعید صالح زعیمه

(1) شیخی پزیشک: سعید صالح مصطفی زعیمه، زانیه کی لیكوله رو کار به جییه، یه کی که له زانیانی خویندنه وه کانی قورئان له نه سکه نده ریه، پزیشکی جه راحه له نه زهر، له دایک بوی 1957ز، دهرچوی په یمانگای سه موحه یه، بو قپرائاتی قورئانی پروانامه ی بالای وهرگرتوه له ده خویندنه وه کانی بچوک و گه وره، شیکردنه وه و پروونکردنه وهی هیه له سهر ده قه کانی شیخ و زاناکان و هک شاطبی و ئین جه زری و جه مزوری، قورئانی پیروزی به ته وای خویندوتوه به ده خویندنه وه کانی بچوک و گه وره به سهر زانا شیخ موحه ممد عبدالحمید عبدالله خلیل، خاوه نی به رزترین پالپشته له جیهاندا له خویندنه وهی ده قپرائاته گه وره که، و شیخ سعید قورئانی خویندوتوه به سهر زور شیخ دا که باس ده کرین نزیکه ی چل پیاو و نافرته دهن، هه مووی ریپیدانیان وهرگرتوه، بو نمونه که سی که به ناوی عبدالفتاح مه دکور، و هروها شیخ سه منودی، و شیخ عه لی نحاس، و شیخ عه لی رحال، و دایکی سه عد، و مؤله تی له خویندنه وهی دهی بچوکی پیداوم به ناوی ماموستا تناظر النجولی، زور کتیبی هیه له زانستی خویندنه وه کاند او جگه له خویندنه وه کانیش،

به ناوی خودای به خشندهی میهره بان پیشه کی شیخ: جه مال القرش

سوپاس بۆ خودای تاک و ته نیا، درودو په حمهت بۆ سهر گیانی ئه و کهسه ی که هیچ پیغه مبه ریک له دوا ی ئه و نایهت.

ئهم په رتوو کهم بیینی که ناو نراوه به (الدرر الحسان) له ده خویندنه وه کانی قورنای پیروژ، له نویینی شیخی ریژدار دکتور / ئه حمه د ضعیف الله باوکی سه مهه دانه ، بینیم کتیبیک کی چاکه له دارشتن، شتیکی جوانی پیش کهش کردوه، سود به خشه له بابه ته کانیدا، ئاسانه له سهر زانست خوازان، تکاکارم له په روه ردار سودی بگیئیت له هه موو کات و ساتیکدا، چونکه ته نها ئه و پشتیوان و به هیزه له سهر هه موو و شتیکیدا.
(والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته)

ووته ی شیخ:

(1) جه مال ی کوپی نیبراهیم القرش

ههول و کوشش و ماندوبونیک کی زوری ئه نجام داوه له بلاو کردنه وهی زانستی قیرانات، له گهل ئه وهش زانستیکی به رفراوانی هیه له زانستی نه حوو صهرف و تهفسیر و زانسته شه پریه کاندا.
(1) شیخ: جه مال ی کوپی نیبراهیم ی کوپی موحه ممه د القرش، له دایک بوی 1963ز، چهن ریگه پیډراویکی به ده ست هیئاوه له خویندن و خویندنه ودا، بپروانامه ی زانکویی هیه له کولیز ی ناداب و په روه رده بهشی زمانی عه ربی سالی 1987 ی زاینی، سه ره رشتیار بووه له بهشی قورنای پیروژ و زانسته کانی له بنکه ی یه کهم بۆ په ره پیډانی په روه رده یی له ریاز، به ژداری له زور خول کردووه وهک لیها تویی و سه ره رشتیار ی کارا، کاری پاویژکاری کردوه و سه روکی بهشی سه ره رشتیار ی په روه رده یی بووه له به ریوه به رایه تی گشتی خانمانی پیشو له ولاتی سعودیا، وهه روه ها کاری کردوه وهک به ریوه بهر بۆ کاروباری فیژکردن له قوتا بخانه کانی ناوه راست له سالی 1427 ی کوچی تا وهک و سالی 1433 ی کوچی، به ژداری کردوه له پیش برکی نیو ده وله تی بۆ له بهر کردنی قورنای پیروژ له ولاتی کویت له سالی 1432 ک، و 1433 ک، چهن نوسراویکی خو ی هیه له (التدبر، التجوید، الوقف، العلوم التربویه، العقیده)

ژ	عربي	کوردی
1	حركة	جوله
2	ابدال	گوپین
3	بدل	له بری
4	سکون	زده نه دار
5	شدة	شه ده دار
6	ضمة	ضه مه دار
7	فتحة	فه ته دار
8	کسرة	که سره دار
9	لفظي	گوتراو
10	اضافة	دانه پال
11	وقف	وه ستان
12	وصل	نه وه ستان
13	قصر	کورت کردن
14	تحقيق	خویندنه وه
15	مد	دریژکردنه وه
16	التكبير	گوتنی (الله اکبر)
17	التحميد	گوتنی (الحمد لله)
18	التهليل	گوتنی (لا اله الا الله)
19	قصر	دریژکردنی دوو جوله
20	توسط	دریژکردنی چوار جوله
21	اشباع	دریژکردنی شه ش جوله
22	تسهيل	لا بردن یان ناسان خویندنه وه

به ناوی خدای به خشندهی میهره بان

پېشه کی :-

سوپاس بۆ ئه و خودایه ی قورئانی پیروزی کردو ته پوناکی بۆ خه لک تا ری نیشاندهری گومراو سه رلیشیواوان بیټ، وخه لکی له تاریکی نه زانی پزگار کردو وه به ره و پوناکی قورئانی پیروزی، ودهروونی پاک کردو ته وه و ده ری هیئاو ن له سه ر گه ردانی و به ره و جوانترین و به رزترین پله و پایه ی بردوون.

په حمه ت و میهره بانی برژی به سه ر پېشه ومان، موحه ممه دی کوپی عبدالله (ﷺ)، ئه و که سه ی که ﴿أَوْزِدْ عَلَيْهِ وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيْلًا﴾ ی به سه ر دابه زیوه .

به هو ی ئه م قورئانه پیروزه چلکی ئاره زوه کانی لاهردوه له گه ل پیسیه کان، هه ر به هو ی ئه م قورئانه پېشه وایه تی بۆ مرو فقه کان دروست کردو وه، بوون به نمونه له پو شاکي هیزی باوه ردا، دروود له سه ر خانه واده ی ئه م په یام به ره و ئه م هاوړییا نه ی که چاکترین که س بوون، و دروود له سه ر ئه و که سانه ش که شو یڼ که و ته ی رېبازی ئه وانن له پیاو چاکان و پاکان، ئه وانه ی قورئانی پیروزیان ئه ز به ر کردو پاریزگاریان لی کرد، په روه ردگار پاداشتی چاکه کانیانی داوه له دنیاو دواړو ژدا، په روه ردگار چاکه کارانی خو ش ده ویت:

به د لنیایه وه زانستی ته جویدو خویندنه وه کانی قورئانی پیروزی له پېشینیه ی زانسته کانی تره له باس کردن و یادگه دا، و پیروزیترین شو یڼ و پیگه یان هیه ، چونکه په یوه ستن به فهرموده ی په روه ردگاری جیهانیان به شیوه یه ک ئه و زانسته و ئه و زنجیره قورئانیانه پاداشتیکی زوری له سه ره، پیغه مبه ر (ﷺ) ده فهرمویت: (مَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ فِي بَيْتِ

من بیوتِ الله یُنلَوْنَ کتابَ اللهِ تعالیٰ ، ویتدارسونه بینهم إلا نزلت علیهم السکینه ، وَعَشیتهم الرحمة ، وَحَقَّتْهُمُ الملائکَةُ ، وَذَكَرَهُمُ اللهُ فِیْمَنْ عِنْدَهُ⁽¹⁾

دواى نه وهی فیړکردنى قورنای پیروزو شاره زابوون لیى، وبلاوکردنه وهی شیوهی خویندنه وهکى و گیرانه واکانى، نزیکت دهکاته وه له په روهردگارى جیهانیان، به پال پشنى فهرموده ی پیغه مبه رمان (ﷺ) که نه فهرمویت: (خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ)⁽²⁾. واتا: چاکترینتان نه وه که سانهن که خوى فیړی قورنای دهکات و که سانی تریش فیړ دهکات.

له سهر وهلام دانه وهی پېشنای هندی له هاورپیان، نیستخارهی په روهردگارم کرد، داواى کومهک و هاوکارى و پېنیشاندانى پشت نه ستوریم لی کرد، نه ویش دل و دهر وونمی نارام کرد له سهر نوینى نه م بابه ته ی نه م به شه دا، به هیواى نه وهی بتوانم بېم به شوین که و ته ی پیغه مبه رکه م (ﷺ) دهستم پی کرد به داواى پال پشت و هاوکارى خودای گه وره له سهر بلاوکردنه وهی نه م زنجیره قورنایه ی پاش نه وهی که سهر به رزو سهر فراز بووم به وهرگرتنى فیړبونى زانستى ده خویندنه وه کانی قورنای پیروزو خویندنه وهی بچووک و گه وره و چوار جوړ خویندنه وه شاره کان (القراءات الشاذة) به پال پشنى ماموستا به ریزه کان و له سهر دهستى شیخه به ریزه کانم، دهست پی دهکمه له م پروه ی که ههست به به رپرسياره تی دهکمه، نهک له پروه ی نه وهی که بلیم من شایه نی نه م کاره م.

نه وه رېگایه ی گرتومه به ر له م زنجیره دا، بریتیه له زنجیره یهک له خویندنه وه کانی قورنای پیروزو زانسته کانی که ناوم ناوه (الدرر الحسان) له ده خویندنه وه کانی قورنای پیروزو، من نه م بابه ته م کوکړدو ته وه له کتیبه کانی پېشو، نه وه وشی که وهرم گرتوه له ماموستا کانم، باسى نه وه جیاوازیانه م کردو وه که راویه کان یان قارینه که پیچیه وانه ی

⁽¹⁾ نه بو داوود، په رتووکى نویژ، باسى تفريع أبواب الوتر، باب فى ثواب قراءة القرآن، 1455، لاپه ر 189.

⁽²⁾ بوخارى، له باسى خيركم من تعلم القرآن و علمه، ژماره ی فهرموده 5027، لاپه ر 436.

پیشه واده فصي کردووه، باسی یهك دهنگیم له نیوانیاندا نه کردووه، مهگه كه میك جار نه بی كه باسی یهك هل ویستیان نهكهم زیاتر بو پروون كردنه وه و ته و او كه ری سوده كانه، هم په رتوكه ی له ژیر دهستی خویندنه ری به ریزدایه كردومه به سی بهش، له بهشی یهكهم : باسی بنچینه کانی خویندنه وهی پیشه واده ئبی عه مری بسپری به ریزبهندي بابه ته كانی شیم پك خستووه به پیی نه وهی كامه یان گرنگتره له وی تر، به پیی نه وهی نه زمونه ی كه هم بووه له وانه وتننه وهی قورنای پیروژدا.

له بهشی دووم : به شیوه یه کی گشتی زیاتر باسی بنچینه کان و (فه رش) م کردووه، به شیوه یه کی پك و پك باسم له وردودرشتی ووشه کان کردووه، وهیچ جیاوازی نیه له نیوان هم وشه ناكوكه له وشه کانی بنچینه یی بی یاخود (فه رش) بی، تاوه كو پیداوویستیه کانی كه سی سهره تای جی به جی بکات، نه مهش له پكگه ی دروست كردنی خشته یه کی سی ستونی بهم شیوه یه :

ستونیکیان تایبه ته به پیشه واده (حفص) ستون تایبه ته به پیشه واده ودهرشو ستونیکیان تایبه ته به پروونكردنه وهی چوڼیه تی خویندنه کان، سه باره ت به بهشی سییه می هم په رتوكه لیكچونیك هیه له گهل بهشی پیشه خوی ته نها نه بی من كورتم كردو ته وه ته نها به بهكارهیانی وشه ی (فه رش) له گهل كه میك زیاده، تا ئامانجه کان به دهست بینیت و ئاسان بی بو نه و كه سانه ی كه شاره زایان هیه له خویندنه وه كاند له كاتی گه رانه ودها بو هم به شه، وبتوانی ووشه کانی (فه رش) دهره یینی به شیوه یه کی خیرا بی كات كوشتن.

من لیړه دا باسی پیشه کیه كه ی (ئین مه ران) ی نه صفه هانیم کردووه خاوه نی کتیبی (المبسوط) له ده خویندنه وه کانی قورنای پیروژ، تیایدا باس له کتیبه كه ی خوی ده کان ده فره مویت : (دهمه ویٹ پیتانی رابگه ینم كه من پولینم کردووه ته نها بو تیگه یشتن و بهرچاو پروونیه، بو نه و كه سانه ی كه شاره زایای ته وایان هیه له م بواره دا، و هونه ری ته وای هیه له زانسته کان و ئاكاره كاند)

به مېشکم داهات که هه ندی بابته تی پهره دهی تی که لاو بکه م له م زنجیره پیرو زده دا،
 وهک مبه ستيک له وانه وتنه وه کانی خویندنه وهی قورئانی پیرو ز له زنجیره و
 دانیشتنه کانی قورئان و پيگه ی زنجیره کانی قورئانی تایبته به خولی پېشه واه وېش،
 وتوندو تولکردنی زنجیره کانی قورئانی پیرو ز تایبته به خولی ناوبراو، کاتی
 تاقیکردنه وه کان و گشت بابته ته کان ته واه و نه بن به یه کتر په یوه ست نه کرین، وجگه له
 کاری تری پهره دهی که شارواه نیه لای هه مووو که سیکی تیگه یشتوو، نه وانه ی باس
 کران هه مووویان له چوارچیوهی ته واهوبوندا له نیوان چوار چیوهی تیوری و لایه نی
 کرداری ده بیته یارمه تیدر بۆ ماموستا یان خویندر تا پشتی پی ببه ستي له کاتی
 فیکردن و فیروونی نه م قیرانه یه.

داواکارم له خودای مهن نه م زنجیره قورئانیه م بۆ وایبکات که مبه ستم ته نها رازی
 بوونی نه و بیته و ته نها له پیانو نه ودا بیته، تکام وایه لی م وهر بگریته به باشتین شیوه،
 وپریزیکی گهره و بی پایه نی بۆ دانی، سودی بۆ نوسره که ی و نه وکه سانه شی که له
 ده ورو به ریدان هه بیته، وهر وها سوده که ی بگینی به نه وهی داهاتو پشت به پشت،
 منیش بپاریزیته له بیرو که ی نابجی، وپینوسیشم پزگار بکات له هه له، هه رکه سی
 که مته رخمیه کی بینی تیایدا یان هه له و که مو کورتیه کی تیایدا دوزیه وه تکای لی
 ده که م پوزشم بۆ بینیتنه وه و ناموزگاریم بکات و چاکي بکاته وه.

پیویسته نه وده ش بلیم که نه م ماندوبونه ی من بۆ خزمته کردنی پهرتووی خودای
 گهره هه رچه نده زه حمه تی تی دایه به لام له گهل نه وده شدا تام و چیژیکی تایبته ی خوی
 هه یه، هه رچه نده نه زیه ت و ناخویشی تی دای دروست بیته ئاسان ده بیته.
 به رله وهی پینوسی روون کردنه وه هه لگرم، به پیی فهرمووده ی پیغه مبه ر(ﷺ) که
 ده فهرمویت: (من لا یشکر الله لا یشکر الناس)⁽¹⁾
 سوپاس و پیزانینم ئاراسته ی هه موو نه و که سانه ده که م که هاوکارو یارمه تیدهرم
 بوون، پاداشتی چاکه کارانیش ته نها چاکیه.

⁽¹⁾ ترمذی، باسی (ما جاء فی الشکر لمن احسن الیک)، ژ 6601، لاپه ره 383.

سوپاسیکی بی پایان و تایبته بؤ شه یخه کم به پړیز (سوله یمان ی باوکی عاذره) چاکه و مافی به سهرمدا ههیه ، نهو له تهرازوی ژیریدا پېش دهریت، له سهر پیداجونه وهی نه م زنجیره باسه و راست کردنه وهی له پرووی زمانه وانیدا.

وههروها سوپاسی برای به پړیزم (عبدالسلام طباسی) ده کم له سهر پیداجونه وهو زیاده خستنه سهر شیوه هونه ریه که ی له دهرچوون و پراختنی نه م پهرتو وکه، وسوپاس بؤ شیخی به پړیز (عبدالله جمال العرقان) له سهر نه م ماندوبونه و بوونی په یوهندی به رده وام له گهل ماموستایان بؤ پېش که ش کردنی نه م زنجیره پیروزه.

له کو تاییدا سوپاسی هه مووو نهو که سانه ده کم که سودیان پیم گه یاندوه به پرسته یه ک، یان سودیان پیم گه یاندوه به ئامار هیه ک، یان منیان راست کردو ته وه له هه له، یارمه تیان داوم به نوسین، گهر بمهوی سوپاس و پیزانینیان کورت بکه مه وه ته نها ده لیم نهو هیان لامه که به نیاز پاکی بویان بپاریمه وه.

خزمه تکاری قورنای پیرۆز

د. نه حمده ضیف الله عومر نه بو سه مه ده دانه

پښتانه پیدراوی ده قپراتی (خویندنه وه کانی) قورنای پیرۆز

بچوک و گه وره

و چوار جوړه دهرچوه که له قپراتی قورنای پیرۆز

ده روازه يه ك:-

سوپاست دهكهم له سهر وهرگرتنی ئەم په رتووكه، ئومید هوارم پالپشتت بی له بیروكه و زانیاری به سود، هاوکاریت بکات له سهر خویندنه وهی په رتووكی په روهردگار به شیوه یه کی راست و دروست.

ههروها ئومید هوارم - له پښه یی ئەو پوخته ئەلیکترونیه ی داندراوه له سهره تای ئەم په رتووكه - دهوله مەندم بکەیت به تیپینه کانت، وئەم په راوه گرنگانه ی که من هه لوه سته یان له سهر دهكهم، ئەو دیرانه ی که من هیلم له ژیر داوه، هیچ شتیك له وه چاکتر نیه که نوسهر ببینی نوسراوه که ی به جواترین شیوه نوسراوه، به تایبەت ئەگەر نوسین و په رتوکه که ی په یوه ست دار بیټ به قورنای پیرۆز، ئەوه زیاتر بایه خی پی دعات و دنیای یی له سهر ده بیټ.

پیم باشه لیږدا ئەوه بگوازمه وه که (عیماذ الاصفهانی)⁽¹⁾ باسی کردوه سه باره ت به که مته ر خه می و ماندوبونی مروڅ، سهره پای گشت هه وله کانی، بۆ پوخت کردنی شته کان و راستکردنه وه یان و به دوا داچونیان، ده فهرمویت: "من ئەبینم هه رکه سیك په رتوکیك بنوسیټ له پوژی دواتر ده لی: ئەگەر له بری ئەمه ئەمه به کار بهینابوایه باشت بو، ئەگەر ئەوه ی بۆ زیاد کرابوایه چاکتر بو، ئەگەر ئەوه پيش بخرابوایه گرنگتر بو، ئەگەر ئەوه لا بردرابوایه جواتر بو، ئەمهش گه وره ترین په نده، به لگه ی سه لماندنی ئەوه یه که نوسینی رسته کانی مروڅ که م و کورت و ناتواون" ئین قه ییمی جوزی، د. ت، بهرگی 1، لاپه ره 2.

داواکارم له بهرپزت کاتیکت هه بیټ بگه پښته وه بۆ مالپه ری فه یس بوک: به ناوی (الدرر الحسان في القراءات العشر للقرآن، یان مالپه ری که سی من)، چونکه من

⁽¹⁾ اره تی نویسی ئەدبیات ی به ناوبانگ عیماذ ئەصفهانی، پاشان به ناوی عیماذ بلاووته وه، له م باره یه وه سه یری: عبدالله ی کوپی عبدالرحمن ی به سام بکه: کتیبه که ی به ناوی (توضیح الاحکام من البلوغ المرام) مه که ی پیرۆز، نویسنکه ی الاسدی، چ 5، بهرگی 1، 2003 ز، لاپه ره 3.

د مه ویت هندی شتی باش و دستکاری و نمونه و سهرچاوهی تر دابنیم که به راستی سودیان بۆ تو دبیّت له دوايیدا.

له نویسی نه پهرتوکه دا شیوازیکی تایبه تم به کار هیناوه - پاش داوای یارمه تی و پال پستی له پهرودگار - لیړه دا به کورتی باسی ده که م بهم شیوهی خواره وه:

1. نویسی نایه ته کانی قورئانی پیروژ به وینهی عوسمانی.

2. نویسی فرموده کانی پیغمبر (ﷺ) به سهر و ژیره وه به نویسیکی جیا له نویسه کانی تر، مه به ست له م کارهش بۆ گهره یی و پیروزی فرموده ی پیغمبره (ﷺ).

3. له کاتی نویسی نایه ته کانی قورئانی پیروژ باسی ناوی سوږه ته که و ژماره ی نایه ته که م کردووه، راسته و خو له دواي نایه ته که م داناوه تا نویسه کان زوړو تیکه لاو نه بیّت.

4. پیناسه ی زاروا ده کانم کردووه به پیی توانا.

5. پونکردنه وهی واتای هندی وشه ی نادیار له پهر او یژدا .

6. پیناسه ی هندی که سایه تی که ناویان هاتووه له م پهرتوکه دا.

7. من پیدا گروم - به پیی توانا - له بیرکردنه وه ه لوه سته له وهرگرتنی هر باب ته یی یان بریاریک له سهر دیارده یه ک، له بهر نه وه پوچوون له فرمانیک که په یوه ندی به قورئانی پیروژه وه هیه نه وه ده خوازیّت که به دوا داچونی بۆ بکه یت و لیی وردبیته وه جوان تیږا بمینیّت، نه وه ش به یارمه تی پهرودگار و چاکه ی نه وه به سهرمه وه، له گهل کورتی کات و دووری ریگادا.

8. له کاتی وهرگرتنی دهقیك وهكو خوۍ، دهقه كه خستو ته نیوان دوو كهوانه ی دهقی "
" له گهل ئه وهش ئامازم به سهرچاوه كه ی كردووه له ناوهرپوكه كیدا.

9. ئه گهر وهرگرتنی دهقه كان به واتاكه ی بو، واتا كاتی گه پرایه وه بو خودی دهقه كه
بینیت به دست کاریه وه باس كرابو ئه وه وشه ی {سهركه} م بو به كارهی ناوه
ئامازم شم پی كردووه كه سهرچاوه كه ی به م شیوه یه، ئه م شیوازه به كاردینم له کاتی
به ناوبانگ بوونی دهقه كه یان دیار نه بوونی خاوه ن وته كه، ئه گهر له نیوان وشه كاندا
ئهم خالانم دانا (...)، ئهمه واتا به شیك له وته كان نادیاره و پیویست به باس
کردنی نیه به لكو ده بیټ پوخت بكریت، یان سود له باس کردنی نیه.

10. له کاتی وهرگرتنی دهقیك و خستنه رسته یه كه بو ناو دوو كهوانه له کاتی
نوسیندا، ئهمه مانای ئه وه ده گه یینیت كه ئاگادار به ئه وه ی نیوان كهوانه كانه وته ی
خوښه، نه كه وته ی وهرگیراو.

11. ههر وشه یه كه پیویستی به سهر و ژیر هه بیټ سهر و ژیردارم كردووه تا تیكه لاو
نه بیټ له کاتی دهر پیرنا.

12. ناوهرپوكم بو سهرچاوه كان داناوه - كه ئه وهش زور یارمه تی دهرم بو بو ئه م
په رتوكه - كو كراوه یه و یه كه له دوا ی یه كه دامناوه به پیی ریزه بندی پیته كانی زمانى
عه ربه ی، و ناوهرپوكم داناوه بو بابه ته كانی ناو په رتوكه كه له كو تایی كتیبه كه دا.

13. دانانى ژماره و نیشانه كانی خال به ندی وهكو: نیشانه كانی پرسیار هتد....) بو
پوونكردنه وهی دهقه كان ئه مهش به مه به ستی جیا كړدنه وه یه تی.

14. گه پراومه ته وه سهر به شیکی زور له سهرچاوه و ماسته ر نامه ی زانکوی و بابه تی ترو مالپه پر ئینته رنیتیه کانی، وگه پراومه ته وه بۆ ديه ها سهرچاوه ی تر به لام به کارم نه هیناوه چونکه له گهل بابه تی من زور تیکی نه کردوته وه.

15. زوربه ی جار ئه وه دهقه ی که وهرمگرتووه ئاماژم به سهرچاوه که ی نه کردووه. تا ژیرنوسه کانی زور نه بیئت، ومن ئاره زوی کورت کراوه ده که م و زیاتر ماندوبوونه که م بۆ شتی گرنگتر به کار دینم، له کو تای کتیه که دا باسم کردووه، له ناوه پوکی سارچاوه کانی نه وه ی که زور سودم لی بینیه وه له برگه زانستیه که دا.

16. له کو تای: کاتیک بینیم به رفراوانیه که هیه له بنچینه و برگه کانی ئه م کتیه که دا و گشتگیریه که ایدا، دلنیا بووم برگه کانی دریژه ده کیشیت، بینیم پیویسته ئه وه بابه تانه ی پروون و ئاشکران کورت که مه وه له سهر ئه وانی تر، مه به ست له م کو ششه ئاسایی کردنی بابه ته دریژه کانی بوو.

نهم ریگایه ی به کارم هیناوه بو وشه ی فهرش

به پیی توانا هه ولمد او هه پابه ندیم به به کار هیانی نویسی پرسی عوسمانی له نویسی وشه کانی فهرشدا.

✓ نه گهر وشه یه که م به په های به کار هیانا، واته مه به ستم پیی له کاتی وهستان و نه وهستانه (وقفاً - ووصلاً)

✓ (ا) ئامارزه یه به ئاسانکردنی هه مزه، نه گهر نویسی پیته هه مزه که له سهر شیوه ی ئه لیف بوو، وهک: [ءَأْعَجَبِيْ].

✓ (و) ئامارزه یه به ئاسانکردنی هه مزه، نه گهر نویسی هه مزه که له سهر شیوه ی (و) بوو، وهک: [أَوْتَبَّيْتُكُمْ].

✓ (ن) ئامارزه یه به ئاسانکردنی هه مزه، نه گهر نویسی هه مزه که له سهر شیوه ی به زکردنه وهی دهنگ بیټ (نه پره)، وهک: [أَلَمَّةَ].

✓ (.) ئامارزه یه به ئاسانکردنی هه مزه، نه گهر نویسی هه مزه که له ریزی پیته کانی تر نوسرابیټ، وهک: [أَمَّاكَ].

✓ (ـ) نهم نیشانه یه له سهر بیټ، واته خویندنه وهی نهم پیته به پیټی (س) ده بیټ، وهک: [الصِّرَاطَ].

✓ (ـ) نهم نیشانه یه له سهر بیټ، واته وهستان به پیټی (ه) زه نه دار، وهک: [فِيْمَ] [فِيْمَه].

✓ (ـ) نهم نیشانه یه له سهر پیټ، واته گوړینی پیټی (ت) ی له سهر وهستاو، به پیټی (ه) وهک:

[رَحْمَتٌ] [رَحْمَه]

✓ (ـ) نهم نیشانه یه نه گهر له پال جولای ته نوین بوو، به لگه یه له سهر ضه ممه دارکردنی

پیټی نونی ته نوین، به مه به سستی پرزگار بوون له گه یشتنه دوو پیټی زه نه داری ضه ممه، وهک: [بِرَحْمَةٍ اَدْخُلُوا] [بِرَحْمَتِنْدَخُلُوا].

✓ (۵) ئەم نیشانه یه ئەگەر له پال جولە ی تهنوین بوو، به لگه یه له سەر که سهره دارکردنی پیتی نونی تهنوین به مه به سستی پرگار بوون له گه یشتنه دوو پیتی زهنه داری که سهره، وهک: [أَحَدٌ ۞ اللَّهُ أَكْبَرُ].

✓ (۶) ئەم نیشانه یه ئەگەر کهوته ژیر پیت، به لگه یه له سهر بوونی ئیماله^(۱)، وهک: [جَرْنَهَا].

✓ ئەگەر ناوی راوی (گیره وهره که) م نه بر دبوو، واته هه ردوو راویه که یهک خویندنه وهیان هه یه، واته جیاوازیه که تهنه له سهر وهرش به راویه کانیه وه.

✓ له بهشی یه کهم له وشه کانی فهرش کورت کردنه وهم کردوو له سهر ناو هیانی پیتی (م) ی کو، زۆربه ی جار دوو باره م نه کردو ته وه له به شه کانی تر، نه وهش به هو ی زۆر به کاره اتنی له قورنانی پیروژدا، ناوه یانیم له هه ندیک جار له گه ل یاسای تر باس کردوو له هه مان وشه.

✓ بهشی سییه م تایبته کردوو تهنه به وشه کانی فهرش، له گه ل ناشکر اکر دنیکی کورت، دهر باره ی پیتی (ه) ی کینایه^(۲)، وپیتی (م) ی کو، له گه ل وهستان به پیتی (ه) له بری پیتی (ت) ی می، وگه یشتنه دوو پیتی زهنه به یه کترو نه وانه ی هاو وینه ی نه وهن که باس مان کرد، له م به شه دا باس م نه کردوو، تا در یژنه بیته وه، نه وهشی زانیاری زیاتری ده ویت بگه ریته وه بو بهشی دووهم، زۆر به در یژی باس کراوه.

^(۱) ئیماله (الاماله) واته خویندنه وهی ئه لیف و یائدا هاوشیوه ی (ی) ی کوردی لی دیت، وهکو: (جَرْنَهَا)

(مه جرها) (مه جریها)

^(۲) کنایه: درکه — دوو نیازی — به لام لی ره دا مه به سستی پیی راناوی لکاوه (ضمیر متصل).

گرنگترین تایبه تمه نډیبه کانی ئەم پەرتووکه

1. پەرتووکه که له ژیرده ستدا ده بیټ تا چیژ وه رگری له خویندنه وهی پەرتووکی پەروەردگار، به خیرایی ده تگه ینیت به زانستی خویندنه وه کانی قورنای پیرۆز، نه خوشیت بۆ دیاری ده کات، چاره سه ریشته بۆ ده دوزیته وه، وبوچوونه په سنده که شته پی ده به خشیت.
2. نمونه ی کرداریت بۆ ریک ده خات له گه ل نمونه ی ژیری و گریمانه یی، تا خویننه ریکی کاراو به توانات لی دروست بکات بتوانی گه پان و تیرامان بکهیت.
3. به وردی شیکردنه وه و کردنه وهی گری کویره کانی زوری که له بابته ته ئالۆزو تیکه لاوه کانت بۆ ده کات، دواتر چاره سه ریکی زانستی گونجاو بۆ هه ر یه که له کیشه کان ده کات.
4. ئەم پەرتووکه کیشه و چاره سه ری زوری که له بابته ته تایبه ته بچوکه کانت ده خاته ژیر ده ست، دریزه پیدهره تا بابته ته گه وره ئالۆزیه کانت پیشان ده دات.
5. نمونه به لگه ی زور ورد هه لبریزدراون تا بیروکه ی بابته ته کان به ته وای پیته بگات.
6. له ناوه پوکدا کوکه ره وهی گرنگترین بوچون و ئەو بابته تانه یه که له پەرتووکه کانی تری په یوه ست به م بواره.
7. ساده و ئاسان کردنی زانیاریه کان به پیی توانا.

8. به کارهینانی نیشانه و ئاماژه دی دیاری کراو له جیاوازییه فهرشییه کان (الخلافت)،
 بو خویندنه دیاری کردنی وینا کردنی ئهم جیاوازییانه ، باسی ئهم نیشانه و ئاماژه م
 کردووه له بهشی نویسنی وشه کانی فهرش.

9. ئهم پهرتووکه جیاکراوته وه به بهشیك له پرس و گرفته گرنگه کانی، وهك -
 په یوه ندی نیوان پیته کان - بو ئهو که سانه ی که سهیری زانستی ته جوید و
 خویندنه وه کان ده که ن تا ده رکی پی بکه ن، وپییناشنا بن.

10. پهرتووکه که دابهش کراوه به سهر سی به شدا، تا ئاسان بیټ بو خویندنه ی به ریز و
 خیرا بگات به زانیاریه کان، له پییشه کیه که ش ئاماژه به م به شه دراوه.

مه به ست له خویندنی قیرائاتی قورئانی پیروژ له حله قاتی قورئانی

مه به سته گشتیه کان که پیویسته له سهر ماموستای فیړخوان بیخاته ژیر دهستی
قوتابی بو کار پیکردن:

زور به جوانی و به وردی خویندنه وهی قورئانی پیروژ نه نجام بدات هر وهک چون
دابه زیوه بو سهر پیغه مبه (ﷺ).

1. هه لویستی خوی دهربری که نامادهیه که سیکی خیر خواز بیټ له سهر فهرموده
پیغه مبه (ﷺ) که ده فهرمویت: (خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ).

2. هه ول و کوشش بدات بو به ده ست هیانی پاداشت و چاکه، به دانیشن له بازنه
زانست خوازاندا.

3. پیداکری بکات له سهر به دست هیانی په زامه ندی په روه ردگار به جی به جی کردنی
فهرمانی خودا که ده فهرمویت: ﴿وَرَزَّلَ الْقُرْآنَ تَرْتِيْلًا﴾.

4. په یوه ندی دروست بکات له نیوان ملکه چی و بیرکردنه وه له کاتی نویژدا.

5. به روبومی زمانه وانی دهنگی و زیره کی و لیها تویی په ره پی بدات، نه وانه ی که
په یوه ندیان به دهر پینه وه هیه.

6. به قولی پوچوونی هه بیټ بو خوشه ویستی قورئان و قیرائاتی قورئانی موه واتیر و
دلی لای خه لکی قورئان بیټ و شانازی به م نازناوه بکات.

7. خوشه ویستی له پیناو خودادا بچینیت و گیانی برایه تی هه بیټ له بهر فهرموده ی پیغه مبهه (ﷺ) که ده فهرمویت: (سَبْعَةٌ يُظِلُّهُمْ اللَّهُ فِي ظِلِّهِ...) .
8. ههول و کوښش بدات بو به ده ست هیانی باوهړ به خو بوون چونکه فیری یاسای ژیانی ده کات.
9. نهو په پری توانای خو ی به گهړ بخت تا بیټ به ماموستایه کی قورئانی بو منالی موسلمانان، (زه کاتی زانستی).
10. گرنگی خویندنه وه کانی قیراناتی قورئانی دهر بخت، وپیگه یان به هیز بکات له نایندا.
11. چاندنی به هیز کردنی توانا کانی له سهر نه زبه رکردن و جیبه جی کردنی کی دروست.
12. خو ی رابیټیت له سهر ریڅ خویندنه وهی پوه کانی خویندنه وهی قورئان، وهک ریڅ خستن و سه روژیرکردن و دورکه وتنه وه له تیکه لاوکردن.

پەیرهوی خولی قورئانی تایبەت بە خولی پێشهوا وەرپش

- ئەم پەرتوکه بۆ سودبەخشین بە تۆ دارپێژراوە، ییربکەرەو بەردەوام لەگەڵت داییت لەماوەی ئەم خولەدا.
- سەرچاوەی سەرەکی ئەم خولە ئەم پەرتووکیە کە ئەوەش تایبەتە بە خویندنه وە پێشهوا وەرپش.
- ئامادەکردنی فەرش و وشەکانی وەرپش لەسەر موصحفە فی تایبەت بە ھەموو قوتابییهک.
- تاقیکردنە وە چالاکى بەشیوھیکى بەردەوام لە کۆتایی ھەموو بابەتیک.
- ئەم خولە لە تۆیەو بۆ تۆشە، ئیمەش بە بەشداری چالاکانەى ئیوہ خوشالین.
- بۆچونت بەلامانەوہ گرنگە، رەزىلى نەکەیت بۆ دەرپرینی پێشنیازەکانت بۆ پەرەپێدانى ئەم پەرتووکیە، یان بۆ پێش خستنى پەیرهوی ئەم خولە.

رێکارەکانی بازەى قورئانی تایبەت بە پێشهوا وەرپش

- نەھاتن بۆ ماوەى سى جار بەبى ھۆ سزاکی دەرکردنە.
- وتەى لاوەکی کە پەيوەندى نەبیت بە بابەتەکانەوہ قەدەغەيە.
- قسەکردن بە مۆبایل لە کاتى وانەدا قەدەغەيە.

بنچینه ی روایه تی وېرش له نافع

باوکی سه عید عوسمانی کورې سه عید کورې سوله یمانی کورې ئیپراهیمی میسری،
ناسراوه به (وېرش).

له سالی 110 ی کۆچی له دایک بووه له شاری (قفط) له ولاتی میسر، به په چله له
خه لکی (قه پراوانه) که سیکی باوهر پیکراوه و پشته پی به سترابووه له زانستی قپرائادا،
دهنگی خوشی هه بو، کۆچی کردووه بۆ لای (نافع) له شاری مه دینه ی مونه وهره، چهند
جاریک خه تمی قورنای پیروزی لای نافع کردووه له سالی 155 ی کۆچی.

نافع نازناوی بۆ داناوه به (وېرشان) - ناوی بالنده یه که وه ک کوتره له هه لفریندا -
وگوتراوه (وېرش) شتی که له ماست دروست ده کریت، شیخه که ی ناوی ناوه وېرش
به هو ی سپیاتی که ی.

وېرش له ته مه نی لایه تیدا رواس بوو (واته کرین و فروشتنی به مه رومالات ده کرد)
وه که سیکی په نگ سوری تی که ل به سپی، چاو شین، چوار شانیه ی بالا کورت بوو، له سه ر
کورتی بالای جلی کورتیشی له بهر ده کرد، له کاتی پویشتندا قاچه کانی به ده رده که وتن
له گه ل جیاوازی په نگه کانی، زیاتر به که سیکی قه له و ده چوو نه وه که که سیکی لوان،
که سیکی شاره زا بوو له زمانی عه ره بیدا، پېشه واه نافع پیی ده یفه رمو: بیخوینه ئه ی
وېرشان، بیگره ئه ی وېرشان کوا وېرشان له کوپیه؟ دواتر ناوه که ی به ئاسن
ده خوینده وه ده یگوت: وېرش، پاشان نه ده ناسراوه ته نها به و نازناوه نه بییت، دواتر ئه م
نازناوه بووه خوشه ویستری شت له لای وېرش، که لییان ده پرسی بۆچی ئه م نازناوه ت
خوش ده ویت له وه لاما ده یفه رمو چونکه ماموستاکه م بومی داناوه.

نه حمه دی کورې صالح ی حافیزو داودی کورې ئه بی ته ییبه و یوسف ی ئه زړه ق و
عه بدوالصه مه دی کورې عه بدوالره حمان ی کورې قاسم و یونس ی کورې عه بدول ئه علاو
زور که سانی تریش له لایه ن خویندوه.

یونس ئه فهرمویت: وېش که سیك بو قورنای به باشی ده خویندنه وه و دهنگی
خوش بوو له کاتی خویندنه وه دا هه مزه کانی ده گوړی به پیټیک له پیته کانی
دریژکړدنه وه و شه دده ی جی به جی ده کړد، ږاڅه و ئیعرابی ده کړد به شیوه یه ک گوی گر
لیی بیزار نه ده بوو.

گیردراوته وه له موچه ممه دی کورې سه لمه ی عوسمانی ده فهرمویت: له باو کم
پرسی ئایه خوشه ویستی هه بو له نیوان توو وېش؟ له ولأما فهرموی: به لی، وېش
گیراویه ته وه فهرموی: له ولأتی میسر ده رچوم به ره و شاری مه دینه که و تمه ری به
مه به سستی خویندنه وه به سهر نافع کاتیک گه ی شتم چوم بو مزگه وتی نافع بینیم ماندو
شه که ت بو به هو ی زوری خه لک به سه ری وه ته نها سی ئایه تی به سهر ده خویندراوه،
منیش له دواوه ی خه لکه که دانیشتم و به یه کیکیانم گوت کامه یان له هه مویان به
ته مه نتره له وانه ی لای نافع؟ ووتی: گه وره ی جه عفریه کانه، وتم چو ن بیبینم؟ وتی من
له گه لټ دیم بو ماله که یان، دواتر چوین بو ماله که یان، بینیمان شیخ هاته دهره وه له
ماله وه، پیم وت من له ولأتی میسر هاتوم بو خویندنه وه لای نافع به لأم پیی نه گه ی شتم،
وه ئاگادار کرامه وه که تو باوهر پی کراوترین که سی لای ئه و بو یه داوات لی ئه که م تو ببیته
هوکاری به یه ک گه ی شتمنمان له گه ل ئه و، فهرموی: به لی به شانازی وه، به رگه سه وره که ی
خوی له بهر کردو له گه ل هات بو لای نافع، نافع دوو نازناوی هه بو باوکی پیم و باوکی
عبدالله به کامیانت بانگ بکردبوايه وه لأمی ده دایه وه، پیاوه به ته مه نه جه عفریه که پیی
گوت: ئه وه پال پشته که ی منه له ولأتی میسر هاتوو نیازی بازرگانی نیه و به نیازی
حه ج کردن نه هاتوو ته نها بو خویندنه وه هاتوو، نافع فهرموی: ئه بینی چو ن مناله کانی
موهاجیرین و ئه نصار به سه رم دا دهرژین بو خویندنه وه، هاوړیکه ی وتی: جیگای
بکه ره وه، نافع پیمی فهرمو: ده توانی له مزگه وت بمینیته وه؟ وتم به لی، دواتر له ناو
مزگه وت ماومه وه له کاتی به ره به یانیدا نافع هات، فهرموی: کوا که سه میوانه که، وتم
ئهو تا لیړم خدا ره حمت پی بکا، نافع فهرموی: تو یه که م که س به بو خویندنه وه،

منیش له و کاته دا کهسیکی دهنگ خووش بوم شاره زابوم له دریزکردنه وه دا دهستم پی کرد مزگه وتی پیغه مبهرم (ﷺ) پرکرد به دهنگی خووم نزیکه ی سی ئایه تم خویندنه وه، پاشان نافع به دهستهکانی ئامازهی بوم کرد که بوهستم، منیش وهستام له خویندنه وه، بینیم گهنجیک له کهسانی ناو دانیشتنه که دا بو چو بو لای نافع پیی وت ماموستا خودا سه ربه رزت بکات ئیمه له گهل توداین به لام نهو کهسیکه له دوره وه هاتوو بو خویندنه وه به سهر تودا.

من خویندنه وهی خووم کورت ده که مه وه بو بیست ئایه ت ده ئایه تی منی پی بده، ئه ویش فهرموی: به لی ئه مه ریزداریه، منیش ده ئایه تی ترم خویندنه وه، پاشان گهنجیکی تر به هه مان شیوه ی گهنجی پیشو ده له به شی خویندنه وهی خو ی دا به من، منیش ده ئایه تی ترم خویندنه وه، دانیشتم تا کهس خویندنه وهی نه ما پیمی فهرمو:

بیخویننه وه، منیش په نجا ئایه تم به سهریدا خویندنه وه، به رده وام په نجا په نجام به سهری دا ده خویندنه وه تا به ته وای قورئانم له لای خه تم ده کرد بهر له ده رچونم له شاری مه دینه.

گوتراوه: وهرش له مانگی که دا چوار جار قورئانی به سهر نافع ده خویندنه وه.

خه لک له ولاتی میسر دا بو ماوه یه کی زور قورئانیان به سهر وهرش ده خویندنه وه دوا ی گه رانه وهی له شاری مه دینه، پیشه وایه تی قاریئه کان له وه وه کو تایی پی هات له سه رده می خویدا.

وهرش کوچی دوا یی کرد (په حمه تی خودای لی بیئت) له ولاتی میسر له سالی 197 ی کوچی، له ته مه نی 87 سالی دا (110 - 197 هـ).

وهېرش دوو ریځای هه یه بڼو خویندنه وه:

أ- ریځای نه زړهق:

که باوکی یه عقوبه، یوسف ی کوړی عه مړ ی کوړی یه سار ی مه دهنی دواتر میسرې، (په حمه تی خودای لی بیټ) له سالی 240 ی کوچی وه فاتی کردوه، که سیکی لیکولر و باوهر پیکراو و ردین و خو پاریز بووه.

نه زړهق بوه جیگره وهی وهېرش له خویندنه وهی قورنآن دا له ولاتی میسر چونکه ماو هیه کی زور له گه لیدابو، زور جار دهی فهرموو: من دهمامه وه لهو شوینه ی که وهېرش تییدا دهمایه وه زیاتر له بیست خه تمی قورنآنم له لای خویندنه وه نه م ریځایه پشت پی به ستراره له م په رتوو که دا، واته: ریځای نه زړهق له وهېرش له ریځای شاطبی.

ب- ریځای نه صبه هانی:

نه بو به کر، موحه ممد ی کوړی عه بدو الرحیم ی نه سده ی نه صبه هانی، له سالی 296 ی کوچی وه فاتی کردوه.

پېشه واه شاطبی (په حمه تی خودای لی بیټ) له هونراو هیه کیدا ده فهرمویت:

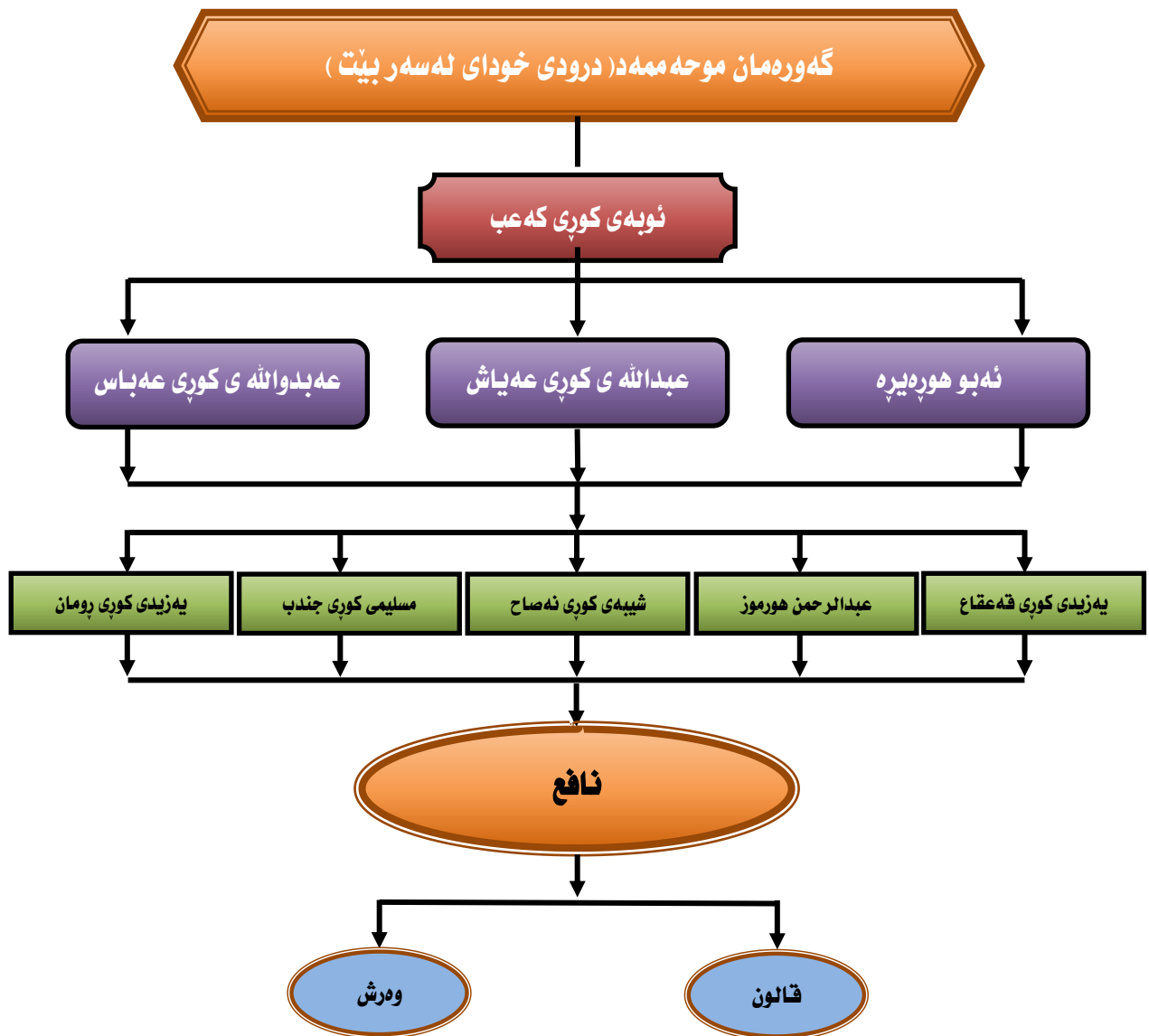
فأما الكريم السر⁽¹⁾ في الطيب نافع فذاك الذي اختار المدينة منزلا
وقالون عيسى ثم عثمان ورشهم بصحبته المجد الرفيع تأثلا⁽²⁾

(1) الكريم السر: واتا که سیکی داوین پاکي ریځ و پیکی به ریځ.

(2) التأثل: واتا سه رکه وتن بڼو به رزترین پله.

سه نه دی قیرائاتی وهرش

وهرش زانستی قیرائاتی له نافع وهرگرتووه له پيگه ی به سهر خویندنه وه (عوض)، نافع یش له لای ئه بی جه عفر یه زیدی کوړی قه عقاعی قاریی و باوکی داوود عه بدوره حماني کوړی هورموزی ئه عړه جی و شه یبه ی کوړی نیصاحی قازی و باوکی عه بدوالله موسلیمی کوړی جونده بی هوزله ی قاص و باوکی روح یه زیدی کوړی رومان خویندو ته وه، ئه وکه سانه ش که ناویان هات زانستی قیرائاتیان له ئه بی هوړه یړه و ئیبن عه باس و عه بدوالله ی کوړی عه یاشی کوړی ئه بی په بیعه وهرگرتووه، ئه وانه ش له ئوبه ی کوړی که عب ئه ویش له پیغه مبهری خودا (ﷺ) وهرگرتووه.

بنچینه کانی ریوایه تی ودرش له نافع

✓ **أصول:** کویه تاکه که ی (أصل) له له زمانی عه پریددا به و بناغ و بنچینه ده گوتريت که شتی له سهر بونیاد دندریت.

أصول له پروی زار واددا: هه موو بریاریکی گشتی ده گریته وه که بچه سپیت له سهر ئه وشتانه ی مهرجی بریاره که لی بیته دی، یان مه به ست له ئوصول واته: ئه و یاسا گشتیانه ده گریته وه که زور به دوا ی یه ک دین و دوو باره ده بنه وه، وه (مد) دریژکړدنه وه، وه (القصر) کورت کړدنه وه، وه (الفتح) کړدنه وه، (الاماله) واته: لار کړدنه وه و مهیل کړدن له نیوان دوو خویندنه وه و ئه وهی هاوشیوهی ئه وانه ن.

✓ **الفرش:** له زمانی عه پریددا واته: راخستن و بلاو کړدنه وه.

الفرش له زار واددا: بریتیه له و بریاره ی تایبه ته به هندی وشه ی قورنانی که رای جیاوازی له سهر له نیوان قارینه کانی خویندنی قورنآن له گهل گیرانه وهی هه موو خویندنه وه کان بو خاوه نه که ی وه: ﴿مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ﴾.

له خویندنه وهی عاصیم و کیسانیدا وشه ی ﴿مَلِكِ﴾. ئه لیف جیگیرکراوه له دوا ی پیتی میم، به لام جگه له ئه وان وه ک نافع و ئین که ئیر و ئه بو عه مرو ئین و عامیرو حه مزه ئه لیفه که لاده بن، واته: به ی ئه لیف ده خویندنه وه، وه: ﴿مَلِكِ﴾.

ههر وشه یه ک خولانه وهی که م بیت له نیوان قیرائاته کاند او بوچونی جیاوازی له سهر بیت ئه وه پیی ده گوتريت فهرش، چونکه که باس کراوه له شوینی خوی له سوړه ته کاند ا به پیی ریزبه ندی قورنانی، ئه وه وه ک رایه خراویکی لیڈیت که راخرايیت.

هه ندیک خویندنه وهی پیت له فهرش هه یه که ده کريت حوکه که ی گشتگیر بکريت، وه ک زه ننه دارکړدنی پیتی (د) له وشه ی ﴿الْقُدْسِ﴾. لای ئین که ئیر، به پیچه وانه وه هه ندیک خویندنه وهی پیت هه یه له ئوصول ناکريت حوکه که یان گشتگیر بکريت، ههر

وهك له شويڼه دياره کانی وهك پیتی(ی)ی دانه پال و(ی)ی زیاده، یان وهك هندی وشه ی
 تر که له بابه تی(همزه کاند) باسی دهکین، نهو پوښین کردنه ش پشت دهبه ستیت
 به وهی نایه نهو حاله ته زور دوو باره بوته وه یان که م.

بابه تی ئیستیعاده و به سمه له (باب الاستعاده والبسملة)

جیاوازی نیه له نیوان پېشه واه وهرش و پېشه واه هفص له باسی ئیستیعاده ده. به لام له باسی به سمه له جیاوازی نیه له نیوان قاریئه کان که ده خویندریته وه له سهره تای سوپه تی فاتحه ده، وخویندنه وهی له سهره تای هه موو سوپه ته کانداه جگه له سوپه تی ته و به، جیاوازی شی نیه ده سته پیکردنه که له دواي پچران بیت یان له باری وه ستاندا بیت، ئه وان جیاوازیان هیه له خویندنه وه و لابر دنی له کاتی لکاندن له نیوان دوو سوپه تده، به لام وهرش یه کیکه له وانه ی که ده خویندنه وه و ناخویندنه وه له نیوان سوپه ته کانداه.

که واته: پېشه واه وهرش دوو شیوه خویندنه وهی تر زیاده کات له سهر پېشه واه هفص، شیوه خویندنه وه کان ده بیته پینچ، سیانیان هاوړان تیایدا پېشه واه وهرش له گهل پېشه واه هفص.

به سمه له له نیوان دوو سورهدا

(البسمة بين السورتين)

وه پش به سمه له ده خوینیتته وه له نیوان دوو سورهدا - جگه له سورهدی ئه نفال و به رانه نه بیته - سی شیوه خویندنه وهی بو ههیه:

1- نه لکاندن له نیوان هه مووی.

2- نه لکاندن یه کهم و لکاندن دووهم و سییه م.

3- لکاندن له نیوان هه مووی.

وه پش دوو شیوهی تر زیاد ده کات له سه ر خویندنه وهی به سمه له له سه ر نه و شیوانه ی پیشوو با سمان کرد که بریتین له مانه ی خواره وه:

1- سه کت به بی به سمه له.

2- لکاندن به بی به سمه له.

ئاشکرایه لای هیه قاریئیک سه کت نیه له نیوان هه ردوو سورهدی ناس و فاتیه، وقاریئه کان یه که دهنگن له سه ر واجب بوونی به سمه له له باری لکاندن کۆتایی سورهدی ناس به سه رده تایی سورهدی فاتیه، چونکه هه ر چه نه لکاندن بو بکریته به گوتراوی به لام ده بیته به و ده ست پیبکریته له حوکم، وهه روا ئه گه ر لکاندن بو بکریته له کۆتایی سورهد به سه رده تاییه که ی، وهه روا ئه گه ر لکاندن له کۆتایی سورهدا بکریته به پیشه خوی، هه روه که چون کۆتایی سورهدی فه له ق بلکیندریته به سه رده تایی سورهدی ئیخلاص.

جیاوازی نیه له نیوان قاریئه کاند له خویندنه وهی به سمله له سهره تای سوپه تی فاتیحه و سهره تای ده سته پیکردنی هر سوپه تیک جگه له سوپه تی تهوبه نه بیټ، جیاوازی نیه ده سته پیکردنه که له دواي پچران بیټ یان له باری وه ستاندا بیټ.

نئوان ناکوکن له خویندنه وهو لابردي له باری نه وه ستاندا له نیوان دوو سوپه ت.

به لام نئگه ر خویننه ر وه ستا له سهر کوټایي سوپه تی یه که م و نه یلکاند به وهی کوټایي، له و کاته دا ده ست ده کات به به سمله چونکه واجب ده بیټ.

حوکمی لکاندن بی به سمله هر وهک له شیوهی پینجه مدها هاتوو گشتیه له نیوان گشت سوپه تی کی به دواي یهک هاتوو له ریزبه ندی نویسینی قورئان و خویندنه وهی، وهک: کوټایي سوپه تی به قه په به سهره تای سوپه تی ئالی عیمران، یان له دواي یه کتر نه هاتوون وهک: سوپه تی نیساء له گهل سهره تای سوپه تی که هف، نئگه ر سوپه تی یه که م له دواي دوو هم هات له ریزبه ندی نویسینی قورئان - واته: به دواي یه کتر نه بوون - وهک: کوټایي سوپه تی ئیخالص له گهل سهره تای سوپه تی که وسهر له و کاته دا گووتنی به سمله دیاری ده کریټ بو هه موو قاریئه کان، لکاندنیش دروست نیه، هه روهک وده رش به سمله ده کات وهک قاریئه کانی تر له نیوان سوپه تی ناس و سوپه تی فاتیحه.

دهرباره ی سوپه تی نئنفال و سوپه تی به پائه بو ی هیه وه ستان یان سه کته یان لکاندن بکات وهک قاریئه کانی تر.

لکاندن دوو سوپه ت به بی به سمله دیارکردنی ئیعجازی قورئانی تیډا هیه، وئاشکراکردنی گونجاندنی ریزبه ندی سوپه ته کانه، هر ئایه تی کی قورئانی پیروز ده گونجیت له گهل نئوهی پېشه خو ی و دواي خو ی، وهه روا سوپه ته کانیش به م

شیوه ن، بیرکه وه له کوټایي سوپه تی نه جم له گهل سهره تای سوپه تی قه مه ر: ﴿فَاسْجُدُوا لِلَّهِ وَاعْبُدُوا﴾ ﴿٦٢﴾ اقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانْشَقَّ الْقَمَرُ ﴿٦٣﴾.

له کاتی لکاندا به هه مان شیوه دهرکه وتنی سهر و ژیره - ئیعراب - وناشکراکردنی واته: ی نوییه شاراوویه به وهی جاری دوو سوپړه ته که پیک نه گشتوون، هه روک چوون وهرزشی زووبانی تیډایه له سهر رهوان بیژی و دهربرینیکی دروست وهک لکاندن ته نوین و لبردن هه مزه لکاندن و پییتی (ل)ی شه مسی و ئهوانی تر، وهک: ﴿عَلِيمٌ يَأْتِيهَا﴾ کوټای سوپړه تی نیساء به سهره تای سوپړه تی مائیده، وهنایه تی: ﴿أَحَدًا كَهَيْعَصَ﴾ له کوټای سوپړه تی که هف به سهره تای سوپړه تی مریه م، وهنایه تی: ﴿رِغْزًا طَهُ﴾ له کوټای سوپړه تی مریه م به سهره تای سوپړه تی طه، وهنایه تی: ﴿عَلِيمٌ تَبَارَكَ﴾ له کوټای سوپړه تی نور به سهره تای سوپړه تی فورقان وهنایه تی: ﴿لِزَامًا طَسَمَ﴾ له کوټای سوپړه تی فورقان به سهره تای سوپړه تی شو عرا وهنایه تی: ﴿عَظِيمًا يَأْتِيهَا الَّذِينَ﴾ له کوټای سوپړه تی فه تی به سهره تای سوپړه تی حوجورات.

مه کی قه یسی⁽¹⁾ وهلامی ئه وه دده اته وه که بوچی به سمه له لاده بردریت له نیوان دوو سوپړه تدا، کاتیک لای ئه و [بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ] نایه تی که نیه له هه موو سوپړه تی کدا - واته که سیکه له وانه ی که ده تواندریت لای ئه و به سمه له واز لیبه یندریت - ولای کو مه له ی زانایان، لایر دوو له کاتی لکاندن به سوپړه تی که له گهل سوپړه تی کی تر، تاوه کو که س و گومان نه بات به سمه له نایه تی که له هه موو سوپړه تی کدا، قورنای پیروز لای ئه و هه مووی یه ک پارچه یه و به یه ک سوپړه تی ئه ژمار ده کړیت، هه ر وهک چوون پچران پونادات له نیوان هه ندیک سوپړه تی له گهل به سمه له هه روا پچران پونادات له نیوان سوپړه تی و سوپړه تی کی تر به به سمه له، دهر باره ی خویندنه وهی له قورنای پیروز بو ئه وهی تا بزاندريت کوټای به سوپړه تی که هاتووه و ده ست به سوپړه تی کی تر ده کړیت.

(1) مه کی کوپی ئه بی تالیب، په رتو وکی (الکشف عن وجوه القراءات السبع وعللها وحججها)، (به یروت، ده زکای ریساله، چ 3، ب 1، 1404 ه.ک)، لا 16.

کهواته:

ئهگەر ویستت به خویندنه وهی وەرپش بخوینیته وه به بی به سمه له، پیویسته له ژیر ئهم چوار خاله بیت:

1- ده بیت سوپه ته که به هه مان شیوهی ریزبهندی قورئانی پیروز بیت، هه چهنده له دوا یه کتریش نه بیت، وهك: کوئای سوپه تی به قهره له گهل سوپه تی که هف.

2- لکاندن به دلنیا یه وه له نیوان هه موو سوپه تیك جگه له نیوان سوپه وتی ناس و سوپه تی فاتیه.

3- ئهگەر خوینهر گواستنه وهی ئهجامدا له کوئای سوپه تیك بو ناوه پاستی سوپه تیکی تر به هه مان شیوهی ریزبهندی قورئانی پیروز.

4- خوینهر رانه وهستییت له کوئای سوپه تی یه که م مه به ست پی لکاندن به سوپه تی دووهم، ئهگەر وهستا به خویندنه وهی به سمه له له سه رتای سوپه تی دووهم - جگه له سوپه تی تهوبه - ئه وهش پای کوی زانایانه، گرنگی نادریت به و تهی که دهلیت: پیویسته له سه ر خوینهر به سمه له نه کات⁽¹⁾. چونکه خویندنه وه له سونه تیکی شوین کهوتنه.

زانایان بهرپه رچی ئه و جوره بوچوونه یان داوته وه، یهك له وانه پیشهوا دانی⁽²⁾. ده فهرمویت:

کیشه نیه له نیوان ئه و کهسانه ی به سمه له ده کهن له سه رتای سوپه ت ئهگەر بچران پرویدا له کوئای پیش خوی و دواتر دهستیپکردنی بی ئه وهی لکاندن بو بکریت به

⁽¹⁾ ئه وه ووته ی ئه حمه دی کوپی عه لی کوپی باذشه، له په رتووی (الإقناع في القراءات السبع) (مهککه، زانکوی ئوم القوربا، (1403ک) لا 159.

⁽²⁾ باوکی عه مر عوسمانی دانی، له په رتووی (جامع البيان في القراءات السبع المشهورة) (بهیرووت دار الکتب العلمیه)، (1426ک)، لا 152.

پېشه خوۍ له سهر بۆچوونی ئه و کسانه ی پچران و نه پچران نه جام ددهن - واته: پچران ده کهن له نیوان به سمله و نه پچرانی - جگه له سوپه تی به پائه نه بیټ. به لام ئیبنول جه زهری⁽¹⁾. ده فهرمویت: له باسی ناگادارکردنه وه کان له ناگادارکردنه وهی سییه م: به دلنیا یه وه هر یه که له وانه ی که به نه لکاندن ی به سمله و لکاندن ی و سهکت ده خویندنه وه نه گهر ده ست به خویندنه وهی سوپه تی که له سوپه ته کان کرد به به سمله ده خویندنه وه بی جیاوازی له هریه کی که له وان ته نه نه گهر ده ست پیگردن به سوپه تی به پائه بوو هر وه دواتر باسی ده کهن، جیاوازی نیه سهره تاکه ی له باری وه ستاندا بیټ یان نه وه ستان، به لام دهرباره ی نه وانه ی که به جیا ده خویندنه وه نه وه شتیکی پروون و ناشکرایه، و دهرباره ی خویندنه وهی نه و کسانه ی که لایده بن نه وه بۆ پیروزی و به ره کهت دارکردن و گونجاندن ی رینوسی قورنانی پیروزه، چونکه لای نه و کسانه ی لایده بن ته نه له سهره تای سوپه ت دهنوسریت بۆ یه کهم سوپه ت له بهر پیروزیه لای نابه ن له باری لکاندنا ته نه له بهر نه وهی ده ست به و نه کراوه، به لام نه گهر به و ده ست پیکرا به پیویست داناندن ی ته نه خویندنه وهی بۆ بکریت تاوه کو نه بیټه پیچه وانه ی نوسینی قورنانی پیروز له باری لکاندن و نه لکاندنا، له و کاته دا دهرده چی له کو دهنگی و ده بیټه هاوشیوهی هه مزه کانی لکاو لاده بردن ی له باری لکاندن و ده خویندنه وهی له باری ده ست پیگردن به و، هر بویه کیشه له نیوان زانایان دروست نه بووه له باری خویندنه وهی به سمله له سهره تای سوپه تی فاتحه، جیاوازی نیه لکاندن ی بۆ بکریت به سوپه تی ناس له گهل پېشه که ی خوۍ یان ده ست پیگردن به و بکریت، چونکه نه گهر لکاندن ی بۆ بکریت به گوتراوی نه وه ده بیټه ده ست پیکراو حوکه م، هر بویه نه وه ستان لیږدا ده بیټه باری گواستننه وه.

دهرباره ی پېشه واده ی صه فاقسی⁽²⁾ ده فهرمویت:

جیاوازی نیه له نیوانیاندا - واته: نیوان قارینه کان - نه گهر خویندنه وهی ده ست پیکرد به سهره تای سوپه ت جگه له سوپه تی به پائه به به سمله بیټ، جیاوازی نیه

⁽¹⁾ موحه ممدی جه زهری، النشر في القراءات العشر، (قاهیره، چاپه مهنی تیجاریه ی کوبرا، ب 1، 1427هـ)، لا 263.

⁽²⁾ عه لی موحه ممدی صه فاقچی، په رتووی: (غیث النفع في القراءات السبع) (بهیروت، دار الکتب العلمیه، 1425هـ)، لا 20.

دهستپیکردنه که ی - واته: قارینه که - له باری وهستان یان نه وهستاندا بیټ، ږهنگه هندیکیان وا تیدهگه ک که دهستپیکردن نابیت تهنها دواي پچران نه بیټ به لام وانیه.

که واته:

ئه گهر قارینيک ویستی بوهستی له کوټایي سوږه تی یه که م بهمه بهستی لکاندنې به سوږه تی دووهم، پیویسته له سهری به سمله بکات له سهره تای سوږه تی دووهم - جگه له سوږه تی تهوبه نه بیټ - نه وهش دوو شیوهی بو دروست ده بیټ: یان لکاندنې به سمله به سهره تای سوږه تی یان پچرانی.

زانیاری زیاتر:-

ئه گهر به خویندنه وهی وېرش بخوینیتوه له نیوان دوو سوږه تی به لبردنی به سمله، گه یاندنی کوټا وشه له سوږه تدا، یه که م وشه له سوږه تی دواي نهو، نه وهش بریاری ته جویدی له سهر دروست ده بیټ له تیکه له کیشان و شاردنه وهو جوکه م کانی تری ته جوید، له تیکه له کیشان یان شاردنه وه یان گواستننه وه جگه له مانهش له نه حکامه کانی تر، نهو سوږه تانه ی به پیټی پچراو ده ست پی ده کات و له پیټش نهو سوږه تانه ک که به وشه یه کی نوندار - کوټایان دیت - وه نه مهش تهنها له دوو شوین هاتووه، نه وانیش: کوټایي سوږه تی نه نعم له گهل سهره تای سوږه تی نه عراف له نایه تی: ﴿وَإِنَّهُ لَعَفُورٌ رَّحِيمٌ ۝۱۶۰﴾ ۱۶۰ ﴿الْمَص ۝۱۶۱﴾ ۱۶۱ ﴿كَتَبُ أَنْزَلَ إِلَيْكَ﴾، وه کوټایي سوږه تی لوقمان له گهل سهره تای سوږه تی سه جده، له نایه تی:

﴿إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ۝۱۶۲﴾ ۱۶۲ ﴿الْم ۝۱۶۳﴾ ۱۶۳ ﴿تَنْزِيلُ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ﴾ - پیته کانی پچراو - لیږه دا له گهل پیټش خویدا له زه نه داریک بریاری گواستننه وه له نیوانیاند ده دریټ.

به لام نهو سوږه تانه ی کوټایان دیت به زه نه وهله دواي نهو سوږه تی دیت ده ست پی ده کات به هه مزه ی پچراو نه م جوړه یان زوره، وه نایه تی: ﴿وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ ۝۱۶۴﴾ ۱۶۴ ﴿الْم نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ۝۱۶۵﴾ ۱۶۵ ﴿وَهَنَّا فِي عَمَدٍ مُمَدَّدَةٍ ۝۱۶۶﴾ ۱۶۶ ﴿الْم تَرَكَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ﴾، وه نایه تی: ﴿وَأَسْجُدْ وَاقْتَرِبْ ۝۱۶۷﴾ ۱۶۷ ﴿إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ﴾،

به شیوه یه کواستنه وه نه جام ددریت له هه مو نه شوینانه ی رابردو وه نه وانه شی هاوشیوهی نه وانن.

هه ندیک له زانایان و جیبه جیکارانی به سمه له وایان به باش زانیوه به سمه له بکریت له نیوان دوو سوپه تدا له چوار شوین: بۆ که سیك بیه ویت سه کته نه جام بدات له نیوان دوو سوپه تدا به شیوه یه کی گشتی له هه موو قورئانی پیروژدا، سه کتیا ن لا په سنده له م چوار شوینه له هه موو قورئاندا بۆ که سیك بیه ویت لکاندن بکات له نیوان دوو سوپه تدا له گشت قورئاندا، نه و چوار شوینه ش پیی ده گوتریت (الاربع الزهر)، بریتین له مانه ی خواره وه:

أ- نیوان سوپه تی موده شیر و سوپه تی قیامه: ﴿هُوَ أَهْلُ التَّقْوَى وَأَهْلُ الْمَعْرِفَةِ﴾ ٥٦ لآ /// أقسم بيوم القيمة ﴿﴾.

ب- نیوان سوپه تی ئینفیطارو سوپه تی موطفیفین: ﴿وَالْأَمْرُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ﴾ ١٩ وئیل /// لِلْمُطَفِّفِينَ ﴿﴾.

ج- نیوان سوپه تی فه جرو سوپه تی به له د: ﴿وَادْخُلِي جَنَّتِي﴾ ٣٠ لآ /// أقسم بهذا البلد ﴿﴾.

د- نیوان سوپه تی عه صرو سوپه تی هومه زه: ﴿وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ﴾ ٣ وئیل /// لِكُلِّ هُمْزَةٍ لَّمْزَةٍ ﴿﴾.

هوکاری نه م هه لبرژار دنه پودانی دروستیونی واته: و مانای نادروسته، چونکه سه ره تای نه م چوار سوپه ته (وئیل) یان (لا أقسم) وه.

هه لېږدراوی دروست نه وهیه: نه وهی رابردوو شتیکی چاکه و بوچوونی هندیك له زانایانه به لام هیچ دهقیك نیه پابهندی دروست بکات، باشتینه که نه وهیه جیاوازی نه کریت له نیوان هم چوار شوینه له گهل نه وانی تر، ده توانریت هه لبوشیندریتته وه به هوئی زور به کارهاتنی هم بابه ته له قورنای پیروز، وهک:

﴿هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا ﴿ [البقرة: 255، ﴿ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿ [البقرة: 255-256]، ﴿
نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿ [المرسلات: 44].

باسی نه حکامی نونی ساکینه و ته نوین

نهم بابه ته به گشتی یه کسانه له گهل نه حکامی پېشه واهږش ته نها له م شوینانه ی خواره وه نه بیت:

➤ وهرش تیک هه لکیشانی کردووه بو پیتی (ن) له گهل پیتی (و) له ﴿يَسَّ وَالْقُرْآنَ الْحَكِيمَ﴾، [یس: 1].

➤ وهرش دوو خویندنه وهی هه یه له ﴿نَّ وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ﴾، [قهلم: 1] ناشکراکردن و تیک هه لکیشانی.

پېشه واهږش تیک هه لکیشانی کردووه بو پیتی (ن) له پیتی (ر) له ﴿وَقِيلَ مَنْ رَاقٍ﴾، [قیامه: 27]، به م شیوه یه ی خویندو ته وه: ﴿وَقِيلَ مَنْ رَاقٍ﴾. چونکه لیږده دا سه کته ی بو ناکات، نه مه ش پیچه وانه ی پېشه واهږش ته وه.

پېشه واهږش هندی شوینی خویندو ته وه به زه ننه دارکردنی پیتی (ن) له پاشان بو ی هه یه یان تیکه ه لکیشانی پیته نونه که بکات یان بیشاریته وه (ئخفاء)، نه وه ش به پی یاسای گشتی له حوکمه کانی نونی ساکین و ته نوین، نه وه یان به ربه لاوه له قپرائه ی فهرش، نه وه ی گرنکه لای نیمه له م بابه ته دا ده وشه یه به م شیوه یه:

1- ﴿يُنَجِّكُمْ﴾، [نه نعام: 64].

2- ﴿مُنْزَلٌ﴾، [نه نعام: 114].

3- ﴿وَإِنْ تَكُنْ﴾، [نه نفال: 65 و 66].

- 4- ﴿وَإِنْ كَلَّا﴾، [هود: 111].⁽¹⁾
- 5- ﴿فَنُجِّيَ مَنْ نَشَاءُ﴾، [يوسف: 110].⁽²⁾
- 6- ﴿وَالْخَمِيسَةُ أَنْ لَعَنْتُ اللَّهَ عَلَيْهِ﴾، [نور: 7].⁽³⁾
- 7- ﴿أَنْ تَكُونَ﴾، [نوح: 36].⁽⁴⁾
- 8- ﴿وَمَنْ نُعَمِّرْهُ نُنَكِّسْهُ فِي الْخَلْقِ﴾، [ياسين: 68].⁽⁵⁾
- 9- ﴿أَوْ مَنْ يَنْشَأُ فِي الْحَيَاةِ﴾، [زخروف: 18].⁽⁶⁾
- 10- ﴿عِنْدَ الرَّحْمَنِ﴾، [زخروف: 19].⁽⁷⁾

⁽¹⁾ (وَإِنْ) ده خویندریته وه به زه نه دارکردنی پیتی (ن) و ناسان خویندنه وهی پیتی (م).

⁽²⁾ (فَنُجِّيَ) ده خویندریته وه به ناسانکردنی پیتی (ج) و زیادکردنی پیتی (ن) ی ساکین له پېشی و زه نه دارکردنی پیتی (ی).

⁽³⁾ (أَنْ) ده خویندریته وه به زه نه دارکردنی پیتی (ن) و ضمه دارکردنی پیتی (ت) له وشه ی (لَعَنْتُ).

⁽⁴⁾ (يَكُونَ) ده خویندریته وه به پیتی (ت) له بری پیتی (ی).

⁽⁵⁾ (نُنَكِّسُهُ) ده خویندریته وه به فته دارکردنی پیتی (ن) ی یه کهم و زه نه دارکردنی پیتی (ن) ی دوهم و ضمه دارکردنی پیتی (ک) و ناسان خویندنه وهی.

⁽⁶⁾ (يَنْشَأُ) ده خویندریته وه به فته دارکردنی پیتی (ی) و زه نه دارکردنی پیتی (ن) و ناسان خویندنه وهی پیتی (ش).

⁽⁷⁾ (عِنْدَ) ده خویندریته وه به زه نه دارکردنی پیتی (ن) له بری پیتی (ب) و لابردي نه لیف و فته دارکردنی پیتی (د).

❖ **پیشهوا وهرش هندی شوینی به تهنوین خویندوتهوه، پاشان بوئی ههیه یان تیکهه لکیشانی تهنوین یان ئیقلاب وهرگیران یان ئیخفاء شاردنه وهی دواى ئهوه، به پیی یاسا گشتیه کان له ئه حکامی نونی ساکینه و تهنوین، ئه وهی لمان گرنگه له م بابه ته بهم شیویه:**

أ- له هندی شویندا خویندراوتهوه به تیکهه لکیشان، وژماره یان دهیه که ئه مانه:

1- ﴿كَبِيرًا يُسَبِّحُ﴾، [ئیسراء: 43].

2- ﴿جَعَلَهُ دَكَّا وَكَانَ وَعْدُ رَبِّي حَقًّا﴾، [ئینسان: 16].⁽¹⁾

3- ﴿إِذَا ۞ يَكَادُ﴾، [مهریه م: 90].

4- ﴿وَتُمُودًا وَأَصْحَبَ﴾، [فورقان: 38].

5- ﴿وَتُمُودًا وَقَدْ﴾، [عهنکه بووت: 38].

6- ﴿عَادًا الْأُولَى﴾، [نهجم: 50].⁽²⁾

7- ﴿مُتِّمٌ نُورِهِ﴾، [صف: 8].⁽³⁾

8- ﴿أَنْصَارُ اللَّهِ﴾، [صف: 14].

9- ﴿سَلَاسِلَ وَأَغْلَالًا﴾، [ئینسان: 4].

10- ﴿قَوَارِيرَ مِنْ﴾، [ئینسان: 16].

(1) (دَکَّاءٌ) ده خویندیریته وه به تهنوینی فتهح له پییتی (ک) و لابردنی هه مزه، دریزکردنه وهی له بری له باری وهستاندا دهرده که ویت.

(2) قسه له سهر ئه م بابه ته ده کریت به دریزی و شی ده کریتته وه له (باسی گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو ئه و زه نهی ده که ویتته پیش خوئی).

(3) وشه ی (نوره) خویندراوته وه به فتهحه دارکردنی پییتی (ر) و ضه ممه دارکردنی پییتی (ه) و لکاندنی پییتی (و)ی گوتراو وقه له وکردنی پییتی (ر).

له کاتی نه وه ستان له کوټایي هندی سورته به سورته له دوی خوی دیت له باری نه وه ستاندا بی به سمه له و (بی سکت) وه ک نایه تی: ﴿عَلِيمٌ يَّأْتِيهَا﴾، له کوټایي سورته نیساء به سهرتای سورته مائیده، وه نایه تی: ﴿عَظِيمًا يَّأْتِيهَا الَّذِينَ﴾، له کوټایي سورته فته به سهرتای سورته حوچورات.

ب- له هندی شویندا به شاردنه وه (ئخفاء) خویندراوته وه، ژماره یان هه شته بهم شیوه یه خواره وه:

1- ﴿سُجَّدًا تُغْفَرُ لَكُمْ﴾، [ئه عراف: 161]⁽¹⁾.

2- ﴿جَعَلَا لَهُ شِرْكًَا فِيمَا ءَاتَاهُمَا﴾، [ئه عراف: 191]⁽²⁾.

3- ﴿وَأَنَّ اللَّهَ مُوهِنٌ كَيْدَ الْكَافِرِينَ﴾، [ئه نفال: 18]⁽³⁾.

4- ﴿ثُمُودًا كَفَرُوا﴾، [هود: 68].

5- ﴿وَعِزِّ صِنَوَانٍ تُسْقَى بِمَاءٍ وَاحِدٍ﴾، [ره عد: 4]⁽⁴⁾.

6- ﴿عِوَجًا ۝ قِيَمًا﴾، [كه هف: 1].

7- ﴿وَتُمُودًا فَمَا﴾، [نه جم: 51].

8- ﴿قَوَارِيرًا ۝ قَوَارِيرًا﴾، [ئینسان: 15].

⁽¹⁾ وشه ی (تَغْفِرُ) خویندراوته وه به پیتی (ت) ی ضمه مدار له بری پیتی (ن) و فته تده دارکردنی پیتی (ف) و قه له وکردنی پیتی (ر).

⁽²⁾ وشه ی (شُرْكًَا) خویندراوته وه به كه سرده دارکردنی پیتی (ش) و زه نه دارکردنی پیتی (ر) و ته نوینی فته ته ی پیتی (ك) و لبردنی ئه لیف و همزه، وه ستانی بو ده کریت به دریژکردنه وهی قهره بو له گهل لاوازکردنی پیتی (ر).

⁽³⁾ (مُوْهِنٌ) خویندراوته وه به فته تده دارکردنی پیتی (و) و شه ده دارکردنی پیتی (ه) و ته نوینی پیتی (ن) خویندراوته وه (كَيْدٍ) به فته تده دارکردنی پیتی (د).

⁽⁴⁾ وشه ی (يُسْقَى) خویندراوته وه به پیتی (ت) له بری پیتی (ی).

له کاتی نه و هستان له کوټایي هندی سورته بهو سورته له دواي خوئی دیت له
باری نه و هستاندا بی به سمه له و (بی سکت) وهک ئایه تی: ﴿ أَحَدًا كَهَيْعَصَ ﴾ له کوټایي
سورته کی هف به سهرتای سورته مریه م، وه ئایه تی: ﴿ رِكَزًا طِه ﴾ له کوټایي
سورته مریه م به سهرتای سورته طه، وه ئایه تی: ﴿ عَلِيمٌ تَبَارَكَ ﴾ له کوټایي
سورته نور به سهرتای سورته فورقان، وه ئایه تی: ﴿ لِزَامًا طِسَمَ ﴾ له کوټایي
سورته فورقان به سهرتای سورته شعرا، وه ئایه تی: ﴿ مَسَدٍ قُلْ ﴾ له کوټایي
سورته مه سه د به سهرتای سورته ئی خلاص.

ج- دوو شویندا به ودرگه ران (ئیقلاب) خویندراوته وه، به م شیوه یه:

1- ﴿ أَوْثَنَّا مَوَدَّةَ بَيْنِكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ﴾، [عهنکه بوت: 25].⁽¹⁾

2- ﴿ وَمَا أَصْبَحْكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ ﴾، [شورا: 30].⁽²⁾

⁽¹⁾ وشه ی (بینکم) خویندراوته وه به فه ته دارکردنی پیتی (ن).

⁽²⁾ وشه ی (فبما) خویندراوته وه به لابرندی پیتی (ف).

باسی میمی کو

میمی کو بریتیه له پیتیکی زیاده له پیکهاته ی وشه دا که بو نیړی کو (جمع المذکر) به کار دیت، وههروها (می) ش دهگریته خو، جیاوازیش نیه حقیقهت بیت یان نه وهی وهکو نیړی کو به کار دیت، به لام به خو ی نیړی کو نیه.

دهرچوو له پیناسه که: واته: نهو شتانه ی که پیناسه که نایان گریته وهو له بازنه ی پیناسه که دهرده چین.

• **میمی زیاده:** که له پیناسه که دا گوترا میمی زیاده، واته: نه م پیته میمه ناگریته وه که زیاد نه بیت و بنچینه و نه صلی وشه که بیت وهک: [بِمَ، أَحْكُم، أَلَمْ].

• **واته: ی کو ی نیړ بدات:** نه مه ناگریته وه نه گهر پیتی میمه که واته: ی کو ی نیړ نه دات، واته: به کارهات بیت بو تاک یان بو دووان وهک: ﴿أَنَّهُكُمَا﴾.

• **کو ی می دهگریته وه:** وهک: ﴿عَلَيْكُمُ الصَّيَامُ﴾، لیړه دا پیته میمه که به کار هاتو وه بو نیړو می، واته: ههردوو په گهز دهگریته وه.

• **له زمانى عه پهبیدا:** نه وه دهگریته وه ﴿مِنْكُمْ﴾ پیتی (م) له م وشه به میمی کو داده ندریت له زمانى عه پهبیدا.

• **له به کار هیپنای قورنایاندا:** نه وه دهگریته وه ﴿وَمَلَايَهُمْ﴾، [یونس: 83].
﴿عَلَىٰ خَوْفٍ مِّنْ فِرْعَوْنَ وَمَلَايَهُمْ أَن يَفْتِنَهُمْ﴾ لیړه دا پاناو دهگریته وه بو فیرعون به تهنه به لام به شیوه ی کو به کار هاتو وه، که واته: نه م میمه ش به میمی کو نه ژمار دهگریته.

نیشانە (میم) ی کۆ

◆ ئەگەر لابەردریت مانای وشەکه تێک نادات، وەک: ﴿عَلَيْكُمْ﴾. دەبیته ﴿عَلَيْكَ﴾.

◆ ئەگەر یهکیک لەم سی پیتانە لە پێش میمهکه دا بیٔ ⁽¹⁾.

أ- پیتی (ك) وەک: ﴿مِنْكُمْ﴾. پیتی (ك) تەنها ضەممەدار دەبیٔ.

ب- پیتی (ت) وەک: ﴿كُنْتُمْ﴾. پیتی (ت) تەنها ضەممەدار دەبیٔ.

پیتی (ه) وەک: ﴿أَمْوَالَهُمْ﴾. پیتی (ه) یان ضەممەدار دەبیٔ، وەک لە نمونە ی پیشو

باس کرا، یان کەسره دار دەبیٔ وەک: ﴿عَلَيْهِمْ﴾.

⁽¹⁾ یهك شوین جیاکراوتهوه، هه مزه کهوتوته پێش پیتی (م) ی کۆ (میم الجمع)، ئەوێش لە سوپه تی حاقه نایه تی 19 {هاؤم} لیڤه دا مه به سستی (هاؤمو اقرؤوا کتابیه)، هه ندی له زمانه وانان ده لێن: به واتای (هاکم) دیٔ، پیتی (ك) گۆڤدراوه به پیتی هه مزه، هه روه ک قوته یی ئاماژه ی پێ کردووه، ره ضی ده فهرمویت: (ها) ناویکه بۆ واتای (بگه) وه هشت جور زمانی تێدا یه، ئەمه یه کیکه له م زمانه، له بری پیتی ئەلیف هه مزه ی پێوه بلکیندریت گۆڤانکاریه کانیشی وەک گۆڤانکاری پیتی (ك) ده بیٔ، وەک: (هاؤما، هاؤم، هاء، هاء، هاؤن)، باوکی قاسم فهرمویه تی: به چه ن شیوازو زمانیک ده خویندریت وه چاکترینیان ئەوه ی سیبه وه یی باسی کردووه له په رتوکه که ی خویدا ده فهرمویت: عه رهب ده لێن: (هاء یا رجل) بیگه ره ئە ی پیاو، هه مزه که فه ته دار ده که ن، و (هاء یا امرأة) بیگه ره ئە ی ئافره ت بۆ ئافره ت هه مزه که کسه ره دار ده کریٔ، و (هاؤما یا رجلا ن أو امرأتان، وهاؤم یا رجال، وهاؤن یا نسوة) پیتی (م) له وشه ی (هاؤم) وەک پیتی میمه که بۆ ئێوه به کاردیٔ، وضه ممه دار کردنیشی وەک ضه ممه داره کانی تره له هه ندی شوین.

حاله ته کانی پیتی (م) ی کو

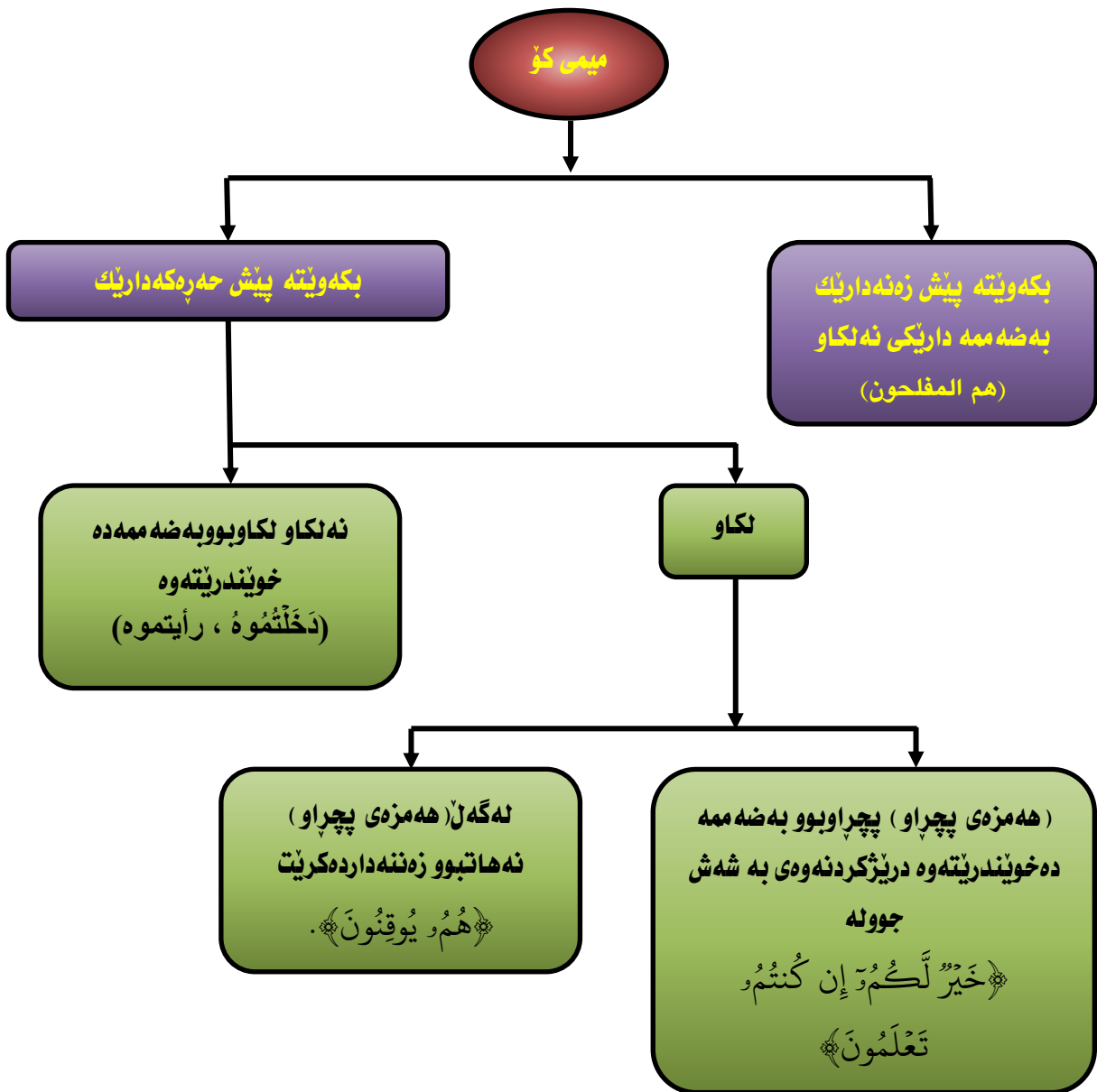
پیتی (میمی) کو دوو حاله تی هه یه :-

✓ حاله تی یه که م:

پیتی کی زهننه داری به دوا دابیټ، زوړ بهی قاریئه کان ضه ممه داری ده که ن بی لکاندن (صیله)، به شیوه یه ک بنچینه ی پیتی (م) ی کو ضه ممه داره، وهک: ﴿وَإِذْ فَرَقْنَا بِكُمْ الْبَحْرَ﴾.

✓ حاله تی دوو هم:

له دوا ی پیتی (میمی) کو پیتی کی جووله داری به دوا دابیټ، پېشه واه وېرش لکاندنې بو ده کات به پیتی (و) ی گوتراو ده خویندنیته وه نه گهر له دوا ی هات هه مزه ی پچراو وهک: ﴿وَمِنْهُمْ أُمِّيُّونَ، عَلَيْهِمْ وَأَنْفُسُكُمْ، يَأْمُرُكُمْ وَأَنْ، ذَالِكُمْ وَ إَصْرِي﴾، وه به نه ندازه ی شهش جووله دریژکردنه وه ده کات له باری نه وه ستاندا، نه وهش ده چیته باری دریژکردنه وهی پچراو، به لام له باری وه ستاندا له سهر پیتی (م) ی کو، لکاندن دروست نابی میمه کهش به زهننه ده خویندنیته وه وهک - حفص -.

شیخ عهبدو الفتاحی نه لقازی له هونراوهی (الجامع) ی

قېراناتی پېشه وادهش ده فهرمویت:

وَمِمْ جَمْعٍ سَكَنَ أَوْ صِلَا
صِلَهَا لَوْرَشِ قَبْلَ هَمْزِ الْقَطْعِ

111 وَنَافِعٌ بِقَصْرِ مَالِكٍ تَلَا
112: قَبْلَ مُحَرَكٍ لِقَالِ مَوْنٍ فَع

بابه تی

گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه داری پېش خوئی

(باب نقل حركة الهمزة الى الساكن الذي قبلها)

گواستنه وه له زمانى عه پېدا: به مانای گواستنه وه و گوړینی شتیك له شوینى خوئی دیت.

گواستنه وه له زار او ده: بریتیه له گواستنه وهی جووله ی هه مزه ی پچړاو بو هه مزه یه کی زه ننه داری پېش خوئی، له گهل لابردنی پیته هه مزه که له بهر ناسان کردن، نه وېش به کار هاتووه له زمانى هه ندی عه پېد دا.

به چوار مه رج پېشه واه وېش جووله ی هه مزه ی پچړاو بو زه ننه داری پېش خوئی ده گوازیته وه.

أ- ده بیټ نه و پیته ی که جووله ی هه مزه ی بو گواستراو ته وه زه ننه دار بیټ، نه گهر جووله دار بیټ گواستنه وهی بو ناکریت، وهك: ﴿يَقُولُ ءَاَمَنَّا﴾، [به قهره: 8].

ب- نابیت نه و پیته زه ننه داره ی که ده که ویته پېش هه مزه پیتیک بی له پیته کانی دريژکردنه وه (حرف مد) نه گهر پیتی دريژکردنه وه بو نه وه شېش جووله دريژکردنه وهی بو ده کریت به شوین که و ته ی دريژکردنه وهی نه لکاو وهك: ﴿أَلَا إِنَّهُمْ﴾.

به لام ته نها له یهك شوین له سوړه تی حاقه له نایه تی 19 و 20 هیه،

﴿اَقْرءُوا كِتَابِيَةَ﴾ ١٩ ﴿إِنِّي ظَنَنْتُ﴾.

بوۍ هیه واز له گواستننه وه بیڼی که نه وه یان پېش ده که ویت له باری جیبه جی کردندا، چونکه پیتی (ه) لیږدها هائی سهکت یه نه وهش ناخویندريته وه تنها له باری وه ستاندا نه بیټ به مه به سستی درخستنی جووله ی وه ستاو له سهر⁽¹⁾.

نه وانی تر به گواستننه وه ده خویندنه وه وهک هموو هاوشیوه کانی تری به جیگیرکردنی پیتی (ه) له په سمی قورنای له کاتی نه وه ستاندا، هه ردوو خویندنه وهش دروسته و بهم شیوهش خویندراوته وه، به لام نه وهی به گواستننه وه ده خویندنه وه تیکه له کیښانی له سهر پیویست ده بیټ له سوپه تی، نایه تی ﴿ مَا أَغْنَىٰ عَنِّي مَالِيَّةٌ ۖ هَلْكَ ﴾ [حاقه: 28] نه گهر نه وه ستیت له سهری، وه نه وهشی بی گواستننه وه بخویندنه وه ده بیټ به سهکت پیتی (ه) بخویندنه وه، ﴿ مَالِيَّةٌ ۖ ﴾.

تیبینی:

نه وهی باس کرا دربارهی ﴿ کِتَبِيَّةٌ ۖ اِنِّي ﴾ و ﴿ مَالِيَّةٌ ۖ هَلْكَ ﴾ نه وه له باری نه وه ستاندا پوده دات، به لام نه گهر وه ستاین له سهریان که نه وانیښ کوټای نایه تن نه وه ده بیټ به ته حقیق بخویندريته وه وه نایټ گواستننه وه بکریټ له شوینی یه کهم، وهروها تیکه له کیښان یان سهکت یش قه ده غیه له شوینی دووهدا.

أ- نایټ نه و پیته زه نه دارهی که ده که ویته پېش هه مزه پیتی (میمی) کو بیټ، نه گهر پیتی (میمی) کو بیټ نه وه لکاندنې بو ده کریټ به پیتی (و) ی گوتراو وه دريژکردنه وهش به نه دازه ی شهش جووله به شوین که وتنی دريژکردنه وهی پچراو وهک: ﴿ لَّهُمْ ءَامِنُو ﴾.

ب- ده بیټ پیتی زه نه دار بکه ویته کوټای وشه ی یه کهم و هه مزهش بکه ویته وشه ی دووهم - واته: له یه کتر جیابن له هوکمد - نه گهر زه نه داریک و هه مزه به یه که وه کو

(1) واداده ندریټ که پیتی (ی) ی فته دار پېش هه مزه ده که ویت له باری نه وه ستاندا، به مهش مهرجی یه کهم لاده چیت له مهرجه کانی گواستننه وه.

بیتنه وه له یهك وشه گواستنه وه یان بو ئه نجام نادریت وهك: ﴿قُرْءَانٍ، مَسْئُولًا، وَيَنْعَوْنَ﴾.

وهېرش وشه یهكی جیا كړدو ته وه كه زه ننه دارو هه مزه ی پچراو به یه كه وه له یهك وشه دا كو بییتنه وه گواستنه وهی بو ئه نجام درابیت وهك: ﴿رِدْءًا﴾⁽¹⁾ له ﴿مَعِيَ رِدْءًا يُصَدِّقُنِي﴾، [قه صه ص: 34] لیږدها وهېرش گواستنه وهی جووله ی هه مزه دهكات بو زه ننه داری پېش خو ی كه پیتی (د) له گهل لبردنی هه مزه كه بهم شیوه: ﴿مَعِيَ رِدْءًا يُصَدِّقُنِي﴾⁽²⁾ دریز كړدنه وهی به دهل (مد عوض) دهرده كه ویت له باری وه ستاندا.

ئه گهر هر چوار مه رج هاته دی وهېرش به گواستنه وهی جووله ی هه مزه ی بو زه نه ی پېش خو ی ده خوینیته وه، جیا وازی شی نیه ئایه زه ننه داره كه پیتی (ت) ی به كار هاتو بو مییه وهك: ﴿قَالَتْ أَخْرِجُهُمْ﴾، [ئه عرف: 38]. یان ته نوینه وهك: ﴿بَغْيًا أَنْ﴾، [به قه ره: 90]. یان زه ننه داری کی دروست وهك: ﴿أَسْكُنْ أَنْتَ﴾، [به قه ره: 35] و ﴿الْمَ أَحْسِبَ﴾، [عه نكه بوت: 1]. یان پیتی لیین وهك: ﴿خَلَوْا إِلَى﴾، [به قه ره: 14]. یان پیتی (ل) ی ناسروا وهك: ﴿الْآخِرِ﴾، [به قه ره: 8]. له م باره دا هه مزه لاده بردریت له وشه كه و زه ننه داره كه ش جووله ی هه مزه كه ودرده گریت ده بیته فته دار ئه گهر هه مزه كه فته هی له سهر بو وه دیته ضه ممه دار ئه گهر هه مزه كه ضه ممه ی له سهر بو وه ده بیته كه سره دار ئه گهر هه مزه كه كه سهره بوو.

⁽¹⁾ ئه م وشه یه به تاكه وشه داده ندریت كه نافع جیا وازی تیډا هیه له گهل شیخ وهرش بنچینه ی وایه كه گواستنه وه نه كریت له یهك وشه دا له وه شه وه جیا وازی دروست بو له نیوان جی به جیكاران كه له بنه پرتدا گواستنه وه هه بییت یان لبردن وه زورینه یان له سهر خالی یه كه من.

⁽²⁾ وهرش به زه ننه دار كړدنی پیتی (ق) ده خوینیته وه له وشه ی (یصدقني)، قه لقه له ش دهرده كه ویت هه روهك چو ن به زه ننه دار كړدنی پیتی (ی) ی دانه پال یش ده خویند ریچته وه له وشه ی (معي).

تېبینی:

له باری نه وه ستاندا له نیوان هه ردو ئایهت ﴿ اَلَمْ اَحْسِبْ ﴾ دوو شیوه خویندنه وه
 دروسته دریژکردنه وهی دوو جووله له پیتی(ی) له پیتی(م) ی وشه ی [اَلَمْ] یان
 دریژکردنه وهی شهش جووله.

بروانه نمونه ی ژماره یهك له كوټایي به شی بنچینه کان

ناگادار کړدنه وه:-

➤ لای وهږش نه گهر به و پېته لاهه ناسراوه دهست پی بکړیت که جووله ی زه نه ی
بو گواستراوته وه دوو خویندنه وه هیه: وهک له وشه ی: ﴿الْأَنْفُسُ﴾:-

أ- دهست پیکردن به همزه ی لکاو ی فته تدار ﴿الْأَنْفُسُ﴾ له سهر بنچینه ی خو یه
نه وه شیان پېش ده که ویت.

ب- دهست پیکردن به پیتی (ل) ی فته تدار ﴿لَنْفُسُ﴾ له سهر په یداکراوی خو ی،
پیویستی به همزه ش نیه -مه به ست همزه ی لکاو- نه وه ی ده که ویت
پیش پیتی (ل) چونکه هو ی هاتنی له پیناو زه نه ی پیت لاهه که یه، به هو ی
گواستنه وه ی زه نه که ی نه ما وه.

به لام نه گهر نه و وشو هاویننه کانی به رانه بر کرا به پیتی کی زیاده، پیویسته دهست
پیکردن به و بیت بیت و گواستنه وه ش در ده که ویت وهک: ﴿وَالْأَنْفُسُ﴾.

➤ نه گهر له وشه دا دریژ کړدنه وه ی به دهل هه بو وهک: ﴿الْآخِرِ﴾، بو وهږش دوو
خویندنه وه هیه:

أ- دهست پیکردن به همزه ی لکاو ی فته تدار ﴿الْآخِرِ﴾، له گهل سی به دهل
چونکه به به دهل ی گوړاو نه ژمار ده کړیت له کاتی گواستنه وه دا.

ب- دهست پیکردن به پیتی (ل) ی فته تدار ﴿لَاخِرِ﴾ ته نه ا دریژ کړدنه وه ی دوو
جووله دیاری ده کړیت به دهل گوړدراو، چونکه کاتی پیتی (ل) ده بیت جووله
دار به جووله ی په یداکراو نه و جووله یه وهک بنچینه سهر ده کړیت
به شیوه یه که وشه که بی همزه یه له بنچینه دا.

➤ دروسته بۆ هه مو قاریئیک له وانهش وېرش دوو خویندنه وه له وشه ی: ﴿الْأَسْمُ﴾
 نه وانهش دهست پیکردن به هه مزه و یان به پیتی (ل) له ﴿بِئْسَ الْأَسْمُ الْفُسُوقُ بَعْدَ
 الْإِيْمَانِ﴾، [حجورأت: 11].

➤ نه گهر که وته پېش پیتی (ل) ی ناسراو نه وهی که بۆی گواستراو ته وه جووله ی هه مزه
 پیتیک له پیته کانی دريژکردنه وه یان زه نه یه کی دروست بوو نه وه ئیعتیار بۆ جووله
 گواستراو که ی پیتی (ل) ی ناسراو ناکریت به لکو هه لئس و که وتی له گهل دا ده کریت
 به شیوه ی بنچینه ی خو ی که نه ویش زه نه دارکردنی پیتی لاهه له سه ر نه وه مه بنیه دا
 پیتی

دریژکردنه وه لاهه بردریت به هو ی گه یشتنه دوو زه نه دار وهک: ﴿بَيْنَا الْآيَاتِ﴾، ﴿فِي
 الْأَرْضِ﴾، ﴿أُولُوا الْأَلْبَابِ﴾، به لام نه گهر زه نه ی یه که م پیتیک بیت له پیته دروسته کان
 جووله ی په یدا کراو وهک خو ی ده مینیت ته وه نه وهی بۆمان هی ناوه به پیی یاسای ناسراو
 له ده رباز بوون له گه یشتنه دوو زه نه وهک: ﴿مِنَ الْأَمْرِ﴾، ﴿بَلِ الْإِنْسَانُ﴾، ﴿فَلْيَنْظُرِ
 الْإِنْسَانُ﴾، به هه مان شیوه ی پېشو نه گهر زه نه ی یه که م لکاو بو وهک: ﴿جَاءَهُ الْأَعْمَى﴾.

تیبینه کی گرنګ:

پېشهوا وېرش جیای کردو ته وه به نه ژمارنه کردنی په یدا کراو ته نها له یهک وشه
 نه ویش وشه ی ﴿الْأُولَى﴾ له ﴿عَادَا الْأُولَى﴾، [نه جم: 50].

پېشهوا وېرش به تیکه ه لکیشانی ته نوین له وشه ی ﴿عَادَا﴾، له پیتی (ل) ی
 ﴿الْأُولَى﴾.

ئیعتیباری بۆ جووله ی گواستراو داناوه وهکو جووله ی بنچینه یی له (عَادَا الْأُولَى)⁽¹⁾.

⁽¹⁾ واتا پیتی (ن) ی گه پاندو ته وه بۆ زه نه له بری که سره به ته نوین به مه به ستی پرکار بوون له گه یشتنه
 دوو زه نه (دواتر هه لئسو که وت له گهل په یدا کراو که نه ویش جووله ی پیتی (ل)).

پوخته:

[ته نوینی وشه ی (عاداً) ی هیناوه وه له دواي ئه و پیتی (ل) ی جووله دار به ضمه به هو ی گواستنه وهی -یه که م- لیړه دا ده بیته تیکه له کیشان به پیی یاسای گشتی له نه حکامی نونی ساکینه و ته نوین].

وه دریژکړدنه وهی به دهل له باری نه وه ستاندا دریژکړدنه وهی دوو جووله یان چوار جووله یان شهش جووله، به لام ته گهر دهست پیگردن به و بو ئه وه بو ی هیه دهست پیگردن به همزه ی فته تدار بیته له گهل سی به دهل ﴿الوٰی﴾، یان دهست پیگردن به پیتی (ل) و دواي ئه و پیتی (و) زه ننه داری دریژکراو ﴿لوی﴾ لیړه دا دروست نیه دریژکړدنه وهی به دهل ته نها به دوو جووله دریژده کړیته وه.

وه دېش جووله ی همزه ده گوازیته وه بو ئه و زه ننه داری ده که ویتته پیش خو ی له وشه ی ﴿ءالٰن﴾ له شوینی خو ی له ﴿ءالٰن وَقَدْ كُنْتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ﴾، [یونس: 51] و ﴿ءالٰن وَقَدْ عَصَيْتَ قَبْلَ وَكُنْتَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ﴾، [یونس: 91].

بو همزه ی لکاو هیه سی شیوه خویندنه وه:-

أ- گوړینی به ئه لیف و دریژکړدنه وهی شهش جووله به پیی بنچینه ی خو ی ئه ویش زه ننه دار کړدنی پیتی (ل) و نه گه رانه وهی په یداکراو، واته: پیتی (ل) ی فته تدار ی گواستراوه بو ی فته تدار ی همزه ﴿ءالٰن﴾.

ب- گوړینی به ئه لیف و دریژکړدنه وهی دوو جووله به پیی بنچینه ی خو ی و به گه رانه وهی په یداکراو که بریتیه له جووله دار کړدنی پیتی (ل) به هو ی گواستنه وه که ی ﴿ءالٰن﴾.

ت- ئاسان خویندنه وهی همزه ی لکاو له نیوان خو ی و نیوان ئه لیف ﴿ءالٰن﴾.

باسی سهكت⁽¹⁾

پيشهوا وهرش وازی لهو سهكتانه هيئاوه كه پيوستن لای حه فص به شيويهك
تيكهه لكيشاني بو دهكريت نهوهی گونجاو بيٽ بو تيكهه لكيشان، نهوش پرو ده دات له
﴿كَلَّا بَلْ رَّانَ﴾، [موطه فيفين: 14] وه ﴿وَقِيلَ مَنْ رَّاقٍ﴾، [قيامه: 27] بههوی هاتنه دی
مه رجه كاني تيكهه لكيشان له ههردووكياندا.

تيبيني:

لای پيشهوا وهرش دوو جور سهكته دروسته، نهوانيش بریتين له هه مان نهو
سهكتانهی لای پيشهوا حه فص دروسته، واته: سهكتهی کوتايی هه ر سوپه تيک بکه ويته
پيش سوپه تي تهوبه وهله گهل سوپه تي تهوبه له خودی خوی له بابه تي به سمه له باس
کرا، سهكته دروسته که ی دووهم بریتيه له سهكتهی سه ر پيتي (ه) له ﴿مَالِيَهٗ﴾،
[حاقه: 28] به هه مان شيوه نهوش باس کرا له رابردوودا.

⁽¹⁾ مه بهست له زاراهوی سهكت واتا وهستانيکی کورت بی هه ناسه دان.

جیاوازی له نیوان ودهستان و سهکت (الفروق بین الوقف والسکت)

- 1- کاتی ودهستان زیاتره له سهکت.
- 2- له ودهستاندا قاری هه ناسه یه هه لده مژیت به لام له سهکت هه ناسه هه لنامژیت.
- 3- سهکت دروست نیه تهنه له ریگهی گیرانه وه نه بیټ به لام ودهستان دروسته بو قاری له سهر ههر وشه یه ک بی به مهرجیک واته: ی وشه که تیک نه دات.
- 4- له کاتی ودهستاندا دروسته له خویندنه وده که ت بگه ریټته وه بو پیشه وه و دواتر ته و او بکه ی به لام له سهکت دا خویندنه که ته و او ده که ی له دوا ی سهکت.
- 5- ودهستان نابیت تهنه له سهر وشه نه بیټ به لام سهکت ده کریټ له سهر وشه یان پیت بیټ.

بابه تی (دریژکړنه وه) و (کورت کړنه وه)

(باب المد والقصر)

بابه تی دریژکړنه وه و کورت کړنه وه له بابه ته ګرنگه کانی نه حکامی ته جویده، چونکه قورنای پیروژ به دوو شت جیاکراوته وه له زمانی عه پهبی، نه ویش بریتین له: یه که م: مینګه (غونه) دووهم: دریژکړنه وه.

په نګه بنچینه ی دریژکړنه وه له م فرموده وهرگیرابیت که پېشه واده بوخاری (په حمه تی خودای له سهر بیټ) باسی کردووه له صه حیحه که ی خویدا له قه تاده (په زای خودای له سهر بیټ) ده گیریتته وه که نه و پرسیاری له نه نه سی کوری مالیک کردووه (په زای خودای له سهر بیټ) دهرباره ی خویندنه وهی پیغه مبه ر(ﷺ) فرموی: پیغه مبه ر(ﷺ) دریژکړنه وهی نه نجام ددها له و شوینه ی که پیویستی به دریژکړنه وه دهبو.

له ریوایه تیکی تر هاتووه که پیغه مبه ر(ﷺ) دریژکړنه وهی نه نجام ددها به ده نګه که ی خو، وهروها پېشه واده سیوطی باسی کردووه له کتیبه که ی خو ی به ناوی (الدر المنثور) و نه لبانی به راستی زانیوه که: **﴿إِنَّمَا الصَّدَقَتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ﴾**، [ته و به: 60]. خویندنه وه بی دریژکړنه وه، ئین مه سعود (په زای خودای له سهر بیټ) فرموی: پیغه مبه ر(ﷺ) به م شیوازه نه یخویندو ته وه، پیاو ده که ش وتی نه ی چون به سهرتانی ده خویندنه وه نه ی باوکی عه بدو په حمان؟ فرموی: به م شیویه ده یخویندنه وه: **﴿إِنَّمَا الصَّدَقَتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ﴾**. واته: به شیوه ی دریژکړنه وه، مه به سستی ئین مه سعود واته: رازی نه بو که پیاو ده که به بی دریژکړنه وه نه یه ته که بخوینیتته وه.

تېبینی:

زاراوهی کورت کردنه وه نه گهر به تهنه باس کرا مه به سستی زانایانی ته جوید نه وه یه که
تهنه دوو جووله دریژ بکړیته وه، به لآم مه به سستی له زاراوهی دریژ کردنه وه زیاتر له دوو
جووله یه.

وهېرش مه زهه بیکی تایبه تی هه یه له سهر دریژ کردنه وه کانی بریتیه له: دریژ کردنه وهی
به دهل، لکاندنې گه وره، دریژ کردنه وهی لکاو، دریژ کردنه وهی نه رم.

مه زه به یی پېشه واه وېش دريژکړدنه ووه

1- پېشه واه وېش دريژکړدنه ووی پيويست و لکاوو نه لکاوو به شهش جووله ده خویندريته ووه، تنهها پیتی (ع) نه بیټ له سهرتای ده سپیکی سورپتی مهربم و سورپتی شورپا، وېش له مبابه ته دا دريژکړدنه ووی شهش یان چوار جووله نه انجام دهاد (1).

تیبینی:

هه ندی وشه هیه لای پېشه واه وېش دريژکړدنه ووی پيويست، له وشه دا پیچه وانه یی پېشه واه حفص ی کردووه، وهک: ﴿الَّتِي﴾ له یهک له شیوه کانی باری وهستاندا وهک: ﴿جَاءَ عَالَ لُوطٍ﴾ له یهک له شیوه کانی وهستاندا له سهر ﴿عَالَ﴾ ههروه ها وهک: ﴿شَاءَ أَنْشَرَهُ﴾ به یهک له شیوه کانی خویندنه ووه هی تریش هه ن به لام له مبابه تی خویدا باس ده کرین.

2- دريژکړدنه ووی به دهل (مد البدل)

دريژکړدنه ووی به دهل بریتیه له هه مو هه مزه یه کی دريژکړاو وهک: ﴿لِيَسْتَيَقِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَيَزِدَّ الَّذِينَ آمَنُوا إِيمَانًا﴾، [موده نیر: 31]. جیاوازیشی نیه نایه پیته دريژکړاو وهک به کارهاتبیت به دهل هه مزه وهک: ﴿آمَنُوا﴾، یان به کار نه هاتبیت به دهل هه مزه وهک: ﴿الْقُرْآنُ﴾، یان گوپردراو بیټ به گواستنه ووه وهک: ﴿الْآخِرِ﴾، یان به گوپین وهک: ﴿هَؤُلَاءِ يَالِهَةً﴾، یان به ناسان خویندنه ووه وهک: ﴿أَلِهَتُنَا﴾.

(1) خاوهنی کتیبی (غیث النفع) ده فهرمویت: دريژکړدنه ووی دوو جووله له وشه ی [عین] دروست نیه لای وېش له ریگه ی نه زرهق چونکه پیچه وانه ی بنچینه ی خویتی، چونکه وا سهرده کا که دريژکړدنه ووه که پیتی نه رمه (لین) پیش هه مزه له وشه ی [شیء] او وشه ی [سوء] نه ووی باشتره چونکه هو ی زه نه به هیژتره له هو ی هه مزه، عهلی موحه ممه دا صه فاقسی، کتیبی (غیث النفع فی القراءات السبع) به بیروت، نویسنکه ی کتب العلمیه 1425 ی کوچی لا 78.

پېشهوا وهرش به تهنایه له باره ی دريژکردنه وهی به دهل، به شیوه یه ک گشت قارینه کان یه ک دهنګن له سهر دريژکردنه وهی دوو جووله تهنه وهرش نه بیټ نه و سی خویندنه وهی بؤ هه یه:-

1- دريژکردنه وهی دوو جووله نه و هیان پېش ده که ویت له جیبه جی کردندا.

2- دريژکردنه وهی چوار جووله.

3- دريژکردنه وهی شش جووله.

جیاکراوته وه:

لای پېشهوا وهرش له و سی شیوه خویندنه وهدا دوو وشو سی بنچینه، بؤی هه یه به دوو جووله دريژکردنه وهی به دهل ده خویندريټته وه له و جیاکراوته وه.

دهرباره ی دوو وشه که بریتین له:

✓ (يُؤَاخِذُ) به ههر شیوه یه ک هاتبیټ وهک: ﴿يُؤَاخِذُ، تُؤَاخِذْنَا، يُؤَاخِذُكُمْ﴾.

✓ (إِسْرَائِيلَ)⁽¹⁾ به ههر شیوه یه ک هاتبیټ له قورئانی پیروژ وهک:

﴿يَبْنِي إِسْرَءِيلَ﴾. نه و هه له باری نه و هستاندا، به لām له باری وهستاندا نه و ده بیټه بابته ی دريژکردنه وهی په یداکراو بؤ زهنه و دريژکردنه وهی به نه دازه ی 6/4/2 جووله، چونکه دريژکردنه وهی په یداکراوی زهنه به هیژتره له دريژکردنه وهی به دهل.

⁽¹⁾ زانایان ده فهرمون: نابیت دريژبکریټته وه به هو ی قورسی دوو دريژکردنه وه له وشه یه کی بیګانه که پیته کانی زوربیټ و زور هاتبیټ له قورئانی پیروژدا زوربه ی جار دانه پالی بؤ ده کریټ وشه یه کی دريژکراوی تر نه ویش وشه ی (بنو ، بني) دريژکردنه وهیان لابر دراوه به هو ی ئاسان خویندنه وهیان.

دهرباره ی نه و سې بنچینه ی دهرکراون نه مانه ن:

1- ده بیټ نه و هه مزه ی ده که ویتته دوا ی نه لیف گوږدرا بیټ به تهنوین وهک:

﴿بِنَاءً، جَزَاءً﴾، وهستان له سهر نه م جوړه وشانه نه وه بهرهم دینیت دهنگیکی دريژکراوی به دهل چونکه تهنوین گوږدراوه به نه لیف، دريژکردنه وهی دوو جووله ش دیاری ده کړیت، چونکه نه لیفی گوږدراو په یدا کراوه له پیناو وهستاندا نه ک بو به دهل.

ناگادارکردنه وه:

نه لیف له ﴿رَعَا الشَّمْسَ﴾ و پیتی (و) له ﴿تَبَوَّعُوا الدَّارَ﴾، جیگیرن له باری وهستاندا، ده بیټ به دهل نه لیفیش په یدا کراونیه، وهرش له باری وهستاندا خویندنه وهی به دهل هه یه له ههرسیکدا، لابردنیشی له باری نه وهستاندا په یدا کراوه به هو ی دوو زهنه.

2- له پيش هه مزه به دهل زهنه داریکی دروست بیټ وهک:

﴿مَذْهُومًا، الظَّمَانُ، قُرْآنٍ﴾ له م وشهو هاوشیوه کانی دیاری ده کړیت دريژکردنه وهی دوو جووله به لام دهرباره ی وشه ی ﴿الْمَوْءِدَةُ﴾ وهرش به دريژکردنه وهی به دهل به ههر سې شیوه ده خویندنه وه، چونکه پیتی (و) ی لین پیتیکی نزیکه له پیتته راسته کان.

3- پیتی دريژکراو په یدا بیټ له پاش هه مزه ی لکاو ی ده سټیپکراو وهک:

﴿اَتُّونِي، اَوْتُمِنَ﴾ چونکه پیتی دريژکراو گوږدراوه له هه مزه نه ویش په یدا کراوه، لیږدا دريژکردنه وهی دوو جووله دريژده کړیتته وه.

ناگادارکردنه وه:

له باری نه وهستاندا له برگه ی پيشوو یه که هه مزه ی تاکی زهنه دار دهرده بردریت نه ویش هه مزه ی چپراوه.

له دوو وشه دا جیاوازی هه یه :

که نه واننه: ﴿عَا لَنَ﴾، [یونس: 51 و 59]. ﴿عَا دَا اَلْوَلِی﴾، [نهم: 50]. هندی له زانایان له م دوو وشه دا گه پراونه ته وه بۇ بنچینه ی خویان وه سی به دهل یان به سهر دا سه پاندوه، هندی کی تر له زانایان گه پراندو یانه ته وه به په یداکراو - نه ویش گواستنه وهی جووله ی هه مزیه - پیویست بوه له سهری دریژکردنه وهی دوو جووله له سهر، نه ویش له فهرموده ی خوی گه وره هاتوه وه: ﴿عَا دَا اَلْوَلِی﴾ سی به دهل، وه وشه ی ﴿عَا لَنَ﴾ به هه مان شیوه سی به دهل تیډایه، به لام نه م سی خویندنه وهی دژ به یه ک ده بیټ له گهل وشه کانی پېشوو یان وشه کانی داهاتو دریژدانیسی به م شیوه یه:

① وشه ی ﴿عَا لَنَ﴾، [یونس: 51 و 59]. مه به ست پیی ئه لیفی دوو هه له م وشه وه مه به ست پیی ئه لیفی یه که م نیه⁽¹⁾.

وشه ی ﴿عَا لَنَ﴾ سی به دهل تیډایه، به لام نه م سی خویندنه وه جی به جی ناکریت به سهر گشت خویندنه وه کانی هه مزه ی لکاو - ناسان خویندنه وهی گوړینی به ئه لیف له گهل دریژکردنه وهی دوو یان شهش جووله - نه وهی باس کرا له رابردو له بابته ی گواستنه وه، لیږده دا هندی شیوه ی ریگه پیدراوو شیوه ی قه ده غه کراو هه یه خویندنه وه دروسته کان به م شیوه ن:

✓ **حاله تی یه که م:-**

به ته نیا هاتنی وشه ی ﴿عَا لَنَ﴾ به دهل له پېش هاتو یان له دوا هاتوو وه خویندنه وهی له گهل دوا ی خوی نه ویش حهوت خویندنه وهی بۇ هه یه:

1، 2، 3- گوړینی هه مزه ی لکاو به ئه لیف و دریژکردنه وهی شهش جووله وه سی به دهل ده که ویتته سهر.

(1) نه وه له کاتی که د نه گهر بخویندنی ته وه له سهر شیوه ی دریژکردنه وهی شهش یان دوو جووله له ئه لیف ی یه که م.

4، 5، 6- ئاسان خویندنه وهی هه مزه ی لکاو وهسی به دهل ده که ویتته سهر.

7 - گوړینی هه مزه ی لکاو به ئه لیف و دريژکردنه وهی دوو جووله به دهل.

✓ **حاله تی دووهم:-**

به تهنیا هاتنی وشه ی ﴿عَآلَّٰنَ﴾ لَقَطْل به ده لیك له دوا ی خو ی یان له پيش خو ی له باری وهستان له سهر ئه و بنه مایه نو خویندنه وهی بو هه یه:

1، 2، 3- گوړینی هه مزه ی لکاو به ئه لیف و دريژکردنه وهی شهش جووله وهسی پیداکراوی زهننه دار.

4، 5، 6- ئاسان خویندنه وهی هه مزه ی لکاو له نیوان وهسی پیداکراوی زهننه داری ده که ویتته سهر.

7، 8، 9- گوړینی هه مزه ی لکاو به ئه لیف و دريژکردنه وهی دوو جووله وهسی پیداکراو زهننه داریکی ده که ویتته سهر.

بو زانینی بنچینه ی ﴿عَآلَّٰنَ﴾، وه بو ته و او کردنی باری دروست پروانه پاشکوی ژماره (1) له کو تایي به شی بنچینه کان.

خویندنه وه قه دهغه کراوه کانی ودهش

له وشه **﴿عَلَّن﴾** له گهل به دهل ی له پېش هاتوو یان له دواى هاتوو

(الأوجه الممتنعة لورش في لفظ **﴿عَلَّن﴾** مع بدل سابق أو لاحق)

ا- گوړپنی هه مزه ی لکاو به ئه لیف و دريژکړدنه وهی شهش جووله، له گهل چوار جووله به دهل لهو ئه لیفه ی ده که ویته دواى پیتی (ل) له **﴿عَلَّن﴾**، له سهر ئه م شیوه خویندنه وهش دوو خویندنه وه قه دهغه ده بیټ ئه وانیش: دريژکړدنه وهی دوو یان شهش جووله جیاوازیش نیه به دهل ی داهاتو بیټ یان پېشو تربیت.

ب- گوړپنی هه مزه ی لکاو به ئه لیف و دريژکړدنه وهی شهش جووله، له گهل دريژکړدنه وهی شهش جووله لهو ئه لیفه ی ده که ویته دواى پیتی (ل) له **﴿عَلَّن﴾**، له سهر ئه م شیوه خویندنه وهش دوو خویندنه وه قه دهغه ده بیټ ئه وانیش: دريژکړدنه وهی دوو یان چوار جووله جیاوازیش نیه به دهل ی له دوا هاتو بیټ یان له پېشى هاتو بیټ.

ت- ئاسان خویندنه وهی هه مزه ی لکاو، له گهل دريژکړدنه وهی چوار جووله ی به دهل لهو ئه لیفه ی ده که ویته دواى پیتی (ل) له **﴿عَلَّن﴾**، له سهر ئه م شیوه خویندنه وهش دوو خویندنه وه قه دهغه ده بیټ ئه وانیش: دريژکړدنه وهی دوو یان شهش جووله جیاوازیش نیه به دهل له دواى هاتو بیټ یان له پېشى هاتو بیټ.

ث- ئاسان خویندنه وهی هه مزه ی لکاو، له گهل دريژکړدنه وهی شهش جووله لهو ئه لیفه ی ده که ویته دواى پیتی (ل) له **﴿عَلَّن﴾**، له سهر ئه م شیوه خویندنه وهش دوو خویندنه وه قه دهغه ده بیټ ئه وانیش: دريژکړدنه وهی دوو یان چوار جووله جیاوازیش نیه به دهل ی به دواى هاتو بیټ یان له پېشى هاتو بیټ.

ج- گوړینی هه مزه ی لکاو به ئه لیف و دريژکردنه وهی چوار یان شهش جووله ی به دهل، لهو ئه لیفه ی ده که ویتته دوا ی پیتی (ل) له ﴿عَآ لَّن﴾، له سهر ئه م شیوه خویندنه وهش قه دهغه ده بیټ هه مو خویندنه وه عه قلیه کان ئه وهی دامه زاره وه له سهریان.

شيوه خویندنه وه قه دهغه کراوه کان	﴿عَآ لَّن﴾	به دهل
1	4 6	2
2	4 6	6
3	6 6	2
4	6 6	4
5	ناسان خویندنه وهی 4	2
6	ناسان خویندنه وهی 4	6
7	ناسان خویندنه وهی 6	2
8	ناسان خویندنه وهی 6	4
9	4 2	2
10	4 2	4
11	4 2	6
12	6 2	2
13	6 2	4
14	6 2	6

که واته:

خویندنه وه قه دهغه کراوه کان لای ودهش له وشه ی ﴿عَآ لَّن﴾ بریتیه له چواره خویندنه وه، جیاوازیش نیه به دهل ی به دوا ی داهاتبیټ یان له پیښی هاتبیټ.

نمونه ی رابردو له سهر به دهل ی به دوا هاتوو بوو، تیښینی ئه وهش ده کریټ ئه و خویندنه وه قه دهغه کراوانه له سهر گوړینی هه مزه ی لکاو به ئه لیف به دريژکردنه وهی دوو

جووله ده بیټ، له گهل دريژکړدنه وهی چوار یان شەش به دهل لهو ئه لیفه ی ده که ویت ته دوا ی پیتی (ل) له ﴿عَآ لَّن﴾، له سهر ئه م شیوه خویندنه وهش قه دهغه ده بیټ هه مو خویندنه وه عه قلیه کان ئه وهی دامه زاره وه له سهر یان، واده رده که ویت که گوړینی هه مزه ی لکاو به ئه لیف دريژده کراو به دوو جووله بوته پیچوی به دهل، له وکاته پیویست ده بیټ یه کسان بیټ له گهل به دهل ی نزیك لهو له خودی وشه که، یان زیاتر کات له سهر ئه و شەش شیوه خویندنه وه یان ئاسان کردنی له په رتو وکی (ته یسیر) هاتو وه.

سود:-

ئو وهی وهرش ده یخوینیت ته وه به شەش جووله و چوار جووله له هه مزه ی لکاو ی گوړدراو به ئه لیف له وشه ی {ءالآن} له دوو شوینی سوږه تی یونس، وه دريژکړدنه وهی ته نها چوار جووله له به دهل ی له دوا ی پیتی (ل) به لام ریگای په رتو وکی ته یسیر له هه ردو دريژکړدنه وه بریتیه له دريژکړدنه وهی ته نها چوار جووله چونکه له باوکی قاسم هاتو خه له فی کوړی خاقان، ئو وه په سنده لای ئه و لهو وشه له ریگه ی په رتو وکی ته یسیر.

به لام شیخ ضه باع له کتیبی (إرشاد المرید) به دروستی دانه ناوه دريژکړدنه وهی چوار جووله له هه مزه ی لکاو ی گوړدراو به ئه لیف، هه رچه نده هه ندیک له زانایان باسیان کرده، وهرش زیاد ده کات له باری وه ستاندا دريژکړدنه وهی شەش جووله له دوا ی پیتی (ل) ی زه ننه داری په یدا کراو.

بو زیاتر سود بینین له م بابه ته، بروانه پاشکو ی ژماره (2) و (3) ی له کو تایی به شی بنچینه کان.

2 ﴿وَأَنَّهُ أَهْلَكَ عَادًا الْأُولَى﴾، [نهجم: 50]. ئەگەر له گهل ﴿عَادًا الْأُولَى﴾ به دهل هات ئیتر له خودی قیرانه ته که دا نه وه پینج خویندنه وهی بو هیه: دريژکردنه وهی دوو جووله له ﴿عَادًا الْأُولَى﴾ له گهل سی به دهل و له گهل دريژکردنه وهی چوار جووله یان له گهل دريژکردنه وهی شەش جووله، خاوه نی پەرتووکي (إتحاف البرية)⁽¹⁾. به هونراوه یه ک باسی کردووه:

40: وعاداً الأولى فاقصرته وثلاثاً لهمزٍ ووسطٍ وامتدد الكل مخفلاً

کهواته:

له ﴿عَادًا الْأُولَى﴾ سی به دهل هیه، دهرباره ی به دهل سی به دهل ی تییدا هیه به هه مان شیوه، به لام ئەم سی خویندنه وهی جی به جی ناکریت له سەر گشت شیوه خویندنه وه کانی تری ﴿عَادًا الْأُولَى﴾ - دريژکردنه وهی دوو جووله له گهل دريژکردنه وهی چوار جووله و شەش جووله - نه وهی باس کرا له بابەتی گواستنه ودا لیږدا خویندنه وهی دروست و قهدهغه کراو هیه گشت خویندنه وه کانی ش به م شیوه یه:

✓ خویندنه وهی یه که م

بابه تی: ﴿عَادًا الْأُولَى﴾ له گهل به دهل دواتر دیت: ﴿عَالَاءَ﴾، بوی هیه تییدا نو خویندنه وهی عه قلی، پینج خویندنه وهی تییدا دروسته:

(1) ناوی ته وای حه سه نی کوپی خه له فی حوسه ی نیه له سالی (1422) ی کوچی پەرتووکي (إتحاف البرية بتحريرات الشاطبية) (طنطا، دار الصحابة للتراث بطنطا، 1422) کوچی.

وشه **﴿عَادَا الْأُولَى﴾** له گه ل دريژکړدنه وهی به دهل داهاتو
(لفظ **﴿عَادَا الْأُولَى﴾** مع مد البدل اللاحق)

خویندنه وه دروسته کانی	﴿عَادَا الْأُولَى﴾	﴿عَالَآء﴾
1	دووجووله	دووجووله
2	دووجووله	چوارجووله
3	دووجووله	شەش جووله
4	چوارجووله	چوارجووله
5	شەش جووله	شەش جووله

دهرباره ی گشت خویندنه وه کانی عه قلی بو به دهل له داهاتوو نه مانه ن:

عه لقیه کانی	﴿عَادَا الْأُولَى﴾	﴿عَالَآء﴾	بریار
1	2	2	دروسته
2	2	4	دروسته
3	2	6	دروسته
4	4	2	قه ده غه یه
5	4	4	دروسته
6	4	6	قه ده غه یه
7	6	2	قه ده غه یه
8	6	4	قه ده غه یه
9	6	6	دروسته

✓ خویندنه وهی دووهم

بابه تی: ﴿عَادَا الْأُولَى﴾، دیت له گهل به دهل ی رابردو ﴿أَسَّؤُوا﴾، نه ودهش نو خویندنه وهی عه قلی تیډایه، پینجیان تیډا دروسته:

وښه ﴿عَادَا الْأُولَى﴾ له گهل دریژکړنه وهی به دهل ی رابردو
(لفظ ﴿عَادَا الْأُولَى﴾ مع مد البدل السابق)

خویندنه وه دروسته کانی	أَسَّؤُوا عَادَا	أُولَى
1	دووجوله	دووجوله
2	چوارجوله	دووجوله
3	چوارجوله	چوارجوله
4	شهش جوله	دووجوله
5	شهش جوله	شهش جوله

دهرباره ی گشت خویندنه وه کانی عه قلی بو به دهل له پېشوودا نه مانه ن:

عه لقیه کانی	أَسَّؤُوا	عَادَا الْأُولَى	بریار
1	2	2	دروسته
2	2	4	قه ده غیه
3	2	6	قه ده غیه
4	4	2	دروسته
5	4	4	دروسته
6	4	6	قه ده غیه
7	6	2	دروسته
8	6	4	قه ده غیه
9	6	6	دروسته

کوبونه وهی وشهی ﴿عَالِدَکَرِینَ﴾ له گهل دريژکردنه وهی به دهل

(اجتماع لفظ ﴿عَالِدَکَرِینَ﴾ مع مد البدل)

له کاتی کوبونه وهی وشهی ﴿عَالِدَکَرِینَ﴾ له گهل دريژکردنه وهی جيگره وه (به دهل)،
ده بیټ گوړینی هه مزه ی لکاو به ئه لیف ی سی به دهل بیټ، وه دهر باره ی ئاسان
خویندنه وهی هه مزه ی لکاو نابیټ دريژکردنه وهی دوو جووله ی بو ئه نجام بدریټ به لکو
ته نها دروسته دريژکردنه وهی چوار یان شهش جووله.

وشهی ﴿عَالِدَکَرِینَ﴾ له گهل دريژکردنه وهی به دهل

(لفظ ﴿عَالِدَکَرِینَ﴾ مع مد البدل)

خویندنه وه دروسته کان	أَسْأُوا عَادًا	الْأُولَى
1	گوړین به ئه لیف	دوو جووله
2	گوړین به ئه لیف	چوار جووله
3	گوړین به ئه لیف	شهش جووله
4	ئاسان خویندنه وه	چوار جووله
5	ئاسان خویندنه وه	شهش جووله

وهك: ﴿قُلْ-اَلَدَّكَرِینِ حَرَمٌ اَمْ اَلْاَنْثِیْنِ اَمَّا اُسْتَمَلَتْ عَلَیْهِ اَرْحَامُ الْاَنْثِیْنِ نَبِّئُونِی بِعِلْمِ﴾،
[نه نعام: 143].

تیبینی:-

ئه گهر دريژکردنه وهی به دهل له گهل په یداکراویکی زهننه دار (عارض للسكون) وهك:

﴿وَالَّذِیْنَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ اُولَٰئِكَ اَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾

[به قهره: 82]، یان ئه گهر کوبویه وه دوو به دهل له یهك ثایه تدا، یهكه میان له بارى

نه وهستان و دووهمیان له بارى وهستاندا وهك:

﴿ قَالُوا ءَامَنَّا وَإِذَا خَلَوْا إِلَىٰ شَيَاطِينِهِمْ قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزَءُونَ ﴾

[به قهړه: 14]. ئه و به ده له له باری وه ستاندا له م نمونه یه و هاوینه کانی ئه وه په یداکراوی زه ننه داره، هر بویه و وپش له هر دوو باردا شش خویندنه وهی بویه هیه:

1+2+3: دريژکړدنه وهی دوو جووله به ده له له باری وه ستاندا وه بویه هیه دريژکړدنه وهی دوو چار یان شش جووله (به ده له له باری وه ستانداو زه ننه ی په یداکراو).

4+5: دريژکړدنه وهی چار جووله به ده له له باری وه ستاندا وه بویه هیه دريژکړدنه وهی چار یان شش جووله (به ده له له باری وه ستانداو زه ننه ی په یداکراو)، دريژکړدنه وهی شش جووله پاستره، چونکه پیشه واه دانی له لای شیخی خوی که شیخ (خه له فی خاقانیه) ئه وه له ریگه ی ئه وه له کیتابی ته یسیر له پوایه تی و وپش دا.

6: دريژکړدنه وهی شش جووله ی به ده له له باری وه ستاندا وه بویه هیه دريژکړدنه وهی شش جووله له (به ده له له باری وه ستانداو زه ننه ی په یداکراو).

دریژکردنه وهی لیین ی هه مزه دار

(مد اللین المهموز)

دریژکردنه وهی لیین:

ئه وهیه به دواى پیتی لیین بیټ زهنه داریکى په یداکراو له پیناو وهستاندا ئه وهش وهك: ﴿قَرِيْشٍ، وَالصَّيْفِ﴾، قارینه کانی یهك دهنګن له سهر دوست بوونی وهستان له سهری به دریژکردنه وهی دوو جووله ئه وهیان راستره - وههروها چوار یان شهش جووله - له بارى نه وهستاندا پیتی لیین جیگیرده بیټ بهی دریژکردنه وه.

به لام ئه گهر له دواى پیته کانی لیین هه مزه هات له یهك وشه، جیاوازیش نیه دریژکردنه وهكه چوار جووله بیټ وهك: ﴿سَوَّءَ، كَهَيْئَةِ﴾، یان له هه مزه كه له كوټایى هاتیټ وهك: ﴿الْسَّوَّءِ، شَيْءٍ﴾، وهپش دوو خویندنه وهی بو ههیه له بارى وهستان و نه وهستاندا:

➤ **یه كه م:** دریژکردنه وهی چوار جووله.

➤ **دووم:** دریژکردنه وهی شهش جووله.

بو نمونه: ﴿مَا كَانَ أَبُوكَ امْرَأَ سَوْءٍ وَمَا كَانَتْ اُمُّكَ بَغِيًّا﴾، [مهریه م: 28]. سوپه تی، ئایه تی و سوپه تی، ئایه تی، ﴿لِيُرِيَهُ كَيْفَ يُوَارِى سَوْءَةَ اَخِيهِ﴾، [مائیده: 31].

جیاکراوته وه: له م بابه ته دوو وشه ئه وانیش:

▪ ﴿مَوِيْلًا﴾، [كهف: 58].

▪ ﴿الْمَوْدَةُ﴾، [ته کویر: 8].

وهپش له هه ردوکیاندا پیتی لیین جیگیر دهکات بهی دریژکردنه وه.

تیبینی:

﴿الْمَوْدَةُ﴾ دوو دریزکردنه وهی تیدایه، یه کهم: دریزکردنه وهی لیین ی هه مزه داره که بریتیه له [الموء] دووه میان دریزکردنه وهی به دهل وهك: [ءودة]، یه که میان دریز ناکریتته وه چونکه جیاکراوته وه هه وهك باس کرا، دووه میان دریزده کریتته وه (2 یان 4 یان 6) جووله.

جیاوازی هه یه لای وه پش له سهه پیتی (و) له وشه {سوءات} که به کاربیت بو (دووان یان کو) نه وهش له پینچ شویندا هاتووه، چواریان له سوپه تی نه عرافه ئایه ته کانی (20، 22، 26، 27)، یه ک ئایه ت له سوپه تی طه نه ویش ئایه تی (121)، هه ندی له زانایان جیاوان کردوته وه له حوکی لیین دا - چونکه له وشه دا دریزکردنه وهی لیین و دریزکردنه وهی به دهل - ریگه یان پی نه داوه ته نها دریزکردنه وهی دوو جووله نه بیت، به شیکیانیش پییان وایه ده کریت دریزکردنه وهی چوار یان شهش جووله نه انجام بدریت، راستر نه وهیه له م بابه ته - نه ویش بوچونی ئیبنو لجه زهریه - جیاوازی له سهه پیتی (و) ته نها ده خولیتته وه له نیوان دریزکردنه وهی دوو و چوار جووله شهش جووله تییدا نیه.

ئه گهر کو بویه وه له م وشه دا دوو جور دریزکردنه وه نه وانیش: دریزکردنه وهی لیین و به دهل، وه پش له م باره دا ته نها چوار خويندنه وهی کرداری بو هه یه به م شیویه: دریزکردنه وهی پیتی (و) به دوو جووله و سی به دهل، له گه ل دریزکردنه وهی چوار جووله ی پیتی (و) ته نها چوار جووله به دهل، چونکه مه زه به ی وه پش دریزکردنه وهی چوار جووله ی پیتی (و) له وشه ی (سوءات) نیه ته نها چوار جووله ده خويندريتته وه، نه وهش ده رده که ویت که مه به ست له دریزکردنه وهی چوار جووله لی ره دا جیگیر کردنی پیتی لیین بی دریزکردنه وه، نه ک مه به ست پیی دریزکردنه وهی دوو جووله بیت.

وشه‌ی ﴿سَوَّاتِ﴾

وهك: ﴿لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا وُورِيَ عَنْهُمَا مِنْ سَوَّاتِهِمَا﴾، [نه‌عرف: 30].

خویندنه وه دروسته کانی	لیین له وشه‌ی ﴿سَوَّاتِ﴾	بوکو به‌دهل
1	دووجووله	دووجووله
2	دووجووله	چوارجووله
3	دووجووله	شه‌ش جووله
4	چوارجووله	چوارجووله

ناگادارکردنه‌وه: وشه‌ی ﴿سَوَّاتِ﴾ که بو تاک به‌کاریت ده‌که‌ویته ژیر بابته‌تی دريژکردنه‌وه‌ی لیین ی هه‌مزدار وه‌دريژکردنه‌وه‌که‌شی به نه‌ندازه‌ی 4 یان 6 جووله ده‌ییت.

تیبینی:-

دريژکردنه‌وه ده‌گوړیت به‌پیی به‌هیزی و بی هیزی به‌پیی هوکاره‌کانی، نه‌گه‌ر هاتوو هوکاری دريژکردنه‌وه‌ی به‌هیز بوو دريژکردنه‌وه‌که‌ش به‌هیز ده‌ییت، وه‌نه‌گه‌ر هوکاری دريژکردنه‌وه لاواز بوو نه‌وه خودی دريژکردنه‌وه‌که‌ش لاواز ده‌ییت. خاوه‌نی کتیبی (لألی البیان) ی شیخ ئیپراهیم ی سه‌منودی ده‌فرمویت: أقوى المدود لازم فما اتصل فعارض فذو انفصال فبدل.

نه‌گه‌ر کو‌بویه‌وه دريژکردنه‌وه‌ی به‌دهل له‌گه‌ل دريژکردنه‌وه‌ی لیین ی هه‌مزدار لی‌ره‌دا شه‌ش خویندنه‌وه‌ی بو دروست ده‌ییت، دووانیان قه‌ده‌غه‌کراون وچواریان ری‌گه‌ پیدراون، جیاوازیشی نیه‌ نایه به‌دهل پی‌ش که‌وتوو یان دواکه‌وتوو.

کوښونه وهی دریژکړدنه وهی به دهل له گهل لیین ی همزه دار لای وهږش
(اجتماع مد البدل مع اللین المهموز لورث)

قه دهغه لای وهږش: دریژکړدنه وهی دوو و چوار جووله ی به دهل له گهل
 دریژکړدنه وهی شش جووله له لیین ی همزه دار.

قه دهغه کراو له کاتی دریژکړدنه وهی به دهل له گهل لیین ی همزه دار لای وهږش
(المتنع عند اجتماع مد البدل مع اللین المهموز ل وقرث)

خویندنه وه قه دهغه کراو	به دهل	لیین ی همزه دار
1	دو و جووله	شش جووله
2	چوار جووله	شش جووله

به لام نه گهر نیمه دریژکړدنه وهی چوار جووله مان هلبژارد له لیین ی همزه دار نه و کاته
 دروسته بومان به عه قل له دریژکړدنه وهی به دهل به نه دازه ی (6/4/2) جووله، واته:
 پیکهاته ی گشت نه و خویندنه وانه ی باس کران ده بیته شش خویندنه وه، دوانیان
 قه دهغه ن و چواریشیان ریگه پیدراون.

نمونه ی پیشخستنی به دهل له سهر لیین ی همزه دار له ﴿يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا
 لِيَبْلُوَنَكُمْ اَللّٰهُ بِشَيْءٍ مِّنَ الصَّيْدِ تَنَالُهُ اَيْدِيكُمْ وَرِمَاحُكُمْ﴾، [مائیده: 94]، چوار
 خویندنه وهی تیډا دروسته بهم شیوه یه: ته نها دریژکړدنه وهی دوو جووله به دهل دیاری
 ده کړیت له سهر دریژکړدنه وهی ته نها چوار جووله ی لیین ی همزه دار، و دریژکړدنه وهی
 چوار جووله ی به دهل دیاری ده کړیت له سهر دریژکړدنه وهی ته نها چوار جووله ی لیین ی

همه مزهدار، دریژکړدنه وهی شهش جووله ی به دهل دیاری ده کړیت له سهر دریژکړدنه وهی چوار جووله و شهش جووله له لیین ی همه مزهدار.

پیش خستنی به دهل له سهر لیین ی همه مزهدار لای ودهش
(تقدم البدل علی اللین المهموز نورش)

خویندنه وده دروسته کان	به دهل	لیین ی همه مزهدار
1	دووجووله	چوارجووله
2	چوارجووله	چوارجووله
3	شهش جووله	چوارجووله
4	شهش جووله	شهش جووله

نمونه ی پیش خستنی لیین ی همه مزهدار له سهر به دهل ﴿فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّىٰ إِذَا فَرِحُوا بِمَا أُوتُوا أَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً﴾، [نه نعام: 44]، چوار خویندنه وهی بو دروسته به م شیوه یه:

دریژکړدنه وهی چوار جووله له لیین ی همه مزهدار و دوو جووله ی به دهل و دریژکړدنه وهی چوار جووله ی لیین ی همه مزهدار و دریژکړدنه وهی چوار جووله به دهل و دریژکړدنه وهی چوار جووله ی لیین ی همه مزهدار و شهش جووله ی به دهل و شهش جووله ی لیین ی همه مزهدار و شهش جووله ی به دهل.

پیش خستنی لیین ی همه مزهدار له سهر دریژکړدنه وهی به دهل لای ودهش
(تقدم اللین المهموز علی مد البدل نورش)

خویندنه وده دروسته کان	لیین ی همه مزهدار	به دهل
1	چوارجووله	دووجووله
2	چوارجووله	چوارجووله
3	چوارجووله	شهش جووله
4	شهش جووله	شهش جووله

هه مزه

پیتی هه مزه به شیوه یه کی گشتی دوو جوړی هه یه:

❖ **یه که م:** پیتی هه مزه له یه که وشه دا دیت، جیاوازی شی نیه نهو پیت هه مزه تاکه یان به رانېر هه مزه یه کی تره، نه گهر پیتی هه مزه به ته نها بوو یان ده بیته زه ننه دار یان ده بیته جووله دار.

❖ **دووه م:** پیتی هه مزه بکه ویت هه دوو وشه وی به دوا ی یه که هاتوو.

بابه تی هه مزه ی تاک

مه به ست له پیتی هه مزه ی تاک: واته نهو هه مزه ی که هاویننه ی خو ی له گه لیدا نه بیته، نه ودهش یان زه ننه دار ده بیته یان جووله دار.

✓ **یه که م:** هه مزه ی تاک ی زه ننه دارو⁽¹⁾.

مه زه به ی وده پش له م بابته به م شیوه یه:

أ- وده پش هه موو هه مزه یه کی زه ننه دار که فائی وشه که بیت واته یه که م پیت له بنچینه ی وشه که ده گوړیت به پیتی دریزکردنه وه له په گه زی جووله ی پېشه خو ی، نه ودهش له باری وهستان و نه وه ستاندا، وهک: ﴿يُؤْمِنُونَ ؛ مَاؤْمِنٍ ؛ تَأْلَمُونَ ؛ وَأَمْرٌ ؛ الَّذِي أَوْثَمِنَ ؛ أَلْهَدَى أَسْتِنَا ؛ أَلَسَمَوْتَ أَتُونِي ؛ لِقَاءَنَا أَتِ ؛ يَصْلِحُ أَتِنَا ؛ فِرْعَوْنُ أَتُونِي ؛ تَأْوِيلُهُ ؛ يُؤْتُونَ ۞﴾.

⁽¹⁾ نیشانه ی هه مزه ی تاک ی زه ننه دار له قورنای پېروز ده بیته یه که له م هوت پیتانه ی له پېش بیت

که بریتیه له

(من آتوفی).

ئەگەر هەمزە بکەوێتە دواى فەتخە ئەو هەمزەکە دەگۆرێت بە ئەلیف وەك:
﴿مَامُونٌ ؛ تَالْمُونُ ؛ وَامِرٌ ؛ اَلْهُدٰى اٰتِنَا ؛ لِقَاءَنَا اٰتِ ؛ تَاوِيلُهُ ۝﴾.

ئەگەر هەمزە بکەوێتە دواى ضەممە ئەو هەمزەکە دەگۆرێت بە پیتی (و)
وەك: ﴿يَوْمِنُونَ ؛ يَصْلِحُ اَوْتِنَا ؛ فِرْعَوْنُ اَوْتُونِ ؛ يُوْتُونَ ۝﴾.

ئەگەر هەمزە بکەوێتە دواى کەسرە ئەو هەمزەکە دەگۆرێت بە پیتی (ى)
وەك: ﴿اَلَّذِى اٰتَمِنَ ؛ اَلْسَمَوَاتِ اٰتُونِ ؛ وَبِيرِ ؛ بِيَسَ ؛ اَلَّذِيبُ ۝﴾.

تێبینى:-

له کاتى گۆرینی هەمزە له ﴿اَلَّذِى اُوْتَمِنَ﴾ ئەو هەى که دهخویندریتهوه به ﴿اَلَّذِى اٰتَمِنَ﴾، له و کاته دا ئەو پیتە یانەى لیڕەدا دەر دیکەوێت ئەو پیتی (ى) نیه که له وشەى: ﴿اَلَّذِى﴾ دا دەر دیکەوێت، چونکه لابردراوه له بارى نهوستاندا به هوى گەیشتنه دوو زەننه دار، به لکو ئەم پیتە یائی گۆردراوه، وهههروها له کاتى گۆرینی به هەمزە له وشەى ﴿اَلْهُدٰى اٰتِنَا﴾ ئەو هەى که دهخویندریتهوه به ﴿اَلْهُدٰى اٰتِنَا﴾، له و کاته دا ئەو ئەلیفەى لیڕەدا دەر دیکەوێت ئەو ئەلیف ى وشەى ﴿اَلْهُدٰى﴾ نیه، چونکه لابردراوه له بارى نهوستاندا به هوى گەیشتنه دوو زەننه دار، به لکو ئەم ئەلیفە ئەلیف ى گۆردراوه، هاووینهى ئەمەش هیه له ﴿يَصْلِحُ اَوْتِنَا﴾ ئەو هەى دهخویندریتهوه به ﴿يَصْلِحُ اَوْتِنَا﴾.

وهرش به ناوازی داناوه: له یاسای گۆرینی هەمزەى تاك حەوت وشە، ئەویش تەصریف دەرکێت وشەى [الإیواء]، بهم شیوهیه: ﴿مَأْوِلُهُمْ؛ فَأَوْوَا؛ وَتُعْوِیْ؛ تُعْوِیه؛ مَأْوِلُكُمْ؛ الْمَأْوِیْ؛ وَمَأْوِلُهُ﴾، وەرش هەمویان دهخوینیتیهوه به تەحقیق له گەل ئەو هەى که (فاو الکلمه)یه، هۆکارى ئەمەش گۆرین قورستره له مانه وهى هەمزە.

بروانه نمونه ی ژماره (2) ى کوتایى به شی بنچینه کان

ب- وده پش هه مزه ی زه ننه دار ده گوړیت به پیتی (ی) نه وهی که ده بیته پیتی (ع) ی
و شه نه وده ش ته نها له سی و شه دا به م شیوهیه:

1- ﴿وَبِئْسَ﴾ نه م و شهیه هاتووه ته نها له یه ک شویندا، نه ویش سوړه تی حه ج،
 نایه تی 45.

2- ﴿بِئْسَ﴾ به ههر شیوهیه ک هات بیت له قورنای پیروز، نه م و شهیه له سهر
 کیشی (فعل) جیاوازیش نیه نایه به ران به ره له گه ل پیتی (و) یان پیتی (ف)
 یان پیتی (ل) یان پیته کانی (ف) و (ل) یان نه وانه ی هیچ تیدا نه بیت وه ک:
 ﴿وَبِئْسَ الْمَصِيرُ﴾، ﴿وَلَبِئْسَ الْمِهَادُ﴾، ﴿لَبِئْسَ الْمَوْلَى وَلَبِئْسَ الْعَشِيرُ﴾
 ﴿فَلَبِئْسَ مَثْوَى الْمُتَكَبِّرِينَ﴾، ﴿بِئْسَ الْأَسْمُ الْفُسُوقُ﴾.

3- ﴿الذِّبُّ﴾ نه م و شهیه هاتووه له سی شویندا هه موویان له سوړه تی
 یوسف دایه به م شیوهیه: ﴿وَأَخَافُ أَنْ يَأْكُلَهُ الذِّبُّ وَأَنْتُمْ عَنْهُ غَافِلُونَ﴾
 نایه تی 13، ﴿قَالُوا لَنْ أَكْلَهُ الذِّبُّ وَنَحْنُ عُصْبَةٌ﴾ نایه تی 14، ﴿فَأَكْلَهُ
 الذِّبُّ﴾ نایه تی 17، نه وده ش له سهر کیشی (فعل).

ده رباره ی و شهی ﴿شَأْنٌ يُغْنِيهِ﴾، [عه به سه: 37]، وه ﴿الرَّأْسُ﴾، [مهریه م: 4]، وه ﴿وَكَأْسًا﴾،
 [نه به ٤: 34]، وه ﴿بَاسٍ﴾، له سهر کیشی (فعل)، وه ﴿الرُّعْيَا﴾، [ئیسراء: 60]، بویته
 پیتی (ع) ی و شه، گوړانکاری تیدا نیه.

بروانه نمونه ی ژماره (2) ی کوتای به شی بنچینه کان

ت- پېشهوا وهرش همزه دهگوریت به ئهلیف له ﴿يَا جُوجَ وَمَا جُوجَ﴾
 [کههف: 94] بهم شیوهیه: ﴿يَا جُوجَ وَمَا جُوجَ﴾، [ئنه نبیاء: 96]، ئهم دوو
 وشهیه پیوانه ناکریت له سهر کیشی صهر فی دا چونکه ئهم دووانه وشهیه
 بیگانه واته: عهره بی نین.
 دهرباره ی ئهو همزه زهنه دارانه ی که ماون ئهوانه ی که دهبنه ی پیتی (ل) ی فیعل ئهوه
 لای وهرش دیته دی وهک: ﴿أَقْرَأْ﴾ له سهر کیشی (افعل) وهک: ﴿يَشَأْ﴾.

✓ **دووهم: همزه ی تاک ی جووله دار:**

1- وهرش همزه ی تاک دهگوریت به پیتی (و) ی فتهه دار - له باری وهستان و
 نه وهستاندا - به سی مهرج بهم شیوهیه:

أ- ده بیټ همزه که فتهه دار بیټ.

ب- ده بیټ همزه که بکه ویته دوا ی ضه ممه.

ت- ده بیټ همزه که بیټه پیتی (ف) ی وشه بیټ.

ئوهش وهک: (مُؤَدِّنٌ، يُؤَلِّفُ، وَالْمُؤَلِّفَةُ، فُلْيُودٌ، يُؤَخِّرُ، يُؤَاخِذُ، مُؤَجَّلًا، يُؤَدِّهِ).

ئه گهر یهک مهرج لهم سی مهرجانه نه هاته دی، ئهوه پېشهوا وهرش همزه جیگیر
 دهکات و نایگوریت وهک: ﴿تَأَذَّنْ﴾، [ئه عراف: 167]، وه ﴿تَوَزُّهُمْ﴾، [مهریه م: 83]،
 وه ﴿فُوَادَكْ﴾، [فورقان: 32]، وه ﴿بِسْؤَالِ﴾، [ص: 24].

❖ یاسا: هه مزه ی تاک ی جوړه دار (قاعدة: الهمز المفرد المتحرك)

پېشهوا وهرش هه مزه ی تاک ده گوریت به پیتی (و) ی فته دار نه گهر هه مزه که بیته پیتی (ف) ی وشه و بکویه ته دوا ی ضمه، وه: -

﴿مُوجَلًا﴾	←	﴿مُوجَلًا﴾	(مُفَعَّلًا)
﴿مُؤَدِّنٌ﴾	←	﴿مُؤَدِّنٌ﴾	(مُفَعِّلٌ)
﴿يُؤَاخِذُ﴾	←	﴿يُؤَاخِذُ﴾	(يُفَاعِلُ)

2- وهرش هه مزه ﴿لَيْلًا﴾ ده گوریت به پیتی (ی) ی فته دار به ههر شیوهیه که بیت، له سى شوین هاتووه بهم شیوهیه: ﴿لَيْلًا يَكُونُ لِلنَّاسِ عَلَيْكُمْ﴾، [به قهره: 150]، وه ﴿رُسُلًا مُّبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ لَيْلًا يَكُونُ لِلنَّاسِ﴾، [نيساء: 165]، وه ﴿لَيْلًا يَعْلَمُ أَهْلُ الْكِتَابِ﴾، [حهديد: 29].

3- پېشهوا وهرش وشه ی ﴿النَّسِيءُ﴾ له ﴿إِنَّمَا النَّسِيءُ زِيَادَةٌ فِي الْكُفْرِ﴾، [تهوبه: 37]، ده خوینیته وه به گورینی هه مزه به پیتی (ی) و تیکه له کیشانى پیتی (ی) ی یه کهم له دووهم، دهر برینی ده بیته پیتی (ی) ی شه دداری مه رفوع، که واته وهرش کاتیک هه مزه ده گوریت به پیتی (ی) و ده پيش نه و پیتی (ی) هه یه تیکه له کیشانىان بو ده کات.

4- وهرش هه مزه ده گوریت به ئه لیف - له بارى وده ستان و نه وده ستاندا - له وشه ی ﴿مِنْسَأَتُهُ﴾ له ﴿تَأْكُلُ مِنْسَأَتُهُ فَلَمَّا خَرَّ﴾، [سه بهه: 14].

5- وهرش هه مزه ده گوریت به ئه لیف - له بارى وده ستان و نه وده ستاندا - له وشه ی ﴿سَأَلَ﴾ له ﴿سَأَلَ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ﴾، [مه عارج: 1].

تېبینی:

تهنھا له فیعل ی ﴿سَالَّ﴾ ی سوږه تی مه عارج همزه که ی بهم شیوه گوږدراوه
 ﴿سَالَّ﴾، به لام نه وانی تر وهك: ﴿سُيِّلَ﴾ گوږانی تیډا نیه.

6- وده پش همزه ده گوږیت به پیټی (ی) ی فته تده دار له وشه ی ﴿لَا هَبَّ﴾ له
 ﴿لَا هَبَّ لَكَ غُلْمًا﴾، [مهریه م: 19].

وښه تایبه ته کانی ودهرش
له بابته هی همزه ی تاک ی جووله دار
(الفاظ خاصة لورش في باب الهمز المفرد المتحرك)

أ- ودهرش وښه ی ﴿الْبَرِيَّةِ﴾، [بهینه: 6-7]، لبردنی شهدهی پیتی (ی) و
 زه ننه دارکردنی ده خویندنه وه، تاوه کو بیته دريژکراو وه له دواي نهو همزه ی
 فته دار دييت بهم شیوه: ﴿الْبَرِيَّةِ﴾، دريژکردنه وهی لکاویش دهرده که ویت.

ب- ودهرش له وښه ی: ﴿وَالصَّبِغِينَ﴾، [به قهره: 62]، وه [حه ج: 17]، همزه لاده بات بهم
 شیوه ده خویندنه وه: ﴿وَالصَّبِغِينَ﴾.

ت- ودهرش له وښه ی: ﴿وَالصَّيُّوْنَ﴾، [مائیده: 69]، همزه لاده بات، ده چه سپیت له سهر
 نه مه ضه ممه دارکردنی پیتی (ی) بهم شیوه ده خویندنه وه: ﴿وَالصَّيُّوْنَ﴾.

ث- ودهرش همزه لاده بات له وښه ی: ﴿يُضْهِوْنَ﴾، [ته وه: 30]، به ضه ممه ی پیتی (ه)
 ده خویندنه وه به بی همزه بهم شیوه یه: ﴿يُضْهِوْنَ قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا﴾⁽¹⁾.

⁽¹⁾ پای جمهوی قارینه کان له سهر نه وه یه که وښه ی (يُضْهِوْنَ)، به بی همزه بخویندنه وه، واتا
 پیتی (ه) ته نها ضه ممه ی له سهر بی، بنچینه ی نه م وښه (ضاهی) یه، به لام پیتی نه لیف
 گواستراوته وه بو پیتی (ی) و دواتر لبردراوه له پیناو پیتی (و) واپیده چیت که نه ودهش
 خویندنه وه یه ک بیته له وښه ی (ضاهی) نه م وښه یه ورنه گیراوه له وته ی عهره بیدا که ده لین (امراه
 ضه یاء) چونکه پیتی (ی) بنچینه ی خوینه تی و پیتی همزه که ش زیاده یه، وناکریت پیتی (ی)
 زیاده بیته، چونکه له رسته که دا وښه ی (فعلیل) فته داری فائی تیدا نیه.
 (عبدوالله ی عه که بری - املاء ما من به الرحمن من وجوه الاعراب والقراءات - (بهیروت، دار
 الکتب العلمیه، ب 2، 1389 هـ) لا 14.

ج- وېش وشه ی: ﴿زَکْرِيَّا﴾ له هر شوینیک بیت ده خوینتته وه به همزه له دواى ئه لیف و دريژکړدنه وهی لکاو ی جووله دارکړدنې به پيى شوینی ئی عرابه که ی بهم شیوه یه: ﴿زَکْرِيَّا﴾.

ح- وېش پیتی (و) همزه دارده کات له وشه ی ﴿هُزُوًا﴾ له هر شوینیک بیت بهم شیوه یه: ﴿هُزُوًا﴾.

خ- وېش پیتی (و) همزه دارده کات له وشه ی: ﴿كُفُوًا﴾، [ئی خلاص: 4] بهم شیوه یه: ﴿كُفُوًا﴾.

د- وېش پیتی (ی) لاده بات له دواى همزه له وشه ی ﴿اَلَّتِي﴾، [ئه حزاب: 4-5] وه [موجاده له: 2] وه [طه لاق: 4]، ده بیتته ﴿اَلَّتِي﴾ له پهنوسدا هاوشیوه ده بیت له گهل {اَلَّاءِ}، بوی هیه له باری نه وه ستاندا له همزه ئاسان خویندنه وه و دريژکړدنه وهی شش یان چوار جووله بهم شیوه یه: ﴿اَلَّتِي ؛ اَلَّتِي﴾، به لام له باری وه ستاندا دوو خویندنه وهی بۆ هیه:-

➤ یه که م:

ئاسان خویندنه وهی همزه له نیوان (ئه وه یان پیش ده که ویت) وه بوی هیه له و پیتته ئه لیفه ی ده که ویتته پیش خو ی دوو خویندنه وه:

▪ دريژکړدنه وهی شش جووله ئه وه یان پیش ده که ویت، ﴿اَلَّتِي﴾.

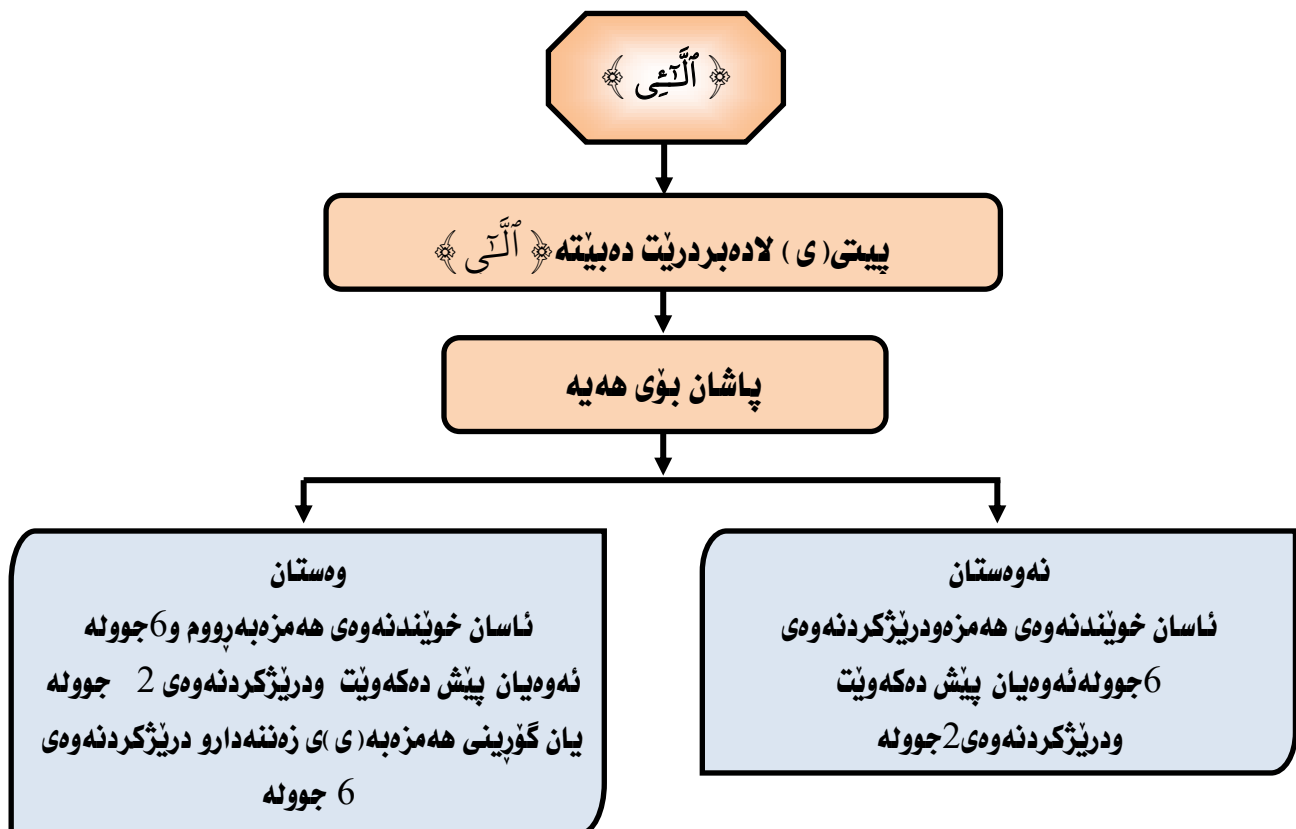
▪ دريژکړدنه وهی دوو جووله، ﴿اَلَّتِي﴾.

➤ دوو هم:

گوړینی همزه به پیتی (ی) زهنه دارو دريژکړدنه وهی شش جووله له و ئه لیفه ی ده که ویتته پیش خو ی به هو ی گه یشتنه دوو زهنه دار، ﴿اَلَّتِي﴾

کهواته:

له باری نه وه ستاندا ته نها ئاسان خویندنه وهی بو هه یه، به لام له باری وه ستاندا هه مزه
 ئاسان خویندنه وهی بو ده کریت به روم و دریژکړدنه وهی شهش یان دوو جووله یان
 ده گوړیت به پیتی (ی) زه ننه دارو دریژکړدنه وهی شهش جووله، له گهل بونی تیبینی
 له سهر نه وهی که هه مزه ی ئاسان کراو لیږدا ده که ویتته نیوان هه مزه و یا.

وهك: ﴿وَالَّتِي يَبْسَنَ مِنَ الْمَحِيضِ مِنْ نِسَائِكُمْ﴾، [طه لاق: 4]. ﴿وَمَا جَعَلَ أَرْوَاجَكُمْ
 اَلَّتِي تَظْهَرُونَ مِنْهُنَّ اُمَمًا لَكُمْ﴾⁽¹⁾ [نساء: 4].

⁽¹⁾ وهرش وشه ی (تظاهرون) ی به فته تدارکردنی پیتی (ت) و شه دده دارکردنی پیتی (ط، ه) و
 فته تدارکردنیان له گهل لایردنی ئه لیف.

وه پش وشه ی: ﴿هَآنْتُمْ﴾⁽¹⁾ ده خویندنه وه له هه رشوینیک له قورئانی پیروژ بیت
 ئه وهش له دوو شوین هاتووه له [ئالی عیمړان: 66-119] وه [نیساء: 109]
 وه [موحه ممه د: 38]، به لابرډنی ئه وه ئه لیفه ی ده که ویتته دوا ی پیتی (ه).

ده رباره ی هه مزه دوو شیوه خویندنه وهی هه یه :-

➤ **یه که م:** گوړینی هه مزه به ئه لیف و دريژکردنه وهی شهش جووله به هو ی
 زه ننه دارکردنی پیتی (ن) له دوا ی ئه لیف ده بیتته: ﴿هَآنْتُمْ﴾.

➤ **دووهم:** ئاسان خویندنه وهی هه مزه له نیوان هه مزه و دلیف ده بیتته: ﴿هَآنْتُمْ﴾.

⁽¹⁾[ها] لای وهرش بؤ ئاگادارکردنه وه نیه وهك حه فص، به لكو به كار هاتوه له بری هه مزه ی پرسپاری،
 بنچینه که شی (ه أنتم).

بابه تی دوو همزه له یهك وشه دا

نځگر دوو همزه له یهك وشه دا كوښته وه همزه یه كم ده بته همزه ی پرسپاری وپیوسته به ده وام فته دار بته، نهم جوړه همزه ده خویندنه وه لای گشت قورائنه کان و همزه دووهم یان ضمه ممدار ده بته یان فته دار یان كه سره دار.

❖ یه كم: نځگر هه ردوو همزه کان فته تحه دار بوون:

نځگر همزه دووهم فته دار بوو - واته: هه ردوو پته همزه كه فته تحه یان له سره بوو - وهك: [عَنْذَرْتَهُمْ أَلِدُ أَمِنْتُمْ] نځو له كاته دا وەرښ دوو خویندنه وهی بو هه یه: خویندنه وهی یه كم: ئاسان خویندنه وهی همزه دووهم له نیوان. خویندنه وهی دووهم: گوړینی همزه دووهم به نلیف.

درباره ی همزه گوړدراو به نلیف، یان پیتیکی زه ننه داری له دوا دیت، یان به پیتیکی جووله داری به دوا دایت، هه یه كم لهم دوانه ش یاسای تایبه تیان بو هه یه: -

✓ نځگر نځو پته ده كه ویته دوا ی همزه گوړدراو به نلیف زه ننه دار بوو، نځو دريژكر دنه وهی كه پیوست بو نلیف ده كریت به نندازه ی شه ش جووله وهك: [عَنْذَرْتَهُمْ أَلِدُ أَمِنْتُمْ].

✓ نځگر نځو پته ده كه ویته دوا ی نلیف جووله دار بوو، نځو نلیفه كه دريژ ده كریته وه به نندازه ی دوو جووله وهك: ﴿أَلِدُ﴾، [هود: 72] وه ﴿أَمِنْتُمْ﴾، [مولك: 16]. سیهه میان نیه له قورئانی پیروژ، بهم شیوه ش ده خویندنه وه: ﴿أَلِدُ أَمِنْتُمْ﴾ گوړینیش به دوو جووله ناچیته بابته تی به دهل نځو ده ش به هو ی دهر خستنی پیتی دريژكراو به به دهل.

ناگادار کړدنه وه:-

گوړین قه ده غه یه لای وېش له وشه کانی ﴿عَانتَ﴾ ﴿أَرَعَيْتَ﴾ ﴿أَفَرَعَيْتَ﴾ له باری وه ستاندا، وهیچ شیوه یه کی تری بو نیه تهنه ئاسان خویندنه وه نه بی⁽¹⁾. نه مهش بو دورکه وتنه وه یه له کوښونه وهی سی زه ننه به یه که وه له یه ک وشه دا، به لام له باری نه وه ستاندا تهنه دوو خویندنه وهی بو هیه ئاسان خویندنه وهو گوړین.

درباره ی لکاو به پاناو وهک: ﴿أَرَعَيْتَکُمْ - أَرَعَيْتُمْ - أَرَعَيْتَکَ - أَفَرَعَيْتُمْ﴾ دروسته ئاسان خویندنه وهو گوړین له باری وه ستان و نه وه ستاندا بو ی بکریټ، نه وهش به هو ی نه مانی کوښونه وهی سی زه ننه دار به یه که وه.

تیبینی:

وېش هه مزه ده خویندنه وه وهک هه فص له وشه ی ﴿رَأَيْتَ﴾ له هه یه ک له سوږه ته کانی: نیساء: 61 و نه عام: 68 و یوسف: 6 و موحه ممد: 20 و ئینسان: 20 و نه عرف: 123 و نه صر: 2.

له ئایه تی: ﴿قَالَ فِرْعَوْنُ ءَاْمَنْتُمْ بِهٖ قَبْلَ اَنْ اَذْنَ لَکُمْ﴾، [نه عرف: 123]، وهک: ﴿قَالَ ءَاْمَنْتُمْ لَهٗ قَبْلَ اَنْ اَذْنَ لَکُمْ﴾ [طه: 71]، وهک: ﴿قَالَ ءَاْمَنْتُمْ لَهٗ قَبْلَ اَنْ اَذْنَ لَکُمْ﴾ [شوعه را: 49]، وېش هه مزه ی پرسپاری زیاد ده کات له سه ر وشه ی (ءَاْمَنْتُمْ) نه وهش له سه ر بنچینه ی خویدا، چونکه بنچینه ی نه م وشه بریتیه له (اَآْمَنْتُمْ) واته: کوښونه وهی سی هه مزه به دوا ی یه کتر، هه مزه ی یه که م و دوو هم فه ته دارن هه مزه ی سییه م زه ننه داره گوړدراوه به نه لیف خو ی پیتی (ف) ی وشه یه.

(1) هه ندیک به دروستیان داناوه له وشه ی (عَانتَ) له باری وه ستاندا به هه مان شیوه، به لام نه مه شتیکی لاهه کیه که م خویندنه وهی بو ده کریټ.

مه زه بهی وهږش خویندنه وهی هه مزه یی کهم و ئاسان خویندنه وهی دووهم و
 گوږینی سییه مه له گهل دريژکړدنه وهی چوار و دوان و شەش جووله [به دهل] بهم
 شیوه یه: (ءَاَمْتُمْ).

وهږش هه مزه یی دووهم به ئاسان ده خویندنه وه له گهل دريژکړدنه وهی دوو چوار
 شەش

جووله به دهل له وشه یی ﴿ءَاَلِهْتُنَا﴾ له قورنای پیروژدا ﴿وَقَالُوا ءَاَلِهْتُنَا خَيْرٌ اَمْ هُوَ﴾،
 [زوخروف: 58]. وه گوږینی هه مزه یی دووهم قه ده غه یه، تاوه کو تیکه لاوی دروست نه بی له
 پرسیاره وه بو خه بهر دان، لهم وشه دا سی هه مزه کو ده بیته وه یه که میان هه مزه یی
 پرسیاره دووهم میان هه مزه یه کی فه ته دار سییه میان هه مزه یی زه نه دار گوږدراو به
 ئه لیف که ده بیته پیته (ف) ی وشه، ئه مه ش وه کو وشه یی رابردوه له پرووی حوکمه وه.

❖ دووهمه: دوو هه مزه ی جیابواو: -

نه گهر هه ردوو هه مزه له یه کتر جیابوون، واته: هه مزه ی دووهم که سره دار یان
ضه ممه دار بوو وهک: ﴿أَوُنَبِّئُكُمْ أُنْزِلَ أَلْقَىٰ إِنَّا أَفْكَ﴾، ودهش ته نها ئاسان
خویندنه وهی بو هه یه بهم شیوه یه: ﴿أَوُنَبِّئُكُمْ أُنْزِلَ أَلْقَىٰ إِنَّا أَفْكَ﴾.

تیبینی: -

ودهش هه مزه ی دووهم به ئاسان ده خویندنه وه له وشه ی ﴿أَيِّمَّة﴾⁽¹⁾ له هه شویئیک بیټ
له قورئانی پیروژ، نه ودهش له پینج شویندا هاتوو بهم شیوه یه: [تهوبه: 12]
[نه نبیاء: 73] [قه صه ص: 5 و 41] وه ﴿وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ أُمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا﴾ [سه جده: 24].

بروانه نمونه ی ژماره (4) له کوتایی به شی بنچینه کان

⁽¹⁾ ودهش ته نها ئاسان خویندنه وه ده کات له (أَيِّمَّة)، به لام خویندنه وهی له بری له پیگه ی دهرچوون
نیه، صه فاقسی له په رتووکي (غیث النفع) ده فهرمویت: دهر باره ی گوپینی به پیټی (ی) ته واده
هه رچه نده راست و دروسته و به ته واتور هاتوو به لام خویندنه وهی بو نه کراوه له پیگه ی شاطبی،
چونکه پال ی داوه به نه حویه کان، واتا زوربه یان خویندنه وهی بو نه کراوه له پیگه ی نه و به سهر
شیخه که ی، له وه لامدانه وهی جارالله زمه خشه ری له په رتووکي (کشاف) ده فهرمویت: دهر باره ی
به کارهینانی پیټی (ی) به خویندنه وه داناندریت، وه دروستیش نیه دابندریت، نه وهی به
خویندنه ودهش نه ژمار بکات نه وه ناوازدانه ریکی له پیگه دهرچوو، ئین جه زه ری له
به په رچدانه ویدا ده فهرمویت: نه وه زیده پویه له لایه نه وه وده گوتراوه راستیه که ی دروسته هه رسی
شیوه خویندنه وهی بو بکریټ مه به ستمان پیی خویندنه وه له نیوان و پیټی (ی) ته واده له لای
عه په به کاندای گیرانه وه کهش به راست و دروست داده ندریت هه ر وهک باسما ن کرد له پابردودا بو هه ر
شیوه خویندنه وهیه که له زمانی عه په بیدا وده گیریټ، خوا له هه موومان زاناتره. بروانه:
موحه ممه دی کوپی موحه ممه دی کوپی جه زه ری، له بلاو کراوه کانی قیرائاتی عه شره، لیکولینه وهی/
عه لی کوپی موحه ممه دی ضباع (له ولاتی قاهره، چاپه مه نی تجاریه ی گهره ب 1، سالی چ 1427 ک
380.

بابه تی پرسیاری دووباره

پرسیاری دووباره له قورنای پیروز له یازده شویندا هاتووه، له نو سوړه تدا بهم شیوهی خواره وده:

1- ﴿وَإِنْ تَعَجَّبَ فَعَجَبٌ قَوْلُهُمْ أَءِذَا كُنَّا تُرَابًا أَعْنَا لَفِي خَلْقٍ جَدِيدٍ﴾، [پرده: 5]. ودهرش بهم شیوهیه دهیوینیته وه: { وَإِنْ تَعَجَّبَ فَعَجَبٌ قَوْلُهُمْ أَءِذَا كُنَّا تُرَابًا أَعْنَا لَفِي خَلْقٍ جَدِيدٍ }.

2- ﴿وَقَالُوا أَءِذَا كُنَّا عِظْمًا وَرُفَّتًا أَعْنَا لَمَبْعُوثُونَ خَلْقًا جَدِيدًا﴾، [نيسراء: 49].

3- ﴿وَقَالُوا أَءِذَا كُنَّا عِظْمًا وَرُفَّتًا أَعْنَا لَمَبْعُوثُونَ خَلْقًا جَدِيدًا﴾، [نيسراء: 98].

4- ﴿قَالُوا أَءِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظْمًا أَعْنَا لَمَبْعُوثُونَ﴾، [مؤمنون: 82].

5- ﴿وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَءِذَا كُنَّا تُرَابًا وَعَابًا أَؤُنَا أَبْنَاءُ لَمُخْرَجُونَ﴾، [نهم: 67].
ودهرش بهم شیوه دهیوینیته وه: ﴿وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِذَا كُنَّا تُرَابًا وَعَابًا أَؤُنَا أَفْنَاءُ لَمُخْرَجُونَ﴾.

6- سوړه تی نایه تی: ﴿وَلَوْطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الْفَلْحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿٢٨﴾ إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ﴾، [عنهکوبوت: 28 و 29].
ودهرش بهم شیوه دهیوینیته وه: ﴿وَلَوْطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الْفَلْحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿٢٨﴾ إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ﴾.

7- ﴿وَقَالُوا أَءِذَا ضَلَلْنَا فِي الْأَرْضِ أَءِنَّا لَفِي خَلْقٍ جَدِيدٍ﴾، [سهجده: 10].

8- ﴿أَعِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظْمًا أَعِنَّا لَمَبْعُوثُونَ﴾، [صافات: 16].

9- ﴿أَعِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظْمًا أَعِنَّا لَمَدِينُونَ﴾، [صافات: 53].

10- ﴿أَعِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظْمًا أَعِنَّا لَمَدِينُونَ﴾، [واقعه: 47].

11- ﴿يَقُولُونَ أَعِنَّا لَمَرْدُودُونَ فِي الْحَافِرَةِ﴾ ﴿أَعِذَا كُنَّا عِظْمًا تَحِرَةً﴾، [نازعات: 10 و 11].

مه زهه بی ودهش دهرباره ی پرسپاری دووباره

ودهش هه مزه ی پرسپاری ده خوینیته وه له وشه ی یه که م و له خه بهری وشه ی دووهم له گشت نه و شوینانه ی رابردو که باس کران ته نه ا دوو شوین نه بیته نه وانیش هه ر یه که له سوږه ته کانی نه مل و عه نکه بوت نه بی ودهش به خه بهری ده خوینیته وه له وشه ی یه که م و به پرسپاری ده خوینیته وه له وشه ی دووهم، نه ودهش دهرده که ویت که بنچینه ی وشه که ئاسان خویندنه وهی هه مزه ی دووهمه.

بابه تی دوو هه مزه له یهک وشدا

پیناسه: مه به ست له دوو هه مزه، واته: دوو هه مزه ی پچراوی لیك نزيك له باری نه و هستاندا ئه ودهش له دوو وشه پوده دات، به شیوه یهک هه مزه ی یه کهم ده که ویتته کو تایی وشه ی یه کهم و هه مزه ی دوو ده ده که ویتته سهره تاي وشه ی دوو ده.

گوتمان له باری نه و هستاندا: چونکه له باری و هستاندا نابیته دوو هه مزه ی لیك نزيك، چونکه و هستان له سهر هه مزه ی یه کهم مه رجی پیک گه یشتنیانی لابردووه، ئه ودهش دوو جوړی هه یه:

✓ **یه کهم:** دوو هه مزه ی هاو وینه له جووله.

✓ **دوو ده:** دوو هه مزه ی لیك جیا له جووله.

❖ یه کهم: دوو هه مزه ی یه کسان له جووله

دوو هه مزه ی یه کسان له جووله یان فه ته دارن وهک: ﴿جَاءَ أَمْرُنَا، جَاءَ أَحَدٌ، جَاءَ أَجْلُهُمْ، تِلْقَاءَ أَصْحَابٍ﴾، یان که سهره دارن وهک: ﴿فِي السَّمَاءِ إِلَهُ، هَتُولَاءِ إِن، النَّسَاءِ إِلَّا، وَرَاءِ إِسْحَاقٍ﴾، یان ضه ممه دارن وهک: ﴿أُولِيَاءُ أُولَئِكَ﴾، [نه حقاف: 32] شوینی چواره می نیه له قورئانی پیروژ.

وه پش همزه یی کهم ده خویندنه وه له همدو همزه یی کهسان له جوړه،
جیاوازیشی نیه نایه فته دارن یان که سره یان ضمه دار.
وه پش دوو پیکای پوختی هیه دهرباره یی گه یشتنه دوو همزه له دوو وشه و
هاوشیوه له جوړه:

1- ناسان خویندنه وه بهم شیوه یی:

﴿ جَاءَ امْرُنَا - جَاءَ أَحَدٌ - جَاءَ أَجْلُهُمْ - تَلَقَّاءَ أَصْحَابٍ - فِي السَّمَاءِ إِلَهُ - هَوَّلَاءِ أَنْ -
النِّسَاءِ أَلَّا - وَرَاءَ اسْحَقَ - أَوْلِيَاءَ أَوْلِيَتِكَ ﴾.
له فته دار ده خویندنه وه له نیوان همزه و نه لیف
له که سره دار ده خویندنه وه له نیوان همزه و پیتی (ی).
له ضمه دار ده خویندنه وه له نیوان همزه و پیتی (و).

2- گورین:

وه پش همزه یی دوو هم ده گوریت به پیتی دریژکراو له هاوړه گزی جوړه یی
همزه یی کهم، یان دهیگوریت نه که به دریژکردنه وه به لکو به خودی هاوړه گزی
جوړه که.
همزه یی فته دار ده گوردریت به نه لیف.
همزه یی که سره دار ده گوردریت به پیتی (ی) زه نه دار.
همزه یی ضمه دار ده گوردریت به پیتی (و) زه نه دار.
وه که: ﴿ جَاءَ امْرُنَا - جَاءَ أَحَدٌ - جَاءَ أَجْلُهُمْ - تَلَقَّاءَ أَصْحَابٍ - فِي السَّمَاءِ يَلَهُ -
هَوَّلَاءِ يَنْ - النِّسَاءِ يَلَّا - وَرَاءَ يَسْحَقَ - أَوْلِيَاءَ وَوَلِيَتِكَ ﴾.

پیتی دواى هه مزه

ئو پیتتهی ده که ویتته دواى هه مزه ی گۆر دراو چوار حاله تی هه یه:

أ- ده بی ئو پیتتهی ده که ویتته دواى هه مزه ی گۆر دراو جووله دار بیت به جووله ی بنچینه ی خو ی، وه ک: ﴿جَاءَ أَحَدٌ﴾ ﴿فِي السَّمَاءِ يَلُهُ﴾ ﴿أُولِيَاءُ وَوَلِيِّكَ﴾، وه پش هه مزه ی دوو هم ده گۆریت به پیتی در یژکراو به ئەندازه ی ته نها دوو جووله، ئەم پیتته در یژکراو هه به در یژکراوی گۆر دراو دانانریت، چونکه پیتی گۆر دراو په یدا کراوه به هو ی گۆرینی له هه مزه.

ب- ده بی ئو پیتتهی ده که ویتته دواى هه مزه ی گۆر دراو زه ننه دار بیت به زه نه یه کی بنچینه یی (جگه له ئەلیف) وه ک: ﴿شَاءَ أَذْشَرُهُ﴾، [عه به سه: 32]. ﴿وَرَأَى يَسْحَقَ﴾، [هود: 71]. ﴿تِلْقَاءَ أَصْحَابٍ﴾، [ئه عراف: 47]. ﴿مِنَ السَّمَاءِ يَنْ كُنْتَ﴾، [شوعه را: 187] وه پش هه مزه ی دوو هم ده گۆریت به پیتی در یژکراو به ئەندازه ی شهش جووله، ئه وهش ده بیتته در یژکراوی پیو یست.

بروانه نمونه ی ژماره (5) له کوتایی به شی بنچینه کان

ت- ده بی ئو پیتتهی ده که ویتته دواى هه مزه ی گۆر دراو جووله دار بی به جووله یه کی په یدا کراو - واته: به هو ی گه یشتنی دوو زه ننه دار به یه که وه یان به هو ی گواستنه وه - ئه وهش له سی شویندا هاتوو له قورنای پیرو زو، شوینی چواره می نیه بهم شیوه یه:

﴿عَلَى الْبَغَاءِ أَنْ أَرَدَنْ تَحْضُنَا﴾، [نور: 33]. ﴿كَأَحَدٍ مِّنَ النِّسَاءِ أَنْ أَتَقَيَّنَ﴾، [ئه حزب: 32]. ﴿لِلنَّبِيِّ أَنْ أَرَادَ النَّبِيَّ﴾، [ئه حزب: 50]. دروسته لای وه پش دانه پال به مه به سستی ئاسان خویندنه وه له م سی شوینه ی رابردو به دوو شیوه: -

- در یژکردنه وه به ئەندازه ی شهش جووله به پیی بنچینه ی خو ی.
- در یژکردنه وه به ئەندازه ی دوو جووله به پیی جووله ی په یدا کراو.

سود:

له م سى شوینه ی پابردو ده بى دريژکردنه وه به شهش يان دوو جووله بيت له بارى نه وه ستاندا، به لام له بارى وه ستاندا له سهر نه و وشه ی هه مزه ی دوو وه مى تيدايه تهنه ا بومان هه يه دريژکردنه وه ی شهش جووله نه ودهش له سهر شيوه ی گوړين. وه هه روها له بارى نه وه ستاندا بومان هه يه سى خویندنه وه بو هه ر يه ك له م نايه تانه:

﴿كَأَحَدٍ مِّنَ النِّسَاءِ إِنِ اتَّقَيْتُنَّ﴾ و ﴿لِلنَّبِيِّ أَنْ أَرَادَ النَّبِيُّ﴾ به م شيوه يه:

(1) ناسان خویندنه وه ی له نيوان به م شيوه يه: ﴿النِّسَاءِ إِنِ اتَّقَيْتُنَّ﴾ و ﴿لِلنَّبِيِّ أَنْ أَرَادَ﴾.

(2) گوړين و دريژکردنه وه له سهر بنچينه ی خو ی، نه ودهش زه ننه دارکردنى نه و پيته ی ده كه ويته دواى هه مزه ی گوړدراو به م شيوه يه: ﴿النِّسَاءِ إِنِ اتَّقَيْتُنَّ﴾ و ﴿لِلنَّبِيِّ أَنْ أَرَادَ﴾.

(3) گوړين و دريژکردنه وه ی دوو جووله، نه ودهش له جووله ی پيدا كراوه كه بريتيه له جووله ی گواستنه وه له (ان اراد) و كه سره ی پيدا كراو به هو ی كه يشتنه دوو زه ننه دار له (ان اتقيتن) به م شيوه يه: ﴿النِّسَاءِ إِنِ اتَّقَيْتُنَّ﴾ و ﴿لِلنَّبِيِّ أَنْ أَرَادَ﴾.

تېبينه كى گرنگ:-

لاى ودهش هه مزه ی دوو هم ده گوړدريت به پيتى (ى) كه سهر دار له نايه تى:

﴿هَؤُلَاءِ إِن كُنْتُمْ﴾، [به قره: 31] وه ﴿عَلَى الْبَغَاءِ إِنِ ارْدَنَّ تَحْصُنَا﴾، [نور: 33].

كه واته: لای ودهش نه م نايه ته ﴿الْبَغَاءِ إِن﴾ چوار خویندنه وه ی بو هه يه، سييان وه ك خویندنه وه ی پيشوو، وه خویندنه وه ی گوړيني پيتى (ى) كه سره دارى بو زياد ده كريت خویندنه وه كانيش نه مانه ن:

1. ئاسان خویندنه وهی هه مزه ی دووهم له نیوان (بین بین) ﴿الْبَغَاءُ أَنْ﴾.

2. گوړینی هه مزه به پیتی (ی) و دريژکردنه وهی شهش جووله له سهه بنچینه ی خو ی که بریتیه له زه نه دارکردنی نه و پیتیه ده که ویته دوا ی هه مزه ی گوړدراو ﴿الْبَغَاءُ أَنْ﴾.

3. گوړینی هه مزه به پیتی (ی) و دريژکردنه وهی دوو جووله بو جووله ی په یدا کراو نه ویش جووله ی گواستنه وه که یه ﴿الْبَغَاءُ أَنْ﴾.

4. گوړینی هه مزه به پیتی (ی) ی که سره دار ﴿الْبَغَاءُ أَنْ﴾.

ودهش له ﴿هَوُّلَاءُ إِنْ﴾ سی خویندنه وهی هه یه:

• ئاسان خویندنه وهی هه مزه ی دووهم، ﴿هَوُّلَاءُ أَنْ﴾.

• گوړینی هه مزه به پیتی دريژکراو به نه ندازه ی شهش جووله به هو ی بوونی زه نه ی بنچینه ی خو ی له دوا ی هه مزه ی گوړدراو ﴿هَوُّلَاءُ أَنْ﴾.

• گوړینی به پیتی (ی) ی که سره دار ﴿هَوُّلَاءُ أَنْ﴾.

تېبینی:-

جیاوازی له نیوان خویندنه وهی دووهم و سییه م بریتیه له:

ئیمه له یه که مدا هه مزه مان ئاسان ده کرد له نیوان هه مزه و پیتی (ی) نه ودهش ده رچوونیکی لاوه کیه.

ده رباره ی خویندنه وهی سییه م ئیمه پیتمان له ده رچه ی پیتی (ی) ده کرد نه ودهش ده رچه ی بنچینه ی خو یه تی.

ئەگەر گوږدراویک کهوتە پېش ئایهتی ﴿هَؤُلَاءِ أَنْ﴾ وهله دواشی هات وشهیهکی وهستاو به (زهنه ی پهیدا کراو) ئەوه لای وەرپش 27 خویندنه وه دروست دهییت، بهلام تهنها 18 خویندنه وهی دروسته.

بروانه نمونه ی ژماره (6) له کوتایی بهشی بنچینه کانی.

ث- دهبی ئەو پیتە دهکه ویتە دوا هی هه مزه ی گوږدراو -ئەلیف- بیّت وهک: ﴿فَلَمَّا جَاءَ آلَ لُوطٍ الْمُرْسَلُونَ﴾، [حیجر: 61] و ﴿وَلَقَدْ جَاءَ آلَ فِرْعَوْنَ الذُّرُ﴾، [قه مەر: 41].
ئەگەر وەرپش به شیوه ی گوږین بخوینیتته وه ئەوه دوو ئەلیف بهیه که وه کۆده بیته وه، ئەلیف ی یه که م گوږدراو به دهل هه مزه، ئەلیف ی دووهم که دهکه ویتته دوا هی هه مزه له وشه ی ﴿آل﴾ دوو زهنه بهیه که وه کۆده بیته وه له سه ره وهش دوو خویندنه وه دروست دهییت:

- لابرندی یه که له ئەلیفه کانی بو پرگاربوون له گه یشتنه دوو زهنه دارو درێژکردنه وهی دوو جوولهش پیویست دهییت له ئەلیفه که، چونکه جووله داریکی به دوا دیت ﴿جَاءَ آل﴾.
 - چه سپاندنی دوو ئەلیف و پچران له نیوانیان به ئەلیفی سییه م، کاری ئەم ئەلیفه جیاکردنه وهی هه ردو زهنه دارو دهیان گوږیت له کاتی بهیه که گه یشتنیان، وهه ره وها درێژکردنه وهی ته واه به ئەندازی شهش جووله ده چه سپیت.
- ﴿جَاءَ آل﴾.

لای وەرپش پینج خویندنه وه هیه بو ئایهتی ﴿فَلَمَّا جَاءَ آلَ لُوطٍ﴾ و ﴿وَلَقَدْ جَاءَ آلَ فِرْعَوْنَ﴾:

1. ئاسان خویندنه وهی هه مزه ی دووهم و درێژکردنه وهی دوو جووله له ئەلیف، چونکه له بابته ی درێژکردنه وهی به دهل گوږدراو به ئاسان خویندنه وهیه.

2. ناسان خویندنه وهی هه مزه ی دووهم و دريژکردنه وهی چوار جووله له
ئهليف، چونکه له بابته ی دريژکردنه وهی به ده ل گوږدراو به ناسان
خویندنه وهیه.

3. ناسان خویندنه وهی هه مزه ی دووهم و دريژکردنه وهی شەش جووله له
ئهليف، چونکه له بابته ی دريژکردنه وهی به ده ل گوږدراو به ناسان
خویندنه وهیه.

4. گوږینی هه مزه ی دووهم به ئهليف و دريژکردنه وهی دوو جووله.

5. گوږینی هه مزه ی دووهم به ئهليف و دريژکردنه وهی شەش جووله.
وهه روها ئه گهر بېروانینه گوږینی پيش خو ی که له م ئايه ته دا هاتووه:
﴿إِلَّا عَالَ لُوطٍ﴾ هه ر وهك له قورناني پيروزدا هه يه: ﴿إِلَّا عَالَ لُوطٍ أَنَا لَمُنْجُوهُمْ أَجْمَعِينَ
﴿٥٩﴾ إِلَّا أُمَّرَأَتُهُ قَدَرْنَا إِنَّهَا لَمِنَ الْغَابِرِينَ ﴿٦٠﴾ فَلَمَّا جَاءَ عَالَ لُوطٍ الْمُرْسَلُونَ﴾، نه وه نو
خویندنه وهی بو دروست ده بیّت م شیوهیه:

1 (دريژکردنه وهی دوو جووله به ده ل له: ﴿إِلَّا عَالَ لُوطٍ﴾ له سه ر نه وهش له:
﴿جَاءَ عَالَ لُوطٍ﴾، ناسان خویندنه وهی هه مزه ی دووهم و دريژکردنه وهی
دوو جووله.

2 (دريژکردنه وهی دوو جووله به ده ل له: ﴿إِلَّا عَالَ لُوطٍ﴾ له سه ر نه وهش له:
﴿جَاءَ عَالَ لُوطٍ﴾، گوږینی هه مزه ی دووهم به ئهليف و دريژکردنه وهی
دوو جووله.

3 (دريژکردنه وهی دوو جووله به ده ل له: ﴿إِلَّا عَالَ لُوطٍ﴾ له سه ر نه وهش له:
﴿جَاءَ عَالَ لُوطٍ﴾، گوږینی هه مزه ی دووهم به ئهليف و دريژکردنه وهی
شهش جووله.

(4) دريژکړدنه وهی چوار جووله به دهل ی یه کهم له سهر ئه ودهش له:

﴿جَاءَ آلُ لُوطٍ﴾، ئاسان خویندنه وهی همزه ی دووهم و دريژکړدنه وهی چوار جووله.

(5) دريژکړدنه وهی چوار جووله به دهل یه کهم له سهر ئه ودهش له:

﴿جَاءَ آلُ لُوطٍ﴾، گوړپینی همزه ی دووهم به ئه لیف و دريژکړدنه وهی دوو جووله.

(6) دريژکړدنه وهی چوار جووله به دهل ی یه کهم له سهر ئه ودهش له:

﴿جَاءَ آلُ لُوطٍ﴾، گوړپینی همزه ی دووهم به ئه لیف و دريژکړدنه وهی شەش جووله.

(7) دريژکړدنه وهی شەش جووله به دهل ی یه کهم له سهر ئه ودهش له:

﴿جَاءَ آلُ لُوطٍ﴾، ئاسان خویندنه وهی همزه ی دووهم و دريژکړدنه وهی شەش جووله.

(8) دريژکړدنه وهی چوار جووله به دهل ی یه کهم له سهر ئه ودهش له:

﴿جَاءَ آلُ لُوطٍ﴾، گوړپینی همزه ی دووهم به ئه لیف و دريژکړدنه وهی دوو جووله.

(9) دريژکړدنه وهی شەش جووله به دهل ی یه کهم له سهر ئه ودهش له:

﴿جَاءَ آلُ لُوطٍ﴾، گوړپینی همزه ی دووهم به ئه لیف و دريژکړدنه وهی شەش جووله.

ودهه روها ئه گهر بېروانینه گوړپینی پيش خوی که له م ئايه ته دا هاتووه:

﴿وَلَقَدْ جَاءَ آلَ فِرْعَوْنَ الذُّرُّ ۖ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كُذَّابًا﴾ نو خویندنه وهی بو هیه بهم شیوهیه:

دریژکردنه وهی دوو یان چوار یان شهش جووله له یه کهم و دووهم، له گهل هه مو
 ئه مانهش ئاسان خویندنه وهی هه مزه ی دووهم له: ﴿جَاءَ آل﴾ پاشان گوړینی یه کهم و
 دریژکردنه وهی دوو جووله، له سهر ئه وهش بو دووهمه که ی دریژکردنه وهی دوو یان چوار
 یان شهش جووله ی بو هه یه.

تیبینی 1:

به کوښونه وهی ﴿جَاءَ آل لوط﴾ له گهل دریژکردنه وهی به دهل که له پیښ هاتبیت یان له
 دواي ده بیته دروست بوونی (15) که بریتین له:
 [3 گوړین × 5 شیوه خویندنه وهی (3 ئاسان خویندنه وه + 2 بو گوړین)] به لام گشت ئه م
 خویندنه وانه ته نها 9 شیوه یان دروسته، ئه وهی که له رابردوو باس کران، دهرباره ی
 خویندنه وه قه دهغه کراوه کان ژماره یان 6 خویندنه وه یه.

بروانه نمونه ی ژماره (7) له کوتایي به شی بنچینه کان.

تیبینی 2:-

له سهر ئاسان خویندنه وهی گشت دریژکراوه کان له ﴿جَاءَ آل﴾ له بار ی نه وه ستاندا،
 ده بیته دریژکردنه وهی به دهل.
 به لام له بار ی وه ستاندا له سهر ﴿آل﴾ ئه وه ده بیته دریژکردنه وهی دوو یان چوار یان
 شهش جووله چونکه ده بیته دریژکردنه وهی زه ننه ی دروست بوو.

❖ دووهم: دوو هه مزه ی جیاواز له جووله.

له کاتی کوښونه وهی دوو هه مزه له دوو وشه دا، هه مزه ی یه کهم فته حداره یان
 که سره داره یان ضه ممه دار، وه هه مزه ی دووهم یش به هه مان شیوه فته حداره یان که سره یان
 ضه ممه ی وهرگرتووه.

کو ی ئه م شیوانه ی باس کران ده بیته نو خویندنه وه، سییان له م نویه هه مزه ی
 هه ردوکیان یه کسانن له شیوه ی جووله دا، ته نها شهش شیوه له نو وینه که ده مینیته وه
 سییان له م نو شیوه له وانه کانی رابردو باس کران.

سه بارهت بهم شەش وینهی که ماوه ته وه، پینجیان له قورئانی پیروژ باس کراون، به لām شەشه میان له قورئاندا نه هاتووه، ئه ویش بریتیه له وهی نه گهر هه مزه ی یه کهم که سهردار بوو وهه مزه ی دووهم ضه ممه دار بوو.

نه وهی له قورئانی پیروژ باس کراوه بهم شیویه :

هه مزه ی یه کهم فهتchedارو هه مزه ی دووهم ضه ممه دار یان که سهرداره .
 هه مزه ی یه کهم ضه ممه ی له سهره یان که سهره وه هه مزه ی دووهم فهتchedی وهرگرتووه .
 شیویه پینجهم بریتیه له وهی هه مزه ی یه کهم ضه ممه داره هه مزه ی دووهم که سهردار،
 سه بارهت به شیویه شەشه م بریتیه له وهی هه مزه ی یه کهم که سهردارو هه مزه ی دووهم
 ضه ممه داره، به لām ئه م وینه یان نه هاتووه له قورئانی پیروژ.
 ئه م پینج شیوه باس کران دابهش ده بیئت بو سی کومه له :
 کومه له ی یه کهم دوو خویندنه وهی تیدایه .
 کومه له ی دووهم به هه مان شیویه کومه له ی یه کهم دوو خویندنه وهی تیدایه .
 کومه له ی سییه م ته نها یه ک خویندنه وه له خو ده گریت.

ده باره ی کومه له ی یه کهم که دوو خویندنه وه له خو ده گریت بهم شیویه :

هه مزه ی یه کهم فهتchedارو هه مزه ی دووهمیش که سهردار یان ضه ممه داره .

ده باره ی کومه له ی دووهم ئه م دوو خویندنه وه که له خو ده گریت بهم شیویه :

هه مزه ی یه کهم ضه ممه دار یان که سهردارو هه مزه ی دووهم فهتchedارو .

ده باره ی کومه له ی سییه م که ته نها یه ک خویندنه وه له خو ده گریت ئه ویش بریتیه
 له وهی که هه مزه ی یه کهم ضه ممه دارو هه مزه ی دووهمیش که سهردار.

مه زه بهی وده پرش

له دوو هه مزه ی جیواز له جووله له دوو وشه دا

1- نه گهر کؤبویه وه دوو هه مزه ی له یه کتر جیا له جووله دا له دوو وشه، به شیوه یه که هه مزه ی یه کهم فهتهدارو هه مزه ی دووهم که سرهدار یان ضه ممهدار، نه وه وده پرش هه مزه ی دووهم ناسان ده کات (تسهیل).

نمونه ی هه مزه ی یه کهم فهتهدارو هه مزه ی دووهم میشت که سرهدار بیټ نه و شانه ن: [تَفِيءَ إِلَى نَبَأِ إِبْرَاهِيمَ].

نمونه ی هه مزه ی یه کهم فهتهدارو هه مزه ی دووهم میشت ضه ممهدار بیټ ته نها له: [جَاءَ أُمَّةٌ]، [مؤمنون: 44].

نمونه ی دووهم نه هاتووه له قورنای پیروز بهم شیوه یه: ﴿تَفِيءَ إِلَى نَبَأِ إِبْرَاهِيمَ جَاءَ أُمَّةٌ﴾.

2- نه گهر کؤبویه وه دوو هه مزه ی له یه کتر جیا له جووله دا له دوو وشه، هه مزه ی یه کهم ضه ممهدار یان که سرهدارو هه مزه ی دووهم فهتهدار بوو، وده پرش هه مزه ی دووهم ده گوریت به پیتیکی له په گزی جووله ی هه مزه ی یه کهم وهک: [سُوءٌ أَعْمَلِهِمْ] [الْمَلَأُ أَفْتُونِي] [الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا] [هَلْؤَلَاءِ أَهْدَى] [مِنَ الْمَاءِ أَوْ مِمَّا]. بهم شیوه ده خویند ریته وه: [سُوءٌ وَعَمَلِهِمْ] - الْمَلَأُ وَفْتُونِي - وَالْبَغْضَاءُ وَبَدًا - هَلْؤَلَاءِ يَهْدَى - مِنَ الْمَاءِ يَوْمًا].

3- نه گهر هه مزه ی یه کهم ضه ممهدار بوو هه مزه ی دووهم که سرهدار بوو، وده پرش بو هه مزه ی دووهم دوو شیوه خویندنه وهی هه یه:

أ- ناسان خویندنه وهی هه مزه ی دووهم نه وهی که ده که ویتته نیوان هه مزه ی یه کهم و پیتی (ی).

ب- گوړینی هه مزه ی دووهم به پیتی (و) ی ته وای که سرهدار.

نمونه کان:

﴿ أَنْتُمْ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَمَا مَسْنِيَ السُّوءُ إِلَّا أَنَا يَشَاءُ إِلَيَّ ﴾، بهم شیوهیه ده خویندریته وه:
 [الْفُقَرَاءُ إِلَى] يان [الْفُقَرَاءُ إِلَى] يان [السُّوءُ أَنْ] يان [يَشَاءُ إِلَى] يان [يَشَاءُ إِلَى].

لیړه دا ئه یمن سوید پارچه هونراو دیه کی هیه له سهر مه زه بی وېرش دهر باره ی بوونی
 دوو هه مزه به جووله ی جیاواز له دوو وشه به کورتی ده فهرمویت:

فتح الأخرى أبدل
 وكذاك أبدل

فتح الأولى سهل
 غير فتح سهل

بروانه نمونه ی ژماره (8) له کوټایي به شی بنچینه کان

بابه تی(هائی) کینایه

هوئی ناوانانی به هائی کینایه، چونکه نازناویکی وهرگرتووه نه ویش به کارهاتنیه تی بو کهسی سی یه می تاکی نیړ(له زمانی عه پره بی)، وپیشی دهگوتريت هائی(الضمير). راناو له زارادهی قورانه کان ناسراوه به هائی زیادهی به کارهاتو بو کهسی سی یه می تاکی نیړ.

که دهلیین هائی زائیده، مه به ستمان هائی بنچینه نیه، واته: هائی نه صلی ناگریته وه، وهک: ﴿لَنْ لَّمْ تَنْتَه يَكُنُوح﴾، [شوعه را: 116].

که گوتمان واته: ی کهسی سی یه می تاکی نیړ ددات، نه وه ناگریته وه هائییک بو تاکی می هاتییت، وهک: ﴿إِلَيْهَا﴾ نه ودهش ناگریته وه که بو دووانه (مثنی)، وهک: ﴿عَلَيْهَمَا﴾ یان نه وهی بو کو به کارهاتووه، وهک: [إِلَيْهِمُ إِلَيْهِنَّ].

هائی کینایه به ناو(اسم) ده لکیت، وهک: ﴿أَجَلَهُ﴾ به کاریش(فعل) ده لکیت، وهک: ﴿يُعَلِّمُهُ﴾ به پیتیش ده لکیت، وهک: ﴿إِلَيْهِ﴾.

- هائی کینایه له بنچینه دا ضه ممه داره، وهک: (له و).
- هائی کینایه که سرهدار ده بیټ نه گهر که سره ی له پیښدا هاتبوو.
- هائی کینایه که سرهدار ده بیټ نه گهر پیټی(ی) ی له پیښدا هاتبوو.

جگه له م دوو شوینه هائی کینایه ضه ممه دار ده بیټ، له بهر کارکردن به بنچینه ی خوئی وهک له ریوایه تی حه فصدا هاتووه له: ﴿وَمَا أَنَسْنِيَهُ إِلَّا الشَّيْطَانُ﴾، [که هف: 63] و ﴿بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهِ اللَّهُ﴾، [فه تی: 10].

ههروهک پېشه واده مزه بهم شیوه ده خوینیته وه: ﴿لِأَهْلِهِ أَمْكُثُوا﴾، [طه: 10] و [قه صه: 29].

حاله ته کانی هائی کینایه

هائی کینایه له قورنای پیروژ چوار باری هه یه، نه وانیش بریتین له:

1- بکه ویتنه نیوان دوو زه ننه دار، واته: پېش و پاشی ساکین بیت، وهک: { فِيهِ الْقُرْآنُ - وَءَاتَيْنَاهُ الْإِنجِيلَ - ءَاتَاهُ اللَّهُ الْمُلْكَ }.

2- پېشی جووله و پاشی زه ننه بیت، وهک: { قَوْلُهُ الْحَقُّ - لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ - رَبِّهِ الْأَعْلَى }.

قارینه کان یهک دهنگن له سهر نه وهی که نابیت له و دوو باره دا هائی کینایه به صیله بخویندريته وه، تا دوو زه ننه به یه که وه کو نه بڼه وه⁽¹⁾.

3- پېش هائ که زه ننه دار بیت و پاشی جووله، وهک: { وَشَرُّهُ بِثَمَنِ خُدُوهُ فَأَعْتَلُوهُ إِلَى سَوَاءِ الْجَحِيمِ مَا عَقَلُوهُ وَهُمْ }.

کو دهنگی زانایان وه له ناویشیان پېشه واه وېش له سهر نه وهی که له م شوینانه دا هائی کینایه به صیله ناخویندريته وه.

4- بکه ویتنه نیوان دوو جووله، وهک: ﴿ فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ ﴾.

له م باره دا هه موو قارینه کان پیتی (ه) یان لکاندووه به پیتی (و) ی گوتراو (لفظي) نه گهر ضه ممه دار بوو، ولکاندویانه به پیتی (ی) نه گهر که سره دار بوو، ته نها له هه ندی باری تایبته نه بیت.

⁽¹⁾ ته نها شوینیک نه بیت، به ززی خویندویه ته وه له ثین کثیر که هائی کینایه ی به پیتی (و) ی لکاندووه پیتی (ت) ی دواى هائ که شی شه ده دار کردووه، وهک: (تَلَهَّى)، له ﴿ فَأَنْتَ عَنْهُ ﴾ تَلَهَّى، [عه به سه: 10].

حوکمی هائی کینایه لای وېرش

أ- جیاوازیه کان کورت کراوته وه له نیوان وېرش و حه فص دا له بابته تی هائی کینایه بهم شیوهی خواره وه:
وېرش هائی کینایه که سره دار ده کات له گهل صیله به پیتی(ی)ی گوتراو له حوت شویندا که بریتین له:

1- نایه تی: ﴿أَرْجِهْ وَأَخَاهُ﴾ [نه عرف: 11] و [شوعه پرا: 36]. بهم شیوهیه:
﴿أَرْجِهْ وَأَخَاهُ﴾.

2- نایه تی: ﴿وَيَتَّقْهُ فَأُولَئِكَ﴾ له [نور: 52]. له گهل تییبینی نه وهی وېرش به که سره دارکردنی پیتی(ق) ده خوینیتنه وه له م بابته به هه مان شیوه، وهک:
﴿وَيَتَّقْهُ فَأُولَئِكَ﴾.

3- نایه تی: ﴿فَالْقَهْ إِلَيْهِمْ﴾، [نهمل: 28]. بهم شیوهیه: ﴿فَالْقَهْ إِلَيْهِمْ﴾⁽¹⁾.

4- نایه تی: ﴿وَإِنْ لَّمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَغْتَ رِسَالَتَهُ﴾، [مائده: 67]. بهم شیوهیه:
﴿رِسَالَتَهُ﴾⁽²⁾.

(1) دریژکردنه وهی صیله ی گه وره دهرده که ویت له باری نه وه ستاندا.

(2) وېرش نهم بابته به کو ده خوینیتنه وه، واتا به که سره دارکردنی پیتی(ت) و پیتی(ه) له گهل زیادکردنی نه لایف له دوا ی پیتی(ل)، له سهر نهم شیوه دروست ده بیت که سره ی هائی کینایه نه وهش به هو ی که سره ی پیتی(ت).

5- نایه تی: ﴿اللَّهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ﴾، [نه نعام: 124] بهم شیوهیه: ﴿رِسَالَتِهِ﴾ (1).

6- نایه تی: ﴿أَدْنَىٰ مِنْ ثُلَاثِي اللَّيْلِ وَنِصْفَهُ﴾، [موزه میل: 20]. بهم شیوهیه: ﴿وَنِصْفِهِ﴾ (2).

7- نایه تی: ﴿أَدْنَىٰ مِنْ ثُلَاثِي اللَّيْلِ وَنِصْفَهُ وَثُلَاثُهُ﴾، [موزه میل: 20] بهم شیوهیه: ﴿وَنِصْفِهِ وَثُلَاثُهُ﴾ (3).

ب- ودهش هائی کینایه ده خویننیته وه به که سره بی صیله له سی شویندا بهم شیوهیه:

1- نایه تی: ﴿وَمَا أُنْسِنِيهِ إِلَّا الشَّيْطَانُ﴾، [که هف: 63]. بهم شیوهیه: ﴿وَمَا أُنْسِنِيهِ إِلَّا الشَّيْطَانُ﴾. که مکردنه وه (تقلیل) دهرده که ویت له: ﴿أُنْسِنِيهِ﴾.

2- نایه تی: ﴿وَمَنْ أَوْفَىٰ بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهِ اللَّهُ﴾، [فه تح: 10]. بهم شیوهیه: ﴿وَمَنْ أَوْفَىٰ بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهِ اللَّهُ﴾، لاوازکردنی پیتی (ل) دهرده که ویت له وشه ی الله، چونکه که سره ی له پېشدا هاتوه.

3- نایه تی: ﴿وَيَخْلُدُ فِيهِ مُهَانًا﴾، [فورقان: 69]. بهم شیوهیه: ﴿وَيَخْلُدُ فِيهِ مُهَانًا﴾.

(1) ودهش هم بابته به کو دخویننیته وه، واتا به که سره دارکردنی پیتی (ت) و پیتی (ه) له گهل زیادکردنی نه لیف له دوا ی پیتی (ل)، له سهر هم شیوه دروست ده بیت که سره ی هائی کینایه نه وهش به هو ی که سره ی پیتی (ت).

(2) ودهش هم بابته به که سره ی پیتی (ف) و پیتی (ه) دخویننیته وه، له سهر هم شیوه دروست ده بیت که سره ی هائی کینایه نه وهش به هو ی که سره ی پیتی (ف).

(3) ودهش هم بابته به که سره ی پیتی (ث) ی دووه و پیتی (ه) دخویننیته وه، له سهر هم شیوه دروست ده بیت که سره ی هائی کینایه نه وهش به هو ی که سره ی پیتی (ث).

ت- وېرش هائی کینایه به ضه ممه ده خوینیتته ووه له گهل لکاندنې به پیتی (و) ی گوتراو له سې شویندا بهم شیوهیه:

1- نایه تی: ﴿وَقِيلَ يَرْبِّ﴾، [زوخروف: 88]. بهم شیوهیه: [وَقِيلَهُ] (1).

2- نایه تی: ﴿إِنَّ اللَّهَ بَلِّغْ أَمْرَهُ﴾، [طه لاق: 3] بهم شیوهیه: ﴿بَلِّغْ أَمْرَهُ﴾ (2).

3- نایه تی: ﴿وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ﴾، [صفه: 8]. بهم شیوهیه: ﴿مُتِمُّ نُورَهُ﴾ (3).

ث- وېرش هائی کینایه ده گوړیت به پیتی (ت) ی به کارهاتوو بو می به نه صب له: ﴿كُلُّ ذَلِكَ كَانَ سَيِّئُهُ عِنْدَ رَبِّكَ مَكْرُوهًا﴾، [ئیسراء: 38]. بهم شیوهیه: ﴿سَيِّئَةً﴾ (4).

تیبینی:

وېرش وشه ی: ﴿يَرْضُهُ﴾ له نایه تی ﴿وَإِنْ تَشْكُرُوا يَرْضَهُ لَكُمْ﴾، [زومه پ: 88]. به ضه ممه ده خوینیتته ووه، واته: ضه ممه ی پیتی (ه) بی صیله وهك حه فص.

(1) فهرش به فته تدارکردنی پیتی (ل) ده خوینیتته ووه، دروست ده بیټ له سهر ئه مه ضه ممه دارکردنی هائی کینایه به هو ی فته تدارکردنی پیتی (ل).

(2) فهرش ئه م شوینه ی خویندوته ووه به ته نوینی پیتی (غ) و فته تدارکردنی پیتی (ر) لیږدها پیویسته پیتی (ه) ی کینایه ضه ممه داربکړیت، به هو ی فته تدارکردنی پیتی (ر).

(3) فهرش ئه م شوینه به ته نوینی ضه ممه ی پیتی (م) و فته تدارکردنی پیتی (ر) ده خوینیتته ووه، دروست ده بیټ له سهر ئه ووه ضه ممه دارکردنی هائی کینایه به هو ی فته تدارکردنی پیتی (ر) و قه له و کردنی پیتی (ر) و ټیکه له کیښانیش درده که ویت.

(4) هه مزه فته تدار ده بیټ.

بابه تی تیکه لکیشان

نیدغام له زمانې عه رېبیدا: به کار دیت بۆ تیکه لکیش کردنی شتیك له شتیکی تر.

نیدغام له زاراوه دا: واته: تیکه لکیش کردنی پیتیك له پیتیکی تر به شیوه یهك ههردوو پیت به پیتیکی توندی شه دده دار ده خویندريته وه له رهگه زی پیتی دووهم، نه وهش دهکریت به دوو بهش: بچوک و گه وره.

مه بهست له خویندنی ئه م بابه ته، شاره زابوونه له وهی تیکه لکیش دهکریت و نه وهی تیکه لکیش ناکریت، گه یشتنه دوو پیت به یهك و کوښونه و هیان دهکریت به سی بهش:

✓ **یه که م:** پیک گه یشتنیان له وشه و نویسندا، به شیوه یهك پچران نه که ویته نیوانیان وهك پیک گه یشتنی دوو پیتی (د) له ﴿وَقَدْ دَخَلُوا﴾.

✓ **دووهم:** پیک گه یشتنیان ته نها له نویسندا، وهك: ﴿إِنَّهُ هُوَ﴾، لیږده پچران له نیوانیاندا پرویداوه.

✓ **سییه م:** پیک گه یشتنیان ته نها له گوتن و خویندنه وهدا، وهك: ﴿أَنَا نَذِيرٌ﴾ طسم ﴿﴾.

ياسايه کی گشتی گرنگ

هر کاتيک دوو پيت به يه کتر بگهن، نهو دوو پيته يان شويني دهرچوونيان يه کسانه يان جياوازه⁽¹⁾.

❖ نه گهر شويني دهرچوونيان له يه کتر جياوازيو (دهرچه يان يه کسان نه بوو) نه وکات به له يه کتر دوو نه ژمارده کړي، تنها پيتي (غ) و (خ) نه بيت کاتيک ده گهن به پيتي (ق) و (ک)

هر کاتيک پيتي (غ) و هر کاتيک پيتي (خ) به يه گه يشتن له گهل پيتي (ق) يان (ک) نهو دوو پيتانه ده بنه له يه کتر نزيک و پييان ناگوتريت پيته ليک دووره کان، چونکه ههرچه نده شويني دهرچوونيان له يه کتر جيايه به لام دهرچوونيان له يه کتر نزيکه.

پيتي (غ) و (خ) دهرچوونيان ده که ويته نزيکترين شويني قورگ، نهو شوينه ي که له دواي نهو زمان ده ست پي ده کات.

ههروها پيتي (ق) و (ک) شويني دهرچوونيان ده که ويته دوورتري شويني زمان که له دواي نهو نزيکترين شويني قورگ دي.

که واته: شويني دهرچووني هه موو نهو پيتانه ي باس کران له يه کتر نزيکن، له بهر نهو هوکارانه دهرکه وت که پيتي (غ) له گهل (ق) يان (ک) له يه کتر نزيکن، وبه هه مان شيوه پيتي (خ) له گهل (ق) يان (ک) له يه کتر نزيکن.

⁽¹⁾ مه حمود خه ليل حوصه ري، په رتووکي نه حکامي قورناني پيرون، (مه که که ي پيرون، نوسينگه ي مه که که - دار به شائري نيسلامی، چاپي 4، سالي 1999 ي زاييني، به ده ست کارييه وه.

❖ نه گهر پیته کانی له یه که نه دندام بوون، له و کاته دا ده بن به دوو به ش:

یان شوینی دهرچوونیان له یه کتر نزیکه.

یان شوینی دهرچوونیان له یه کتر دووره.

نه گهر شوینی دهرچوونیان له یه کتر نزیک بوو، وهیچ دابران و پچران پوونه دات له نیوان هه ردوو پیته که له یه کتر نزیکن، نه م دوو پیته به له یه کتر نزیک سهیر ده کرین.

له م قسانه ی پابردوو وا دهرده که ویت نه گهر دوو پیت شوینی دهرچوونیان له یه کتر جیابوو، به شیوه یه که هر یه کیکیان له شوینی که دهرده چوو، (پچران و دابران له نیوانیاند هه بوو) به دوو پیتی له یه کتر دوور سهیر ده کرین.

بو مان پروون بویه وه که نیوان پیته کانی قورگ (حروف الحلق) که ژماره یان شهش پیته له گهل هه ژده پیته که ی زمان، دوریه که هیه (شهش پیته کانی قورگ دوورن له هه ژده پیته کانی زمان) چونکه پیته کانی قورگ له شوینی که دهرده چی و پیته کانی زمانیش له شوینی کی تر.

ته نها پیته کانی (غ) له گهل (ق) و (ک) و پیتی (خ) له گهل پیتی (ک) نه بی ویت، نه وانه جیاده کرینه وه له م حوکه می که له سه ر پیته کانی قورگ و پیته کانی زمان دا هه بوو.

❖ له نیوان پیته کانی قورگ و پیته کانی لیو دوریه که هیه، چونکه هر یه که له وان شوینی دهرچوونیان له یه کتر جیوازه، وله کاتی دهربریندا جیاکاریه که ده که ویت نه نیوانه کانیان.

❖ له نیوان پیته کانی زمان و پیته کانی لیو دوری هیه، چونکه شوینی دهرچوونیان له یه کتر جیا یه، ته نها پیتی (م) له گهل (ن) نه بی ویت لیچوونیکیان هیه له نزیک بونه وه.

پیتی (ن) له گهل (و) نزیک بونه وه یه کیان هیه له یه کتر له شیوه ی دهربریندا.

پیتی (ی) لیین له گهل (و) نزیک بونه وه یه که هیه له نیوانیاند له دهربریندا.

❖ له نیوان پیته کانی قورگ پیتیک له گهل پیتیکی تر نزيك بوون و دورکه وتنه وه ههیه.
 ئەم دوو پیته ی که شوینی دەرچوونیان دهکه ویته سهره وهی بهشی قورگ که
 ئەوانیش پیتی (۶) و (ه) له گهل ئەو پیتانه ی شوینی دەرچوونیان دهکه ویته ناوه پراستی
 قورگ ئەوانیش پیتی (ع) (ح) لیک نزيك بوونه وهیه که ههیه له نیوانیاندا، ئەم دوو پیته ش
 له گهل ئەو پیتانه ی که دەرچوونیان دهکه ویته خواره وهی قورگو وهک: پیتی (غ) و (خ)
 دوریه که ههیه.

پیته کانی ناوه پراست وهک پیتی (ع) و (ح) نیوان ئەو دوو پیته و پیته کانی دهکه ویته
 سهره وهی قورگ و پیتی نزيكتر شوینی قورگو نزيكایه تیه که ههیه.

❖ له نیوان پیته کانی زمان ههندیکیان له گهل ههندیکی تر نزيك و دوری ههیه.
 ئەو دوو پیته ی دهکه ونه پشکه مه لاشوو (أقصى اللسان) شوینی زمان، وهک
 پیته کانی (ق) و (ک) له نیوان ئەو دوو پیته و پیته کانی ناوه پراستی زمان وهک پیتی (ج) و
 (ش) و (ی) و پیتی پېشه وهی زمان وهک پیتی (ض) و (ل) نزيكایه تیه که ههیه، ئەو پیتانه
 له گهل پیته کانی لیواری زمان که بریتین له: (ن، ر، ط، د، ت، ص، س، ز، ظ، ذ، ث)
 دوریه که ههیه.

ئەم پیتانه ی باس کران پیته کانی پېشه وهی زمان (الذقية) پیته کانی سهره وهی زمان
 (النطعية) و پیته کانی سهره تاي پېشه وهی زمان (الأسلية) و پیته کانی لیو (الشفوية) و
 (پیته کانی نزيك له پودو)

❖ له نیوان پیته کانی ناوه پراست و پېشه وهی زمان و لیواری زمان، نزيكایه تیه که ههیه.
 له نیوان پیته کانی پېشه وهی زمان و لیواری نزيكایه تیه که ههیه، وله نیوان پیتی (ف)
 له گهل پیته کانی لیو وهک: (ی) و (م) نزيكایه تیه که ههیه، وله نیوان پیته کانی لیو
 ههندیکیان له گهل ههندیکی تریان نزيك بوونه وهیه که له شوینی دەرچونیان ههیه.

روونکړدنه وه

پرون و ناشکرایه که هر یه که له پېته کانی (ع) و (ه) درچوونیان ده که ویته سهره وهی قورگ (أقصى الحلق)، ئەم دووانه به یه که ره گهن ده خویندريڼه وه (شوینی درچوونیان یه که و له شکل و شیوه دا له یه کتر جیان)

پېته کانی (ع) و (ح) له ناوه پراستی قورگ درده چن، ئەم دوو پېته ش یه که ره گهن. و پیتی (غ) و (خ) له نزیکتین شوینی قورگ درده چن ئەوانه ش به هه مان شیوهی ئەو پیتانهی باس کران یه که ره گهن.

پېته کانی دوور هر یه که له پیتی (ع) و (ه) به رامبه ر پېته کانی ناوه پراست (ع) و (ح) له یه کتر نزیکن، و به رامبه ر پېته کانی نزیکتین قورگ (غ) و (خ) له یه کتر دوورن، چونکه پېته ناوه پراسته کان له یه کتریان جیاده کاته وه (که واته: پېته کانی ناوه پراست ده که ویته نیوان نزیکتین و دوورترین پېته کانی قورگو، به هوئی ئەمه پیتی نزیکتین و دوورترین نزمه کان له یه کتر دوور ده خاته وه).

پېته کانی ناوه پراستی قورگ (ع، ح) له گهل پېته کانی سهره وه و خواره وهی قورگ دوورترین و نزیکتین نزیکایه تیه کیان هیه.

پیتی (غ) له گهل پیتی (ق) و (ک) له یه کتر نزیکن. پیتی (خ) له گهل (ق) و (ک) به هه مان شیوه له یه کتر نزیکن، چونکه پیتی (غ) و (خ) هر چنده له نزیکتین شوینی قورگ درده چن، به لام کاتی نزیکیکی به هیژ هیه له نیوان ئەوان و پېته کانی (ق) و (ک) که درچوونیان ده که ویته سهره وهی زمان، ئەمه وای کردووه که ئەم پیتانه به نزیک له یه کتر بخویندريڼه وه و سهر بکړن، هر چنده له یه کتر جیان هه روه که له پاردوو باس کران.

پېته کانی (ق) و (ک) له یه کتر نزیکن، به هوئی بوونی جیاکاریه که له شوینی درچوونیان وگوتراوه پیتی (ق) و (ک) یه که ره گهن به هوئی شوینی درچوونیان که به شی سهره وهی زمانه.

پیتی(ق) و هاوشیوهی نهو پیتی(ک) له گهل پیتی(ک) له پیتته کانی ناوه پراستی زمان (ج، ش، ی) یان له گهل پیتی(ک) له پیتته کانی لیواری زمان وه: (ض) و (ل) له یه کتر نزیکن، وله گهل هر پیتی(ک) لهو پیتانهی به پېشه وهی زمان (طرف اللسان) دهرده بردرین له یه کتر دورن.

پیتته کانی(ج) و (ش) و (ی) که دریزنا کرینه وه (مه دیان تیډا نیه) له ناوه پراستی زمان دهرده چن، هر یه که لهم سی پیتانه له گهل یه کتر یه که رگه زن، نهو پیتانه له گهل پیتته کانی(ق) و (ک) و (ض) و (ل) و (ن) و (ر) و (ط) و (د) و (ت) و (س) و (ص) و (ز) و (ظ) و (ذ) و (ث) هه موویان له یه کتر نزیکن، وهر یه که لهم پیتانه له گهل پیتی لیوه کان به دور نه ژمار ده کریږ.

پیتی(ض) له یه که له دوو لیواری زمان (لای چهپ یان راست) له گهل نه وهی له دواي دیت له ددانه کان هارپری سهره وه(اضر اس) دهرده چیت له ناوه پراستی لایکی زمان نه وهی له دواي نه ودیت.

پیتی(ض) له گهل پیتی(ق) و (ک) و هر پیتیکی تری دهرچوو له ناوه پراستی زمان یان پېشه وهی زمان یان پیتی(ل) نه وه به نزیک له یه کتر نه ژمار ده کریږ.

پیتی(ل) دهرده بردریت به لایه کی زمان تا کو تیا یه که ی.

پیتی(ل) له گهل پیتی(ق) و پیتی(ک) و هر پیتیکی تر لهو پیتانهی که له ناوه پراستی زمان یان لایکی زمان و پیتی(ض) نه مانه هه مووی به نزیک نه ژمار ده کریږ له گهل پیتی(ل).

پیتی(ل) له گهل پیتته کانی لیو به پیتی لیو دور نه ژمار ده کریږ.

پیتی(ل) له گهل پیتی(م) به نزیک نه ژمار ده کریږت له سیفه ت.

هه رچه نده پیتی(م) یه کی که له پیتته کانی لیو، به لام له گهل نه وه شدا (ل) و (م) نزیک یه تییک هه یه له نیوانیاندا له شیوهی وتن و دهرچووندا.

پیتی(ن) له به شیکی پېشه وهی زمان دهرده چیت، شوینی دهرچوونی پیتی(ن) که میک ده که ویته ژیر شوینی دهرچوونی پیتی(ل)(دهرچوونی(ن) هه ندیک نزیکه له دهرچوونی

(ل) پیتی (ن) له گهل پیتی (ق) و پیتی (ك) به له یه کتر دوور سهیر ده کریڼ، (جیاوازی هیه له نیوان شیوهو دربرینی (ن) له گهل (ق) و (ك) دا. پیتی (ن) له گهل نهو پیتانهی که شویڼی درچوونیان ده که ویته ناوه پراستی زمان و پیتی (ض) و (ل) له گهل نهو پیتانهی که له پېشه وهی زمان درده چن، به نزيك نه ژمار ده کریڼ.

پیتی (ر) له پېشه وهی زمان (طرف اللسان) درده چیت، شویڼی درچوونی پیتی (ر) نزيكه له شویڼی درچوونی پیتی (ن)، له گهل که میك بو سهر پشستی زمان. پیتی (ر) له گهل پیتی (ق) و پیتی (ك) له یه کتر دوورن، به لام بهرام بهر به پیته کانی درچوو له ناوه پراستی زمان وهروها پیتی (ض) و (ل) و (ن) و پیته کانی تری درچوو له پېشه وهی زمان (طرف اللسان) به نزيك نه ژمار ده کریڼ، پیتی (ر) نزيكه له پیته کانی ناوه پراستی زمان و پیتی (ض) و (ل) و (ن).

هر يه كه له پیته کانی (ط) و (د) و (ت) درچوونیان ده که ویته پېشه وهی زمان (طرف اللسان) له گهل په گگی دوو ددانی سهر وهی لای پېشه وه ددانه کان نزيك ده بیته وه. هر يه كه له هم سی پیته (ط) و (د) و (ت) له گهل یه کتر يه كه په گزن.

پیته کانی (ط) و (د) و (ت) له گهل (ق) و (ك) له یه کتر دوورن. پیتی (ط) و (د) و (ت) له گهل پیته کانی ناوه پراستی زمان و هم پیتانهی به لیواری زمان درده بردرین پیتی (ض) و (ل) و (ن) و (ر) و پیته کانی درچووی پېشه وهی زمان به نزيك له یه کتر نه ژمار ده کریڼ.

پیته کانی (ص، ز، س) درچوونیان ده که ویته پېشه وهی زمان (طرف اللسان) و سهر وهی ددانه کانی خواروو.

هر يه كه له پیتی (ص) و (ز) و (س) له گهل یه کتر دا يه كه په گزن. هم سی پیته (ص، ز، س) دورن له گهل پیته کانی (ق) و (ك) دا. هم سی پیته (ص، ز، س) نزيکیان هیه له گهل پیته کانی ناوه پراستی زمان و پیتی (ض)، ل، ن، ر، ط، د، ت و نهو پیتانهی تری ده که ویته لای پېشه وهی زمان.

پېته کانی (ظ، ذ، ث) دهرچوونيان به پېشه وهی زمانه (طرف اللسان) له گهل تيغی دووانه ی سهره وهی.

نهم سی پېته (ظ) و (ذ) و (ث) لیك چوون و لیك نزيكيان هیه له گهل يه كتر. ههر يه ك لهم پیتانه (ظ) و (ذ) و (ث) له گهل پیتی (ق) و (ك) دورن. نهم سی پېته (ظ، ذ، ث) له گهل پېته کانی ناوهراستی زمان و پیتی (ض، ل، ن، ر، ط، د، ت، ص، ز، س) نزيکی هیه.

پیتی (ف) له نیوان بهشی ناووهی لیوی خواره وهو بربره کانی سهره وه دهرده چیت، پیتی (ف) له گهل ههر پیتیک له پېته کانی قورگ یان ههر پیتیک له پېته کانی زمان له يه كتر دوورن، جگه له پیتی (ن) نه بیټ لیك نزيكن له گهل پیتی (ف)، پیتی (ف) له گهل (و، ب، م) له يه كتر نزيكن.

پیتی (و، ب، م) به لیوه کان دهرده بردریت، ههر يه ك لهم سی پیتانه له گهل يه كتر يه ك ره گزن.

نهم سی پېته (و) و (ب) و (م) به رامبه ر به پېته کانی قورگ (حلق) و پېته کانی زمان له يه كتر دوورن.

پیتی (و، ب، م) و پیتی (ف) به نزيك له يه كتر سهر دهرکړن.

پیتی (م) له گهل (ن) يه ك ره گزن له سيفه تدا.

پیتی (و) له گهل (ن) يش به هه مان شیوه له يه كتر نزيكن له سيفه تدا.

پیتی (و) و (ی) يه ك ره گزن و له يه ك چوونيان هیه له دهربریندا.

زاناگان دهفه رموون:

ئوانه ی له رابردوو باس کران بۆ ئه پیتانه بوون که شوینی دەرچوونیان دیار بوو، وشیوهی دهربرینان زاندرابوو.

ئهو پیتانه ی که شوینی دەرچوونیان به تهخمین دیاری کراوه، بریتین له سی پیتی مه د (دریژکردنه وه) ئه م سی پیته مه ده شیوهی گهیشتنیان به پیتهکان نادیاره و باس ناکریت.

ئه گهر پیتی مه د گهیشتن به پیتیک له پیتهکانی زمانی عه ره بی نزیک بوونه و هیان بۆ نیه، یه ک ره گزنین له گهل یه کتر، لیك دورکه وتنه و هشیان به یه که وه نیه، چونکه پیتهکانی مه د شوینی دهربرین و دەرچوونیان نیه وه ک پیتهکانی تر، به لکو ئه م پیته مه دانه ته نها به هه وای دم و قورگ دروست ده بیئت.

به لی پیته مه ده کان باس ده کرین له گهل هه ندیک له پیته عه ره بیه کان که ره گه زایه تییک و هاوشیوه ییک هیه له سیفه تدا، به لام نه ک له شوینی دەرچوون. ئه و پیتانه ی هاوشیوه ییان هیه له گهل پیته مه ده کان، وه ک: پیتی (و) ی جووله دار، له گهل پیتی (ئه لیف) هه روه ک له وشه ی (وال) پیتی (و) له گهل پیتی (ئه لیف) یه ک ره گه زن له سیفه تدا.

پیتی (ی) ی جووله دار له گهل پیتی (ئه لیف) وه ک: (الصَّيَّامُ) هه ردو پیتی (ی، ا) یه ک ره گه زن له سیفه ت دا.

پیتی (و) ی جووله دار له گهل (و) ی زهنه دار به هاوشیوه داده ندرین، وه ک: (ووری) هه ردو پیتی (و) له یه ک ره گه زدان چوونکه هاوسیفه تی یه کترن. پیتی (ی) ی جووله دار له گهل پیتی (و) ی زهنه دار، وه ک: (يُوقِنُونَ) هه ردو پیتی (ی) و (و) یه ک ره گه زن له سیفه تدا.

تېبینی:

پيته کانی (ت) و (ک) يه کسانن له هه موو سيفه تیکدا.
 پيته کانی (ح) و (ث) و (ه) يه کسانن له هه موو سيفه تیکدا. (حڅه)
 پيته کانی (ج) و (د) يه کسانن له هه موو سيفه تیکدا.
 پيته کانی (م) و (ن) يه کسانن له هه موو سيفه تیکدا.
 پيته کانی (و) و (ی) جووله دار له گه ل هرسى پیتی دريژکراوه کان (پيته مه ده کان) يه کسانن له هه موو سيفه تیکدا.
 پيته نه رمه کان (اللين) وهك (و) و (ی) يه کسانن له هه موو سيفه تیکدا.
 به پيى قسه کانی پابردو ده توانين بليين نهو پيتانه ی يه کسانن له هه موو سيفه تیکدا يهك ره گه زيشن.

بروانه پاشکوی ژماره (1) له کوتايی به شی بنچينه کان

تیکه هه لکیشانی بچووک له لای ودهرش

- 1- تیکه هه لکیشانی پیتی (د) له وشه ی (قد) له گهل پیتی (ض) و (ظ) وهک: ﴿قَدْ ضَلُّوا، فَقَدْ ظَلَمَ﴾.
- 2- تیکه هه لکیشانی (تائی زه ننه دار بو میینه) له پیتی (ظ) ته نها له سی شوین، بریتین له: ﴿حُرِّمَتْ ظُهُورُهَا، حَمَلَتْ ظُهُورُهَا﴾، [الانعام: 138-146] ﴿كَانَتْ ظَالِمَةً﴾، [الانبیاء: 11].
- 3- تیکه هه لکیشانی پیتی (ذ) له پیتی (ت) له دوو فیعل: ﴿أَتَّخَذْتُ﴾، ﴿أَخَذْتُ﴾ به هه رشیویه ک هات، وهک: ﴿لَئِنْ أَتَّخَذْتُ، ثُمَّ أَخَذْتُهَا﴾.
- 4- تیکه هه لکیشانی پیتی (ن) له پیتی (و) له نایه تی: ﴿يَسَّ ۝ وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ﴾، پیشتړ له بابه تی نه حکامی نونی زه ننه دارو ته نوین باسما ن کردووه.
- 5- ودهرش نایه تی: ﴿نَّ وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ﴾، به دوو شیوه ده خوینیته وه: ناشکراکردن و تیکه هه لکیشان پیشتړ له بابه تی نه حکامی نونی زه ننه دارو ته نوین باسما ن کردووه.
- 6- ودهرش پیتی (ث) به ناشکراکردن ده خوینیته وه و تیکه هه لکیشان ناکات که ده گات به پیتی (ذ) له نایه تی: ﴿يَلْهَثَ ذَلِكَ﴾، [الاعراف: 176].
- 7- ودهرش پیتی (ب) به ناشکراکردن ده خوینیته وه که ده گات به پیتی (م) له نایه تی: ﴿أَرْكَبَ مَعَنَا﴾، [هود: 42].

تیبینی:

پېشتر ناگاداریمدا له بابته تی سهکت که پېشهوا وهرش سهکته واجیبه کانی لای حه فص هیناوه، واته: ئەم شوینان به سهکت ناخویندریتهوه، وبه تیکهه لکیشان ئەم شوینان ده خوینیتهوه که دهکریت تیکهه لکیشانیان بو بکریت له نایه ته کانی ﴿بَلْ رَانَ﴾، [المطفین: 14]. وه نایه تی: ﴿مَنْ رَاقٍ﴾، [قیامه: 27]. چونکه مه رجه کانی تیکهه لکیشان تییدایه.

حوکمی به یهک گه یشتنی دوو پیتی زهنه دار

ئه گهر دوو پیتی زهنه دار به یهک گه یشتن له دوو وشه دا، وهرش زهنه ی وشه ی یه کهم دهگوریت به ضه ممه، ئه گهر وشه ی دووهم دهست پی کردنی به هه مزه ی لکاو ی ضه ممه دار بوو، هوکاری ئه مهش گواستنه وه یه له که سره وه بو ضه ممه، وههروها به جووله خستنی زهنه ی یه کهم به ضه ممه به لگه یه له سهر ئه وه ی که جووله ی هه مزه ی وهصل له کاتی دهستی کردن به وشه ی دووهم ضه ممه بووه، وهک: ﴿وَلَقَدْ أَسْتَهْزِئُ﴾، ﴿حَبِیْثَةً أَجْتَنَّتْ﴾، ﴿أَنْ أَقْتُلُوا﴾، ﴿بِرَحْمَةٍ أَدْخُلُوا﴾، ﴿أَوْ أَنْقُصْ﴾.

خوینهر ناگادار دهکریته وه له سهر ئه وه ی که ئه گهر وشه ی دووهم به هه مزه ی لکاو دهست پی بکات ضه ممه دار نابیت له کاتی دهستی کردن بهو، وهک: ﴿بِغُلَامٍ أَسْمُهُ، قُلِ الرُّوحُ، أَنْ أَمْشُوا﴾، چونکه خو ی که سره دار دهکریت (أَسْمُهُ، أَمْشُوا)، له باری دهست پیکردن پیی.

حوکمی وشه‌ی (نه‌بی)

وه‌پش وشه‌ی (نه‌بی) و وه‌رگیراوه‌کانی به لابرډنی شه‌دده‌ی پیتی (ی) و زه‌ننه‌دارکردنی ده‌خوینیته‌وه، له‌گه‌ل زیادکردنی هه‌مزهی جووله‌دار له‌دوای نه‌و که ده‌بیته: (النبی‌ء)، واته: هه‌مزهی گوتراو.

جیاوازی نیه‌ئایه وشه‌که به‌کار هاتبیټ بۆ تاك وه‌ك: ﴿نَبِيٍّ، النَّبِيِّ﴾. یان به‌کارهاتبیټ بۆ کوی به‌کار هاتوو بۆ نیر (جمع مذكر سالم) وه‌ك: ﴿النَّبِيُّونَ، النَّبِيِّينَ﴾. یان بۆ جه‌معی ته‌کسیر وه‌ك: ﴿الْأَنْبِيَاءَ﴾. وه‌هروها وشه‌ی: ﴿النُّبُوَّةَ﴾. به‌م شیوه‌یه: ﴿نَبِيٍّ، النَّبِيِّ، النَّبِيِّونَ، النَّبِيِّينَ، الْأَنْبِيَاءَ، النُّبُوَّةَ﴾.

دریژکردنه‌وه له‌م وشه‌دا ده‌بیته دریژکردنه‌وه‌یه‌کی لکاو به‌ئندازه‌ی شه‌ش جووله.

تیبینی:

دهرباره‌ی وشه‌ی: ﴿الْأَنْبِيَاءَ﴾، نه‌م دریژکردنه‌وه‌یه ده‌بیته دریژکردنه‌وه‌یه‌کی لکاو و دریژکردنه‌وه‌یه‌کی به‌ده‌ل (مد البدل)، به‌لام دریژکردنه‌وه‌ی لکاو پیش ده‌که‌ویټ، چونکه به‌هیزتره.

دهرباره‌ی هه‌ردوو وشه‌ی: ﴿النَّبِيُّونَ، النَّبِيِّينَ﴾، نه‌وه‌دوو دریژکردنه‌وه‌یان تیدایه‌ئوانیش: دریژکردنه‌وه‌ی لکاو (المد المتصل) له‌پیتی (ی) پیش هه‌مزه.

دهرباره‌ی هه‌ردوو پیته‌کانی (و) و (ی) که له‌دوای هه‌مزه‌دین هه‌ردووکیان له‌باری نه‌وه‌ستاندا دریژکردنه‌وه‌یه‌کی به‌ده‌ل بۆ ده‌کریټ (مد البدل)، له‌گه‌ل نه‌وه‌شدا ئاگاداری هه‌ر سې دریژکردنه‌وه‌ی به‌ده‌ل ده‌بیټ لای وه‌پش، وه‌هروها دریژکردنه‌وه‌که ده‌بیته په‌یدا کراویکی زه‌ننه‌دار له‌باری وه‌ستاندا.

باسی جهوت ئه لیفه کان

➤ **یه کهم:** ودهش ئه لیف ی جیگیر کردوه له باری وهستان و نه وهستاندا له سی وشه دا، بهم شیوه ی خواره وه:

1- وشه ی: ﴿الْظُّنُونَا﴾، له ﴿وَتَظُنُّونَ بِاللَّهِ الظُّنُونَا﴾ ﴿١٠﴾ هُنَالِكَ ابْتُلِيَ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾، [ئه حزب: 10].

2- وشه ی: ﴿الرَّسُولَا﴾، له ﴿وَأَطَعْنَا الرَّسُولَا﴾ ﴿٦٦﴾ وَقَالُوا رَبَّنَا ﴿٦٧﴾، [ئه حزب: 66].

3- وشه ی: ﴿السَّبِيلَا﴾، له ﴿فَأَضَلُّنَا السَّبِيلَا﴾ ﴿٦٧﴾ رَبَّنَا ءَاتِهِمْ ضِعْفَيْنِ مِنَ الْعَذَابِ ﴿٦٨﴾، [ئه حزب: 67].

➤ **دووه م:** ودهش ئه لیف به تهنوینی فته ده خوینیته وه له م وشانه ی خواره وه:

1- وشه ی: ﴿سَلَسِلَا﴾، له ﴿إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَلَاسِلَ وَأَغْلَالًا وَسَعِيرًا﴾، [ئینسان: 4]. ودهش به تهنوین ده خوینیته وه له باری نه وهستان ﴿سَلَسِلَا﴾ له گهل گورینی به ئه لیف له باری وهستاندا.

2- وشه ی: ﴿قَوَارِيرَا﴾، شوینی یه کهم له ﴿وَأَكْوَابٍ كَانَتْ قَوَارِيرَا﴾، [ئینسان: 15]. وشه ی دووه م ﴿قَوَارِيرَا﴾، له ﴿قَوَارِيرَا مِّنْ فَضَّةٍ﴾، [ئینسان: 16]. ودهش به تهنوین ده خوینیته وه له باری نه وهستان له گهل گورینی به ئه لیف له باری وهستاندا.

3- وشه ی: ﴿ثُمُودَا﴾. ودهش ده خوینیته وه به تهنوینی پیتی (د) ﴿ثُمُودَا﴾. له باری وهستاندا ده یكات به ئه لیف له چوار شویندا:

أ- ﴿أَلَا إِنَّ تَمُودًا كَفَرُوا رَبَّهُمْ﴾، [هود: 68].

ب- ﴿وَعَادًا وَتَمُودًا وَأَصْحَابَ الرَّسِّ﴾، [فوقان: 38].

ت- ﴿وَعَادًا وَتَمُودًا وَقَدْ تَبَيَّنَ لَكُمْ﴾، [عنه بوت: 38].

ث- ﴿وَتَمُودًا فَمَا أَبْقَى﴾، [نهجم: 51].

سپیهم: وشه ی: (أنا) له ههر شوینیک هاتیبت بهم شیوهیه باس کراوه: ودهرش به جیگیر کردنی ئه لیف له باری نه وه ستانداو دریژکردنه وهی شهش جووله ده خوینیته وه له وشه ی: ﴿أَنَا﴾ ئه گهر له دواى ئه م وشه هه مزه ی پچراو هات فه تحه دار بوو یان ضه ممه دار، وهك: ﴿أَنَا أَخُوكَ؛ أَنَا أُخِي﴾. هه مزه ی پچراو به فه تحه داری دیت له دواى وشه ی: ﴿أَنَا﴾. له ده شوین له قورنای پیروز، وهك: ﴿وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ﴾.

هه مزه ی پچراو به ضه ممه دیت له دواى وشه ی: (أنا) له دوو شوین که ئه مانه ن: ﴿قَالَ أَنَا أُخِي وَأُمِيْتُ﴾، [به قه ره: 258]، و ﴿أَنَا أَنْبِئُكُمْ بِتَأْوِيلِهِ﴾ [یوسف: 45]. به لام ئه گهر له دواى ئه م وشه هه مزه ی پچراوی که سره دارهات یان ههر پیټیکی تری جگه له هه مزه هات له دواى وشه ی: ﴿أَنَا﴾ ئه وه ودهرش ئه لیف لاده بات له باری نه وه ستاندا وهك حه فص.

هه مزه ی پچراوی که سره دار له سی شوین له قورنای پیروز هاتووه بهم شیوهیه: ﴿أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ﴾، [ئه عراف: 188]، و [شوعه را: 115]، و [ئه حفاف: 9]. گشت قورائه کان یهك دهنگن له سهر جیگیرکردنی ئه لیف له باری وه ستاندا له وشه ی: (أنا).

بابه تی فتهج و ئیماله

مه به ست له لارکردنه وه (ئیماله) خویندنه وه له نیوان دوو جووله یان خویندنه وه له نیوان دوو پیت دا، بۆ نمونه خویندنه وهی فتهحه به لای که سره یان خویندنه وهی ئه لیف به لای پیتی (ی) به شیوه یه که له بنچینه دا فتهحه داره، به لآم به لایه نی که سره دا ده خویندریته وه.

به شتیکی زۆر له هۆزه کانی عه رهب، لارکردنه وه یان هه یه له خویندنه وه دا، وه که خویندنه وه یان له نیوان فتهحه دار کردن و که سه ره دار کردن، ئه م جوړه خویندنه وه شتیکی به ربلاوه له لای خه لکی نه جد، وه که: هۆزه کانی (به نی ته میم، به نی ئه سه د، قه یس و ئه وانی تر).

هه ندیک له هۆزه کانی عه رهب ئاخاوتنیان ده که ویته سه ر فتهحه دارکردنی وشه، وه که: خه لکی حیجاز، له قوره ی شیهه کان و هه وازن و ئه قیف و کینه نه. مه به ست له وشه ی کردنه وه (فتهحه) ئه وه یه که خویننه ر ده می خو ی بکاته وه له کاتی ده ربړینی پیته که.

لارکردنه وه له زمانی عه رهبی: واته لارکردن و خوارکردنه وه، یان لادان له شتیکی و پرووکردنه شتیکی تر.

لارکردنه وه لای زانیان: بریتیه له لادان له فتهحه وه به ره و که سره، وله ئه لیفه وه بۆ پیتی (ی).

لارکردنه وه: ده کریت به دوو بهش (1):

(1) هۆکاری ئیماله هه شتن:

1/ بوونی که سه ره له پېش وشه یان له دوا ی وشه، وه که هه ر یه که له وشه کانی: (الناس، النار، الربا، کلاهما، مشکاة)

2/ که سه ریه کی په یدا کراو له هه ندیک کات دا وه که: (طاب، جاء، شاء، زاد) چونکه له م وشانه دا پیتی (ف) که سه ردار ده کریت له کاتی لکاندن به راناوی ره فعه دار (مه رفوع).

3/ بوونی پیتی (ی) له وشه دا، وه که: (لا ضیر) سوک خویندنه وه له م وشه دا به ئیماله داده ندریت (لارکردنه وه).

❖ **لارکردنه وهی گه وره (امالة كبرى)** بریتیه له خویندنه وهی ئه لیف له نیوان دوو پیته کانی ئه لیف و یاء دا، وپیشی ده گوتريت: (ئيضجاع- زیده رهوی له لارکردنه وه به خویندنه وه یه ک نیوه به نیوه) هر نه وهش مه به سته نه گهر ته نها وشه ی: (ئیماله) به کار هات. له کاتی به کار هی نانی زاراوه ی ئیماله به ته نها، ئیماله ی گه وره ده گريتته وه.

❖ **لارکردنه وهی بچووک (امالة صغرى)** بریتیه له دهربرینی پیت له نیوان کردنه وه (فتح) و ئیماله. واته له نیوان کردنه وه و ئیماله دایه، هه روا لارکردنه وهی فه تده دار به ره و که سره، وده توانین بلیین دهرچوونه له فه تده داری به ره و که سره، له گه ل هیشتنه وهی دم له شیوه ئاساییه کی خو، واته: بی لادانیکی ته واو له فه تده وه بو که سره، وده پیشی ده گوتريت: که مکردنه وه (التقليل)، یان له لارکردنه وهی (بچوک)، واته: خویندنه وه له نیوان ئه لیف و ئیماله ی گه وره، واته: خویندنه وهی ته واو له نیوان دوو پیت دا. زمان به رزده بیته وه به کردنه وهی دم لارده بیته به (ئیماله)⁽¹⁾. خویندنه وه به لارکردنه وه سووک تره له سهر زمان له به رزکردنه وه، هر بویه لارکردنه وه ده کن، نه وهی کردنه وه ده کات بوچوونی وایه که کردنه وه په سنده و نه و بنچینه یه.

4/ یان وهرگیران و قه لب کردن، وهک: (رمی).

5/ یان لیچوون به وهرگیران، وهک: نه و پیتته ئه لیفه ی بو می به کار دیت.

6/ یان پیچونیک به پیچواندن ی گورینی پیتی (ی) بیت، وهک: موسی، عیسی.

7/ یان نه وهی ده بیته نزیك له ئیماله (لارکردنه وه) ناوده بر دیت (ئیماله) له پیناو (ئیماله)، وهک وشه ی: (تراءى) مه به ست پی پیتی ئه لیفی یه که مه، و به هه مان شیوه پیتی (ن) له وشه کانی: (نأى، وراء، رأى)

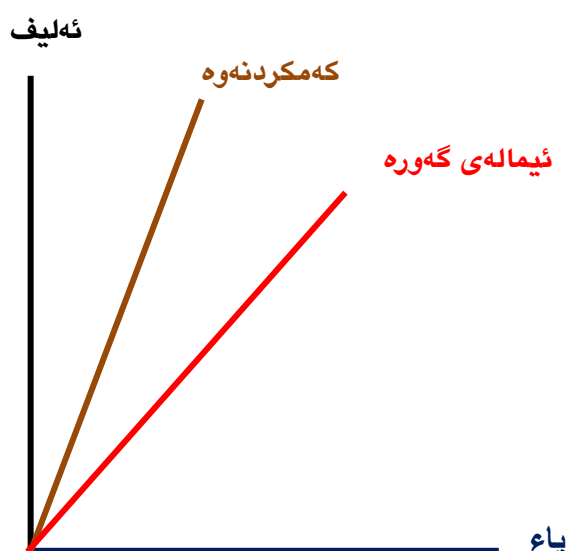
8/ یان پیتی ئه لیف له سهر شیوه ی (ی) نوسرابیت، هه رچه نده له بنچینه دا پیتی (و) وه، وهک: (ضحى).

نه وانه ی باس کران هه موویان ده گه پینه وه سهر دوو شت: (که سهر) و (ی) پړوانه: عه لی کوپی موحه ممه د ضه باع، الاضاءة فی بیان اصول القراءة، (قاهره، نوسینگه ی نه زه ریه بو که لتور، سالی 1420 ی کوچی، لاپه ره 29).

(1) له کاتی ئیماله کردن به ئه لیفی (طغی)، زمان به رز ده بیته وه، به لام که میک لارده بیته که به فه تده بخویندريتته وه له لای حه فص و هاوړاکانی.

ټه و فەرموده ده⁽¹⁾. پیشه واد ئین جه زهری (ره زای خوی له سهر بیټ) باسی ده کات له پهرتوو که که ی خوی به ناوی (النشر)، سهنه ده که ی ده گه ریته وه بو عه بدوالله ی کوری مه سعود (ﷺ) کاتیک پیاویک سورته ی (طه) ی له لا ده خویندو که سره داری نه کرد (واته: لار کردنه وهی نه کرد) بو پیته چراوه کانی سهره تای سورته که، ئین مه سعود (ﷺ) خویندیه وه (طه)، واته: لار کردنه وهی نه جام دا سی که رت، پاشان سویندی خواردو فەرمووی به م شیوه یه پیغه مبهری خوا (ﷺ) ئیمه ی فیرو کردوه.

زانایانی زمانه وانی راو بو چونی جیا وازیان هیه له سهر (فتح) کردنه وه (ئیماله) لار کردنه وه، ئایه کامه یان بنچینه یه؟ بو چونی به هیژ نه وه یه که (فتح) کردنه وه راستره له (ئیماله) چونکه ئیماله پیویستی به هوکاریکه به پیچه وانه ی کردنه وه پیویستی به هوکار نیه، (ئیماله) لار کردنه وه لقیکه له کردنه وه، ئین القاصح له شهرحه که ی له سهر کتیبی (حرز الامانی) ده فهرمویت: نه وهی لار کردنه وهی بو ده کریت، کردنه وه شی بو ده کریت، به لام نه وهی کردنه وهی بو ده کریت مه رج نیه لار کردنه وهی بو بکریت.

⁽¹⁾ فەرموده ده کی غه ریبه.

مه به ست له لار کړدنه وه یان که م کړدنه وه: ږاگه یاندنه تا بزاندريټ بنچینه ی ئه لیف پیتی یائنه، یان ناگادار کړدنه وه یه له سهر وهرگه ږانی بو پیتی (ی) له شوینیکی دیاریکړاودا، یان دیاری کړدنی هاوشیوه یه له گهل نه و که سره ی که نزیکیه تی.

مه زه به ی وېرش که مکړدنه وه (تقلیل) نه نجام ددات له هه موو ئه لیفیکی که بنچینه یی گوړدراو بیټ له پیتی (ی)، نه وه ش ږونادات ته نها له ئیسم و فیعلدا نه بیټ، یان له سهر شیوه ی پیتی (ی) بیټ.

که گوتمان ئه لیفی بنچینه یی ئه لیفی زیاده دهرده چیت وهك: ﴿قَائِمٌ﴾، وهكه ده لیږن ئه لیفی کوټایی، ئه لیفی ناوه ږاست دهرده چیت وهك: ﴿وَنَمَارِقُ﴾، که ده لیږن ئه لیفی گوړدراو له پیتی (ی) تا ئه لیفی گوړدراو له پیتی (و) دهرده چیت وهك: ﴿نَجَا﴾، ئه لیفی گوړدراو به ته نوینیش به هه مان شیوه دهرده چیت وهك: ﴿عَوَجًا﴾ و ئه لیفی به کارهاتوو بو دووان دهرده چیت وهك: ﴿يَخَافًا﴾.

به لام ږرسیار لیږدها نه وه یه چوڼ بزاندین بنچینه ی پیتی یائنه له ناوه کان؟ (الاسماء). ولامه که ش نه وه یه ناویکی به کار هاتوو بو دووان بو نمونه: ﴿الْهُدَى﴾، ده بیټه (الهدیان)، ئه لیف گوړدراوه به (ی) له کاتی به کارهاتنی بو دووان (التثنية).

دهرباره ی فیعل یش، گونجاوترین فیعل لای من وشه ی (أنا) - که ږاناوی ئاخواتنه - بو نمونه له فیعلی ﴿أَشْتَرَى﴾، ده لیم (اشتریت)، که واته ئه لیف له فیعلی (اشتری) گوړدراوه له کاتی پالنانی بو لای ږاناوی ئاخواتن بو پیتی (ی).

تېبینی:

گشت قورائنه کان له سیژده وشه دا له قورئانی پیروژ ئیماله و که مکړدنه وه ناکه ن،
 نه وانیش نه شوینانه که بنچینه ی ئه لیف تییدا پیتی واه، پېشه واه موته ولی
 کویکردو ته وه له م و ته ی خو ی (1).

عصا شفا إن الصفا أبا أحد سنا ما زکی منکم خلا وعلا ورد
 عفا ونجا قل مع بدا ودنا دعا جمیعاً بواو لا تمأل لدی أحد

مه به ست له دیری یه که م له یه که م هونراوه له وشه ی (أبا) نه وه له وشه ی (الأبوة)
 وهرگیراوه، وهک: ﴿مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ﴾، لارکردن و که مکړدن تییدا نیه، به لام (أبی)
 له (أبیئ) هاتووه لارکردنه وهی تییدا دروسته لای نه و که سانه ی که دان به ئیماله ده نیین
 وهک: ﴿إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى أَنْ يَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ﴾.
 دهرباره ی نه وینه ی کیشر اوه له سهر شیوه ی پیتی (ی) وهک: ﴿بَلَى﴾ نه وه وهرش به
 که مکړدنه وه (تقلیل) ده یخوینیته وه.

(1) نه گهر یاسامان جیبه جی کرد له سهر پینج ناوی یه که م، له هونراوه ی یه که م ده لیین: [عصا]
 ده بیته [عصوان]، [شفا] وهک له قورئاندا هاتووه: {شفا جرف هار} ده بیته [شفوان]، [صفا]
 ده بیته [صفوان]، [أبا] ده بیته [أبوان]، [سنا] وهک له قورئاندا هاتووه: {سنا برقه} ده بیته [سنوان].
 دهرباره ی هشت وشه که ی ماوه له فیعله کان به م شیوه ی لی دیت: [زکی] ده بیته [زکوت]، [خلا] وهک
 له قورئاندا هاتووه: {خلا بعضهم} ده بیته [خلوت]، [علا] وهک له قورئاندا هاتووه: {ولعلا بعضهم،
 علا في الأرض} ده بیته [علوت]، [عفا] ده بیته [عفوت]، [نجا] وهک له قورئاندا هاتووه: {نجا منهم}
 ده بیته [نجوت]، [بدا] وهک له قورئاندا هاتووه: {بدا لهم} ده بیته [بدوت]، [دنا] ده بیته [دنوت]، [دعا] وهک
 له قورئاندا هاتووه: {دعا ربه} ده بیته [دعوت].

مه زه بهی وهرش له سهر نیماله ی بچووک (که م کراو)

لای پیشه واه وهرش وشه کانی ئەم بابته ده بیته سی بهش:

✓ بهشی یه که م: تایبه ته به و وشانه ی ته نها به کردنه وه ده خویندریته وه.

✓ بهشی دووهم: تایبه ته به و وشانه ی ته نها به که مکردنه وه ده خویندریته وه و پیی ده گوتریت: [ته نها به که مکردنه وه].

✓ بهشی سییه م: تایبه ته به و وشانه ی به کردنه وه که مکردنه وهی ده خویندریته وه پیی ده گوتریت: [که مکردنه وه به یه که له خویندنه وه کان]، ئەمانه ش به م شیوه ی خواره وه دریژه پیی ده دریت:

1- وهرش بو هه موو نه لیفیکی گوډراو به پیتی (ی) یان له سهر شیوه ی نه و بیته، له سهر ههر کیشیک بیت کیشه ی نیه، دوو خویندنه وهی بو هه یه:

کردنه وه که مکردنه وه، وهک: ﴿الْهَدَى، اُسْتَوَى، الدُّنْيَا، بَلَى، اُنِّى، مَتَّى، يَحْسَرَتْنِ، يَنْأَسَفْنِ، ضِيَرَّتْ، مَرَضَتْ، يَحْيَى، مُزَجَلَةٍ، طَوْبَى، مَثْوَى، اَلْمَوْتَى، اَدْنَى، تَزَكَّى﴾.

تېبینی:

ئو ئه لیفانه ی گوږدراوه له پیتی (ی) به لآم به شیوه ی عوسمانی به ئه لیفی دریژکراو
نوسراوه، به یه دهنگی زانایانی پهنووسی عوسمانی (الرسم العثماني) ئوه پیچیه وانه ی
شیوه ی پهنووسی ناسراوه⁽¹⁾. ژماره یان دوازدده وشه یه⁽²⁾:

- 1- ﴿عَصَانِي﴾، [ئیسراهم: 36].
- 2- ﴿الْأَقْصَا﴾، [ئیسراو: 1].
- 3- ﴿وَنَآ﴾، [ئیسراو: 83] و [فوصیله ت: 51].
- 4- ﴿كَلْتَا﴾، [كه هف: 33].
- 5- ﴿تَوَلَّاهُ﴾، [حه ج: 4].
- 6- ﴿تَتَرَّآ﴾، [مؤمنون: 44].
- 7- ﴿تَرَآءَا﴾، [شوعه را: 61].
- 8- ﴿أَقْصَا﴾، ئه مه له دوو شویندا هاتووه: یه که میان: [قه صه ص: 20]، دووه میان
[یاسین: 20].
- 9- ﴿سَيِّمَاهُمْ﴾، [فه تح: 29].
- 10- ﴿ظَغَا﴾، [حاقه: 11].
- 11- ﴿رَعَا﴾، ئه مه له چند شوینیکی جیاواز هاتووه⁽³⁾.
- 12- ﴿مَرَضَاتٍ﴾ له پینج شویندا هاتووه.

(1) بو زانینی به شه کانی تر برپروانه پاشکوی ژماره (5) له کو تایی په رتوکی ئوصول.

(2) به مه دهرده چیت وشه ی (العلیا) له نایه تی {و کلمة الله هي العلیا}، [ته و به: 40] چونکه مه رجه که مان
بریتیه له وهی که پیچیه وانه ی شیوه ی عوسمانی بیت.

(3) له مه جیاوه کریته وه هردو شوین له سوږه تی نه جم، نایه ته کانی 11 و 18 وینه ی کیشراوه به
شیوه ی پهنووسی، له گهل ئه وه شدا ئه مه وشه که به م مه رجه نه ی باس کران دواتر باس ده کرین.

هه دوازه وشه له پېشودا باس کران که مکړدنه وهیان بؤ ده کریت لای پېشه وادېش⁽¹⁾ ته نها وشه: ﴿مَرْضَاتٍ﴾ نه بیټ کردنه وهی بؤ ده کریت. وههروها وشه: ﴿تَرَآءُ﴾ که مکړدنه وه (تقلیل) بؤ ئه لیفی یه که م ناکریت. دهرباره ی هه مزه و ئه لیف ی کوټای له هه ردوکیاندا، که مکړدنه وهیان تیډایه به یه که له خویندنه وهکان له داهاتودا باس ده کرین.

ئاگاداری ددریت له سهر ئه م دوازه وشه یه تا خویندنه بزانیټ، چونکه جیاوازه له شیوه ی ئه و نویسنه ی ئیمه ی به کارمان هیناوه، چونکه نویسنه که ی له سهر شیوه ی پیتی (ی) دا هاتوه.

دهرباره ی وشه: ﴿أَحْيَا النَّاسِ﴾، ئاگادارکردنه وه نه کراوه که له گهل ئه م دوازه وشه یه ی رابردو بیټ، چونکه به هه مان شیوه ی عوسمانی نوسراوه به ودهش ده گه پړینه وه سهر یاسا ده بینین ئه وه گوږدراوه له پیتی: (ی) هه بویه ده بیټه که مکړدنه وه له باری وهستاندا به یه که له خویندنه وه کانی ودهش.

تیبینی:

لیړه دا یازده سوږت هه یه ودهش که مکړدنه وه بؤ وشه کانی کوټای ئایه ته کان ده کات به یه که وته، له گهل ئه وه شدا ناگونجین بؤ که مکړدنه وه⁽²⁾ به لام ودهش که مکړدنه وه ده کات بی جیاوازی له نیوان وشه که وای بیټ یان یائی.

ئوه جیاکراوته وه ئه گهر فیعله که به راناوی (ها) لکابو وهک: ﴿وَضَحَّيْهَا، تَلَّهَا﴾، ئوه وشه کانی لکاو به راناوی (ها) دوو خویندنه وهی بؤ هه یه، ئه وانیش: کردنه وه که مکړدنه وه، ته نها ئه وه نه بی ئه گهر پیش ئه لیف پیتی (ر) بیټ، ئه ودهش ته نها له: ﴿ذِكْرُهَا﴾، [نازیعات: 43]، هاتوه، که ته نها که مکړدنه وهی تیډایه له سهر بنچینه ی خوی.

⁽¹⁾ وشه کانی ﴿وَنَعَا ؛ كَلَّتَا﴾ له که مکړدنه وه (تقلیل) دا به دریژی باس ده کرین له داهاتودا.

⁽²⁾ وهک ئه لیفه کانی گوږدراو له ته نوین ئه وه ئیماله ناکریت.

ئەو یازدە سورەتەش ئەمانەن:—

- 1: طه. 2: نهجم. 3: مهعارج. 4: قیامه. 5: نازعات. 6: عهبهسه. 7: ئهعلی.
- 8: شهمس. 9: لهیل. 10: ضوحا. 11: عهلهق.

ئاگادارکردنهوه:—

پێویستە لەسەر قاریئەکان بزانن کامە ی کۆتایی ئایەتەو کامە ی کۆتایی ئایەت نیە، تا کەمکردنەوه ئەنجام بدەن بۆ کۆتایی ئایەت و کردنەوهش بکەن بۆ ئەوانی تر، وەتاوەکو بزاندرێت جیاوازی نیە لە نیوان زانایان ژمیاری ئایەتەکانی قورئان نیە لەسەر کۆتایی ئایەتەکان کە ئیمالە دەخویندرێتەوه لەم یازدە سورەتە تەنها لە نو ئایەت نەبیئت، بەلام بەرھەمی ئەم جیاوازیە دەرناکەویئت لە خویندنه وهی وەرش تەنها لەم وشانە ی خوارەوه نەبیئت⁽¹⁾:

أ- وشە ی ﴿هَدَى﴾ لە ﴿فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى﴾ ۱۴۰ فَمَنِ اتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقَى ﴿۱۴۱﴾، [طه:123]، ئەو بەشیکیە لە ئایەتی ژمارە 123 لە سورەتی طه بەپێی ژماردنی کوفی، وەدەبیئتە کۆتایی ئایەتی 20 بە پێی ژماردنی مەدەنی، کەواتە: ئەو یان بە کۆتایی ئایەت ئەژمار دەکریئت بە ئەژماردنی مەدەنی کۆتایی و ئەو یان پشتی پێ دەبەستریئت لە گیرانه وهی وەرش. وەهەر وها بەسەری ئایەت ئەژمار ناکریئت لای ئەژمارە ی کوفیەکان، ئەو ی پشتی پێی دەبەستریئت لە گیرانه وهی حەفص، لەسەر ئەمەش کەمکردنەوه پێویستە لای وەرش بێ جیاوازی، ئەویش لە باری وەستاندا بەلام لە باری نەوستاندا کەمکردنەوه ی بۆ ناکریئت.

⁽¹⁾ هەندیک لە قورئانی پیرۆز کە ئیستا بلاو بۆتەوه ئەو ی لەسەر خویندنه وهی وەرش نوسراوه وینە ی کیشراوه بە شیوە ی ئەژماردنی مەدەنی یەکەم، یان بەپێی ئەژمار ی کوفی یان لەسەر شیوە ی نوسیینی خەلکی مەدەنی دووهم، ئەو ی ناسراوه کە وەرش شوین کەوتە ی ئەژمار ی خەلکی مەدینە ی دووهمە، واتە: (ئەژمار ی کۆتایی)

ب- وشه ی: ﴿الدُّنْيَا﴾ له ﴿وَلَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِّنْهُمْ زَهْرَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا لِنَفْتِنَهُمْ فِيهِ﴾، [طه: 131]، نه وه به شیکه له نایه تی ژماره 131 له سوږه تی طه به پیی ژماردنی کوفی، وده بیته کو تای نایه تی 129 به پیی ژماردنی مه دنی، که واته: نه و دیان به کو تای نایه تی نه ژمار ده کریت به نه ژماردنی مه دنی کو تای، نه و دیان پشی پی ده به ستریت له گیرانه وهی ودرش.

وده روها به سه ری نایه تی نه ژمار ناکریت لای نه ژماره ی کوفیه کان نه وهی پشی پیی ده به ستریت له گیرانه وهی حه فص، له سه ر نه مه ش که مکړدنه وه پیو یسته لای ودرش بی جیا وازی.

ج- وشه ی: ﴿طَغَىٰ﴾ له ﴿فَأَمَّا مَنْ طَغَىٰ وَءَاثَرَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا﴾، [نازیعات: 37]، نه وه کو تای نایه تی دده ندریت له ژماردنی کوفی، به لام به کو تای نایه تی نه ژمار ناکریت له نه ژماره ی مه دنی کو تای، له سه ر نه مه لای ودرش که مکړدنه وه هیه به یه که له خویندنه وه کانی وه کو نه وانی تر له خاوه ن پیته یانه کان بی سه ره نایه تی.

د- وشه ی: ﴿مُوسَىٰ﴾ له ﴿فَقَالُوا هَذَا إِلَهُكُمْ وَإِلَهُ مُوسَىٰ فَنَسِيَ﴾، [طه: 88]، نه وه کو تای نایه تی دده ندریت له (ژماردنی مه دنی یه که م) به لام به کو تای نایه تی نه ژمار ناکریت له نه ژماره ی مه دنی کو تای، نه گهر به نه ژماره ی مه دنی یه که م دابندریت نه وه که مکړدنه وهی بو هیه به یه که دنگ، به لام نه گهر به نه ژماره ی مه دینه ی کو تای دابندریت که - نه وه ش کار ی پی ده کریت - نه وه لای ودرش که مکړدنه وه هیه به یه که له خویندنه وه کانی وه کو نه وانی تر له خاوه ن پیته یانه کان به بی کو تای نایه تی.

2- وهرش که مکړدنه وه نه نجام ددهات به یه که دهنگ له هه مو نه لیفیک که خاوهن پیتی یانه کان**بیټ و بکه ویتته دواى پیتی (ر)**

وهك: ﴿ اُخْرَى، اَلْتَصْرَى، اَشْتَرَى، تَرَى، اَلْقَرَى، مُجْرَهَا، سَكْرَى، اُسْرَى ﴾،
 ناوده ندریت به پیتی (ر) ته نها ئیه تی: ﴿ وَلَوْ اَرْبَكُهُمْ كَثِيْرًا ﴾، [نه نفال: 43] نه بیټ
 کردنه وه که مکړدنه وه (تقلیل) ی بو هه یه.

ده بیټ خوینه ر ئاگادار بی له وشه ی: ﴿ فَاَرْبَهُ ﴾ له ئیه تی سوږه تی نازیعات ﴿ فَاَرْبَهُ
 اَلْاَيَةُ اَلْكُبْرَى ﴾، نه وه یان که مکړدنه وهی بو ده کریت به یه که دهنگ، چونکه له پیتته
 یانه کانه و که وتوته دواى پیتی (ر).

3- وهرش به یه که دهنگ که مکړدنه وه (تقلیل) نه نجام ددهات له هه مو نه لیفیک بکه ویتته پیش**پیتی (ر) ی له ری لادرای که سردهار بیټ به که سره ی بنچینه ی خو ی**

وهك: ﴿ اَللَّارِ، اَلْدَّارِ، دِيْرِهِمْ، اَلْاَبْرَارِ، اَلْقَرَارِ ﴾.

نه وه دهرده چیټ له وته ی ئیمه که ده لیین: (پیتی (ر) ی له ری لادرچوو)، نه لیفیک
 بکه ویتته پیش پیتی (ر) ی که سردهار له ناوه راست دا وهك: ﴿ وَنَمَارِقُ، فَلَا تُمَارِ فِيْهِمْ،
 اَلْجَوَارِ اَلْمُنْشَأْتُ، اَلْحَوَارِيْنَ ﴾.

بنچینه ی وشه ی: ﴿ تُمَارِ ﴾ بریتیه له (تماری) به لام پیتی (ی) لادرراوه به هو ی زه ننه وه
 به لای ناهیه.

بنچینه ی ﴿ اَلْجَوَارِ ﴾ بریتیه له (الجواری) نه وهش ناویکی مه نصوصه له سه ر
 کیشی (فواعل) پیتی (ی) تیډا لادرراوه به هو ی ئاسان خویندنه وهی له بابه تی
 سوږه تی (شوری) و به هو ی گه یشتنی دوو زه ننه به یه که وه له بابه تی سوږه تی (په حمان) و
 سوږه تی (ته کویر).

دهرباره یې ﴿الْحَوَارِیْنَ﴾ پیتی (ی) نیسبته له وشه ی (حواری) نه وه پیتی (ر) لابرده او له به شیکیدا، هر بویه سهر و ژیری (اعراب) ی گواستراوته وه بؤ نه و، به وته ی ئیمه نه وه دهرده چیت (که سره داربیت به که سره یه کی بنچینه ی خو ی) پیتی (ر) وه ک: ﴿مَنْ أَنْصَارِيَّ﴾ لیږده دا پیتی (ر) که سره داره له شوینی رفع، وه هو ی که سره دارکردنی به هو ی پیتی (ی) نه وه یه، ته نه ایه تی: ﴿وَالْجَارِ﴾ نه و یان کردنه وه و که مکړدنه وه ی بؤ هه یه، نه وه ش له دوو شویندا هاتووه له [نیساء: 36].

تیبینی:

پیویسته نه م وشانه ناوبیت (اسم) نه ک فیعل (فعل) چونکه فیعل جهړه وهرناگریت، وه جهره ش نیشانه یه که له نیشانه کانی ناو (اسم).

مه زهه بی وېرش له که مکړدنه وهی وشه تایبه ته کان

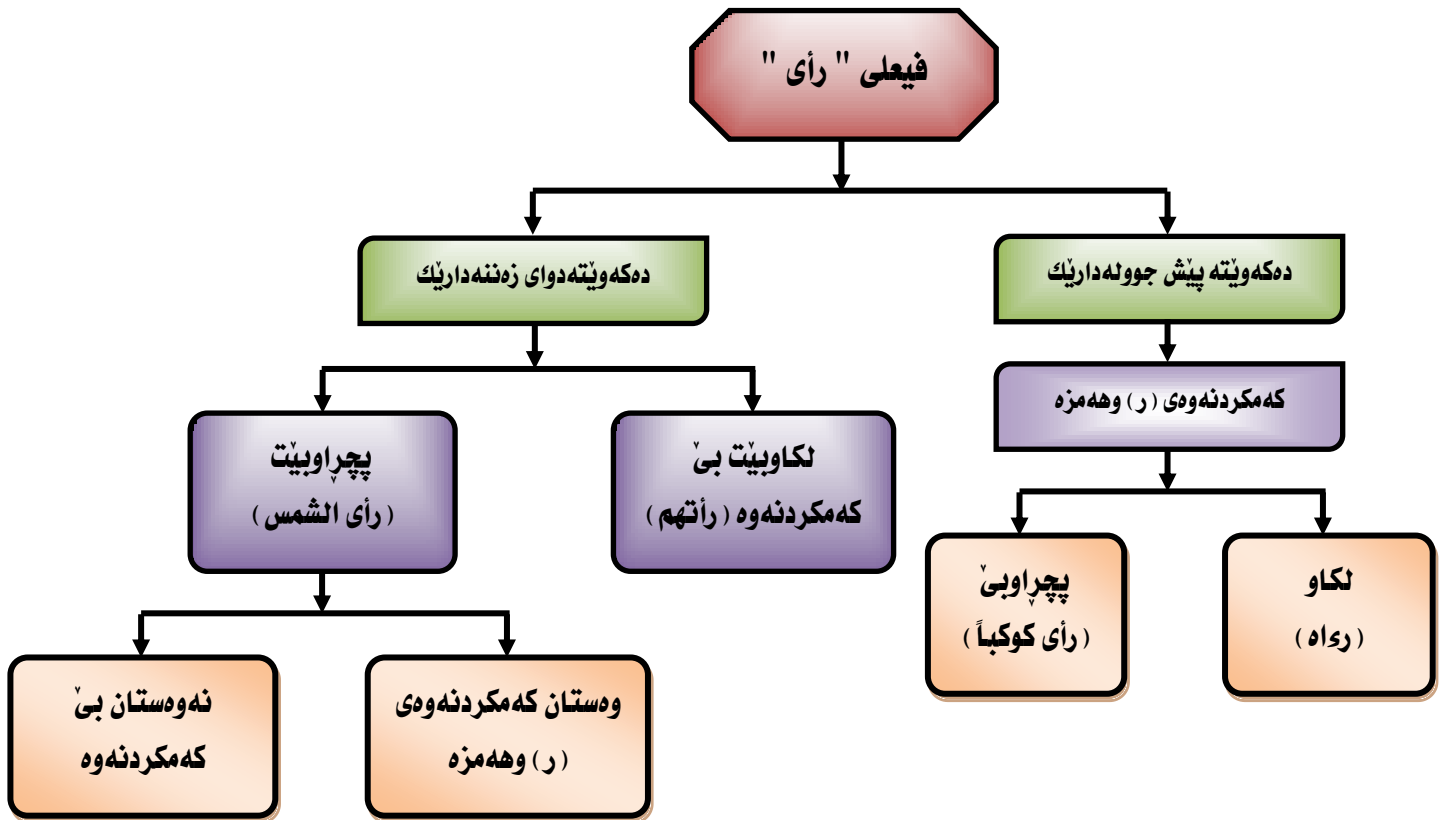
أ- وېرش که مکړدنه وه دهکات به یهک دهنګ له هردوو وشه ی: ﴿الْكَافِرِينَ، كَافِرِينَ﴾ له هershوینیکي قورنن بیت، به لام وشه ی ﴿الْكَافِرُونَ﴾ که مکړدنه وهی تیدا نیه.

ب- وېرش که مکړدنه وه دهکات له پیتی (ر) و هه مزه له فیعل ی ﴿رَأَى﴾، نه گهر جووله داریکی پچراوی به دواډاهات وهک: ﴿رَعَا كَوْكَبًا، رَعَا أَيْدِيَهُمْ، رَعَا بُرْهَنًا، رَعَا قَمِيصَهُ﴾، یان نهو فیعله به راناویک وهلکا، وهک: ﴿أَنْ رَعَاهُ أَسْتَعْنَى، رَعَاهُ مُسْتَقَرًّا، رَعَاهُ بِالْأُفُقِ، رَعَاهَا تَهْتَزُّ، رَعَاكَ الَّذِينَ، فَرَعَاهُ حَسَنًا﴾.

به لام نه گهر زهننه داری به دواډاهات نهو دهو نه گهری بو هه یه:

➤ **یه که م:** ده بیت زهننه داره که به نهو وهه لکابیت وهک: ﴿رَأَتْهُمْ، رَأَوْكَ، رَأَوْهُمْ، رَأَتْهُ﴾ وېرش فته داری دهکات له باری وهستان و نه وهستاندا.

➤ **دووه م:** ده بیت زهننه داره که به نهو وهه نه لکابیت وهک: ﴿رَعَا الشَّمْسَ، رَعَا الْقَمَرَ، رَعَا الَّذِينَ﴾، وېرش پیتی (ر) فته دار دهکات و هه مزه ده لکینیت، وهله باری وهستاندا که مکړدنه وهی بو دهکات، دریزکړدنه وهی به دهل ش دهرده که ویت لهم فیعله.

ت- وېش ته نه به که مکردنه وه پیتی (ر) و ئلیف له وشه $\langle \text{تتر} \rangle$ له ئایه تی $\langle \text{ثم} \rangle$ $\text{أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا تَتْرًا كُلٌّ مَّا جَاءَ أُمَّةً رَّسُولُهَا كَذَّبُوهُ}$ ، [مؤمنون: 44]، ده خوینیتنه وه، چونکه ئلیفه که ی بؤ می به کار هاتووه، به شیوه یه که وېش بی ته نوین ده خوینیتنه وه وهک - حه فص -.

ث- وېش ته نه به که مکردنه وه وشه: $\langle \text{التورنة} \rangle$ ده خوینیتنه وه، له هر شوینیکي قورنآن هاتییت.

ج- وېش له وشه: $\langle \text{جبارين} \rangle$ ، دوو خویندنه وهی هیه: کردنه وهو که مکردنه وه، ئه وېش له دوو شوین هاتووه که ئه وانه: [مائیده: 22] و [شوعه پ: 130].

ح- وېرش که مکړدنه وه دهکات به یه که له خویندنه وه کانی له ئه لیف ی وشه ی: ﴿إِنَّهُ﴾، له نایه تی ﴿إِلَى طَعَامٍ غَيْرَ نَظِيرِينَ إِنَّهُ وَلَٰكِنْ إِذَا دُعِيتُمْ فَأَدْخُلُوا﴾، [ئه حزاب: 53].

خ- جیاوازی دروست بووه لای وېرش له سهر وشه ی: ﴿كَلْتًا﴾ له باری وه ستاندا له نایه تی ﴿كَلْتًا الْجَنَّتَيْنِ ءَاتَتْ﴾، [که هف: 33]، گوتراوه ئه مه بو می یه له سهر ئه وهش دوو خویندنه وه هه یه: کردنه وهو که مکړدنه وه (الفتح والتقليل)، گوتراوه ئه مه بو دووانه (تنثیه) ته نها که مکړدنه وهی بو هه یه، به لām بوچوونی دروست خویندراوته وه به کردنه وهو که مکړدنه وهی له باری وه ستاندا.

د- وېرش دوو خویندنه وهی هه یه بو وشه ی: ﴿تَرَءَا﴾ له نایه تی ﴿فَلَمَّا تَرَءَا الْجَمْعَانِ قَالَ أَصْحَبُ مُوسَى إِنَّا لَمُدْرِكُونَ﴾، [شوعه را: 61]. (له هه مزه و ئه لیف ی کو تای) کردنه وهو که مکړدنه وه، له باری وه ستاندا ده بیته به دهل و چوار خویندنه وه دهرده که ویت بهم شیوه یه: دریژکردنه وهی دوو جووله به دهل له گهل کردنه وهو دریژکردنه وهی چوار جووله له گهل که مکړدنه وهو شش جووله له گهل کردنه وهو که مکړدنه وه، له ربارهی نه وه ستان که مکړدنه وهی تیدا نیه چونکه ئه لیف لابر دراوه.

ذ- وېرش که مکړدنه وه دهکات له سهره تای ده سپیکي سوړه ته کانی، وهک: ﴿الرَّ﴾.

ر- وېرش که مکړدنه وه دهکات له پیتی (ح) له وشه ی ﴿جَمَ﴾، له ههر حهوت سوړه ته کاندا.

ز- وېرش که مکړدنه وه دهکات له پیتی (ه) و پیتی (ی) له وشه ی: ﴿كَهَيْعَصَ﴾، له سهره تای سوړه تی مه ریهم.

س- وېرش که مکړدنه وه دهکات به یه که له خویندنه وه کانی - له باری وه ستاندا بو وشه یه که له وشه کانی پیتی (و) - نه که وتبیته سهرتای نایه ت له یازده سوړه ته کانی

ئویش وشه ی: ﴿ ضَحَى ﴾ له نایه تی ﴿ أَوْ أَمِنْ أَهْلُ الْقَرْيَةِ أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا ضُجًى وَهُمْ يَلْعَبُونَ ﴾ [نہ عرف: 98].

ش- وېرش ئیمالهی گه وره ده کات له پیتی (ه) له وشه ی: ﴿ طه ﴾⁽¹⁾. جگه له وه وېرش ئیمالهی گه وره نه نجام نادا له قورنای پیرۆز.

⁽¹⁾ خاوه نی پهرتووی (البدور الزاهره) باسی کردوه که وېرش ئیمالهی کردوه له م بابته به شیوه یه که پیتی که له پیتی (ها) له (که یص) له سهرتای سوپرتی مریه م، نه که بهو شیوه که له سوپرتی (طه) یه سهره نایه ته، نهو بهم شیوه سهری ناکا چونکه ته نه لای کوفیه کان نه ژمار ده کریت، به لام وېرش به نه ژماري مه دینه ی کو تایی دایده نی، به لگه ش له سهر ئیمالهی له سوپرتی (طه) به شیوه یه که پیتی که نه که سهرتای نایه ته تا بی کاته ئیمالهی گه وره نه گهر ئیمالهی به شیوه ی سهر نایه ت بیت نه که مکړدنه وهی بو ده کریت، هه روه که مه زه بی خوی وایه له سهر سهره نایه تدا [عبدالفتاح ی قاضی: پهرتووی: (البدور الزاهره في القراءات العشر المتواترة) له پیکه ی شاطبی و الدوپه، (القاهرة، دار السلام للطباعة والنشر، ب 1، 1429 ک)، لا 253].

نه ووشانه ی جیاکراوته وه له که مکړدنه وه لای ودهش

نهم ووشانه ی کو ودهش به که مکړدنه وه نایا خوینیته وه:

1- وشه ی: ﴿لَدَى﴾ له نایه تی ﴿إِذِ الْقُلُوبُ لَدَى الْحَنَاجِرِ كَظْمِينَ﴾، [غافر: 18]،
که مکړدنه وهی تیدا نیه، ودهه روا وشه ی: ﴿لَدَا﴾ له نایه تی ﴿وَأَلْفَيَا سَيِّدَهَا لَدَا
الْأَبَابِ﴾، [یوسف: 25]، نه ودهش به هه مان شیوه که مکړدنه وهی تیدا نیه، چونکه
نهلایف دریژکراوته وه له گشت قورنای پیروږدا.

2- وشه ی: ﴿حَتَّى﴾
3- وشه ی: ﴿إِلَى﴾
4- وشه ی: ﴿عَلَى﴾ ی جهره (1).
به هر شیوه یه هاتبیت له قورنای پیروږ.

5- وشه ی: ﴿زَكَى﴾ له نایه تی: ﴿وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ مَا زَكَا مِنْكُمْ
مِّنْ أَحَدٍ﴾، [نور: 21]. نه ودهش ناشاردریته وه که نهم وشه واویه، به لام لیږدها
ته نها بو ټاگادارکړدنه وه باس کراوه.

6- وشه ی: ﴿كَمِشْكُورَةٍ﴾ له نایه تی: ﴿كَمِشْكُورَةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ﴾، [نور: 35].

7- وشه ی: ﴿الرَّبَّوْاْ﴾ له هر شوینیک بیت له قورنای پیروږ، وهک: ﴿وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ
وَحَرَّمَ الرِّبَا﴾، [به قهره: 275].

(1) تایبته کراوه پیتی (علی) به جهره تا نه وهی له سهر شیوه ی فیعل ی رابردو (ماضی) دیت
دهر بیت هه وهک: (إِنَّ فِرْعَوْنَ عَلَا) نه وه فیعل ی واویه ئیماله ی تیدا نیه.

8- وشه ی: ﴿مَرْضَاتٍ﴾⁽¹⁾ له ههر شوینیک هات له قورئانی پیروژ، نهویش له پینج شوین هاتووه که نه مانه ن: نایه ی 207 + 265 له سوږه تی به قهږه نایه تی 114 له سوږه تی نیساع و نایه تی 1 له سوږه تی مومته حینه، وهک: ﴿تَبْتَغِي مَرْضَاتِ أَرْوَاجِكَ﴾، [ته حریم: 1].

9- وشه ی: ﴿كِلَاهُمَا﴾ له نایه تی: ﴿إِمَّا يَبْلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أَفٍّ﴾، [نيسراء: 23].

تیبینی:

ناگادار کړدنه وده مان کړدووه له سهر کړدنه وهی نهو چوار وشه ی کوټایی که نه مانه ن: ﴿كَمْشَكُوَّةٍ، الرَّبُّوْا، مَرْضَاتٍ، كِلَاهُمَا﴾، له گهل نهو دهش که خاوه ن پیته یانه کان نین، له شیوه ی قورئان دا به پیتی یاء نه نو سراوه هوکاره که شی نهو دهی چونکه به ناوبانگه لای زانا قارینه کان که نهو دهی حه مزه و که سائی نیماله ی ده که ن، نهو وهږش به یه که له خویندنه وه کانی که مکړدنه وهی بو دهکا نهو یاسایهش دروسته به جیا کړدنه وهی نهو چوار وشه ی له ږا بردو باسکران.

⁽¹⁾ بنچینه ی خو ی واویه زیاد کراوه به پیتی (م) به لام یاسای زمانه وانی: فیعل ی زیاد کراوی واوی به پیتی (ی) ده نو سریت نه م وشیه دهش به پیتی (ی) نه ژمارده کریت.

ناگادار کړدنه وه له سهر ئیماله ی بچووک لای وده رش

أ- ټه گهر خویندنه وه قورنن وده سته له سهر ئه لیف ی که مکراده ی لبراو، له باری نه وه ستاندا به هو ی پرگار بوون له گه یشتنه دوو زه ننه، ټه وه له و کاته له سهری دوه دستیت به که مکړدنه وه ده خویندنه وه، وهك: ﴿هُدًى اَللّٰهُ﴾، ﴿مُوسٰى اَلْكِتٰبَ﴾، ﴿عِيسٰى اَبْنَ﴾، ﴿ذِكْرٰى اَلْدَّارِ﴾.

وده هروها وهك: ﴿اَلْهُدٰى اَتَتْنا﴾ له باری وده ستاندا، به لام له باری نه وه ستاندا ئه لیف له وشه ی: ﴿اَلْهُدٰى﴾، لاده بردریت به هو ی گه یشتنه دوو زه ننه دار، وده همره ی پچراویش له وشه ی: ﴿اَتَتْنا﴾، ده گوږدریت به ئه لیف، ټه وه ئه لیفه ش که دهرده بردریت که مکړدنه وهی تیدا نیه له باری نه وه ستاندا.

ب- ټه گهر خویندنه وه سته له سهر ناوکی کور تکراده (اسم مقصور) - نوندار له باری نه وه ستاندا - ټه وه له سهری دوه دستیت به که مکړدنه وه ټه گهر له سهر شیوه ی که مکړدنه وه ده خویندنه وه، وهك: ﴿هُدًى لِّلْمُتَّقِیْنَ﴾، ﴿قُرٰى مُّحْصَنَةٍ﴾، به لام له باری نه وه ستاندا که مکړدنه وهی تیدا نیه به هو ی لبردن ی ئه لیف به هو ی گه یشتنه دوو زه ننه.

ت- قه ده غه ناکریت ټه وه زه ننه یه ی که دهرده که ویت له باری وده ستاندا له که مکړدنه وهی ټه وه ئه لیفه ی که مکړدنه وهی بو دکریت له باری نه وه ستاندا به هو ی که سره وهك: ﴿اَلْدَّارِ﴾.

ټه لیف له م وشه و هاوشیوه کانی که مکړدنه وهی بو دکریت له باری نه وه ستاندا له پیڼاو که سره ی پیتی (ر) ی دوا ی ټه وه ټه گهر که سره که لاچو.

ث- له کاتی وده ستان له سهری به زه ننه ټه وه ش به هه مان شیوه که مکړدنه وهی بو دکریت، چونکه ټه وه زه ننه یه قه ده غه ی که مکړدنه وه ناکات چونکه خو ی په یدا کراوه،

له گهلّ نه وه شدا سوک کردنی پیتی (ر) نه نجام ددریّت له باری وه ستاندا به هوّی که مکړدنه وهی نه لیف.

ج- که مکړدنه وهی بو ناکریت وهک له وشه ی: ﴿مُضَارٍّ﴾، چونکه پیتی (ر) ی زه ننه دار بوته مایه ی پچراندن له نیوان پیتی (ر) ی که سره دارو نه لیف.

تیبینی 1:

مه به ستمان له به کارهینانی وشه ی: [بِخُلْفِ عَنْهُ] واته: خوینهر سهرپشکه له نیوان کردنه وهی که مکړدنه وه، به لامّ نه م بابه ته ده بیّت به نه ندازه ی دریژکردنه وهی به دهل بیت، نه گهر به دهل به دریژکردنه وهی دوو جووله بخوینیتنه وه نه وه له سهری پیویسته به کردنه وه وشه یائیه کان بخوینیتنه وه وه نه گهر به دهل ی خویندنه وه به چوار جووله بخوینیتنه وه نه وه پیویسته به که مکړدنه وهی وشه یائیه کان بخوینیتنه وه وه نه گهر به دهل ی به دریژکردنه وهی شهش جووله خویندنه وه نه وه سهرپشک ده بیّت له نیوان کردنه وهی که مکړدنه وه، به لامّ لیړه دا کردنه وه پیش ده که ویت.

تیبینی 2:

مه به ستمان له به کارهینانی وشه ی: [قَوْلًا وَاحِدًا] واته: پیویسته له سهر خوینهر ته نها به که مکړدنه وه به یهک شیوه له م وشه دا به نه ندازه ی به دهل و کردنه وهشی بو نیه.

پاهینانی گشتی له سهر کوښنه وهی پېته یانه کان و هندی جیبه جی کردنی تر
(تعارین عامة على اجتماع ذات الیاء مع تطبیقات أخرى)

یہ کہم: کوښنه وهی دریژکردنه وهی به دهل له گهل وشه په گهل یانه کان:

وه پش سی خویندنه وهی هیه له به دهل، نه ویش دریژکردنه وهی دوو چوار شه ش جووله، وه بوشه یائیه کان به کردنه وه یان که مکړدنه وه ده خویندنیته وه هه موویان دهن به شه ش خویندنه وهی عه قلی، له ش ش خویندنه وه بومان هیه چوار خویندنه وهی کرداری:

قه ده غه یه لای وده پش:

أ- دریژکردنه وهی به دهل به دوو جووله له گهل که مکړدنه وهی وشه په گهل یائیه کان.

ب- دریژکردنه وهی به دهل به چوار جووله له گهل کردنه وهی وشه په گهل یائیه کان.

پیش خستنی دریژکردنه وهی به دهل له سهر وشه یائیه کان لای وده پش
(تقديم مد البدل على ذات الیاء لورش)

وهك: ﴿وَعَاتِبْكُمْ مِّنْ كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ﴾، [نبيراهيم: 34].

وَعَاتِبْكُمْ		
خاوهن یانه کان	دریژکردنه وهی به دهل	خویندنه وهی دروسته کان
کردنه وه	دوو جووله	1
که مکړدنه وه	چوار جووله	2
کردنه وه	شه ش جووله	3
که مکړدنه وه	شه ش جووله	4

پېش خستنې خاوهن یانه کان له سهر دريژکړدنه وهی به دهل لای وېش
(تقدم ذات الیاء علی مد البذل لورش)

وهك: ﴿فَتَلَقَّى آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ﴾، [به قه پره: 37].

فَتَلَقَّى	آدَمُ	
خویندنه وه دروسته کان	وشه به پره گه زیانه کان	دريژکړدنه وه به دهل
1	کړدنه وه	دو و جووله
2	کړدنه وه	شه ش جووله
3	که مکړدنه وه	چوار جووله
4	که مکړدنه وه	شه ش جووله

نئين جه زهري نه وانه ی رابردوی کو کړدو ته وه له وته یه کدا:

اتی لورش افتح بمد وقصره **وقل مع التوسيط والمذم مكملا**

کوبونه وهی دریژکړدنه وهی به دهل لکاو له گهل خاوهن پېته یانه کان و

دریژکړدنه وهی به دهل وهستاو له سهری به ﴿پوم﴾

(اجتماع مد بدل موصول مع ذات یاء مع مد بدل موقوف علیه [بالروم])

وهك: ﴿الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ طُوبَىٰ لَهُمْ وَحُسْنُ مَآبٍ﴾، [په عد: 29].

له سهر دریژکړدنه وهی دوو جووله ﴿ءَامَنُوا﴾ کړدنه وه ﴿طُوبَى﴾ وه سی به دهل له ﴿مَآبٍ﴾ به زه ننه یه کی ته واو، دواتر پوم له سهر دریژکړدنه وهی دوو جووله نه وه ده بیته چوار خویندنه وه.

له سهر دریژکړدنه وهی چوار جووله ﴿ءَامَنُوا﴾، که مکړدنه وهی ﴿طُوبَى﴾ و چوار جووله و دریژکړدنه وه ﴿مَآبٍ﴾، به زه ننه یه کی ته واو دواتر پوم له سهر چوار جووله نه وه ده بیته سی خویندنه وه.

له سهر دریژکړدنه وهی شهش جووله ﴿ءَامَنُوا﴾، کړدنه وهو که مکړدنه وه ﴿طُوبَى﴾، له گهل همویان دریژکړدنه وه هیه ﴿مَآبٍ﴾ له گهل زه ننه یه کی ته واو و پوم، به ودهش ده بیته چوار خویندنه وه، به گشت خویندنه وه کانش همویان ده بیته یازده شیوه خویندنه وه.

مَکَاب	طُوبَى	عَامَنُوا	
به دهل به وه ستان له سهری	و شه به رڼه گه زیانه کان	به دهل	خویندنه وه دروسته کان
دوو جووله وزه ننه	کړدنه وه	دوو جووله	1
چوار جووله وزه ننه	کړدنه وه	دوو جووله	2
شهش جووله و زه ننه	کړدنه وه	دوو جووله	3
دوو جووله وزه ننه	کړدنه وه	دوو جووله	4
چوار جووله وزه ننه	که مکړدنه وه	چوار جووله	5
شهش جووله و زه ننه	که مکړدنه وه	چوار جووله	6
چوار جووله و پوم	که مکړدنه وه	چوار جووله	7
جووله و زه ننه	کړدنه وه شهش	شهش جووله	8
جووله و پوم	کړدنه وه شهش	شهش جووله	9
جووله و زه ننه	کړدنه وه شهش	شهش جووله	10
جووله و پوم	کړدنه وه شهش	شهش جووله	11

کوبونه وهی خاوهن پیته یانه کان له گهل دريژ کړدنه وهی به دهل

وه ستاو له سهری به ﴿پوم﴾

(اجتماع ذات یاء مع مد بدل موقوف علیه [بالروم])

وهك: ﴿ذَلِكَ مَتْنُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الْمَبَآئِ﴾، [ثالی عیمران: 14].

له باری وه ستاندا له سهر ﴿الْمَبَآئِ﴾، وه پش ده خویندنه وهی بو ههیه:

کړدنه وه له ﴿الدُّنْيَا﴾ وه ﴿الْمَبَآئِ﴾، پینج خویندنه وه ههیه:

دريژ کړدنه وهی دوو شهش وه هر يه كه له و دريژ کړدنه وانه له گهل زه ننه و پوم ده بیته چوار خویندنه وه، پینجه میان دريژ کړدنه وهی چوار جووله له گهل ته نها زه ننه ی به شیوهی

په یداکراو، به لām له گه لیدا پوم قه ده غه یه چونکه چوار جووله ته نها وه ستانی له سهر دروسته.

که مکړدنه وهی ﴿الدُّنْيَا﴾، وشه ی ﴿الْمَاءِ﴾، پینج خویندنه وهی هه یه:

دریژکړدنه وهی چوار یان شهش جووله هه ریه ک له و دریژکړدنه وانه زه ننه و پوم ی له گه ل دایه، دروسته دریژکړدنه وهی دوو جووله و زه ننه ی ته و او به بینینی په یداکړدنه که ی به هه مان شیوه ی پابردوو.

خویندنه وه دروسته کانی	الْمَاءِ	مَاءِ
	و شه به ریه گه زیانه کانی	به ده ل به وه ستان له سهری
1	کړدنه وه	دوو جووله و زه ننه
2	کړدنه وه	چوار جووله و زه ننه
3	کړدنه وه	شهش جووله و زه ننه
4	کړدنه وه	دوو جووله و پوم
5	کړدنه وه	شهش جووله و پوم
6	که مکړدنه وه	دوو جووله و زه ننه
7	که مکړدنه وه	چوار جووله و زه ننه
8	که مکړدنه وه	شهش جووله و زه ننه
9	که مکړدنه وه	چوار جووله و پوم
10	که مکړدنه وه	شهش جووله و پوم

دووه م: کوښونه وهی خاوهن پیته یانه کان و لیین و هه مزه دار.

وهك: ﴿وَعَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ﴾، [به قهره: 216].

خویندنه وه دروسته کان	وښه بهر په گه زیانه کان	شېئا
1	کړدنه وه	چوار جووله
2	کړدنه وه	شه ش جووله
3	که مکړدنه وه	چوار جووله
4	که مکړدنه وه	شه ش جووله

سییه م: کوښونه وهی دریژ کړدنه وهی لیین ی هه مزه دار و خاوهن پیته یانه کان و

وشه ی (جار)

وهك له نایه تی: ﴿وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَنًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ﴾، [نیساء: 36]. دا هاتووه، کوښونه وهی دریژ کړدنه وهی لیین له م وشه دا ﴿شَيْئًا﴾ وه خاوهن پیته یاء و جیاوازی شی نیه له وشه ی ﴿الْقُرْبَىٰ﴾ یان له وشه ی: ﴿وَالْيَتَامَىٰ﴾ بیټ.

وشه ی: ﴿وَالْجَارِ﴾، شاره زیان له خویندنه وهی وده پش (اهل الاداء) سی پړگا ده بینن له وده پش بو خویندنه وهی نه م نایه ته (1).

(1) پېشه واده مزوری - په حمه تی خوی لیبت - کویکردو ته وه له په رتوکی (التحریرات علی الشاطبیه) به وته ی خوی به م شیوه یه:

سَوْ أَوْ اضْرِبُهُمَا بِمَا مَرَّ
علی توسط لشیء لا تضار
تقلیله فهي ثلاث فاعلما

والجار مع لین وذات الیاء
أو امنعن تقلیل ذی الیاء دون جار
ومع مده امنعن فیهما

✓ ږیگای یه که م:

یه کسانى له نیوان خاوهن وشه ی په گه زی یائی وشه ی: ﴿وَالْجَارِ﴾، به کردنه وه و
که مکړدنه وه، له مهش چوار خویندنه وه دروست ده بیټ:
له سهر چوار جووله ی لیين، کردنه وه یان به یه که وه و که مکړدنه وه یان به یه که وه و ههروها
له سهر دریژکردنه وه ی لیين یش کردنه وه یان و که مکړدنه وه یان.

خویندنه وه دروسته کانی	(لیين ی هه مزه دار) شَيِّئًا	(په گه ز یائییه کانی) الْقُرْبَى	وَالْجَارِ
1	دوو جووله	کردنه وه	کردنه وه
2	دوو جووله	که مکړدنه وه	که مکړدنه وه
3	چوار جووله	کردنه وه	کردنه وه
4	چوار جووله	که مکړدنه وه	که مکړدنه وه

✓ ږیگه ی دووهم: هه شت خویندنه وه ی بو هه یه:

لیکترانیک هه یه له نیوان په گه زه یائییه کانی و وشه ی: ﴿وَالْجَارِ﴾، له سهر دریژکردنه وه ی
چوار جووله ی لیين، که نه وهش ده بیټه کردنه وه خویندنه وه ی په گه زه یائییه کانی، له سهر
نه وهش دوو خویندنه وه دروست ده بیټ له وشه ی: ﴿وَالْجَارِ﴾، که مکړدنه وهش له په گه زه
یائییه کانی به هه مان شیوه دوو خویندنه وه ی هه یه، که واته: خویندنه وه کانی له سهر
دریژکردنه وه ی چوار جووله و هاویننه ی خو ی له سهر دریژکردنه وه ده بیټه هه شت
خویندنه وه.

خویندنه وه دروسته کانی	(لیین ی هه مزه دار) شیعاً	(خاوهن یائنه کانی) الْقُرْبَى	وَالْحَارِ
1	چوار جووله	کردنه وه	کردنه وه
2	چوار جووله	کردنه وه	که مکړنه وه
3	چوار جووله	که مکړنه وه	کردنه وه
4	چوار جووله	که مکړنه وه	که مکړنه وه
5	شەش جووله	کردنه وه	کردنه وه
6	شەش جووله	کردنه وه	که مکړنه وه
7	شەش جووله	که مکړنه وه	کردنه وه
8	شەش جووله	که مکړنه وه	که مکړنه وه

✓ ریځای سییه م^(١): شەش خویندنه وهی بو هه یه:

دریژکردنه وهی چوار جووله ی لیین و کردنه وه خویندنه وهی په گهزه یائنه کانی، له سهر نه و
کردنه وهش دوو خویندنه وه هه یه له وشه ی: ﴿وَالْحَارِ﴾، کردنه وهو که مکړنه وه، دواتر
که مکړنه وهی په گهزه یائنه کانی و وشه ی: ﴿وَالْحَارِ﴾، به یه که وه، نه وهش ده بیته سی
خویندنه وه، له سهر دریژکردنه وهی لیین ده بیته کردنه وهی خاوهن یائنه کانی له سهر نه و
کردنه وهش دوو خویندنه وه دروست ده بیته له وشه ی: ﴿وَالْحَارِ﴾، کردنه وهو
که مکړنه وه، دواتر که مکړنه وهی خاوهن پته یائنه کانی له سهر نه وهش که مکړنه وهی
خاوهن یائنه کانی له سهر نه وهش کردنه وه له وشه ی: ﴿وَالْحَارِ﴾، به وهش ده بیته سی
خویندنه وه وهک نه وانی پېشو، گشت کو مه له کانی ش ده بڼه شەش خویندنه وه.

⁽¹⁾ ریځای سییه م: نه وهی مه نصوری باسی کرده و میهی ریځی خستوه له م شیوه:

علی توسط لشیء فاتبعاً

تقلیل ذی الیاء دون جار منعاً

فاطلب لمیهی بلوغ قصده

کمنع تقلیلهما مع مده

خویندنه وه دروسته کانی	(لیبین ی هه مزهدار) شیعَا	(خاوهن یائنه کانی) الْقُرْبَى	وَالْحَارِ
1	چوار جووله	که مکړدنه وه	کړدنه وه
2	چوار جووله	کړدنه وه	که مکړدنه وه
3	چوار جووله	که مکړدنه وه	که مکړدنه وه
4	شهش جووله	کړدنه وه	کړدنه وه
5	شهش جووله	کړدنه وه	که مکړدنه وه
6	شهش جووله	که مکړدنه وه	کړدنه وه

◀ چوارهم: کوښونه وهی په گهزه یائیه کانی و وشه ی (جبارین):

شاهه زایان له خویندنه وهی وده پش دوو پړیگا خویندنه وهیان هیه یو ئهم بابته له وده پش:

✓ پړیگه ی یه که م:

لای وده پش دروسته کړدنه وهو که مکړدنه وه له ﴿جَبَّارِینَ﴾، له سهر ئه وده پش دروسته کړدنه وهو که مکړدنه وه له وشه په گهز یائیه کانی ئه وده پش ده بیته چوار خویندنه وه، به کړدنه وه خویندنه وهی په گهزه یائیه کانی و له سهر ئه وده پش کړدنه وهو که مکړدنه وه له ﴿جَبَّارِینَ﴾، دواتر که مکړدنه وهی په گهز یائیه کانی له سهر ئه وده پش دروسته کړدنه وهو که مکړدنه وه له ﴿جَبَّارِینَ﴾.

پړیگه ی دوهم: بریتیه له کړدنه وهو که مکړدنه وه به یه که وه، وهك: ﴿قَالُوا يَمُوسَى إِنَّ فِيهَا قَوْمًا جَبَّارِينَ وَإِنَّا لَن نَّدْخُلَهَا حَتَّى﴾، [مائیده: 22].

رېگای یه که م:

خویندنه وه دروسته کانی	(په گه ز یائییه کانی) ی موسی	جبارین
1	کردنه وه	کردنه وه
2	کردنه وه	که مکړدنه وه
3	که مکړدنه وه	کردنه وه
4	که مکړدنه وه	که مکړدنه وه

رېگای دووهم:

خویندنه وه دروسته کانی	(په گه ز یائییه کانی) ی موسی	جبارین
1	کردنه وه	کردنه وه
2	که مکړدنه وه	که مکړدنه وه

پینځهم: کوښونه وهی دریژکردنه وهی به دهل له گهل وشه په گه ز یائییه کانی و لیین ی
هه مزه دار:

لای وه پش قه ده غه یه: -

أ- دریژکردنه وهی دوو جووله ی به دهل له گهل که مکړدنه وهی په گه ز
یائییه کانی × [مه به ستمان هه ردوو خویندنه وهی لیین ی هه مزه داره - نه وانیش
دریژکردنه وهی چوار و شه ش جووله یه -].

ب- دریژکردنه وهی چوار جووله ی به دهل و کردنه وهی په گه ز یائییه کانی × [مه به ستمان
هه ردوو خویندنه وهی لیین ی هه مزه دار - نه وانیش دریژکردنه وهی چوار جووله و
شه ش جووله -

ت- دریژکردنه وهی دوو جوولهی به دهل و دریژکردنه وهی شەش جووله له لیین ی هه مزهدار، [له گهل ټه ویش ده بیته کردنه وهی ره گه ز یائییه کان] .

ث- دریژکردنه وهی چوار جوولهی به دهل و دریژکردنه وهی شەش جووله له لیین ی هه مزهدار، [له گهل ټه ویش ده بیته که مکړدنه وهی ره گه ز یائییه کان] .

کهواته :

له کاتی کوښونه وهی ره گه ز یائییه کان و لیین ی هه مزهدار له گهل دریژکردنه وهی به دهل لای ئیمه کوډه بیته وهی ده بیته 12 شیوه خویندنه وه، (ده بیته په یداکراوی لیکدانی 3 به دهل 2× لیین ی هه مزهدار 2× ره گه ز یائییه کان) به لام له وانه ی باس کران ته نها 6 خویندنه وه بو ئیمه دروسته، وه ټه وانه ی پابردووش به هه مان شیوه شەش خویندنه وهی دروسته، دکتور ئیمه ن سوید ټه وانه ی پابردوی کو کردو ته وه له چوار دیر به م شیوه یه :

قصرُ البدلِ	فتحٌ وسَط
وسَطُ البدلِ	قللٌ وسَط
طوُلُ البدلِ	کلٌّ جائز
کن مُتَقِنَهَا	ولها حائز

بروانه نمونه ی ژماره (9) له کوتایی به شی بنچینه کان .

کوبونه وهی دریژکړدنه وهی به دهل و ږه گه ز یائیبه کان له گهل لیین ی هه مزهدار
(اجتماع مد البدل مع ذات الیاء مع اللین المهمون)

وهك: ﴿وَعَاتَيْتُمُوهُنَّ إِحْدَهُنَّ قِنْطَارًا فَلَا تَأْخُذُوا مِنْهُ شَيْئًا﴾، [نيساء: 20].

خویندنه وه دروسته کان	وَعَاتَيْتُمُوهُنَّ	إِحْدَهُنَّ	شَيْئًا
	دریژکړدنه وه به دهل	ږه گه ز یائیبه کان	لیین ی هه مزهدار
1	دوو جووله	کړدنه وه	چوار جووله
2	چوار جووله	که مکړدنه وه	چوار جووله
3	شەش جووله	کړدنه وه	شەش جووله
4	شەش جووله	کړدنه وه	شەش جووله
5	شەش جووله	که مکړدنه وه	چوار جووله
6	شەش جووله	که مکړدنه وه	شەش جووله

کوښونه وهی په گز یانیه کانی و لیین ی مه هموز له گهل (دريژکړدنه وهی به دهل لکاو) له گهل

دريژکړدنه وهی (به دهل وه ستاو له سهر)

(اجتماع ذات ياء مع اللين المهموز مع [مد بدل موصول] مع مد [بدل موقوف عليه])

وهك: ﴿فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ سَمْعُهُمْ وَلَا أَبْصَرُهُمْ وَلَا أَفْعِدْتُهُمْ مِّنْ شَيْءٍ إِذْ كَانُوا يَجْحَدُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَحَاقَ بِهِم مَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ﴾، [نه حقاف: 26].

خویندنه وه دروسته کانی	په گز یانی	لیین ی هه مزهدار	به دهل	به دهل له سهر وه ستاو
1	کړدنه وه	چوار جووله	دوو جووله	دوو جووله
2	کړدنه وه	چوار جووله	دوو جووله	چوار جووله
3	کړدنه وه	چوار جووله	دوو جووله	شەش جووله
4	کړدنه وه	چوار جووله	شەش جووله	شەش جووله
5	کړدنه وه	شەش جووله	شەش جووله	شەش جووله
6	که مکړدنه وه	چوار جووله	چوار جووله	چوار جووله
7	که مکړدنه وه	چوار جووله	چوار جووله	شەش جووله
8	که مکړدنه وه	چوار جووله	شەش جووله	شەش جووله
9	که مکړدنه وه	شەش جووله	شەش جووله	شەش جووله

◀ شه شه: کوښونه وهی دریژکړدنه وهی به دهل و لیين له وشه (سوات) (نه وه بوی کوښان دووان به کار دیت) له گهل په گهل ز یائییه کان:

به دلنیا ییه وه کوښونه وهی دریژکړدنه وهی به دهل و لیين له وشه (سوات) (نه وهی بو کوښ دووانه به کار دیت) له گهل په گهل ز یائییه کان ده بیته پینچ خویندنه وهی دروست، له قورناتی پیروز، وه: ﴿يَبْنَىٰ عَادَمَ قَدْ اَنْزَلْنَا عَلَیْکُمْ لِبَاسًا یُّوْرِی سَوَاعَتَکُمْ وَرِیْشًا وَلِبَاسُ التَّقْوٰی ذٰلِکَ خَیْرٌ ذٰلِکَ مِنْ اٰیَةِ اللّٰهِ لَعَلَّهٖمْ یَذَّکَّرُوْنَ﴾، [نه عرف: 26].

وهړش پینچ خویندنه وهی دروستی هه یه بهم شیوه یه:

پیش خستنی به دهل له سهر لیين ﴿سَوَاعَتٍ﴾ له سهر په گهل ز یائییه کان
(تقدم البدل علی لین ﴿سَوَاعَتٍ﴾ علی ذات الیاء)

خویندنه وه دروسته کان	ءآدم	سَوَاعَتِکُمْ	آلَّتَقْوٰی
	به دهل	لیين له سوات (نه وهی بو کوښان دووان به کارهاتوه)	په گهل ز یائییه کان
1	دوو جووله	دوو جووله له لیين	کړدنه وه
2	چوار جووله	دوو جووله له لیين	که مکړدنه وه
3	چوار جووله	چوار جووله له لیين	که مکړدنه وه
4	شش جووله	دوو جووله له لیين	کړدنه وه
5	شش جووله	دوو جووله له لیين	که مکړدنه وه

تیبینی بکه نه و نایه ته پیروزه ی پابوردو و سى دریژکړدنه وهی به دهل تیدایه بهم شیوه یه: ﴿ءآدم﴾ و ﴿سَوَاعَتِکُمْ﴾ و ﴿ءآیٰتِ﴾، -نه وه یه کسانه له دریژکړدنه وه- وه دریژکړدنه وهی لیين له ﴿سَوَاعَتِکُمْ﴾، وه په گهل ز یائییه کان له ﴿آلَّتَقْوٰی﴾.

پېش خستنی لیين له وشه‌ی ﴿سَوَّاتٍ﴾ له سهر به دهل له سهر ره گه‌ز یانیه کان

(تقدم لین ﴿سَوَّاتٍ﴾ علی البدل علی ذات الیاء)

وهك: ﴿لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا وُورِيَ عَنْهُمَا مِنْ سَوَّاتِهِمَا وَقَالَ مَا نَهَاكُمَا رَبُّكُمَا عَنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ إِلَّا أَنْ تَكُونَا مَلَكَتَيْنِ أَوْ تَكُونَا مِنَ الْخَالِدِينَ﴾، [نه‌عرف: 20].

سَوَّاتِهِمَا	سَوَّاتِهِمَا	نَهَاكُمَا	خویندنه وه دروسته کان
لیين له سوات (به کارهاتو بو کو یان دووان)	به دهل	ره گه‌ز یانیه کان	
دووجووله له لیين	دووجووله	کردنه وه	1
دووجووله له لیين	چوار جووله	که مکړدنه وه	2
دووجووله له لیين	شهش جووله	کردنه وه	3
دووجووله له لیين	شهش جووله	که مکړدنه وه	4
چوار جووله له لیين	چوار جووله	که مکړدنه وه	5

پېش خستنی ره گه‌ز یانیه کان له سهر لیين له وشه‌ی ﴿سَوَّاتٍ﴾ له سهر به دهل

(تقدم ذات الیاء علی لین ﴿سَوَّاتٍ﴾ علی البدل)

وهك: ﴿فَدَلَّلَهُمَا بِغُرُورٍ فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا سَوَّاتُهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ.....﴾، [نه‌عرف: 22].

سَوَّاتُهُمَا	فَدَلَّلَهُمَا	سَوَّاتُهُمَا	خویندنه وه دروسته کان
به دهل	لیين ی سوات (نه وهی به کارهاتووه بو کو یان دووان)	ره گه‌ز یانیه کان	
چوار جووله	دووجووله له لیين	کردنه وه	1
شهش جووله	دووجووله له لیين	کردنه وه	2
چوار جووله	دووجووله له لیين	که مکړدنه وه	3
شهش جووله	دووجووله له لیين	که مکړدنه وه	4
چوار جووله	چوار جووله له لیين	که مکړدنه وه	5

بابه تی پیتی رائه کان

مه زهه بی وادېش له پیتیرانه کان

1- وادېش هه مو پیته پائیکی فته تدار یان ضه ممه دار لاواز دهکات، به لام ده بیټ یائی زه نه دار یان که سره ی په سنی له پیش هاتبیټ و له یه که وشه دا هاتبیټ، وهک: ﴿بَشِيرًا، سِرَاجًا، نَخْرَةً، سِيرُوا، وَتُعْزِرُوهُ، غَيْرَ، الطَّيْرُ﴾ به لام نه گهر که سره ی پیش پیتی رائه که په سنی بوو، واته: له بنچینه ی وشه که نه بوو، یان پیتی یائه که پچراو بوو یان جووله دار بوو نه وه لاواز بونی تیډا نیه وهک: ﴿بِرَسُولٍ، فِي رَيْبٍ، الْخَيْرَةُ﴾، به لکو لیږده دا بهم شیوه ده بیټه پیتی پائی قه له وه نه که لاواز.

2- نه گهر زه نه به که ویټه نیوان پیتی (ر) و که سره، وهک: ﴿إِخْرَاجًا، إِجْرَامِي، كِبْرَةً﴾ نه وه زه نه نابیټه هو ی نه مانی لاواز بونی پیته رائه که، ته نه مه گهر زه نه که یه کیټ بی له پیته کانی (ص - ط - ق) ⁽¹⁾، وهک: ﴿إِصْرًا، قَطْرًا، وَقَرًا، مِصْرًا﴾، چونکه ده بیټه ناوبریکی بته وه له نیوان که سره و پیتی (ر).

3- لاواز کراوه، پیتی (ر) یه کهم له ﴿بَشَرٍ﴾ ⁽²⁾، [مورسه لات: 32]. نه گهر بوه سستی له سهری نه وه پائی دووهم لاواز ده بیټ به هو ی لاوازی یه کهم.

4- پیتی (ر) لاواز ده بیټ نه گهر زه نه دار بو به زه نه یه کی په یداکراو، وه پیتی پیش خو ی که مکړدنه وهی بو ده کریټ، وهک: ﴿الْبَارِ﴾.

⁽¹⁾ ته نه نه وه سی پیته (استعلاء) نه هاتووه له قورنئی پیروژ، زیاد له سهر نه وهش پیتی (خ)، هاتوه به لام جیاکراوته وه چونکه نابیټه هو ی پچران و به پیتی سهر به خو نه ژمار ده کریټ.

⁽²⁾ یاسای گشتی ده لیټ هو ی لاوازدنی پیتی راو بونی که سره یه پیش پیتی راو به لام نه وه وشه یه پیچه وانه ی یاسایه چونکه هو ی لاوازدنی لیږده بوونی که سره یه له دوا ی پیتی راو.

5- پیتی (ر) لاواز ده کړیت ته گهر جووله که ی که مکړدنه وهی بو کرابیت، وهک:

﴿رَعَا، الْمَرْءُ﴾

6- ودهرش پیتی (ر) قهلهو دهکات ته گهر دووباره بیته وه، نه ودهش له قورنانی پیروژدا نه هاتووه تهنه له پینج وشه دا نه بیت، نه و وشانهش زیاتر له شوینیک دووبار بوته وه بهم شیوه یه: ﴿ضَرَّارًا، مَدَّرَارًا، إِسْرَارًا، فِرَارًا، الْفِرَارُ﴾، لیږده دا قسه مان له سهر پیتی رایی یه که مه - چونکه تو ته گهر پیتی (ر) یه که م لاواز بکه ی نه وه پیویست ده بیت پیتی (ر) ی دووه میس لاواز بیت -.

7- پیتی (ر) قهلهو ده کړیت ته گهر پیتنه کانی به رزی (حروف الاستعلاء) به دوا ی داهات به مخرجیک ته لیف بکه ویتنه نیوانیان وهک: ﴿صِرَاطًا، إِعْرَاضًا، الْفِرَاقُ، وَالْإِشْرَاقُ﴾.

8- ودهرش پیتی (ر) قهلهو دهکات له ﴿إِزْمَ﴾ له نایه تی: ﴿إِزْمَ ذَاتِ الْعِمَادِ﴾، [فه جر: 7]، چونکه ناویکی بیگانه یه یان به ناویکی بیگانه ده جیت.

9- پیتی (ر) قهلهو ده کړیت ته گهر زه ننه یه کی که سره داری په یداکراو بکه ویتنه پیش پیتی (ر) ی فه تده دار وهک: ﴿أَمْرًا﴾ له کاتی دهست پیکردن به و، نه مه که سهر یه کی په یداکراو چونکه دروست نابیت تهنه له کاتی دهست پیکردن به و وشه نه بیت.

10- ودهرش پیتی (ر) ی فه تده دار قهلهو دهکات ته گهر زه ننه داریکی هات بیت له پیشی و پیشی نه ویش که سر بیت، (واته: مهرجه کانی لاواز کردن) له ناویکی که عه ره بی نه بیت، نه ودهش روی نه داوه له قورنانی پیروژ تهنه له م وشانه نه بیت: ﴿إِبْرَاهِيمَ، إِسْرَءِيلَ، عِمْرَانَ﴾ له هیچ وشویه کی تر.

11- له ودهرش هاتووه لاواز کردن و قهلهو کردن، به لام قهلهو کردن له پیش تره نه ودهش له حهوت وشه دا بهم شیوه یه: ﴿ذُكْرًا، سِتْرًا، حِجْرًا، إِمْرًا، وَزْرًا، وَصَهْرًا، حَيْرَانَ﴾، شهش وشه ی یه که م له سهر کیشی (فعلاً) پیتی (ر) یش بوته لام الفیعل.

ناگادار کړدنه وه:-

➤ وېرش پیتی (ر) لاواز دهکات لهکاتی که مکړدنه وهی نه و ئهلیفه ی که له دواي پیتی (ر) هاتووه وهک: ﴿بُشْرَى، سُكْرَى﴾، نه و لاواز کړدنه ش به هو ی شوین کهوتنی که مکړدنه وهی ئهلیفه کهیه بی جیاوازی پراو بوچون.

➤ وېرش هاوپایه لهگهل حه فص لهسهر نه و وشانه ی پیتی (ر) یان تیډایه و به دوو شیوه ده خویندړینه وه لای پېشه واه حه فص، واته: وېرش قهله وکړدن و لاواز کړدن ئه نجام ددات بهم شیوه یه:

1- ﴿الْقَطْرِ﴾، [سهبه ۶: ۱۲]. جیاوازی هیه لهسهر پیتی (ر) له باری وهستاندا له نیوان قهله و کړدن و لاواز کړدن، به لام لاواز کړدن له پېشته به پیی سهر کړدنی بنچینه ی خو ی و به کار کړدن به له باری نه وهستاندا، به لام له باری نه وهستاندا نه وه ده بیته پیتته پائیکی لاواز.

2- ﴿مِصْرَ﴾، [یونس: ۸۷] و [یوسف: ۲۱+۹۹] و [زخروف: ۵۱]. له باری نه وهستاندا نه وه پیتی (ر) قهله و ده کړیت، چونکه پیتی ئیستیعلاء کهوتوته نیوان نه و کهسره [نه مه جیاکراوته وه] به لام له باری وهستاندا جیاوازی لهسهر دروست بووه له نیوان قهله و کړدن و لاواز کړدن به لام قهله و کړدن پېش ده که ویت.

3- ﴿فِرْقٍ﴾، [شوعه پرا: ۵۱]. جیاوازی هیه لهسهر پیتی (ر) له باری وهستان و نه وهستاندا له نیوان قهله و کړدن و لاواز کړدندا.

➤ ﴿فَأَسْرٍ﴾، [هود: ۸۱] و [حیجر: ۶۵] و [دوخان: ۲۳]. وېرش نه م وشه ی به همزه ی لکاو خویندوته وه به دهل همزه ی پچراو بهم شیوه یه: ﴿فَأَسْرٍ﴾، نه وه لابر دراوه له گوتندا، حوکمی نه م وشه یه نه وهیه که دروسته قهله و کړدن و

لاوازکردن له باری وهستاندا، بهلام لاوازکردن پیش دهکوهیت به پیی بنچینهی خوئی و به کارکردن به له باری نه وهستاندا.

➤ له وشه ی: ﴿اَسْرَ﴾ که به رانبر بیت به ﴿اَنَّ﴾ له دوو شویندا هاتووه ئهوانیش، [طه: 77] و ﴿اَنَّ اَسْرَ بَعْدَی﴾، [شوعه را: 52]. پیشه واه وهرش پیی (ر) لاواز دهکات له باری وهستان وهنه وهستاندا، به هوکاری نه وهی که ئه م وشه یه به همزه ی لکاو ده خوینیته وه به دهل همزه ی چپراو، دواتر ئه و پیته نونه ی دهکوهیته پیی که سرهدار دهکات به هوئی که یشتنه دوو زه ننه.

➤ کوښونه وهی وشه ی (ذکراً) و باس کردنی له گهل دريژکردنه وهی به دهل لای وهرش: -

لای وهرش قه دهغه یه: دريژکردنه وهی چوار جووله به دهل و لاوازکردنی وشه ی: ﴿ذَكَرًا﴾ باس کردنی - مه به ست له باس کردنی واته: ئه و شه ش وشه ی له برگه ی یازده هم هاتبو له رابردودا - که واته: ئه م خویندنه وه قه دهغه یه یه کیکه له و شه ش خویندنه وانه که ده بیته [3 به دهل × دوو خویندنه وه (قه له و کردن و لاواز کردن)].

دکتور ئه یمه ن سوید کورتی کردوته وه له م هونراوه:

وإن تُرَقِّقْ نَحْوَ (ذَكَرًا) يَا فُلَا وَذَا لُورْش لَا تَوْسِطَ بَدَلَا

تیبینی: -

له وشه ی: ﴿حَيْرَانَ﴾ دروسته قه له و کردن و لاواز کردن، بهلام قه له و کردن پیش دهکوهیت ئه و ش به شیوه یه ک به دهل بخوینیته وه.

کوښونه وهی وشه **﴿ذِکْرًا﴾** و باس کردنی له گهل دريژکردنه وهی به دهل

(اجتماع **﴿ذِکْرًا﴾** و بابه مع مد البدل)

وهك: ﴿فَاذْكُرُوا اللَّهَ كَذِكْرِكُمْ آبَاءَكُمْ وَأَوْ أَشَدَّ ذِكْرًا﴾، [به قه پره: 200].

ذِکْرًا	عَابَاءَكُمْ	
(ذِکْرًا) و باس کردنی	به دهل	خویندنه وه دروسته کانی
قه له و	دو و جووله	1
لاواز	دو و جووله	2
قه له و	چوار جووله	3
قه له و	شه ش جووله	4
لاواز	شه ش جووله	5

کوښونه وهی **﴿ذِکْرًا﴾** و باس کردنی له گهل پره گز يائييه کانی و دريژکردنه وهی به دهل لای و ه پش: -

قه ده غه يه لای و ه پش پيښ خویندنه وه به م شيويه: دريژکردنه وهی دو و جووله ی به دهل و که مکړدنه وهی پره گز يائييه کانی، پاشان قه ده غه يه له گهل دو و خویندنه وه له وشه ی (ذکراً) و باس کردنی، دريژکردنه وهی چوار جووله به دهل له گهل کردنه وهی پره گز يائييه کانی، دواتر قه ده غه يه له گهل دو و خویندنه وه له وشه ی (ذکراً) و باس کردنی، دريژکردنه وهی به دهل و که مکړدنه وهی پره گز يائييه کانی و لاواز کردنی وشه ی (ذکراً) و باس کردنی.

کوښونه وهی وشهی ﴿ذِکْرًا﴾ و باسکردنی له گهډ په گهډ یانیه کان و دريژکردنه وهی به دهل
(اجتماع ﴿ذِکْرًا﴾ وبابه مع ذات الیاء مع مد البدل)

وهك: ﴿وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَىٰ وَهَارُونَ الْفُرْقَانَ وَضِيَاءً وَذِكْرًا لِّلْمُتَّقِينَ﴾، [نه نبیاء: 48].

خویندنه وه دروسته کان	به دهل	په گهډ یانیه کان	(ذکرًا) و باسکردنی	و ذکرًا
1	دوو جووله	کردنه وه	قه له و	
2	دوو جووله	کردنه وه	لاواز	
3	چوار جووله	کردنه وه	قه له و	
4	شش جووله	کردنه وه	قه له و	
5	شش جووله	کردنه وه	لاواز	
6	شش جووله	که مکړنه وه	قه له و	
7	شش جووله	که مکړنه وه	لاواز	

باسی پیتی لاهه کان

لای وهرش پیتی (ل) سی باری هیه⁽¹⁾:

✓ یه کهم: نه ستور کردنی پیتی (ل) نه وهش به دوو مهرج:

أ- ده بیټ پیتی (ل) فه تحه دار بیټ.

ب- ده بیټ پیتی (ل) بکه ویتنه دواى یه که لهو سی پیتانه: «ص» یان «ط»
یان «ظ» (واته: پیته کان (الإطباق) جگه له پیتی (ض) نه بیټ، به لام
به مهرجیک ده بیټ نهو پیتانه فه تحه دار بین یان زهننه دار.

✓ دووهم: هه ردوو خویندنه وه دروسته: نه وهش لاهه بارانه ی خواره وه:

أ- نه گهر نه لیف بکه ویتنه نیوان پیتی (ل) و یه که لهو سی پیتانه ی باس کران
له رابردوو.

ب- پیتی (ل) ی که له کوټایى وشه دا هاتوو نه وهی مهرجه کانی قهله وکردنی
تیدابیټ، له باری وه ستاندا.

ت- نه گهر له دواى بیټ نه لیف ی وهرگیراو له پیتی (ی)، به مهرجیک نه بیټه
سهره تاي ثایه ت، وه تییدا هیه: -

- قهله وکردن و کردنه وه، نهو هیان پیټش ده که ویت.

- لاوازکردن و که مکردنه وه.

✓ سییهم: لاوازکردن، نه وهش جگه له وانه ی باس کران.

⁽¹⁾ به جیا کردنه وهی پیتی (ل) له وشه ی: (الله)، چونکه وهرش هاوړایه له سهر نهو پیته لاهه له گهل
پېشه واده فص.

مه زهه بی وده وېش ده رباردهی پېته لاهه کان

1- وده وېش هه مو پېته لاهه میکی فته تده دار قه له و ده کات، نه گهر بکه وېته دواي پېته کانی (ص) یان (ط) یان (ظ) فته تده دار بیټ یان زه نه، جیا وازیش نیه پېته لاهه که شه دده دار بیټ یان بی شه دده، له ناو ده راس ت بیټ یان کوتایی، وهک: ﴿الصَّلَاةُ، إِصْلَاحًا، اَلطَّلُقُ، مَطْلَعٌ، وَظَلَّلْنَا، وَمَا ظَلَمُونَا، تُظْلَمُونَ﴾.

2- وده وېش پیتی (ل) به قه له وو لواز ده خویندنه وه، به لام قه له وکردن پیش ده که ویت، نه ودهش له کاتی که ده نه گهر نه لیف بکه ویت نه یوان پیتی (ل) و یه که له پېته کانی رابردو، نه ودهش ته نه له سی وشه هیه له قورنای پیروز که نه مانه ن:

وشه ی یه که م: ﴿طَالَ﴾ نه وده یان له سی شوین هاتووه [طه: 86] و [نه نبیاء: 44] و [حه دید: 16]، ﴿مِنْ قَبْلِ فَطَالٍ عَلَيْهِمُ الْآمَدُ﴾.

وشه ی دووهم: ﴿يُصْلِحَا﴾⁽¹⁾ نه ودهش له یه که شوین هاتووه به م شیوه یه: ﴿فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يَصْلِحَا بَيْنَهُمَا صُلْحًا﴾ [نيساء: 128].

وشه ی سییه م: ﴿فِصَالًا﴾ له یه که شوین هاتووه نه ویش: ﴿فَإِنْ أَرَادَا فِصَالًا عَنْ تَرَاضٍ﴾ [به قه ره: 233].

نه ودهی سهیری نه لیف بکا به ناوېر نه ژماری نه کا نه وه پیتی (ل) قه له و ده کات له هه رسی وشه کاند، با نه ودهش بزانیټ که دروسته قه له وکردن و لواز کردنی له وشه کانی رابردو له گهل هه رشیوه یه که له شیوه کانی به دهل، ته نه له وه نه بی قه ده غه یه قه له وکردن

⁽¹⁾ وده وېش نه م شوینه به فته تده دار کردنی پیتی (ی، ص، ل) له گهل شه دده دار کردنی پیتی (ص) و زیاد کردنی نه لیف له دواي نه و.

به دریژکردنه وهی دوو جووله به دهل له یهك شویندا له وانهی پابردو هاتووه، ئه ویش له نایه تی: ﴿فَإِنْ أَرَادَا فِصَالًا﴾.

کوبونه وهی وشهی ﴿فِصَالًا﴾ له گهل دریژکردنه وهی به دهل:

ناشکرایه که لای وده پش سی خویندنه وه هیه به دهل، ئه ویش دریژکردنه وهی دوو جووله و چوارو شهش جووله، وه بوی هیه له وشهی: ﴿فِصَالًا﴾ قه له وکردن و لاواز کردن، ئه ودهش ده بیته شهش خویندنه وهی عه قلی، به لام بومان دروسته له و شهش شوینه پینج خویندنه وهی کرداری.

قه ده غه یه لای وده پش: دریژکردنه وهی دوو جووله ی به دهل و قه له وکردن.

کوبونه وهی وشهی ﴿فِصَالًا﴾ و دریژکردنه وهی به دهل

(اجتماع لفظ ﴿فِصَالًا﴾ مع مد البدل)

نایه تی: ﴿فَإِنْ أَرَادَا فِصَالًا عَنْ تَرَاضٍ مِّنْهُمَا وَتَشَاوُرٍ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا وَإِنْ أَرَدْتُمْ أَنْ تَسْتَرْضِعُوْا أَوْلَادَكُمْ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِذَا سَلَّمْتُمْ مَا آتَيْتُمْ بِالْمَعْرُوفِ﴾، [به قه ره: 233].

خویندنه وه دروسته کانی	فِصَالًا	آتَيْتُمْ
1	قه له و	دوو جووله
2	قه له و	شهش جووله
3	لاواز	چوار جووله
4	لاواز	چوار جووله
5	لاواز	شهش جووله

3- وهرش به قهله وکردن و لاواز ده خویندنه وه نه وه پېته لاهه زه ننه داربیت له باری وستاندا، به لام قهله وکردن پیش ده که ویت، نه وهش له شش وشه دا هاتوه که نه مانه ن:

وشه ی یه که م: ﴿أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ﴾، [به قه ره: 27].

وشه ی دوو هم: ﴿فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوتُ﴾، [به قه ره: 249].

وشه ی سیبهم: ﴿وَقَدْ فَصَلَ لَكُمْ مَّا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ إِلَّا﴾، [نه نعم: 119].

وشه ی چوار هم: ﴿فَوْقَ الْحَقِّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾، [نه عرف: 118].

وشه ی پینج هم: ﴿... وَءَاتَيْنَاهُ الْحِكْمَةَ وَفَصَلَ الْخِطَابِ﴾، [ص: 20].

وشه ی شه شه م: ﴿ظَلَّ وَجْهُهُ مُسَوِّدًا﴾، [نه حل: 58].

چونکه نه وهی لاوازیان بکات سهیری زه ننه ی پهیدا کراو ده کات، و نه وهی قهله ویان بکات سهیری نه وه ده کات که فه ته داره له باری نه وستاندا.

4- نهو پېته لاهه ده که ویتنه دوا ی پیتی (ص) و نه لیف ی وهرگیراو له پیتی (ی) به دوا دیت و نابیتنه کو تایی نایه ت، نه وه دوو خویندنه وهی هیه لای وهرش:

أ- قهله وکردنی پیتی (ل) و فه ته دارکردنی نهو نه لیفه ی ده که ویتنه دوا ی نهو، نه وهش پیش ده که ویت.

ب- لاوازکردنی پیتی (ل) و یه که م کردنه وهی نهو نه لیفه ی ده که ویتنه دوا ی نهو، نه وهش له شش وشه دا هاتوه به م شیویه: -

• وشه ی: ﴿مُصَلَّى﴾ له نایه تی: ﴿وَأَتَّخِذُوا مِنْ مَّقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى﴾⁽¹⁾. [به قه ره: 125]. نه وهش له باری وستاندا.

⁽¹⁾ (وَأَتَّخِذُوا) ی به فه ته دارکردنی پیتی (ح) خویندنه وه.

• وشه ی: ﴿يَصْلِيْهَا﴾، له نایه تی: ﴿... ثُمَّ جَعَلْنَا لَهُ جَهَنَّمَ يَصْلِيْهَا مَذْمُوْمًا مَّذْحُوْرًا﴾، [نيسراء: 18]، و نایه تی: ﴿لَا يَصْلِيْهَا اِلَّا الْاَشْقَى﴾، [لهیل: 15].

• وشه ی: ﴿وَيَصْلِيْ﴾⁽¹⁾، له نایه تی: ﴿وَيَصْلِيْ سَعِيْرًا﴾، [ئینشیقاق: 12].

• وشه ی: ﴿يَصْلِيْ﴾، له نایه تی: ﴿الَّذِي يَصْلِي النَّارَ الْكُبْرَى﴾، [ئه علی: 12]،
ئوهش له باری وهستاندا.

• وشه ی: ﴿تَصْلِيْ﴾، له نایه تی: ﴿تَصْلِيْ نَارًا حَامِيَةً﴾، [الغاشیه: 4].

• وشه ی: ﴿سَيَصْلِيْ﴾، له نایه تی: ﴿سَيَصْلِيْ نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ﴾، [مهسه د: 3].

به لام: ئه گهر ئوهیان هات [واته: ئه و پېته (ل) ی ده که وېته دواى پېتى (ص) و له دواى ئه و ئه لېف ی وەرگیراو له پېتى (ی)] وله کوټایى نایه ت دا بوو، ئه وه لاوازکردنى پېتى (ل) دیارى ده کړیت له گهل که مکړدنه وهی ئه لېف، ئه وهش نه هاتوه ته نها له سى شوین نه بیټ ئه وانیش له و سوړه تانه ی که که مکړدنه وه ده کړیت له سهره نایه تاکانیان به یه ک دهنگی، که ئه وانن:

1- ﴿فَلَا صَدَقَ وَلَا صَلَّى﴾، [قیامه: 31].

2- ﴿وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّى﴾، [ئه علا: 15].

3- ﴿عَبْدًا إِذَا صَلَّى﴾، [عه له ق: 10].

⁽¹⁾ وهرش ئه و وشه ی به ضمه ممدارکردنى پېتى (ی) و فته تدارکردنى پېتى (ص) و شه دده دارکردنى پېتى (ل) خویندو ته وه، به پېچه وانه ی حه فص، چونکه ئه و به فته تدارکردنى پېتى (ی) و زه ننه دارکردنى پېتى (ص) و ناسان خویندنه وهی پېتى (ل) ده خوینیته وه.

ناگادارکړنه وه:-

➤ که مکړدنه وه و قهله وکړدن به یه که وه کوڼا بنه وه، قهله وکړدنې (ل) له گهل کړدنه وهی
 په گهن یائیه کان و که مکړدنه وهی پیتی (ی) و لاوازیونی پیتی (ل).

➤ پیویسته ناگاداریین له قهله وکړدنې پیتی (ل) ی دووهم له ﴿وَزَلَّلْنَا، فَيَظْلَلْنَ﴾،
 نه وه یان لاوازه، قهله وکړدن ته نها له پیتی (ل) ی یه که مه.

➤ له باری نه وه ستاندا له (مصلی، یصلی) هه روهک له نایه تی: ﴿وَأَتَّخِذُوا مِنْ مَّقَامِ
 إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى وَعَهِدْنَا إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ﴾⁽¹⁾، [به قه په: 1254] و نایه تی: ﴿الَّذِي يَصَلِّي
 النَّارَ الْكُبْرَى﴾، [نه علا: 12]. بو پیتته لاهه که نیه ته نها قهله وکړدن نه بیټ، نه وهش
 به هو ی لا بردنی نه وه نه لیفه ی ده که ویټه دوا ی نه وه.

تیبینی:-

به جیاوازی له بابته تی پیتته کانی (ر) و (ل) نه وانه ی که له رابردو باسکران، نه و پیشهوا
 وهرش هاوپایه له گهل پیشهوا حه فص له بابته تی قهله وکړدن و لاوازیون، به
 جیاکړدنه وهی یهک بنچینه نه بی نه ویش پله ی قهله وکړدنې پیتی (خ) ی زهنه داره،
 نه وهی

که سره ی له پیشدا هاتووه و له دوا ی نه و پیتی (ر) ی فه تته دار هه یه وهک: ﴿إِخْرَاجُهُمْ﴾،
 لیړه دا حه فص جیا ی ده کاته وه له قهله و بونی ریژهی و ده یکه ریښته وه بو پله ی قهله و
 کړدن، چونکه پیتی (ر) لای نه و قهله وه ده چیته ژیر باری پله ی چواره م له ریزه بندی
 پله کانی قهله وکړدن، دووهمیان له پوی کرداری دا، به لام لای پیشهوا وهرش نه و ده چیته
 باری قهله وکړدنې نسبی چونکه پیتی (ر) له و وشه دا لاوازه.

⁽¹⁾ ﴿وَأَتَّخِذُوا﴾ به فه تته دارکړدنر پیتی (خ) ده خویند ریټه وه.

بابه تی یائی دانه پال

یائی دانه پال (نیضافه): ټهو پیتته یائیه که عهړې به کاری دینن بو دهرپرینی کهسی قسه کهری تاک، وهک: ﴿بِکِتَابِ﴾، پیتی یائی دانه پال زیاده له سهر بنچینه ی وشه که (له بنچینه ی وشه که دا پیتی یائی پیوه نیه به لام بو ی زیاد کراوه). به وشه ی: (زیاده) ټهو پیتته یائیه ناگریته وه که زیاده نیه و بنچینه ی خو یه تی وهک: (یَهْدِی، سَوِّی).

به وشه ی: (تاک) ټهو پیتته یائیه دهرچوو که بو تاک به کار نه هاتووه، وهک: ﴿حَاضِرِ﴾.

پیتی (ی) له م وشه دا بو جه معی موزه کهری سالم به کار هاتووه نهک بو تاک (مفرد).

به وشه ی: (قسه کار) ټهو پیتته یائیه ناگریته وه که بو کهسی دووهم (مخاطب) به کار هاتووه، وهک: ﴿فَکُلِ وَاشْرَبِ﴾.

یائی دانه پال: ده چیتته سهر ناو (اسم) و کار (فعل) و پیت (حرف) وهک: (سَبَّیْل، ذَرُوْنِی، فَاِیْنِ).

ټه گهر (ی) دانه پال چوووه سهر (فعل) ټه وه نه صبه ی شوینی ودرده گریته، وهک: ﴿اَوْزَعْنِی﴾، [نه مل: 19].

ټه گهر یائی دانه پال له گهل ناو بوو ده بیته مه جروری شوینی، وهک: ﴿ذِکْرِی﴾، [طه: 14].

ټه گهر یائی دانه پال له گهل پیت هات، ده بیته مه جروری شوینی، وهک: ﴿وَلِی دِیْنِ﴾، [کافرون: 6].

وده بیته مه نصوبی شوینی ټه گهر له گهل (اِنَّ) و خوشکه کانی هات (اِنَّ و اخواتها) وهک: ﴿اِنَّیْ اَحَافٌ﴾، [نه نعام: 15].

نیشانه ی یائی دانه پال ئه وهی به بتواندریټ پیټی(ک) یان پیټی(ه) بخریټه شوینی، وهک: (فَطْرَنِي) ده بیټه فطرک و فطره.

عه پرب یائی دانه پال زهنه دار دهکات وهه ندی جار فته داری دهکات.

گوتراوه زهنه دارکردنی پیټی(ی) دانه پال بنچینه یه، چونکه خوی مه بنیه (نه گوره له جووله دا) بنچینه ی مه بنی (نه گور له جووله دا) زهنه یه.

یائی دانه پال له زوربه ی شویندا له قورئانی پیروز به زهنه داری هاتووه.

وه گوتراوه فته دارکردنی یائی دانه پال بنچینه ی دوو مه، واته: فته داری بنچینه یه و زهنه داریشی به هه مان شیوه بنچینه یه، چونکه یائه که ناوه، ئه و ناوه ی که ده بیټه پیټ و نابیت به مه رفوع، به هیټ ده بیټ به جووله، فته دارکردن بو سوک کردنه، به لام بوچوونی یه که م به هیټ تره.

له قورئانی پیروز پیټی(ی) دانه پال 876 جار هاتووه، دابهش ده بیټ به سهر سی بهش، بهم شیوه ی خواره وه: -

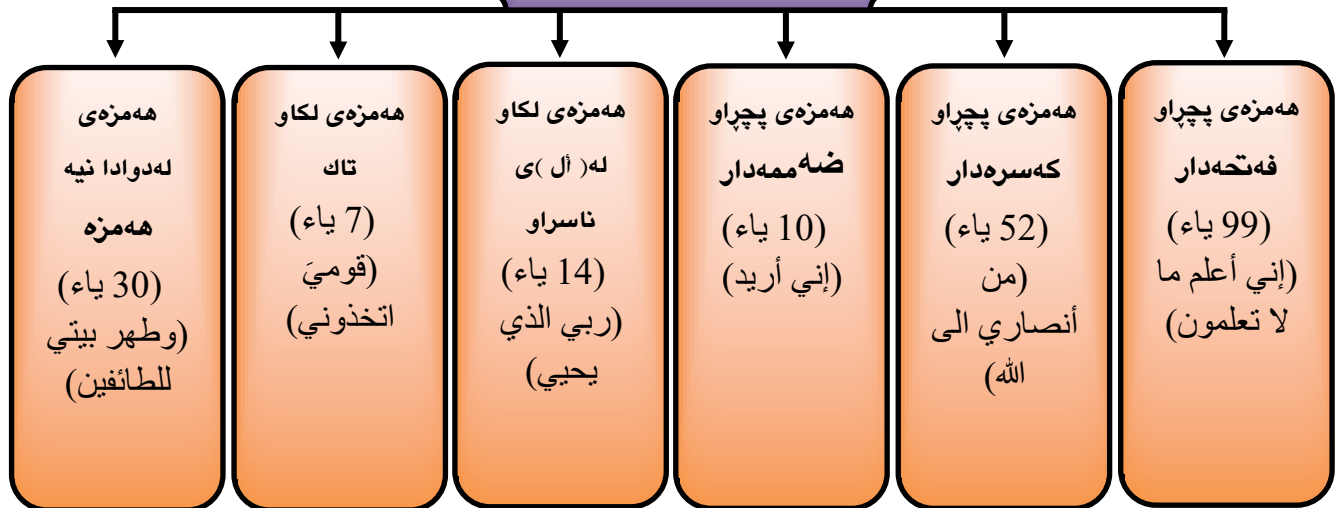
أ- قورائه کان یهک دهنگن له سهر پیټی(ی) دانه پال که زهنه دار دهکریټ، ئه وهشیان زور ترینه، وهک: ﴿إِنِّي جَاعِلٌ﴾، [به قه پره: 30]، کو ی گشتی(ی) دانه پال بهم شیوه یه دهگاته 566 یاء.

ب- قورائه کان یهک دهنگن له سهر پیټی(ی) دانه پال که فته دار دهکریټ، وهک: (بَلَّغْنِي الْكِبَرُ)، [ئالی عیمران: 40]، کو ی گشتی(ی) دانه پال بهم شیوه دهگاته 98 پیټی یاء.

ت- قورائه کان بوچوونی جیاوازیان هیه له سهر پیټی(ی) دانه پال، ئایه فته دار دهکریټ یان زهنه دار، کو ی گشتی(ی) دانه پال بهم شیوه دهگاته 212 پیټی یاء، ئه وهش له سهر شهش بهش ده بیټ بو ئه وهی له دوا ی خوی دیټ.

جوړه کانی یائی دانه پال

له دواي یائی دانه پال دیتی

مه زهه بی وده رش له سه ریائی دانه پال

❖ وده رش هه موو پېته یائیکی دانه پال فه تحه دار ده کات، که بکه ویته پېش هه مزه ی پچراوی فه تحه دار له هه موو قورنای پیروژدا، وهک: ﴿إِنِّي أَعْلَمُ﴾، ته نها حه وت شوین نه بی به زه ننه ده خویندنه وه به م شیوهیه: -

1. نایه تی: ﴿فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ﴾، [به قه ره: 152].
2. نایه تی: ﴿أَرِنِي أَنْظُرْ إِلَيْكَ﴾، [ئه عراف: 143].
3. نایه تی: ﴿وَلَا تَفْتِنِّي أَلَا فِي﴾، [ته وه به: 49].
4. نایه تی: ﴿وَتَرَحَّمْنِي أَكُنْ مِنْ﴾، [هوه: 47].
5. نایه تی: ﴿فَاتَّبِعْنِي أَهْدِكَ صِرَاطًا﴾، [مه ریهم: 43].
6. نایه تی: ﴿وَقَالَ فِرْعَوْنُ ذَرُونِي أَقْتُلْ مُوسَى﴾، [غافر: 26].
7. نایه تی: ﴿وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ﴾، [غافر: 60].

❖ وده رش هه موو پېته یائیکی دانه پال فه تحه دار ده کات، که بکه ویته پېش هه مزه ی پچراوی که سره دار له هه موو قورنای پیروژ، وهک: ﴿قَالَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ﴾، ته نها نو شوین نه بیت گشت قارینه کان به زه ننه ده خویندنه وه به م شیوهیه: -

1. ﴿قَالَ أَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ﴾، [ئه عراف: 14].
2. ﴿أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ﴾، [یوسف: 33].
3. ﴿قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ﴾، [حیجر: 36].
4. ﴿يُصَدِّقُنِي إِنِّي﴾، [قه صه ص: 34].
5. ﴿قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ﴾، [ص: 79].
6. ﴿وَتَدْعُونَنِي إِلَى النَّارِ﴾، [غافر: 41].

7. ﴿لَا جَرَمَ أَنْتُمْ تَدْعُونَنِي إِلَيْهِ لَيْسَ لَهُ﴾، [غافیر: 43].

8. ﴿فِي ذُرِّيَّتِي إِنِّي تُبْتُ إِلَيْكَ﴾، [ئەحقاف: 15].

9. ﴿لَوْلَا أَخَّرْتَنِي إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ﴾، [مونافیقون: 10].

❖ ودهش هه موو پېته یانیکی دانه پال فه تحه دار ده کات، که بکه ویتته پېش هه مزه ی پچراوی
ضه ممه دار له هه موو قورنای پیرۆز، وهک: ﴿إِنِّي أُرِيدُ﴾، ته نها دوو شوین نه بیټ گشت
قارینه کان به زه ننه ده خویندنه وه به م شیوه یه: -

1. ﴿وَأَوْفُوا بِعَهْدِي أَوْفٍ بِعَهْدِكُمْ﴾، [به قه ره: 40].

2. ﴿قَالَ عَاثُوْنِي أَفْرِغْ عَلَيْهِ قَطْرًا﴾، [كه هف: 96].

شیخی قاضی له هونراو هیه کدا کو یکر دوت ه وه له په رتو وکی (النظم الجامع) (1):

والیاء فافتح عند فتح همزة	أو كسرها أو ضمها إلا التي
في ادعون واذكروني فاتبعني	ترحمين تفتني ذروني أرنی
ذريتي يدعونني تدعونني	معه يصدقني كذا أخرتني
أنظرني آتوني بكهف ثبتت	ويا بعهدي أولا قد سكت

❖ ودهش هه موو پېته یانیکی دانه پال فه تحه دار ده کات، که بکه ویتته پېش هه مزه ی لکاو به [أل

[ی ناسراو، له هه موو قورنای پیرۆز، وهک: ﴿رَبِّ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ﴾.

له م باره وه تیبینیه ک دروست ده بیټ نه وه یش نه وهی زه ننه داری بکات له قارینه کان
نه وه ده توانی لایببات له باری نه وه ستاندا، چونکه زه ننه ی به دوا دا هاتوه.

(1) عه بدوالفتاح ی قاضی له شه رحی (النظم الجامع) ی قیرائاتی پېشه وادهش، قاهره، نوسینگه ی
نه زه ریه بو که لتور، 1403 ک.

له سهر ئه وهش وېرش پېچه وانیهی حه فص ده کات له م باسه دا له یهك شویندا
 ئه ویش: ﴿لَا يَنَالُ عَهْدِي الظَّالِمِينَ﴾، [به قه پره: 124]. حه فص ئه و جوړه به زه ننه ی
 پیته (ی) ده خوینیته وه له یهك شویندا، ئه ویش له سوپه تی به قه پره یه ئه وهی له رابردو
 باس کرا، جگه له م شوینه ئه وانی تر به فه تچه ده خوینیته وه.

❖ وېرش هه موو پیته یائیکی دانه پال فه تچه دار ده کات، که بکه ویته پیش هه مزه ی لکاو ی تاک،
 له هه موو قورنای پیرو ز، وهك: ﴿إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا﴾، ته نها له سی نه بیته به زه ننه
 ده خوینیته وه به م شیوه یه: -

1. نایه تی یه که م: ﴿إِنِّي أَصْطَفَيْتُكَ عَلَى النَّاسِ﴾، [ئه عرف: 144].

2. نایه تی دوو هم: ﴿هَرُونَ أَخِي ۖ أَشَدُّ بِهِ﴾، [طه: 30].

3. نایه تی سییه م: ﴿يَقُولُ يَلَيَّتَنِي اتَّخَذْتُ مَعَ﴾، [فورقان: 27].

ئه وهش دهر ده که ویت که پیته (ی) له هر سی شوینی رابردو لاده چیته له باری
 نه وه ستاندا به هو ی گه یشتنه دوو زه ننه.
 شیخی قاضی له (النظم الجامع) ده فه رمویت⁽¹⁾:

وَعِنْدَ هَمَزِ الْوَصْلِ أَرْبَعُ أَتَتْ
 بَعْدِي اسْمُهُ قَدْ بُيِّنَتْ فِي الذِّكْرِ

وَقَبْلَ لَامِ الْعُرْفِ فَتَحُهَا ثَبَّتْ
 مَفْتُوحَةً قَوْمِي لِنَفْسِي ذِكْرِي

⁽¹⁾ هه مان سهر چا وهی پېشو.

❖ **ودهش هه موو پېته یائیکی دانه پال زهنه دار دهکات، نه گهر هه مزه ی به دوا دانیټ، تهنه لهو یازده شوینه نه بیټ نه وه فته داری دهکات بهم شیوه یه:**

1. ﴿أَنْ طَهَّرَا بَيْتِي لِلطَّائِفِينَ﴾، [به قه پره: 125].
2. ﴿وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ﴾، [به قه پره: 186].
3. ﴿فَقُلْ أَسْلَمْتُ وَجْهِيَ لِلَّهِ﴾، [ئالی عیمران: 20].
4. ﴿وَجْهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ﴾، [ئهنعام: 79].
5. ﴿وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾، [ئهنعام: 162].
6. ﴿وَلِي فِيهَا مَنَارٌ أُخْرَى﴾، [طه: 18].
7. ﴿وَطَهَّرَ بَيْتِي لِلطَّائِفِينَ﴾، [حه ج: 26].
8. ﴿وَمَنْ مَعِيَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ﴾، [شوعه پره: 1180].
9. ﴿وَمَا لِي لَا أَعْبُدُ﴾، [یاسین: 22].
10. ﴿وَإِنْ لَمْ تُؤْمِنُوا لِي فَأَعْتَزِلُونِ﴾⁽¹⁾، [دوخان: 21].
11. ﴿لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ﴾، [کافرون: 6].

⁽¹⁾ ناشارد ریته وه که پیتی (ی) زیاده جیگیر ده بیټ له باری نه وه ستاندا له وشه ی: (فاعتزلون).

تېبینی:

وېرش له م ئایه ته دا: ﴿وَحَيَّاي﴾، [نه نعام: 162]. دوو خویندنه وهی بو هه یه:

أ- ﴿وَحَيَّاي وَمَمَاتِي﴾⁽¹⁾. زهننه دارکردنی پیتی یائی دانه پال له باری وهستان و نه وهستاندا، له گهل دريژکردنه وهی شهش جووله لهو ئه لیفه ی ده که ویتته پیتی له هه ردو باردا به دريژکردنه وهیه کی پيوست.

ب- ﴿وَحَيَّاي وَمَمَاتِي﴾⁽²⁾. فه تحه دارکردنی له باری نه وهستانداو زهننه دارکردنی له باری وهستاندا، له گهل دريژکردنه وهی دوو چوار شهش جووله لهو ئه لیفه ی ده که ویتته پیش خوی به دريژکردنه وهیه کی په یدا کراوی زهننه.

⁽¹⁾ که مکرده وه دهرده که ویت به یه که له خویندنه وه کانی دا له (وَحَيَّاي)، هه روه که چون پیتی (ی) فه تحه دار ده کات له باری نه وهستاندا له (وَمَمَاتِي).

⁽²⁾ که مکرده وه دهرده که ویت به یه که له خویندنه وه کانی دا له (وَحَيَّاي)، هه روه که چون پیتی (ی) فه تحه دار ده کات له باری نه وهستاندا له (وَمَمَاتِي).

بابه تی یانه کانی زیاده

(ی) زیاده: بریتیه له هه موو یائیکی کۆتایی جیگیرکراو له خویندنه وهی زیاده له پینووسی قورنای پیرۆزدا.

یائی زیاده یان ده بیټ (لام) ی وشه بیټ (فعل)، یان ده بیټ یائی قسه کار بیټ (یاء المتکلم).

یائی زیاده ده چیته سهر ناو (اسم) و ده چیته سهر کار (فعل) به لام ناچیته سهر پیت (حرف) وهك: ﴿أَجِيبْ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي﴾ (1).

یائی زیاده به پیتیکی زیده ئه ژمار ده کریټ، لای ئه وانه ی که جیگیریان کردووه (واته: دهیخویننه وه)، به لام ئه وانه ی جیگیری ناکه ن (واته: نایخویننه وه) به زیادی دانانین.

پېشه واه شاطبی ئامازهی به (ی) زیاده کردووه له م هونراوه:

وَدُونْكَ يَاءَاتٍ تَسْمَى زَوَائِدًا لَأَنْ كُنَّ عَنْ خَطِّ الْمَصَاحِفِ مَعْرُلاً

(ی) زیاده ده که ویتته کۆتایی وشه، به لام نانوسریټ و لکاو ناکریټ به وشه، به لکو ته نها ده که ویتته کۆتایی وشه به لام پیوه نالکیندریټ.

(1) پیتی (ی) زیاده جیگیر بووه له دوو وشه، به په هایي هاتووه له لای یه عقوب، نه وه ستانندی بۆ کراوه لای وهرش و باوکی عه مرو باوکی جه عفهر و قالون له یه که له خویندنه وه کانیدا.

به شه کانی یائی زیاده

یائی زیاده دوو جوړی سهره کی هه یه:

- 1- ئه و پیتته یائهی زیاده له سهر وشه، وهك: (نَكِير، وَعِيد، أَكْرَمَن).
- 2- ئه و پیتته یائهی ده بیته بنچینه ی بنه رته ی خو، وهك: (الْمُنَادِ، يَسِر).

له باری نه وه ستاندا جیگیر ده بیته — واته: ده خویند ریته وه — لای ئه و قاریئانه ی جیگیری ده کهن، به لام له باری وه ستاندا لادبرد ریته.

حوکمی یائنه کانی زیاده لای وېش

وه پش پیتی (ی) ی زیاده ی گوتراو ده خویند ریته وه، له باری نه وه ستاندا، وه لایده بات له باری وه ستاندا، وده وه ستیته له سهر ئه و پیتته ی ده که ویتته پېش ئه و، وهك: ﴿قَالَ أَتُمِدُّونَ بِمَالٍ﴾ ← ﴿قَالَ أَتُمِدُّونَ﴾ له باری وه ستاندا.

ده خویند ریته وه به زه ننه داری له باری وه ستان و نه وه ستاندا، ئه وه جیگیره له موصحه فی به صری و لادبردراوه له موصحه فی کوفی.

جیاکراوته وه له وانه ی رابردو:

وشه ی ﴿يَعْبَادُ﴾ له نایه تی: ﴿يَعْبَادُ لَا خَوْفَ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ﴾، [زوخروف: 68]. وېش به جیگیرکردنی پیتی (ی) ی زه ننه دار ده خویند ریته وه له باری وه ستان و نه وه ستاندا، ئه وهش جیگیره له موصحه فی مه دهنی و لادبردراوه له موصحه فی کوفی.

خویندنه وهی پیتی (ی) زیاده له باری نه وه ستاندا له بهر دوو هوکاره:

أ- شوین کەوتنی ئەو گواستنه وهی که له شیخه کانداهاتوو، به پالپشتی گه رانه وهی بو لای پیغه مبهری خوا(ﷺ) ئەویش بریتیه له خویندنه وهی ئەو پیته یائە.

ب- شوین کەوتنی بنچینه کە، چونکه بنچینه ی ئەو پیته یائە خویندنه وهی، هوکاری لابرده کە له بهر ئاسان خویندنه وهی ته یان مەبنیه ی خویه تی.

ئاگادارکردنه وه:

پیتی یائە کانی زیاده لای وەرښ هەر هەموى مەبنیه (مەبنی) یه له سەر زەننه، ته نها وشەى: ﴿عَاتِنِ﴾ له ئایه تی نه بیّت که ده فەر مویت: ﴿فَلَمَّا جَاءَ سُلَيْمَنَ قَالَ اُتِمِدُونِ بِمَالٍ فَمَا آتَنِ﴾ اَللّٰهُ خَيْرٌ مِّمَّا آتٰكُمْ ﴿[نه مل: 36]. ئەوه مەبنیه له سەر فەتخه.

مەزەه بى وەرښ له ﴿عَاتِنِ﴾ بریتیه له: له باری وه ستاندا ده بیّت وه ستانه که له سەر پیتی (ن) بیّت به بى پیتی (ی)، ئەوهش بنچینه ی گشتی لای ئەو، به لام له باری نه وه ستاندا وه ستانه که له سەر پیتی (ی) به فەتخه ده بیّت.

جیاوازیه کانی نیوان یائی زیاده و یائی دانه پال (الفروق بین یاءات الزوائد و یاءات الاضافة)

ده تواندریت جیاوازیه کان دیاری بکهین له نیوان پیتی (ی) ی زیاده و پیتی (ی) ی دانه پال لهم خالانه ی خواره وه: -

1- پیتی (ی) ی زیاده ته نها ده چیتته سهر ناو (اسم) و ده چیتته سهر کار (فعل)، به لام پیتی (ی) ی دانه پال ده چیتته سهر ناو (اسم) و کار (فعل) و پیت (حرف).

2- پیتی (ی) ی زیاده لابر دراوه له نویسی قورنای پیروژ، به لام پیتی (ی) ی دانه پال نوسراوه له قورنای پیروژ.

3- پیتی (ی) ی زیاده ده بیتته بنچینه و ده بیتته زیاده، و ده بیتته شوینی لام الفیعل، به لام پیتی (ی) ی دانه پال ده بیتته زیاده له سهر وشه، به لام نابیتته بنچینه بو، به لکو وهك پیتی (ه) و پیتی (ك) ی راناوی لكاوه.

4- بوچوونی جیاواز له سهر پیتی (ی) ی زیاده له سهر لابر دن و خویندنه وه هیه، به لام بوچوونی جیاواز له سهر پیتی (ی) ی دانه پال له سهر فته دار کردن و زه ننه دار کردنه.

پسته یانه زیاده کانی واده

وده پش له باری نه وه ستاندا پیتی یائی زیاده جیگیر ده کات - واته: ده خویندنه وه -
وه لایده بات له باری وه ستاندا له چل و حهوت شوین دا بهم شیوه یه:

1. نایه تی: ﴿أَجِيبْ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا﴾⁽¹⁾، [به قه ره: 186].
2. نایه تی: ﴿إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي﴾، [به قه ره: 186].
3. نایه تی: ﴿فَقُلْ أَسْلَمْتُ وَجْهِيَ لِلَّهِ وَمَنِ اتَّبَعَنِ وَقُلْ لِلَّذِينَ﴾، [نالی عیمران: 20].
4. نایه تی: ﴿فَلَا تَسْأَلْنِ مَا لَيْسَ لَكَ﴾، [هود: 46].
5. نایه تی: ﴿يَوْمَ يَأْتِ لَا تَكَلِّمُ نَفْسٌ إِلَّا بِإِذْنِهِ﴾، [هود: 105].
6. نایه تی: ﴿وَخَافَ وَعِيدِ﴾^(۱۴) وَاسْتَفْتَحُوا﴾، [ئیراهیم: 14].
7. نایه تی: ﴿وَتَقَبَّلْ دُعَاءَ﴾^(۱۵) رَبَّنَا﴾، [ئیراهیم: 40].
8. نایه تی: ﴿لَئِنْ أَخَّرْتَنِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ﴾⁽²⁾، [ئیسراء: 62].
9. نایه تی: ﴿وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضِلْ فَلَنْ﴾، [ئیسراء: 97].
10. نایه تی: ﴿مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضِلْ فَلَنْ﴾، [که هف: 17].
11. نایه تی: ﴿عَسَى أَنْ يَهْدِيَنِي رَّبِّي لِأَقْرَبَ مِنْ هَذَا رَشَدًا﴾، [که هف: 24].

⁽¹⁾ دريژکردنه وهی دروستی پچراو له پیتی (ی) له باری نه وه ستاندا دهرده که ویت.

⁽²⁾ دريژکردنه وهی دروستی پچراو له پیتی (ی) له باری نه وه ستاندا دهرده که ویت.

12. نایه تی: ﴿فَعَسَىٰ رَبِّي أَن يُوتِيَنِي خَيْرًا مِّنْ جَنَّتِكَ﴾⁽¹⁾، [که هف: 40].

13. نایه تی: ﴿قَالَ ذَلِكَ مَا كُنَّا نَبْغُ﴾، [که هف: 64].

14. نایه تی: ﴿هَلْ أَتَبِعُكَ عَلَىٰ أَن تُعَلِّمَنِ مِمَّا عَلَّمْتَ رُشْدًا﴾، [که هف: 66].

15. نایه تی: ﴿أَلَا تَتَّبِعُنِي أَفَعَصَيْتَ أَمْرِي﴾⁽²⁾، [طه: 93].

16. نایه تی: ﴿سَوَاءٌ أَلْعَكِفُ فِيهِ وَالْبَادِ وَمَنْ يُرِدْ﴾⁽³⁾، [حه ج: 25].

17. نایه تی: ﴿فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ﴾ ﴿فَكَأَيِّنْ مِّنْ قَرْيَةٍ﴾، [حه ج: 44].

18. نایه تی: ﴿فَلَمَّا جَاءَ سُلَيْمَنَ قَالَ أَتُمَدُّونَنِي بِمَالٍ﴾، [نه مل: 36].

19. نایه تی: ﴿فَمَا عَاتَيْنِ اللَّهُ خَيْرٌ مِّمَّا عَاتَيْنَاكُمْ﴾⁽⁴⁾، [نه مل: 36].

20. نایه تی: ﴿أَخَافُ أَن يُكَذِّبُونِي﴾ ﴿قَالَ سَنَشُدُّ﴾، [قه صه ص: 34].

21. نایه تی: ﴿وَجَفَانٍ كَأَلْجَوَابِ وَقُدُورٍ رَّاسِيَتٍ﴾، [سه به ه: 13].

22. نایه تی: ﴿فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ﴾ ﴿قُلْ﴾، [سه به ه: 45].

23. نایه تی: ﴿فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ﴾ ﴿أَلَمْ تَرَ﴾⁽⁵⁾، [نه مل: 36].

24. نایه تی: ﴿وَلَا يُنْقِذُونِي﴾ ﴿إِنِّي إِذَا﴾⁽¹⁾، [یاسین: 23].

⁽¹⁾ دريژکردنه وهی دروستی پچړاو له پیتی (ی) له باری نه وه ستاندا دهرده که ویت.

⁽²⁾ دريژکردنه وهی دروستی پچړاو له پیتی (ی) له باری نه وه ستاندا دهرده که ویت.

⁽³⁾ دريژکردنه وهی دروستی پچړاو له پیتی (ی) زیاده له باری نه وه ستاندا دهرده که ویت.

⁽⁴⁾ پیتی (ی) زیاده فته دارده بیت له باری نه وه ستاندا.

⁽⁵⁾ دريژکردنه وهی دروستی پچړاو له پیتی (ی) زیاده له باری نه وه ستاندا دهرده که ویت.

25. نایه تی: ﴿إِنْ كِدْتَ لَتُرْدِينَ ۖ وَلَوْلَا ۖ﴾، [صافات: 56].
26. نایه تی: ﴿لِيُنذِرَ يَوْمَ التَّلَاقِ ۖ يَوْمَ هُمْ بَرْزُونَ ۖ﴾، [غافر: 15].
27. نایه تی: ﴿أَخَافُ عَلَيْكُمْ يَوْمَ التَّنَادِ ۖ يَوْمَ تُولُّونَ ۖ﴾، [غافر: 32].
28. نایه تی: ﴿وَمِنْ آيَاتِهِ الْجَوَارِ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَمِ ۖ﴾، [شورا: 32].
29. نایه تی: ﴿أَنْ تَرْجُمُونَ ۖ وَإِنْ لَّمْ ۖ﴾، [دوخان: 20].
30. نایه تی: ﴿وَإِنْ لَّمْ تُوْمِنُوا لِي فَأَعْتَزِلُنِي ۖ فَدَعَا ۖ﴾، [دوخان: 21].
31. نایه تی: ﴿كَذَّبَ الرَّسُلَ فَحَقَّ وَعِيدِ ۖ أَفَعَيْنَا بِالْحُلُقِ ۖ﴾، [ق: 14].
32. نایه تی: ﴿وَأَسْمِعْ يَوْمَ يُنَادِ الْمُنَادِ مِنْ مَّكَانٍ قَرِيبٍ ۖ﴾⁽²⁾، [ق: 41].
33. نایه تی: ﴿مَنْ يَخَافُ وَعِيدِ ۖ وَالذَّارِعَاتِ ذُرَّوْنَ ۖ﴾⁽³⁾، [ق: 41].
34. نایه تی: ﴿يَوْمَ يَدْعُ الدَّاعِ إِلَى شَيْءٍ نَكِيرٍ ۖ﴾، [قه مېر: 6].
35. نایه تی: ﴿مُهْطِعِينَ إِلَى الدَّاعِ يَقُولُ الْكَافِرُونَ هَذَا ۖ﴾، [قه مېر: 8].
36. نایه تی: ﴿عَذَابِي وَنُذْرِي ۖ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا ۖ﴾، [قه مېر: 16].
37. نایه تی: ﴿عَذَابِي وَنُذْرِي ۖ إِنَّا أَرْسَلْنَا ۖ﴾، [قه مېر: 18].

⁽¹⁾ دريژکړدنه وهی دروستی پچړاو له پیتی (ی) زیاده له باری نه وه ستاندا دهرده که ویت،

وه فته تکه دارکړنی پیتی (ی) دانه پال له وشه (ی) (ن) ناشاردریته وه.

⁽²⁾ نهوش دهرده که ویت که وهرش پیتی (ی) ناخوینیته وه له (ی) (ن).

⁽³⁾ نهوه یه کیکه له خویندنه وه کانی لکاندنې دوو سوپه ت بهیه که وه.

38. نایه تی: ﴿عَذَابِي وَنُذِرٍ ﴿١١﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا﴾، [قه مه پ: 21].

39. نایه تی: ﴿عَذَابِي وَنُذِرٍ ﴿٣٠﴾ إِنَّا أَرْسَلْنَا﴾، [قه مه پ: 30].

40. نایه تی: ﴿فَذُوقُوا عَذَابِي وَنُذِرٍ ﴿٣٧﴾ وَلَقَدْ صَبَّحَهُم﴾، [قه مه پ: 37].

41. نایه تی: ﴿فَذُوقُوا عَذَابِي وَنُذِرٍ ﴿٤٣﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا﴾، [قه مه پ: 162].

42. نایه تی: ﴿فَسَتَعْلَمُونَ كَيْفَ نَذِيرٍ ﴿٥٧﴾ وَلَقَدْ كَذَّبَ﴾، [مولك: 17].

43. نایه تی: ﴿فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرٍ ﴿٥٨﴾ أَوْ لَمْ يَرَوْا﴾⁽¹⁾، [مولك: 18].

44. نایه تی: ﴿وَاللَّيْلِ إِذَا يَسِرَ ﴿٦١﴾ هَلْ﴾، [فه ج پ: 4].

45. نایه تی: ﴿جَابُوا الصَّخْرَ بِالْوَادِ ﴿٦٩﴾ وَفِرْعَوْنَ ذِي﴾، [فه ج پ: 9].

46. نایه تی: ﴿فَيَقُولُ رَبِّي أَكْرَمَنِ ﴿٧٥﴾ وَأَمَّا﴾⁽²⁾، [فه ج پ: 15].

47. نایه تی: ﴿فَيَقُولُ رَبِّي أَهْنَنِ ﴿٧٦﴾ كَلَّا﴾⁽³⁾، [فه ج پ: 16].

دهبی بزاندريټ جگه له وانه ی باس کران له پیتی یائی زیاده ی لابر دراو له پهنوسی
قورنایان پیروزدا، نه وه وېش لایده بات له باری وستان و نه وستاندا وهک له نایه تی:
﴿حَتَّىٰ تَوْتُونَ مَوْتًا مِّنَ اللَّهِ﴾، [یوسف: 66].

⁽¹⁾ دريژکړدنه وهی دروستی پچراو له پیتی (ی) زیاده له باری نه وستاندا دهرده که ویت.

⁽²⁾ فه ته دارکړدنی پیتی (ی) دانه پال له وشه ی: (رَبِّي) دهرده که ویت.

⁽³⁾ فه ته دارکړدنی پیتی (ی) دانه پال له وشه ی: (رَبِّي) دهرده که ویت.

نه ووشانه ی جیاکراونه ته وه وده رش جیاوازی هه یه تیایدا له گهل جه نص (ألفاظ مطردة خالف فيها الإمام ورش الإمام حفص)

1- وشه ی: ﴿سَيِّءٌ﴾ له هه ریه که له نایه ته کانی: ﴿وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سَيِّئًا بِهِمْ وَضَاقَ بِهِمْ ذَرْعًا﴾، [هود: 77] و ﴿وَلَمَّا أَنْ جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سَيِّئًا بِهِمْ وَضَاقَ بِهِمْ ذَرْعًا﴾، [عنه که بووت: 33] و ﴿فَلَمَّا رَأَوْهُ زُلْفَةً سَيِّئَتْ وُجُوهُ الَّذِينَ كَفَرُوا﴾، [مولک: 27]،

له قورنای پیروژ چواره می نیه، فیعله که که سره یه کی له سه ره تادا بو دروست بووه که ده که ویتته پیت پیته (ی).

وده رش به ئیشمام ده خویننه وه، مه به سستیشمان له ئیشمام لیږده واته پیتی یه که می وشه جووله دار بکریت به جووله یه کی پیکهاتوو له دوو جووله، نه وانیش جووله ی ضه ممه و که سره، به شی ضه ممه پیت ده که ویت به سره که سره نه وه شیان که متره، وه به شی که سره شی به دوا دا دیت به لام نه وه یان زورت ره.

ئیشمام دروست ناییت ته نها به وهرگرتن و گووتن نه بیت له زاری شیخه کانی شاره ز، نه و فیعله له سره وه زنی (فعل) دروست ده بیت، له بنچینه دا ﴿سُوِّءَ﴾ یه، بو بکه ر نادیاره (مبني للمجهول) ضه ممه له پیتی (س) دامال دراوه و جووله ی که سره ی بو گواستراوته وه له گهل پیتی (ی) به ئیشمام، زوربه ی عه ربه کهان ده خویننه وه به ﴿سَيِّءٌ﴾. وه هه ندیکیان ده خویننه وه به ﴿سَيِّءٌ﴾، به ئیشمام.

2- وشه ی: ﴿لُئِيكَ﴾ له ﴿كَذَّبَ أَصْحَابُ لَيْكَةِ الْمُرْسَلِينَ﴾، [شوعه را: 176] و ﴿وَتَمُودُ وَقَوْمُ لُوطٍ وَأَصْحَابُ لَيْكَةِ أُولَئِكَ الْأَحْزَابُ﴾، [ص: 13].

وهړش بهو دست پیده کات و لکاویشی دهکات به پیتی(ل)ی فته تدار به همزه ی
پچراویش جیگیرناکات له دواي پیتی(ل)و همزه ی لکاویش بوونی نیه له پېش نه و.

پیتی(ت) مه نصب دهکات و ده خویندنه وه بهم شیوه یه: ﴿لَيْكَةً﴾، به پیچیه وانه ی
حه فص که به نه وان دست پیده کات — واته: به همزه ی لکاوی فته تدارو که سره
دارکردنی پیتی(ت) —.

درباره ی سوړه تی حیجر، نایه تی 78 و سوړه تی ق، نایه تی 14، لیردا وېرش وه
حه فص ده خویندنه وه له سهر تادا همزه ی لکاو ده خویندنه وه به فته تدار، به هو ی شوین
په نو سه که ی بهم شیوه یه: ﴿الْأَيْكَةً﴾.

3- وېرش نایه تی: ﴿سَلَّمَ عَلَىٰ إِلَٰ يَاسِينَ﴾، [صافات: 130]، به فته تی همزه
ده خویندنه وه له گهل ئه لیف ی دواي نه و، وکه سره دارکردنی پیتی(ل) له سهر دانه
پال(ءال) بو(یاسین) بهم شیوه یه: ﴿سَلَّمَ عَلَىٰ ءَالِ يَاسِينَ﴾، له سهر نه ودهش ده کړیت
بوستین له کاتی پیویست، یان له تاقی کردنه وه له سهر وشه ی: (ءال).

وشه ی: (یاسین) ناوی پیغه مبه ره، دانه پالی بو کراوه بو لای(ءال) سلاو له
بنه ماله که ی دهکات، بویه دریژکردنه وهی به دهل تیډا دهرده که ویت، له خویندنه وهی
حه فص واده رده که ویت که یه ک ناوه، به تاک نیسبه تی دراوته پال وشه ی: (یاسین)
سه لامه که دهرده که ویت له سهر نه وهی نیسبه تی دراوته پال بو وشه ی: (یاسین) ی
پیغه مبه ره سه لامی خوی لیبت، له سهر نه مه وشه ی: (إِلَٰ يَاسِينَ) لای حه فص یه ک وشه یه،
دروست نیه ته نها وستان نه بیت له سهر کوټا پیت نه ویش پیتی(ن).

4- وېرش وشه ی: ﴿وَيَبْصُطُ﴾، [به قهره: 245]، وده وشه ی: ﴿بَصْطَةً﴾، [نه عرف: 69]،
وده وشه ی: ﴿الْمُصْطِرُونَ﴾، [طور: 37]، وده وشه ی: ﴿بِمُصْطِرٍ﴾، [غاشیه: 24]،
وده وشه ی: ﴿بِمُصْطِرٍ﴾، [غاشیه: 22]، ته نها به پیتی(ص) ده خویندنه وه له شوینانه دا.

تېبینی: وېش بو وشه ی: ﴿ خَلَقَكُمْ ﴾، [مورسولات: 20]، دوو خویندنه وهی دروستی ههیه، یه کیان تیکه له کیشانی ته واه ووهش پېش ده که ویت، نه وی تریش تیکه له کیشانی ناته واه.

نمونه ی کورتکراوه ی ګرنگترین بنچینه کانی وېش

به ده ل	رېگه زه یا نه کان	لیین ی هه مزه دار	لیین له (سوراتکم) و هاوشیوه کانی	(ذکراً) و هاوشیوه کانی	(فصلاً)	دریژکردنه وهی زه ننه دار
2	کرده وه	4	خویندنه وهی لیین	ق، لا	لاوازکردن	2، 4، 6
4	که مکړده وه	4	خویندنه وهی لیین یا ن 4	ت	هه ردو خویندنه وه	4، 6
6	کرده وه	4	خویندنه وهی لیین	ق، لا	هه ردو خویندنه وه	6
6	کرده وه	6	خویندنه وهی لیین	ق، لا	هه ردو خویندنه وه	6
6	که مکړده وه	4	خویندنه وهی لیین	ق، لا	هه ردو خویندنه وه	6
6	که مکړده وه	6	خویندنه وهی لیین	ق، لا	هه ردو خویندنه وه	6

* ﴿ق﴾ واته: قه نه وکړن و ﴿لا﴾ واته: لاوازکردن.

تیبینی:

ئاوا داندنریت ئه خشته ی پیشوو بریتیه له خویندنه وهی به ناولانگ له نیوان قاریئه کان ئه وهی ده خویندنیته وه بهم شیوه یه:

به دهل	په گه زه یائییه کان	لیین ی هه مزه دار	لیین له (سواتکم) و هاوشیوه کانی	(ذکرآ) و هاوشیوه کانی	(فصلاً)	دریژکردنه وهی زه ننه دار
4	که مکړدنه وه	4	خویندنه وهی لیین یان 4	قه له وکردنی پیتی (ر)	هه ردو خویندنه وه	4, 6

لیړه دا هوکاري یارمه تی دهر هیه -پینماییم بو قوتابیان- له سهر چونیته تی پروونکردنه وهی وشه کانی که مکړاوه له باری وهستان و نه وهستاندا له فهرش موصحه فیه ی پیشه واه وېش، ده کړیت قوتابی به کاری بینیت تا یارمه تی دهری بیت بو خویندنه وه، که ئه مانه ن:-

که مکړدنه وه به یه که له خویندنه وه کانی: بالهدی فما ربحت، هدی من ربهم

که مکړدنه وه به یه که دهنگ: أبصارهم غشاوه، ذکری الدار

به واته:

ی ئه وه که ئه و وشانه ی به کردنه وهو که مکړدنه وه لای وېش ده خویندنیته وه له باری وهستان و نه وهستاندا دو هیلی له ژیر ددهین، وهک (بالهدی)، به لام ئه گهر ته نها وهستان بو له سهری: ئه وه هیلیکی ستونی بو زیاد دهکین وهک (هدی) وه ئه گهر وشه که ته نها به که مکړدنه وه ده خویندراوه له باری وهستان و نه وهستاندا ئه وه ته نها یه که هیل له ژیر وشه که ددهین وهک: (أبصارهم)، ئه گهر ته نها له باری وهستاندا بو ئه وه ته نها یه که هیلی ستونی بو زیاد دهکین وهک: (ذکری)

پاشکوی ژماره: (1)

بنچینه وېشې: ﴿عَالَمَن﴾ بریتیه له (آن) به همزه یه کی فته داری درېژکراو، له دواي ئه وېش پیتی (ن) ی فته دار به همزه مان شیوه، خو ی ناو یکی مېنیه (مېنې) ناسراوه، به مانای کاتی ئیستا به کار دیت، پاشان "أل" ی ناسراوی وهرگرتوه، دواتر همزه ی پرسپاری چوته سهر، دوو همزه ی فته داری لکاو به یه که وه کوېوته وه، یه که میان همزه ی پرسپاری و دوو میان همزه ی لکاو، شاره زیان له خویندنه وهی جیبه جیکار کوکن له سهر مانه وهی هردو همزه و درېرپینی هردو وکیان و لانه بردنی یه کیکیان، به لام کاتیک درېرپینی دوو همزه ی به یه که وه نوساو قورسه، یه که دنگ بوون له سهر گوړپینی همزه ی دووهم، هرچه نده جیاوازیان هیه له سهر شیوه ی گوړپینه که.

هه ندیکیان گوړپینه که به ئه لیف ده که ن له گهل درېژکردنه وهی شېش جووله به مېه به سستی پژگاربوون له گه یشتنه دوو زه ننه، هه ندیکیانیش ئاسان خویندنه وه ده که ن له نیوان همزه و ئه لیف، ئه و دوو خویندنه وهی دروسته لای گشت قاریئنه کان. له سهر بوچوونی ئه وانه ی ئاسان خویندنه وه ئه نجام دده ن دروست نیه ئه لیف خستنه نیوانیان - واته به مېه به سستی پچران له نیوان ئه لیف و همزه ی پرسپاری - که ئه وده ی لای هیچ قاریئیک دروست نیه.

وهړش به گواستنه وهی جووله ی همزه بو پیتی (ل) ده خویندنه وه، وه همزه لادېبات و همزه ی لکاویش ده گوړیت به ئه لیف له گهل درېژکردنه وهی چوار جووله و ئاسان خویندنه وه له نیوان.

وهړش سی خویندنه وهی هیه بو به دهل ی گوړاو به گواستنه وه ئه وهی که ده که ویتته دواي پیتی (ل):

درېژکردنه وهی دوو چوار شېش جووله، به لام ئه و سی خویندنه وهی به دهل ناخویندنیته وه له هه مو خویندنه وه کانی همزه ی لکاو، به لکو ته نها له هه ندیکیان ده خویندنیته وه له هه ندیکیشیان ناخویندنیته وه.

پوختهی نه وهی باس کرا:

نه وهی زانایان باسیان کردووه له سهر وهرش بۆ نه و شه پینج خویندنه وهیه، باسی دوانیانمان کرد له سهره تای بهشی بنچینهکان نه وانیش:

✓ **باری یه کهم:** به کار هیئانی وشه ی: ((عَآ لَنَ)) بۆ تاک، به دهل رابردو یان داهاتوو له گهل نه وهستان له سهری.

✓ **باری دووهم:** به کار هیئانی وشه ی: ((عَآ لَنَ)) بۆ تاک، به دهل رابردو یان داهاتوو له گهل وهستان له سهری.

دهرباره ی سی خویندنه وه کهی که ماوه بهم شیوهیه: -

✓ **باری سییه م:** له کاتی کۆبونه وهی ((عَآ لَنَ)) له گهل درێژکردنه وهی به دهل نه وهی دواتر دیت له گهل لکاندن ی نه وه ده بیته 13 خویندنه وه بهم شیوهیه: -

خویندنه وه دروسته کان	عَآ لَنَ		عَآ یه
1	6	2	2
2	6	2	4
3	6	2	6
4	6	4	4
5	6	6	6
6	تس	2	2
7	تس	2	4
8	تس	2	6
9	تس	4	4
10	تس	6	6
11	2	2	2
12	2	2	4
13	2	2	6

✓ **باری چواره م:** له کاتی کوښونه وهی ((آلن)) له گهل به دهل که له پېشدا هاتوو له گهل لکاندنې 13 خویندنه وه هه یه: -

آلن		آمانتم	خویندنه وه دروسته کان
2	6	2	1
2	تس ⁽¹⁾	2	2
2	2	2	3
4	6	4	4
2	6	4	5
4	تس	4	6
2	تس	4	7
2	2	4	8
6	6	6	9
2	6	6	10
6	تس	6	11
2	تس	6	12
2	2	6	13

✓ **باری پینجه م:** نهو له کاتی کوښونه وهی ((آلن)) له گهل به دهل ی که له پېش هاتوو دیت له گهل وهستان له سهری 27 خویندنه وه هه یه: -

آلن		آمانتم	خویندنه وه دروسته کان
2	6	6 - 4 - 2	1
4	2	2	2
6	تس	2	3
27 = 3 * 3 * 3			

⁽¹⁾ تس: کورتکراوهی وشه ی (تسهیل) واته: به ئاسان خویندنه وهی هه مره که.

پاشکوی ژماره: (2)

خویندنه وه دروسته کانی	عآلن	عایة
1	6	2
2	6	4
3	6	6
4	6	2
5	6	4
6	6	6
7	6	2
8	6	4
9	6	6
10	تس	2
11	تس	4
12	تس	6
13	تس	2
14	تس	4
15	تس	6
16	تس	2
17	تس	4
18	تس	6
19	2	2
20	2	4
21	2	6
22	2	2
23	2	4
24	2	6
25	2	2
26	2	4
27	2	6

ئوه هه مو خویندنه وه کانی عه قلیه ئه وهی که ده کریت له نیوان وشه ی: ﴿عَالْن﴾
و نیوان (به دهل) ژماره یان ده بیته 27 خویندنه وه، ئه گهر سهرنج بدهی ئه بیینی من کردومه
به سی به ش:

✓ **به شی یه که م:** نو خویندنه وه له خو ده گریت، هه موشیان به ئه ندازه ی شه ش
جووله دریژده کریته وه، ﴿عَالْن﴾.

✓ **به شی دووهم:** نو خویندنه وه له خو ده گریت، له هه موشیان وشه ی: ﴿عَالْن﴾ به
ئاسان کردن ده خویند ریته وه.

✓ **به شی سیهم:** نو خویندنه وه له خو ده گریت، هه موشیان به ئه ندازه ی چوار جووله
دریژده کریته وه، ﴿عَالْن﴾.

خویندنه وه قه دهغه کراوه کانم به پهنگی خوله میشی دیاری کردوه تا تیگه یشتن و
وهرگرتنی له سهرت ئاسان بیت، پهنکه که سانیک پیرسن هوکاری ئه و خویندنه وه
قه دهغه کراوانه چین؟ له وه لاما ده لیم هوکاری سهرکی گیرانه وهی به و شیوه یه، واته:
(پروایه).

هوکاری دووهم ی قه دهغه کردنی ئه و جوړه خویندنه وه به بوچونی من پشتوان به
خودای تعالی ده لیم ئه وهی: له کاتی گوړینی هه مزه ی لکاو به ئه لیف و دریژکردنه وه ش
شه ش جووله یان ئاسان خویندنه وهی، ئه گهر دریژکردنه وهی به دهل دوو جووله بوو له و
ئه لیفه ی ده که ویته دوا ی پیتی: (ل) له وشه ی: ﴿عَالْن﴾ ئه وه بو ت دروسته هه مو
خویندنه وه کانی به دهل، چونکه به دهل له وشه ی: ﴿عَالْن﴾ لاوازه، که واته ده کریت
به دهل له پیشی هات بیت دوا ی ئه و هات بیت دروست به هیژ بکریت - ئه وهی له پاش یان
له دواوه ی هاتووه - له سهر ئه وه ش ئه گهر به دهل چوار جووله دریژکرایه وه له و ئه لیفه ی
ده که ویته دوا ی پیتی: (ل) له ﴿عَالْن﴾ ئه و نزیک ده بیته وه له وهی به به دهل بچیت و
به هیژ ده بیت و پیویست ده بیت له سهرت یه کسان بکه ی له گهل ئه و به دله ی که له پیش
یان له دوا ی هاتووه.

دهرباره ی بهشی سییه م گوړینی همزه ی لکاو به ئه لیف له گهل دريژکردنه وهی دوو جووله، له سهر ئه ودهش ليک چوونیک دروست دهبيت له گهل به دهل، بويه پيويست دهبيت يه کسانى بکهي له گهل ئه ليفى دواى پيتي(ل) له ﴿ءَا لَّن﴾، به لام ئه گهر ئه ندازه ی دريژکردنه وه گوړدرا ئه وه همو جوړه خویندنه وهکان قه دهغه دهبيت و ئه وانه ی له سهر ئه و دروست دهن.

تيبينى: له بهشی يه که م و دوو هم، خویندنه وه قه دهغه کراوه کان بریتين له خویندنه وهی چوارهم و شه شه م و حهوت و ههشت، به لام درباره ی بهشی سییه م که خویندنه وهی دروسته ئه وه ئه و سى خویندنه وهی يه که مه ئه وانی تر قه دهغه يه.

پاشکوى ژماره (3)

ئين الجزى ده فهرمويت: (1) ﴿ءَا لَّن﴾ له ههردوو شويى سورته ی يونس ئه گهر له سهر خویندنه وهی نافع بخویندريته وه به شيوه ی گوړینی همزه ی لکاو به ئه لیف و گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ پيتي(ل) دواى ئه و، ئه و کاته بؤى دروست دهبيت له و ئه ليفه گوړدراوه دريژکردنه وهی شهش جووله، به هوى هاوپييه تی له گهل دريژکردنه وهی زهننه دارو دريژکردنه وهی دوو جووله به هوى ئه ژمارکردنى به دريژکردنه وهی زهننه ی دروست بوو ئه مهش به گویره ی ياسای ناسراوه.

ئه گهر له سهر خویندنه وهی نافع وهستا له سهرى، ئه و کات دروسته له گهل ههر يه که له و دوو خویندنه وانه ی باس کران له و ئه ليفه ی ده که ويته ی دواى پيتي(ل) ئه وهی له بارى وهستان دروسته هه مان شت بؤ ئه ویش دروست دهبيت که ئه ویش دريژکردنه وه بؤ دوو يان چوار جووله يه.

دهرباريه ی بؤچوونى ودهش له ريگه ی ئه زره ق خویندنه وهی که تری هه يه له پروی دروست بوونى ههر يه که له و ئه ليفانه ی ده که ويته دواى همزه، تهنه ئه وه نه بيت که هه مزه ی يه که م ده خویندريته وه هه مزه ی دوو هم گوړدراوه به گواستنه وه.

(1) موحه ممه دى كورى جهزرى، له پهرتووكى (النشر في القراءات العشر) قاهره، چاپخانه ی تيجاريه ی گهره، ب 1427، ك، لا 183.

بۆچوونی جیاواز ههیه له سهر گۆړینی هه مزه ی لکاو نه وهی ئه لیف ی یه که می تیدا دروست بووه یان ئاسان خویندنه وهی هه ندیک وای ده بینن که گۆړینی پیویسته، هه ندیک تر ده لاین گۆړینی دروسته، هه ندیک تر ئاسان خویندنه وه یان لا پیویسته، هه ندیک تر ئاسان خویندنه وه یان لا دروسته نه ک پیویسته.

له سهر وتهی نه وهی ده لایت گۆړین پیویسته ده یبه ستیته وه به بابتهی نه و دريژکردنه وهی له دواي هه مزه په یدا ده بیته، نه وکات حوکمی وشه ی: ﴿ءَامَنَ﴾ وهرده گریته نه وکات دروست ده بیته له سهر بۆچوونی نه زه رق دريژکردنه وهی شهش چوار دوو جووله، وه له سهر بۆچوونی تر که گۆړین دروسته نه ک پیویسته نه وه ده به ستیته وه به بابتهی: ﴿ءَاذَرْتَهُمْ﴾ و ﴿ءَالِدُ﴾ که لای نه زه رق هه یه نه ویش له وهرش وهی گرتووه، نه وکات حوکمی دريژکردنه وهی زه ننه ی دروست بوو وهرده گریته بویه ته نها دوو جووله دريژده کریته وه وه: ﴿ءَالِدُ﴾ به لام نه گهر به و شیوه نه ژمار نه کریته نه وه شهش جووله دريژده کریته وه وه: ﴿ءَاذَرْتَهُمْ﴾ و ه ناچيته بابتهی: ﴿ءَامَنَ﴾ و هاوشیوه کانی، له سهر نه و شیوازه ناگریته چوار جووله دريژبکریته وه، له سهر نه و نه ندازه یه دريژکردنه وهی چوار جووله پونادات، سودی نه و دوو شیوه خویندنه وه له نه لیفه که ی تر ده رده که ویت.

نه گهر یه که میان به دريژکردنه وهی شهش جووله بخویندريته وه نه وه له هی دووهم سی خویندنه وه دروست ده بیته نه ویش دريژکردنه وهی شهش و چوار و دوو جووله یه.

ده رباری شهش جووله له سهر نه خویندنه وهی دريژکردنه وهی زه ننه ی په یدا بوو، وه له سهر پیویسته بوونی به ده ل له یه که مدا، وه له سهر دروست بوونی نه گهر په یدا کردن نه ژمار نه کریته، نه وه شیان باس کراوه له په رتووکي (ته بصیره) ی مه کی و له شاطبیهش ها تووه، ده کریته نوسه ری په رتووکي (التجريد) نه م بۆچوونه ی هه بیته.

دریژکردنه وهی چوار جووله له دووهم هه بیټ له گهل دریژکردنه وهی شهش جووله ی
 بویه کهم نهو دوو نه دازه ی باس کران، نهو هس له پهرتووکي (تهیسیر) و له شاطبییهش دا
 باس کراوه.

دریژکردنه وهی دوو جووله و شهش جووله له وهی یه کهم له سهر نه دازه ی نه ژماری
 پهیدا کراوه له وهی دووهم، وهله سهر نه دازه ی به دهل پیویست له وهی یه کهمه، ناکریټ
 له سهر نه دازه ی نه ژمار نه کردنی پهیدا کراو بیټ چونکه نهو کات دژ دروست ده بیټ له
 نیوان بوجوونی هردوو مه زهه بدا، نهو شیوه خویندنه وهش له
 پهرتووکي (هیدایه) و (کافی) و (شاطبییه) باس کراوه، وده کریټ بویه خاوه نی (تلخیص
 العبارات والتجريد والوجین) بیټ.

نه گهر نه وهی یه کهم به دریژکردنه وهی چوار جووله خویندراوه بویه نه وهی دووهم دوو
 خویندنه وه دروست ده بیټ، نهوانیش چوار جووله و دوو جووله.

دریژکردنه وهی شهش جووله قهده غیه له بهر نه گونجان و دریژکردنه وهی چوار
 جووله ی یه کهم له سهر دانانی به به دهل پیویست و دریژکردنه وهی چوار جووله ی
 دووهمیش له سهر لیكدانه وهیه تی نه ژمارنه کردنی به دریژکردنه وهی زهننه ی دروست
 بو، نهو شیوه خویندنه وهش له سهر ریگه ی (أبی القاسم خلف) ی کوپی خاقانه، نهو هیش
 به هه مان شیوه له پهرتووکي (التهیسیر) باس کراوه و له شاطبییهش دهرده چیټ، له
 پهرتووکي (تلخیص العبارات والوجین) دهرکه وتووه.

دریژکردنه وهی دوو جووله ی دووهم له بهر ددانانی به دریژکردنه وهی زهننه ی
 دروست بو وهله سهر پیویستی به دهل له یه کهمدا نهو هس له پهرتووکي (جامع البیان) و
 (شاطبییه) هاتووه، وهرهنگه له پهرتووکي (تلخیص) ی ئین بلیمه و پهرتووکي (الوجین) یش
 باس کرابیټ.

نه گهر به دریژکړدنه وهی دوو جووله له وهی یه کهم خویندراوه نه وه دروسته دووهم
ته نه دريژکړدنه وهی دوو جووله و هیچی ترت بو نیه، چونکه دریژکړدنه وهی دوو
جووله ی یه کهم یان ده بیټ به به دهل ی پیو یست دا بندری نه وهش له سهر مه زه بهی
نه وانه ی بوچونیا ن وایه که دریژکړدنه وه نایبټ له دوا ی هه مزه وهك: (طاهر) ی کوری
غلبون، وهریگا پینه دراوه له دووهم به هو ی دروست بونی به دهل و نه ژمارکردنی
دریژکړدنه وهی زه ننه ی دروست بوو وه نه مهش به دیار ده که ویټ له شاطبییه، له وکاتدا
نه ژمارکردنی دریژکړدنه وهی زه ننه ی وهستا له دووهم له پیشترو باشترو، که واته:
قه ده غیه له گهل دریژکړدنه وهی دوو جووله ی یه کهم و شهش و چوار جووله ی دووهم.

نه وهی باس کراوه خویندنه وهی دروسته کان بوو له کو ی نه م بابه ته به گشت
خویندنه وه کان، به وهی که دروسته و به وهی که قه ده غیه، نه و شهش خویندنه وهش به
هونراوه باس کراوه که جگه له و دروست نیه له سهر مه زه بهی نه و که سانه ی که گوړین
ده که ن له سهر قسه ی خو یان به م شیوه یه:

لِلأَرْقِ ۚ الْآنَ سِتَّةُ أَوْجِهٍ عَلٰی وَجِهٍ اِبْدَالٍ لَّدٰی وَصْلِهِ تَجْرِي
فَمَذَّ وَتِلْثَ ثَانِيًا ثُمَّ وَسَطْنُ بِهٖ وَبِقَصْرِ ثُمَّ بِالْقَصْرِ مَعَ قَصْرِ

وته ی خاوه نی هونراوه که، که ده لیټ: « لدی وصله » شتی که تا بزاند ریټ له باری
وهستاندا به و شیوه نیه، نه و سی خویندنه وه قه ده غه کراوه له باری نه وهستاندا و دروسته
بو له باری وهستاندا.

که ده فهرمووی: « علی وجه ابدال » تا بزاند ریټ نه و شهشه پونادات ته نه
له خویندنه وهی گوړینی هه مزه ی لکاو به نه لیف نه بیټ.

دهرباره ی ئاسان خویندنه وهی سی شیوه خویندنه وهی بو دروست ده بیټ له نه لیف ی
دووهم به م شیوه یه:

دریژکردنه وهی شهش جووله ئه وهیان ئاشکرایه له وتهی شاطبی و وتهی هذلی،
 وهده کریت له پهرتووکي (عنوان) یش باس کرابیت، وهدریژکردنه وهی چوار جووله ریگای
 ئه بی الفتح ی فارسه، ئه ویش له پهرتووکي (تهیسیر) و له وتهی شاطبی دا دهرده که ویت.
 دریژکردنه وهی دوو جووله نامویه لای نه زرهق، چونکه ئه بو الحسن طاهیری کوری
 غه لبون و ئین به لیمه ئه وانهی دوو جووله یان لی گیردراوته وه له باسی ﴿ءَامَنَ﴾
 مه زه بیان له هه مزه ی لکاو گوړینه نه ک ئاسان خویندنه وه، به لام ئه وه دهرده که ویت له
 وتهی شاطبی دهرچه یه که له هه لبراردنی خوئی نه وهش بوچونیکی به هیزه له
 پهرتووکي (العنوان)، به لی نه وه ریگای نه صبه هانیه له وېرش ی وهرگرتووه ئه ویش له
 قالون ی گیراوتنه وه، خودا له هه مو کهس زاناتره، کوئی هات به دهستکاریه کی
 که مه وه.

له سهر نهو خویندنه وه بو مان دهرده که ویت که خویندنه وهی دریژکردنه وهی چوار
 جووله له ئه لیف ی گوړدراو له هه مزه ی لکاو نه وه مه زه بی ابی القاسم خه له فی کوری
 خاقانه، نه وهش ریگای ئاسان خویندنه وه له ریوایه تی وېرشه، وهه روا له رابردو
 باس مان کرد که دریژکردنه وهی شهش جووله لهو نه لیفه ی له ئاسان کردن دا هاتووه.

دریژکردنه وهی چوارو شهش جووله هاتووه بو ئاسان خویندنه وهی دریژکردنه وه، که
 واته: نه وهی هه لبریدراوه لهو وشه لای وېرش له جیبه جی کردندا له ریگه ی ئاسانه وه،
 بریتیه له دریژکردنه وهی چوار جووله له هه ردو ئه لیف به یه که وه یان دریژکردنه وهی
 شهش جووله له ئه لیف ی یه که م و چوار جووله له ئه لیف ی دووهم، خودا له هه مو کهس
 شاره زاتره.

نوه بزانه لای شیخ ضباع دروست نیه دریژکړدنه وهی چوار جووله لهو ئه لیفه
 گوږدراوه، نوه وشی له پهرتووکي (ارشاد المرید) باس کردوه، ده فهرمویت: نه گهر
 همزه لکاو که وته نیوان پیتی (ل)ی زه ننه دارو همزه ی پرسپاری نوه همزه لکاو
 ده گوږدريت به ئه لیف و شمش جووله ش دریژده کړیته وه به مه به سستی جیا کړدنه وهی له
 نیوان دوو زه ننه، مه گهر ته نها لهو کاته نه بیت که جووله ی پیتته لامه که په یداکراو بیت
 نوه ش له وشه ی: ﴿ءَا لَّن﴾ له هردوو شوینی سوږه تی یونس دا هاتووه له سهر
 خویندنه وهی نافع به شیوه یه ک نافع جووله ی پیش همزه ده داته دواي همزه که.

نوه کات دروسته دریژکړدنه وهی دوو جووله له بهر به ئه ژمار کړدی بنچینه ی
 په یداکراوی خوی و دریژکړدنه وهی چوار جووله ی تیدا دروست نیه هرچه نده هندی
 لایان دروسته، چونکه دریژکړدنه وه که ی پیویسته، مه به ست له م کاره ش چونکه
 هوکاره که ی گوږدراوه، نوه ویش زه ننه یه گوږدراوه به جووله، نوه کاته ش پیویسته ببیتته
 شوین که وته ی هاو شیوه ی خوی وه: ﴿الْبَغَاءِ اِنْ اَرَدَنْ﴾ له خویندنه وهی گوږینی
 دریژکراودا وه ﴿اَلَمْ﴾ له باری نه وه ستاندا وه ﴿اَلَمْ﴾ له باری ﴿اَحَسَبَ﴾ له باری
 گواستنه ودها، بو ئه م مه به سته ش خاوه نی پهرتووکي (اتحاف البریه) ئاماژه ی کردووه به
 وته ی خوی بهو شیوه یه:

وَهَمْزَةُ الْاِسْتِفْهَامِ فَاَمْدُهُ مُبْدِلًا
 تَحَرُّكُهُ فَاَلَمَدُ وَالْقَصْرُ اَعْمَالًا

وَإِنْ هَمْزٌ وَصَلَ بَيْنَ لَامٍ مُّسَكَّنٍ
 فَلِلْكَسَلِ ذَا أُولَى وَلَكِنْ إِذَا طَرَا

کوټایي هات نوه ی له پهرتووکي (ارشاد المرید) گواسترا بویه وه

پاشکوی ژماره: (4)

یه کهم: شیکردنه وهی بیرۆکهی نویسنی پیت و پروونکردنه وهی شیوه کهی: -

مه بهست له بیرۆکهی ویناکردنی پیتهکان و پروونکردنه وهیان، ئاسان کردنی زانیاریهکانه، وهپیویسته هه موو لایهک ئه وه بزانی که ئه م بیرۆکهیه بابتهکی گرنکه له زانستی تهجویدو قیرااتدا.

هه رکاتی و یستمان په یوهندی نیوان دوو پیت بزانی، له پیگه ی ئه م بیرۆکهیه وه زۆر به ئاسانی په یوهندی که ده دۆزینه وه، ته نها به سهیرکردنی ئه و خانهیه ی که هیله که له لای ئه و دهچریت به گه یشتنی نیوان دوو پیته که.

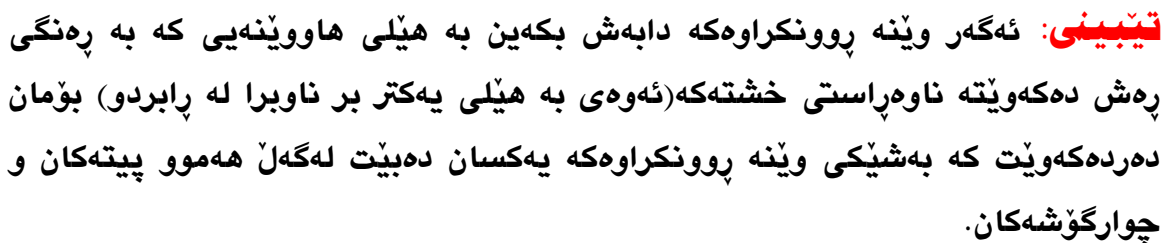
بۆ نمونه ئه گه ر بمانه ویئت په یوهندی نیوان پیتی (ق) و پیتی (ش) بزانی، سهیری پیتی (ق) ده کهین له پروونکراوهی وینه ی پیتهکان، جیاو زیشی نیه ئایه پیتی (ق) له هیلی ستوونیه یان له هیلی ئاسویییه، ده توانین له هه ردوولا بیدۆزینه وه، پاشان سهیری پیتی (ش) ده کهین به پیچه وانه ی ئه و ستونه ی هه لمان بژاردووه.

که واته: ئه گه ر ئیمه پیتی (ق) مان هه لبژارد بیئت له هیلی ستوونی، ئه وه پیتی (ش) له هیلی ئاسویی هه لده بژیرین به پیچه وانه ی پیتی (ق) و ده توانین پیچه وانه شی بکهینه وه - واته: پیتی (ق) له ئاسویی و پیتی (ش) له ستوونی -.

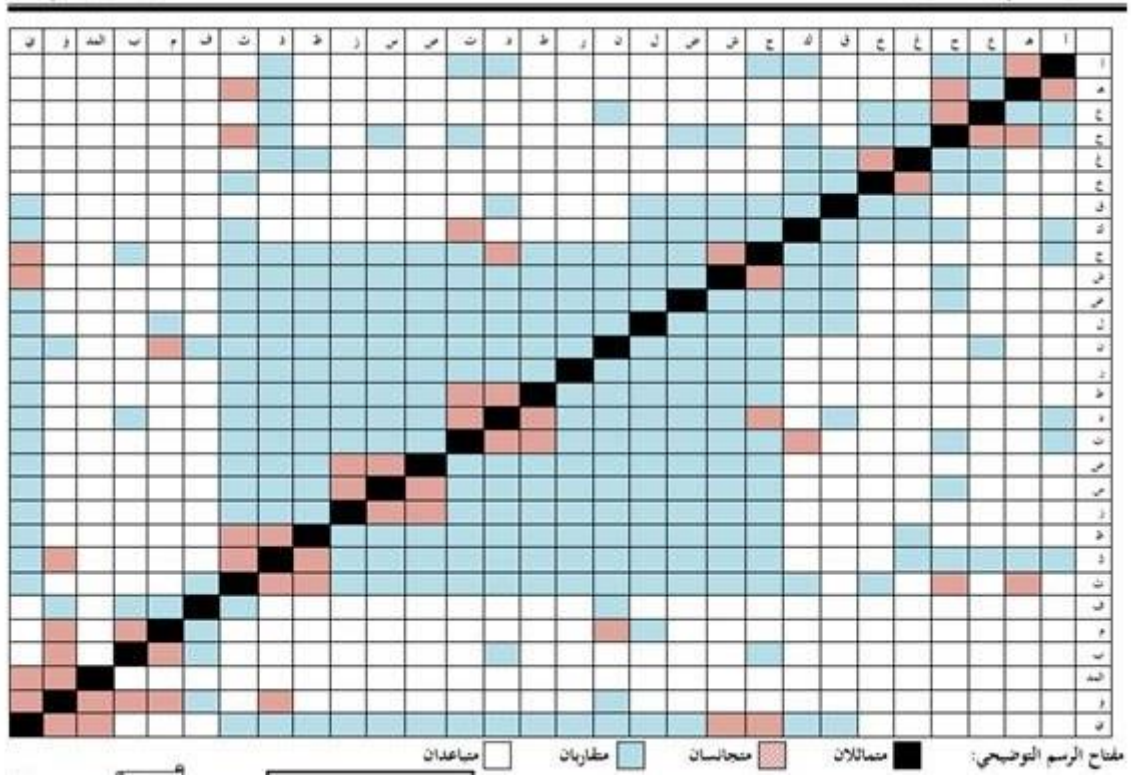
دوای هه لبژاردنی پیتهکان و دیاری کردنی ستوونهکان سهیری خالی بهیهک گه یشتنیان ده کهین، ئه گه ر هاتوو خالی بهیهک گه یشتنیان که وته چوارگۆشه ی پهنگی پهش ئه وه ده رده که ویئت که هه ردو پیت هاوینه ی یه کترن، (به لām سهیر ده کهین بۆ ئه م دوو پیته ئه مه پوی نه داوه، که واته: هاوینه ی یه کتر نین).

ئه گه ر شیوه ی چوارگۆشه که له کاتی بهیهک گه یشتنیان خوارو پهنگی گول بوو، ئه وه وا ده رده خات که ئه م دوو پیته یهک په گهن، لیڕه دا ئه مهش پووی نه داوه. ئه گه ر خالی پیک گه یشتنیان که وته چوار گۆشه ی پهنگی سپی، ئه وه ده ریده خات که ئه م دوو پیته له یه کتر دورن، به لām ئه مه پوی نه داوه بۆ ئه م دوو پیته.

أ ه ع ح غ خ ق ك ج ش ض ل ن ر ط..... تا كوتايي

دووه: وینه ی پوونکړدنه وه:

کلیلی شکلی پوونکړدنه وه:

هاوینه
 هاوپره گهز
 لیکنزیک
 لیكدوور

پاشکوی ژماره: (5)

لیړه دا سی پړنوسی ئه لیف هیه:

✓ **بهشی یه کهم:** ئه وهی ته نها به شیوهی ئه لیف نوسراوه پیشتتر قسه مان له سهر کردووه.✓ **بهشی دوووه:** ئه ویه که کیسه له سهر پړنوسی هیه به شیوهیه که هندیکیان به شیوهی ئه لیف دنوسن هندیکیش به شیوهی پیتی (ی) دنوسن، هندیکیشیان هیچ شیوهیه کی بو دانانی (واکه: بی وینه)، ئه وانهی باس کران بهم شیوهیه:

1. ﴿تُقَاتِهٖ﴾، [ئالی عیمران: 102].

2. ﴿نَحْشَىٰ اَنْ﴾، [مائیده: 52].

3. ﴿تَرْبٰنِی﴾، [ئه عراف: 143]. له دوو شوین.

4. ﴿اَرْبٰی﴾⁽¹⁾، [نه حل: 92].

5. ﴿اَجْتَبَلُهُ﴾، [نه حل: 121].

6. ﴿اِئْتٰنِی﴾، [مهریه م: 30].

7. ﴿اَجْتَبَلْکُمْ﴾، [حه ج: 78].

8. ﴿اَرْی﴾، [نه مل: 20].

9. ﴿نَادٰنَا﴾، [صافات: 75].

10. ﴿وَجَعَلِ الْجَنَّتَيْنِ﴾، [پرحمان: 54].

11. ﴿وَسُقِیْهَا﴾، [شه مس: 13].

12. ﴿عُقِبِهَا﴾، [شه مس: 15].

13. ﴿خَطَلَا﴾، ئه مهش له پینج شوین دا هاتوه.

14. ﴿سِیْمُهُمْ﴾⁽¹⁾، ئه مهش له شهش شوین دا هاتوه.⁽¹⁾ واصل ده لیت: بنچینه کهی: به شیوهی ئه لیف و پیتی (ی) دنوسریت بهم شیوهیه: (أربا، أربی).

تېبینی:

ههردوو پیتی (ی) به یهك بگهن و پیتی (ی) به ئهلیف بخویندريته وه، وه بنچینه ی پهنوسی نویسنی به پیتی (ی) بوو، نه وه پیتته یانه كه به شیوهی ئهلیف دنوسریټ⁽²⁾. نه وه ش له:

1- ﴿الدُّنْيَا﴾، 2- ﴿هُدَايَ﴾، 3- ﴿خَطَايَا﴾، 4- ﴿الْعُلْيَا﴾، 5- ﴿فَأَحْيَا﴾، 6- ﴿أَحْيَاكُمْ﴾، 7- ﴿رُعْيَاكَ﴾، 8- ﴿رُعْيَايَ﴾، 9- ﴿الرُّعْيَا﴾، 10- ﴿وَحْيَايَ﴾⁽³⁾، 11- ﴿مَثْوَايَ﴾.

✓ **به شی سییه م:** جوړیكه نه به ئهلیف دنوسریټ نه به پیتی (ی) باسه كه دریژده بیته وه ده توندريټ بگه ریته وه بو سهرچاوه سهره كیه كان، به لام لیړه دا هه ندیک نمونه ی له سهر دهینمه وه:

به شی یه كه م:

ئهلیف وینا نه كراوه وهك به دهل له وشه ی: ﴿قُرْءَانًا﴾ له ئایه تی: ﴿إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْءَانًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ﴾، [یوسف: 2]. ئهلیف له دواى همزه دهیندريټ، به لام وینا ناکریټ - له چاپ دا به شیوهی ئهلیف ی زور بچووك دنوسریټ له دواى همزه - وهك: ﴿وَرِضْوَانٌ﴾ له ئایه تی: ﴿وَأَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ وَرِضْوَانٌ مِّنَ اللَّهِ﴾، [نالی عیمران: 15]، دهیندريټ كه ئهلیف له دواى پیتی (و) هاتوه به لام وینا نه كراوه - له چاپ دا به شیوهی ئهلیف ی بچووك دنوسریټ له دواى پیتی (و) - وهك گوتراوى ناوی پیروزی خودا ﴿اللَّهُ، اَللَّهُمَّ﴾، دهیندريټ كه ئهلیف له پيش پیتی (ه) دا هاتوه، به لام له گهل نه وه شدا وینا نه كراوه به شیوه یه كه كه له چاپیش دا وینا ناکریټ.

نه گهر ئهلیف له پيش همزه دا هات و ته نوینی نه صبهش له دواى همزه كه بو وه ئیمهش له سهر ته نوینه نه صبه كه وه ستایین، نه وه له م باره دا دهینین ئهلیفه كه كه به و

(1) جیاده کریته وه شوینی فتهحه چونكه یهك دهنگی هیه له سهر شیوهی به ئهلیف.

(2) ته نها بو وشه ی: (يَحْيَى) ناو و فیل تییدا به پیتی (ی) دنوسریټ.

(3) نه وه درده كه ویت كه لای وهرش نه و وشه خویندنه وه یه کی تری هیه نه ویش (وَحْيَايَ)، قسه شی له سهر كرا له بابته تی یائی دانه پال.

جوړه هاتووه دهرده پردیټ له گوتندا به لām نانوسریټ وهك: ﴿وَنِسَاءٌ﴾ له ئایه تی هاتووه: ﴿وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً﴾، [نيساء: 1]. لیږده ئه لیف ناگوتریټ له خویندنه وده دا ئه گهر وشه که مان به سته وه به وشه ی دواى خو، واته: له بارى نه وه ستاندا.

بەشی دووهم:

ده بیندريټ ئه لیف وینا کراوه به لām ئه لیف یش نیه و یائیش نیه، به لکو پیتی واده (به لām له چاپ دا به ئه لیف ی بچووک له سهر پیته واده که وینا ده کریټ، نمونه ش له سهر ئه مه زوره وهك: ﴿وَأَقِمْوْا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ﴾، ﴿بَلْ تُؤْثِرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا﴾، ﴿كَمْ شَكْوَةٌ فِيهَا مَصْبَاحٌ﴾، له و نمونه ی رابردو پیتی (و) ناگوتریټ، به لām به ئه لیف ده خویندريټه وه.

نمونه ی ژماره: (1)

**هه مزه ی جووله داری به کار هاتوو بو ټاک که ده که ویتته دوا ی زه ننه داریک له
دوو وشه**

(الهمز المفرد المتحرك المسبوق بساكن من كلمتين)

وهېرش جووله ی هه مزه ی پچړاو ده گوازیتته وه بو نه و زه ننه ی ده که ویتته پېش خو ی،
هه مزه ش لاده بات به چوار مه رج:

1- ده بی زه ننه که بکه ویتته کو تایی وشه ی یه که م و هه مزه ی پچړا ویش بکه ویتته
سه رته ی وشه ی دوو هم.

2- نابیت زه ننه که یه کیک بیت له پیتی درېژکراوه کان.

3- نابیت زه ننه داره که پیتی میمی کو بیت.

4- نابیت زه ننه که له یه ک وشه کو بیتته وه وهک: ﴿وَيَنْشُورَ﴾، له وه جیاکراوته وه
وشه ی تایبته وهک: ﴿رَدَّءَا﴾، وهېرش به گواستنه وه ده خوینیتته وه.

تیبینی:

جیاوازی هه یه لای وهېرش له نایه تی سوړه تی حاقه ﴿كِتَابِيَّةٌ ۱۹﴾، بو وهېرش هه یه
خویندنه وه و گواستنه وه.

نمونه ی ژماره: (2)

هه مزه ی زه ننه دار به کارهاتوو بو تاک

(الهمز الساكن المفرد)

وده پش هه مو هه مزه یه کی زه ننه دار بېیته فائی وشه ده گوړیت به پیتی دريژکراو له
 په گه زی جووله ی پېشه خو ی وهک: -

﴿يَاْلُمُوْنَ﴾	←	﴿يَاْلُمُوْنَ﴾
﴿يُؤْمِنُوْنَ﴾	←	﴿يُؤْمِنُوْنَ﴾
﴿الَّذِيْ يُّثْمِنُ﴾	←	﴿الَّذِيْ يُّثْمِنُ﴾

جیاده کریته وه له و بابه ته نه وهی وهرگیرابیته له وشه ی: (الإيواء) وهک: ﴿الْمَأْوَى، تُغْوِيهِ﴾

نمونه ی ژماره: (3)

هه مزه ی زه ننه دار به کارهاتوو بو تاک

(الهمز الساكن المفرد)

وده پش هه مو هه مزه یه کی زه ننه دار بېیته پیتی (ع) ی وشه ده گوړیت ته نها له سی
 شویندا به م شیوه یه: -

﴿بَيْسَ﴾	←	﴿بَيْسَ﴾
﴿وَبَيْرٍ﴾	←	﴿وَبَيْرٍ﴾
﴿الَّذِيْ بُ﴾	←	﴿الَّذِيْ بُ﴾

نمونه ی ژماره: (4)

مه زه به ی ودرش له دوو هه مزه ی له یه ک وشه

مذهب ورش فی الهمزتين من كلمة

نځه گهر دوو هه مزه ی پچړاو به یه ک گه یشتن له یه ک وشه دا هه ردو وکیانیش فه تحه دار
بوون وهک: ﴿عَٰنْذَرْتَهُمْ، عَالِدٌ﴾، نه وه ودرش دوو خویندنه وهی بویان ده بیټ:

أ- ناسان خویندنه وهی له نیوان، (بین بین).

ب- گورینیان به ئه لیف: نځه گهر به دوايان هات زهنه داریک نه وه به ئه ندازه ی شهش
جووله ی پیویست دریژ ده کریته وه، وه نځه گهر دواي خويان جووله دار بوو نه وه به
ئهنده ی دوو جووله دریژ ده کریته وه.

به لام نځه گهر هه مزه ی یه که م فه تحه دار بوو وه هه مزه ی دوو هم که سره یان ضه ممه بوو
نه وه دوو ه میان ناسان ده کریټ له وان وهک: ﴿عَٰنَا، اٰیْفَا، اُوْنَبِّئُکُمْ، اَعُنْزِلَ﴾.

نمونه ی ژماره: (5)

مه زه به یی وېرش له دوو هه مزه ی هاوتا له جووله له دوو وشه
(مذهب ورش في الهمزتين المتفتتين بالحركة من كلمتين)

نه گهر دوو هه مزه ی پچړاو به یه که گه یشتن له دوو وشه دا هه ردو وکیانیش یه کسان
 بون له جووله، نه وه وېرش بو هه مزه ی دوو هم دوو خویندنه وهی هه یه:

أ- ناسان خویندنه وهی له نیوان، (بین بین).

ب- گوړینی به پیتی دريژکراو له په گه زی جووله ی هه مزه ی یه که م.
 له باری گوړیندا سهیری نه و پیته ده که ین که له دوا ی هه مزه ی دوو هم دیت،
 نه گهر زه ننه دار بوو نه وه نه لیف ی گوړدراو دريژده که ینه وه به نه ندازه ی شهش
 جووله ی پیویست وهک: ﴿جَاءَ أَمْرُنَا، وَرَأَىٰ إِسْحَاقَ﴾، نه گهر دوا ی هه مزه ی
 جووله دار بوو نه وه دريژکردنه وه که به نه ندازه ی دوو جووله ده بیټ وهک:
 ﴿مِنَ السَّمَاءِ إِلَىٰ، أَوْلِيَاءَ أُولَٰئِكَ﴾.

نمونه ی ژماره: (6)

خویندنه وه دروسته کان له کوښنه وهی

(دریژکردنه وهی به دهل) و ﴿هَؤُلَاءِ إِنْ﴾ له گهل (دریژکردنه وهی زهنه داری دروست بوو) لای وده پش

(الأوجه الممتنعة عند اجتماع مد البدل مع ﴿هَؤُلَاءِ إِنْ﴾ مع العارض للسكون لورش)

خویندنه وه دروسته کان	أَنْبِئُونِي	هَؤُلَاءِ إِنْ	صَدِيقِينَ
1	2	ئاسان خویندنه وه	2
2	2	ئاسان خویندنه وه	4
3	2	ئاسان خویندنه وه	6
4	2	گوږپینی به یاو 6 جووله	2
5	2	گوږپینی به یاو 6 جووله	4
6	2	گوږپینی به یاو 6 جووله	6
7	2	(ی) ی که سره دار	2
8	2	(ی) ی که سره دار	4
9	2	(ی) ی که سره دار	6
10	4	ئاسان خویندنه وه	4
11	4	ئاسان خویندنه وه	6
12	4	گوږپینی به یاو 6 جووله	4
13	4	گوږپینی به یاو 6 جووله	6
14	4	(ی) ی که سره دار	4
15	4	(ی) ی که سره دار	6
16	6	ئاسان خویندنه وه	6
17	6	گوږپینی به یاو 6 جووله	6
18	6	(ی) ی که سره دار	6

وده: نایه تی: ﴿فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ هَؤُلَاءِ إِنْ كُنْتُمْ صَدِيقِينَ﴾.

تېبینی:

هوکارى خویندنه وهی قه دهغه کراو ئه وهیه، تا به دهل به هیتر نه بیټ له سهر دريژکړدنه وهی زه ننه ی دروست بوو (عارض لیسکون).

که واته: قه دهغه کراو هکان لای وېرش نو خویندنه وهیه بهم شیوهیه:

دريژکړدنه وهی چوار جووله به دهل و دوو جووله ی په یدا کراو له سهر گوړینی ههر سی هه مزه، (3 خویندنه وه).

دريژکړدنه وهی شەش جووله به دهل و دوو جووله ی په یدا کراو له سهر گوړینی ههر سی هه مزه، (3 خویندنه وه).

دريژکړدنه وهی شەش جووله به دهل و چوار جووله ی په یدا کراو له سهر گوړینی ههر سی هه مزه، (3 خویندنه وه).

نمونه ی ژماره: (7)

لای وېرش قه دهغه یه کوښونه وهی ﴿جَاءَ ءَالَ لُوطٍ﴾ له گهل به دهل، جیاوازیشی نیه ئه و به دهل له پیس ئه و بیټ یان بکه ویته دواو هی، وهک: ﴿إِلَّا ءَالَ لُوطٍ﴾، ﴿جَاءَ ءَالَ لُوطٍ﴾ ئه و ش شەش خویندنه وهی تیډا دروست ده بیټ بهم شیوهیه:

1- دريژکړدنه وهی به دهل له ﴿إِلَّا ءَالَ لُوطٍ﴾ له گهل [ئاسان خویندنه وهی هه مزه ی

دووه م له ﴿جَاءَ ءَالَ لُوطٍ﴾ له گهل دريژکړدنه وهی چوارو شەش جووله به دهل.

2- دريژکړدنه وهی چوار جووله به دهل له ﴿إِلَّا ءَالَ لُوطٍ﴾ له گهل [ئاسان

خویندنه وهی هه مزه ی دووه م له ﴿جَاءَ ءَالَ لُوطٍ﴾ له گهل دريژکړدنه وهی چوارو

شەش جووله به دهل.

3- دريژکړدنه وهی شەش جووله له ﴿إِلَّا ءَالَ لُوطٍ﴾ له گهل [ئاسان خویندنه وهی

هه مزه ی دووه م له ﴿جَاءَ ءَالَ لُوطٍ﴾ له گهل دريژکړدنه وهی چوار جووله به دهل.

نمونه ی ژماره: (8)

مه زه بهی وېرش له دوو هه مزه ی جیاواز له جووله له دوو وشه دا
(مذهب ورش في الهمزتين المختلفتين في الحركة من كلمتين)

هه مزه ی 1	هه مزه ی 2	نمونه	حوکه مه که ی
ء	ء	جَاءَ أُمَّةٌ	ناسان خویندنه وه ﴿جَاءَ أُمَّةٌ﴾
ء	ء	نَبَأَ إِبْرَاهِيمَ	ناسان خویندنه وه ﴿نَبَأَ إِبْرَاهِيمَ﴾
ء	ء	سُوءٌ أَعْمَلِهِمْ	گوړین ﴿سُوءٌ أَعْمَلِهِمْ﴾
ء	ء	أَلْمَاءُ أَوْ	گوړین ﴿أَلْمَاءُ يَوْمَ﴾
ء	ء	أَلْفُقَرَاءُ إِلَى	ناسان خویندنه وه یان گوړین ﴿أَلْفُقَرَاءُ إِلَى؛ أَلْفُقَرَاءُ وَلِي﴾

نمونه ی ژماره: (9)

خویندنه وه قه ده غه کراوه کان له کوښونه وهی دریژکړدنه وهی به دهل و ږه گز
یائییه کان و لیین ی هه مزه دار لای وېرش
(الأوجه المتنعة عند اجتماع مد البدل مع ذات الياء مع اللين المهموز لورش)

خویندنه وه قه ده غه کراوه کان	دریژکړدنه وهی به دهل	ږه گز یائییه کان	لیین ی هه مزه دار
1	دووجووله	که مکړدنه وه	چوارجووله
2	دووجووله	که مکړدنه وه	شهش جووله
3	دووجووله	کردنه وه	شهش جووله
4	چوارجووله	کردنه وه	چوارجووله
5	چوارجووله	کردنه وه	شهش جووله
6	چوارجووله	که مکړدنه وه	شهش جووله

به‌شی دووهم

وشه‌گانی فهرش و بنچینه

کوردی	عربی	
جولّه	حركة	1
گوپین	ابدا	2
لهبری	بدل	3
زه‌نه‌دار	سکون	4
شه‌ده‌دار	شدة	5
ضه‌مه‌دار	ضمة	6
فه‌تخه‌دار	فتحة	7
که‌سره‌دار	کسرة	8
گوتراو	لفظي	9
دانه‌پال	اضافة	10
وه‌ستان	وقف	11
نه‌وه‌ستان	وصل	12
کورت کردن	قصر	13
خویندنه‌وه	تحقيق	14
دریژکردنه‌وه	مد	15
گوتنی (الله اکبر)	التكبير	16
گوتنی (الحمد لله)	التحميد	17
گوتنی (لا اله الا الله)	التهليل	18
دریژکردنی دوو جولّه	قصر	19
دریژکردنی چوار جولّه	توسط	20
دریژکردنی شەش جولّه	اشباع	21
لابردن یان ئاسان خویندنه‌وه	تسهيل	22

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وهړش	پوونکر د نه وه
---------------	-----------------------------------	-----------------	----------------

(1) سوره تی فاتیحه

4	مَالِك	مَلِك	وهړش نهو ئه لیفه لاده بات که ده که ویتته دواى پیتی (م).
6	الصِّرَاط	الصِّرَاط	(جیا کراوته وه) پیتی (ر) قه له وده کریت، چونکه یه کی که له پیتته کانی بهر (نیستیلا) له دواى هاتووه.
7	صِرَاط	صِرَاط	(جیا کراوته وه) پیتی (ر) قه له وده کریت، چونکه یه کی که له پیتته کانی - نیستیلا - له دواى هاتووه.

(2) سوره تی به قه ره

له نیوان دو سوپرت	وهړش هندی که جار به سمه له ده خویندنه وه وده هندی که جاریش واز له به سمه له ده هیئت، به سمه له سی خویندنه وده که ی ده فص ی هیه، که بریتین له: پچرانی هه موویان، پچرانی کو تایی سوپرت و لکاندن به سمه له به سهره تایی سوپرت، لکاندن هه موویان، نه گهر بی به سمه له بی خویندنه وه، نه واه به لکاندن و دهستان ده خویندنه وه.		
2	هَدًی	هَدًی	له باری وده ستاندا: وهړش به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندنه وه به یه که له خویندنه وده کانی.
3	یُؤْمِنُونَ	یُؤْمِنُونَ	گوړینی هه مزه به پیتی (و).
3	الصَّلَاةِ	الصَّلَاةِ	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندنه وده.
4	یُؤْمِنُونَ	یُؤْمِنُونَ	گوړینی هه مزه به پیتی (و).
4	بِمَا أُنزِلَ ؛ وَمَا أُنزِلَ	بِمَا أُنزِلَ ؛ وَمَا أُنزِلَ	مه زه بی وهړش : بریتیه له دریژکردنه وهی شهش جووله له لکا و نه لکا ودا، واته: دریژکردنه وهی ته واه به نه ندازه ی سی نه لیف.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
4	وَبِالْآخِرَةِ	وَبِالْآخِرَةِ	نهم وشه سی څو کمی تیډایه: 1/ گواستننه وه، واته گواستننه وهی جوولهی هه مزه بو پیتی (ل) و لا بردنی هه مزه که. 2/ سی ډریر کړدنه وهی به دهل . 3/ لا واز کړدنی پیتی (ر).
5	أُولَئِكَ (مَعًا)	أُولَئِكَ	ډریر کړدنه وهی لکاو به نه ندازهی سی ټه لیف، واته شهش جووله.
5	هدی	هدی	له باری وه ستاندا: وه پش به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندنه وه به یه که له خویندنه وه کانی.
6	عليهم ءَأَنْذَرْتَهُمْ أَمْ	عليهم ءَأَنْذَرْتَهُمْ أَمْ	ضه ممدار کړدنی پیتی (م) ی کو وله لکاندنې به پیتی (و) ی گوتراو. نه گهر هه مزه ی له دوا بیت نه وکاته ده بیت ډریر کړدنه وهی نه لکاو به نه ندازهی شهش جووله.
6	ءَأَنْذَرْتَهُمْ	ءَأَنْذَرْتَهُمْ ؛ ءَأَنْذَرْتَهُمْ	هه مزه ی دووهم دوو خویندنه وهی بو هه یه: 1/ ناسان کړدنی له نیوان (بین بین) 2/ گوړینی به ټه لیف و ډریر کړدنه وهی شهش جووله، نه ودهش له بهر بوونی زه ننه ی دواي خوی.
6	لا يؤمنون	لا يؤمنون	گوړینی هه مزه به پیتی (و).
7	على ~ أبصارهم	على ~ أبصارهم	وه پش ډریر کړدنه وهی نه لکاو به نه ندازهی شهش جووله نه نجام ده دات.
7	أبصارهم	أبصارهم	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندنه یته وه.

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	روونکړدنه وه
8	ءَامَنَّا	ءَامَنَّا	دریژکړدنه وهی به دهل و به دریژکړدنه وهی دوو یان چوار جووله و شهش جووله ده خویندریته وه.
8	اَلْآخِر	اَلْآخِر	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی له گهل سی به دهل، نه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پیگرد نه وه به سی به دهل ده خویندریته وه، نه گهر به پییتی (ل) دهستی پی کرد نه وه دریژکړدنه وهی دوو جووله ی بو هه یه، له گهل لاوازکړدنی پییتی (ر).
8	بمؤمنین	بمؤمنین	گوړپینی هه مزه به پییتی (و).
9	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهل ی هه یه.
9	يَخْدَعُونَ	يُخَادِعُونَ	ضه ممدارکړدنی پییتی (ی) فته حه دارکړدنی پییتی (ح) و نه و نه لیفه ی ده که ویتنه دوا ی نه و، که سره دارکړدنی پییتی (د) وه ک نه وه ی پیش خوی.
10	عذابُ أليم	عذابُ أليم	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی و لابر دنی هه مزه که.
10	يَكْذِبُونَ	يُكْذِبُونَ	به ضه ممه ی پییتی (ی) و فته حه ی پییتی (ک) و شه دده دارکړدنی پییتی (ذ) ده خویندریته وه.
11	له الأرض	له الأرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی که پییتی لاهه، له گهل لابر دنی هه مزه که.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
13	لهم ءامنوا	لهم ءامنوا	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله، له گهل سی به دهل.
13	انؤمن	انؤمن	گوړپنی همزه به پیتی (و).
13	ءامن (معاً)	ءامن	سی به دهلې هیه.
13	السُّفهاءُ اَلا	السُّفهاءُ وَا	له باری نه وده ستاندا: همزه ی دوهم ده گوړدريت به پیتی (و) وه بوی هیه له سره تادا بیخوینیته وه.
14	ءامنوا ؛ ءامنّا	ءامنوا ؛ ءامنّا	سی به دهلې هیه.
14	خلوا إلى	خلوا إلى	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی و لابردي همزه که.
14	معكم إنما	معكم إنما	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
14	مستهزئون	مستهزئون	له باری نه وده ستاندا: سی به دهل هیه له باری وده ستاندا: به دهل و دريژکړدنه وهی زه ننه ی دروست بوو کو دده بنه وه، دووهمیان به هیژتره به لام نه گهر سهیری به دهلې پیشو بکهین له و ده کانی (امنوا - امنا - مستهزئون) نه وه شهش خویندنه و هیان بو هیه (بگهړیوه سر بنچینه).
16	بالهدی	بالهدی	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندريتته وه.
17	يُصِرُّون	يُصِرُّون	به لاوازکړدنې پیتی (ر) ده خویندريتته وه.
19	ءاذانهم	ءاذانهم	سی به دهلې هیه.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
19	بالکفرین	بالکفرین	تهنھا به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
20	أَظْلَمَ	أَظْلَمَ	به قه له وکړدنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
20	وَأَبْصَارِهِمْ إِنَّ	وَأَبْصَارِهِمْ إِنَّ	تهنھا به که مکړدنه وه (التقليل) وشه ی (أَبْصَارًا رَهُمْ) ده خویندریته وه، له باری نه وه ستاندا: میمی کو به پیتی (و) ی گوتراو ده خویندریته وه، له گهل دریژکړدنه وه ی شهش جووله.
20	شَيْءٍ	شَيْءٍ	دریژکړدنه وه ی لیږی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
20	قَدِيرٌ	قَدِيرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
22	الْأَرْضِ	الْأَرْضِ	گواستنه وه ی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی که پیتی لامه، له گهل لا بردنی هه مزه که.
22	فِرَاشًا	فِرَاشًا	به لاوازکړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
23	فَاتُوا	فَاتُوا	گوړپینی هه مزه به ئلیف
24	لِلْكَافِرِينَ	لِلْكَافِرِينَ	تهنھا به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
25	ءَامَنُوا	ءَامَنُوا	سی به ده لی هه یه.
25	الْأَنْهَارِ	الْأَنْهَارِ	گواستنه وه ی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی که پیتی لامه، له گهل لا بردنی هه مزه که.
26	كَثِيرًا (مَعًا)	كَثِيرًا (مَعًا)	به لاوازکړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
27	یوصل	یوصل	له باری نه وه ستاندا: پیټی (ل) قهله وده کریټ، له باری وه ستاندا: قهله وده کریټ و لاواز ده کریټ، به لام قهله وکردن پیش ده که ویت.
27	له الأرض	له الأرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی که پیټی لامه، له گهل لبردنی هه مزه که.
27	الحاسرون	الحاسرون	به لاواز کردنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
28	وكنتم أمواتة	وكنتم أمواتة	لكاندنی پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.
28	فأحياكم	فأحياكم	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.
29	له الأرض	له الأرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی که پیټی لامه، له گهل لبردنی هه مزه که.
29	استوى ؛ فسواهن	استوى ؛ فسواهن	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.
29	شيء	شيء	دریژکردنه وهی لین ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
30	له الأرض	له الأرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی که پیټی لامه، له گهل لبردنی هه مزه که.
30	إني أعلم	إني أعلم	فه ته دارکردنی پیټی (ی) ی دانه پال.
31	ءادم ؛ أنبئوني	ءادم ؛ أنبئوني	سی به ده لی هه یه.
31	الأسماء	الأسماء	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی که پیټی لامه، له گهل لبردنی هه مزه که.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
31	هُؤْلَاءِ اِنْ كُنْتُمْ	هُؤْلَاءِ اَنْ هُؤْلَاءِ يَ ن هُؤْلَاءِ يَنْ	هه مزه ی سییه م سی خویندنه وهی هه یه: 1- ناسانکردن. 2- گورپنی پیتی (ی) و شهش جووله. 3- گورپنی گورپنی پیتی (ی) ی که سره دار، لای وه پش گورپنی پیشوو هه یه له گهل ۱ هؤلاءِ اِنْ و په یداکراوی زه ننه دار له ۲ صادقین 27 خویندنه وهی هه یه به لام خویندنه وه باوه کان ته نها 18 خویندنه وهن (بگه ریوه سهر بنچینه).
33	يَا اٰدَم	يَا اٰدَم	دریژکردنه وهی نه لکاو به شهش جووله و سی به دهلی هه یه.
33	اَمْ اَقْل	اَمْ اَقْل	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی که پیتی لامه، له گهل لا بردنی هه مزه که.
33	لَكُمْ اِنِّيْٓ اَعْلَم	لَكُمْ وَّ اِنِّيْٓ اَعْلَم	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو و دریژکردنه وهی شهش جووله، ده خویند ریته وه به (ای) وه فته تحه دارکردنی پیتی (ی) ی دانه پال.
33	اَلْاَرْض	اَلْاَرْض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
34	لَادَم	لَادَم	سی به دهلی هه یه.
34	اَبِی	اَبِی	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویند ریته وه.
34	اَلْکَافِرِیْن	اَلْکَافِرِیْن	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویند ریته وه.
35	يَا اٰدَم	يَا اٰدَم	دریژکردنه وهی نه لکاو به شهش جووله و سی به دهلی هه یه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
35	أَسْكُنْ أَنْتَ	أَسْكُنْ أَنْتَ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی که پی پی نونه له گهل ل ابردنی همزه که.
36	الْأَرْضِ ؛ وَمَتَاعٌ إِلَى	الْأَرْضِ ؛ وَمَتَاعٌ إِلَى	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی و ل ابردنی همزه له هه ردو وکیان.
37	فَتَلْقَى	فَتَلْقَى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
37	ءَادَمَ	ءَادَمَ	سی به ده لی هه یه.
38	يَا تَيْنِكُمْ	يَا تَيْنِكُمْ	گوپینی همزه به ئه لیف.
38	هَدَى	هَدَى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
38	هَدَايِ	هَدَايِ	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
39	بَايَاتِنَا	بَايَاتِنَا	سی به ده لی هه یه.
39	النَّارِ	النَّارِ	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه له باری وده ستان و نه وده ستاندا، به لام له باری نه وده ستاندا پی پی (ر) لا وازنا کریت.
40	إِسْرَائِيلَ	إِسْرَائِيلَ	(جیاکراوته وه) پی پی (ر) قه له و ده کریت، له گهل ل دریز کردنه وهی دو و جوولهی به ده ل.
40	أَوْفٍ	أَوْفٍ	سی به ده لی هه یه.
41	وَعَامِنَا ؛ بَايَاتِي	وَعَامِنَا ؛ بَايَاتِي	سی به ده لی هه یه.
43	الصَّلَاةِ	الصَّلَاةِ	به قه له وکردنی پی پی (ل) ده خویندریته وه.
43	وَعَاتُوا	وَعَاتُوا	سی به ده لی هه یه.
44	أَتَأْمُرُونَ	أَتَأْمُرُونَ	گوپینی همزه به ئه لیف.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	روونکړدنه وه
45	الصللة	الصللة	به قه له وکړدنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
45	لكبيرةٌ اِلَّا	لكبيرةٌ اِلَّا	به لاوازکړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه، وه گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه نهی پیښ خوی که پیتی نونه له گهل لابردي هه مزه که.
46	وَأَنَّهُمْ إِلِيه	وَأَنَّهُمْ إِلِيه	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شه ش جووله.
47	إِسْرَائِيلَ	إِسْرَائِيلَ	(جیاکراوته وه) پیتی (ر) قه له و ده کړیت، له گهل دريژکړدنه وهی دو جوولهی به دهل.
48	شَيْئًا	شَيْئًا	دريژکړدنه وهی لیبی ی هه مزه دار به چوارو شه ش جووله.
48	يُؤْخَذُ	يُؤْخَذُ	گوړپینی هه مزه به پیتی (و).
49	مِنْ عَالٍ	مِنْ - اِلِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه ی بو زه نهی پیښه خوی نه ویش پیتی نونه، له گهل لابردي هه مزه که وه سی به دهل ی هه یه.
50	وَأَغْرَقْنَا عَالٍ	وَأَغْرَقْنَا عَالٍ	دريژکړدنه وهی نه لکاو به شه ش جووله و سی به دهل ی هه یه.
51	مُوسَى	مُوسَى	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
51	أَتَّخَذْتُمْ	أَتَّخَذْتُمْ	به ټيکه له کیشانی پیتی (ن) له پیتی (ت) ده خویندریته وه.
53	وَإِذْ عَاتَيْنَا	وَإِذْ - اَتِينَا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه نهی پیښ خوی نه ویش پیتی ذاله، وه سی به دهل ی هه یه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوهنکړدنه وه
53	موسی	موسی	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
54	موسی	موسی	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
54	ظَلَمْتُمْ أَنْفُسَكُمْ	ظَلَمْتُمْ أَنْفُسَكُمْ	به قهله وکړدنی پیتی (ل) ده خویندریته وه، له گهل لکاندنی پیتی (م) ی کو.
54	خَيْرٌ	خَيْرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
54	عَلَيْكُمْ إِنَّهُ	عَلَيْكُمْ إِنَّهُ	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وه ی شه ش جووله.
55	يُمُوسَى	يُمُوسَى	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
55	نُؤْمِنُ	نُؤْمِنُ	گوپینی همزه به پیتی (و).
55	نَرَى	نَرَى	له باری وه ستاندا: به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، له گهل لاواز کړدنی پیتی (ر) له باری وه ستاندا به هو که مکړدنه وه.
57	وَضَلَّلْنَا	وَضَلَّلْنَا	به قهله وکړدنی پیتی (ل) ی یه کهم و لاواز کړدنی دووهم ده خویندریته وه.
57	وَالسُّلُو	وَالسُّلُو	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
57	ظَلَمُونَا	ظَلَمُونَا	به قهله وکړدنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
58	نَغْفِرُ	يُغْفَرُ	گوپینی پیتی (ی) ی ضمه دار به پیتی (ن) ی فته دارو فته دار کړدنی پیتی (ف) ده خویندریته وه.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
58	خطایاکم	خطایاکم	کردنه وه که مکړدنه وهی نه و ئه لیفه ی ده که ویتنه دوا ی پیتی (ی).
59	ظَلَمُوا (معاً)	ظَلَمُوا (معاً)	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
59	غیر	غیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
60	أَسْتَسْقِي ؛ موسى	أَسْتَسْقِي ؛ موسى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
60	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی که پیتی لامه، له گهل لبردنی هه مزه که.
61	يَمْوَسِي ؛ أدنى	يَمْوَسِي ؛ أدنى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
61	نَصِيرَ ؛ خير	نَصِيرَ ؛ خير	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
61	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی که پیتی لامه، له گهل لبردنی هه مزه که.
61	مصرأ	مصرأ	(جیاکراوته وه) پیتی (ر) قه له وکراوه چونکه پیتی به رز (ئیس تی علا) که ووتنه نیوان پیتی پائه که و که سره.
61	وبآءو ؛ بآيات	وبآءو ؛ بآيات	سی به دهل ی هه یه.
61	النبيين	النبيين	و شه ی (النبي) به هه مزه ده خویندریته وه ده چیتنه بابته تی دریژ کردنه وهی شه ش جووله، وه سی به دهل ی هه یه له پیتی (ی) ی کو تایی.
62	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهل ی هه یه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
62	والنصاری	والنصاری	ته نه به که مکړدنه وه ده خویندریته وه وده لاواز کړدنی پیتی (ر) د درده که ویت به هو که مکړدنه وه.
62	والصابین	والصابین	به لابر دنی همزه ده خویندریته وه.
62	مَنْ ءَامِن	مَنْ - امن	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو، وه سی به دهل ی هیه له وشه ی (وامن).
62	الآخر	الآخر	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو، وه سی به دهل ی هیه، نه گهر به همزه ی لکاو دهستی پی کرد نه وه سی به دهل ی هیه، وه نه گهر به پیتی (ل) دهستی پی کرد نه وه دوو جووله ی بو هیه.
62	فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ	فَلَهُمْ ~ أَجْرُهُمْ	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شه ش جووله.
63	وَإِذْ أَخَذْنَا	وَإِذْ أَخَذْنَا	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو.
63	ءَاتَيْنَاكُمْ	ءَاتَيْنَاكُمْ	سی به دهل ی هیه.
65	قِرْدَة	قِرْدَة	به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
65	خَاسِئِينَ	خَاسِئِينَ	له باری نه وه ستاندا: سی به دهل ی هیه.
67	مُوسَى	مُوسَى	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
67	يَأْمُرُكُمْ أَنْ	يَأْمُرُكُمْ ~ أَنْ	گوپینی همزه به ئلیف و لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شه ش جووله.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
67	هزوا	هزوا	به همزه ی پیتی (و) ده خویندریته وه.
67	أَنْ أَكُون	أَنْ أَكُون	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
68	بِكَر	بِكَر	له باری نه وده ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
68	تُومرون	تُومرون	گوړپنی همزه به پیتی (و).
71	تَثِير	تَثِير	له باری نه وده ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
71	الْأَرْض	الْأَرْض	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی که پیتی لامه، له گهل لبردنی همزه که.
71	الَّن	الَّن	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهلی هه یه.
73	الموتى	الموتى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
73	وَيُرِيكُمْ ءَايَاتِهِ	وَيُرِيكُمْ ءَايَاتِهِ	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شش جووله، وه سی به دهلی هه یه.
74	أَوْ أَشَدَّ ؛ الْأَنْهَار	أَوْ أَشَدَّ ؛ الْأَنْهَار	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
75	يُؤْمِنُوا	يُؤْمِنُوا	گوړپنی همزه به پیتی (و).
76	ءَامِنُوا ؛ ءَامِنًا	ءَامِنُوا ؛ ءَامِنًا	سی به دهلی هه یه.
76	خَلَا	خَلَا	که مکړدنه وهی تیدا نیه، چونکه واو یه.
76	بَعْضُهُمْ إِلَى ؛ رَبِّكُمْ أَفَلَا	بَعْضُهُمْ إِلَى ؛ رَبِّكُمْ أَفَلَا	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شش جووله.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
77	یسرون	یسرون	به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
78	ومنهم أُمیون ؛ هُم إِلَّا	ومنهم أُمیون ؛ هُم إِلَّا	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراو دريژ کړدنه وهی شهش جووله.
79	کتبت أیدیهم	کتبت أیدیهم	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
80	قُلْ أَخَذْتُ	قُلْ أَخَذْتُ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی و تی که ه لکی شانی پیتی (ن) له پیتی (ت).
81	بلی	بلی	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
81	خطیته	خطیاته	زیاد کړنی همزه له دوا ی نه لیف به کو، ده بیته باب ته نه لکاو، وه سی به دلی هیه.
81	النار	النار	له باری وه ستان و نه وه ستاندا: به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، وه له باری وه ستاندا: لاواز کړنی پیتی (ر) نه نجام ده دریته.
82	ءامنوا	ءامنوا	سی به دلی هیه.
83	وَإِذْ أَخَذْنَا	وَإِذْ أَخَذْنَا	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
83	إِسْرَائِيلَ	إِسْرَائِيلَ	(جیا کراو ته وه) پیتی (ر) قه له و ده کریت، له گهل دريژ کړدنه وهی دوو جووله ی به دهل.
83	القربى ؛ والیتامی	القربى ؛ والیتامی	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژماره ی نایه ت	گیږانه وه ی وه پش	پوونکر دنه وه
83	الصَّلَاة	به قه له وکردنی پییتی (ل) ده خویندریته وه.
83	ءَاتُوا	سی به ده لی هه یه.
83	تَوَلَّيْتُمْ إِلَّا	لکاندن پییتی (م) ی کو به پییتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وه ی شهش جووله.
84	وَإِذْ أَخَذْنَا	گواستنه وه ی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
84	دِيرِكُمْ	ته نها به که مکردنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
85	دِيرِهِمْ	ته نها به که مکردنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
85	تَظَاهَرُونَ	به شه دده دارکردنی پییتی (ظ) ده خویندریته وه.
85	بِالْإِثْمِ	گواستنه وه ی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
85	يَأْتُوکُمْ أُسْرٰی	گوږپینی هه مزه به ئلیف و لکاندن پییتی (م) ی کو به پییتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وه ی شهش جووله، به (أُسْرٰی) ده خویندریته وه، واته: که مکردنه وه ی پییتی (ر) و ئلیف به یه که ده نگ له گه ل لاوازکردنی پییتی (ر) به هو ی که مکردنه وه که.
85	عَلَيْکُمْ إِخْرَاجُهُمْ	لکاندن پییتی (م) ی کو به پییتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وه ی شهش جووله، له گه ل لاوازکردنی پییتی (ر).

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
85	إِخْرَاجُهُمْ أَفْتُونُونَ	إِخْرَاجُهُمْ ~ أَفْتُونُونَ	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله، وه گوپینی هه مزه به پیتی (و).
85	مَنْكُمُ إِلَّا	مَنْكُمُ ~ إِلَّا	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
85	الدنيا	الدنيا	به کړدنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
85	تعملون	يعملون	به گوپینی پیتی (ی) به پیتی (ت) ده خویندريته وه.
86	الدنيا	الدنيا	به کړدنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
86	بِالْآخِرَةِ	بِالْآخِرَةِ	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پيش خوی و سی به ده ل، له گهل لاواز کړدنې پیتی (ر).
87	وَلَقَدْ آتَيْنَا	وَلَقَدْ - آتَيْنَا	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پيش خوی، وهی به ده لی هه یه.
87	موسى ؛ عيسى	موسى ؛ عيسى	له کاتی ودهستان له سهریان به کړدنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
87	وَأَتَيْنَا	وَأَتَيْنَا	سی به ده لی هه یه.
87	تَهْوَى	تَهْوَى	به کړدنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
88	يُؤْمِنُونَ	يُؤْمِنُونَ	گوپینی هه مزه به پیتی (و).
89	الْكُفْرَيْنِ	الْكُفْرَيْنِ	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
90	بِئْسَمَا	بِئْسَمَا	به گوپینی هه مزه به پیتی (ی) ده خویندريته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
90	أَنفُسُهُمْ أَن	أَنفُسُهُمْ ~ أَن	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
90	بَغِيًّا أَن	بَغِيًّا أَن	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
90	فَبَاءُ و	فَبَاءُ و	لکاو به شهش جووله ده خویندريټه وه، وه سی به ده لی هه یه.
90	وَلِلْكَافِرِينَ	وَلِلْكَافِرِينَ	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه.
91	هُمْ ءَامِنُوا	هُمْ ~ ءَامِنُوا	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله، وه سی به ده لی هه یه.
91	نُؤْمِنُ	نُؤْمِنُ	گوړپنی همزه به پیټی (و).
91	أَنْبِيَاءُ	أَنْبِيَاءُ	به همزه ده خویندريټه وه له بری پیټی (ی)، لکاویش درده که ویت.
91	مُؤْمِنِينَ	مُؤْمِنِينَ	گوړپنی همزه به پیټی (و).
92	مُوسَى	مُوسَى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه.
92	أَتَّخَذْتُمْ	أَتَّخَذْتُمْ	به ټیکه له کیښانی پیټی (ن) له پیټی (ت) ده خویندريټه وه.
93	وَإِذْ أَخَذْنَا	وَإِذْ أَخَذْنَا	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
93	مَا ءَاتَيْنَاكُمْ	مَا ءَاتَيْنَاكُمْ	نه لکاو به شهش جووله ده خویندريټه وه، وه سی به ده لی هه یه.
93	بِئْسَمَا	بِئْسَمَا	به گوړپنی همزه به پیټی (ی) ده خویندريټه وه.
93	يَا مُرْكَم	يَا مُرْكَم	گوړپنی همزه به نه لیف

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوښکړنه وه
93	إِيْمَانُكُمْ إِنْ	إِيْمَانُكُمْ وَ إِنْ	سی به دهل ی هه یه، لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو له گهل دريژکړدنه وهی شه ش جووله.
93	مُؤْمِنِينَ	مُؤْمِنِينَ	گوړپینی همزه به پیټی (و).
94	قُلْ إِنْ	قُلْ إِنْ	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیښ خوی.
94	الْآخِرَةِ	الْآخِرَةِ	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیښ خوی و سی به دهل، ئه گهر به همزه ی لکاو دهستی پیگرد سی به دهل ی هه یه، وه نه گهر به پیټی (ل) دهستی پیگرد نه وه دريژکړدنه وهی دوو جووله ی بو هه یه، لاوازکړدنې پیټی (ر) دهرده که ویت.
95	قَدِمْتُ أَيْدِيَهُمْ	قَدِمْتُ أَيْدِيَهُمْ	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیښ خوی.
96	وَلْتَجِدْنَهُمْ أَحْرَصَ	وَلْتَجِدْنَهُمْ وَ أَحْرَصَ	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شه ش جووله.
96	بَصِيرٌ	بَصِيرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدنې پیټی (ر) ده خویندريټه وه.
97	وَهْدَى	وَهْدَى	له باری وه ستاندا: به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه.
97	وَبَشَرِئ	وَبَشَرِئ	ته نها به که مکړدنه وه ده خویندريټه وه، وه لاوازکړدنې پیټی (ر) دهرده که ویت به هو ی که مکړدنه وه.
97	لِلْمُؤْمِنِينَ	لِلْمُؤْمِنِينَ	گوړپینی همزه به پیټی (و).

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
98	میکال	میکال	هه مزه ی که سره دار له دواي ئه لیف و پیش پیټی (ل) ی لکاویش ده رده که ویت.
98	للكفرین	للكفرین	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویند ریټه وه.
99	ولقد أنزلنا	ولقد أنزلنا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
99	ءایت	ءایت	سی به دهل ی هیه.
100	بل أكثرهم	بل أكثرهم	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
100	يؤمنون	يؤمنون	گوړینی هه مزه به پیټی (و).
101	أوتوا	أوتوا	سی به دهل ی هیه.
102	الستخر	الستخر	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویند ریټه وه.
102	من أحدٍ (معاً)	من أحدٍ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
102	أحدٍ إلا	أحدٍ إلا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
102	أشتراه	أشتراه	ته نها به که مکړدنه وه ده خویند ریټه وه و لاوازکردنی پیټی (ر) دهرده که ویت به هو ی که مکړدنه وه.
102	الْآخِرَةِ	الْآخِرَةِ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهل ی هیه، نه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پیگرد سی به دهل ی هیه، به لام نه گهر به پیټی (ل) دهستی پیگرد نه وه دریژکردنه وهی دوو جووله ی بو هیه، لاوازکردنی پیټی (ر) دهرده که ویت.

ژباړه نایه	گیږانه وده هه عاصمی کوفی	گیږانه وده هه پیش	پوونکر د نه وده
102	ولبس	ولیس	به گوړینی همزه به پیتی (ی) ده خویندریته وده.
103	ولو اَنَّهُمْ ءامنوا	ولو اَنَّهُمْ ءامنوا	گواستنه وده جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، لکاندی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو، له گهل دريژکردنه وده شهش جووله، وده سی به دهلی هیه.
103	خير	خير	له باری نه وده ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وده.
104	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلی هیه.
104	وللکافرين	وللکافرين	ته نها به که مکړدنه وده (التقليل) ده خویندریته وده.
104	عذاب اَليم	عذاب اَليم	گواستنه وده جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
105	من اهل	من اهل	گواستنه وده جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
106	من آية او	من آية او	گواستنه وده جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی به یه که وده، وده سی به دهلی هیه.
106	نأت	نأت	گوړینی همزه به نه لیف.
106	تعلم أن	تعلم أن	گواستنه وده جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
106	شيء	شيء	دریژکردنه وده لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
106	قدیر اَلم	قدیر اَلم	له باری نه وده ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وده له گهل گواستنه وده جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
107	تعلم أن ؛ والأرض	تعلم أن ؛ والأرض	گواستنه وده جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
107	نصیرِ اَم	نصیرِ اَم	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
108	موسی	موسی	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
108	بالیمان	بالیمان	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وه سی به ده لی هه یه.
108	فقد ضل	فقد ضل	تیکه له کیشانی پیټی (د) له پیټی (ض).
109	کثیر، قدیر	کثیر، قدیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
109	من اهل	من اهل	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
109	ایمانکم	ایمانکم	سی به ده لی هه یه.
109	یا تي	یا تي	گوړینی هه مزه به ئه لیف.
109	شيء	شيء	دریژکردنه وهی لیښ ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
110	الصلاة	الصلاة	به قه له وکردنی پیټی (ل) ده خویندریته وه.
110	وءاتوا	وءاتوا	سی به ده لی هه یه.
110	بصير	بصير	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
111	هوداً أو	هوداً أو	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
111	نصارى	نصارى	ته نها به که مکړدنه وه ده خویندریته وه و لاواز کردنی پیټی (ر) ده رده که ویت به هو ی که مکړدنه وه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوښکړنه وه
111	برهانکمُ اِنْ	برهانکمُ و~ اِنْ	لکاندنې پيټې (م) ې کؤ به پيټې (و) ې گوتراو دريژکړدنه وه ې شه ش جووله.
112	بلی	بلی	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه.
112	منْ اَسْلَم	منْ اَسْلَم	گواستنې وه ې جووله ې همزه بؤ زه ننه ې پيش خوی.
113	النصارى (معاً)	النصارى (معاً)	ته نها به که مکړدنه وه ده خویندريټه وه و لاوازکړدنې پيټې (ر) دهرده که ویت به هو ې که مکړدنه وه.
113	شيء (معاً)	شيء (معاً)	دريژکړدنه وه ې ليين ې همزه دار به چوار جووله و شه ش جووله.
114	ومنْ اَظْلَم	ومنْ اَظْلَم	گواستنې وه ې جووله ې همزه بؤ زه ننه ې پيش خوی، وبه قه له وکړدنې پيټې (ل) ده خویندريټه وه.
114	وسعى ؛ الدنيا	وسعى ؛ الدنيا	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه.
114	هَمُّ اَنْ	هَمُّ و~ اَنْ	لکاندنې پيټې (م) ې کؤ به پيټې (و) ې گوتراو دريژکړدنه وه ې شه ش جووله.
114	الْآخِرَة	الْآخِرَة	گواستنې وه ې جووله ې همزه بؤ زه ننه ې پيش خوی، وه سې به دهل ې هه يه، نه گهر به همزه ې لکاو ده ستي پيکر د سې به دهل ې هه يه، به لام نه گهر به پيټې (ل) ده ستي پيکر د هوه دريژکړدنه وه ې دوو جووله ې بؤ هه يه، لاوازکړدنې پيټې (ر) دهرده که ویت.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
116	وَالْأَرْضِ	وَالْأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
117	وَالْأَرْضِ	وَالْأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
117	قَضَى	قَضَى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
118	تَأْتِيْنَا آيَةً	تَأْتِيْنَا آيَةً	گوړپنی هه مزه به ئه لیف، وه سی به ده لی هه یه.
118	الْأَيَاتِ	الْأَيَاتِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وه سی به ده ل ی هه یه، نه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پی کرد نه وه سی به ده ل ی هه یه، وه نه گهر به پی پی (ل) دهستی پی کرد نه وه دوو جوولهی بؤ هه یه.
119	بَشِيرًا وَنَذِيرًا	بَشِيرًا وَنَذِيرًا	به لاوازکردنی پی پی (ر) ده خویندریته وه له هه ردو وکیان.
119	تُسْأَلُ	تُسْأَلُ	به فته دارکردنی پی پی (ت) و زه ننه ی پی پی (ل) ده خویندریته وه.
119	عَنْ أَصْحَابِ	عَنْ أَصْحَابِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
120	تَرْضَى ؛ الْهَدَى	تَرْضَى ؛ الْهَدَى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه له هه ردو وکیان.
120	النَّصَارَى	النَّصَارَى	ته نها به که مکړدنه وه ده خویندریته وه و لاوازکردنی پی پی (ر) ده ده که ویت به هو ی که مکړدنه وه.
120	قُلْ إِنَّ	قُلْ إِنَّ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
120	هدی	هدی	له باری وده ستاندا: به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
121	ءاتبناهم	ءاتبناهم	سی به ده لی هیه.
121	یؤمنون	یؤمنون	گوړینی همزه به پیټی (و).
121	الخاسرون	الخاسرون	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
122	إسرائيل	إسرائيل	(جیاکراوته وه) پیټی (ر) قه له و ده کریټ، له گهل دریزکردنه وه دوو جووله ی به ده ل.
123	شیئاً	شیئاً	دریزکردنه وه ی لین ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
124	أبتلی	أبتلی	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
124	عهدی الظالمین	عهدی الظالمین	فته تده دارکردنی پیټی (ی) دانه پال.
125	وَأَتَّخِذُوا	وَأَتَّخِذُوا	به فته تده دارکردنی پیټی (خ) ده خویندریته وه.
125	مصلی	مصلی	له باری نه وده ستاندا: به قه له وکردنی پیټی (ل) ده خویندریته وه، له باری وده ستاندا: قه له وکردن له گهل کردنه وه ی په گز یا ئیبه کان و لاوازکردن و که مکړدنه وه، به لام قه له وکردن پیش ده که ویټ له باری وده ستاندا.
125	طهراً	طهراً	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
126	بلداً ءامناً	بلداً - امناً	گواستنه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی، وه سی به ده لی هیه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی وه پش عاصمی کوفی	روونکړدنه وه
126	وَأَرْزُقْ أَهْلَهُ	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
126	مَنْ ءَامِنٌ ؛ الْآخِرِ	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی، وه سی به دهل ی هیه، نه گهر به همزه ی لکاو دهستی پی کرد له وشه ی (الآخر) سی به دهل ی هیه، وه نه گهر به پیستی (ل) دهستی پیکرد نه وه دریژکړدنه وهی دوو جوولهی بو هیه.
126	النار	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، وه لاواز کړدنی پیتی (ر) دهرده که ویت له باری وه ستاندا به هو ی که مکړدنه وه.
126	وبیس	به گوړینی همزه به پیستی (ی) ده خویندریته وه.
126	المصيرُ	له باری وه ستان و نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیستی (ر) ده خویندریته وه.
129	عليهم ءآياتك ؛ ويزكيهم إنك	لکاندنی پیستی (م) ی کو به پیستی (و) ی گوتراو له گهل دریژکړدنه وهی شهش جووله، وه سی به دهل ی هیه له وشه ی (واياتك).
130	الدنيا	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړنه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
130	الْآخِرَةِ	الْآخِرَةِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وه سی به دهل ی هیه، نه گهر به همزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هیه، وه نه گهر به پیتی (ل) دهستی پیکرد نه وه دريژکړدنه وهی دوو جوولهی بؤ هیه، لاوازکردنی پیتی (ر) دهرده که ویت.
132	وَوَصَّى	وَأَوْصَى	زیادکردنی همزه ی فته دار له دواي پیتی (و) ی یه که م وه زه ننه دارکردنی پیتی (و) ی دوو هم و ناسان خویندنه وهی پیتی (ص) به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
132	أَصْطَفَى	أَصْطَفَى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
133	شَهِدَاءَ إِذْ	شَهِدَاءَ أَذْ	به ناسانکردنی همزه ی دوو هم ده خویندريته وه.
133	ءَابَائِكْ	ءَابَائِكْ	سی به دهل ی هیه.
135	هُودًا أَوْ	هُودًا أَوْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
135	نَصَارَى	نَصَارَى	ته نها به که مکړدنه وه ده خویندريته وه ولاوازکردنی پیتی (ر) دهرده که ویت به هو ی که مکړدنه وه.
136	ءَامِنًا ؛ أَوْتَى (مَعًا)	ءَامِنًا ؛ أَوْتَى (مَعًا)	سی به دهل ی هیه.
136	وَالْأَسْبَاطِ	وَالْأَسْبَاطِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
136	مُوسَى وَعِيسَى	مُوسَى وَعِيسَى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه له هردو وکیان.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
136	النَّبِيُّونَ	النَّبِيُّونَ	به هممزه و دريژکړدنه وهی لکا و له پیتی (ی) وهسی به دهل ی ههیه له پیتی (و).
137	فَإِنْ ءَامَنُوا ؛ ءَامَنَتُمْ	فَإِنْ ءَامَنُوا ؛ ءَامَنَتُمْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وهسی به دهل ی ههیه.
138	وَمِنْ أَحْسَنَ	وَمِنْ أَحْسَنَ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
139	قُلْ أَتَّحَاجُونَنا	قُلْ أَتَّحَاجُونَنا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
139	وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ	وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو و دريژکړدنه وهی شهش جووله.
140	تَقُولُونَ	يَقُولُونَ	به گوړینی پیتی (ی) به پیتی (ت) ده خویندریته وه.
140	وَالْأَسْبَاطُ ؛ هُودًا أَوْ ؛ قُلْ - قُلْ ءَأَنْتُمْ ؛ وَمَنْ أَظْلَمُ	وَالْأَسْبَاطُ ؛ هُودًا أَوْ ؛ قُلْ - أَنْتُمْ ؛ وَمَنْ أَظْلَمُ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
140	نَصَارَى	نَصَارَى	ته نها به که مکړدنه وه ده خویندریته وه وده لاوازکړدن ی پیتی (ر) دهرده که ویت به هو ی که مکړدنه وه.
140	أَنْتُمْ أَعْلَمُ	ءَأَنْتُمْ ءَعْلَمُ ءَأَنْتُمْ ءَعْلَمُ	(وانتم) ئاسان خویندنه وهی همزه ی دووهم، یان گوړینی به ئه لیف، له گهل دريژکړدنه وهی شهش جووله، لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دهرده که ویت، له گهل دريژکړدنه وهی شهش جووله له باری نه وده ستاندا.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
140	أَظْلَمَ	أَظْلَمَ	به قهله وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
142	ولا هم	ولا هم	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
142	یشاءِ إلی	یشاءِ ألی ؛ یشاءِ ولی	دوو خویندنه وهی بؤ هیه: ناسان خویندنه وهی همزه ی دوهم یان گوړینی به پیتی (و) ی که سره دار.
142	صراط	صراط	(جیا کراوته وه) قهله وکردنی پیتی (ر).
143	جعلناکُمُ أمة	جعلناکُمُ ~ أمة	لکاندن پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوټراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
143	لکبیرةً إلا	لکبیرةً إلا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه له گهل گواستننه وهی جووله ی همزه.
143	هدی	هدی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه له باری وستاندا.
143	إیمانکُمُ إن	إیمانکُمُ ~ إن	سی به دلی هیه، لکاندن پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوټراو له گهل دريژکردنه وهی شهش جووله.
143	لرءوف	لرءوف	سی به دلی هیه.
144	نری	نری	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
144	ترضاها	ترضاها	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
144	أوتوا	أوتوا	سی به دلی هیه.
145	ولئن آتیت	ولئن آتیت	گواستننه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
145	أتوا ؛ آية	أتوا ؛ آية	سی به دلی هیه.
146	آتیناهم	آتیناهم	سی به دلی هیه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
148	الخیرات ؛ قدیر	الخیرات ؛ قدیر	له باری وده ستان و نه وده ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندنیته وه له هردو وکیان.
148	یأت	یأت	گوړپنی همزه به نه لیف.
148	جمیعاً ان	جمیعاً ان	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه نه ی پیښ خوی.
148	شيء	شيء	دریژکردنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
150	لنلا	لیلا	به گوړپنی همزه گوړپنی پیتی (ی) ی فته دار ده خویندنیته وه.
150	حجة إلا	حجة إلا	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه نه ی پیښ خوی.
150	ظلموا	ظلموا	به قهله وکردنی پیتی (ل) ده خویندنیته وه.
151	عليكم آياتنا	عليكم و~ آياتنا	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراوو دریژکردنه وهی شهش جووله، وه سی به ده لی هیه.
153	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هیه.
153	الصلاة	الصلاة	به قهله وکردنی پیتی (ل) ده خویندنیته وه.
154	بل أحياء	بل أحياء	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه نه ی پیښ خوی.
155	بشيء	بشيء	دریژکردنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
155	الأموال والأَنْفُس	الأموال والأَنْفُس	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه نه ی پیښ خوی له هردو وکیان.
157	صلوات	صلوات	به قهله وکردنی پیتی (ل) ده خویندنیته وه.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
158	الصفَا	الصفَا	که مکړدنه وهی تیډا نیه، چونکه واوړیه.
158	خیراً ؛ شاکرّ	خیراً ؛ شاکرّ	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
158	علیمِ اِن	علیمِ اِن	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
159	والهدی	والهدی	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
160	وأصلحوا	وأصلحوا	به قهله وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
161	کفارّ اُولَآئِكَ	کفارّ اُولَآئِكَ	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
163	وَالِهَکُم اِلَه	وَالِهَکُم اِلَه	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراوو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
164	اَلْأَرْضِ (الثلاثة)	اَلْأَرْضِ (الثلاثة)	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
164	والنهار	والنهار	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
164	فأحيا	فأحيا	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
164	لآيَاتِ	لآيَاتِ	سی به دلی هیه.
165	ءامنوا	ءامنوا	سی به دلی هیه.
165	یری	تری	به پیتی (ت) ده خویندریته وه له بری پیتی (ی). له باری وستاندا: ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه. لاوازکردنی پیتی (ر) دهرده که ویت.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوښکړدنه وه
165	ظَلَمُوا	ظَلَمُوا	به قهله وکړدنی پیتی (ل) ده خویندريته وه.
166	الْأَسْبَابُ	الْأَسْبَابُ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه نه ی پیښ خوی.
167	لَوْ أَنَّ	لَوْ أَنَّ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه نه ی پیښ خوی.
167	تَبَرَّعُوا	تَبَرَّعُوا	سی به دهل ی هه یه.
167	النَّارِ	النَّارِ	ته نه به که مکړدنه وه (التقليل) لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
168	الْأَرْضِ	الْأَرْضِ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه نه ی پیښ خوی.
168	خُطُواتِ	خُطُواتِ	به زه نه ی پیتی (ط) ده خویندريته وه، قهلقه له ش ده رده که ویت.
168	مَبِينٌ إِنَّمَا	مَبِينٌ إِنَّمَا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه نه ی پیښ خوی.
169	يَأْمُرُكُمْ	يَأْمُرُكُمْ	گوپړینی هه مزه به ئه لیف
170	ءَابَاؤُنَا ؛ ءَابَاؤُنَا	ءَابَاؤُنَا ؛ ءَابَاؤُنَا	سی به دهل ی هه یه له هه ردو وکیان.
170	شَيْئًا	شَيْئًا	دریژ کړدنه وهی لیږی هه مزه دار به چوار جووله و شه ش جووله.
172	ءَامَنُوا	ءَامَنُوا	سی به دهل ی هه یه.
172	كُنْتُمْ إِيَّاهُ	كُنْتُمْ إِيَّاهُ	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراو دریژ کړدنه وهی شه ش جووله.
173	فَمِنْ أَضْطَرِّ	فَمِنْ أَضْطَرِّ	پزگار بوون له گه یشتنی دوو زه نه به ضه م.
173	غَيْرَ	غَيْرَ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوښکړنه وه
173	رحيمٌ اِن	رحيمٌ اِن	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه نهی پيش خوی.
174	قليلاً اُولَئِكَ	قليلاً اُولَئِكَ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه نهی پيش خوی.
174	يَا كَلون	يَا كَلون	گوړپنی هه مزه به نه لېف
174	بطونهم اِلَا	بطونهم اِلَا	لکاندن پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گو تراو دريژکړنه وهی شهش جووله.
174	عذابٌ اَلِيْمٌ اُولَئِكَ	عذابٌ اَلِيْمٌ اُولَئِكَ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه نهی پيش خوی.
175	بالهدى	بالهدى	به کړنه وه و که مکړنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
175	بالمغفرة	بالمغفرة	به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
175	النار	النار	ته نها به که مکړنه وه (التقليل) و لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
177	البرّ (معاً)	البرّ (معاً)	ضه ممه دار کړنی پیتی (ر) له هه ردو وکیان، لاواز کړنیشی ده رده که ویت.
177	ولكنَّ	ولكنَّ	زه نه دار کړنی پیتی (ن) بی شه دده. له باری نه وه ستاندا: که سره دارده کړیت به هو ی گه یشتنه دوو زه نه به یه ک.
177	منْ ءامن	منْ - امن	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه نهی پيش خوی، وه سی به ده لی هه یه.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
177	وءاتی (معاً)	وءاتی (معاً)	سی به دهل ی هیه له هردو وکیان، له باری ودهستان له سهریان به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
177	القربى والیتامی	القربى والیتامی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه له هردو وکیان.
177	الآخر	الآخر	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زهنه ی پیښ خوی، وهسی به دهل ی هیه، نه گهر به همزه ی لکاو دهستی پی کرد نه وه سی به دهل ی هیه، وه نه گهر به پییتی (ل) دهستی پی کرد نه وه دوو جووله ی بو هیه.
177	والنبین	والنبین	به همزه و دریر کردنه وهی لکاو به شهش جووله ده خویندریته وه، له باری نه ودهستاندا: سی به دهل ی هیه، به لام له باری ودهستاندا پهیدا کراوی زهنه پیښ ده که ویت له سهر له بری.
177	الصلاة	الصلاة	به قهله وکردنی پییتی (ل) ده خویندریته وه.
177	بعهدهم إذا	بعهدهم إذا	لکاندنی پییتی (م) ی کو به پییتی (و) ی گوتراو و دریر کردنه وهی شهش جووله.
178	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهل ی هیه.
178	القتلى	القتلى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
178	والأُنثى بالأُنثى	والأُنثى بالأُنثى	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زهنه ی پیښ خوی و به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه له هردو وکیان.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وهږش	پوونکر د نه وه
178	منْ أَخِيه	منْ أَخِيه	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
178	شيءٌ	شيءٌ	دریژکړنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شه ش جووله.
178	وَأَدَاءٌ إِلَيْهِ ؛ عَذَابٌ أَلِيمٌ	وَأَدَاءٌ إِلَيْهِ ؛ عَذَابٌ أَلِيمٌ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی له هه ردو وکیان.
178	اعتدى	اعتدى	به کړنه وه و که مکړنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
179	الْأَلْبَابِ	الْأَلْبَابِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
180	عَلَيْكُمْ إِذَا	عَلَيْكُمْ إِذَا	لکاندن ی پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گو تراو دریژکړنه وهی شه ش جووله.
180	خَيْرًا	خَيْرًا	به لا واکړدن ی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
180	وَالْأَقْرَبِينَ	وَالْأَقْرَبِينَ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
182	جَنَفًا أَوْ إِثْمًا	جَنَفًا أَوْ إِثْمًا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی له هه ردو وکیان.
182	فَأَصْلَحَ	فَأَصْلَحَ	به قهله وکړدن ی پیتی (ل) ده خویندريته وه.
183	ءَامَنُوا	ءَامَنُوا	سی به ده لی هه یه.
184	مَرِيضًا أَوْ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ	مَرِيضًا أَوْ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
184	فَدِيَّةُ طَعَامٍ مِسْكِينٍ	فَدِيَّةُ طَعَامٍ مَسَاكِينٍ	ضه ممه ی پیتی (ت) له وشه ی (فدیه) بی ته نوین، وه که سره دار کړدن ی پیتی (م) له وشه ی (طعام) وه کو کړدن ی وشه ی (مَسَاكِين) له گهل فه ته دار کړدن ی پیتی (ن) له باری نه وه ستاندا.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
184	خیراً ؛ خیر (معاً)	خیراً ؛ خیر (معاً)	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
184	لکم ین	لکم ین	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.
185	القرآن	القرآن	(جیاکراوته وه) دریژکردنه وهی دوو جوولهی له بری، چونکه له پیش همزه زه ننه داریک هاتووه.
185	هدی	هدی	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
185	الهدی ؛ هداکم	الهدی ؛ هداکم	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
185	مريضاً أو؛ من أيامٍ آخر	مريضاً أو ؛ من أيامٍ آخر	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
185	ولتکبروا الله	ولتکبروا الله	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه، له گهل مانه وهی پیتی (ل) به قه له وکردن له وشه ی جه لاله (الله).
186	قريبٌ أجيب	قريبٌ أجيب	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
186	الداع ؛ دعان	الداع ؛ دعان	له باری نه وه ستاندا: جیگرکردنی پیتی (ی) ی زیاده له هه ردو وکیان، له باری وه ستاندا: لابردي پیتی (ی). له باری نه وه ستاندا: دریژکردنه وهی نه لکاو له وشه ی (الداع) ده رده که ویت.
186	وليؤمنوا	وليؤمنوا	گوپینی همزه به پیتی (و).
186	بي	بي	به فتحه دارکردنی پیتی (ی) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
187	عفا	عفا	که مکړدنه وهی تیډا نیه، چونکه واوړیه.
187	فالان	فالان	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی، وهسی به دهلی هه یه.
187	باشړوهن ؛ تباشړوهن	باشړوهن ؛ تباشړوهن	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه له هه ردو وکیان.
187	الأبيض ؛ الأسود	الأبيض ؛ الأسود	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی له هه ردو وکیان.
187	ءایاته	ءایاته	سی به دهلی هه یه.
188	تأكلوا ؛ لتأكلوا	تأكلوا ؛ لتأكلوا	گوړپنی هه مزه به نه لیف. له هه ردو وکیان.
188	من أموال ؛ بالاثم	من أموال ؛ بالاثم	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی له هه ردو وکیان.
189	الأهله ؛ من أبوابها	الأهله ؛ من أبوابها	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی له هه ردو وکیان.
189	البر	البر	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
189	تأتوا ؛ وآتوا	تأتوا ؛ وآتوا	گوړپنی هه مزه به نه لیف. له هه ردو وکیان.
189	ولكن البر	ولكن البر	ناسان خویندنه وهی پیتی (ن) له وشه ی (ولكن) له باری نه وه ستاندا: که سره دار ده کریت به هو ی که یشتنه دوو زه ننه به یه کتر، له گهل مه رفوع کردنی پیتی (ر) له وشه ی (البر) و لاوازکردنی.
189	اتقى	اتقى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
191	الكفرين	الكفرين	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوښکړنه وه
194	اعتدی(معاً)	اعتدی(معاً)	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
195	بایدی کم إلى	بایدی کم إلى	لکاندنې پیټی (م) ی کؤ به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وه ی شه ش جووله.
196	فإن أحصرتم ؛ مريضاً أو ؛ صياماً أو ؛ صدقة أو ؛ وسبعة إذا ؛ يكن أهله	فإن أحصرتم ؛ مريضاً أو ؛ صياماً أو ؛ صدقة أو ؛ وسبعة إذا ؛ يكن أهله	گواستننه وه ی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی له بابته تی ر ابردو.
196	رءوسکم	رءوسکم	سی به ده لی هه یه.
196	أذی	أذی	له باری وه ستاندا: به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
197	خیر	خیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنې پیټی (ر) ده خویندریته وه.
197	التقوی	التقوی	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
197	الألباب	الألباب	گواستننه وه ی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
198	جناح أن	جناح أن	گواستننه وه ی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
198	هداکم	هداکم	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
199	واستغفروا	واستغفروا	به لاواز کړدنې پیټی (ر) ده خویندریته وه.
200	کذکرکم ءاباءکم أو	کذکرکم ءاباءکم أو	لکاندنې پیټی (م) ی کؤ به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وه ی شه ش جووله له هه ردو وکیان، وه سی به ده لی هه یه.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
200	أَوْ أَشَدَّ	أَوْ أَشَدَّ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه نهی پیښ خوی.
200	ذَكَرًا	ذَكَرًا	قه له وکړدن و لاواز کړدن پیتی (ر)، به لام قه له وکړدن پیښ ده که ویت.
200	ءَاتِنَا (مَعًا)	ءَاتِنَا (مَعًا)	سی به دهل ی هه یه له هه ردو وکیان.
200	الدنيا	الدنيا	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
200	الْآخِرَةِ	الْآخِرَةِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه نهی پیښ خوی و سی به دهل ی هه یه، نه گهر به هه مزه ی لکاو ده سستی پیکرد سی به دهل ی هه یه، وه نه گهر به پیتی (ل) ده سستی پیکرد نه وه دريژ کړدنه وهی دوو جوولهی بؤ هه یه، لاواز کړدن پیتی (ر) ده ده که ویت.
201	الدنيا	الدنيا	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
201	الْآخِرَةِ	الْآخِرَةِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه نهی پیښ خوی و سی به دهل ی هه یه، نه گهر به هه مزه ی لکاو ده سستی پیکرد سی به دهل ی هه یه، وه نه گهر به پیتی (ل) ده سستی پیکرد نه وه دريژ کړدنه وهی دوو جوولهی بؤ هه یه، لاواز کړدن پیتی (ر) ده ده که ویت.
201	النارِ	النارِ	ته نه به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه، وه لاواز کړدن پیتی (ر) ده ده که ویت.
203	اتَّقِ	اتَّقِ	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوښکړدنه وه
203	أَنْكُمْ إِلَيْهِ	أَنْكُمْ إِلَيْهِ	لکاندنې پيټې (م) ی کؤ به پيټې (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شه ش جووله.
204	الدنيا	الدنيا	به کړدنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه.
205	تَوَلَّى ؛ سَعَى	تَوَلَّى ؛ سَعَى	به کړدنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه.
205	الأَرْض	الأَرْض	گواستننه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
206	بِالْأَثَمِ	بِالْأَثَمِ	گواستننه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
206	وَلَبِئْسَ	وَلَبِئْسَ	به گوړپنی همزه به پيټې (ی) ده خویندريټه وه.
207	رَعَوْفٌ	رَعَوْفٌ	سی به دهلی هیه.
208	ءَامَنُوا	ءَامَنُوا	سی به دهلی هیه.
208	السَّلَام	السَّلَام	به فته دارکړدنې پيټې (س) ده خویندريټه وه.
208	خَطُوات	خَطُوات	به زه ننه ی پيټې (ط) ده خویندريټه وه، قهلقه له ش ده رده که ویت.
210	يَأْتِيهِمْ	يَأْتِيهِمْ	گوړپنی همزه به ټه ليف
210	الأَمْر ؛ الأُمُور	الأَمْر ؛ الأُمُور	گواستننه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
211	إِسْرَائِيلَ	إِسْرَائِيلَ	(جياکراوته وه) پيټې (ر) قهله و ده کړيت له گهل دريژکړدنه وهی دوو جووله ی به دهل.
211	كَمْ ءَاتَيْنَاهُمْ ؛ مِنْ ءَايَةٍ	كَمْ ءَاتَيْنَاهُمْ ؛ مِنْ ءَايَةٍ	گواستننه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وه سی به دهل ی هیه له هه ردو وکیان.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
212	الدنيا	الدنيا	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
212	ءامنوا	ءامنوا	سی به دلی هیه.
213	النبيين	النبيين	به همزه و دريژکړدنه وهی پيوست ده خویندريته وه سی دريژکړدنه وهی به ددل ش درده که ویت.
213	أوتوه ؛ ءامنوا	أوتوه ؛ ءامنوا	سی به دلی هیه له هر دوو کیان.
213	فهدی	فهدی	له باری وستاندا: به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
213	يشاء إلى	يشاء ألى ؛ يشاء ولی	دو خویندنه وهی بو هیه: ناسان خویندنه وهی همزه و دوهم یان گوړینی به پیی (و) ی که سره دار.
213	صراط	صراط	(جیا کړاوتنه وه) قهله وکړدنی پیی (ر).
213	مستقیم * أم	مستقیم * أم	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه نه ی پییش خوی.
213	صراط	صراط	(جیا کړاوتنه وه) قهله وکړدنی پیی (ر).
214	حسبْتُمْ أَنْ	حسبْتُمْ وَ أَنْ	لکاندنی پیی (م) ی کو به پیی (و) ی گو تراو دريژکړدنه وهی شه ش جووله.
214	يَأْتِكُمْ	يَأْتِكُمْ	گوړینی همزه به ئه لیف
214	يقول	يقول	به مه رفوع (ضه ممه دار کړدنی) پیی (ل) ده خویندريته وه.
214	ءامنوا	ءامنوا	سی به دلی هیه.
214	متى	متى	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
215	والأقربين	والأقربين	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه نه ی پییش خوی.

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
215	واليتامی	واليتامی	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
216	وعسی (معاً)	و عسی (معاً)	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
216	شیناً (معاً)	شیناً (معاً)	دریژکردنه وه ی لیین ی همزهدار به چوار جووله و شهش جووله.
216	خیر	خیر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
217	کبیر ؛ وإخراج ؛ کافر	کبیر ؛ وإخراج ؛ کافر	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه به په ها.
217	دينکم ان	دينکم و~ ان	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو و دریژکردنه وه ی شهش جووله.
217	حبطت أعمالمهم	حبطت أعمالمهم	گواستننه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیښ خو ی.
217	الدنيا	الدنيا	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
217	والأخرة	والأخرة	گواستننه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیښ خو ی که پیتی لاهه، لاوازکردنی پیتی (ر) و سی به ده لی هه یه.
217	النار	النار	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
218	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هه یه.
219	کبیر	کبیر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
219	الآیات	الآیات	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بو زه نهی پیښ خوئی، وهسی به دهل ی ههیه، نه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پی کرد نه وه سی به دهل ی ههیه، وه نه گهر به پییتی (ل) دهستی پی کرد نه وه دوو جوولهی بو ههیه.
220	الدنيا ؛ الیتامی	الدنيا ؛ الیتامی	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه له هه ردو وکیان.
220	والْآخِرَةِ	والْآخِرَةِ	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بو زه نهی پیښ خوئی که پییتی لاهه. لاواز کردنی پییتی (ر) و سی به دهل ههیه.
220	قُلْ إِصْلَاح	قُلْ إِصْلَاح	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بو زه نهی پیښ خوئی له گهل قه له وکردنی پییتی (ل) له وشه ی (إصلاح).
220	خَيْرٌ	خَيْرٌ	به لاواز کردنی پییتی (ر) ده خویندریته وه.
220	لَأَعْتَبُكُمْ إِن	لَأَعْتَبُكُمْ إِن	لکاندنی پییتی (م) ی کو به پییتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.
221	يُؤْمِنُ ؛ مُؤْمِنَةٌ (مَعًا) ؛ يُؤْمِنُوا	يُؤْمِنُ ؛ مُؤْمِنَةٌ (مَعًا) ؛ يُؤْمِنُوا	گوپینی هه مزه به پییتی (و).
221	خَيْرٌ (مَعًا) ؛ وَالْمَغْفِرَةِ	خَيْرٌ (مَعًا) ؛ وَالْمَغْفِرَةِ	به لاواز کردنی پییتی (ر) ده خویندریته وه به په ها.
221	وَلَوْ أَعْجَبَكُمْ ؛ وَلَوْ أَعْجَبْتَكُمْ	وَلَوْ أَعْجَبَكُمْ ؛ وَلَوْ أَعْجَبْتَكُمْ	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بو زه نهی پیښ خوئی له هه ردو وکیان.
221	أَعْجَبَكُمْ أُولَئِكَ	أَعْجَبَكُمْ أُولَئِكَ	لکاندنی پییتی (م) ی کو به پییتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
221	النار	النار	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندريته وه وده لاواز کردنی پیتی (ر) دهرده که ویت.
221	ءایاته	ءایاته	سی به دهلې هیه.
222	أذی	أذی	له باری وده ستاندا: به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندريته وه.
222	فَاتُوْهِن	فَاتُوْهِن	گوپینی همزه به ئه لیف
223	فَاتُوا	فَاتُوا	گوپینی همزه به ئه لیف
223	حَرْثُكُمْ أَنْی	حَرْثُكُمْ أَنْی	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراو دريژکردنه وه ی شه ش جووله، وده که مکړدنه وه به یه که له خویندنه وده کانی له وشه ی (أنی).
223	الْمُؤْمِنِین	الْمُؤْمِنِین	گوپینی همزه به پیتی (و).
224	لَاَیْمَانُكُمْ أَنْ	لَاَیْمَانُكُمْ أَنْ	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراو دريژکردنه وه ی شه ش جووله.
225	يُؤَاخِذُكُمْ (مَعَاً)	يُؤَاخِذُكُمْ (مَعَاً)	گوپینی همزه به پیتی (و) نه وه (جیاکراوته وه) له دريژکردنه وه ی له بری.
226	يُؤْلُون	يُؤْلُون	گوپینی همزه به پیتی (و).
226	فاءوا	فاءوا	سی به دهلې هیه.
227	الطَّلَاق	الطَّلَاق	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندريته وه.
228	والمطَّلَقات ؛ إِصْلَاحاً	والمطَّلَقات ؛ إِصْلَاحاً	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندريته وه له هردو وکیان.
228	يُؤْمِن	يُؤْمِن	گوپینی همزه به پیتی (و).

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
228	الْآخِر	الْآخِر	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی که پیتی لاهه، وه سی به دهل ی هه یه، نه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پی کرد نه وه سی به دهل ی هه یه، وه نه گهر به پیتی (ل) دهستی پی کرد نه وه دوو جوولهی بؤ هه یه.
228	إِنْ أَرَادُوا	إِنْ أَرَادُوا	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
229	الطَّلَاق	الطَّلَاق	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویند ریته وه.
229	بِمَعْرُوفٍ أَوْ	بِمَعْرُوفٍ أَوْ	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
229	لَكُمْ أَنْ ؛ خَفْتُمْ أَلَا	لَكُمْ أَنْ ؛ خَفْتُمْ أَلَا	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو در یژکردنه وهی شهش جووله.
229	تَأْخُذُوا	تَأْخُذُوا	گوړپینی هه مزه به نه لیلیف
229	ءَاتِيْتُمُوهُنَّ	ءَاتِيْتُمُوهُنَّ	سی به دهل ی هه یه.
229	شَيْئًا إِلَّا	شَيْئًا إِلَّا	به در یژکردنه وهی لیین ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله ده خویند ریته وه، وه گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
230	طَلَّقَهَا (مَعًا)	طَلَّقَهَا (مَعًا)	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویند ریته وه له هه ردو وکیان.
230	غَيْرَ	غَيْرَ	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویند ریته وه.
231	طَلَّقْتُمْ ؛ ظَلَمَ	طَلَّقْتُمْ ؛ ظَلَمَ	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویند ریته وه له هه ردو وکیان.

ژباړه نايه	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
231	بمعروف أو	بمعروف أو	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیښ خوی.
231	ضِرَارًا	ضِرَارًا	(جیا کراوته وه) پیټی (ر) قه له و ده کریت به هو ی دوو باره بونه وهی.
231	فَقْدُ ظَلَم	فَقْدُ ظَلَم	به ټیکه له کیښانی پیټی (د) له پیټی (ظ).
231	ءایات	ءایات	سی به دهل ی هه یه.
231	هزواً	هزواً	به هه مزه ی پیټی (و) ده خویندنیته وه.
231	شيء	شيء	دریژکړدنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
232	طَلَقْتُم	طَلَقْتُم	به قه له وکړدنی پیټی (ل) ده خویندنیته وه.
232	يُؤْمِن	يُؤْمِن	گوپړینی هه مزه به پیټی (و).
232	الآخر	الآخر	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیښ خوی که پیټی لاهه، وه سی به دهل ی هه یه، نه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پی کرد نه وه سی به دهل ی هه یه، وه نه گهر به پیټی (ل) دهستی پی کرد نه وه دوو جووله ی بو هه یه.
232	ذَلِكُمْ اَزْكٰى	ذَلِكُمْ اَزْكٰى	لکاندن ی پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوټراوو دریژکړدنه وهی شهش جووله، وه که مکړدنه وه به یه که له خویندنه وده کانی له وشه ی (ازکی).
233	لَمْ اَرَادَ ؛ نَفْسٌ اِلَّا ؛ فَاِنْ اَرَادَا ؛ وَاِنْ اَرَدْتُمْ	لَمْ اَرَادَ ؛ نَفْسٌ اِلَّا ؛ فَاِنْ اَرَادَا ؛ وَاِنْ اَرَدْتُمْ	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیښ خوی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
233	فصلاً	فصلاً	قهله وکړدن و لاواز کړدن پیتی (ل) وه قهله وکړدن پيش ده که ویت، نه گهر له گهل به دهل هات وهک وشه ی (آیتیم) پینج خویندنه وهی دروست و یهک خویندنه وهی قهدهغه کراو دروست ده بیت، دروسته که لاواز کړدنه که سی دريژ کړدنه وهی به دهل له سهر دروست ده بیت له گهل قهله وکړدن نه وهش چوار جووله و دريژ کړدن به به دهل، قهدهغه کراو هک ش دوو جووله و قهله وکړدن به یه که وه نه و هیان دروست نیه.
233	أردتم أن ؛ علیکم إذا	أردتم أن ؛ علیکم إذا	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو و دريژ کړدنه وهی شهش جووله.
233	ءاتیتم	ءاتیتم	سی به دهل ی هیه.
233	بصیر	بصیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدن پیتی (ر) ده خویندريته وه.
234	خبیر	خبیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدن پیتی (ر) ده خویندريته وه.
235	النساء أو أکنتم	النساء یو أکنتم	به گوړپنی همزه ی دوهم گوړپنی پیتی (ی) ی فته دار ده خویندريته وه له گهل گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه نه ی پيش خوی که پیتی واوه.
235	سراً إلا	سراً إلا	به لاواز کړدن پیتی (ر) ده خویندريته وه له گهل گواستنه وهی جووله ی همزه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوښکړنه وه
236	عليكمُ إن	عليكمُ و~ إن	لکاندنې پيټې (م) ی کؤ به پيټې (و) ی گوتراو دريژکړنه وهی شهش جووله.
236	طَلَّقْتُم	طَلَّقْتُم	به قهله وکړدنې پيټې (ل) ده خویندریټه وه.
236	قَدَرَه (مَعًا)	قَدَرَه (مَعًا)	به زه ننه دارکړدنې پيټې (د) ده خویندریټه وه، قهله له شهش ده رده که ویت.
237	طَلَّقْتُمُوهُن	طَلَّقْتُمُوهُن	به قهله وکړدنې پيټې (ل) ده خویندریټه وه.
237	فَرْضْتُمْ إِلَّا ؛ بَيْنَكُمُْ إن	فَرْضْتُمْ و~ إِلَّا ؛ بَيْنَكُمُْ و~ إن	لکاندنې پيټې (م) ی کؤ به پيټې (و) ی گوتراو دريژکړنه وهی شهش جووله.
237	لِلتَّقْوَى	لِلتَّقْوَى	به کړنه وهو که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.
237	بَصِيرٌ	بَصِيرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدنې پيټې (ر) ده خویندریټه وه.
238	الصَّلَاةِ وَالصَّلَاةِ	الصَّلَاةِ وَالصَّلَاةِ	به قهله وکړدنې پيټې (ل) ده خویندریټه وه له هه ردو وکیان.
238	الْوَسْطَى	الْوَسْطَى	به کړنه وهو که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.
239	فِرْجَالاً أَوْ	فِرْجَالاً أَوْ	گواستننه وهی جووله ی هه مره بؤ زه ننه ی پيش خوی.
240	وَصِيَّةٌ	وَصِيَّةٌ	پيټې (ت) به په فعه ده خویندریټه وه.
240	مَتَاعًا إِلَى	مَتَاعًا إِلَى	گواستننه وهی جووله ی هه مره بؤ زه ننه ی پيش خوی.
240	غَيْرَ إِخْرَاجٍ	غَيْرَ إِخْرَاجٍ	به لاوازکړدنې پيټې (ر) ده خویندریټه وه له هه ردو وکیان.
241	وَلِلْمَطْلَقَاتِ	وَلِلْمَطْلَقَاتِ	به قهله وکړدنې پيټې (ل) ده خویندریټه وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
242	لَكُمْ ءَايَاتِهِ	لَكُمْ ءَايَاتِهِ	لکاندنې پیټی (م) ی کؤ به پیټی (و) ی گوتراوو دريژکړدنه وهی شهش جووله، وهسی به دهلی هه یه.
243	ديارهم	ديارهم	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه.
243	وَهُمُ الْوَلَدُ	وَهُمُ الْوَلَدُ	لکاندنې پیټی (م) ی کؤ به پیټی (و) ی گوتراوو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
243	أَحْيَاهُمْ إِنْ	أَحْيَاهُمْ إِنْ	که مکړدنه وه به يه که له خویندنه وده کانی له وشه ی (أَحْيَاهُمْ) لکاندنې پیټی (م) ی کؤ به پیټی (و) ی گوتراوو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
245	فِيضَاعُهُ	فِيضَاعُهُ	به په فعه (ضه مه دار کړدنې) پیټی (ف) ده خویندريټه وه.
245	كثيرة	كثيرة	به لاواز کړدنې پیټی (ر) ده خویندريټه وه.
245	وَيَصْطُ	وَيَصْطُ	به پیټی (ص) ی ته واو ده خویندريټه وه.
246	إِسْرَائِيلَ	إِسْرَائِيلَ	(جیا کراو ته وه) پیټی (ر) قه له و ده کړیت، له گهل دريژکړدنه وهی دوو جووله ی به ده ل.
246	مُوسَى	مُوسَى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه.
246	لَنَبِيٍّ	لَنَبِيٍّ	به هه مزه و دريژکړدنې لکاو ده خویندريټه وه.
246	عَسَيْتُمْ إِنْ	عَسَيْتُمْ إِنْ	که سره دار کړدنې پیټی (س) و لکاندنې پیټی (م) ی کؤ به پیټی (و) ی گوتراوو دريژکړدنه وهی شهش جووله.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوهونکړدنه وه
246	وقَدْ أُخْرِجْنَا ؛ تَوَلَّوْا إِلَّا	وقَدْ اخْرِجْنَا ؛ تَوَلَّوْا إِلَّا	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
246	ديارنا	ديارنا	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
247	نَبِيَّهُمْ إِنْ	نَبِيَّهُمْ ~ إِنْ	به هه مزه و دريژکردنی لکاو ده خویندريته وه. لکاندنې پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو و دريژکردنه وهی شهش جووله.
247	أَنْي ؛ اصطفاه	أَنْي ؛ اصطفاه	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه له هه ردو وکیان.
247	يُؤْت ؛ يُؤْتِي	يُؤْت ؛ يُؤْتِي	گوړپنی هه مزه به پیتی (و) له هه ردو وکیان.
248	نَبِيَّهُمْ	نَبِيَّهُمْ	به هه مزه و دريژکردنی لکاو ده خویندريته وه.
248	نَبِيَّهُمْ إِنْ ؛ لَكُمْ إِنْ	نَبِيَّهُمْ ~ إِنْ ؛ لَكُمْ ~ إِنْ	لکاندنې پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو و دريژکردنه وهی شهش جووله.
248	ءَايَة ؛ آل ؛ وَآل ؛ لَآيَة	ءَايَة ؛ آل ؛ وَآل ؛ لَآيَة	سی به دهلی ههیه.
248	يَا تَكُم	يَا تَكُم	گوړپنی هه مزه به ئه لیف
248	موسى	موسى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
248	مُؤْمِنِينَ	مُؤْمِنِينَ	گوړپنی هه مزه به پیتی (و).
249	فَصَلَ	فَصَلَ	له بارى نه وه ستاندا: به قهله وکردنی پیتی (ل) ده خویندريته وه، له بارى وه ستاندا: قهله وکردن و لاوازکردنی ههیه، به لآم قهله وکردن پیښ ده که ویت.
249	مِنِي	مِنِي	فهتحة دارکردنی پیتی (ی) ی دانه پال.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
249	غُرْفَة	غُرْفَة	به فته تدار کړدنی پیتی (غ) ده خویندريته وه.
249	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلې هیه.
249	كثِيرَة	كثِيرَة	به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
250	وُثِبَتْ أَقْدَامُنَا	وُثِبَتْ أَقْدَامُنَا	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه نه ی پیش خوی.
250	الكفرین	الكفرین	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
251	وءاتاه	وءاتاه	سی به دهل ی هیه له گهل که مکړدنه وه به یه له خویندنه وه کانی.
251	دَفَعُ	دِفَاعُ	به که سره دار کړدنی پیتی (د) و فته تدار کړدنی پیتی (ف) و نه لیف ی دوا ی نه و ده خویندريته وه.
251	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه نه ی پیش خوی.
252	ءایات	ءایات	سی به دهلې هیه.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
253	وءاتينا	وءاتينا	سی به ده لی هیه.
253	عیسی	عیسی	له باری وده ستاندا: به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
253	من آمن	من آمن	به گواستنه وهی جووله ی همزه و سی به ده لی هیه.
254	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هیه.
254	يَايِي	يَايِي	گوړپنی همزه به ئه لیف.
254	الکافِرُونَ	الکافِرُونَ	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
255	تَأْخِذْهُ	تَأْخِذْهُ	گوړپنی همزه به ئه لیف.
255	الْأَرْضِ (مَعًا)	الْأَرْضِ (مَعًا)	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
255	بَشِيءٍ	بَشِيءٍ	دریژکردنه وهی لین ی همزه دار به چار جووله و شهش جووله.
255	يُنُوْدُهُ	يُنُوْدُهُ	سی به ده لی هیه.
256	إِكْرَاهٍ	إِكْرَاهٍ	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
256	وَيُؤْمِنُ	وَيُؤْمِنُ	گوړپنی همزه به پیتی (و).
256	الْوَثْقَى	الْوَثْقَى	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
257	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هیه.
257	النَّارِ	النَّارِ	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
258	أَنْ أَاتَاه	أَنْ أَاتَاه	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی له گهل سی به دهل ی هیه، وه که مکړدنه وه به یه که له خویندنه وه کانی له وشه ی (آاته).
258	إبراهيم	إبراهيم	(جیاکراوته وه) پیټی (ر) قه له و ده کړیت چونکه ناویکی بیگانه یه.
258	أنا أحیی	أنا أحیی	له باری نه وه ستاندا: ئه لیف ده خویندریته وه ده پیته بابته تی نه لکاو.
258	يَأْتِي ؛ فَأْت	يَأْتِي ؛ فَأْت	گوړینی همزه به ئه لیف. له هر دوو کیان.
259	أني	أني	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
259	يوماً أو ؛ وانظر إلى (الثلاثة)	يوماً أو ؛ وانظر إلى (الثلاثة)	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
259	حمارك	حمارك	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
259	آایه	آایه	سی به دهل ی هیه.
259	نُنشَرها	نُنشَرها	به پیټی (ر) ده خویندریته وه له بری پیټی (ن) وه پیته رانه که ش قه له و ده کړیت.
259	شيء	شيء	دریژکردنه وهی لیبی ی همزه دار به چوار جووله و شه ش جووله.
259	قَدِيرٌ	قَدِيرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
260	الموتى ؛ بلى	الموتى ؛ بلى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
260	تؤمن	تؤمن	گوړینی همزه به پیټی (و).

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
260	فخذ ضوار ؛ واعلم أن	فخذ ضوار ؛ واعلم أن	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
260	يَاتِينِكَ	يَاتِينِكَ	گوړینی هه مزه به نه لیف.
261	حَبَّةِ أَنْبَت	حَبَّةِ أَنْبَت	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
262	أَذَى	أَذَى	له باری وه ستاندا: به کردنه وهو که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
262	لَهُمْ أَجْرُهُمْ	لَهُمْ أَجْرُهُمْ	لکاندن پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.
263	مَغْفِرَةٌ ؛ خَيْرٌ	مَغْفِرَةٌ ؛ خَيْرٌ	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه له هه ردو وکیان.
263	أَذَى	أَذَى	له باری وه ستاندا: به کردنه وهو که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
264	ءَامَنُوا	ءَامَنُوا	سی به دهلی هه یه.
264	وَالْأَذَى	وَالْأَذَى	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی و به کردنه وهو که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
264	يُؤْمِنُ	يُؤْمِنُ	گوړینی هه مزه به پیتی (و).
264	الْآخِرِ	الْآخِرِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی که پیتی لاهه، وه سی به دهلی هه یه، نه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پی کرد نه وه سی به دهلی هه یه، وه نه گهر به پیتی (ل) دهستی پی کرد نه وه دوو جوولهی بؤ هه یه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
264	یقدرُون	یقدرُون	به لاوازکردنی پیتی(ر) ده خویندریته وه.
264	شيء	شيء	دریژکردنه وهی لیږی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
264	الکفرین	الکفرین	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
265	مرضات	مرضات	(جیاکراوته وه) که مکړدنه وهی تیډا نیه، چونکه له و شانیه که جیاکراوته وه.
265	مَنْ أَنْفَسَهُمْ	مَنْ أَنْفَسَهُمْ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
265	بِرَبْوَةٍ أَصَابَهَا	بِرَبْوَةٍ أَصَابَهَا	به ضمه ممه ی پیتی(ر) ده خویندریته وه، وه قه له و کردنیشی تیډا نیه، له گهل گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
265	فَاتَتْ أَكْلَهَا	فَاتَتْ أَكْلَهَا	سی به ده ل ی هیه له گهل گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی و زه ننه دارکردنی پیتی(ک).
265	بَصِيرٌ أَبُود	بَصِيرٌ أَبُود	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی(ر) ده خویندریته وه، له گهل گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
266	أَحَدُكُمْ أَنْ	أَحَدُكُمْ أَنْ	لکاندن ی پیتی(م) ی کو به پیتی(و) ی گوتراو و دریژکردنه وهی شهش جووله.
266	الْأَخَار	الْأَخَار	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
266	الآیات	الآیات	گواستنې وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ، وهسی به دهل ی هیه، نه گهر به همزه ی لکاو دهستی پی کرد نه وه سی به دهل ی هیه، وه نه گهر به پیتی (ل) دهستی پی کرد نه وه دوو جوولهی بؤ هیه.
267	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهل هیه.
267	الأرض	الأرض	گواستنې وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
267	بناخذیه	بناخذیه	سی به دهل هیه.
268	ویأمرکم	ویأمرکم	گوړینی همزه به ئلیف.
268	مغفرة	مغفرة	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
269	يُؤَي ؛ يُوت	يُؤَي ؛ يُوت	به گوړینی همزه به پیتی (و) له هر دوو کیاندا.
269	فقد أوتي	فقد أوتي	گواستنې وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ، وهسی به دهل هیه.
269	خيراً كثيراً	خيراً كثيراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه له هر دوو کیان.
269	الآلباب	الآلباب	گواستنې وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
270	نفقة أو	نفقة أو	گواستنې وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
270	من أنصارٍ إن	مَنْ أَنْصَارٍ إِنْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوی و ته نه به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، وشه ی (انصار) له باری وه ستاندا: لاوازکردنی پیتی (ر) ی دهرده که ویت به هو ی که مکړدنه وه.
271	وَتُوتُوها	وَتُوتُوها	گورپینی همزه به پیتی (و).
271	خيرٌ ؛ خيرٌ	خيرٌ ؛ خيرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
271	ويكفُرُ	ونكفُرُ	به پیتی (ن) ده خویندریته وه له بری (ی) له گهل زه ننه ی پیتی (ر).
271	سيئاتكم	سيئاتكم	سی به ده لی هیه.
272	هداهم	هداهم	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
272	تُظَلَمُونَ	تُظَلَمُونَ	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
273	أَحْصِرُوا	أَحْصِرُوا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
273	الأَرْض	الأَرْض	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوی.
273	يَحْسِبُهُم	يَحْسِبُهُم	به که سرده دارکردنی پیتی (س) ده خویندریته وه.
273	بسيماهم	بسيماهم	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
274	والنهارِ	والنهارِ	ته نه به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
274	سراً	سراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
274	فلهم أجرهم	فلهم ~ أجرهم	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
275	یاکلون	یاکلون	گوپینی همزه به ئلیف.
275	الربا (ثلاث مواضع)	الربا	(جیاکراوته وه) که مکړدنه وهی تیډا نیه، چونکه له و شانیه که جیاکراوته وه.
275	فانتھی	فانتھی	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
275	النار	النار	تهنها به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاواکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
276	الربا	الربا	(جیاکراوته وه) که مکړدنه وهی تیډا نیه چونکه له و شانیه که جیاکراوته وه.
276	کفار أثیم إن	کفار أثیم إن	تهنها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه له وشه (کفار)، وه گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو، له باری وه ستاندا: لاواکردنی پیتی (ر) ده رده که ویت به هو ی که مکړدنه وه.
277	ءامنوا ؛ وءاتوا	ءامنوا ؛ وءاتوا	سی به دهلی هیه.
277	الصَّلَاة	الصَّلَاة	به قهله وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
277	لهم أجرهم	لهم ~ أجرهم	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
278	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلی هیه.

ژباړه نايه	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
278	الربا	الربا	(جياکراوته وه) که مکړدنه وهی تیدا نیه چونکه له و شانیه که جياکراوته وه.
278	مؤمنين	مؤمنين	گوړپنی همزه به پیتی (و).
279	فأذنوا	فأذنوا	گوړپنی همزه به نه لیف.
279	رعوس	رعوس	سی به دهلی هیه.
279	تظلمون	تظلمون	به قهله وکړدنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
280	فنظرة إلى	فنظرة إلى	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه له گهل گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
280	میسرة	میسرة	به ضه ممه دارکردنی پیتی (س) ده خویندریته وه.
280	تصدّقوا	تصدّقوا	به شه دده دارکردنی پیتی (ص) ده خویندریته وه.
280	خیر	خیر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
280	لکم إن	لکم ~ إن	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
281	توفی	توفی	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
281	يُظلمون	يُظلمون	به قهله وکړدنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
282	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلی هیه.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
282	بدینِ اِلی ؛ کاتبُ اُن ؛ سفیهاً اُو ؛ ضعیفاً اُو ؛ صغیراً اُو ؛ کبیراً اِلی ؛ جناحُ اَلا	بدینِ اِلی ؛ کاتبُ اُن ؛ سفیهاً اُو ؛ ضعیفاً اُو ؛ صغیراً اُو ؛ کبیراً اِلی ؛ جناحُ اَلا	گواستنه وهی جوولهی همزه بُو زه ننه ی پېش خوۍ.
282	مسمی	مسمی	له باری وده ستاندا: به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
282	یَاب (معاً)	یَاب	گوړپینی همزه به ئه لیف.
282	شیئاً ؛ شیء	شیئاً ؛ شیء	دریژکړدنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
282	الشهداء اُن	الشهداء یَن	به گوړپینی همزه ی دوهم به پییتی (ی) ده خویندریته وه.
282	إحداهما (معاً) ؛ وأدنی	إحداهما (معاً) ؛ وأدنی	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه له هردو وکیان.
282	فتذكر ؛ تدبرونها	فتذكر ؛ تدبرونها	به لاوازکړدن پیتی (ر) ده خویندریته وه.
282	الأخری	الأخری	گواستنه وهی جوولهی همزه بُو زه ننه ی پېش خوۍ، وده نه به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاوازکړدن پییتی (ر) ده خویندریته وه.
282	الشهداء إذا	الشهداء إذا ؛ الشهداء وذا	دو خویندنه وهی بُو هه یه: ناسانکړدن همزه ی دوهم یان ده گوړدریت به پییتی (و).
282	ذلکم أقسط	ذلکم ~ أقسط	لکاندن پیتی (م) ی کو به پییتی (و) ی گوتراو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
282	تجارة حاضرة	تجارة حاضرة	به په فعه ی پییتی (ت) ده خویندریته وه له گه ل لاوازکړدن پییتی (ر) له وشه ی (حاضرة)

نمبره نايه	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
283	فإن أمن	فإن أمن	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
283	فليؤد	فليؤد	گوړپنی همزه به پیتی (و).
283	الذي أؤتمن	الذ يتمن	له باری نه وستاندا: گوړپنی همزه به پیتی (ی) سرتادا وهك حص ده خویندنه وه، نه وه (جیاکراوته وه) له دریژکړدنه وهی له بری، ته نها دریژکړدنه وهی دوو جوولهی تیدایه.
283	عاشم	عاشم	سی به دهلی هیه.
284	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
284	أنفسكم أو	أنفسكم أو	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراو دریژکړدنه وهی شش جووله.
284	فيغفر ؛ ويعذب	فيغفر ؛ ويعذب	به زه ننه ی پیتی (ر) و پیتی (ب) ده خویندنه وه له گهل درخستنی پیتی (ب) له وشه ی (يعذب) له کاتی گه یشتنی به پیتی (م).
284	شيء	شيء	دریژکړدنه وهی لین ی همزه دار به چوار جووله و شش جووله.
284	قدير ءامن	قدير - امن	له باری نه وستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندنه وه، له گهل گواستنه وهی سی به دهل .
285	والمؤمنون	والمؤمنون	گوړپنی همزه به پیتی (و).
285	كل ءامن	كل - امن	گواستنه وهی سی به دهلی هیه.
285	المصير	المصير	له باری نه وستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندنه وه.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
286	نفساً إلا ؛ أو أخطأنا	نفساً إلا ؛ أو أخطأنا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی له هر دوو کیان.
286	تُواخِذْنَا	تُواخِذْنَا	گورپنی همزه به پیتی (و)، نوه (جیاکراوته وه) له حوکمی له بری، تهنه دریژکړدنه وهی دوو جوولهی تیډایه.
286	إِصْرًا	إِصْرًا	(جیاکراوته وه) قهله وکړدنی پیتی (ر) به هو ی بوونی پیتی به رز (نیستی علا) له ناوه پراستدا له نیوان (ر) و که سره دا.
286	مولانا	مولانا	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
286	الکفرین	الکفرین	ته نه به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

(3) سوره تی نالی عیمران

3	التوراة	التوراة	ته نه به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
3	والإنجيل	والإنجيل	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
4	هدى	هدى	له بارى وستاندا: به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
4	بآيات	بآيات	سى به دهلی هیه.
4	انتقام إن	انتقام إن	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
5	يخفى	يخفى	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژماره ی نایه ت	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	روونکړدنه وه
5	شيء	شيء	دریژکړدنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
5	الأرض	الأرض	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
6	يصوركم	يصوركم	به لاوازکړدنی پیټی (ر) ده خویندريته وه.
6	الأرحام	الأرحام	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
7	ءايت ؛ ءامنا	ءايت ؛ ءامنا	سی به ده ل ی هیه له هر دوو کیان.
7	تأويله (معاً)	تأويله (معاً)	گوپړینی همزه به ئه لیف.
7	الألباب	الألباب	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
8	رحمة إناك	رحمة إناك	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
10	عنهم أمواهم	عنهم ~ أمواهم	لکاندنی پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
10	شيئاً	شيئاً	دریژکړدنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
10	النار	النار	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکړدنی پیټی (ر) ده خویندريته وه.
11	ءال ؛ ءاياتنا	ءال ؛ ءاياتنا	سی به ده ل ی هیه له هر دوو کیان.
12	وئس	وئس	به گوپړینی همزه به پیټی (ی) ده خویندريته وه.
13	لكم ءاية	لكم ~ ءاية	لکاندنی پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شهش جووله، وده سی به ده لی هیه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
13	وأخرى	وأخرى	تهنډا به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکړدنې پيټې (ر) ده خویندريټه وه.
13	كافرة ؛ لعبة	كافرة ؛ لعبة	به لاوازکړدنې پيټې (ر) ده خویندريټه وه له هردو وکیان.
13	يروهم	تروهم	به پيټې (ت) ده خویندريټه وه له بری پيټې (ی).
13	يُؤيد	يُؤيد	گوړپنی همزه به پيټې (و).
13	يشاء إن	يشاء أن، يشاء ون	دو خویندنه وهی بو همیه: ناسانکړدنې همزه دوهم، یان گوړپنی به پيټې (و) ی که سره دار.
13	الأبصار	الأبصار	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی، وتهنډا به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه، وه لاوازکړدنې پيټې (ر) دهرده که ویت.
14	والأنعام	والأنعام	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
14	الدنيا	الدنيا	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه.
14	المثاب	المثاب	سی به دهلی همیه.
15	قل أُوْنِبْكُمْ	قل أُوْنِبْكُمْ	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی، همزه دوهم ناسان دهکات.
15	الأخبار	الأخبار	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
15	بصير	بصير	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدنې پيټې (ر) ده خویندريټه وه.
16	ءامنا	ءامنا	سی به دهلی همیه.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
16	النار	النار	ته نه به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
17	بالأسحار	بالأسحار	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پېش خو، و ته نه به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
19	الإسلام	الإسلام	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پېش خو.
19	أوتوا ؛ بآیات	أوتوا ؛ بآیات	سی به ده لی هیه.
20	فقل أسلمت ؛ والأمین ؛ فَإِنْ ؛ فَإِنْ أسلموا	فقل أسلمت ؛ والأمین ؛ فَإِنْ أسلموا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پېش خو.
20	اتبعن	اتبعن	له باری نه وده ستاندا: جیگیرکردنی پیټی (ی) زیاده ی بو ده کریټ.
20	أوتوا	أوتوا	سی به ده لی هیه.
20	ءأسلمتم	ءأسلمتم ؛ ءأسلمتم	دو خویندنه وهی بو هیه: ئاسانکردنی همزه ی دوو هم، یان گوړپنی به ئه لیف، له گه ل دریژکردنه وهی شش جووله.
20	بصیر	بصیر	له باری نه وده ستاندا: به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
21	بآیات	بآیات	سی به ده لی هیه.
21	النبین	النبین	به همزه ده خویندریته وه له گه ل دریژکردنه وهی شش جووله ی لکاو، وه سی به ده لی هیه.
21	یأمرون	یأمرون	گوړپنی همزه به ئه لیف.
21 22	بعذاب أليم * أولئك	بعذاب أليم أولئك	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پېش خو.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
22	حبطتْ أَعْمَاهُم	حبطتْ أَعْمَاهُم	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
22	الدنيا	الدنيا	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
22	الْآخِرَةِ	الْآخِرَةِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وه سی به دهل ی هه یه، نه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هه یه، وه نه گهر به پییتی (ل) دهستی پیکرد نه وه دریژکړدنه وهی دوو جوولهی بؤ هه یه، لاواز کړدنی پییتی (ر) دهرده که ویت.
23	أوتوا	أوتوا	سی به دهل ی هه یه.
23	يتولى	يتولى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
25	يظلمون	يظلمون	به قه له وکړدنی پییتی (ل) ده خویندریته وه.
26	تُؤتي	تُؤتي	گوړپینی هه مزه به پییتی (و).
26	الخير، قدير	الخير، قدير	له باری نه وه ستاندا: لاواز کړدنی پییتی (ر) ده کړیت له هه ردو وکیان.
26	شيء	شيء	دریژکړدنه وهی لیين ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
27	النهار	النهار	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاواز کړدنی پییتی (ر) ده خویندریته وه.
28	الْمُؤْمِنُونَ ؛ الْمُؤْمِنِينَ	الْمُؤْمِنُونَ ؛ الْمُؤْمِنِينَ	گوړپینی هه مزه به پییتی (و).
28	الكافرين	الكافرين	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
28	شيء إلا	شيء إلا	به دریژکړدنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جوله و شهش جووله ده خویندريته وه، وه بوی هیه گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
28	ثقله	ثقله	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
29	قل إن ؛ الأرض	قل إن ؛ الأرض	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی له هر دو وکیان.
29	صدوركم أو	صدوركم أو	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
29	شيء	شيء	دریژکړدنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
29	قدير	قدير	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدن ی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
30	لو أن	لو أن	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
30	ويحذركم	ويحذركم	به لاواز کړدن ی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
30	رءوف	رءوف	سی به دهلی هیه.
31	قل إن	قل إن	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
32	قل أطيعوا	قل أطيعوا	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
32	الكافرين	الكافرين	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
33	اصطفى	اصطفى	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	روونکړنه وه
33	ءادم ؛ ءال(معاً)	ءادم ؛ ءال(معاً)	سی به ده لی هیه.
33	عمران	عمران	(جیا کراوته وه) قه له وکړدنی پیتی (ر) چونکه ناویکی بیگانه یه.
34	علیم اذ	علیم اذ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
35	امرات	امرات	(جیا کراوته وه) پیتی (ر) قه له وده کریت، چونکه پیتی (م) ی زه ننه دار که سره ی په یداکراوی له پیشه.
35	مني	مني	فته تدارکړدنی پیتی (ی) ی دانه پال.
36	أنثی ؛ کالأنثی	أنثی ؛ کالأنثی	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) له هر دوو کیان، وه گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی له وشه ی (کالأنثی)
36	وإني أعیذها	وإني أعیذها	فته تدارکړدنی پیتی (ی) ی دانه پال.
37	وَكَفَّلَهَا	وَكَفَّلَهَا	پیتی (ف) بی شه دده ده خویندریته وه.
37	زکریاء(معاً)	زکریاء(معاً)	زیادکړدنی همزه ی ضمه دارو دریژکړدنه وهی شهش جووله ی پیویستی لکاو.
37	المِخْرَاب	المِخْرَاب	به لاوازکړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
37	أُنَى	أُنَى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
38	دعا	دعا	که مکړدنه وهی تیډا نیه، چونکه واویه.
38	زکریاء	زکریاء	زیادکړدنی همزه ی ضمه دارو دریژکړدنه وهی شهش جووله.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوښوونکړنه وه
38	طیبةً اِنک	طیبةً اِنک	گواستنې وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
39	المُخْرَاب ؛ یبشْرک	المُخْرَاب ؛ یبشْرک	به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه له همدو وکیان.
39	بیحي	بیحي	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
39	نبیاً	نبیاً	به همزه و درېژکړدنه وهی پیویستی لکاو ده خویندریته وه.
40	أنى	أنى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
40	عاقِر	عاقِر	له بارۍ نه وه ستاندا: به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
41	لي	لي	فته تدارکړنی پیتی (ی) ی دانه پال.
41	آية ؛ آيتك	آية ؛ آيتك	سی به ده لی هیه.
41	أیامٍ إلا	أیامٍ إلا	گواستنې وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
41	كثيراً	كثيراً	به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
41	والإبكار	والإبكار	گواستنې وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ، وده نه به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، وده لاوازکړنی پیتی (ر) دهرده که ویت.
42	اصطفاك ؛ واصطفاك	اصطفاك ؛ واصطفاك	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
44	منْ أنباء	منْ أنباء	گواستنې وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
44	لديهم اذ(معاً) ؛ أقلامهم أيهم	لديهم اذ(معاً) ؛ أقلامهم أيهم	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
45	ييشرك	ييشرك	به لاوازکړدنې پیتی (ر) ده خویندریته وه.
45	عيسى	عيسى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
45	الدنيا	الدنيا	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
45	الآخرة	الآخرة	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی و سی به دهل، نه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هه یه، وه نه گهر به پیتی (ل) دهستی پیکرد نه وه دريژکړدنه وهی دوو جووله ی بو هه یه، لاوازکړدنې پیتی (ر) ده رده که ویت.
47	أني ؛ قضی	أني ؛ قضی	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
47	يشاء إذا	يشاء إذا	دوو خویندنه وهی بو هه یه : ناسانکړدنې هه مزه ی دوو هم یان گوړپینی به پیتی (و) ی که سره دار.
48	والتوراة	والتوراة	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
48	والإنجيل	والإنجيل	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
49	ورسولاً إلى ؛ الأكمه ؛ والأبرص	ورسولاً إلى ؛ الأكمه ؛ والأبرص	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.

ژماره ی نایه ت	گیږانه وه ی وه پش عاصمی کوفی	گیږانه وه ی وه پش	پوونکر د نه وه
49	إسرائيل	إسرائيل	(جیاکراوته وه) پییتی (ر) قه له و ده کریت، له گه ل دریزکردنه وه ی دوو جووله ی به دهل.
49	بَايَة ؛ لَايَة	بَايَة ؛ لَايَة	سی به دهل هیه.
49	ربُّکُم اَی	ربُّکُم اَی	لکاندن پییتی (م) ی کو به پییتی (و) ی گوتراوو دریزکردنه وه ی، له گه ل که سره دارکردنی هه مزه له وشه ی (ای) و فه تحه دارکردنی پییتی (ی) ی دانه پال.
49	کهیئة	کهیئة	دریزکردنه وه ی لیبن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
49	طبراً	طبراً	زیاد کردنی ئه لیف له دوا ی پییتی (ط) دوا ی ئه و هه مزه ی که سره دار دیت له بری پییتی (ی) له گه ل دریزکردنه وه ی شهش جووله ی لکاو، لاوازکردنی پییتی (ر) ده رده که ویت.
49	الموتی	الموتی	به کردنه وه که مکردنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
49	تأکلون	تأکلون	گوپینی هه مزه به ئه لیف.
49	تدخرون	تدخرون	به لاوازکردنی پییتی (ر) ده خویندریته وه.
49	بیوتکم اِن ؛ لکم اِن	بیوتکم اِن ؛ لکم اِن	(به یه که وه) لکاندن پییتی (م) ی کو به پییتی (و) له گه ل دریزکردنه وه ی.
49	مؤمنین	مؤمنین	گوپینی هه مزه به پییتی (و).
50	والتوراة	والتوراة	ته نها به که مکردنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
50	بَايَة	بَايَة	سی به دهل هیه.
51	صراط	صراط	(جیاکراوته وه) قه له وکردنی پییتی (ر).

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
52	عیسیٰ	عیسیٰ	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
52	مَنْ أَنْصَارِي	مَنْ أَنْصَارِي	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وه فته دار کړدنی پیتی (ی) ی دانه پال له وشه ی (أنصاري) که مکړدنه وهی تیدانیه، چونکه پیتی (ر) له کوتایي نه هاتوه.
52	ءامنا	ءامنا	سی به دهلې هه یه.
53	ءامنا	ءامنا	سی به دهلې هه یه.
54	خير	خير	له باری نه وده ستاندا: به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
55	یعیسیٰ	یعیسیٰ	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
55	ومطهرک	ومطهرک	به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
56	الدنيا	الدنيا	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
56	والْآخِرَةِ	والْآخِرَةِ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهل ی هه یه، لاواز کړدنی پیتی (ر) ده رده که ویت.
57	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلې هه یه.
57	فیوفیهم أجورهم	فیوفیهم أجورهم	به پیتی (ن) ده خویندریته وه له بری پیتی (ی) له گهل لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژ کردنه وهی شهش جووله.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
58	الآیات	الآیات	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی له گهل سی به دهل، نه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هه یه، وه نه گهر به پیتی (ل) دهستی پیکرد نه وه دریژکردنه وهی دوو جووله ی بو هه یه.
59	عیسی	عیسی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
59	ءادم	ءادم	سی به دهل ی هه یه.
62	من إله إلا	من إله إلا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی له هه ردو وکیان.
64	تعالوا إلی؛ بعضاً أرباباً	تعالوا إلی؛ بعضاً أرباباً	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی له هه ردو وکیان.
64	وبینکم ألا	وبینکم ولا	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژکردنه وهی شهش جووله.
64	شیئاً	شیئاً	دریژکردنه وهی لیبن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
65	والتوراة	والتوراة	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
65	والإنجیل	والإنجیل	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوهنکړدنه وه
66	هانتهم	هانتهم ؛ هانتهم	وه پش ئه ليف لاده بات و دوو خویندنه وده شی بو هه مزه هه یه : ناسان کردن یان گوړینی به ئه ليف، له گهل دريژکردنه وهی شهش جووله بو پرگار بوون له گه یشتنه دوو زه ننه.
68	أولى	أولى	له باری وده ستاندا: به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
68	النبی	النبی	به هه مزه و دريژکردنه وهی پیویستی لکاو ده خویندريته وه.
68	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هه یه.
68	المؤمنين	المؤمنين	گوړینی هه مزه به پییتی (و).
69	من أهل	من أهل	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پییش خو ی.
70	بآيات	بآيات	سی به ده لی هه یه.
72	من أهل	من أهل	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پییش خو ی.
72	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هه یه.
72	النهار	النهار	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
72	ءاخره	ءاخره	سی به ده لی هه یه، له گهل لاواکردنی پییتی (ر).
73	تؤمنوا ؛ يؤتیه	تؤمنوا ؛ يؤتیه	گوړینی هه مزه به پییتی (و).
73	قل إن (معاً)	قل إن (معاً)	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پییش خو ی.
73	الهدى ؛ يؤتى	الهدى ؛ يؤتى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
73	يؤتى	يؤتى	گوړینی هه مزه به پییتی (و).

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوښکړنه وه
73	هدی	هدی	له باری وده ستاندا: به کړنه وه و که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
73	أوتیتُم أُو	أوتیتُم و~ أُو	سی به دهل ی هیه، وده لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراوو دریژکړنه وه ی شش جووله.
75	مَنْ أَهْلٌ ؛ مَنْ إِنْ (مَعًا) ؛ الْأُمِّيَّينَ	مَنْ أَهْلٌ ؛ مَنْ إِنْ (مَعًا) ؛ الْأُمِّيَّينَ	گواستنه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
75	تَامَنَه (مَعًا)	تَامَنَه (مَعًا)	گوپینی همزه به ئه لیف.
75	بِقَنْطَارٍ ؛ دِينَارٍ	بِقَنْطَارٍ ؛ دِينَارٍ	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
75	يُودَه (مَعًا)	يُودَه (مَعًا)	گوپینی همزه به پیټی (و).
76	بِلَى ؛ أَوْفَى ؛ وَاتَقَى	بِلَى ؛ أَوْفَى ؛ وَاتَقَى	به کړنه وه و که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
76	مَنْ أَوْفَى	مَنْ أَوْفَى	گواستنه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
77	قَلِيلًا أَوْلَائِكَ ؛ عَذَابٌ أَلِيمٌ	قَلِيلًا أَوْلَائِكَ ؛ عَذَابٌ أَلِيمٌ	گواستنه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
77	الْآخِرَةِ	الْآخِرَةِ	گواستنه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وده سی به دهل ی هیه، ئه گهر به همزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هیه، وه ئه گهر به پیټی (ل) دهستی پیکرد ئوه دریژکړنه وه ی دوو جووله ی بو هیه، لاوازکړنی پیټی (ر) ده رده که ویت.
78	لِتَحْسَبُوهُ	لِتَحْسَبُوهُ	به که سره دارکړنی پیټی (س) ده خویندریته وه.
79	لِبَشَرٍ أَنْ	لِبَشَرٍ أَنْ	گواستنه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
79	يُوتيه	يُوتيه	گوړپینی همزه به پیتی (و).
79	النَّبَوءَ	النَّبَوءَ	به همزه و دريژکړدنه وهی شهش جووله ی لکاو ده خویندريته وه.
79	تُعَلِّمُونَ	تُعَلِّمُونَ	به فته دارکړدنی پیتی (ت) و پیتی (ل) و زه ننه دارکړدنی پیتی (ع) ده خویندريته وه.
80	يَاْمَرْكُمْ أَنْ	يَاْمَرْكُمْ وَأَنْ	گوړپینی همزه به ته ليف و ضه ممه دار کړدنی پیتی (ر) و لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو، له گهل دريژکړدنه وهی شهش جووله.
80	النَّبِيِّنَ	النَّبِيِّنَ	به همزه له گهل لکاو سی دريژکړدنه وهی به دهل ده خویندريته وه.
80	أَرْبَابًا أَيْامَرْكُمْ	أَرْبَابًا أَيْامَرْكُمْ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه گوړپینی همزه به ته ليف. له وشه ی (ایامركم).
80	إِذْ أَنْتُمْ	إِذْ أَنْتُمْ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
81	إِذْ أَخَذَ	إِذْ أَخَذَ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
81	النَّبِيِّنَ	النَّبِيِّنَ	به همزه و دريژکړدنه وهی شهش جووله ی لکاو ده خویندريته وه، له گهل سی به دهل.
81	ءَاتَيْتُكُمْ	ءَاتَيْتُكُمْ	سی به دهل ی هیه له گهل به کارهینانی پیتی (ن) له بری پیتی (ت) و زیاد کړدنی ته ليف له دواي.
81	لَتُؤْمِنَنَّ	لَتُؤْمِنَنَّ	گوړپینی همزه به پیتی (و).

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	روونکړدنه وه
81	ءأقرتم	ءأقرتم ؛ ءأقرتم	دوو خویندنه وهی بؤ هه يه : ئاسانکړدنې هه مزه ی دوو هم یان گوړپینی به ئه لیف، له گهل دریژکړدنه وهی شهش جووله.
81	وأخذتم	وأخذتم	به تیکه ه لکیشانی پیټی (ن) له پیټی (ت) ده خویندريټه وه.
81	ذلکم إصري	ذلکم ~ إصري	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
82	تولى	تولى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه.
83	أفغیر	أفغیر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدنې پیټی (ر) ده خویندريټه وه.
83	یبعون	تبغون	به پیټی (ت) ده خویندريټه وه له بری پیټی (ی).
83	والأرض	والأرض	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خو ی.
83	یرجعون	ترجعون	به پیټی (ت) ده خویندريټه وه له بری پیټی (ی).
84	قل ءامنا	قل - امانا	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خو ی، وه سی به ده لی هه يه.
84	والأسباط	والأسباط	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خو ی.
84	أوتي	أوتي	سی به ده لی هه يه.
84	موسى وعيسى	موسى وعيسى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه له هه ردو وکیان.
84	والنبيون	والنبيون	به هه مزه و دریژکړدنه وهی شهش جووله ی لکاو ده خویندريټه وه. وه سی به ده لی هه يه.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
85	غیر	غیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویند ریته وه.
85	الإسلام	الإسلام	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
85	الْآخِرَةِ	الْآخِرَةِ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهل ی هه یه، نه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هه یه، وه نه گهر به پیتی (ل) دهستی پیکرد نه وه دریژکردنه وهی دوو جووله ی بو هه یه، لاواز کردنی پیتی (ر) دهرده که ویت.
86	إِيْمَانِهِمْ	إِيْمَانِهِمْ	سی به دهل ی هه یه.
87	جَزَاؤُهُمْ أَنْ	جَزَاؤُهُمْ أَنْ	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.
89	وَأَصْلَحُوا	وَأَصْلَحُوا	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویند ریته وه.
89	رَحِيمٍ إِنْ	رَحِيمٍ إِنْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
90	إِيْمَانِهِمْ	إِيْمَانِهِمْ	سی به دهل ی هه یه.
91	مَنْ أَحَدَهُمْ، الْأَرْضِ	مَنْ أَحَدَهُمْ، الْأَرْضِ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
91	افْتَدَى	افْتَدَى	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویند ریته وه.
91	عَذَابٍ أَلِيمٍ	عَذَابٍ أَلِيمٍ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
92	الْبَرِّ	الْبَرِّ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویند ریته وه.

ژماره ی نایه ت	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
92	شيء	شيء	دریژکړدنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
93	التوراة ؛ بالتوراة	التوراة ؛ بالتوراة	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
93	فأتوا	فاتوا	همزه گوږدراوه به نه ليف.
94	افتري	افتري	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه، وه لاواز کړدنی پيتي (ر) دهرده که ويټ.
96	وهدي	وهدي	له باری وده ستاندا: به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
97	ءايات ؛ ءامنا	ءايات ؛ ءامنا	سی به ده لی هیه.
97	حج	حج	به فته تحه دار کړدنی پيتي (ح) ده خویندريته وه.
98	بآيات	بآيات	سی به ده لی هیه.
99	منْ ءامن	منْ - امن	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پيش خو ی، وه سی به ده لی هیه.
100	ءامنوا ؛ أوتوا ؛ إيمانكم	ءامنوا ؛ أوتوا ؛ إيمانكم	سی به ده لی هیه.
100	كفرين	كفرين	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
101	تتلى	تتلى	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
101	عليكمْ ءايات	عليكمْ و~ ءايات	لکاندنی پيتي (م) ی کو به پيتي (و) ی گو تراوو دريژ کړدنه وهی شه ش جووله، وه سی به ده لی هیه له وشه ی (آيات).
102	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هیه.
102	تقاته	تقاته	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
103	عليكمُ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءَ	عليكمُ ~ إِذْ كُنْتُمْ ~ أَعْدَاءَ	لکاندنې پيټي (م) ی کؤ به پيټي (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شه ش جووله.
103	شفا	شفا	که مکړدنه وهی تيډا نيه، چونکه واويه.
103	النارِ	النارِ	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه، وه لاواژکړدنې پيټي (ر) دهرده که ويټ.
103	لَكُمْ ءَايَاتِهِ	لَكُمْ ~ ءَايَاتِهِ	لکاندنې پيټي (م) ی کؤ به پيټي (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شه ش جووله، وه سي به دهل ی هيه.
104	وَمِنْكُمْ أُمَّةٌ	وَمِنْكُمْ ~ أُمَّةٌ	لکاندنې پيټي (م) ی کؤ به پيټي (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شه ش جووله.
104	وَيَأْمُرُونَ	وَيَأْمُرُونَ	همزه گوږدراوه به ئه ليف.
106	وَجَوْهَهُمْ أَكْفَرْتُمْ	وَجَوْهَهُمْ ~ أَكْفَرْتُمْ	لکاندنې پيټي (م) ی کؤ به پيټي (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شه ش جووله.
106	إِيمَانَكُمْ	إِيمَانَكُمْ	سي به دهل ی هيه.
108	ءَايَاتِ	ءَايَاتِ	سي به دهل ی هيه.
109	الْأَرْضِ ؛ الْأُمُورِ	الْأَرْضِ ؛ الْأُمُورِ	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
110	خَيْرَ ؛ خَيْرًا	خَيْرَ ؛ خَيْرًا	به لاواژکړدنې پيټي (ر) ده خویندريټه وه.
110	أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ	أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
110	تَأْمُرُونَ	تَأْمُرُونَ	همزه گوږدراوه به ئه ليف.
110	وَتُؤْمِنُونَ ؛ الْمُؤْمِنُونَ	وَتُؤْمِنُونَ ؛ الْمُؤْمِنُونَ	همزه گوږدراوه به پيټي (و).

ژباړه نايه	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
110	ولؤ ءامن	ولؤ - امن	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وه سی به ده لی هه یه.
111	یضروکم إلا	یضروکم ~ إلا	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دريژکردنه وهی شهش جووله.
111	أذی	أذی	له باری وده ستاندا: به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندريته وه.
111	الأدبار	الأدبار	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
112	وباء و ؛ بآيات	وباء و ؛ بآيات	سی به ده لی هه یه.
112	الأنبياء	الأنبياء	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی و هه مزه به به ده لی پیتی (ی) له گهل دريژکردنه وهی ئه لیف و شهش جووله، چونکه لکاو به هیژتره له به ده ل.
113	من أهل	من أهل	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
113	ءايات ؛ ءاناء	ءايات ؛ ءاناء	سی به ده لی هه یه.
114	يؤمنون	يؤمنون	هه مزه گوږدراوه به پیتی (و).
114	الآخر	الآخر	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وه سی به ده ل ی هه یه، ئه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پی کرد سی به ده ل ی هه یه، وه ئه گهر به پیتی (ل) دهستی پی کرد نه وه دريژکردنه وهی دوو جووله نه نجام ده دريت.
114	ويأمرون	ويأمرون	هه مزه گوږدراوه به ئه لیف.

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
114	الخيرات	الخيرات	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
115	يَفْعَلُوا ؛ يُكْفِرُوهُ	تَفْعَلُوا ؛ تُكْفِرُوهُ	به پیتی (ت) ده خویندريته وه له بری پیتی (ی) له هه ردو وکیان.
116	عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ	عَنْهُمْ وَ أَمْوَالُهُمْ	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
116	شيئاً	شيئاً	دريژکردنه وهی لیين ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
116	النارِ	النار	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه وه به په ها، له باری وه ستاندا: لاوازکردنی پیتی (ر) به هو ی که مکړدنه وه.
117	الدنيا	الدنيا	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
117	صِرَّ أَصَابَتْ	صِرَّ أَصَابَتْ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه، وه گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
117	ظَلَمُوا ؛ ظَلَمَهُمْ	ظَلَمُوا ؛ ظَلَمَهُمْ	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندريته وه له هه ردو وکیان.
117	ولكنْ أَنفُسَهُمْ	ولكنْ أَنفُسَهُمْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
118	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هه یه.
118	يَا لُونَكُمْ	يَا لُونَكُمْ	هه مزه گوړدراوه به نه لیف.
118	مَنْ أَفْوَاهَهُمْ	مَنْ أَفْوَاهَهُمْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
118	صدورُهُمْ أَكْبَرُ	صدورُهُمْ وَ أَكْبَرُ	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.

ژماره نایه	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
118	الآیات	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهل ی هه یه، نه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پی کرد نه وه سی به دهل ی هه یه، وه نه گهر به پییتی (ل) دهستی پی کرد نه وه دوو جووله ی بؤ هه یه.
119	هانتهم	هانتهم ؛ هانتهم
119	هانتهم أولاء	لکاندن ی پییتی (م) ی کو به پییتی (و) ی گوتراوو دريژکردنه وهی شهش جووله.
119	وتؤمنون	هه مزه گوپردراوه به پییتی (و).
119	ءامنا	سی به دهل ی هه یه.
119	الأنامل	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
119	بغیظکم إن	لکاندن ی پییتی (م) ی کو به پییتی (و) ی گوتراوو دريژکردنه وهی شهش جووله.
120	تصبروا	به لاوازکردن ی پییتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
120	يَضْرُكُم	يَضْرُكُم	که سره دارکردنی پیتی (ض) و زه ننه دارکردنی پیتی (ر) له گهل نه وه شدا پیویسته پیتی (ر) لاواز بکریټ.
120	شِينَا اِنْ	شِينَا اِنْ	به دریژکردنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله ده خویندریټه وه، وه گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
121	مَنْ اَهْلَكَ ؛ عَلِيمٌ اِذْ	مَنْ اَهْلَكَ ؛ عَلِيمٌ اِذْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
121	المُؤْمِنِ	المُؤْمِنِ	هه مزه گوږدراوه به پیتی (و).
122	مِنْكُمْ اَنْ	مِنْكُمْ اَنْ	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژکردنه وهی شهش جووله.
122	المُؤْمِنُونَ	المُؤْمِنُونَ	هه مزه گوږدراوه به پیتی (و).
123	وَأَنْتُمْ أَذِلَّةٌ	وَأَنْتُمْ أَذِلَّةٌ	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژکردنه وهی شهش جووله.
124	لِلْمُؤْمِنِينَ	لِلْمُؤْمِنِينَ	هه مزه گوږدراوه به پیتی (و).
124	يَكْفِيكُمْ اَنْ	يَكْفِيكُمْ اَنْ	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژکردنه وهی شهش جووله.
124	ءالاف	ءالاف	سی به دهلی هه یه.
125	بَلَى	بَلَى	به کردنه وه که مکردنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.
125	تَصْبِرُوا	تَصْبِرُوا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریټه وه.
125	وَيَأْتُوَكُمْ	وَيَأْتُوَكُمْ	هه مزه گوږدراوه به نه لیف.
125	ءالاف	ءالاف	سی به دهلی هه یه.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوهونکړدنه وه
125	مسوّمين	مسوّمين	به فته تدارکړدنی پيټی (و) ده خویندريټه وه.
126	بشري	بشري	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکړدنی پيټی (ر) ده خویندريټه وه.
128	الأمر	الأمر	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
128	شيء أو	شيء أو	به دريژکړدنه وهی ليين ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله ده خویندريټه وه، وده گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
128	عليهم أو	عليهم أو	لکاندن ی پيټی (م) ی کو به پيټی (و) ی گوتراو و دريژکړدنه وهی شهش جووله.
129	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
129	يغفرُ	يغفرُ	له باری نه وستاندا: به لاوازکړدنی پيټی (ر) ده خویندريټه وه.
130	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هیه.
130	تأكلوا	تأكلوا	همزه گوږدراوه به نه ليف.
130	الربا	الربا	که مکړدنه وهی تيډا نيه، چونکه واويه.
131	الكافرين	الكافرين	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه.
133	وسارعوا	وسارعوا	وهړش پيټی (و) لاده بات له ده سپيکدا.
133	مغفرة	مغفرة	به لاوازکړدنی پيټی (ر) ده خویندريټه وه.

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	روونکړدنه وه
133	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
135	فاحشة أو	فاحشة أو	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
135	ظلموا	ظلموا	به قه له وکړدنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
135	يَغْفِرُ ؛ يَصْرُوا	يَغْفِرُ ؛ يَصْرُوا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
136	مَغْفِرَة	مَغْفِرَة	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
136	الأَنْهَار	الأَنْهَار	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
137	فَسِيرُوا	فَسِيرُوا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
137	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
138	وهدى	وهدى	له باری وده ستاندا: به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
139	الأَعْلَوْن	الأَعْلَوْن	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
139	مُؤْمِنِينَ	مُؤْمِنِينَ	همزه گوږدراوه به پیتی (و).
140	الْأَيَّام	الْأَيَّام	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
140	ءَامَنُوا	ءَامَنُوا	سی به دهلی هیه.
141	ءَامَنُوا	ءَامَنُوا	سی به دهلی هیه.
141	الْكُفْرِينَ	الْكُفْرِينَ	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
142	حسبتم أن	حسبتمو~ أن	به لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو و دريژکړدنه وهی شهش جووله ده خویندریټه وه.
144	محمد إلا	محمد إلا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
144	شیئا	شیئا	دريژکړدنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
145	لنفس أن	لنفس أن	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
145	موجلاً	موجلاً	گوړینی هه مزه به پیټی (و).
145	الدنيا	الدنيا	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.
145	نؤته (معاً)	نوته (معاً)	هه مزه گوړدراوه به پیټی (و).
145	الْآخِرَة	الْآخِرَة	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی، وه سی به دهل ی هه یه، نه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پیگرد سی به دهل ی هه یه، وه نه گهر به پیټی (ل) دهستی پیگرد نه وه دريژکړدنه وهی دوو جووله ی بو هه یه، لاوازکړدنې پیټی (ر) دهرده که ویت.
146	نبي	نبي	به هه مزه ده خویندریټه وه له گهل دريژکړدنه وهی شهش جووله ی لکاو.
146	قَاتِل	قَاتِل	به ضه ممه ی پیټی (ق) و لابردي نه لیفی دواي نه و له گهل که سره دارکړدنې پیټی (ت).
146	کثير	کثير	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدنې پیټی (ر) ده خویندریټه وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
147	قولهم إلا	قولهم إلا	به لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شهش جووله ده خویندریته وه.
147	وإسرافنا	وإسرافنا	به لاوازکردنې پیتی (ر) ده خویندریته وه.
147	وثبت أقدامنا	وثبت أقدامنا	گواستنې جووله ی همزه بو زهنه ی پیش خوۍ.
147	الكافرين	الكافرين	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
148	فأتاهم	فأتاهم	سی به دهل ی هیه، وه به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
148	الدنيا	الدنيا	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
148	الآخرة	الآخرة	گواستنې جووله ی همزه بو زهنه ی پیش خوۍ، وه سی به دهل ی هیه، نه گهر به همزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هیه، وه نه گهر به پیتی (ل) دهستی پیکرد نه وه دریژکړدنه وهی دوو جووله ی بو هیه، لاوازکردنې پیتی (ر) دهر ده که ویت.
149	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهل ی هیه.
150	مولاکم	مولاکم	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
150	خير	خير	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنې پیتی (ر) ده خویندریته وه.

نمبره نايه	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
151	وماوهم	وماوهم	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه، هه مزه که ش گوړینی تیدا نيه چونکه جیا کړاوته وه.
151	وئس	ویس	به گوړینی هه مزه به پیتی (ی) ده خویندريته وه.
151	مئوی	مئوی	له باری وه ستاندا: به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
152	الأمر	الامر	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خو ی.
152	أراکم	أراکم	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
152	الدنيا	الدنيا	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
152	الآخرة	الآخرة	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خو ی، وه سی به دهل ی هه یه، نه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هه یه، وه نه گهر به پیتی (ل) دهستی پیکرد نه وه دریژ کړدنه وهی دوو جووله ی بو هه یه، لاواز کړدنی پیتی (ر) ده رده که ویت.
152	عفا	عفا	که مکړدنه وهی تیدا نيه، چونکه واو یه.
152	المؤمنين	المؤمنين	هه مزه گوړدراوه به پیتی (و).
153	أخراکم	أخراکم	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوښکړنه وه
153	خبیر	خبیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
154	یغشی	یغشی	به کړنه وه و که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندريته وه.
154	قَدْ أَهْمَتْهُمْ أَنْفُسُهُمْ	قَدْ أَهْمَتْهُمْ أَنْفُسُهُمْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خو ی، وه لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دريژکړنه وهی شهش جووله.
154	الأمر (الثلاثة)	الأمر (الثلاثة)	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خو ی.
154	قُلْ إِنْ	قُلْ إِنْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خو ی.
154	شيء (معاً)	شيء	دريژکړنه وهی لیين ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
155	التقى	التقى	له باری وه ستاندا: به کړنه وه و که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندريته وه.
155	عفا	عفا	که مکړنه وهی تیډا نیه، چونکه واو یه.
155	عَنْهُمْ إِنْ	عَنْهُمْ إِنْ	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دريژکړنه وهی شهش جووله.
156	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلی هه یه.
156	لِإِخْوَانِهِمْ إِذَا	لِإِخْوَانِهِمْ إِذَا	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دريژکړنه وهی شهش جووله.
156	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خو ی.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
156	غزى	غزى	له بارى وده ستاندا: به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
156	بصير	بصير	له بارى نه وده ستاندا: به لاواز کړدنى پيټى (ر) ده خویندريته وه.
157	متم	متم	به که سره دار کړدنى پيټى (م) ی یه که م ده خویندريته وه.
157	لمغفرة ؛ خير	لمغفرة ؛ خير	به لاواز کړدنى پيټى (ر) ده خویندريته وه.
157	يجمعون	تجمعون	به پيټى (ت) ده خویندريته وه له بری پيټى (ی).
158	متم أو	متم أو	به که سره دار کړدنى پيټى (م) ی یه که م ده خویندريته وه، وه لکاندنې پيټى (م) ی کو به پيټى (و) ی گوتراوو دریژ کړدنه وه ی شه ش جووله.
159	الأمر	الأمر	گواستنه وه ی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
160	المؤمنون	المؤمنون	هه مزه گوږدراوه به پيټى (و).
161	لنبي أن	لنبي أن	به هه مزه و دریژ کړدنه وه ی پیویست، وه گواستنه وه ی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
161	يُغَلَّ	يُغَلَّ	به ضه ممه دار کړدنى پيټى (ی) و فه تحه دار کړدنى پيټى (غ) ده خویندريته وه.
161	يأت	يأت	هه مزه گوږدراوه به نه ليف.
161	توفى	توفى	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
161	يظلمون	يظلمون	به قه له وکړدنى پيټى (ل) ده خویندريته وه.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوهونکړدنه وه
162	وماواهم	وماواهم	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه، هه مزه که ش گوړینی تیدا نیه چونکه جیا کړاوته وه.
162	ونس	ویس	به گوړینی هه مزه به پیتی (ی) ده خویندريته وه.
162	المصير	المصير	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
163	بصير	بصير	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
164	المؤمنين	المؤمنين	هه مزه گوړدراوه به پیتی (و).
164	من أنفسمهم ؛ مبین أو	من أنفسمهم ؛ مبین أو	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی له هه ردو وکیان.
164	عليهم آياته	عليهم وآياته	لکاندنې پیتی (م) ی کؤو سی به دهلی هه یه.
165	قد أصبتم	قد أصبتم	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
165	قلتم أني ؛ أنفسمكم إن	قلتم وآني ؛ أنفسمكم وإن	لکاندنې پیتی (م) ی کؤو به پیتی (و) ی گو تراوو دريژ کړدنه وهی شه ش جووله.
165	أني	أني	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
165	شيء	شيء	دريژ کړدنه وهی لیين ی هه مزه دار به چوار جووله و شه ش جووله.
165	قدير	قدير	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
166	التقى	التقى	له باری وه ستاندا: به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
166	المؤمنین	المؤمنین	همزه گوږدراوه به پیتی (و).
167	يومئذٍ أقرب	يومئذٍ أقرب	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
167	للايمان	للايمان	گواستنه وهی جووله ی همزه و سی به دهلی هیه.
168	لَوْ اطاعونا ؛ عَنْ أَنفُسِكُمْ	لَوْ اطاعونا ؛ عَنْ أَنفُسِكُمْ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی له ههردوکیان.
168	فادعوا	فادعوا	سی به دهلی هیه.
169	تَحْسِبِ	تَحْسِبِ	به که سره دارکردنی پیتی (س) ده خویندريته وه.
169	بَلْ أَحْيَاء	بَلْ أَحْيَاء	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
170	ءَاتَاهُمْ	ءَاتَاهُمْ	سی به دهلی هیه، وده کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
170	ويستبشرون	ويستبشرون	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
170	خلفهم ألا	خلفهم ~ ألا	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دريژکردنه وهی شمش جووله.
171	يستبشرون	يستبشرون	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
171	المؤمنين	المؤمنين	همزه گوږدراوه به پیتی (و).
172	واتقوا أجر	واتقوا أجر	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
173	فزادهم إيماناً	فزادهم ~ إيماناً	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دريژکردنه وهی شمش جووله، ودهلی به دهلی هیه.

ژباړه ی نایه ت	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	روونکړدنه وه
174	عظیمِ اِما	عظیمِ اِما	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
175	مؤمنین	مومنین	هه مزه گوړدراوه به پیتی (و).
176	يُخْزَنُكَ	يُخْزَنُكَ	به ضه ممه دارکړدی پیتی (ی) و که سره دارکړدی پیتی (ن) ده خویندریته وه.
176	شِينًا	شیناً	دریژکړدنه وهی لیین ی هه مزه دار به چوار جووله و شه ش جووله.
176	الْآخِرَةِ	الْآخِرَةِ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهل ی هه یه، نه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هه یه، وه نه گهر به پیتی (ل) دهستی پیکرد نه وه دریژکړدنه وهی دوو جووله ی بو هه یه، لاوازکړدی پیتی (ر) ده رده که ویت.
176	عظیمِ اِن	عظیمِ اِن	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
177	بِالْإِيمَانِ	بالایمان	سی به دهل ی هه یه، له گهل گواستنه وهی جووله ی هه مزه.
177	شِينًا	شیناً	دریژکړدنه وهی لیین ی هه مزه دار به چوار جووله و شه ش جووله.
177	عَذَابُ أَلِيمٍ	عذابِ اَليم	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
178	يَحْسِبَنَّ	یحسبن	به که سره دارکړدی پیتی (س) ده خویندریته وه.
178	خَيْرٌ	خیر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
178	لَأَنفُسَهُمْ إِنَّمَا	لَأَنفُسَهُمْ~ إِنَّمَا	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
179	الْمُؤْمِنِينَ	المؤمنين	همزه گوږدراوه به پیټی (و).
179	فَأَمِنُوا	فَأَمِنُوا	سی به ده لی هیه.
179	تَوَمَّنُوا	تومنوا	همزه گوږدراوه به پیټی (و).
179	فَلَكُمْ أَجْرٌ	فلکم~ أَجْرٌ	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
180	يَحْسِبَنَّ	يَحْسِبَنَّ	به که سره دارکردنې پیټی (س) ده خویندريټه وه.
180	ءَاتَاهُمْ	ءَاتَاهُمْ	سی به ده لی هیه، وده به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه.
180	خَيْرًا ؛ مِيرَاثٍ	خيراً ؛ ميراث	به لاوازکردنې پیټی (ر) ده خویندريټه وه.
180	الْأَرْضِ	الأرض	گواستنې جووله ی همزه بو زه ننه ی پيش خوۍ.
180	خَبِيرٌ	خبيرٌ	له باری نه وستاندا: به لاوازکردنې پیټی (ر) ده خویندريټه وه.
181	فَقِيرٌ	فقيرٌ	له باری نه وستاندا: به لاوازکردنې پیټی (ر) ده خویندريټه وه.
181	الْأَنْبِيَاءِ	الأنبياء	گواستنې جووله ی همزه بو زه ننه ی پيش خوۍ و به کارهینانی همزه له بری پیټی (ی) له گه ل دريژکردنه وهی شهش جووله چونکه لکاو به هیژتره له له بری.
182	قَدَمْتُ أَيْدِيكُمْ	قدمتْ أيدیکم	گواستنې جووله ی همزه بو زه ننه ی پيش خوۍ.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوښکړنه وه
182	بظلام	بظلام	به قه له وکړدنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
183	نؤمن	نومن	همزه گوږدراوه به پیتی (و). همزه گوږدراوه به ئه لیف له هر دوو کیان.
183	يأتنا ؛ تأكله	ياتنا ؛ تاكله	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراوو دریژکړدنه وی شه ش جووله.
184	جاءوا	جاءوا	سی به ده لی هیه.
185	النار	النار	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه، وه لاواز کړدنی پیتی (ر) ده رده که ویت.
185	الدنيا	الدنيا	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
186	أوتوا	أوتوا	سی به ده لی هیه.
186	أذی	أذی	له باری وستاندا: به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
186	کثیراً ؛ تصبروا	کثیراً ؛ تصبروا	به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه له هر دوو کیان.
186	الأمر	الأمر	گواستنه وی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
187	وإذ أخذ	وإذ أخذ	گواستنه وی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
187	أوتوا	أوتوا	سی به ده لی هیه.
187	فبئس	فبئس	به گوړینی همزه به پیتی (ی) ده خویندریته وه.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده پش عاصمی کوفی	رڼوونکړدنه وه
188	تحسین	به گوړینی پیتی (ی) ده خویندریته وه له بری پیتی (ت)، وه به که سره دارکردنی پیتی (س) ده خویندریته وه.
188	تحسینهم	به که سره دارکردنی پیتی (س) ده خویندریته وه، وه به پیتی (ت) خویندراوته وه وه که حص.
188	عذابُ أَلیم	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
189	والْأَرْضُ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
189	شيء	دریژکردنه وهی لیین ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
189	قدیرٌ إِنْ	له باری نه وستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه، وه گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
190	والْأَرْضُ ؛ الْأَلْبَابُ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
190	النهار	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
190	لآيات	سی به ده لی هیه.
191	والْأَرْضُ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
191	النارِ	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه، وه لاوازکردنی پیتی (ر) دهرده که ویت.
192	فَقَدْ أَخْرَجَتْهُ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
192	مَنْ أَنْصَارٍ	مَنْ أَنْصَارٍ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ، وده ته نه به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویند ریته وه.
193	لِلْإِيمَانِ ؛ أَنْ ءَامِنُوا	لِلْإِيمَانِ ؛ أَنْ ءَامِنُوا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ، وه سی دریژ کړدنه وهی به دهل.
193	فَأَمَّا ؛ سَيِّئَاتِنَا	فَأَمَّا ؛ سَيِّئَاتِنَا	سی به دهل هیه.
193	الْأَبْرَارِ	الْأَبْرَارِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ، ته نه به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویند ریته وه، له گهل لاواز کړدنی هر دوو پیتی (ر).
194	وَعَاتِنَا	وَعَاتِنَا	سی به دهل هیه.
195	رَبِّهِمْ أَنِي	رَبِّهِمْ أَنِي	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو و دریژ کړدنه وهی شه ش جووله.
195	ذَكَرٍ أَوْ أَنْثَى	ذَكَرٍ أَوْ أَنْثَى	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ له هر دوو کیان، وده مکړدنه وه به یه که له خویندنه وده کانی له وشه ی (أنثی).
195	دِيَارِهِمْ	دِيَارِهِمْ	ته نه به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویند ریته وه.
195	وَأَوْذُوا ؛ سَيِّئَاتِهِمْ	وَأَوْذُوا ؛ سَيِّئَاتِهِمْ	سی به دهل ی هیه له هر دوو کیان.
195	لَا كُفْرَ	لَا كُفْرَ	به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویند ریته وه.
195	الْأَهَارُ	الْأَهَارُ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.

ژباړه نايه	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
197	مأواهم	مأواهم	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه، هه مزه که ش گوړینی تیدا نيه چونکه جیا کړاوته وه.
197	وئس	ویس	به گوړینی هه مزه به پیتی (ی) ده خویندريته وه.
198	الأخار	الآخار	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
198	خیر	خیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
198	للأبرار	للأبرار	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه، له گهل لاواز کړدنی هه ردو پیتی (ر).
199	مَنْ أَهْلٍ ؛ قَلِيلًا أَوْلَايِكَ	مَنْ أَهْلٍ ؛ قَلِيلًا أَوْلَايِكَ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
199	يُؤْمِنُ	یومن	هه مزه گوړدراوه به پیتی (و).
199	بَآيَاتٍ	بایات	سی به ده لی هه یه.
199	لَهُمْ أَجْرُهُمْ ؛ رَحْمُهُمْ إِنْ	لَهُمْ أَجْرُهُمْ ؛ رَحْمُهُمْ إِنْ	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراو دريژ کړدنه وهی شه ش جووله.
200	ءَامِنُوا	ءامنوا	سی به ده لی هه یه.
200	اصْبِرُوا وَصَابِرُوا	اصْبِرُوا وَصَابِرُوا	به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندريته وه له هه ردو کيان.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوهونکړدنه وه
-----------------	-----------------------------------	------------------	---------------

(4) سوره تی نیساء

1	کثیراً	کثیراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
1	تساءلون	تساءلون	به شه دده دارکردنی پیتی (س) ده خویندریته وه.
1	والأرحام	والأرحام	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
2	وءاتوا	وءاتوا	سی به ده لی هه یه.
2	الیتامی	الیتامی	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
2	تأكلوا	تأكلوا	هه مزه گوړدراوه به نه لیف.
2	أموالهم إلى أموالكم إنه	أموالهم إلى أموالكم إنه	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراوو دریژکردنه وهی شه ش جووله.
2	کبیراً	کبیراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
3	خفتم ألا (معاً)	خفتم ألا (معاً)	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراوو دریژکردنه وهی شه ش جووله.
3	الیتامی ؛ مثلی ؛ أدنی	الیتامی ؛ مثلی ؛ أدنی	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
3	فواحدة أو ؛ ملکت ایمانکم	فواحدة أو ؛ ملکت ایمانکم	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
4	وءاتوا	وءاتوا	سی به ده لی هه یه.
4	شيء	شيء	دریژکردنه وهی لیڼ ی هه مزه دار به چوار جووله و شه ش جووله.
5	تؤتوا	تؤتوا	هه مزه گوړدراوه به پیتی (و).

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
5	السفهاء أموالكم	السفهاء أموالكم السفهاء أموالكم	دوو خویندنه وهی بؤ هه یه: ئاسانکړدنی هه مزه ی دوو هم، یان گوړینی به ئه لیف، له گهل دریژکړدنه وهی شه ش جووله.
5	قیاماً	قیماً	به فته تدارکړدنی پیټی (ی) ده خویندريته وه، له گهل لبردنی ئو ئه لیفه ی ده که ویتته دوا ی ئو.
6	الیتامی	الیتامی	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندريته وه.
6	فإن ءانستم	فإن - انستم	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی، وه سی به ده لی هه یه.
6	إليهم أموالهم (معاً) ؛ دفعتم إليهم	إليهم أموالهم (معاً) ؛ دفعتم إليهم	لکاندنی پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شه ش جووله.
6	تأكلوها ؛ فليأكل	تأكلوها ؛ فليأكل	هه مزه گوړدراوه به ئه لیف له هه ردو وکیان.
6	إسرافاً ؛ فقيراً	إسرافاً ؛ فقيراً	به لاوازکړدنی پیټی (ر) ده خویندريته وه له هه ردو وکیان.
6	ويداراً أن	ويداراً أن	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
6	وكفى	وكفى	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندريته وه.
7	والأقربون (معاً)	والأقربون (معاً)	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
8	القربى ؛ الیتامی	القربى ؛ الیتامی	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندريته وه له هه ردو وکیان.
9	سديداً إن	سديداً إن	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
10	يأكلون (معاً)	يأكلون (معاً)	هه مزه گوړدراوه به ئه لیف.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
10	الیتامی	الیتامی	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
10	ظلماً إنما	ظلماً إنما	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خو ی.
10	وسیعُصَلُون	وسیعُصَلُون	به قه له وکړدنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
10	سعیراً	سعیراً	به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
11	الأُنثیین	الأُنثیین	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خو ی.
11	واحدةٌ فلها	واحدةٌ فلها	به ضه ممه دار کړدنی پیتی (ت) و ته نوین ده خویندریته وه.
11	دینِ ءاباؤکم	دینِ - اباؤکم	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خو ی، وه سی به ده لی هه یه.
11	أیهمُ أقرب	أیهمُ و~ أقرب	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژ کړدنه وهی شه ش جووله.
12	أزواجکم إن ؛ ترکتکم إن	أزواجکم و~ إن ؛ ترکتکم و~ إن	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژ کړدنه وهی شه ش جووله.
12	کلالهٌ أُو ؛ أخٌ أُو أخت	کلالهٌ أُو ؛ أخٌ أُو أخت	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خو ی.
12	یوصی بها	یوصی بها	که سره دار کړدنی پیتی (ص) و نه و پیتته یائنه ی ده که ویته ی دوا ی نه و له بری نه لیف.
12	غیر	غیر	له باری نه و ستاندا: به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
12	مضارٍ	مضارٍ	که مکړدنه وهی تیډا نیه به هو ی زه ننه در کړدنی پیتی (ر).

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	روونکړدنه وه
13	يدخله	ندخله	به پيټي (ن) ده خویندريټه وه له بری پيټي (ی).
13	الْأَخَار	الْأَخَار	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
14	يدخله	ندخله	به پيټي (ن) ده خویندريټه وه له بری پيټي (ی).
15	يَأْتِينَ	يَاتِينَ	هه مزه گوړدراوه به ئه ليف.
15	يتوفاهن	يتوفاهن	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه.
16	يَأْتِيَانَا	يَاتِيَانَا	هه مزه گوړدراوه به ئه ليف.
16	فَآذُوها	فَآذُوها	سی به دهلی هه یه.
16	وَأَصْلَحَا	وَأَصْلَحَا	به قه له وکردنی پيټي (ل) ده خویندريټه وه.
16	رحيماً إِن	رحيماً إِن	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
18	السيئات	السيئات	سی به دهلی هه یه.
18	الْن	الْن	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وه سی به دهلی ی هه یه، ئه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پيکرده سی به دهلی ی هه یه، ئه گهر به پيټي (ل) دهستی پيکرده ئه وه دريژکردنه وهی دوو جووله ی بؤ هه یه.
18	كفَارٌ أُولَئِكَ ؛ عَذَاباً أَلِيماً	كفَارٌ أُولَئِكَ ؛ عَذَاباً أَلِيماً	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی له هه ردو وکیان.
19	ءامنوا ؛ ءاتيتموهن	ءامنوا ؛ ءاتيتموهن	سی به دهلی هه یه.
19	لکم أن	لکم و~ أن	لکاندن ی پيټي (م) ی کو به پيټي (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.

ژباړه نایه	گیږانه وهی وه پش عاصمی کوفی	پوونکړدنه وه
19	يَاتَيْن	همزه گوږدراوه به ئه لیف.
19	عاشُرُوْهُن ؛ خيراً كَثِيراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه له هه رسیکیان.
19	فَعَسَى	به کردنه وه که مکردنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
19	شَيْئاً	دریژکردنه وه ی لیین ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
20	وَإِنْ أَرَدْتُمْ	گواستنه وه ی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
20	وَعَاتِبْتُمُ إِحْدَاهُن	سی به ده ل ی هیه، وه لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژکردنه وه ی شهش جووله، وشه ی (احداهن) به کردنه وه که مکردنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
20	تَأْخُذُوا ؛ أَتَأْخُذُونَه	همزه گوږدراوه به ئه لیف له هه ردو وکیان.
20	شَيْئاً أَتَأْخُذُونَه	به دریژکردنه وه ی لیین ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله ده خویندریته وه، وه گواستنه وه ی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
21	تَأْخُذُونَه	همزه گوږدراوه به ئه لیف.
21	وَقَدْ أَفْضَى	گواستنه وه ی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وه که مکردنه وه به یه که له خویندنه وده کانی له وشه ی (أفضی).
21	بَعْضُكُمْ إِلَى	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژکردنه وه ی شهش جووله.

نماره نایه	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
22	ءاباؤکم	سی به ده لی هیه.
22	النساءِ إلا النساءِ ی-لا	دو خویندنه وهی بو هیه: ئاسانکردنی همزه ی دووهم، یان گوړینی به پییتی (ی) له گهل دریژکردنه وهی شهش جووله.
23	علیکم أمهاتکم	لکاندن پیتی (م) ی کو به پییتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.
23	الأخ؛ الأخت؛ الأخین	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه نه ی پیش خو ی.
23	من أصلابکم	به گواستننه وهی جووله ی همزه و قهله وکردنی پییتی (ل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
24	النساءِ إِلَّا	النساءِ أَلَا النساءِ يَ لَا	دوو خویندنه وهی بۇ هیه: ئاسانکردنی همزه ی دووهم، یان گوږینی به پیتی (ی) له گهل دریژکردنه وهی شهش جووله.
24	مَلِكْتُ أَيْمَانِكُمْ	مَلِكْتُ أَيْمَانِكُمْ	گواستنه وهی جووله ی همزه بۇ زه ننه ی پیش خوی.
24	وَأُحِلَّ	وَأُحِلَّ	به فته دارکردنی همزه و پیتی (ح) ده خویندنیته وه.
24	ذَلِكُمْ أَنْ	ذَلِكُمْ وَأَنْ	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژکردنه وهی شهش جووله.
24	غَيْرَ	غَيْرَ	له باری نه وستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندنیته وه.
24	فَاتَوْهَنْ	فَاتَوْهَنْ	سی به دهلی هیه.
25	طَوَلًا أَنْ ؛ مَلِكْتُ أَيْمَانِكُمْ ؛ أَيْمَانِكُمْ ؛ فَإِنْ أَتَيْنِ	طَوَلًا أَنْ ؛ مَلِكْتُ أَيْمَانِكُمْ ؛ فَإِنْ أَتَيْنِ	گواستنه وهی جووله ی همزه بۇ زه ننه ی پیش خوی.
25	الْمُؤْمَنَاتِ (مَعًا)	الْمُؤْمَنَاتِ (مَعًا)	همزه گوږدراوه به پیتی (و).
25	بِأَيْمَانِكُمْ ؛ وَآتَوْهَنْ	بِأَيْمَانِكُمْ ؛ وَآتَوْهَنْ	سی به دهلی هیه.
25	غَيْرَ ؛ خَيْرٌ	غَيْرَ ؛ خَيْرٌ	له باری نه وستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندنیته وه.
25	تَصْبِرُوا	تَصْبِرُوا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندنیته وه.
28	الْإِنْسَانِ	الْإِنْسَانِ	گواستنه وهی جووله ی همزه بۇ زه ننه ی پیش خوی.
29	ءَامِنُوا	ءَامِنُوا	سی به دهلی هیه.
29	تَأْكُلُوا	تَأْكُلُوا	همزه گوږدراوه به ئه لیف.
29	تِجَارَةً	تِجَارَةً	به په فعه ضمه دارکردنی پیتی (ت) ده خویندنیته وه.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوهونکړدنه وه
29	أَنْفُسَكُمْ إِنْ	أَنْفُسَكُمْ وَ إِنْ	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
30	يسيراً	يسيراً	به لاوازکړدنې پیتی (ر) ده خویندریته وه.
30	يسيراً إِنْ	يسيراً إِنْ	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
31	كَبَائِرَ	كَبَائِرَ	له باری نه وده ستاندا: به لاوازکړدنې پیتی (ر) ده خویندریته وه.
31	سَيِّئَاتِكُمْ	سَيِّئَاتِكُمْ	سی به دهلی هیه.
31	مُدْخَلًا	مُدْخَلًا	به فته تدارکړدنې پیتی (م) ده خویندریته وه.
32	شيءٍ	شيءٍ	دريژکړدنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
33	وَالْأَقْرَبُونَ	وَالْأَقْرَبُونَ	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
33	عَقَدْتُ أَيْمَانَكُمْ	عَقَدْتُ أَيْمَانَكُمْ	زیادکړدنې نه لیف له دوی پیتی (ع) و گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
33	فَاتَوْهُمْ	فَاتَوْهُمْ	سی به دهلی هیه.
33	نَصِيهِمْ إِنْ	نَصِيهِمْ وَ إِنْ	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
33	شيءٍ	شيءٍ	دريژکړدنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
34	مَنْ أَمَوَاهُمْ ؛ فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ ؛ سِبَالًا إِنْ	مَنْ أَمَوَاهُمْ ؛ فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ ؛ سِبَالًا إِنْ	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
34	كَبِيرًا	كَبِيرًا	به لاوازکړدنې پیتی (ر) ده خویندریته وه.

نمبره نایه	گیړانه وهی وه پش عاصمی کوفی	پوونکر د نه وه
35	مَنْ أَهْلُهُ ؛ مَنْ أَهْلُهَا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
35	إِصْلَاحًا	به قهله وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
35	خَيْرًا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
36	شَيْئًا	دریژکردنه وهی لین ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
36	الْقَرَبَى (مَعًا) ؛ وَالْيَتَامَى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
36	وَالْجَارِ (مَعًا) ؛ وَالْجَارِ (مَعًا)	دوو خویندنه وهی تیډایه : کردنه وهو که مکړدنه وه، چونکه جیاکراوته وه له مېزه بهی وه پش . وه پیتی (ر) ی کوتایی به لاوازکردن و که مکړدنه وه ده خویندریته وه.
36	مَلَكْتُ أَيْمَانَكُمْ إِنْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژکردنه وهی شهش جووله.
37	وَيَأْمُرُونَ	هه مزه گوږدراوه به ئلیف.
37	ءَاتَاهُمْ	سی به ده ل ی هه یه، وه به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
37	لِلْكَافِرِينَ	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
38	يُؤْمِنُونَ	هه مزه گوږدراوه به پیتی (و).

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
38	الأخر	الأخر	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وهسی به دهل ی هه یه، نه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هه یه، نه گهر به پیتی (ل) دهستی پیکرد نه وه دریزکردنه وهی دوو جوولهی بؤ هه یه.
39	لؤ ءامنوا	لؤ - امنوا	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وهسی به دهل هه یه.
39	الأخر	الأخر	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وهسی به دهل ی هه یه، نه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هه یه، وه نه گهر به پیتی (ل) دهستی پی کرد نه وه دریزکردنه وهی دوو جووله نه نجام ده دیت.
39	علیماً إن	علیماً إن	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
40	حسنه	حسنه	به رده ضه ممه ی ته نوین ده خویندریتته وه.
40	ویؤت	ویوت	هه مزه گوږدراوه به پیتی (و).
42	تُسَوَّى	تَسَوَّى	فه ته دارکردنی پیتی (ت) و شه دده دارکردنی پیتی (س) به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریتته وه.
42	الأرض	الأرض	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
43	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهل هه یه.

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
43	الصَّلَاة	الصَّلَاة	به قه له وکړدنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
43	سکاري	سکاري	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه، وه لاوازکړدنی پیتی (ر) دهرده که ویت به هو که مکړدنه وه، له گهل دهرچوون له که مکړدنه وهی نه و نه لیفه ی ده که ویت په پیش پیتی (ر).
43	جنباً إلا ؛ سفر أو ؛ غفوراً ألم	جنباً إلا ؛ سفر أو ؛ غفوراً ألم	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
43	مرضی	مرضی	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
43	جاء أحد	جاء أحد ؛ جاء احد	دو خویندنه وهی بو هه یه : ناسانکړدنی هه مزه ی دوو هم، یان گوپینی به نه لیف و دریژکړدنه وهی دو جووله.
43	وأيدیکم إن	وأيدیکم ~ إن	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو و دریژکړدنه وهی شه ش جووله.
44	أوتوا	أوتوا	سی به ده لی هه یه.
45	وكفی (معاً)	وكفی (معاً)	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
45	نصيراً	نصيراً	به لاوازکړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
46	غیر	غیر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
46	ولواهم	ولواهم	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوهونکړدنه وه
46	خبراً	خبراً	به لاوازکردنی پيټی (ر) ده خویندریټه وه.
46	یؤمنون	یؤمنون	همزه گوږدراوه به پيټی (و).
47	أوتوا ؛ ءامنوا	أوتوا ؛ ءامنوا	سی به ده ل ی هیه له هردو وکیان.
47	أدبارها	أدبارها	تهنها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.
47	مفعولاً إن	مفعولاً إن	گواستنې جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
48	یغفرُ (معاً)	یغفرُ (معاً)	له باری نه وستاندا: به لاوازکردنی پيټی (ر) ده خویندریټه وه.
48	افتري	افتري	تهنها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه، وه لاوازکردنی پيټی (ر) دهرده که ویت.
48	عظيماً أَلَم	عظيماً أَلَم	گواستنې جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
49	يظلمون	يظلمون	به قهله وکردنی پيټی (ل) ده خویندریټه وه.
49	فتيلاً انظر	فتيلاً انظر	پزگار بوون له گه یشتنی دوو زه ننه به ضه مم.
50	وكفى	وكفى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.
50	مبيناً أَلَم	مبيناً أَلَم	گواستنې جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
51	أوتوا ؛ ءامنوا	أوتوا ؛ ءامنوا	سی به ده ل ی هیه له هردو وکیان.
51	يؤمنون	يؤمنون	همزه گوږدراوه به پيټی (و).

ژماره نایه	گیږانه وهی ده پش	پوونکر د نه وه
51	هؤلاء اهدی	هؤلاء یهدی
51	سبیلاً اُولَئِكَ	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
52	نصیراً أم	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندنیته وه له گهل گواستننه وهی جوولهی همزه.
53	یوتون	همزه گوږدراوه به پیتی (و).
53	نقیراً أم	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندنیته وه، وده گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
54	ءاتاهم	سی به دهلی هیه، وده کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندنیته وه.
54	فقد ءاتینا	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وده سی به دهلی هیه.
54	ءال ؛ وءاتیناهم	سی به دهلی هیه.
55	من ءامن	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وده سی به دهلی هیه.
55	وکفی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندنیته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی وهېش	پوونکر د نه وه
55	سعیراً إِنْ	به لاوازکردنی پیتی(ر) ده خویندریته وه، وده گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
56	بایاتنا	سی به ده لی هه یه.
56	غیرها	به لاوازکردنی پیتی(ر) ده خویندریته وه.
57	ءامنوا	سی به ده لی هه یه.
57	الأنهار	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
57	ظليلاً إِنْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
58	يأمرکمُ أَنْ	هه مزه گوږدراوه به نه لیف، لکاندن ی پیتی(م) ی کو به پیتی(و) ی گو تراو دريژکردنه وهی شه ش جووله.
58	تُودوا	هه مزه گوږدراوه به پیتی(و).
58	الأمّانات	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
58	بصيراً	به لاوازکردنی پیتی(ر) ده خویندریته وه.
59	ءامنوا	سی به ده لی هه یه.
59	الأمر	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
59	شيء	دريژکردنه وهی لی ی هه مزه دار به چوار جووله و شه ش جووله.
59	تؤمنون	هه مزه گوږدراوه به پیتی(و).

نمبره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
59	الآخر	الآخر	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهل ی هه یه، نه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هه یه، نه گهر به پییتی (ل) دهستی پیکرد نه وه دریز کړدنه وهی دوو جوولهی بؤ هه یه.
59	خير	خير	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پییتی (ر) ده خویند ریته وه.
59	تاویلاً اَم	تاویلاً اَم	هه مزه گوږد راوه له وشه ی (تاویلاً) به نه لیلیف، له گهل گواستنه وهی جوولهی هه مزه که له وشه ی (ام) بؤ زه ننه ی پیش خوی.
60	أَهمْ ءامنوا	أَهمْ ءامنوا	لکاندنی پییتی (م) ی کو به پییتی (و) ی گوتراوو دریز کړدنه وهی شهش جووله، وه سی به دهل ی هه یه.
60	قَدْ أَمُرُوا	قَدْ أَمُرُوا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی و لاواز کړدنی پییتی (ر).
61	تَعَالُوا إِلَى	تَعَالُوا إِلَى	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
62	قَدِمْتُ أَيْدِيهِمْ ؛ إِنَّ أَرْدْنَا ؛ وَتَوْفِيقًا أَوْلَائِكَ	قَدِمْتُ أَيْدِيهِمْ ؛ إِنَّ أَرْدْنَا ؛ وَتَوْفِيقًا أَوْلَائِكَ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
62	جاءوك	جاءوك	سی به دهل ی هه یه.
64	رَسُولِ إِلَّا	رَسُولِ إِلَّا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
64	ولؤ اَهمْ اِذْ	ولؤ اَهمْ~ اِذْ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، لکاندنې پیتې (م) ی کو به پیتې (و) ی گوتراو دریژکړنه وهی شهش جووله.
64	ظَلَمُوا	ظَلَمُوا	به قهله وکړدنې پیتې (ل) ده خویندریته وه.
64	جاءوك	جاءوك	سی به دهلی هیه.
65	يؤمنون	يؤمنون	هه مزه گوړدراوه به پیتې (و).
66	ولؤ اَنَا ؛ ولؤ اَهمْ	ولؤ اَنَا ؛ ولؤ اَهمْ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
66	عليهم اَن ؛ اَنفسكم اُو	عليهم~ اَن ؛ اَنفسكم~ اُو	لکاندنې پیتې (م) ی کو به پیتې (و) ی گوتراو دریژکړنه وهی شهش جووله.
66	اَن اِقتلوا ؛ اُو اِخرجوا	اَن اِقتلوا ؛ اُو اِخرجوا	پزگار بوون له گه یشتنی دوو زه ننه به ضه م.
66	دياركم	دياركم	ته نها به که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
66	خيراً	خيراً	به لاوازکړدنې پیتې (ر) ده خویندریته وه.
67	لاَتيَناهم	لاَتيَناهم	سی به دهلی هیه.
68	صراطاً	صراطاً	(جیاکراوته وه) قهله وکړدنې پیتې (ر).
69	النَّبیین	النَّبیین	به هه مزه دریژکړنه وهی شهش جووله ی لکاو ده خویندریته وه، وه سی به دهلی هیه.
70	وكفى	وكفى	به کړنه وه که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
71	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلی هیه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
71	حِذْرُكُمْ ؛ انْفِرُوا(معاً)	حِذْرُكُمْ ؛ انْفِرُوا(معاً)	به لاوازکردنی پیتی(ر) ده خویندریته وه.
71	ثَبَاتٍ أَوْ	ثَبَاتٍ أَوْ	گواستنې جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
72	فَإِنْ أَصَابْتُمْ ؛ قَدْ أَنْعَمَ لَمْ أَكُنْ	فَإِنْ أَصَابْتُمْ قَدْ أَنْعَمَ ؛ لَمْ أَكُنْ	گواستنې جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
73	وَلَنْ أَصَابَكُمْ	وَلَنْ أَصَابَكُمْ	گواستنې جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
73	تکن	یکن	به گوړینی پیتی(ی) به پیتی(ت) ده خویندریته وه.
74	الدنيا	الدنيا	به کردنه وه که مکړدنه وه(التقليل) ده خویندریته وه.
74	بِالْآخِرَةِ	بِالْآخِرَةِ	گواستنې جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهل ی هیه، نه گهر به همزه ی لکاو دهستی پیکر سی به دهل ی هیه، وه نه گهر به پیتی(ل) دهستی پیکر ئه وه دریژکردنه وه دوو جووله ی بو هیه، لاوازکردنی پیتی(ر) ده رده که ویت.
74	فَيَقْتُلُ أَوْ	فَيَقْتُلُ أَوْ	گواستنې جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
74	نُؤْتِيهِ	نُؤْتِيهِ	همزه گوړدراوه به پیتی(و).
75	نَصِيْرًا	نَصِيْرًا	به لاوازکردنی پیتی(ر) ده خویندریته وه.
76	ءَامِنُوا	ءَامِنُوا	سی به دهل ی هیه.
76	ضَعِيفًا أَلَمْ	ضَعِيفًا أَلَمْ	گواستنې جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
77	الصَّلَاة	الصَّلَاة	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
77	وءاتوا	وءاتوا	سی به دهلې هیه.
77	أَوْ أَشَدَّ ؛ فِتْيَلًا أَيْنَمَا	أَوْ أَشَدَّ ؛ فِتْيَلًا أَيْنَمَا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
77	الدنيا ؛ أَتَقَى	الدنيا ؛ أَتَقَى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه له هردو وکیان.
77	الْآخِرَةِ	الْآخِرَةِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهل ی هیه، نه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هیه، وه نه گهر به پیتی (ل) دهستی پیکرد نه وه دریژکردنه وهی دوو جوولهی بو هیه، لاوازکردنی پیتی (ر) دهرده که ویت.
77	خيرٌ	خيرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
77	تَظْلَمُونَ	تَظْلَمُونَ	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
79	وكفى	وكفى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
80	فَقَدْ أَطَاعَ	فَقَدْ أَطَاعَ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
80	تولى	تولى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
81	غيرَ	غيرَ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
81	وكفى	وكفى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
81	وکیلاً أفلا	وکیلاً أفلا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
82	القرءان	القرءان	(جیا کراوته وه) دریژکړدنه وهی دوو جووله ی به دهل، چونکه له پیش هه مزه زه ننه داریک هاتوه.
82	کثیراً	کثیراً	به لاوازکړدنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
83	جاءهم أمر	جاءهم أمر	لکاندنی پیټی (م) ی کؤ به پیټی (و) ی گوتراو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
83	الأمن ؛ الأمر	الأمن ؛ الأمر	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی له هر دوو کیان.
84	المؤمنين	المؤمنين	هه مزه گؤردراوه به پیټی (و).
84	عسى	عسى	له باری وه ستاندا: به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
85 - 86	شيء (معاً)	شيء (معاً)	دریژکړدنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
87	ليجمعنكم إلى	ليجمعنكم إلى	لکاندنی پیټی (م) ی کؤ به پیټی (و) ی گوتراو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
87	ومن أصدق	ومن أصدق	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
88	من أضل	من أضل	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
89	منهم أولياء	منهم أولياء	لکاندنی پیټی (م) ی کؤ به پیټی (و) ی گوتراو دریژکړدنه وهی شهش جووله.

نمونه نایه	گېرانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گېرانه وهی وه پش	پوهنکر د نه وه
89	یهاجروا	یهاجروا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
89	نصیراً إلا	نصیراً إلا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
90	میثاقُ او ؛ وألقوا إليكم	میثاقُ او ؛ وألقوا إليكم	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی له هه ردو وکیان.
90	جاءوكم	جاءوكم	دریژکردنه وهی شهش جووله ی لکاو له گهل سی به دهلی هه یه.
90	حصرت	حصرت	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
90	صدورهم أن يقاتلوكم أو	صدورهم أن يقاتلوكم أو	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو و دریژکردنه وهی شهش جووله.
91	ءاخرين	ءاخرين	سی به دهلی هه یه.
91	يأمنوكم ويأمنوا	يأمنوكم ويأمنوا	هه مزه گوپردراوه به ئه لیف له هه ردو وکیان.
92	مؤمن(الضوار) ؛ مؤمنة(الثلاثة)	مؤمن(الضوار) ؛ مؤمنة(الثلاثة)	هه مزه گوپردراوه به پیتی (و).
92	لمؤمن أن ؛ مؤمناً إلا ؛ مسلمة إلى(معاً)	لمؤمن أن ؛ مؤمناً إلا ؛ مسلمة إلى(معاً)	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
92	تحرير(الثلاثة)	تحرير(الثلاثة)	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
93	مؤمناً	مؤمناً	هه مزه گوپردراوه به پیتی (و).
94	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلی هه یه.
94	لمن ألقى	لمن ألقى	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
94	ألقى ؛ الدنيا	ألقى ؛ الدنيا	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
94	السَّالَمَ	السَّلَمَ	به لابردي ئه ليف ده خویندریته وه.
94	مُؤْمِنًا	مومناً	همزه گوږدراوه به پیتی (و).
94	كثيرة ؛ خبيراً	كثيرة ؛ خبيراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
95	المُؤْمِنين	المومنين	همزه گوږدراوه به پیتی (و).
95	غیر	غیر	به فته دارکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه، وه له باری نه وه ستاندا: لاوازه کریت.
95	الحسنى	الحسنی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
96	ومغفرة	ومغفرة	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
96	رحيماً إِنَّ	رحيماً إِنَّ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
97	توفاهم	توفاهم	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
97	الأرض ؛ تكن أرض	الأرض ؛ تكن أرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی له هر دو وکیان.
97	فتهاجروا	فتهاجروا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
97	مأواهم	مأواهم	که مکړدنه وه به يه که له خویندنه وده کانی، همزه که ش گوږپینی تیډا نیه چونکه جیاکراوته وه.
97	مصيراً إلا	مصيراً إلا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه، وه گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نايه	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
99	عسی	عسی	له باری وده ستاندا: به کردنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
100	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
100	كثيراً	كثيراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
100	مهاجراً إلى	مهاجراً إلى	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه، وده گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
101	الأرض ؛ جناح أن	الأرض ؛ جناح أن	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
101	الصَّلَاة	الصَّلَاة	به قهله وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
101	خفتم أن	خفتم أن	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
101	الكافرين	الكافرين	تهنها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
102	الصَّلَاة	الصَّلَاة	به قهله وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
102	ولياخذوا(معاً) ؛ ولتأت	ولياخذوا(معاً) ؛ ولتأت	همزه گوږدراوه به ئهليف.
102	طائفة أخرى ؛ عن أسلحتكم ؛ مطر أو	طائفة أخرى ؛ عن أسلحتكم ؛ مطر أو	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
102	أخرى ؛ للكفرین	أخرى ؛ للكفرین	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، وه لاوازکردنی پیتی (ر) دهرده که ویت له وشه ی (أخری) به هو ی که مکړدنه وه ی.
102	حذرهم ؛ حذرکم	حذرهم ؛ حذرکم	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه له هردو وکیان.
102	عليکم إن ؛ بکم أذى ؛ حذرکم إن	عليکم ~ إن ؛ بکم ~ أذى ؛ حذرکم ~ إن	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وه ی شه ش جووله.
102	أذى	أذى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، له باری وده ستان له سهری.
102	مرضی	مرضی	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
103	الصَّلَاةُ (الثلاثة)	الصَّلَاةُ (الثلاثة)	به قهله وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
103	المؤمنين	المؤمنين	همزه گوږدراوه به پیتی (و).
104	تألمون (معاً) ؛ يألمون	تألمون (معاً) ؛ يألمون	همزه گوږدراوه به نه لیف.
104	حكيماً إنا	حكيماً إنا	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
105	أراك	أراك	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
107	أنفسهم إن	أنفسهم ~ إن	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وه ی شه ش جووله.
107	خواناً أثيماً	خواناً أثيماً	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وهږش	پوونکر د نه وه
108	معهم إذ	معهم إذ	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
108	یرضی	یرضی	به کړدنه وهی که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
109	هانتهم	هانتهم ؛ هانتهم	لابردنی ئه لیف، وه پیتی هه مزه دوو خویندنه وهی بو هه یه: ئاسان کړدن، یان گوړپینی به ئه لیف، له گهل دریژکړدنه وهی شهش جووله، به هو ی پژگار بوون له گه یشتنه دوو زه ننه به یه کتر له نیوان نه وو پیتی (ن) دا.
109	الدنيا	الدنيا	به کړدنه وهی که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
110	سوءاً أو	سوءاً أو	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
111	یکسبِ إثمًا	یکسبِ إثمًا	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
112	خطيئةً أو إثمًا	خطيئةً أو إثمًا	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی له هه ردو وکیان.
113	منهم أن	منهم أن	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
113	شيء	شيء	دریژکړدنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
114	خير	خير	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنې پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
114	نجاوهمْ إلا	نجاوهمْ إلا	که مکړدنه وه به یه که له خویندنه وه کانی له و شهی (نجاوهمْ)، وه لکاندنې پیټی (م) ی کؤ به پیټی (و) ی گوتراو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
114	منْ أمر بصدقٍ أو معروفٍ أو إصلاح	منْ أمر بصدقٍ أو معروفٍ أو إصلاح	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
114	إصلاح	إصلاح	به قهله وکړدنې پیټی (ل) ده خویندریټه وه.
114	نؤتیه	نؤتیه	هه مزه گوږدراوه به پیټی (و).
115	الهدى ؛ تولى	الهدى ؛ تولى	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.
115	غير	غير	له بارى نه وه ستاندا: به لاوازکړدنې پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
115	المؤمنين	المؤمنين	هه مزه گوږدراوه به پیټی (و).
115	مصيلاً إن	مصيلاً إن	به لاوازکړدنې پیټی (ر) ده خویندریټه وه، وه گواستننه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
116	يغفرُ (معاً)	يغفرُ (معاً)	له بارى نه وه ستاندا: به لاوازکړدنې پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
116	فقد ضل	فقد ضل	به ټيکه له کیښانې پیټی (د) له پیټی (ض) ده خویندریټه وه.
116	بعيداً إن	بعيداً إن	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
119	ولأمرهم (معاً) ؛ اذان	ولأمرهم (معاً) ؛ اذان	سى به دهل ی هه یه له هه ردو وکیان.
119	الأنعام	الأنعام	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
119	فلیغیرن ؛ خسر	فلیغیرن ؛ خسر	له باری وده ستان و نه وده ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
120	غروراً اُولَئِكَ	غروراً اُولَئِكَ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
121	مأواهم	مأواهم	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، بی گوړینی ئه لیف، چونکه جیا کراوته وه.
122	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلې هیه.
122	الْأَنهَار ؛ وَمَنْ أَصْدَق	الْأَنهَار ؛ وَمَنْ أَصْدَق	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
123	نصيراً	نصيراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
124	ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَى	ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَى	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وده مکړدنه وه به یه که له خویندنه وده کانی له وشه ی (أنثی).
124	مؤمن	مؤمن	همزه گوړدراوه به پیتی (و).
124	يُظْلَمُونَ	يُظْلَمُونَ	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
124	نقيراً	نقيراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
125	وَمَنْ أَحْسَن ؛ مِّنْ أَسْلَم	وَمَنْ أَحْسَن ؛ مِّنْ أَسْلَم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
126	الأَرْض	الأَرْض	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
126	شيء	شيء	دریژکردنه وهی لیبی ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.

ژباړه نايه	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
127	یتلی ؛ للبتامی	یتلی ؛ للبتامی	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
127	یتامی	یتامی	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
127	توتوخن	توتوخن	همزه گوږدراوه به پیتی (و).
128	امرلة	امرلة	(جیاکراوته وه) پیتی (ر) قه له وده کړیت چونکه پیتی (م) ی زده ننه دار که سره ی په یدا کراوی له پیشه.
128	نشوزاً أو إِعراضاً ؛ الأنفس	نشوزاً أو إِعراضاً ؛ الأنفس	گواستنه وه ی جووله ی همزه بو زده ننه ی پیش خوی.
128	إِعراضاً	إِعراضاً	(جیاکراوته وه) قه له وکړدنی پیتی (ر) چونکه له دوا ی نه و پیتی ئیسستلا دیت، هرچنده نه لیف له نیوانیاندا ه بیټ.
128	يُصْلِحَا	يُصْلِحَا	فته دار کړدنی هر یه که له پینه کانی (ی، ص، ل) و شه دده دار کړدنی پیتی (ص) و زیاد کړدنی نه لیف له دوا ی، وه بو ی هیه قه له وکړدنی و لاوا کړدنی له پیتی (ل) بو جیا کړدنه وه ی نه لیف.
128	خیر	خیر	له باری نه وه ستاندا: به لاوا کړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
128	وأحضرَت ؛ خبيراً	وأحضرَت ؛ خبيراً	به لاوا کړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه له هردو وکیان.
131	الأَرْض (معاً)	الأَرْض (معاً)	گواستنه وه ی جووله ی همزه بو زده ننه ی پیش خوی.
131	أوتوا	أوتوا	سی به دهل ی هیه.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
131	إياكم أن	إياكم~ أن	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دريژکردنه وهی شهش جووله.
132	الأرض ؛ وکیلاً إن	الأرض ؛ وکیلاً إن	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی له هردووکیان.
132	وکفی	وکفی	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
133	یذهبکم أیها	یذهبکم~ أیها	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دريژکردنه وهی شهش جووله.
133	ویأت	ویأت	همزه گوړدراوه به ئه لیف.
133	بآخرین	بآخرین	سی به دهلی هیه.
133	قدیراً	قدیراً	به لاواکردنې پیتی (ر) ده خویندریته وه.
134	الدنيا(معاً)	الدنيا(معاً)	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
134	والآخرة	والآخرة	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهلی ی هیه، له گهل لاواکردنې پیتی (ر).
135	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلی هیه.
135	أنفسکم أو	أنفسکم~ أو	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دريژکردنه وهی شهش جووله.
135	والأقربین ؛ غنياً أو	والأقربین ؛ غنياً أو	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی له هردووکیان.

ژباړه نایه	گیږانه وهی وه پش عاصمی کوفی	پوونکړدنه وه
135	فقیراً ؛ خبیراً	به لاوازکردنی پیتی(ر) ده خویندریته وه له هردو وکیان.
135	أولی ؛ الهوی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه له هردو وکیان.
136	ءامنوا ؛ ءامنوا	سی به دهل ی هیه له هردو وکیان.
136	الآخر	به گواستنه وهی جووله ی هه مزه سی به دهل ی هیه.
136	فقد ضل	به ټیکه له کیښانی پیتی (د) له پیتی (ض) ده خویندریته وه.
136	بعیداً ان	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
137	ءامنوا (معاً)	سی به دهل ی هیه.
137	لیغفر	له باری نه وستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
138	عذاباً أليماً	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
139	الکفرین	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
139	المؤمنین	هه مزه گوږدراوه به پیتی (و).
140	نَزَلَ	به چه ممدارکردنی پیتی (ن) و که سرمدارکردنی پیتی (ز) ده خویندریته وه.
140	أَنْ إِذَا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
140	سمعتُمُ ءایات ؛ إنکمُمُ إِذَا ؛ مثلهمُ إن	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراو دریژکردنه وهی شهش جووله، وده سی به دهل ی هیه له وشه ی (وایات).

ژباړه نايه	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
140	والکفرین	والکفرین	تهنها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
141	للكفرین (معاً)	للكفرین (معاً)	تهنها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
141	المؤمنین (معاً)	المؤمنین (معاً)	همزه گوږدراوه به پیتی (و).
141	سببلاً إن	سببلاً إن	گواستنې جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
142	الصلاة	الصلاة	به قهله وکړدنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
142	کسالى	کسالى	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
142	یراءون	یراءون	سی به دهلی هیه.
144	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلی هیه.
144	الکفرین	الکفرین	تهنها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
144	المؤمنین	المؤمنین	همزه گوږدراوه به پیتی (و).
144	مبیناً إن	مبیناً إن	گواستنې جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
145	الدرك	الدرك	به فته دار کړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
145	الأسفل	الأسفل	گواستنې جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
145	النار	النار	تهنها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوا کړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
145	نصيراً	نصيراً	به لاوا کړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
145	نصيراً إلا	نصيراً إلا	گواستنې جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.

نماره نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
-----------------	-----------------------------------	------------------	----------------

146	وَأَصْلَحُوا	وَأَصْلَحُوا	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
146	الْمُؤْمِنِينَ (مَعًا)	المومنین (معاً)	همزه گوږدراوه به پیتی (و).
146	يُوتَ	یوت	همزه گوږدراوه به پیتی (و).
147	بِعَذَابِكُمْ إِنَّ	بعذابکم و~ إِنَّ	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.
147	وَعَامَّتُمْ	وعامنتم	سی به دهلی هیه.
147	شَاكِرًا	شاکراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
148	علیماً إِنْ	علیماً إِنْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
149	خیراً أَوْ ؛ قدیراً إِنْ	خیراً أَوْ ؛ قدیراً إِنْ	به لاوازکردنی پییتی (ر) ده خویندریته وه، له گهل گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی له هه ردو وکیان.
150	نُومِن	نومن	هه مزه گوږدراوه به پییتی (و).
150	سبیلاً أُولَئِكَ	سبیلاً أُولَئِكَ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
151	الکافِرون	الکافِرون	به لاوازکردنی پییتی (ر) ده خویندریته وه.
151	لِلْكَافِرِينَ	لِلْكَافِرِينَ	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
152	ءَامَنُوا	ءَامَنُوا	سی به ده لی هه یه.
152	مِنْهُمْ أُولَئِكَ	مِنْهُمْ أُولَئِكَ	لکاندنی پییتی (م) ی کو به پییتی (و) ی گو تراو دریژکردنه وهی شهش جووله.
152	يُؤْتِيهِمْ أَجْرَهُم	نُوتِيهِمْ أَجْرَهُم	به پییتی (ن) ده خویندریته وه له بری پییتی (ی) وهه مزه به پییتی (و) گوږدراوه، له گهل لکاندنی به پییتی (م) ی کو به پییتی (و) له گهل دریژکردنه وهی شهش جووله.
153	مُوسَىٰ (مَعَا)	مُوسَىٰ (مَعَا)	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
153	وَعَاتِنَا	وَعَاتِنَا	سی به ده لی هه یه.
154	تَعَدُّوا	تَعَدُّوا	به فته دارکردنی پییتی (ع) و شه ده دارکردنی پییتی (د) ده خویندریته وه.
155	بَآيَات	بَآيَات	سی به ده لی هه یه.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وهږش	پوونکړدنه وه
155	الأنبياء	الأنبياء	به گواستنه وه و هه مزه له بری پیتی (ی) ده خویندريته وه، و دريژکړدنه وهی لکاو به هيژتره له به دهل، و هه هر نه و پيش ده که ویت.
155	يؤمنون	يؤمنون	گوړپنی هه مزه به پیتی (و).
157	وقولهم إنا	وقولهم إنا	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراو دريژکړدنه وهی شه ش جووله.
157	عيسى	عيسى	له باری وستاندا: به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
157	صَلَبُوهُ	صَلَبُوهُ	به قه له وکړدن پیتی (ل) ده خویندريته وه.
157	علم إلا	علم إلا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خو ی.
159	مَنْ أَهْل	مَنْ أَهْل	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خو ی.
159	ليؤمنن	ليؤمنن	هه مزه گوړدراو به پیتی (و).
160	طيباتٍ أُحِلَّت	طيباتٍ أُحِلَّت	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خو ی.
160	كثيراً	كثيراً	به لاوازکړدن پیتی (ر) ده خویندريته وه.
161	الربا	الربا	(جياکراوته وه) که مکړدنه وهی تيډا نيه، چونکه له و شاننه يه که جياکراوته وه.
161	وَأَكْلَهُمْ أَمْوَال	وَأَكْلَهُمْ أَمْوَال	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراو دريژکړدنه وهی شه ش جووله.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وهړش	پوونکړدنه وه
161	للكفرین	للكفرین	ته نه ا به كه مكر د نه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
161	عذاباً أليم	عذاباً أليم	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
162	وَالْمُؤْمِنُونَ (معاً) ؛ يُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْتُونَ ؛ سنوتيههم	الْمُؤْمِنُونَ (معاً) ؛ يَوْمَنُونَ ؛ والموتون ؛ سنوتيههم	هه مزه گوړدراوه به پيتی (و).
162	الصللة	الصللة	به قه له وکړدنی پيتی (ل) ده خویندريته وه.
162	الآخر	الآخر	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی كه پيتی لاهه، وه سی به دهل ی هه یه، نه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پيکړد سی به دهل ی هه یه، وه نه گهر به پيتی (ل) دهستی پيکړد نه وه دريژکړدنه وهی دوو جوولهی بؤ هه یه.
162	سنوتيههم أجراً	سنوتيههم ~ أجراً	لکاندنی پيتی (م) ی کؤ به پيتی (و) ی گوتراوو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
162	عظيماً إنا	عظيماً إنا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
163	النبيين	النبيين	به هه مزه و دريژکړدنه وهی شهش جوولهی پيويست ده خویندريته وه، وه سی به دهل ی هه یه له پيتی (ی) ی دووهم.
163	والأسباط	والأسباط	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
163	وعيسى	وعيسى	به کړدنه وهو كه مكر د نه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
163	وءاتينا	وءاتينا	سی به دهل ی هه یه.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
164	موسی	موسی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
165	لَئلا	لَیلا	به گوړینی همزه به پیتی (ی) ده خویندریته وه.
166	وکفی	وکفی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
166	شهِدًا اِنْ	شهِدًا اِنْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
167	قَدْ صَلَّوْا	قَدْ صَلَّوْا	به ټیکه له کیښانی پیتی (د) له پیتی (ض) ده خویندریته وه.
167	بعیداً اِنْ	بعیداً اِنْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
168	وظَلَمُوا	وظَلَمُوا	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
168	لِیَغْفِرَ	لِیَغْفِرَ	له باری نه وستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
168	طَرِيقًا اِلَّا	طَرِيقًا اِلَّا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
169	یَسِیرًا	یَسِیرًا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
170	فَاَمِنُوا	فَاَمِنُوا	سی به ده لی هیه.
170	خِیرًا	خِیرًا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
170	وَالْأَرْضِ	وَالْأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
171	عیسی	عیسی	له باری وستاندا: به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
171	أَلْقَاهَا	أَلْقَاهَا	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
171	فَامِنُوا	فَامِنُوا	سی به ده لی هیه.
171	خَيْرًا	خَيْرًا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
171	لَكُمْ إِنَّمَا	لَكُمْ وَ إِنَّمَا	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
171	الْأَرْضِ	الْأَرْضِ	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
171	وَكُفَى	وَكُفَى	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
172	فَسِيحْشَرُهُمْ إِلَيْهِ	فَسِيحْشَرُهُمْ وَ إِلَيْهِ	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
173	ءَامِنُوا	ءَامِنُوا	سی به ده لی هیه.
173	فَيُوفِيهِمْ أَجْرَهُمْ	فَيُوفِيهِمْ وَ أَجْرَهُمْ	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
173	عَذَابًا أَلِيمًا	عَذَابًا أَلِيمًا	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
173	نَصِيرًا	نَصِيرًا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
175	ءَامِنُوا	ءَامِنُوا	سی به ده لی هیه.
175	وَيَهْدِيهِمْ إِلَيْهِ	وَيَهْدِيهِمْ وَ إِلَيْهِ	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
175	صِرَاطًا	صِرَاطًا	(جیاکراوته وه) قه له وکردنی پیتی (ر).
176	الْأَنْثَيْنِ	الْأَنْثَيْنِ	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
176	لکم أن	لکم و أن	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
176	شيء	شيء	دريژکړدنه وهی ليين ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
176	عليهم * بسم الله	عليهم يأيها	وه پش له باری نه وه ستان و گه ياندنې کوتايی سوږه ت دوو خویندنه وهی هه يه: 1- تيککه لکيشان بی به سمه له. 2- سهکت بی به سمه له.

(5) سوره تی مائیده

1	ءامنوا	سې به ده لی هه يه.
1	الأنعام	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پيش خو ی.
1	يتلى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
1	غير	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنې پیتی (ر) ده خویندريته وه.
1	حُرْمٍ إِنْ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پيش خو ی.
2	ءامنوا ؛ شئان	سې به ده لی هه يه.
2	شعائر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنې پیتی (ر) ده خویندريته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
2	ءامین	ءامین	دریژکړنه وهی پیویست (اللازم) بؤ گشت قارینه کان، هرچه نده دریژکړنه وهی به دهل ی هیه، به لام دریژکړنه وهی پیویست (اللازم) به هیژتره له به دهل.
2	قوم أن ؛ الإثم	قوم أن ؛ الإثم	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی له هر دوو کیان.
2	والتقوى	والتقوى	به کړنه وهو که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
3	بالأزلام ؛ الإسلام	بالأزلام ؛ الإسلام	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی له هر دوو کیان.
3	فمن اضطر	فمن اضطر	پزگار بوون له گه یشتنی دوو زه ننه به ضه م.
3	غیر	غیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
4	قلُّ أحل	قلُّ أحل	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
5	أوتوا (معا) ؛ آتیتموهن	أوتوا (معا) ؛ آتیتموهن	سی به دهل ی هیه.
5	المؤمنات	المؤمنات	همزه گوږ دراوه به پیټی (و).
5	قبلکم إذا	قبلکم إذا	لکاندنی پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراوو دریژکړنه وهی شهش جووله.
5	غیر	غیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
5	بالإيمان	بالإيمان	گواستنه وهی جووله ی همزه و سی به دهل ی هیه.

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
5	الْأَخْرَة	الْأَخْرَة	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دريژکردنه وهی شهش جووله، وه سی به دهل ی هیه، له گهل لاوازکردنې پیتی (ر).
6	ءامنوا ؛ براءوسکم	ءامنوا ؛ براءوسکم	سی به دهل ی هیه له ههردو وکیان.
6	قمتم إلى ؛ وأيديكم إلى ؛ وأرجلكم إلى	قمتم ~ إلى ؛ وأيديكم ~ إلى ؛ وأرجلكم ~ إلى	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دريژکردنه وهی شهش جووله.
6	الصَّلَاة	الصَّلَاة	به قه له وکردنې پیتی (ل) ده خویندریتته وه.
6	مرضی	مرضی	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریتته وه.
6	سفرٍ أو	سفرٍ أو	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
6	جاء أحدكم	جاء أحدكم	دو خویندنه وهی بو هیه: ئاسانکردنې هه مزه ی دوو هم، یان گوږپنی به ئه لیف، له گهل دريژکردنه وهی دوو جووله.
6	ليطهرکم	ليطهرکم	به لاوازکردنې پیتی (ر) ده خویندریتته وه.
8	ءامنوا ؛ شئنا	ءامنوا ؛ شئنا	سی به دهل ی هیه له ههردو وکیان.
8	للتقوى	للتقوى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریتته وه.
8	خبيرٌ	خبيرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنې پیتی (ر) ده خویندریتته وه.
9	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهل ی هیه.
9	مغفرة	مغفرة	به لاوازکردنې پیتی (ر) ده خویندریتته وه.
10	بآياتنا	بآياتنا	سی به دهل ی هیه.
11	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهل ی هیه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوښونکړدنه وه
11	عليکم إذ ؛ إليکم أيديهم	عليکم و إذ ؛ إليکم و أيديهم	لکاندنې پيټې (م) ی کؤ به پيټې (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شه ش جووله.
11	قوم أن	قوم أن	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
11	المؤمنون	المؤمنون	همزه گوړدراوه به پيټې (و).
12	ولقد أخذ ؛ لئن أقمتهم ؛ الأتجار	ولقد أخذ ؛ لئن أقمتهم ؛ الأتجار	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
12	إسرائيل	إسرائيل	(جياکراوته وه) پيټې (ر) قه له و ده کړيټ له گهل دريژکړدنه وهی دوو جووله ی به دهل.
12	الصلاة	الصلاة	به قه له وکړدنې پيټې (ل) ده خویندريټه وه.
12	وعائيتهم ؛ وعامنتهم ؛ سيئاتكم	وعائيتهم ؛ وعامنتهم ؛ سيئاتكم	سی به دهلې هه يه.
12	لأكفرن	لأكفرن	به لاوازکړدنې پيټې (ر) ده خویندريټه وه.
12	فقد ضل	فقد ضل	به تيکها لکيښانی پيټې (د) له پيټې (ض) ده خویندريټه وه.
13	ذكروا	ذكروا	به لاوازکړدنې پيټې (ر) ده خویندريټه وه.
13	منهم إلا	منهم إلا	لکاندنې پيټې (م) ی کؤ به پيټې (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شه ش جووله.
13	واصفح إن	واصفح إن	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
14	نصارى	نصارى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکړدنې پيټې (ر) ده خویندريټه وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
14	ذکروا	ذکروا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
14	البغضاء إلی	البغضاء ألی	به ئاسانکردنی هه مزه ی دوو هم ده خویندریته وه.
15	کثیراً	کثیراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
16	یهدیهم إلی	یهدیهمو إلی	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وه ی شهش جووله.
16	صراط	صراط	(جیاکراوته وه) قه له وکردنی پیتی (ر).
17	شیئاً ؛ شیء	شیئاً ؛ شیء	دریژکردنه وه ی لیبن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
17	شیئاً إِنْ أَرَادَ ؛ الأَرْض (معاً)	شیئاً إِنْ أَرَادَ ؛ الأَرْض (معاً)	گواستننه وه ی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
17	قدیر	قدیر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
18	والنصارى	والنصارى	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
18	بَلْ أَنْتُمْ ؛ الأَرْض	بَلْ أَنْتُمْ ؛ الأَرْض	گواستننه وه ی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
18	یَغْفِرُ ؛ المصير	یَغْفِرُ ؛ المصير	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
19	بشیرٌ ونذیرٌ ؛ قدیر	بشیرٌ ونذیرٌ ؛ قدیر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
19	شیء	شیء	دریژکردنه وه ی لیبن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
20	موسی	موسی	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
20	عليکم إذ ؛ فيکم أنبياء	عليکم و إذ ؛ فيکم و أنبياء	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شه ش جووله، وبه همزه ده خویندریته وه له بری پیتی (ی) له وشه ی (أنبياء) له گهل دريژکړدنه وهی شه ش جووله.
20	وءاتاکم	وءاتاکم	سی به ده ل ی هه یه، وبه کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
20	یؤت	یوت	همزه گوږدراوه به پیتی (و).
21	الأرض	الأرض	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
21	أدبارکم	أدبارکم	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
22	یلموسی	یلموسی	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
22	جبارین	جبارین ؛ جبارین	ليړده ا کړدنه وه که مکړدنه وه هه یه، چونکه نه وه له وشه تایبه ته کانی پیشه وا وه پشه (بگهړیوه سهر بنچینه)
23	مؤمنین	مؤمنین	همزه گوږدراوه به پیتی (و).
24	یلموسی	یلموسی	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
24	فأذهب أنت	فأذهب أنت	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
26	عليهم أربعين	عليهم و أربعين	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شه ش جووله.
26	الأرض	الأرض	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
26	تأس	تاس	همزه گوږدراوه به ئه ليف.
27	ابنُ عَآدم ؛ الآخر	ابنُ -ادم ؛ الآخر	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی، وه سی به دهل ی هیه له هردو وکیان، نه گهر به همزه ی لکاو دهستی پیکرد له وشه ی (الآخر) سی به دهل ی هیه، وه نه گهر به پییتی (ل) دهستی پیکرد ئوه دريژکردنه وهی دوو جوولهی بو هیه.
27	من أحدهما	من أحدهما	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
28	إني أخاف	إني أخاف	فته دارکردنی پییتی (ی) دانه پال.
29	إني أريد	إني أريد	فته دارکردنی پییتی (ی) دانه پال.
29	من أصحاب	من أصحاب	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
29	النار	النار	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکردنی پییتی (ر) ده خویندريته وه.
31	الأرض ؛ أن أكون	الأرض ؛ أن أكون	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
31	سَوَاءً (معاً)	سَوَاءً (معاً)	دريژکردنه وهی ليين ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
31	يُولِيتِي	يُولِيتِي	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
32	مَنْ أَجَلٌ ؛ نَفْسٍ أَوْ ؛ الْأَرْضِ (مَعًا) ؛ وَمَنْ أَحْيَاهَا	مَنْ أَجَلٌ ؛ نَفْسٍ أَوْ ؛ الْأَرْضِ (مَعًا) ؛ وَمَنْ أَحْيَاهَا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وه وشه ی (أحياها) به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
32	أَحْيَا	أَحْيَا	له باری وه ستاندا: به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
32	إِسْرَائِيلَ	إِسْرَائِيلَ	(جیاکراوته وه) پیټی (ر) قه له و ده کریټ، له گه ل دريژکردنه وهی دوو جوولهی به دهل.
33	الْأَرْضِ (مَعًا) ؛ فَسَادًا أَنْ ؛ خِلَافٍ أَوْ ؛ عَظِيمٍ إِلَّا	الْأَرْضِ (مَعًا) ؛ فَسَادًا أَنْ ؛ خِلَافٍ أَوْ ؛ عَظِيمٍ إِلَّا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
33	يُصَلِّبُوا	يُصَلِّبُوا	به قه له وکردنی پیټی (ل) ده خویندریته وه.
33	الدنيا	الدنيا	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
33	الْآخِرَةِ	الْآخِرَةِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی که پیټی لاهه، وه سی به دهل، نه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هه یه، وه نه گهر به پیټی (ل) دهستی پیکرد نه وه دريژکردنه وهی دوو جوولهی بؤ هه یه، لاوازکردنی پیټی (ر) دهرده که ویت.
34	تَقْدِرُوا	تَقْدِرُوا	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
35	ءَامِنُوا	ءَامِنُوا	سی به دهل ی هه یه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	روونکړدنه وه
36	لَوْ أَنْ ؛ الْأَرْض ؛ عَذَابُ أَلِيم	لَوْ أَنْ ؛ الْأَرْض ؛ عَذَابُ أَلِيم	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
37	النَّارِ	النَّارِ	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاواز کړدی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
39	وَأَصْلَحَ	وَأَصْلَحَ	به قله وکړدی پیتی (ل) ده خویندريته وه.
39	رَحِيمٌ أَلَم	رَحِيمٌ أَلَم	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
40	تَعْلَمُ أَنْ ؛ الْأَرْض	تَعْلَمُ أَنْ ؛ الْأَرْض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
40	يَغْفِرُ ؛ قَدِيرٌ	يَغْفِرُ ؛ قَدِيرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
40	شَيْءٍ	شَيْءٍ	دریژ کړدنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
41	يُحْزِنُكَ	يُحْزِنُكَ	به ضه ممه دار کړدی پیتی (ی) و که سره دار کړدی پیتی (ز) ده خویندريته وه.
41	ءَامِنَا	ءَامِنَا	سی به ده لی هه یه.
41	تَوْمَن ؛ تَوْتَوْه	تومن ؛ توتوه	هه مزه گوږدراوه به پیتی (و).
41	لِقَوْمٍ ءَاخِرِينَ ؛ إِنَّ أَوْتَيْتُمْ	لِقَوْمٍ ءَاخِرِينَ ؛ إِنَّ أَوْتَيْتُمْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی، وه سی به ده لی هه یه.
41	يَأْتُوكَ	يَأْتُوكَ	هه مزه گوږدراوه به ئه لیف.
41	شَيْئًا أَوْلَمَّاكَ	شَيْئًا أَوْلَمَّاكَ	به دریژ کړدنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله ده خویندريته وه، له گهل گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.

ژماره نايه	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
41	يطهر	يطهر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
41	الدنيا	الدنيا	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
41	الآخرة	الآخرة	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی که پیتی لاهه، وه سی به دهل، نه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هه یه، وه نه گهر به پیتی (ل) دهستی پیکرد نه وه دريژ کړدنه وهی دوو جووله ی بؤ هه یه، لاواز کړنی پیتی (ر) ده ده که ویت.
42	جاءوك	جاءوك	سی به دهل ی هه یه.
42	بينهم أو	بينهم أو	لکاندن ی پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو و دريژ کړدنه وهی شهش جووله.
42	أو أعرض	أو أعرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
42	شيئاً	شيئاً	دريژ کړدنه وهی ليين ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
43	التوراة	التوراة	ته نه به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
43	بالمؤمنين	بالمؤمنين	هه مزه گوږدراو به پیتی (و).
44	التوراة	التوراة	ته نه به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
44	هدى	هدى	له باری وه ستاندا: به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
44	النَّبِیُّونَ	النَّبِیُّونَ	به همزه و دريژکړنه وهی پيويست ده خویندريته وهی سی به دهل ی هه یه له پیتی (و).
44	وَالْأَحْبَارُ	وَالْأَحْبَارُ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
44	بَآيَاتٍ	بَآيَاتٍ	سی به دهل ی هه یه.
44	الْكَافِرُونَ	الْكَافِرُونَ	به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
45	وَالْأَنفُ بِالْأَنفِ ؛ وَالْأُذُنُ بِالْأُذُنِ	وَالْأَنفُ بِالْأَنفِ ؛ وَالْأُذُنُ بِالْأُذُنِ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی و زه ننه دارکړنی پیتی (ذ) له وشه ی (الأذن) به یه که وه.
46	ءَاثَارِهِمْ	ءَاثَارِهِمْ	سی به دهل ی هه یه، له گهل ته نها که مکړنه وه (التقليل).
46	بَعِيسٍ	بَعِيسٍ	له باری وستاندا: به کړنه وه که مکړنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
46	التَّوْرَةِ (مَعًا)	التَّوْرَةِ (مَعًا)	ته نها به که مکړنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
46	وَعَاتِنَاهُ	وَعَاتِنَاهُ	سی به دهل ی هه یه.
46	الْإِنْجِيلِ	الْإِنْجِيلِ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
46	هَدًى ؛ وَهَدًى	هَدًى ؛ وَهَدًى	له کاتی وستان له سهریان به کړنه وه که مکړنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
47	وَلِيُحْكَمْ أَهْلُ ؛ الْإِنْجِيلِ	وَلِيُحْكَمْ أَهْلُ ؛ الْإِنْجِيلِ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
48	تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ	تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه یی نایه ت	گیږانه وهی ده پش عاصمی کوفی	پوونکر د نه وه
48	جعلکم أمة	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
48	ءاتاکم	سی به دهل ی ههیه، وه به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.
48	الخیرات	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
49	وَأَنْ احکم	پزگار بوون له گه یشتنی دوو زه ننه به ضه م.
49	تتبع أهواءهم ؛ فاعلم أَنْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
49	واحذرهم أَنْ	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
49	کثیراً	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
50	وَمَنْ أَحسن	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
51	ءامنوا	سی به دهل ی ههیه.
51	والنصارى	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
51	بعضهم أولیاء ؛ منهم إِنْ	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
52	فترى	له بارى وهستان له سهری ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه له گهل لاوازکردنی پیټی (ر) به هو ی که مکړدنه وه.

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
52	نخشی	نخشی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
52	دائرة	دائرة	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
52	فعسی	فعسی	له باری وه ستاندا: به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
52	يائي	يائي	همزه گوړدراوه به ئه ليف.
52	أو أمر	أو أمر	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
53	ويقول	يقول	به لابردي پیتی (و) ی یه که م ده خویندريته وه.
53	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هیه.
53	أَيْمَانُهُمْ إِنْهُمْ	أَيْمَانُهُمْ ~ إِنْهُمْ	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شه ش جووله.
53	حَبَطَتْ أَعْمَالُهُمْ	حَبَطَتْ أَعْمَالُهُمْ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
54	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هیه.
54	يرتد	يرتد	به دوو پیتی (د) ده خویندريته وه، یه که میان که سره دارو دوو میان زه ننه.
54	يائي	يائي	همزه گوړدراوه به ئه ليف.
54	الْمُؤْمِنِينَ ؛ يُوْتِيهِ	الْمُؤْمِنِينَ ؛ يُوْتِيهِ	همزه گوړدراوه به پیتی (و).
54	الكافرين	الكافرين	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
54	عليهم إنما	عليهم إنما	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
55	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هیه.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
55	الصَّلَاة	الصَّلَاة	به قه له وکړدنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
55	ويؤتون	ويوتون	همزه گوږدراوه به پیتی (و).
56	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هیه.
57	ءامنوا ؛ أوتوا	ءامنوا ؛ أوتوا	سی به ده لی هیه.
57	هزواً	هزواً	به همزه ی پیتی (و) ده خویندریته وه.
57	مؤمنين	مؤمنين	همزه گوږدراوه به پیتی (و).
58	ناديتُم إلى	ناديتُم إلى	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وه ی شه ش جووله.
58	الصَّلَاة	الصَّلَاة	به قه له وکړدنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
58	هزواً	هزواً	به همزه ی پیتی (و) ده خویندریته وه.
59	أَنْ ءَامِنَا	أَنْ - آمنا	گواستننه وه ی جووله ی همزه و سی به ده لی هیه.
60	هَلْ أُنَبِّئُكُمْ	هَلْ أُنَبِّئُكُمْ	گواستننه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پيش خو ی.
60	الْقِرْدَةِ وَالْخَنَازِيرِ	الْقِرْدَةِ وَالْخَنَازِيرِ	له باری وستان و نه وستاندا: به لاوازکړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
61	جاءوكم ؛ ءامنوا	جاءوكم ؛ ءامنوا	سی به ده لی هیه.
62	وترى	وترى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
62	كثيراً	كثيراً	به لاوازکړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوهنکړدنه وه
62	الإثم	الإثم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
62	لبس	لبیس	به گوړینی همزه به پیتی (ی) ده خویندریته وه.
63	ینهاهم	ینهاهم	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
63	والأخبار ؛ الإثم	والأخبار ؛ الإثم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
63	لبس	لبیس	به گوړینی همزه به پیتی (ی) ده خویندریته وه.
64	غلت أیدیهم	غلت أیدیهم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
64	کثیراً	کثیراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
64	والبغضاء إلى	والبغضاء إلى	به ناسانکردنی همزه ی دووهم ده خویندریته وه.
64	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
65	ولو أن	ولو أن	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
65	ءامنوا ؛ سيئاتهم	ءامنوا ؛ سيئاتهم	سی به ده لی هیه.
66	ولو أنهم	ولو أنهم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
66	أَنَّهُمْ أَقاموا ؛ منهم أمة	أَنَّهُمْ أَقاموا ؛ منهم أمة	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دريژکردنه وهی شهش جووله.
66	التوراة	التوراة	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
66	والإنجيل	والإنجيل	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
66	کثیر	کثیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
67	رسالته	رسالاته	به کو ده خویندريته وه، واته: زیاد کړدنی ئه لیف له دواي پیتی (ل) وه که سره دار کړدنی پیتی (ت) و پیتی (ه) له گهل لکاندنی به پیتی (ی).
67	الكفرین	الكفرین	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
68	شيء	شيء	دریژ کړدنه وهی لین ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
68	التوراة	التوراة	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
68	والإنجيل	والإنجيل	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
68	کثیراً	کثیراً	به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
68	تأس	تأس	هه مزه گوړدراوه به ئه لیف.
68	الكفرین	الكفرین	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
69	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هه یه.
69	والصابئون	والصابئون	وهړش به ئاسان ده خویندريته وه به گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو پیتی (ب) و لابر دنی هه مزه.
69	والنصارى	والنصارى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
69	من ءامن ؛ الآخر	من - امن ؛ الآخر	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خو ی، وه سی به دهل ی هه یه، نه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پيکر د له وشه ی (الآخر) سی به دهل ی هه یه، وه نه گهر به پیتی (ل) دهستی پيکر د نه وه دریژکر د نه وهی دوو جووله ی بو هه یه.
70	لقد أخذنا	لقد أخذنا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خو ی.
70	إسرائيل	إسرائيل	(جیاکراوته وه) پیتی (ر) قه له و ده کړیت، له گهل دریژکر د نه وهی دوو جووله ی به دهل.
70	تهوی	تهوی	به کر د نه وه و که مکر د نه وه (التقليل) ده خویند ریته وه.
71	کثیر ؛ بصیر	کثیر ؛ بصیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کر دنی پیتی (ر) ده خویند ریته وه.
72	إسرائيل	إسرائيل	(جیاکراوته وه) پیتی (ر) قه له و ده کړیت، له گهل دریژکر د نه وهی دوو جووله ی به دهل.
72	ربکم إنه	ربکم و~ إنه	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژکر د نه وهی شهش جووله.
72	وماواه	وماواه	به کر د نه وه و که مکر د نه وه (التقليل) ده خویند ریته وه، هه مزه ش ناگو پردیت چونکه جیاکراوته وه.

ژماره نایه	گیړانه وهی ده پش عاصمی کوفی	پوونکرده وه
72	مَنْ أَنْصَارٍ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، له باری وه ستاندا: وشه ی (أنصار) ته نها به که مکړده وه (التقلیل) ده خویندریته وه له گهل لاوازکردنی پیته ی (ر) دهرده که ویت به هو ی که مکړده وه.
73	مَنْ إِلَهٌ ؛ عَذَابُ أَلِيمٍ أَفْلا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
74	وَيَسْتَغْفِرُونَ	به لاوازکردنی پیته ی (ر) ده خویندریته وه.
75	يَا كِلَانَ	هه مزه گوپردراوه به ئه لیف.
75	الْآيَاتِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه، وه سی به ده لی هه یه.
75	انظر أُنِي	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وه که مکړده وه به یه که له خویندنه وده کانی له وشه ی (أُنِي).
75	يُؤْفِكُونَ	هه مزه گوپردراوه به پیته ی (و).
76	قُلْ أَتَعْبُدُونَ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
77	غَيْرَ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیته ی (ر) ده خویندریته وه.
77	قَدْ ضَلُّوا	به تیکه هه لکیشانی پیته ی (د) له پیته ی (ض) ده خویندریته وه.
77	كَثِيرًا	به لاوازکردنی پیته ی (ر) ده خویندریته وه.
78	إِسْرَائِيلَ	(جیاکراوته وه) پیته ی (ر) قه له و ده کریت، له گهل دریژکردنه وهی دوو جوولهی به ده ل.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
78	عيسى	عيسى	له باری وستاندا: به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
79	لبس	لبس	به گوړپنی همزه به پیتی (ی) ده خویندریته وه.
80	تری	تری	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
80	کثیراً	کثیراً	به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
80	لبس	لبس	به گوړپنی همزه به پیتی (ی) ده خویندریته وه.
80	لهم أنفسهم أن	لهم أنفسهم أن	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وه ی شه ش جووله.
81	يؤمنون	يؤمنون	گوړپنی همزه به پیتی (و). به همزه له گهل دريژکړدنه وه ی شه ش جووله له دريژکړدنه وه ی پیویست.
81	والنبي	والنبي	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وه ی شه ش جووله.
81	اتخذوهم أوليائي (ي)	اتخذوهم أولياء	به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

نمبره نایه	گیړانه وهی وهی عاصمی کوفی	گیړانه وهی وهی په پش	پوهنکړنه وه
82	ءامنوا(معاً)	ءامنوا(معاً)	سی به دهلی هیه.
82	نصارى	نصارى	ته نها به که مکړنه وه (التقليل) و لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
82	یستکبرون	یستکبرون	به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
83	ترى	ترى	ته نها به که مکړنه وه (التقليل) و لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
83	ءامنا	ءامنا	سی به دهلی هیه.
84	نؤمن	نؤمن	همزه گوړدراوه به پیتی (و).
85	الأنهار	الأنهار	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
86	بآیاتنا	بآیاتنا	سی به دهلی هیه.
87	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلی هیه.
88	مؤمنون	مؤمنون	همزه گوړدراوه به پیتی (و).
89	يُؤَاخِذُكُمْ(معاً)	يُؤَاخِذُكُمْ(معاً)	همزه به پیتی (و) گوړدراوه، ئه وه (جیاکراوته وه) له دریژکړنه وهی به دهلی.
89	الْإِيمَانِ	الْإِيمَانِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
89	مِنْ أَوْسَطِ	مِنْ أَوْسَطِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
89	أَهْلِيكُمْ أَوْ كَسَوْتُمْ أَوْ ؛ أَيَّامَكُمْ إِذَا	أَهْلِيكُمْ أَوْ كَسَوْتُمْ أَوْ ؛ أَيَّامَكُمْ إِذَا	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو و دریژکړنه وهی شهش جووله.
89	تحریر	تحریر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
89	لکم آياته	لکم و آياته	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله، وهسی به دهلی هیه.
90	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلی هیه.
90	والمیسر	والمیسر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدنې پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
90	وَالْأَنْصَابِ وَالْأَزْلَامِ	وَالْأَنْصَابِ وَالْأَزْلَامِ	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
91	الصَّلَاةِ	الصَّلَاةِ	به قه له وکړدنې پیټی (ل) ده خویندریټه وه.
91	فَهَلْ أَنْتُمْ	فَهَلْ أَنْتُمْ	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
93	ءامنوا (الثلاثة)	ءامنوا (الثلاثة)	سی به دهلی هیه.
94	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلی هیه.
94	بشيءٍ	بشيءٍ	دریژکړدنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
94	اعتدى	اعتدى	به کړدنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.
94	عذابٌ أليم	عذابٌ أليم	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
95	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلی هیه.
95	فجزاءٌ مثلُ	فجزاءٌ مثلُ	ضه ممه دارکړدنې وشه ی (فجزاء) بی ته نوین، وکه سره دارکړدنې پیټی (ل) له وشه ی (مثل).
95	عفا	عفا	که مکړدنه وهی تیډا نیه، چونکه واوړیه.
95	كفارةٌ طعامٌ	كفارةٌ طعامٌ	ضه ممه دارکړدنې وشه ی (كفارة) بی ته نوین، وکه سره دارکړدنې پیټی (م) له وشه ی (طعام).

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	روونکړدنه وه
95 – 96	انتقام * أحل	انتقام * أحل	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوۍ.
97	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوۍ.
97	شيء	شيء	دریژکړدنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
100	ولو أعجبك ؛ الألباب	ولو أعجبك ؛ الألباب	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوۍ.
101	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هیه.
101	عن أشياء	عن أشياء	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوۍ.
101	أشيتي (ي) إن	أشيتي (ي) أن	به ناسانکړدنې همزه ی دوو هم ده خویندريته وه.
101	القرءان	القرءان	(جیاکراوته وه) ته نها به دریژکړدنه وهی به ده ل خویندراوته وه، چونکه همزه زه ننه ی له پيش هاتو وه.
101	عفا	عفا	که مکړدنه وهی تیدا نیه، چونکه واو یه.
102	كفرین	کفرین	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
103	بحيرة	بحيرة	به لاوازکړدنې پیتی (ر) ده خویندريته وه.
104	تعالوا إلى	تعالوا إلى	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوۍ.
104	ءاباءنا ؛ ءاباؤهم	ءاباءنا ؛ ءاباؤهم	سی به ده لی هیه.
104	شيئاً	شيئاً	دریژکړدنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
105	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هیه.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
105	عليکم أنفسکم ؛ اهتديتم إلى	عليکم و~ أنفسکم ؛ اهتديتم و~ إلى	لکاندنې پيټې (م) ی کو به پيټې (و) ی گوتراوو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
106	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلې ههیه.
106	بينکم إذا ؛ منکم أو ؛ غيرکم إن	بينکم و~ إذا ؛ منکم و~ أو ؛ غيرکم و~ إن	لکاندنې پيټې (م) ی کو به پيټې (و) ی گوتراوو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
106	أو اٰخران ؛ الاثمين	أو -اخران ؛ الاثمين	گواستنې جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پيش خو، وه سی به دهل ی ههیه، نه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پيکړد له وشه ی (الاثمين) سی به دهل ی ههیه، وه نه گهر به پيټې (ل) دهستی پيکړد نه وه دريژکړدنه وهی دوو جووله ی بو ههیه.
106	إن أنتم ؛ الأرض	إن أنتم ؛ الأرض	گواستنې جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پيش خو.
106	الصَّلَاة	الصَّلَاة	به قه له وکړدنې پيټې (ل) ده خویندريټه وه.
106	ارتبتم	ارتبتم	(جياکراوته وه) پيټې (ر) قه له وه.
106	قربى	قربى	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه.
107	عثر	عثر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنې پيټې (ر) ده خویندريټه وه.
107	فآخران	فآخران	سی به دهلې ههیه.
107	استحق	استحق	ضه ممه دار کړدنې پيټې (ت) و که سره دار کړدنې پيټې (ح) و ضه ممه دار کړدنې هه مزه ی لکاو له کاتي دهست پيکړدن به و.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوهونکړدنه وه
107	الأولیان	الأولیان	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
108	أدنی	أدنی	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
108	يأتوا	يأتوا	همزه گوږدراوه به ئه ليف.
110	يَعِيسَى	يَعِيسَى	له باری وه ستاندا: به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
110	إِذْ أَيْدَتِكَ ؛ وَالْإِنْجِيل ؛ الْأَكْمَه وَالْأَبْرَص	إِذْ أَيْدَتِكَ ؛ وَالْإِنْجِيل ؛ الْأَكْمَه وَالْأَبْرَص	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
110	والتوراة	والتوراة	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
110	كهبة	كهبة	دریژ کړدنه وهی لیږی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
110	طيراً	طائراً	به زیاد کړدنی ئه ليف له دواي پیتی (ط) وه همزه ی که سره دار له بری پیتی (ی) و لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
110	الموتى	الموتى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
110	إِسْرَائِيل	إِسْرَائِيل	(جیا کړاوتنه وه) پیتی (ر) قه له و ده کړیت، له گهل دریژ کړدنه وهی دوو جووله ی به دهل.
110	منهم إن	منهم و~ إن	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژ کړدنه وهی شهش جووله.
110	سِحْرَ	سِحْرَ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
111	وَإِذْ أَوْحَيْت	وَإِذْ أَوْحَيْت	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
111	أَنْ ءامنوا	أَنْ - امنوا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خو، وهی به دهلی ههیه.
111	ءامنا	ءامنا	سی به دهلی ههیه.
112	عیسی	عیسی	له باری وه ستاندا: به کردنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
112	مؤمنین	مومنین	همزه گوړدراوه به پیتی (و).
113	نَاکِل	ناکل	همزه گوړدراوه به ئه لیف.
114	عیسی	عیسی	له باری وه ستاندا: به کردنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
114	وءاخرنا وءایه	وءاخرنا وءایه	سی به دهلی ههیه.
114	خیرُ	خیرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
115	فَإِنِّي أُعَذِّبُهُ	فَإِنِّي أُعَذِّبُهُ	فته تدار کردنی پیتی (ی) دانه پال.
116	يُعِيسِي	يُعِيسِي	له باری وه ستاندا: به کردنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
116	ءَأَنْتَ	ءَأَنْتَ ؛ ءَأَنْتَ	له باری نه وه ستاندا: بوی ههیه ئاسان خویندنه وهی همزه ی دوهم بکات، یان بیگوړیت به ئه لیف، له گهل دريژ کردنه وهی شهش جووله، له باری وه ستاندا: ته نها ئاسان کردنی بؤ ههیه، تا سی سی پیتی زه ننه دار بهیه که وه کونه بیته وه.
116	لِيْ اُنْ	لِيْ اُنْ	فته تدار کردنی پیتی (ی) دانه پال.

ژباړه نایه	گیږانه وهی وهېش عاصمی کوفی	گیږانه وهی وهېش	پوونکر د نه وه
116	أَنْ أَقُولَ ؛ بِحَقِّ إِنْ	أَنْ أَقُولَ ؛ بِحَقِّ إِنْ	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
117	لَهُمْ إِلَّا	لَهُمْ إِلَّا	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
117	أَنْ اَعْبَدُوا	أَنْ اَعْبَدُوا	پزگار بوون له گه یشتنی دوو زه ننه به ضه مم.
117	شَيْءٍ	شَيْءٍ	دریژکړدنه وهی لیږن ی هه مزدار به چوار جووله و شهش جووله.
117	شَهِيدٌ إِنْ	شَهِيدٌ إِنْ	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
119	يَوْمٌ	يَوْمٌ	به فته دار کړدنې پیټی (م) ده خویندريټه وه.
119	الْأَخَارَ	الْأَخَارَ	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
120	الْأَرْضَ	الْأَرْضَ	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
120	شَيْءٍ	شَيْءٍ	دریژکړدنه وهی لیږن ی هه مزدار به چوار جووله و شهش جووله.
120	قَدِيرٌ	قَدِيرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنې پیټی (ر) ده خویندريټه وه.
120	قَدِيرٌ * بِسْمِ اللَّهِ	قَدِيرٌ الْحَمْدُ	وهړش له باری نه وه ستاندا له نیوان دوو سوږه ت چهند خویندنه وهیه کی هه یه: لکاندن بئ به سمه له و بئ سهکت له گهل که سره ی نونی تهنوین به هوئ گه یشتنه دوو زه ننه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
-----------------	-----------------------------------	------------------	--------------

(6) سوره تی نه نعام

1	وَالْأَرْضِ	وَالْأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
2	قَضَى	قَضَى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
2	مَسْمًى	مَسْمًى	له باری وه ستاندا: به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
3	الْأَرْضِ	الْأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
3	سِرْگَم	سِرْگَم	به لاواکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
4	تَأْتِيهِمْ	تَأْتِيهِمْ	همزه گوړدراوه به ئه لیف.
4	مَنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ	مَنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وه سی به ده لی هه یه.
4	رَبِّهِمْ إِلَّا	رَبِّهِمْ إِلَّا	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراو دريژکړدنه وهی شه ش جووله.
5	يَأْتِيهِمْ أَنْبَاءُ	يَأْتِيهِمْ أَنْبَاءُ	گوړپینی همزه له وشه ی (يَأْتِيهِمْ) به ئه لیف وه لکاندنې بؤ هه یه له پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراو له گهل دريژکړدنه وهی شه ش جووله.
5	يَسْتَهْزِءُونَ	يَسْتَهْزِءُونَ	سی به ده لی هه یه.
6	كَمْ أَهْلَكْنَا ؛ الْأَرْضِ ؛ الْأَنْهَارِ	كَمْ أَهْلَكْنَا ؛ الْأَرْضِ ؛ الْأَنْهَارِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
6	مَدْرَارًا	مَدْرَارًا	(جیا کراوته وه) پیتی (ر) قه له و ده کړیت به هو ی دوو باره بونه وهی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
6	قرناً ءاخړین	قرناً - اخړین	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پېش خوۍ، وه سی به ده لی هه یه.
7	سِخَر	سِخَر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
8	ولؤ اَنزلنا ؛ الأمر	ولؤ اَنزلنا ؛ الأمر	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پېش خوۍ.
10	ولقد استهزيء	ولقد استهزيء	پزگار بوون له گه یشتنی دوو زه ننه به ضه مم.
10	سَخِرُوا	سَخِرُوا	به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
10	يستهزءون	يستهزءون	سی به ده لی هه یه.
11	سِرُوا	سِرُوا	به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
11	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پېش خوۍ.
12	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پېش خوۍ.
12	ليجمعنكم إلى	ليجمعنكم ~ إلى	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شه ش جووله.
12	خَسِرُوا	خَسِرُوا	به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
12	يؤمنون	يؤمنون	گوړینی هه مزه به پیتی (و).
13	النهار	النهار	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه، وه له باری وه ستاندا: لاواز کردنی پیتی (ر) ده رده که ویت به هوۍ که مکړدنه وه.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
14	قُلْ اَغْبِرَ اللّٰه	قُلْ اَغْبِرَ اللّٰه	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی و لاوازکردنی پیتی (ر) له باری نه وده ستاندا، له گهل مانه وهی پیتی (ل) به قه له وی له گوتراوی وشه ی پیروزی (الله) له باری نه وده ستاندا
14	وَالْأَرْضُ ؛ قُلْ اِنِّیْ ؛ اَنْ اَكُوْنَ ؛ اَكُوْنَ ؛ مَنْ اَسْلَم	وَالْأَرْضُ ؛ قُلْ اِنِّیْ ؛ اَنْ اَكُوْنَ ؛ مَنْ اَسْلَم	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
14	اِنِّیْ اُمِرْتُ	اِنِّیْ اُمِرْتُ	فه ته دارکردنی پیتی (ی) دانه پال.
15	قُلْ اِنِّیْ	قُلْ اِنِّیْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
15	اِنِّیْ اَخَافُ	اِنِّیْ اَخَافُ	فه ته دارکردنی پیتی (ی) دانه پال.
17	شَیْءٍ	شَیْءٍ	دریژکردنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
17	قَدِیْرٌ	قَدِیْرٌ	له باری نه وده ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویند ریته وه.
18	الْقَاهِرُ ؛ الْخَبِیْرُ	الْقَاهِرُ ؛ الْخَبِیْرُ	له باری نه وده ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویند ریته وه.
19	قُلْ اَیْ ؛ قُلْ اِنَّمَا	قُلْ اَیْ ؛ قُلْ اِنَّمَا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
19	شَیْءٍ اَکْبَرُ	شَیْءٍ اَکْبَرُ	به دریژکردنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله ده خویند ریته وه، وه گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
19	وَاَوْحِیْ ؛ ءَالِهَةٌ	وَاَوْحِیْ ؛ ءَالِهَةٌ	سی به ده لی هه یه.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
19	القرءان	القرءان	(جياکړاوت ه وه) ته نها به دریژکړدنه وهی دوو جووله ی به دهل خویندراوت ه وه.
19	لأَنذِرْکُمْ	لأَنذِرْکُمْ	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندريټه وه.
19	أَنِّکُمْ	أَنِّکُمْ	به ئاسانکردنی همزه ی دوو هم ده خویندريټه وه.
19	ءالهةٌ أُخْرٰی	ءالهةٌ أُخْرٰی	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وشه ی (أخری) ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندريټه وه، لاوازکردنی پیټی (ر) دهرده که ویت به هو ی که مکړدنه وه.
20	ءَاتِبْنَاهُمْ	ءَاتِبْنَاهُمْ	سی به دهل ی هیه.
20	خَسِرُوا	خَسِرُوا	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندريټه وه.
20	يُؤْمِنُونَ	يُؤْمِنُونَ	گوپینی همزه به پیټی (و).
21	وَمَنْ أَظْلَمُ	وَمَنْ أَظْلَمُ	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وبه قه له وکردنی پیټی (ل) ده خویندريټه وه.
21	افْتَرٰی	افْتَرٰی	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندريټه وه.
21	كَذِبًا أَوْ	كَذِبًا أَوْ	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
21	بَآيَاتِهِ	بَآيَاتِهِ	سی به دهل ی هیه.
23	فَتَنَّهُمْ إِلَّا	فَتَنَّهُمْ إِلَّا	به مه نسوب کردنی پیټی (ت) و لکاندنی به پیټی (م) ی کو ده خویندريټه وه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوهونکړدنه وه
25	قلوبهم أكنة	قلوبهم ~ أكنة	لکاندنې پيټې (م) ی کو به پيټې (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شه ش جووله.
25	أكنة أن ؛ الأولین	أكنة أن ؛ الأولین	گواستنې وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
25	عاذاهم ؛ آية ؛ جاءوك	عاذاهم ؛ آية ؛ جاءوك	سی به ده لی هیه.
25	يؤمنوا	يؤمنوا	گوړپنی همزه به پيټې (و).
25	أساطير	أساطير	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدنې پيټې (ر) ده خویندريټه وه.
27	ترى ؛ النار	ترى ؛ النار	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکړدنې پيټې (ر) ده خویندريټه وه.
27	نكذب ؛ ونكون	نكذب ؛ ونكون	به ضمه دارکړدنې پيټې (ب) و پيټې (ن) ده خویندريټه وه.
27	بآيات	بآيات	سی به ده لی هیه.
27	المؤمنين	المؤمنين	همزه گوړدراوه به پيټې (و).
28	بدا	بدا	که مکړدنه وهی تيډا نيه، چونکه واويه.
29	الدنيا	الدنيا	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه.
30	ترى	ترى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکړدنې پيټې (ر) ده خویندريټه وه.
30	بلى	بلى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه.
31	خسر	خسر	له باری وه ستان و نه وه ستاندا: به لاوازکړدنې پيټې (ر) ده خویندريټه وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
31	ظهورهم ألا	ظهورهم ~ ألا	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
31	یززون	یززون	به لاوازکردنې پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
32	الدنيا	الدنيا	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.
32	الآخرة	الآخرة	گواستنې جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی که پیټی لامه، له گهل لاوازکردنې پیټی (ر) وه سی به ده لی هیه.
32	خير	خير	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنې پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
33	ليحزنك	ليحزنك	به ضه ممدارکردنې پیټی (ی) و که سره دارکردنې پیټی (ن) ده خویندریټه وه.
33	يُكذِّبونك	يُكذِّبونك	به زه ننه دارکردنې پیټی (ك) و لا بردنې شه ده ی پیټی (ذ) ده خویندریټه وه.
33	بآيات	بآيات	سی به ده لی هیه.
34	وأودوا	وأودوا	سی به ده لی هیه.
34	أتاهم	أتاهم	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.
35	إعراضهم	إعراضهم	(جیاکراوته وه) قه له وکردنې پیټی (ر) چونکه له دوا ی نه و پیټی به رز (نیستعلا) دیت، هه رچه نده ئه لیف له نیوانیاندا هه بیټ.
35	الأرض	الأرض	گواستنې جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
35	فتاتيههم	فتاتيههم	هه مزه گوږ دراوه به ئه لیف.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
35	بَايَة	بَايَة	سې به ده لی هه يه.
35	الهدى	الهدى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
36	والموتى	والموتى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
37	ءاية(معاً)	ءاية(معاً)	سې به ده لی هه يه.
37	قلْ اِنْ	قلْ اِنْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
37	قادرٌ	قادرٌ	له بارى نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
38	الأرض ؛ أمم أمثالكم	الأرض ؛ أمم أمثالكم	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
38	يطيرُ	يطيرُ	له بارى نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
38	شيءٍ	شيءٍ	دریژکردنه وهی لیښ ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
39	بآياتنا	بآياتنا	سې به ده لی هه يه.
39	صراط	صراط	(جیاکړاوتنه وه) قه له وکردنی پیتی (ر).
40	قلْ أَرءَيْتكم ؛ أَوْ أَتتكم	قلْ أَرءَيْتكم ؛ أَوْ أَتتكم	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
40	أَرءَيْتكم	أَرءَيْتكم ؛ أَرَأَيْتكم	دو خویندنه وهی هه يه: ئاسان کردنی هه مزه ی دوو هم، یان گوږینی به ئه لیف له گهل دریژکردنه وهی شهش جووله.
40	أَرءَيْتكم اِنْ	أَرَأَيْتكم و~ اِنْ	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراو دریژکردنه وهی شهش جووله.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وهږش	پوونکر د نه وه
40	إِنْ أَتَاكُمْ	إِنْ أَتَاكُمْ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وه به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
40	أَغِيرَ	أَغِيرَ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
41	بَلْ إِيَّاهُ	بَلْ إِيَّاهُ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
42	لَقَدْ أَرْسَلْنَا	لَقَدْ أَرْسَلْنَا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
44	ذَكِّرُوا	ذَكِّرُوا	به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
44	عَلَيْهِمْ أَبْوَابُ	عَلَيْهِمْ ~ أَبْوَابُ	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.
44	شَيْءٍ	شَيْءٍ	دریژکردنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
44	أَوْتُوا	أَوْتُوا	سی به دهلی ههیه.
45	دَابِرُ	دَابِرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
45	ظَلَمُوا	ظَلَمُوا	به قهله وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
46	قُلْ أَرَأَيْتُمْ	قُلْ أَرَأَيْتُمْ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
46	أَرَأَيْتُمْ	أَرَأَيْتُمْ ؛ أَرَأَيْتُمْ	دوو خویندنه وهی بؤ ههیه: ناسانکردنی هه مزه ی دوو هم، یان گوږپینی به ئه لیف له گهل دریژکردنه وهی شهش جووله.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوښکړنه وه
46	أَرَأَيْتُمْ إِنْ	أَرَأَيْتُمْ ~ إِنْ	لکاندنې پيټې (م) ی کؤ به پيټې (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
46	إِنْ أَخَذَ مِنْ إِلَهٍ	إِنْ أَخَذَ مِنْ إِلَهٍ	گواستنې وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
46	غَيْرُ	غَيْرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدنې پيټې (ر) ده خویندريټه وه.
46	يَأْتِيَكُمْ	يَأْتِيَكُمْ	همزه گوړدراوه به ئه ليف.
46	الْآيَاتِ	الْآيَاتِ	گواستنې وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وه سې به دهل ی هه يه، نه گهر به همزه ی لکاو ده ستي پيکر د سې به دهل ی هه يه، نه گهر به پيټې (ل) ده ستي پيکر ئه وه دريژکړدنه وهی دوو جووله ی بؤ هه يه.
47	قُلْ أَرَأَيْتَكُمْ	قُلْ أَرَأَيْتَكُمْ	گواستنې وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
47	أَرَأَيْتَكُمْ	أَر • يَتَكُمْ ؛ أَرَأَيْتَكُمْ	دوو خویندنه وهی بؤ هه يه: ئاسانکړدنې همزه ی دوو هم، يان گوړپني به ئه ليف له گهل دريژکړدنه وهی شهش جووله.
47	أَرَأَيْتَكُمْ إِنْ	أَرَأَيْتَكُمْ ~ إِنْ	لکاندنې پيټې (م) ی کؤ به پيټې (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
47	إِنْ أَتَاكُمْ	إِنْ أَتَاكُمْ	گواستنې وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وه به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه.
47	بَغْتَةً أَوْ	بَغْتَةً أَوْ	گواستنې وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
48	فمن ءامن	فمن - امن	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وهسی به دهلی هه یه.
48	وأصلح	وأصلح	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندريته وه.
49	بآياتنا	بآياتنا	سی به دهلی هه یه.
50	لکم إني	لکم و~ إني	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شش جووله.
50	ملكٌ إن أتبع	ملكٌ إن أتبع	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
50	يوحى	يوحى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
50	الْأَعْمَى	الْأَعْمَى	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وه به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
50	والبصيرُ	والبصيرُ	له بارى نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
52	شيءٍ (معاً)	شيءٍ (معاً)	دريژکردنه وهی ليين ی هه مزه دار به چوار جووله و شش جووله.
54	يؤمنون	يؤمنون	گوپینی هه مزه به پیتی (و).
54	بآياتنا	بآياتنا	سی به دهلی هه یه.
54	وأصلح	وأصلح	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندريته وه.
54	فأنه (الموضع الثاني)	فإنه (الموضع الثاني)	به که سره دار کردنی هه مزه ده خویندريته وه.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
55	الآیات	الآیات	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهل ی هیه، نه گهر به همزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هیه، وه نه گهر به پیتی (ل) ده ست پییکریت دریکردنه وهی دوو جوولهی بو هیه.
55	سبیل	سبیل	به فته دارکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
56	قلِ اِنِ ؛ اَنْ اَعْبَد	قلِ اِنِ ؛ اَنْ اَعْبَد	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
56	قَدْ ضَلَلْتُ	قَدْ ضَلَلْتُ	به تیکه له کیشانی پیتی (د) له پیتی (ض) ده خویندریته وه.
57	قلِ اِنِ	قلِ اِنِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
57	خَيْرُ	خَيْرُ	له باری وه ستان و نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
58	لَوْ اَنْ ؛ اَلْاَمْر	لَوْ اَنْ ؛ اَلْاَمْر	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
59	ورقةٍ اِلَّا ؛ اَلْاَرْض ؛ يَابِسِ اِلَّا	ورقةٍ اِلَّا ؛ اَلْاَرْض ؛ يَابِسِ اِلَّا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
60	يَتَوَفَاكَمْ ؛ لِيَقْضَى	يَتَوَفَاكَمْ ؛ لِيَقْضَى	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
60	بالنهار	بالنهار	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه، وه له باری وه ستاندا: لاوازکردنی پیتی (ر) ده رده که ویت به هو ی که مکړدنه وه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
60	مسمی	مسمی	له باری وه ستاندا: به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
61	القاهر	القاهر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
61	جاء أحدکم	جاء أحدکم ؛ جاء احدکم	دوو خویندنه وهی بؤ هه یه: ئاسانکړدنی هه مزه ی دوو هم، یان گوړپینی به ئلیف له گهل دریژکړدنه وهی دوو جووله.
62	مولا هم	مولا هم	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
63	لئن أنجانا	لئن أنجیتنا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، لابر دنی ئه و ئلیفه ی ده که ویته دوا ی پیتی (ج) له وشه ی (أنجانا) زیاد کړدنی پیتی (ی) زه ننه دارو پیتی (ت) ی فته تدار، به لام که مکړدنه وه نیه له وشه ی (أنجانا) چونکه به (أنجیتنا) ده خویندریته وه. (أنجیتنا)
64	ینجیکم	ینجیکم	به زه ننه دار کړدنی پیتی (ن) و لابردنی شه دده ی پیتی (ج) ده خویندریته وه، شاردنه وش (الاخفاء) ده رده که ویته.
65	القادر	القادر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
65	فوقکم أو ؛ أرجلکم أو	فوقکم أو ؛ أرجلکم أو	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو و دریژکړدنه وهی شه ش جووله.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده پش عاصمی کوفی	پوونکر د نه وه
65	بعضِ انظر	پرگار بوون له گه یشتنه دوو زدهنده دار به ضمه مهي ته نوین.
65	الآيات	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زدهندهی پیش خوی، سی به دهل ی ههیه، نه گهر به همزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی ههیه، وه نه گهر به پیتی (ل) دهستی پیکرد نه وه دريژکړدنه وهی دوو جوولهی بو ههیه.
68	ءایاتنا	سی به دهل ی ههیه.
68	الذکرى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکړدن پیتی (ر) ده خویندریته وه.
69	شيء	دريژکړدنه وهی لیب ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
69	ذکرى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکړدن پیتی (ر) ده خویندریته وه.
70	الدنيا	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
70	يؤخذ	همزه گوږدراوه به پیتی (و).
70	عذابٌ أليم	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زدهندهی پیش خوی.
71	قُلْ أَدْعُوا ؛ الْأَرْض ؛ قُلْ إِنْ قُلْ إِنْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زدهندهی پیش خوی.
71	هدانا ؛ الهدى وأمرنا	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
71	حیران	قه له وکړدن و لاوازکړدن ههیه، به لام قه له وکړدن پیش ده که ویت.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
71	الهدی ائتنا ؛ هدی	الهدی ائتنا ؛ هدی	له باری وه ستاندا: به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
71	الهدی ائتنا	الهدی اتنا	له باری نه وه ستاندا: گوړینی همزه به ئه لیف. له سهرتادا وهك حص، که مکړدنه وه له وشه ی (هدی) نیه، ته نها له باری وه ستاندا نه بیټ ههروهك له رابردو باسماں کړد، چونکه ئه وه ئه لیفه ی هیه له باری نه وه ستاندا گوړدراوه له بری همزه، به لام ئه لیف ی وشه ی (هدی) لبردراوه به هو ی بونی زه ننه ی له دوا ی ئه وه.
72	وَأَنْ أَقِيمُوا	وَأَنْ أَقِيمُوا	گواستنه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
72	الصَّلَاة	الصَّلَاة	به قه له وکړدنی پیټی (ل) ده خویندریته وه.
73	وَالْأَرْض	وَالْأَرْض	گواستنه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
73	الْخَيْرُ	الْخَيْرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
74	عازر	عازر	سی به ده لی هیه.
74	أَصْنِبْ لَامَ ءَالِهَةٍ ؛ ءَالِهَةً إِنِّي	أَصْنِبْ لَامَ ءَالِهَةٍ ؛ ءَالِهَةً إِنِّي	گواستنه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی، وه به ده ل ده رده که ویټ.
74	إِنِّي أَرَاكَ	إِنِّي أَرَاكَ	فه ته دار کړدنی پیټی (ی) ی دانه پال، وه ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه، له وشه ی (أَرَاكَ) لاواز کړدنی پیټی (ر) ده رده که ویټ.

ژباړه نایه	گیږانه وده له عاصمی کوفی	گیږانه وده وپش	پوونکر د نه وده
75	والأرض	والأرض	گواستنه وده جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
76	رءا	رءا	ته نها به که مکړنه وده پیټی (ر) و هه مزه ده خویند ریټه وه، له گهل سی به دهل ی هه یه، لاواز کړدی پیټی (ر) دهرده که ویت.
76	الآفلین	الآفلین	گواستنه وده جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
77	رءا	رءا	له باری وه ستاندا: ته نها به که مکړنه وده پیټی (ر) و هه مزه ده خویند ریټه وه، به لام له باری نه وه ستاندا: فته تحو سی به دهل ی هه یه، له باری وه ستاندا: پیټی (ر) لاوازده کړیت به هو ی که مکړنه وه.
78	رءا	رءا	له باری وه ستاندا: به که مکړنه وده پیټی (ر) و هه مزه به یه که دنگ ده خویند ریټه وه، به لام له باری نه وه ستاندا: فته تحو سی به دهل ی هه یه، له باری وه ستاندا: لاواز کړدی پیټی (ر) دهرده که ویت به هو ی که مکړنه وه.
79	والأرض	والأرض	گواستنه وده جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
80	أتاجوئی	أتاجوئی	به ئاسان کړدی پیټی (ن) ده خویند ریټه وه.
80	هدان	هدان	به کړنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویند ریټه وه.
80	شیئاً ؛ شیء	شیئاً ؛ شیء	دریژ کړنه وده لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
80	علماً أفلا	علماً أفلا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوۍ.
81	أنکم أشرکتکم	أنکمُ ~ أشرکتکم	لکاندنۍ پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراوو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
81	بالأمن	بالأمن	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوۍ.
82	ءامنوا ؛ إيمانهم	ءامنوا ؛ إيمانهم	سی به دهلی هیه.
82	بظلم أولئك ؛ بالأمن	بظلم أولئك ؛ بالأمن	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوۍ.
83	ءاتيناها	ءاتيناها	سی به دهلی هیه.
83	درجاتٍ	درجاتٍ	به که سره ی پیټی (ت) ده خویندریټه وه بی ته نوین.
83	نشأ إن	نشأ أن ؛ نشأ ون	دو خویندنه وهی بؤ هیه: ئاسانکردنی همزه ی دوو هم، یان گوړپینی به پیټی (و) ی که سره دار.
84	وموسی	وموسی	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.
85	وزکریا	وزکریاء	به زیاد کردنی همزه ی فته دار له دواي ئلیف ده خویندریټه وه.
85	ويحيى ؛ وعيسى	ويحيى ؛ وعيسى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.
87	ومن ءابائهم	ومن - ابائهم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوۍ، وهسی به دهلی هیه.
87	وهديناهم إلى	وهديناهم ~ إلى	لکاندنۍ پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراوو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
87	صراط	صراط	(جیاکراوته وه) قه له وکردنی پیټی (ر).

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
88	هدی	هدی	له باری وده ستاندا: به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
88	ولؤ أشركوا	ولؤ أشركوا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
89	ءاتیناهم	ءاتیناهم	سی به ده لی هیه.
89	والنبوءة	والنبوءة	به هه مزه و دريژ کردنه وهی پیویستی لکاو ده خویندریته وه.
89	بکافرین	بکافرین	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
90	هدی	هدی	له باری وده ستاندا: به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
90	فبهذاهم	فبهذاهم	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
90	أجراً إن	أجراً إن	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
90	ذكری	نکری	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاواز کردنی پیی (ر) ده خویندریته وه.
91	شيء	شيء	دريژ کردنه وهی لیین ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
91	من أنزل	من أنزل	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
91	موسى	موسى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
91	وهدي	وهدي	له باری وده ستاندا: به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوهونکړنه وه
91	کثیراً	کثیراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
91	ءاباؤکم	ءاباؤکم	سی به ده لی هیه.
92	کتاب أنزلناه	کتاب أنزلناه	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
92	ولتذیر	ولتذیر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
92	القری	القری	به کردنه وه که مکړنه وه (التقلیل) و لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
92	یؤمنون (معاً)	یؤمنون (معاً)	گوړینی هه مزه به پیتی (و).
92	بالآخرة	بالآخرة	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی که پیتی لامه، له گهل لاوازکردنی پیتی (ر) وه سی به ده لی هیه.
92	صَلَّاهُمْ	صَلَّاهُمْ	به قهله وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
93	مَنْ أَظْلَمَ	مَنْ أَظْلَمَ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی، له گهل قهله وکردنی پیتی (ل).
93	افتري ؛ ترى	افتري ؛ ترى	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) و لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
93	كذباً أو	كذباً أو	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
93	أوحى	أوحى	سی به ده لی هیه.
93	شيء	شيء	دریژکردنه وهی لیږی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
93	أیدیهم أخرجوا	أیدیهم ~ أخرجوا	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
93	غير	غير	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدنې پیتی (ر) ده خویندریته وه.
93	عن آياته	عن - آياته	گواستنې وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خو، وهسی به دهلی هه یه.
93	تستکرون	تستکرون	به لاوازکړدنې پیتی (ر) ده خویندریته وه.
94	فرادی	فرادی	به کړدنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
94	خلقناکم أول ؛ زعمتم أن	خلقناکم ~ أول ؛ زعمتم ~ أن	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
94	نری	نری	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکړدنې پیتی (ر) ده خویندریته وه.
95	والنوی ؛ فائی	والنوی ؛ فائی	به کړدنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
95	تؤفکون	تؤفکون	هه مزه گوږدراوه به پیتی (و).
96	الإصبح	الإصبح	گواستنې وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خو.
96	وجعل الليل	وجعل الليل	زیادکړدنې ئه لیف له دواي پیتی (ج) و ضه ممه دارکړدنې پیتی (ل) له وشه ی (جاعل) له گهل که سه ره له وشه ی (اللیل).
96	تقدیر	تقدیر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدنې پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه ی نایه ت	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
97	الآیات	الآیات	به گواستنه وهی جووله ی هه مزه و سی به دهل ی هه یه، نه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هه یه، وه نه گهر به پییتی (ل) دهستی پیکرد نه وه دريژکردنه وهی دوو جووله ی بو هه یه.
98	الآیات	الآیات	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهل ی هه یه.
99	شيء	شيء	دريژکردنه وهی لیین ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
99	خضرًا	خضرًا	به لاوازکردنی پییتی (ر) ده خویندریته وه.
99	من أعناب	من أعناب	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
99	وغير	وغير	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پییتی (ر) ده خویندریته وه.
99	متشابه انظروا	متشابه انظروا	پزگار بوون له گه یشتنی دوو زه ننه به ضه مم.
99	لآیات	لآیات	سی به دهل ی هه یه.
99	يؤمنون	يؤمنون	گوړینی هه مزه به پییتی (و).
100	وخرقوا	وخرقوا	به شه دده دارکردنی پییتی (ر) ده خویندریته وه.
100	وتعالى	وتعالى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
101	والأرض	والأرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
101	أنى	أنى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
101	شيء (معاً)	شيء (معاً)	دریژکړنه وهی لیږی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
102	شيء (معاً)	شيء (معاً)	دریژکړنه وهی لیږی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
103	الأبصار (معاً)	الأبصار (معاً)	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
103	الخبير	الخبير	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدی پیتی (ر) ده خویند ریته وه.
104	بصائر	بصائر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدی پیتی (ر) ده خویند ریته وه.
104	فمن أبصر	فمن أبصر	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
105	الآيات	الآيات	گواستنه وهی جوولهی هه مزه و سی به ده لی هه یه.
106	أوحى	أوحى	سی به ده لی هه یه.
109	جاءتهم آية	جاءتهم ~ آية	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو و دریژکړنه وهی شهش جووله، وه سی به ده لی هه یه.
109	ليؤمنن ؛ يؤمنون	ليؤمنن ؛ يؤمنون	هه مزه گوړدراوه به پیتی (و).
109	قل إنما	قل إنما	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
109	الآيات	الآيات	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به ده لی ی هه یه، نه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به ده لی هه یه، وه نه گهر به پیتی (ل) دهستی پیکرد دریژکړنه وهی دوو جووله ی بو هه یه.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
109	يشعرکم اُها	يشعرکمُ ~ اُها	به لاوازکردنی پيټی (ر) ده خویندریته وه، له گهل لکاندنې به پيټی (م) ی کو.
110	يؤمنوا	يؤمنوا	گوړینی همزه به پيټی (و).

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
111	ولو انا	ولو انا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پېش خوی.
111	الموتی	الموتی	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
111	شيء	شيء	دریژکردنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
111	قُبَلًا	قِبَلًا	به که سره دارکردنی پیتی (ق) و فته دارکردنی پیتی (ب) ده خویندریته وه.
111	ليؤمنوا	ليؤمنوا	هه مزه گوږدراوه به پیتی (و).
112	نبي	نبي	به هه مزه له گهل دریژکردنه وهی پیویست ده خویندریته وه.
112	الانس	الانس	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پېش خوی.
112	بعضهم إلى	بعضهم ~ إلى	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژکردنه وهی شهش جووله.
113	ولتصغى	ولتصغى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
113	يؤمنون	يؤمنون	گوږپنی هه مزه به پیتی (و).
113	والآخرة	والآخرة	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پېش خوی که پیتی لاهه، له گهل لاوازکردنی پیتی (ر) وه سی به دهلی هیه.
114	أفغير	أفغير	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
114	مفصلاً	مفصلاً	به قله وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
114	ءاتيناهم	ءاتيناهم	سی به دهلی هیه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوهونکړدنه وه
114	مَنْزَل	مَنْزَل	به زه ننه دار کړدنی پیتی (ن) و ناسان کړدنی پیتی (ز) ده خویندریته وه، شاردنه وه ش (الاخفاء) ده رده که ویت.
115	کلمه	کلمات	به کو ده خویندریته وه.
116	تطع أكثر ؛ الأرض	تطع أكثر ؛ الأرض	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
116	هم إلا	هم ولا	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژ کړدنه وهی شه ش جووله.
118	ذکر	ذکر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
118	بآياته	بآياته	سی به ده لی هه یه.
118	مؤمنين	مؤمنين	هه مزه گوږدراوه به پیتی (و).
119	لکم ألا ؛ علیکم إلا ؛ اضطررتم إلیه	لکم ولا ؛ علیکم ولا ؛ اضطررتم إلیه	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژ کړدنه وهی شه ش جووله.
119	تأكلوا	تأكلوا	هه مزه گوږدراوه به نه لیف.
119	ذکر	ذکر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
119	فصل	فصل	له باری نه وه ستاندا: به قه له وکړدنی پیتی (ل) ده خویندریته وه، له باری وه ستاندا: به قه له وکړدنی و لاواز کړدنی ده خویندریته وه، به لام قه له وکړدنی پیش ده که ویت.
119	کثیراً	کثیراً	به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
119	ليصلون	ليصلون	به فه ته دار کړدنی پیتی (ی) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
119	علمٍ اِن	علمٍ اِن	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
120	ظاهر	ظاهر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
120	الائم (معاً)	الائم (معاً)	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
121	تأكلوا	تأكلوا	هه مزه گوړدراوه به نه لیف.
121	وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ	وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وه لکاندنی پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
122	مِيتًا	مِيتًا	به که سره دار کړدنی پیتی (ی) و شه دده دار کړدنی ده خویندريته وه.
122	للكافرين	للكافرين	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
123	قريةٍ أَكْبَر	قريةٍ أَكْبَر	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندريته وه له وشه ی (أكابر)
124	جاءَهُمْ آيَةٌ	جاءَهُمْ آيَةٌ	لکاندنی پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو دریژکړدنه وهی شهش جووله، وه سی به دهلی هه یه.
124	نُؤْمِن	نُؤْمِن	هه مزه گوړدراوه به پیتی (و).
124	نُؤْتِي	نُؤْتِي	هه مزه به پیتی (و) گوړدراوه، وه به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
124	أُوتِي	أُوتِي	سی به دهلی هه یه.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
124	رسالتُهُ	رسالتُهُ	به کو ده خویندریته وه، واته: به زیادکردنی ئه لیف له دوی پیټی (ل) وه که سره دارکردنی پیټی (ت) و پیټی (ه) له گهل لکاندنې به پیټی (ی).
125	لِلْإِسْلَامِ ؛ يَرْذُ أَنْ	لِلْإِسْلَامِ ؛ يَرْذُ أَنْ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
125	حَرْجًا	حَرْجًا	به که سره دارکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
125	يُؤْمِنُونَ	يُؤْمِنُونَ	گوړپنی هه مزه به پیټی (و).
126	صِرَاطَ	صِرَاطَ	(جیاکراوته وه) قه له وکردنی پیټی (ر).
126	الْآيَاتِ	الْآيَاتِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهل ی هه یه، نه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هه یه، وه نه گهر به پیټی (ل) دهستی پیکرد دریژکردنه وهی دوو جوولهی بو هه یه.
128	يَحْشُرْهُمْ	يَحْشُرْهُمْ	به پیټی (ن) ده خویندریته وه به به دهل له پیټی (ی).
128	الْإِنْسِ (مَعًا)	الْإِنْسِ (مَعًا)	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
128	مَثَوَاكُم	مَثَوَاكُم	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
130	وَالْإِنْسِ	وَالْإِنْسِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
130	يَأْتِكُمْ	يَأْتِكُمْ	هه مزه گوړدراوه به ئه لیف.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
130	علیکم ءایاتی	علیکم ءایاتی	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله، وهسی به دهلی ههیه.
130	ویندرونکم	ویندرونکم	به لاوازکړدنې پیټی (ر) ده خویندريټه وه.
130	الدنيا	الدنيا	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه.
130	أنفسهم أنهم	أنفسهم أنهم	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
130	کفرین	کفرین	تهنها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه.
131	القری	القری	تهنها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکړدنې پیټی (ر) ده خویندريټه وه.
133	قوم ءاخرین	قوم - اخرین	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو، وهسی به دهلی ههیه.
134	لآت	لآت	سی به دهلی ههیه.
135	مکانتکم إني	مکانتکم ~ إني	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
135	الدار	الدار	تهنها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکړدنې پیټی (ر) ده خویندريټه وه.
136	والأنعام	والأنعام	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو.
138	حجرٌ ؛ افتراءٌ	حجرٌ ؛ افتراءٌ	له باری وهستان و نه وه ستاندا: به لاوازکړدنې پیټی (ر) ده خویندريټه وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	روونکړدنه وه
138	حرمْتُ ظُهورها	حرمْتُ ظُهورها	به ټیکه له کیښانی پیتی (ت) له پیتی (ظ) ده خویندریته وه.
139	الْأَنعام	الْأَنعام	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
139	وصفهمُ إنه	وصفهمُ ~ إنه	لکاندنې پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
140	خَسِرَ ؛ افترَاءً	خَسِرَ ؛ افترَاءً	له باری وهستان و نه وهستاندا: به لاوازکردنې پیتی (ر) ده خویندریته وه.
140	قَدْ صَلَّوْا	قَدْ صَلَّوْا	به ټیکه له کیښانی پیتی (د) له پیتی (ض) ده خویندریته وه.
141	وغيرَ (معاً)	وغيرَ (معاً)	له باری نه وهستاندا: به لاوازکردنې پیتی (ر) ده خویندریته وه.
141	مختلفاً أَكَلَه	مختلفاً أَكَلَه	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی و زه ننه دارکردنې پیتی (ق) له وشه ی (أكله)
141	وءاتوا	وءاتوا	سی به ده لی هه یه.
141	حَصَادَه	حَصَادَه	به که سره دارکردنې پیتی (ح) ده خویندریته وه.
142	الْأَنعام	الْأَنعام	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
142	خطوات	خطوات	به زه ننه دارکردنې پیتی (ط) ده خویندریته وه، قه لقه له ش دهرده که ویت.
143	قُلْ ءَالْذَكَرِينَ قُلْ ءَالْذَكَرِينَ	قُلْ ءَالْذَكَرِينَ قُلْ ءَالْذَكَرِينَ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وشه ی (ءالذکرین) دوو خویندنه وهی هه یه وهک ده فص.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړنه وه
143	الْأُنثَيْنِ (مَعًا) ؛ بَعْلِمِ إِنَّ	الْأُنثَيْنِ (مَعًا) ؛ بَعْلِمِ إِنَّ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
143	نَبَوْنِي	نَبَوْنِي	سی به ده لی هیه.
144	الْإِبِلِ ؛ الْأُنثَيْنِ (مَعًا) ؛ عَلِمِ إِنَّ	الْإِبِلِ ؛ الْأُنثَيْنِ (مَعًا) ؛ عَلِمِ إِنَّ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
144	قُلْ أَلَذَّكِرِينَ قُلْ أَلَذَّكِرِينَ	قُلْ أَلَذَّكِرِينَ قُلْ أَلَذَّكِرِينَ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، و شهی (ءالذکرین) دوو خویندنه وهی هیه وهك ده فص.
144	شَهَدَاءَ إِذْ	شَهَدَاءَ أَذْ	به ئاسانکړنی همزه ی دوو هم ده خویندریته وه.
144	وَصَاكُم	وَصَاكُم	به کړنه وهو که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
144	فَمَنْ أَظْلَمَ	فَمَنْ أَظْلَمَ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، له گهل قه له وکړنی پیتی (ل).
144	افْتَرَى	افْتَرَى	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) و لاواکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
145	أَوْحِي	أَوْحِي	سی به ده لی هیه.
145	مَيْتَةً أَوْ ؛ مَسْفُوحًا أَوْ ؛ رَجَسٌ أَوْ فَسَقًا أَهْل	مَيْتَةً أَوْ ؛ مَسْفُوحًا أَوْ ؛ رَجَسٌ أَوْ فَسَقًا أَهْل	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
145	فَمِنْ اضْطَرَّ	فَمِنْ اضْطَرَّ	پزگار بوون له گه یشتنی دوو زه ننه به ضه مم.
145	غَيْرَ	غَيْرَ	له باری نه وه ستاندا: به لاواکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
146	حَمَلَتْ ظُهُورَهُمَا	حَمَلَتْ ظُهُورَهُمَا	به ټیکه له کیښانی پیتی (ت) له پیتی (ظ) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
146	الحوایا	الحوایا	که مکړدنه وه به یه ک له خویندنه وده کانی له ئه لیف ی کو تایی.
148	ءاباؤنا	ءاباؤنا	سی به د هلی هیه.
148	شيء	شيء	دریژکړدنه وهی لین ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
148	وَإِنْ أَنْتُمْ إِلَّا	وَإِنْ أَنْتُمْ إِلَّا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو له گهل دریژکړدنه وهی شهش جووله.
149	لهذاكم أجمعين	لهذاكم أجمعين	و شهی (لهذاكم) به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه، لکاندن ی به پیتی (م) ی کو به پیتی (و) له گهل دریژکړدنه وهی شهش جووله.
150	تتبع أهواء	تتبع أهواء	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
150	بآياتنا	بآياتنا	سی به د هلی هیه.
150	يؤمنون	يؤمنون	گوړپینی هه مزه به پیتی (و).
150	بِالْآخِرَةِ	بِالْآخِرَةِ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی که پیتی لامه، وه به لاوازکړدن ی پیتی (ر) ده خویندريته وه، له گهل سی به د هلی هیه.
151	تعالوا أتل ؛ مِنْ إِمْلَاق	تعالوا أتل ؛ مِنْ إِمْلَاق	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
151	عليكم ألا	عليكم ألا	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژکړدنه وهی شهش جووله.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وهږش	پوونکړنه وه
151	شیئاً	شیئاً	دریژکړنه وهی لیږی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
151	وصاکم	وصاکم	به کړنه وهو که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
152	نفساً إلا	نفساً إلا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
152	قربى ؛ وصاکم	قربى ؛ وصاکم	به کړنه وهو که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
152	تذکرون	تذکرون	به شه دده دار کړنی پیتی (ذ) ده خویندریته وه.
153	صراطی	صراطی	(جیاکراوته وه) قه له وکړنی پیتی (ر).
153	وصاکم	وصاکم	به کړنه وهو که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
154	ءاتینا	ءاتینا	سی به دده لی هه یه.
154	موسی ؛ وهدی	موسی ؛ وهدی	له کاتی وده ستان له سهریان به کړنه وهو که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
154	شيء	شيء	دریژکړنه وهی لیږی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
154	یؤمنون	یؤمنون	گوړینی هه مزه به پیتی (و).
155	کتاب أنزلناه	کتاب أنزلناه	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
156	دراستهم	دراستهم	به لاوا کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
157	لَوْ أَنَا	لَوْ أَنَا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
157	أهدى	أهدى	به کړنه وهو که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
157	وهدي	وهدي	له باری وستاندا: به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
157	فمن اَظْلَم	فمن اَظْلَم	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش، له گهل قه له وکړدنی پیتی (ل).
157	بآيات	بآيات	سی به ده لی هه یه.
157	عن آياتنا	عن آياتنا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وه سی به ده لی هه یه.
158	تأتيهم ؛ يأتي (الثلاثة)	تأتيهم ؛ يأتي (الثلاثة)	هه مزه گوږدراوه به نه لیلیف.
158	آيات (معاً)	آيات (معاً)	سی به ده لی هه یه.
158	نفساً إيمانها ؛ تكن ءامن	نفساً إيمانها ؛ تكن - امن	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وه سی به ده لی هه یه.
158	إيمانها	إيمانها	سی به ده لی هه یه.
158	خيراً؛ انتظروا؛ منتظرون	خيراً ؛ انتظروا ؛ منتظرون	به لاوازکړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
159	شيء إنما	شيء إنما	دریژکړدنه وهی لیبن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
159	أمرهم إلى	أمرهم إلى	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراو دریژکړدنه وهی شهش جووله، وه به گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه.
160	يجزى	يجزى	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
160	يظلمون	يظلمون	به قه له وکړدنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
161	قل إني	قل إني	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نايه	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
161	هداني	هداني	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
161	ريّ إلى	ريّ إلى	فهتخه دارکردنی پيټی (ی) دانه پال.
161	صراط	صراط	(جیاکراوته وه) قه له وکردنی پيټی (ر).
161	قِيَمًا	قِيَمًا	فهتخه دارکردنی پيټی (ق) و که سره دارکردنی، له گهل شه ددهی پيټی (ی).
162	قلْ إِنَّ	قلْ إِنَّ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
162	صَلَاتِي	صَلَاتِي	به قه له وکردنی پيټی (ل) ده خویندريته وه.
162	ومحيّاي	ومحيّاي ؛ ومحياي	دو خویندنه وهی بو هه يه: خویندنه وهی يه که م: له باری نه وه ستاندا: فهتخه دارکردنی پيټی (ی) دانه پال. له باری وه ستاندا: ده بیته دريژکردنه وهی زه ننه داری دروست بوو (2، 4، 6). خویندنه وهی دوو هم: له باری وه ستان و نه وه ستاندا: زه ننه دارکردنی و دريژکردنه وهی شش جوولهی پيويست، له گهل کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل).
162	ومحايّ	ومحايّ	فهتخه دارکردنی پيټی (ی) دانه پال.
163	وأنا أول	وأنا أول	له باری نه وه ستاندا: دريژکردنه وهی ئلیف به شش جووله.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وهږش	پوونکر د نه وه
164	قُلْ اَغَيْرَ	قُلْ اَغَيْرَ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خو ی، وله باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدی پيتی (ر) ده خویندريته وه.
164	شَيءٍ	شَيءٍ	دریژ کړدنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
164	نَفْسٍ اِلَّا	نَفْسٍ اِلَّا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خو ی.
164	تَرَرُ وَاِزْرَةً وَّرَر	تَرَرُ وَاِزْرَةً وَّرَر	به لاواز کړدی پيتی (ر) ده خویندريته وه.
164	اُخْرٰی	اُخْرٰی	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاواز کړدی پيتی (ر) ده خویندريته وه.
165	الْاَرْضِ	الْاَرْضِ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خو ی.
165	ءَاَتَاكُمْ اِنْ	ءَاَتَاكُمْ وَّ اِنْ	سی به ده ل ی هه یه، به کړدنه وه و ده که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه، لکاندن ی پيتی (م) ی کو به پيتی (و) ی گوتراو له گهل دریژ کړدنه وهی شهش جووله.
165	رَحِيْمٌ * بِسْمِ اللّٰهِ	رَحِيْمٌ الْمَص	وهږش له کاتی لکاندن ی دوو سوږه ت به خویندنه وهی (نه وه ستان بی به سمه له و سهکت) وه بی به سمه له گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خو ی ده کړیت.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
---------------	-----------------------------------	------------------	----------------

(7) سوره تی نه عرف

2	کتابُ انزل	کتابُ انزل	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
2	لنذر	لنذر	له باری نه وده ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
2	وذكری	وذكری	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
2	للمؤمنین	للمؤمنین	همزه گوږدراوه به پیتی (و).
3	تذكرون	تذكرون	به شه دده دارکردنی پیتی (ذ) ده خویندریته وه.
4	قرية أهلکناها ؛ بیاتاً أو	قرية أهلکناها ؛ بیاتاً أو	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
5	دعواهم إذ	دعواهم إذ	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، وه لکاندنې پیتی (م) ی کوی به پیتی (و) ی گو تراوه له گهل دریژکردنه وهی شهش جووله.
9	خسرُوا	خسرُوا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
9	بآیاتنا	بآیاتنا	سی به دهلی هیه.
10	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
11	لآدم	لآدم	سی به دهلی هیه.
12	إذ أمرتك	إذ أمرتك	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
12	خیر	خیر	له باری نه وده ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
12	نار	نار	تهنها به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاواکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
13	فاخرج إنک	فاخرج إنک	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
16	صراطک	صراطک	(جیاکراوته وه) قه له وکردنی پیتی (ر).
17	لاتینهم	لاتینهم	سی به دلی هیه.
17	عن أیمانهم	عن أیمانهم	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
18	مذءوماً	مذءوماً	(جیاکراوته وه) دریژکردنه وهی دوو جوولهی به دلی به هوۍ هاتنی همزه له دواۍ زه ننه ی دروست.
18	منکم أجمعین	منکم أجمعین	لکاندنۍ پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شمش جووله.
19	ءادم	ءادم	سی به دلی هیه.
19	اسکن أنت	اسکن أنت	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
20	سوءاتهما	سوءاتهما	له لیڼ ی همزه دار ته نها دریژکردنه وهی دوو جووله و چوار جووله هیه، سی به دلی دردده که ویت له ئلیف.
20	نھاکما	نھاکما	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
22	فدلاهما ؛ وناداهما	فدلاهما ؛ وناداهما	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه له هردو وکیان.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
22	سوءاتهما	سوءاتهما	له لیږی همزه دار ته نه دریژکړدنه وهی دوو جووله و چوار جووله هیه، سی به دهل دهرده که ویت له نه لیلیف.
22	ألم أُنْهَكَمَا	ألم أُنْهَكَمَا	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
23	ظَلَمْنَا	ظَلَمْنَا	به قه له وکړدنی پیتی (ل) ده خویند ریته وه.
24	الأَرْضُ ؛ وَمَتَاعٌ إِلَى	الأَرْضُ ؛ وَمَتَاعٌ إِلَى	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
26	ءَادَمَ	ءَادَمَ	سی به دهل هیه.
26	قَدْ أَنْزَلْنَا	قَدْ أَنْزَلْنَا	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
26	سوءاتکم	سوءاتکم	له لیږی همزه دار ته نه دریژکړدنه وهی دوو جووله و چوار جووله هیه، سی به دهل دهرده که ویت له نه لیلیف.
26	وَلِبَاسُ	وَلِبَاسُ	به فته دار کړدنی پیتی (س) ده خویند ریته وه.
26	التَّقْوَى	التَّقْوَى	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویند ریته وه.
26	خَيْرٌ	خَيْرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویند ریته وه.
26	مِنْ ءَايَاتِ	مِنْ ءَايَاتِ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی، وه سی به دهل هیه.
27	ءَادَمَ	ءَادَمَ	سی به دهل هیه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
27	سوءاتهما	سوءاتهما	له لیږی هه مزه دار ته نها دریژکړدنه وهی دوو جووله و چوار جووله هه یه، سی به دهل ده رده که ویت له نه لیلیف.
27	یراکم	یراکم	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاوازکړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
27	تروغم انا	تروغم و انا	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
27	یؤمنون	یؤمنون	گوړینی هه مزه به پیتی (و).
28	قل ان	قل ان	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
28	یا امر	یا امر	هه مزه گوړدراوه به نه لیلیف.
28	بالفحشاء اتقولون	بالفحشاء یتقولون	گوړینی هه مزه ی دوو هم به پیتی (ی) ی فته دار ده خویندریته وه.
29	قل امر	قل امر	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
30	هدی	هدی	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
30	ویحسبون	ویحسبون	به که سره دارکړدنی پیتی (س) ده خویندریته وه.
31	ءادم	ءادم	سی به دهل هه یه.
32	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهل هه یه.
32	الدنيا	الدنيا	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
32	خالصة	خالصة	به ته نوینی ضمه ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	روونکړدنه وه
32	الآیات	الآیات	گواستنې وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ، وهسی به دهل ی هیه، نه گهر به همزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هیه، نه گهر به پیتی (ل) دهستی پیکرد نه وه دريژکړدنه وهی دوو جوولهی بؤ هیه.
33	قلِ إِنْما ؛ وَالْإِثْمِ	قلِ إِنْما ؛ وَالْإِثْمِ	گواستنې وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
34	أمةٍ أَجَل	أمةٍ أَجَل	گواستنې وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
34	جاءَ أَجْلُهُمْ	جاءَ أَجْلُهُمْ ؛ جاءَ أَجْلُهُمْ	دوو خویندنه وهی بؤ هیه: ناسانکړدنې همزه ی دوو هم، یان گوړپنی به ئه لیف له گهل دريژکړدنه وهی دوو جووله.
34	يَسْتَأْخِرُونَ	يَسْتَأْخِرُونَ	همزه گوړدراوه به ئه لیف، له گهل لاواکړدنې پیتی (ر).
35	ءادم	ءادم	سی به دهلې هیه.
35	يَأْتِيْنَكُمْ	يَأْتِيْنَكُمْ	همزه گوړدراوه به ئه لیف.
35	عَلَيْكُمْ ءَايَاتِي	عَلَيْكُمْ ءَايَاتِي	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوټراو دريژکړدنه وهی شهش جووله، وهسی به دهلې هیه.
35	اتَّقِ	اتَّقِ	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه.
35	وَأَصْلَحْ	وَأَصْلَحْ	به قهله وکړدنې پیتی (ل) ده خویندريټه وه.
36	بآياتنا	بآياتنا	سی به دهلې هیه.
36	النارِ	النارِ	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاواکړدنې پیتی (ر) ده خویندريټه وه.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
37	فَمَنْ أَظْلَمُ	فَمَنْ أَظْلَمُ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، و به قه له وکړدنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
37	افترى	افترى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لا واکړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
37	كذباً أو	كذباً أو	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
37	بآياته	بآياته	سى به دهل ی هیه.
37	أنفسهم أنهم	أنفسهم أنهم	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
37	كفرين	كفرين	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
38	والإنس ؛ دخلت أمة لعنت أختها	والإنس ؛ دخلت أمة لعنت أختها	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
38	النار (معاً) ؛ أخراهم	النار (معاً) ؛ أخراهم	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لا واکړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
38	قالت أخراهم	قالت أخراهم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
38	لأولاهم	لأولاهم	سى به دهل ی هیه له پیتی (و)، وه ئه ليف به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
38	هؤلاء أضلونا	هؤلاء أضلونا	همزه ی دوو هم گوردر او ده گورپنی پیتی (ی) ی فته دار.
38	فآثم	فآثم	سى به دهل ی هیه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
39	وقالت أولاهم	وقالت أولاهم	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوی، وهسی به دهل ی هیه له پیتی (و)، ده که مکړدنه وه به یه که له خویندنه وده کانی له ئه لیل (أولاهم)
39	لأخراهم	لأخراهم	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
40	بآياتنا	بآياتنا	سی به دهل هیه.
40	هم أبواب	هم أبواب	لکاندن پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
42	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهل هیه.
42	نفساً إلا	نفساً إلا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوی.
43	الأخار	الأخار	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوی.
43	هدانا (معاً)	هدانا (معاً)	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
43	أورثوها	أورثوها	سی به دهل هیه.
44	ونادی	ونادی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
44	النار	النار	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
44	مؤذن	مؤذن	هه مزه گؤردراوه به پیتی (و).
44	بينهم أن	بينهم أن	لکاندن پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.

ژباړه نایه	گیړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیړانه وهی وه پش	پوونکړنه وه
45	بَالَاخِرَة	بَالَاخِرَة	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوی که پیتی لامه، له گهل لاواز کړنی پیتی (ر) وه سی به ده لی هه یه.
45	کافرون	کافرون	به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
46	الأعراف ؛ نادوا أصحاب	الأعراف ؛ نادوا أصحاب	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوی.
46	بسیماهم	بسیماهم	به کړنه وهو که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
47	صرفت أبصارهم	صرفت أبصارهم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوی.
47	تلقاء أصحاب تلقاء أصحاب	تلقاء أصحاب تلقاء أصحاب	دو خویندنه وهی بؤ هه یه : ناسان کړنی همزه ی دوهم، یان گوپینی به ئه لیف له گهل دریژ کړنه وهی شه ش جووله.
47	النار	النار	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) و لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
48	ونادی	ونادی	به کړنه وهو که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
48	الأعراف	الأعراف	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوی.
48	بسیماهم ؛ أغنى	بسیماهم ؛ أغنى	به کړنه وهو که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
48	تستکبرون	تستکبرون	به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
49	برحمة ادخلوها	برحمة ادخلوها	پزگار بوون له گه یشتنی دوو زه ننه به ضه م.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوښکړدنه وه
50	ونادی	ونادی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
50	النار	النار	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
50	أَنْ أَفِضُوا	أَنْ أَفِضُوا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
50	الماءِ أَوْ	الماءِ يَوْ	همزه ی دوو هم گوډراوه گوډپنی پیتی (ی) ی فته دار.
50	الكافرين	الكافرين	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
51	الدنيا ؛ ننساهم	الدنيا ؛ ننساهم	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
51	بآياتنا	بآياتنا	سی به دهلی هیه.
52	هدى	هدى	له باری وستاندا: به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
52	يؤمنون	يؤمنون	گوډپنی همزه به پیتی (و).
53	تأويله (معاً) ؛ يأتِي	تأويله (معاً) ؛ يأتِي	همزه گوډراوه به ئه ليف.
53	غیر ؛ خسروا	غیر ؛ خسروا	له باری وستان و نه وستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
54	والأرض ؛ والأمر	والأرض ؛ والأمر	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
54	استوى	استوى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
55	وَحُفْيَةً إِنَّه	وَحُفْيَةً إِنَّه	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
56	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
56	إِصْلَاحُهَا	إِصْلَاحُهَا	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
56	وَطْمَعًا إِنَّ	وَطْمَعًا إِنَّ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
57	بَشْرًا	نَشْرًا	به پیتی (ن) له بری پیتی (ب) ده خویندریته وه له گهل ضمه می پیتی (ش).
57	الموتی	الموتی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
57	تَذَكُّرُونَ	تَذَكُّرُونَ	به شه دده دارکردنی پیتی (ذ) ده خویندریته وه.
58	الْآيَاتِ	الْآيَاتِ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهل ی هیه، نه گهر به همزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هیه، وه نه گهر به پیتی (ل) ده ست پییکریت دریژکردنه وهی دوو جووله ی بو هیه.
59	لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ ؛ مِنْ إِلَهِ	لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ ؛ مِنْ إِلَهِ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
59	إِنِّي أَخَافُ	إِنِّي أَخَافُ	فه ته دارکردنی پیتی (ی) ی دانه پال.
60	لَنُرَاكَ	لَنُرَاكَ	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
63	أَوْعَجِبْتُمْ أَنْ	أَوْعَجِبْتُمْ أَنْ	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
63	ذکر ؛ لیندِرم	ذکر ؛ لیندِرم	له باری وستان و نه وستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
64	بایاتنا	بایاتنا	سی به دهلې هیه.
65	عادِ أَخاهم ؛ مِنْ إِلَه	عادِ أَخاهم ؛ مِنْ إِلَه	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
65	غیره	غیره	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
66	لنراک	لنراک	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
68	ناصحْ آمینْ أَوْ	ناصحْ آمینْ أَوْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
69	أوعجبتمْ أنْ	أوعجبتمْ أنْ	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شمش جووله.
69	ذکر ؛ لیندِرم	ذکر ؛ لیندِرم	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه به په ها.
69	بصْطَة	بصْطَة	به پیتی (ص) ی ته واو ده خویندريته وه.
69	ءالاء	ءالاء	سی به دهلې هیه.
70	ءاباؤنا	ءاباؤنا	سی به دهلې هیه.
70	فأتنا	فأتنا	همزه گوږدراوه به ئه لیف.
71	وغضبْ أْتجادلوني	وغضبْ أْتجادلوني	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
71	وءاباؤکم	وءاباؤکم	سی به دهلې هیه.
71	فانتظروا	فانتظروا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوهنکړدنه وه
72	دایر	دایر	له باری نه وده ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
72	بایاتنا	بایاتنا	سی به دهلی هیه.
72	مؤمنین	مومنین	همزه گوږدراوه به پیتی (و).
73	من إله ؛ عذاب أليم	من إله ؛ عذاب أليم	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
73	غیر	غیر	له باری نه وده ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
73	لکم آية	لکم و آية	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله، وه سی به دهلی هیه.
73	تأكل ؛ فیاخذکم	تاکل ؛ فیاخذکم	همزه گوږدراوه به نه لیلیف.
74	الأرض (معاً)	الأرض (معاً)	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
74	ءالاء	ءالاء	سی به دهلی هیه.
75	لمن ءامن	لمن ءامن	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهلی هیه.
75	منهم أتعلمون	منهم و أتعلمون	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
75	مؤمنون	مومنون	همزه گوږدراوه به پیتی (و).
76	ءامنتم	ءامنتم	سی به دهلی هیه.
76	کافرون	کافرون	به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
77	عن أمر	عن أمر	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
77	یا صالح ائتنا	یا صالح و تنه	له باری نه وه ستاندا: هه مزه گوږدراوه به پیتی (و) ی دریژکراو له سهره تادا: وهك ده فص.
78	دارهم	دارهم	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
79	فتولی	فتولی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
79	لقد ابلغتکم	لقد ابلغتکم	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
80	ولوطاً إذ ؛ من أحد	ولوطاً إذ ؛ من أحد	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
80	أتأتون	أتأتون	هه مزه گوږدراوه به ئه لیف.
81	لتأتون	لتأتون	هه مزه گوږدراوه به ئه لیف.
81	بل أنتم	بل أنتم	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
82	قریتکم إهم أناس	قریتکم و إهم و أناس	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژکردنه وهی شهش جووله.
85	من إله ؛ الأرض	من إله ؛ الأرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
85	غيره ؛ خير	غيره ؛ خير	له باری وه ستان و نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
85	إصلاحها	إصلاحها	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
85	لکم إن	لکم و إن	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژکردنه وهی شهش جووله.
85	مؤمنين	مؤمنين	هه مزه گوږدراوه به پیتی (و).

نماره نایه	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
86	من - امن	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خو، وهسی به دهلی هه یه.
87	منکم ءامنوا	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراوو دريژکردنه وهی شهش جووله، وهسی به دهلی هه یه.
87	یؤمنوا	هه مزه گوږدراوه به پیټی (و).
87	فاصبروا ؛ خير	له باری ودهستان و نه ودهستاندا: به لاواکردنې پیټی (ر) ده خویندريټه وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی وه پش عاصمی کوفی	پوونکر د نه وه
88	ءامنوا	سی به ده لی هیه.
89	كذَّبَا۟ اِنْ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
89	نجانا	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
89	شيء	دریژکردنه وهی لیږی ههمزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
89	خير	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
90	شعيباً اِنْكُمْ اِذَا	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دریژکردنه وهی شهش جووله.
90	لخاسرون	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
91	دارهم	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
93	فتولى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
93	لَقَدْ اَبْلَغْتَكُمْ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
93	ءاسى	سی به ده لی هیه، وه به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
93	كَلَفَرِينَ	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
94	نبيّ الا	نبيّ الا	وشه‌ی (نبي) به همزه و دریژکړدنه وهی پیویستی لکاو ده خویندریته وه، له گهل گواستنه وهی جووله‌ی همزه‌ی (الا) بو زه‌ننه‌ی پیش خوی.
95	ءاباءنا	ءاباءنا	سی به‌ده‌لی هیه.
96	ولو اُن ؛ والارض	ولو اُن ؛ والارض	گواستنه وهی جووله‌ی همزه بو زه‌ننه‌ی پیش خوی.
96	القرى	القرى	ته‌ن‌ها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکړدن پیتی (ر) ده خویندریته وه.
96	ءامنوا	ءامنوا	سی به‌ده‌لی هیه.
97	القرى	القرى	ته‌ن‌ها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکړدن پیتی (ر) ده خویندریته وه.
97	يأتيهم	يأتيهم	همزه گوږدراوه به ئه‌لیف.
98	أو آمن	أو آمن	زه‌ننه دارکړدن پیتی (و) دواتر گواستنه وهی جووله‌ی همزه له وشه‌ی (أمن) بو زه‌ننه‌ی پیش خوی، که ئه‌ویش پیتی واوه، له گهل لابردنی همزه‌که، به پیچه‌وانه‌ی حه‌فص، چونکه ئه‌و همزه‌که لانا‌بات و نایگوازیته وه، وه‌لای ئه‌و پیتی (و) فه‌ت‌حه‌داره.
98	القرى	القرى	ته‌ن‌ها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکړدن پیتی (ر) ده خویندریته وه.
98	يأتيهم	يأتيهم	همزه گوږدراوه به ئه‌لیف.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
98	ضحی	ضحی	له باری وده ستاندا: به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
99	یامن	یامن	همزه گوږدراوه به ئه لیف.
99	الخاسرون	الخاسرون	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
100	الأرض	الأرض	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
100	نشأ أصبناهم	نشأ وصبناهم	همزه ی دوو هم گوږدراوه به پیتی (و) ی فته تهار.
101	القری	القری	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
101	من أنباءها	من أنباءها	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
101	ليؤمنوا	ليؤمنوا	گوږپینی همزه به پیتی (و).
101	الكافرين	الكافرين	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
103	موسى	موسى	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
103	بآياتنا	بآياتنا	سی به ده لی هیه.
103	فظلموا	فظلموا	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
104	موسى	موسى	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
105	حقيق على	حقيق على	گوږپینی پیتی (ی) ی فته تدارى به شه دده له بری ئه لیف ده خویندریته وه.
105	معي	معي	به زه ننه ی پیتی (ی) ی دانه پال. ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
105	إِسْرَائِيل	إِسْرَائِيل	(جیاکراوته وه) پیټی (ر) قه له و ده کریټ له گهل دريژکردنه وهی دوو جووله ی به ده ل.
106	بَايَة	بَايَة	سی به ده لی هیه.
106	فَات	فات	همزه گوږدراوه به نه لیف.
107	فَالْقِي	فَالْقِي	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه.
107	عصاه	عصاه	که مکړدنه وهی ټیدا نیه، چونکه واو یه.
109	لِسَاحِرٌ	لِسَاحِرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیټی (ر) ده خویندريټه وه.
110	مِنْ أَرْضِكُمْ	مِنْ أَرْضِكُمْ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
110	تَامْرُون	تامرون	همزه گوږدراوه به نه لیف.
111	أَرْجِهْ وَأَخَاه	أَرْجِهْ وَأَخَاه	به که سره ی پیټی (ه) و لکاندنې به پیټی (ی) ده خویندريټه وه (أَرْجِهْ)
112	يَأْتُوكَ	ياتوك	همزه گوږدراوه به نه لیف.
113	لَأَجْرًا إِنْ	لَأَجْرًا إِنْ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
115	مُوسَى	موسى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه.
116	وَجَاءُوا	وجاءوا	سی به ده لی هیه.
117	يُمُوسَى	يُمُوسَى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه.
117	أَنْ أَلْقِ	أَنْ أَلْقِ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
117	عَصَاكَ	عصاك	که مکړدنه وهی ټیدا نیه، چونکه واو یه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی وهېش	پوونکر د نه وه
117	تَلَقَّفُ	به فته تدارکردنی پیتی (ل) و شه دده تدارکردنی پیتی (ق).
117	يَأْفُكُون	همزه گوږدراوه به ئه لیف.
118	بَطَلْ	له باری نه وستاندا: به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه، له باری وستاندا: به قه له وکردن و لاوازکردن، به لام قه له وکردن پیش ده که ویت.
121	ءامنا	سی به دهلې هیه.
122	موسى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
123	ءأمنتُم	زیادکردنی همزه ی فته تدار تا بییته سی همزه له (أأمنتُم) ی ه که میان: همزه ی پرسپاریه. دووه میان: همزه ی (أفعل) نه وه ئاسانکراوه، سییه میان: پیتی (ف) ی وشه که یه گوږدراوه بو ئه لیف لای قاریئه کان، وه سی به دهل ی هیه له سهر بنچینه ی خوی.
123	أَنْ ءَاذَنْ	گواستننه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهلې هیه.
123	لَكُمْ إِنَّ	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وه ی شه ش جووله.
124	لَأَصْلِبْنَكُمْ أَجْمَعِينَ	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وه ی شه ش جووله.

ژماره ی نایه ت	گیږانه وهی ده پش	پوونکر د نه وه
126	أَنْ ءَامِنَا	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی، وه سی به ده لی هه یه.
126	بَايَات	سی به ده لی هه یه.
127	مُوسَى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
127	الأَرْض	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
127	وَأَهْلُكَ	سی به ده لی هه یه.
127	سَنَقُتِلُ	فه ته دار کردنی پی تی (ن) و زه ننه دار کردنی پی تی (ق) و ضه ممه ی پی تی (ت) بی شه دده، قه لقه له ش در ده که ویت.
127	قَاهِرُونَ	به لاواز کردنی پی تی (ر) ده خویندریته وه.
128	مُوسَى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
128	وَاصِرُونَ	به لاواز کردنی پی تی (ر) ده خویندریته وه.
128	الأَرْض	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
129	أَوْذِينَ	سی به ده لی هه یه.
129	تَاتِينَا	همزه گوړدراوه به ئه لیف.
129	عَسَى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
129	رَبِّكُمْ أَنْ	لکاندن ی پی تی (م) ی کو به پی تی (و) ی گو تراو در یژ کردنه وهی شه ش جووله.
129	الأَرْض	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
130	ولقد أخذنا	ولقد أخذنا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
130	ءال	ءال	سی به دهلی هه یه.
131	بموسی	بموسی	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
131	طائرهم	طائرهم	به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
132	تأینا	تأینا	هه مزه گوږدراوه به ئه لیف.
132	من آية	من آية	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهلی هه یه.
132	بمؤمنين	بمؤمنين	هه مزه گوږدراوه به پیتی (و).
133	ءایات	ءایات	سی به دهلی هه یه.
133	مفصلات	مفصلات	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
134	یموسی	یموسی	له باری وستاندا: به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
134	لنؤمنن	لنؤمنن	هه مزه گوږدراوه به پیتی (و).
134	إسرائيل	إسرائيل	(جیاکراوته وه) پیتی (ر) قه له و ده کریت، له گه ل دریژکردنه وهی دوو جوولهی به ده ل.
136	بآیات	بآیات	سی به دهلی هه یه.
137	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
137	الحسنی	الحسنی	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
137	إِسْرَائِيل	إِسْرَائِيل	(جياکراوته وه) پیتی (ر) قه له و ده کړیت، له گه ل دريژکړدنه وهی دوو جووله ی به ده ل.
138	إِسْرَائِيل	إِسْرَائِيل	(جياکراوته وه) پیتی (ر) قه له و ده کړیت، له گه ل دريژکړدنه وهی دوو جووله ی به ده ل.
138	يَمُوسَى	يَمُوسَى	له باری وه ستاندا: به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
138	هُمْ ءَالِهَةٌ	هُمْ ~ ءَالِهَةٌ	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شه ش جووله، وه سی به ده لی هه یه.
140	أَغِيرَ	أَغِيرَ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنې پیتی (ر) ده خویندريته وه.
140	أَبْغَيْكُمْ إِلَهًا	أَبْغَيْكُمْ ~ إِلَهًا	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شه ش جووله.
141	وَإِذْ أَنْجَيْنَاكُمْ	وَإِذْ أَنْجَيْنَاكُمْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خوی.
141	مَنْ ءَال	مَنْ - ءَال	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خوی، وه سی به ده لی هه یه.
141	يُقْتَلُونَ	يُقْتَلُونَ	فه تحه دار کړدنې پیتی (ی) و زه ننه دار کړدنې پیتی (ق) و ضه ممه ی پیتی (ت) بی شه دده، قه لقه له ش درده که ویت.
142	مُوسَى (مَعًا)	مُوسَى (مَعًا)	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
143	مُوسَى (مَعًا) ؛ تَجَلَّى	مُوسَى (مَعًا) ؛ تَجَلَّى	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
143	أَنْظُرْ إِلَيْكَ ؛ انْظُرْ إِلَى	أَنْظُرْ إِلَيْكَ ؛ انْظُرْ لِي	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
143	تراني (معاً)	تراني (معاً)	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاواکړدنی پیتی (و) ده خویندريته وه.
143	ولكن انظر	ولكن انظر	پزگار بوون له گه یشتنی دوو زه ننه به ضه مم.
143	وأنا أول	وأنا أول	له باری نه وه ستاندا: ئه لیف جیگیرده بیټ، له گه ل دریژکړدنه وهی شه ش جووله.
143	المؤمنين	المؤمنين	هه مزه گوږدراوه به پیتی (و).
144	يُمُوسَى	يُمُوسَى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
144	برسالاتي	برسالاتي	لابردنی ئه و ئه لیفه ی ده که ویته دوا ی پیتی (ل) (به تـاك).
144	ءاتيتك	سَيَّ به ده لی هه یه.	سَيَّ به ده لی هه یه.
145	الألواح	الألواح	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
145	شَيءٍ (معاً)	شَيءٍ (معاً)	دریژکړدنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شه ش جووله.
145	وأمر ؛ يأخذوا	وأمر ؛ يأخذوا	هه مزه گوږدراوه به ئه لیف.
146	عنْ ءاياتي	عنْ - اياتي	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وه سی به ده لی هه یه.
146	الأَرْض	الأَرْض	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
146	ءاية ؛ بآياتنا	ءاية ؛ بآياتنا	سَيَّ به ده لی هه یه.
146	يؤمنوا	يؤمنوا	گوږپینی هه مزه به پیتی (و).
147	بآياتنا	بآياتنا	سَيَّ به ده لی هه یه.

ژباړه نايه	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
147	الْآخِرَةَ	الْآخِرَةَ	گواستنې دهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ که پیتی لاهه، وه سۍ به دهل ی هیه، نه گهر به همزه ی لکاو دهستی پیکرد سۍ به دهل ی هیه، وه نه گهر به پیتی (ل) دهستی پیکرد نه وه دريژکړدنه وهی دوو جوولهی بؤ هیه، لاوازکړدنی پیتی (ر) دهرده که ویت.
147	حَبَطْتُ أَعْمَالَهُمْ	حَبَطْتُ أَعْمَالَهُمْ	گواستنې دهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
148	مُوسَى	مُوسَى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
148	خَوَازٌ أَلَمْ يَرَوْا أَنَّهُ	خَوَازٌ أَلَمْ يَرَوْا أَنَّهُ	گواستنې دهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
149	وَرَأَوْا أَنَّهُمْ	وَرَأَوْا أَنَّهُمْ	گواستنې دهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
149	قَدْ ضَلُّوا	قَدْ ضَلُّوا	به تیکه ه لکيښانی پیتی (د) له پیتی (ض) ده خویندريته وه.
150	مُوسَى	مُوسَى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
150	بَنَسَمَا	بَنَسَمَا	به گوړپنی همزه به پیتی (ی) ده خویندريته وه.
150	بَعْدِيْ أَعْجَلْتُمْ	بَعْدِيْ أَعْجَلْتُمْ	فه ته دارکړدنی پیتی (ی) دانه پال.
150	أَعْجَلْتُمْ أَمْرَ	أَعْجَلْتُمْ أَمْرَ	لکاندنۍ پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراوو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
150	وَأَلْقَى	وَأَلْقَى	له باری وه ستاندا: به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
150	الألواح ؛ الأعداء	الألواح ؛ الأعداء	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
152	الدنيا	الدنيا	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
153	السيئات ؛ وعامنوا	السيئات ؛ وعامنوا	سی به ده لی هیه.
154	موسى ؛ هدى	موسى ؛ هدى	له باری وه ستاندا: به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
154	الألواح	الألواح	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
155	موسى	موسى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
155	تشاء أنت	تشاء أنت	همزه ی دوو هم گوږدراوه به پیتی (و) ی فته تهار.
155	خير	خير	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
156	الدنيا	الدنيا	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
156	الآخرة	الآخرة	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی که پیتی لامه، له گهل لاواز کردنی پیتی (ر) وه سی به ده لی هیه.
156	عذابي أُصيب	عذابي أُصيب	فته تدار کردنی پیتی (ی) دانه پال.
156	من أشاء	من أشاء	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
156	شيء	شيء	دریژ کردنه وهی لین ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
156	ويؤمنون ؛ يؤمنون	ويؤمنون ؛ يؤمنون	گوږپنی همزه به پیتی (و).
156	بآياتنا	بآياتنا	سی به ده لی هیه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړنه وه
157	النبي	النبيء	به همزه ده خویندريته وه له گه ل دریژکړنه وهی لکاو (متصل) ی پیویست (اللازم).
157	الأمي ؛ والإنجيل ؛ والأغلال	الأمي ؛ والإنجيل ؛ والأغلال	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
157	التوراة	التوراة	ته نها به که مکړنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
157	يأمرهم	يامرهم	همزه گوږدراوه به ئه ليف.
157	وينهاهم	وينهاهم	به کړنه وه و که مکړنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
157	عنهم إصرهم	عنهم ~ إصرهم	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراو دریژکړنه وهی شه ش جووله، وه قه له و کړدن ی پیتی (ر) چونکه (جیا کراوته وه)
157	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هیه.
158	والأرض ؛ الأمي	والأرض ؛ الأمي	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
158	فآمنوا	فآمنوا	سی به ده لی هیه.
158	النبي	النبيء	به همزه و دریژکړنه وهی پیویستی لکاو ده خویندريته وه.
158	يؤمن	يومن	همزه گوږدراوه به پیتی (و).
159	موسى	موسى	به کړنه وه و که مکړنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
160	أسباطاً أمماً	أسباطاً أمماً	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
160	موسى ؛ استسقاء ؛ والسلوى	موسى ؛ استسقاء ؛ والسلوى	به کړنه وه و که مکړنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وهږش	پوونکړدنه وه
160	وْظَلَّلْنَا	وْظَلَّلْنَا	به قه له وکړدنی پیتی (ل) ی یه کم و لاوازکړدنی پیتی (ل) ی دووهم ده خویندریته وه.
160	ظَلَمُونَا	ظَلَمُونَا	به قه له وکړدنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
161	نَغْفِرُ	تُغْفِرُ	به پیتی (ت) له بری پیتی (ن) و ضه ممدارکړدنی و فته تحی پیتی (ف) ده خویندریته وه،
161	خطيئاتکم	خطيئاتکم	ضه ممدارکړدنی پیتی (ت) و سی به دهل ی هیه له ئه لیف.
162	ظَلَمُوا	ظَلَمُوا	به قه له وکړدنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
162	غیر	غیر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
163	حاضِرَة	حاضِرَة	به لاوازکړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
163	تَأْتِيهِمْ (مَعًا)	تَأْتِيهِمْ (مَعًا)	همزه گوږدراوه به ئه لیف.
164	وَقَالَتْ أُمَةٌ	وَقَالَتْ أُمَةٌ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
164	مَهْلِكُهُمْ أَوْ	مَهْلِكُهُمْ أَوْ	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
164	مَعْدِرَةٌ إِلَى	مَعْدِرَةٌ إِلَى	به ضه ممدی پیتی (ت) و لاوازکړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه، له گه ل گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
165	ذَكَّرُوا	ذَكَّرُوا	به لاوازکړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
165	ظَلَمُوا	ظَلَمُوا	به قه له وکړدنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
165	بیس	بیس	که سره دار کړنی پیتی (ب) و له دواي ئه و پیتی (ی) زه ننه داری دریژکراو، وه بی همزه ش.
166	قِرْدَة	قِرْدَة	به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
166	خاسئين	خاسئين	سی به دهلې هیه.
167	عليهم إلى	عليهم و~ إلى	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو و دریژکړنه وهی شه ش جووله.
168	الأرض	الأرض	گواستنې وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
168	والسينات	والسينات	سی به دهلې هیه.
169	يأخذون؛ يأتِيهم؛ يأخذوه	يأخذون؛ يأتِيهم؛ يأخذوه	همزه گوړدراوه به ئه ليف.
169	الأدنى	الأدنى	گواستنې وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه به کړنه وهو که مکړنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
169	يؤخذ	يؤخذ	همزه گوړدراوه به پیتی (و).
169	الآخِرَة	الآخِرَة	گواستنې وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهل ی هیه، نه گهر به همزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هیه، وه نه گهر به پیتی (ل) دهستی پیکرد ئه وه دریژکړنه وهی دوو جووله ی بو هیه، لاواز کړنی پیتی (ر) دهرده که ویت.
169	خير	خير	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
170	الصَّلَاة	الصَّلَاة	به قه له وکړنی پیتی (ل) ده خویندريته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
171	ءاتیناکم	ءاتیناکم	سی به دهلې هیه.
172	واذْ اَخذْ	واذْ اَخذْ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
172	ءادم	ءادم	سی به دهلې هیه.
172	ذَرِيتَهُمْ	ذَرِيتَهُمْ	به کو، واته که سره دارکردنی پیتی (ت) و پیتی (ه) و زیاد کردنی ئه لیف له دوا ی نه و.
172	أَنفُسَهُمْ أَلَسْتَ	أَنفُسَهُمْ أَلَسْتَ	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو و دريژکردنه وهی شهش جووله.
172	بلى	بلى	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
173	ءاباؤنا	ءاباؤنا	سی به دهلې هیه.
173	بعدهمُ أَفْتَهْلِكُنَا	بعدهمُ أَفْتَهْلِكُنَا	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو و دريژکردنه وهی شهش جووله.
174	الآيات	الآيات	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهل ی هیه، نه گهر به همزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هیه، وه نه گهر به پیتی (ل) دهستی پیکرد نه وه دريژکردنه وهی دوو جووله ی بو هیه.
175	ءاتیناه ؛ ءایاتنا	ءاتیناه ؛ ءایاتنا	سی به دهلې هیه.
176	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
176	هواه	هواه	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
176	يلهتْ أَوْ	يلهتْ أَوْ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړنه وه
176	یلهت دَلک	یلهتْ دَلک	به ناشکراکړدن (الظهار) ی پیټی (ت) ده خویندریټه وه.
176	بایاتنا	بایاتنا	سی به دهلی هیه.
177	بایاتنا	بایاتنا	سی به دهلی هیه.
178	الخاصرون	الخاصرون	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
179	کثیراً	کثیراً	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
179	والانس ؛ کالأنعام	والانس ؛ کالأنعام	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
179	لهم أعین ؛ لهم أذان هم أضل	لهمُو~ أعین ؛ لهمُو~ اذان ؛ همُو~ أضل	لکاندن ی پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله، وه سی به دهلی هیه له وشه ی (ءاذان).
179	یصرون	یصرون	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
180	الأسماء	الأسماء	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
180	الحسنی	الحسنی	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.
182	بایاتنا	بایاتنا	سی به دهلی هیه.
183	لهم إنَّ	لهمُو~ إنَّ	لکاندن ی پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
183	متین أولم	متین أولم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
184	جنة إن ؛ مبین أولم	جنة إن ؛ مبین أولم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
184	نذیر	نذیر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
185	الأرض	الأرض	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
185	شيء	شيء	دریژکړدنه وهی لیږی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
185	عسی	عسی	به کړدنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
185	يؤمنون	يؤمنون	گوړپینی هه مزه به پییتی (و).
186	ويذرهم	ونذرهم	به پییتی (ن) ده خویندریته وه له بری پییتی (ی).
187	مرساها	مرسیاها	به کړدنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
187	قلْ إِن (مَعَا) ؛ الأَرْض	قلْ إِن (مَعَا) ؛ الأرض	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
187	تَأْتِيكُمْ إِلَّا	تاتیکم و~ إلا	هه مزه گوړدراوه به ئه لیف، وهلکاندن پییتی (م) ی کو به پییتی (و) ی گو تراوو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
188	ضرّاً إِلَّا ؛ إِن أَنَا	ضرّاً إلا ؛ إِن أَنَا	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
188	السوءِ إِن	السوءِ أَن ؛ السوءِ وَن	دو خویندنه وهی بؤ هه یه: ئاسانکړدن هه مزه ی دوو هم، یان گوړپینی به پییتی (و) ی که سره دار.
188	نذيرٌ وبشیرٌ	نذیرٌ وبشیرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدن پییتی (ر) ده خویندریته وه.
188	يؤمنون	يؤمنون	گوړپینی هه مزه به پییتی (و).
189	تغشاها	تغشایاها	به کړدنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
189	لئن ءاتيتنا	لئن ایتینا	به گواستننه وهی جوولهی هه مزه ده خویندریته وه، وه سی به دهل دهرده که ویت.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده پش عاصمی کوفی	گیږانه وهی ده پش	پوونکړنه وه
190	ءاتاهما (معاً)	ءاتاهما (معاً)	سی به دهل ی هه یه، وه به کړنه وه که مکرده وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
190	شُرکاء	شِرْکًا	که سره دار کړنی پیتی (ش) و زه ننه دار کړنی پیتی (ر) و ته نوینی پیتی (ک) له گهل لابر دنی ئه لیف و هه مزه، وه ستانیش به دریژ کړنه وهی له جیاتی (عوض).
190	فتعالی	فتعالی	له باری وه ستاندا: به کړنه وه که مکرده وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
191	شیئاً	شیئاً	دریژ کړنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شه ش جووله.
193	تدعوهمُ إلی ؛ علیکم أدعوتهمُ أم	تدعوهمُ ~ إلی ؛ علیکم ~ أدعوتهمُ ~ أم	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو و دریژ کړنه وهی شه ش جووله.
193	الهدی	الهدی	به کړنه وه که مکرده وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
193	یتبعوكم	یتبعوكم	به زه ننه ی پیتی (ت) و فه ته دار کړنی پیتی (ب) ده خویندریته وه.
193	أَمْ أَنْتُمْ	أَمْ أَنْتُمْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
194	عبادٌ أمثالکم	عبادٌ أمثالکم	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
194	لکمُ إني	لکمُ ~ إني	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو و دریژ کړنه وهی شه ش جووله.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
195	أَلْهَمْ أَرْجُلَ ؛ لَمْ أَيْدَ ؛ لَمْ أَعَيْنَ ؛ لَمْ أَاذَانَ	أَلْهَمْ أَرْجُلَ ؛ لَمْ أَيْدَ ؛ لَمْ أَعَيْنَ ؛ لَمْ أَاذَانَ	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله، وهسی به دهل ی ههیه له وشه ی (ءاذان).
195	يَبْصُرُونَ ؛ تَنْظُرُونَ	يَبْصُرُونَ ؛ تَنْظُرُونَ	به لاوازکړدنې پیتی (ر) ده خویندریته وه.
195	قَالَ ادْعُوا	قَالَ ادْعُوا	پزگار بوون له گه یشتنی دوو زه ننه به ضه مم.
196	يَتَوَلَّى	يَتَوَلَّى	له باری وه ستاندا: به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
198	تَدْعُوهُمْ إِلَى	تَدْعُوهُمْ إِلَى	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
198	الْهَدَى	الْهَدَى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
198	وَتَرَاهُمْ	وَتَرَاهُمْ	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکړدنې پیتی (ر) ده خویندریته وه.
198	يَبْصُرُونَ	يَبْصُرُونَ	به لاوازکړدنې پیتی (ر) ده خویندریته وه.
199	وَأَمْرٍ	وَأَمْرٍ	همزه گوږدراوه به ئه لیف.
200	عَلَيْمٌ إِنْ	عَلَيْمٌ إِنْ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
201	اتَّقُوا إِذَا	اتَّقُوا إِذَا	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
201	مَبْصُرُونَ	مَبْصُرُونَ	به لاوازکړدنې پیتی (ر) ده خویندریته وه.
202	يُؤْدُوهُمْ	يُؤْدُوهُمْ	به ضه ممه دارکړدنې پیتی (ی) و که سره ی پیتی (م) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
202	يقصرون	يقصرون	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
203	تأثيهم	تأثيهم	همزه گوږدراوه به نه لیلیف.
203	بآية	بآية	سی به ده لی هیه.
203	قل إنما	قل إنما	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
203	يُوحَى	يُوحَى	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
203	بصائر	بصائر	له باری نه وده ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
203	وهدي	وهدي	له باری وده ستاندا: به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
203	يؤمنون	يؤمنون	گوږپینی همزه به پیتی (و).
204	القرءان	القرءان	(جیاکراوته وه) تهنه دریژکردنه وهی به ده ل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پیشدا هاتووه.
205	والأصال	والأصال	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به ده لی هیه.
206	يستكبرون	يستكبرون	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

(8) سوره تی نه نفال

1	الأنفال (معاً)	الأنفال (معاً)	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
1	مؤمنين	مؤمنين	همزه گوږدراوه به پیتی (و).
2	المؤمنون	المؤمنون	همزه گوږدراوه به پیتی (و).

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
2	ذکر	ذکر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
2	عليهم آياته زداتهم إيماناً	عليهم وآياته زداتهم ~ إيماناً	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله، وهسی دريژکردنه وهی به دهل له وشه ی (آياته، ایماناً)
3	الصلاة	الصلاة	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
4	المؤمنون	المؤمنون	همزه گوږدراوه به پیتی (و).
4	ومغفرة	ومغفرة	به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
5	المؤمنين	المؤمنين	همزه گوږدراوه به پیتی (و).
7	إحدى	إحدى	له باری وه ستاندا: به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
7	غير ؛ دایر	غير ؛ دایر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
7	الكافرين	الكافرين	ته نه به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
9	لكم أي	لكم ~ أي	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
9	مردفين	مردفين	ته نه فته دارکردنی پیتی (د) له بری ده خویندریته وه، چونکه همزه زه ننه ی له پیشدا هاتووه.
10	بشرى	بشرى	ته نه به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
10	حكيم إذ	حكيم إذ	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
11	یغشیکم	یغشیکم	به زه ننه ی پیتی (غ) و ئاسانکردنی پیتی (ش) ده خویندریته وه.
11	لیطهرکم	لیطهرکم	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
11	الأقدام	الأقدام	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
12	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی همیه.
12	الأعناق	الأعناق	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
14	للكفرین ؛ النار	للكفرین ؛ النار	له باری وه ستاندا: ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، وه لاوازکردنی پیتی (ر) له وشه ی (النار) به هو ی که مکړدنه وه.
15	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی همیه.
15	الأدبار	الأدبار	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
16	لقتالٍ أو متحيزاً إلى	لقتالٍ أو متحيزاً إلى	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
16	وماؤاه	وماؤاه	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، همزه ش ناکوړدريته چونکه جیاکراوته وه.
16	وئیس	وئیس	به گوړینی همزه به پیتی (ی) ده خویندریته وه.
16	المصيرُ	المصيرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
17	رمى	رمى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
17	المؤمنين	المؤمنين	همزه گوړدراوه به پیتی (و).

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
17	حسناً إن	حسناً إن	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
18	مُوهُنْ	مُوهُنْ	فه ته دار کړدی پیتی (و) و شه دده دار کړدی پیتی (ه) له گهل ته نوینی پیتی (ن) شاردنه وش (الاحفاء) له دواى نه و ده رده که ویت.
18	کید	کید	ته نها فه ته دار کړدی پیتی (د) له بری ده خویندریته وه، چونکه همزه زه ننه ی له پيشدا هاتوه.
18	الکفرین	الکفرین	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
19	خیر	خیر	له بارى نه وه ستاندا: به لاواز کړدی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
19	شیئاً	شیئاً	دریژ کړدنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
19	المؤمنین	المؤمنین	همزه گوږد راوه به پیتی (و).
20	ءامنوا	ءامنوا	سى به دهلی هیه.
23	خیراً	خیراً	به لاواز کړدی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
23	ولؤ أسمعهم	ولؤ أسمعهم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
24	ءامنوا	ءامنوا	سى به دهلی هیه.
24	دعاکم	دعاکم	که مکړدنه وهی تیډا نیه، چونکه واویه.
25	ظَلَمُوا	ظَلَمُوا	به قه له وکړدی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
26	إِذْ أَنْتُمْ ؛ الْأَرْضِ	إِذْ أَنْتُمْ ؛ الْأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
26	فاواکم	فاواکم	سی به ده ل ی هیه، وه به کردنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
27	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هیه.
29	ءامنوا ؛ سیناتکم	ءامنوا ؛ سیناتکم	سی به ده لی هیه.
30	خیر	خیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
31	تتلی	تتلی	به کردنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
31	عليهم ءاياتنا	عليهم ءاياتنا	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکردنه وه ی شهش جووله، وه سی به ده لی هیه.
31	أساطير	أساطير	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
31	الأولين	الأولين	گواستنې وه ی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
32	السماء أو	السماء یو	به گوړینې هه مزه گوړینې پیټی (ی) ی فته دار ده خویندریته وه.
32	أو اتنا	أو یتنا	له باری نه وه ستاندا: هه مزه به پیټی (ی) ده گوړدریت له سهره تادا وه که فص.
32	بعذاب أليم	بعذاب أليم	گواستنې وه ی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
33	يستغفرون	يستغفرون	به لاواز کردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
34	لهم ألا	لهم ألا	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکردنه وه ی شهش جووله.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده پش	پوونکړدنه وه
34	إِنَّ أَوْلِيَاءَهُ	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
35	صَلَاتِهِمْ	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
37	الْخَاسِرُونَ	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
38	الْأُولَى	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
39	بَصِيرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
40	مَوْلَاكُمْ ؛ الْمَوْلَى	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
40	النَّصِيرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
41	شيء (معاً)	شيء (معاً)	دریژکړدنه وهی لیږی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
41	القربى والیتامى	القربى والیتامى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
41	کنتم ءامنتم	کنتم ءامنتم	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شهش جووله، وهسی به دهلی هه یه.
41	التقى	التقى	له بارى وه ستاندا: به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
41	قدیر إذ	قدیر إذ	له بارى نه وه ستاندا: به لاواز کړدنې پیټی (ر) ده خویندریته وه، وه گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
42	إذ أنتم ؛ علم إذ	إذ أنتم ؛ علم إذ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
42	الدنيا ؛ القصوى ؛ ويحيى	الدنيا ؛ القصوى ؛ ويحيى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
42	حي	حي	به دوو پیټی (ی) ده خویندریته وه یه که میان که سره دوو میان فه تحه دار.
43	ولو أراهم	ولو أراهم	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوۍ، وه به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، له وشه ی (أراهم) دوو خویندنه وه بو پیټی (ر) نیه ته نها لیږه نه بیټ، واته له بارى کړدنه وه پیټی (ر) قه له وده کړیت وله بارى که مکړدنه وه (التقلیل) به لاواز ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وهږش	روونکړدنه وه
43	کثیراً	کثیراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
43	الأمر	الأمر	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
44	یریکموهم إذ	یریکموهم إذ	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.
44	الأمر	الأمر	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
45	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلی هیه.
45	کثیراً	کثیراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
46	اصبروا	اصبروا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
47	دیارهم	دیارهم	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
48	منکم إني	منکم إني	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.
48	إني~ أرى ؛ أتي أخاف	إني~ أرى ؛ أتي أخاف	فته دارکردنی پیتی (ی) ی دانه پال له هر دوو کیان.
48	أرى	أرى	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
50	ترى	ترى	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
50	يتوفى	يتوفى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
51	قدمت أيدكم	قدمت أيدكم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوښکړنه وه
51	بظَّالَم	بظَّالَم	به قهله وکړدنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
52	ءال ؛ بآیات	ءال ؛ بآیات	سی به دهلی هیه.
52	بذنوبهمْ اِنْ	بذنوبهمْ ~ اِنْ	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
53	مغيراً ؛ يغيروا	مغيراً ؛ يغيروا	به لاوازکړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
53	نعمه اَنعمها	نعمه اَنعمها	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
54	ءال (معاً) ؛ بآیات	ءال (معاً) ؛ بآیات	سی به دهلی هیه.
55	يؤمنون	يؤمنون	گوړپینی همزه به پیتی (و).
58	فانبذ اِليهم ؛ سواءِ اِنْ	فانبذ اِليهم ؛ سواءِ اِنْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
59	يَحْسِبَن	تَحْسِبَن	به پیتی (ت) ده خویندریته وه له بری پیتی (ی) له گهل که سره دارکړدنی پیتی (س).
60	وءاخرين	وءاخرين	سی به دهلی هیه.
60	شيء	شيء	دريژکړدنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
60	تُظْلَمُون	تُظْلَمُون	به قهله وکړدنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
62	وبالمؤمنين	وبالمؤمنين	همزه گوړدراوه به پیتی (و).
63	لَوْ اَنفَقْتُ ؛ الأرض	لَوْ اَنفَقْتُ ؛ الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
63	بينهمْ اِنَّه	بينهمْ اِنَّه	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوهونکړدنه وه
64	النبيُّ	النبيُّ	به هه مزه و دريژکړدنه وهی پيويستی لکاو ده خویندريته وه.
64	المؤمنين	المؤمنين	هه مزه گوړدراوه به پييتي (و).
65	النبيُّ	النبيُّ	به هه مزه و دريژکړدنه وهی پيويستی لکاو ده خویندريته وه.
65	المؤمنين	المؤمنين	هه مزه گوړدراوه به پييتي (و).
65	عَشْرُونَ صَابِرُونَ	عَشْرُونَ صَابِرُونَ	به لاوازکړدنی پييتي (ر) ده خویندريته وه له هه ردوکیان.
65	يكن منكم مئة	تكن منكم مئة	به پييتي (ت) ده خویندريته وه له بری پييتي (ی).
66	أَلَّن	أَلَّن	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وه سی به دهل ی هه یه، نه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پيکړد سی به دهل ی هه یه، وه نه گهر به پييتي (ل) دهستی پيکړد دريژکړدنه وهی دوو جووله ی بؤ هه یه.
66	ضَعْفًا	ضَعْفًا	به ضه ممه دارکړدنی پييتي (ض) ده خویندريته وه.
66	يكن منكم مئة	تكن منكم مئة	به پييتي (ت) ده خویندريته وه له بری پييتي (ی).
66	صَابِرَة	صَابِرَة	به لاوازکړدنی پييتي (ر) ده خویندريته وه.
66	منكم ألف	منكم ألف	لکاندنې پييتي (م) ی کو به پييتي (و) ی گوتراو و دريژکړدنه وهی شهش جووله.
67	لنبيِّ	لنبيِّ	به هه مزه و دريژکړدنه وهی پيويستی لکاو ده خویندريته وه.
67	لنبيِّ أَنْ	لنبيِّ أَنْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوښکړدنه وه
67	أسرى	أسرى	ته نه ا به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکړدنې پيټې (ر) ده خویندریټه وه.
67	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
67	الدنيا	الدنيا	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.
67	الآخرة	الآخرة	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وه سی به دهل ی هیه، نه گهر به همزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هیه، وه نه گهر به پيټې (ل) دهستی پیکرد نه وه دريژکړدنه وهی دوو جوولهی بؤ هیه، لاوازکړدنې پيټې (ر) ده رده که ویت.
68	أخذتم	أخذتم	به ټيکه ه لکيشانی پيټې (ذ) له پيټې (ت) ده خویندریټه وه.
70	النبی	النبی	به همزه و دريژکړدنه وهی پيوستی لکاو ده خویندریټه وه.
70	الأسرى	الأسرى	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وه ته نه ا به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.
70	خيراً (معاً)	خيراً (معاً)	به لاوازکړدنې پيټې (ر) ده خویندریټه وه.
70	يؤتكم	يؤتكم	همزه گوږدراوه به پيټې (و).
71	حكيمٌ إن	حكيمٌ إن	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
72	ءامنوا (معاً) ؛ ءاووا	ءامنوا (معاً) ؛ ءاووا	سی به دهل ی هیه.

نماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوهنکړدنه وه
72	بعضهم أولیاء	بعضهم ~ أولیاء	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
72	یهاجروا (معاً) ؛ بصیر	یهاجروا (معاً) ؛ بصیر	له باری وهستان و نه وهستاندا: به لاوازکړدنې پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
72	شيء	شيء	دريژکړدنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
73	بعضهم أولیاء	بعضهم ~ أولیاء	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
73	بعض إلا ؛ الأرض	بعض إلا ؛ الأرض	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
73	کبير	کبير	له باری نه وهستاندا: به لاوازکړدنې پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
74	ءامنوا ؛ ءاوا	ءامنوا ؛ ءاوا	سی به دهلی هیه.
74	المؤمنون	المؤمنون	همزه گوږدراوه به پیټی (و).
74	مغفرة	مغفرة	به لاوازکړدنې پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
75	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلی هیه.
75	الأرحام	الأرحام	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
75	بعضهم أولی	بعضهم ~ أولی	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله، وشه ی (أولی) به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.
75	شيء	شيء	دريژکړدنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
-----------------	-----------------------------------	------------------	--------------

(9) سوره تی تهوبه

2	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
2	غیر	غیر	له باری وهستان و نه وهستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
2	الكفرین	الكفرین	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
3	الأكبر ؛ بعدابِ أليمِ إلا	الأكبر ؛ بعدابِ أليمِ إلا	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
3	خيرٌ، غیر	خيرٌ، غیر	له باری نه وهستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
4	شيئاً	شيئاً	دریژکردنه وهی لیبن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
4	يظاهروا	يظاهروا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
4	عليكمُ أحداً ؛ عهدهمُ~ إلى مدتهمُ~ إن	عليكمُ أحداً ؛ عهدهمُ~ إلى مدتهمُ~ إن	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو و دریژکردنه وهی شهش جووله.
5	الأشهر	الأشهر	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
5	الصلاة	الصلاة	به قهله وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
5	وءاتوا	وءاتوا	سی به دهلی هیه.
5	سبيلهمُ~ إن	سبيلهمُ~ إن	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو و دریژکردنه وهی شهش جووله.
6	وإن أحدٌ	وإن أحدٌ	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.

ژماره نایه	گیږانه وهی وه پش عاصمی کوفی	پوونکر د نه وه
6	مأمنه	مامنه
7	لهم إن	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
8	فيكم إلا	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
8	وتأبى	هه مزه گوږدراوه به ئه لیف، وده کردنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.
9	بآيات	سی به ده لی هیه.
10	مؤمن إلا	هه مزه به پیټی (و) گوږدراوه، و ده گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
11	الصلاة	به قهله وکردنې پیټی (ل) ده خویندریټه وه.
11	وءاتوا	سی به ده لی هیه.
11	الآيات	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی، وده سی به ده لی ی هیه، نه گهر به هه مزه ی لکاو ده سستی پیکرد سی به ده لی هیه، و نه گهر به پیټی (ل) ده سستی پیکرد دريژکردنه وهی دوو جووله ی بو هیه.
12	أئمة	به ئاسانکردنې هه مزه ی دوو هم ده خویندریټه وه.
13	بإخراج	به لاواکردنې پیټی (ر) ده خویندریټه وه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
13	بدءوكمْ اِنْ	بدءوكمْ اِنْ	سی به دهل ی هه یه، وه لکاندنی پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شه ش جووله.
13	مرّة اَتْخَشَوْهُمْ	مرّة اَتْخَشَوْهُمْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
13	مُؤْمِنِينَ	مومنین	هه مزه گوړدراوه به پیټی (و).
14	مُؤْمِنِينَ	مومنین	هه مزه گوړدراوه به پیټی (و).
15	حَكِيمٌ اُمّ	حکیم اُم	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
16	حَسِبْتُمْ اَنْ	حسبتُمْ اَنْ	لکاندنی پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شه ش جووله.
16	الْمُؤْمِنِينَ	المومنین	هه مزه گوړدراوه به پیټی (و).
16	خَبِيرٌ	خبیر	له باری نه وده ستاندا: به لاوازکړدنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
17	حَبَطَتْ اَعْمَالَهُمْ	حبطتْ اَعْمَالَهُمْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
17	النَّارِ	النار	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکړدنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
18	مَنْ اَمِنَ ؛ الْاٰخِرِ	مَنْ اَمِنَ ؛ الْاٰخِرِ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهل ی هه یه، نه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پیکرد له وشه ی (الآخر) سی به دهل ی هه یه، وه نه گهر به پیټی (ل) دهستی پیکرد نه وه دریژکړدنه وهی دوو جووله ی بو هه یه.
18	الصَّلَاةِ	الصَّلَاةِ	به قه له وکړدنی پیټی (ل) ده خویندریټه وه.

نمبره نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
18	وءاتی	وءاتی	سی به دهل ی هه یه، وه به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
18	فعسی	فعسی	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
19	کمن ءامن ؛ الآخر	کمن - امن ؛ الآخر	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهل ی هه یه، نه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پیکرد له وشه ی (الآخر) سی به دهل ی هه یه، وه نه گهر به پییتی (ل) دهستی پیکرد نه وه دریژکړدنه وهی دوو جووله ی بو هه یه.
20	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهل ی هه یه.
20	أنفسهم أعظم	أنفسهم ~ أعظم	لکاندن ی پییتی (م) ی کو به پییتی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شه ش جووله.
21	ییشُرهم	ییشُرهم	به لاوازکړدن ی پییتی (ر) ده خویندریته وه.
22	أبدًا إن	أبدًا إن	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
23	ءامنوا ؛ ءاباءکم	ءامنوا ؛ ءاباءکم	سی به دهل ی هه یه.
23	واخوانکم أولیاء	واخوانکم ~ أولیاء	لکاندن ی پییتی (م) ی کو به پییتی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شه ش جووله.
23	أولیاء إن	أولیاء أن	به ناسانکړدن ی هه مزه ی دوو هم ده خویندریته وه.

ژباړه نايه	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	روونکړدنه وه
23	الْإِيمَان	الْإِيمَان	گواستنې دهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ، وه سې به دهل ی هه یه، نه گهر به هه مزه ی لکاو ده سستی پیکرد سې به دهل ی هه یه، نه گهر به پیتی (ل) ده سستی پیکرد نه وه دريژکړدنه وهی دوو جوولهی بؤ هه یه.
24	قُلْ إِنْ	قُلْ إِنْ	گواستنې دهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
24	ءَابَاؤُكُمْ	ءَابَاؤُكُمْ	سې به دهل ی هه یه.
24	وعشیرتکم	وعشیرتکم	به لاوازکړدنې پیتی (ر) ده خویندریتته وه.
24	يَأَيُّ	يَأَيُّ	هه مزه گوږدراوه به نه لیلیف.
25	كثيرة	كثيرة	به لاوازکړدنې پیتی (ر) ده خویندریتته وه.
25	حَنِينٍ إِذْ أَعْجَبَتْكُمْ ؛ الْأَرْضِ	حَنِينٍ إِذْ أَعْجَبَتْكُمْ ؛ الْأَرْضِ	گواستنې دهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
25	شِينًا	شِينًا	دريژکړدنه وهی لیبی ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
26	المؤمنين	المؤمنين	هه مزه گوږدراوه به پیتی (و).
26	الْكٰفِرِينَ	الْكٰفِرِينَ	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریتته وه.
28	ءَامَنُوا	ءَامَنُوا	سې به دهل ی هه یه.
28	شَاءَ إِنْ	شَاءَ إِنْ	به ئاسانکړدنې هه مزه ی دوو هم ده خویندریتته وه.
29	يُؤْمِنُونَ	يُؤْمِنُونَ	گوږپنی هه مزه به پیتی (و).

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	روونکړدنه وه
29	الآخر	الآخر	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زهننه ی پېش خو ی که پیتی لامه، وهسی به دهل ی هیه، نه گهر به همزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هیه، وه نه گهر به پیتی (ل) دهستی پیکرد نه وه دريژکړدنه وهی دوو جوولهی بؤ هیه.
29	أوتوا	أوتوا	سی به دهل ی هیه.
29	صاغرون	صاغرون	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
30	عزير	عزير	به ضمه مهي پیتی (ر) و لاوازکردنی بی ته نوین ده خویندريته وه.
30	النصارى	النصارى	له باری وده ستان له سه ری ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه، له گهل لاوازکردنی پیتی (ر) به هو ی که مکړدنه وه.
30	يضاهئون	يضاهئون	به لا بردنی همزه و ضمه مهي پیتی (ه) ده خویندريته وه.
30	أنى	أنى	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
30	يؤفكون	يؤفكون	همزه گوږدراوه به پیتی (و).
31	ورهبانهم أرباباً	ورهبانهم أرباباً	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شه ش جووله.
31	أمرؤا	أمرؤا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
32	يطفئوا	يطفئوا	سی به دهل ی هیه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
32	ویایی	ویایی	همزه گوږدراوه به ئلیف، له باری وستاندا: به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
32	الکافرون	الکافرون	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
33	بالهدی	بالهدی	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
33	لیظهره	لیظهره	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
34	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هیه.
34	کثیراً	کثیراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
34	الاحبار	الاحبار	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وده نه به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
34	لیاکلون	لیاکلون	همزه گوږدراوه به ئلیف.
34	بعذاب الیم	بعذاب الیم	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
35	یحمی ؛ فتکوی	یحمی ؛ فتکوی	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
35	نار	نار	ته نه به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
36	اثنا	اثنا	که مکړدنه وهی بو نیه، چونکه ئلیف بو دووان به کارهاتوه.
36	الأرض	الأرض	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
37	النسيء	النسي	همزه ده گوږدریت به پیتی (ی) و تیکه له کیښانی بو ده کړیت له پیتی (ی) ی پیښ خو، له ده بریندا ده پیته پیتی (ی) ی شه دده دار.
37	يُضِل	يَضِل	به فته دارکردنی پیتی (ی) و که سره دارکردنی پیتی (ص) ده خویندریتته وه.
37	ليواطنوا	ليواطنوا	سی به دده لی هیه.
37	سوءُ أَعْمَاهُم	سوءُ وَعْمَاهُم	همزه ی دوو هم گوږدراوه به پیتی (و) ی فته دار.
37	الكافرين	الكافرين	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریتته وه.
38	ءامنوا	ءامنوا	سی به دده لی هیه.
38	لَكُمْ إِذَا ؛ اِثَاقْلَتُمْ إِلَى	لَكُمْ~ إِذَا ؛ اِثَاقْلَتُمْ~ إِلَى	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریزکردنه وه ی شهش جووله.
38	انفروا	انفروا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریتته وه.
38	الْأَرْض ؛ قَلِيلٌ إِلَّا	الْأَرْض ؛ قَلِيلٌ إِلَّا	گواستننه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیښ خو.
38	الدنيا (معاً)	الدنيا (معاً)	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریتته وه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
38	الْآخِرَةَ (معاً)	الْآخِرَةَ (معاً)	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی، وه سی به دهل ی هه یه، نه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هه یه، وه نه گهر به پیتی (ل) دهستی پیکرد نه وه دريژکړدنه وهی دوو جووله ی بؤ هه یه، لاوازکردنی پیتی (ر) دهرده که ویت.
39	تَنْفِرُوا ؛ غَيْرَكُمْ	تَنْفِرُوا ؛ غَيْرَكُمْ	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
39	عَذَاباً أَلِيماً ؛ قَدِيرٌ إِلَّا	عَذَاباً أَلِيماً ؛ قَدِيرٌ إِلَّا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
39	شَيْئاً ؛ شَيْءٍ	شَيْئاً ؛ شَيْءٍ	دريژکړدنه وهی لیب ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
40	إِذْ أَخْرَجَهُ ؛ تَحْزُنٌ إِنْ	إِذْ أَخْرَجَهُ ؛ تَحْزُنٌ إِنْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
40	الْغَارِ	الْغَارِ	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
40	السُّفْلَى ؛ الْعُلَى	السُّفْلَى ؛ الْعُلَى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
41	انْفِرُوا ؛ خَيْرٌ	انْفِرُوا ؛ خَيْرٌ	له باری وهستان و نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
41	لَكُمْ إِنْ	لَكُمْ وَ إِنْ	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
43	عفا	عفا	که مکړدنه وهی تیدا نیه، چونکه واو یه.
44	يَسْتَأْذِنُكَ	يَسْتَأْذِنُكَ	هه مزه گوپردراوه به نه لیف.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
44	یومنون	یومنون	گوړینی همزه به پیتی (و).
44	الآخر	الآخر	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی که پیتی لامه، وهسی به دهل ی هیه، نه گهر به همزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هیه، وه نه گهر به پیتی (ل) دهستی پیکرد نه وه دريژکردنه وهی دوو جوولهی بؤ هیه.
45	یستادنک	یستادنک	همزه گوړدراوه به نه لیف.
45	یومنون	یومنون	گوړینی همزه به پیتی (و).
45	الآخر	الآخر	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی که پیتی لامه، وهسی به دهل ی هیه، نه گهر به همزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هیه، وه نه گهر به پیتی (ل) دهستی پیکرد نه وه دريژکردنه وهی دوو جوولهی بؤ هیه.
46	ولو ارادوا	ولو ارادوا	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
47	زادوکم إلا	زادوکم إلا	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دريژکردنه وهی شهش جووله.
48	الأمور	الأمور	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
49	يقولُ اذن	يقولُ وذن	له باری نه وده ستاندا: همزه ی سهره تا گوړدراوه به پیتی (و) به لام به دهستی پیکردن به و ده که ده فصه وه به دهل ته نها به دوو جووله ده خویندريته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړنه وه
49	بالکفرین	بالکفرین	تهنها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
50	قَدْ أَخَذْنَا	قَدْ أَخَذْنَا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
51	مولانا	مولانا	به کړنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
51	المؤمنون	المؤمنون	هه مزه گوږدراوه به پیتی (و).
52	إحدى	إحدى	له باری وستاندا: به کړنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
52	بكم أن	بكم و~ أن	لکاندنې پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گو تراو دريژ کړنه وهی شهش جووله.
53	قُلْ أَنْفِقُوا طَوْعاً أَوْ	قُلْ أَنْفِقُوا طَوْعاً أَوْ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
53	منكم إنكم	منكم و~ إنكم	لکاندنې پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گو تراو دريژ کړنه وهی شهش جووله.
54	منعهم أن ؛ نفقاهم إلا	منعهم و~ أن ؛ نفقاهم و~ إلا	لکاندنې پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گو تراو دريژ کړنه وهی شهش جووله.
54	يأتون	يأتون	هه مزه گوږدراوه به ئه ليف.
54	الصَّلَاة	الصَّلَاة	به قه له وکړدنې پیتی (ل) ده خویندریته وه.
54	كسالى	كسالى	به کړنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
55	أولادهم إنما	أولادهم و~ إنما	لکاندنې پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گو تراو دريژ کړنه وهی شهش جووله.

نمونه	گېرانه وده وده پېش	پوونکر دنده وده
55	الدنيا	به کردنه وده که مکړدنه وده (التقليل) ده خویندريته وده.
55	کافرون	به لاوا کردنى پيټى (ر) ده خویندريته وده.
57	ملجناً أو مغاراتٍ أو ؛ لولوا إليه	گواستننه وده جوولهى همزه بؤ زه ننهى پيش خوى.
58	فإن أعطوا	گواستننه وده جوولهى همزه بؤ زه ننهى پيش خوى.
59	ولو أنهم	گواستننه وده جوولهى همزه بؤ زه ننهى پيش خوى.
59	ءاتاهم	سى به دهل ى هيه، وده به کردنه وده که مکړدنه وده (التقليل) ده خویندريته وده.
59	سيوتينا	همزه گوږدراوه به پيټى (و).
60	والمؤلفة	همزه به پيټى (و) ى فته دار گوږدراوه.
61	يؤذون(معاً) ؛ يؤمن(معاً) ؛ للمؤمنين	همزه گوږدراوه به پيټى (و).
61	النبي	به همزه له گهل دريژ کردنه وده پيوست (لازم) ده خویندريته وده.
61	أذن(معاً)	به زه ننه دار کردنى پيټى (ذ) ده خویندريته وده.
61	قل أذن	گواستننه وده جوولهى همزه بؤ زه ننهى پيش خوى.
61	ءامنوا	سى به دهل ى هيه.
61	عذاب أليم	گواستننه وده جوولهى همزه بؤ زه ننهى پيش خوى.
62	مؤمنين	همزه گوږدراوه به پيټى (و).

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
64	استهزوا	استهزوا	له باری وده ستاندا: سی به دهل ی هه یه، به لام له باری نه وده ستاندا: نه لکاو ده بیټ.
65	قلْ اَبَالله	قلْ اَبَالله	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
65	وءایاته ؛ تستهزون	وءایاته ؛ تستهزون	سی به دهل ی هه یه.
66	تعذرُوا	تعذرُوا	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
66	إِيْمَانُكُمْ اِنْ	إِيْمَانُكُمْ اِنْ	سی به دهل ی هه یه، لکاندن ی پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو، له گهل دریژکردنه وهی شهش جووله.
66	نَعْفُ	يُغْفَ	به ضه ممه دارکردنی پیټی (ی) له بری پیټی (ن) و فه ته ی پیټی (ف) ده خویندریټه وه.
66	تُعَذِّبُ	تُعَذِّبُ	به پیټی (ت) له بری پیټی (ن) و فه ته دارکردنی پیټی (ذ) له گهل مانه وهی شه دده.
66	طَائِفَةٌ	طَائِفَةٌ	به ته نوینی ضه ممه ده خویندریټه وه.
67	يَأْمُرُونَ	يَأْمُرُونَ	هه مزه گوپردراوه به ئه لیف.
67	فَنَسِيهِمْ اِنْ	فَنَسِيهِمْ اِنْ	لکاندن ی پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دریژکردنه وهی شهش جووله.
69	حَبَطَتْ اَعْمَالُهُمْ	حَبَطَتْ اَعْمَالُهُمْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
69	الدنيا	الدنيا	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
69	وَالْآخِرَةُ	وَالْآخِرَةُ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی که پیتی لامه، له گهل لاواز کړدی پیتی (ر) وه سی به ده لی هه یه.
69	الْخَاسِرُونَ	الْخَاسِرُونَ	به لاواز کړدی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
70	يَا تَقَم	يَا تَقَم	هه مزه گوږدراوه به نه لیلیف.
70	وَالْمُتَفَكِّات	وَالْمُتَفَكِّات	هه مزه گوږدراوه به پیتی (و).
71	الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ ؛ وَيُؤْتُونَ	المؤمنون والمؤمنات ؛ ويوتون	هه مزه گوږدراوه به پیتی (و).
71	بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ	بَعْضُهُمْ ~ أَوْلِيَاءُ	لکاندی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراو دريژ کړدنه وهی شهش جووله.
71	يَا مَرُونَ	يَا مَرُونَ	هه مزه گوږدراوه به نه لیلیف.
71	الصَّلَاةُ	الصَّلَاةُ	به قله وکړدی پیتی (ل) ده خویندريته وه.
72	الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ	المؤمنين والمؤمنات	هه مزه گوږدراوه به پیتی (و).
72	الْأَنْهَارِ	الْأَنْهَارِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
73	النَّبِيِّ	النَّبِيِّ	به هه مزه و دريژ کړدنه وهی پيوستی لکاو ده خویندريته وه.
73	وَمَا وَاهِم	وَمَا وَاهِم	به کړدنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه. هه مزه ش ناگوږدريته چونکه جيا کراوته وه.
73	وَبَيْسَ	وَبَيْسَ	به گوږیڼی هه مزه به پیتی (ی) ده خویندريته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
74	أَنْ أَغْنَاهُمْ	أَنْ أَغْنَاهُمْ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوی، و شهی (أغناهم) به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
74	خیراً	خیراً	به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
74	عذاباً أَلِيم	عذاباً أَلِيم	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوی.
74	الدنيا	الدنيا	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
74	وَالْآخِرَةِ	وَالْآخِرَةِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوی که پیتی لاهه، له گهل لاواز کردنی پیتی (ر) وه سی به ده لی هه یه.
74	الأَرْض	الأَرْض	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوی.
75	لئن آتانا	لئن - آتانا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوی، وه سی به ده لی ی هه یه، له گهل که مکړدنه وه (التقلیل) به یه که له خویندنه وه کان.
76	آتاهم	آتاهم	سی به ده لی هه یه، وه به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
77	قلوبهم إلى	قلوبهم إلى	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دريژکردنه وهی شهش جووله.
78	سرهم	سرهم	به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
78	ونجواهم	ونجواهم	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
79	المؤمنین	المؤمنین	همزه گوږدراوه به پیتی (و).
79	سخر	سخر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
79	عذاب آلیم	عذاب آلیم	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
80	لهم أو ؛ لهم إن	لهم أو ؛ لهم إن	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شمش جووله.
80	یغفر	یغفر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
81	تنفروا	تنفروا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
82	کثیراً	کثیراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
83	فاستأذنوك	فاستأذنوك	همزه گوږدراوه به ئلیف.
83	معي عدواً	معي عدواً	به زه ننه ی پیتی (ی) ی دانه پال.
83	عدواً إنکم	عدواً إنکم	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
85	وأولادهم إنما	وأولادهم إنما	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شمش جووله.
85	الدنيا	الدنيا	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
85	کافرون	کافرون	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
86	سورة أن ءامنوا	سورة أن ءامنوا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به ده لی هه یه.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
86	استأذنك	استاذنك	همزه گوږدراوه به نه لیف.
88	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هیه.
88	الخيرات	الخيرات	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
89	الأثمار	الأثمار	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
90	المعذرون	المعذرون	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
90	الأعراب ؛ عذاب آلیم	الأعراب ؛ عذاب آلیم	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
90	ليؤذن	ليؤذن	همزه گوږدراوه به پیتی (و).
91	المرضى	المرضى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
91	حرج إذا	حرج إذا	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
92	حزناً ألا	حزناً ألا	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پښ	پوهونکړدنه وه
93	یستأذنونک	یستأذنونک	همزه گوږدراوه به ئه لیف .
93	وهم أغياء	وهم أغياء	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله .
94	إليكم إذا رجعت إليهم	إليكم إذا رجعت إليهم	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله .
94	يعتذرون ؛ تعتذروا	يعتذرون ؛ تعتذروا	به لاوازکړدنې پیټی (ر) ده خویندريټه وه .
94	نؤمن	نؤمن	همزه گوږدراوه به پیټی (و) .
94	من أخباركم	من أخباركم	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی ، وه به کړدنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه له وشه ی (أخباركم) .
94	وسیری	وسیری	له باری وده ستان له سه ری ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه . له گهل لاوازکړدنې پیټی (ر) به هو ی که مکړدنه وه .
95	لکم إذا انقلبتم إليهم ؛ عنهم إنهم	لکم إذا انقلبتم إليهم ؛ عنهم إنهم	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله .
95	وماؤاهم	وماؤاهم	به کړدنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه .
96	يرضى	يرضى	به کړدنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه .
97	الأعراب	الأعراب	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی .
98	الأعراب	الأعراب	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی .

ژماره ی نایه ت	گیږانه وهی ده پش	پوونکر د نه وه
98	الدوائر ؛ دائرة	له باری وده ستان و نه وده ستاندا: به لاوازکردنی پییتی (ر) ده خویندریته وه.
98	السوء	دریژکردنه وهی لیین ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
99	الأعراب	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
99	یومن	هه مزه گوړدراوه به پییتی (و).
99	الآخر	به گواستنه وهی جووله ی هه مزه و سی به دهل ی هه یه، نه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هه یه، وه نه گهر به پییتی (ل) دهستی پیکرد نه وه دریژکردنه وهی دوو جووله ی بو هه یه.
99	وصلوات	به قه له وکردنی پییتی (ل) ده خویندریته وه.
99	قرية	به ضه ممه ی پییتی (ر) ده خویندریته وه.
100	الأولون ؛ والأنصار ؛ الأتخار	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی، وشه ی (الأنصار) به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، ولاوازکردنی پییتی (ر) له باری وده ستاندا له وشه ی (الأنصار).
101	الأعراب ؛ من أهل	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
102	وآخرون ؛ وآخر	سی به دهل ی هه یه.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوښکړنه وه
102	عسی	عسی	له باری وده ستاندا: به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
102	عليهم إن	عليهم و~ إن	لکاندنې پیټی (م) ی کؤ به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وه ی شهش جووله.
103	من أمواهم ؛ عليهم ألم	من أمواهم ؛ عليهم ألم	گواستنه وه ی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
103	تطهرهم	تطهرهم	به لاوازکړدنې پیټی (ر) ده خویندریته وه.
103	عليهم إن	عليهم و~ إن	لکاندنې پیټی (م) ی کؤ به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وه ی شهش جووله.
103	صَلَاتِكَ	صَلَاتِكَ	به کؤ، واته به پیټی (و) ی فته دار پیښ نه لیف، له گهل که سره دارکړدنې پیټی (ت) و قه له وکړدنې پیټی (ل).
104	وياخذ	وياخذ	همزه گوړدراوه به نه لیف.
105	فسیری	فسیری	له باری وده ستان له سهری ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، له گهل لاوازکړدنې پیټی (ر) به هو ی که مکړدنه وه.
105	والمؤمنون	والمؤمنون	همزه گوړدراوه به پیټی (و).
106	وعاخرن	وعاخرن	سی به ده لی هیه.
107	والذين	والذين	ده خویندریته وه به بی پیټی (و).
107	ضاراً	ضاراً	(جیاکراوته وه) پیټی (ر) قه له و ده کړیت به هو ی دوو باره بونه وه ی.
107	المؤمنين	المؤمنين	همزه گوړدراوه به پیټی (و).
107	وارصاداً	وارصاداً	قه له وکړدنې پیټی (ر) چونکه پیټی به رز (نیستی عیلا) ی له دوا هاتو وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
107	إِنْ أَرَدْنَا	إِنْ أَرَدْنَا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
107	الْحَسَنُ	الْحَسَنُ	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
108	لِمَسْجِدٍ أُسَسَ ؛ مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ أَحَقَّ	لِمَسْجِدٍ أُسَسَ ؛ مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ أَحَقَّ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
108	التَّقْوَى	التَّقْوَى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
109	أُسَسَ (مَعًا)	أُسَسَ	ضه ممه ی همزه و که سره ی پیتی (س) له هه رد و وکیان.
109	أَفَمَنْ أُسَسَ ؛ خَيْرٌ أَمْ مَنْ أُسَسَ	أَفَمَنْ أُسَسَ ؛ خَيْرٌ أَمْ مَنْ أُسَسَ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
109	بَنِيَانَهُ (مَعًا)	بَنِيَانَهُ (مَعًا)	به ضه ممه ی پیتی (ن) ده خویندریته وه.
109	تَقْوَى	تَقْوَى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
109	خَيْرٌ	خَيْرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
109	شَفَا	شَفَا	که مکړدنه وهی تیدا نیه، چونکه واوړیه.
109	هَارٍ ؛ نَارٍ	هَارٍ ؛ نَارٍ	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
110	قُلُوبَهُمْ إِلَّا	قُلُوبَهُمْ إِلَّا	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژ کردنه وهی شه ش جووله.
110	تَقَطَّعَ	تَقَطَّعَ	به ضه ممه ی پیتی (ت) ده خویندریته وه.
110	حَكِيمٌ إِنْ	حَكِيمٌ إِنْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.

ژماره نايه	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	روونکړدنه وه
111	اشتری ؛ التوراة	اشتری ؛ التوراة	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
111	المؤمنين	المؤمنين	همزه گوږدراوه به پیتی (و).
111	والإنجيل ؛ ومن أوفى	والإنجيل ؛ ومن أوفى	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
111	والقرءان	والقرءان	(جیاکراوته وه) ته نها دریژکړدنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پیشدا هاتوه.
111	أوفى	أوفى	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
111	فاستبشروا	فاستبشروا	به لاوازکړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
112	الأمرون	الأمرون	به گواستننه وهی جووله ی همزه و سی به دهل ی هیه، نه گهر به همزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هیه، وه نه گهر به پیتی (ل) دهستی پیکرد نه وه دریژکړدنه وهی دوو جووله ی بو هیه، لاوازکړدنی پیتی (ر) دهرده که ویت.
112	المؤمنين	المؤمنين	همزه گوږدراوه به پیتی (و).
113	للنبي	للنبي	به همزه و دریژکړدنه وهی پیویستی لکاو ده خویندریته وه.
113	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهل ی هیه.
113	يستغفروا	يستغفروا	به لاوازکړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
113	قربى	قربى	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
113	لَهُمْ أَهْمُ أَصْحَابِ	لَهُمْ وَ أَهْمُ وَ أَصْحَابِ	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شه ش جووله.
115	هَدَاهُمْ	هَدَاهُمْ	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه.
115	شَيْءٍ	شَيْءٍ	دريژکړدنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شه ش جووله.
115	عَلَيْهِمْ إِنْ	عَلَيْهِمْ إِنْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خو ی.
116	وَالْأَرْضِ	وَالْأَرْضِ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خو ی.
117	النَّبِيِّ	النَّبِيِّ	به هه مزه و دريژکړدنه وهی پیویستی لکاو ده خویندريټه وه.
117	وَالْأَنْصَارِ	وَالْأَنْصَارِ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خو ی، وه ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاواز کړدنې پیټی (ر) ده خویندريټه وه.
117	يَزِيغُ	تَزِيغُ	به پیټی (ت) ده خویندريټه وه له بری پیټی (ی).
117	عَلَيْهِمْ إِنَّهُ	عَلَيْهِمْ إِنَّهُ	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شه ش جووله.
117	رَعَوْفٌ	رَعَوْفٌ	سی به دهلې هه یه.
118	الْأَرْضِ	الْأَرْضِ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خو ی.
118	عَلَيْهِمْ أَنْفُسَهُمْ	عَلَيْهِمْ أَنْفُسَهُمْ	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شه ش جووله.
119	ءَامَنُوا	ءَامَنُوا	سی به دهلې هه یه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده پش عاصمی کوفی	پوونکر د نه وه
120	الأعراب ؛ نیلاً إلا ؛ صالحٌ إن	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
120	یطئون	سی به ده لی هیه.
121	صغيرةٌ ؛ كبيرةٌ	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
121	وادیاً إلا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
122	المؤمنون	همزه گوږدراوه به پیتی (و).
122	لینفروا ؛ لیندروا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
122	فرقة	(جیاکراوته وه) قه له وکردنی پیتی (ر) چونکه پیتی به رز (نیستی علا) له دواي هاتو وه.
122	قومهم إذا	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
123	ءامنوا	سی به ده لی هیه.
123	الکفار	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه وه لاوازکردنی پیتی (ر) دهرده که ویت.
124	إيماناً (معاً) ؛ ءامنوا	سی به ده لی هیه.
124	فزادهم إيماناً	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
124	يستبشرون	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
125	رجساً إلى	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
125	کافرون	کافرون	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
126	مَرَّةً أَوْ	مَرَّةً أَوْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
127	بعضهم إلى	بعضهم إلى	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
127	یراکم	یراکم	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
127	مِنْ أَحَدٍ	مِنْ أَحَدٍ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
128	مِنْ أَنْفُسِكُمْ	مِنْ أَنْفُسِكُمْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
128	بِالْمُؤْمِنِينَ	بِالْمُؤْمِنِينَ	همزه گوړدراوه به پیتی (و).
128	رَعُوفٌ	رَعُوفٌ	سی به دهلی هیه.

(10) سوره تی یونس

1	الر	الر	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
1	آيَاتٍ	آيَاتٍ	سی به دهلی هیه.
2	عَجَبًا أَنْ أَوْحَيْنَا ؛ أَنْ أَنْذِرَ ؛ مَبِينٌ إِنَّ	عَجَبًا أَنْ أَوْحَيْنَا ؛ أَنْ أَنْذِرَ ؛ مَبِينٌ إِنَّ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
2	مِنْهُمْ أَنْ	مِنْهُمْ أَنْ	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
2	آمَنُوا	آمَنُوا	سی به دهلی هیه.
2	الْكَافِرُونَ	الْكَافِرُونَ	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پښ	پوونکر د نه وه
2	لساخر	لسخر	به که سره دار کړنی پیتی (س) ده خویندریته وه له گهل لبردنی ئه لیف و زه ننه دار کړنی پیتی (ح). له باری نه وه ستاندا: پیتی (ر) لاواز ده کړیت.
3	والأرض ؛ الأمر ؛ شفیع إلا	والأرض ؛ الأمر ؛ شفیع إلا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
3	استوی	استوی	به کړنه وهو که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
3	یدیر	یدیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
3	تذکرون	تذکرون	به شه دده دار کړنی پیتی (ذ) ده خویندریته وه.
4	حقاً إنه ؛ عذاب آلیم	حقاً إنه ؛ عذاب آلیم	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
4	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهل هیه.
5	یفصل	نفصل	به پیتی (ن) ده خویندریته وه له بری پیتی (ی).
5	الآیات	الآیات	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهل ی هیه، نه گهر به همزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هیه، وه نه گهر به پیتی (ل) دهستی پیکرد نه وه دریژ کړنه وهی دوو جوولهی بو هیه.
6	والنهار	والنهار	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) و لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژماره نایه	گیږانه وهی وهېش عاصمی کوفی	پوونکر د نه وه
6	والأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
6	لآیات	سی به ده لی هیه.
7	الدنيا	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
7	عن آياتنا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وه سی به ده لی هی.
8	مأواهم	به کره وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه. همزه ش ناگوږدریت چونکه جیاکراوته وه.
9	ءامنوا ؛ بایماهم	سی به ده لی هیه.
9	الأخبار	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
10	دعواهم (معاً)	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
10	وءاخړ	سی به ده لی هیه، له گهل لاوازکردنی پیتی (ر) له باری نه وه ستاندا
10	دعواهم ~ أن	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شه ش جووله.
11	إليهم أجلهم	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شه ش جووله.
12	الإنسان ؛ قاعداً أو	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
12	دَعَانَا	که مکړدنه وهی تیډا نیه، چونکه واو یه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده پش عاصمی کوفی	پوونکر د نه وه
13	ولقد اهلکنا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
13	ظلموا	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
13	ليؤمنوا	گوړپنی همزه به پیتی (و).
14	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
15	تتلى ؛ يوحى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
15	عليهم آياتنا	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شش جووله، وهسی به دهلی هیه.
15	لقاءنا آت	له باری نه وده ستاندا: همزه گوړدراوه به ئلیف، به لام دهسپی کردن وه که حص. وهوی هیه دوو جووله له له بری چونکه جیاکراوته وه.
15	بقرآن	(جیاکراوته وه) ته نها دریژکردنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پیشدا هاتووه.
15	لِيْ اَنْ ؛ نَفْسِيْ اِنْ ؛ اِنِّيْ اَخَافُ	فته دارکردنی پیتی (ی) ی دانه پال له هردو وکیان.
15	اَنْ اُبَدَلْه ؛ اِنْ اَتَّبِعْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
16	أدراکم	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاواکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژماره ی نایه ت	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
17	فَمَنْ أَظْلَمَ ؛ كَذِباً أَوْ	فَمَنْ أَظْلَمَ ؛ كَذِباً أَوْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ، له گهل قه له وکردنی پیتی (ل) له وشه ی (أظلم).
17	افتري	افتري	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
17	بآياته	بآياته	سی به ده لی هه یه.
18	قُلْ أَتَنْبِئُونَ	قُلْ أَتَنْبِئُونَ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خو ی، وه سی به ده لی هه یه.
18	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خو ی.
18	وتعالى	وتعالى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
20	آية	آية	سی به ده لی هه یه.
20	فقل إنما	فقل إنما	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خو ی.
20	فانتظروا	فانتظروا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
21	مستهم إذا	مستهم إذا	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شه ش جووله.
21	آياتنا	آياتنا	سی به ده لی هه یه.
21	مكرًا إن	مكرًا إن	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خو ی.
22	يسيركم	يسيركم	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
22	أهم أحيط	أهم أحيط	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شه ش جووله.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
22	لَسْ أَجَبْتَا	لَسْ أَجَبْتَا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوی.
23	أَنْجَاهُمْ إِذَا	أَنْجَاهُمْ إِذَا	و شهی (أَنْجَاهُمْ) به کردنه وهو که مکړدنه وه (ده خویندریته وه) وه لکا ندن ی پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.
23	الْأَرْضِ	الْأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوی.
23	مَتَاعَ	مَتَاعَ	به ضمه مهی پیتی (ع) ده خویندریته وه.
23	الدنيا	الدنيا	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
24	الدنيا ؛ أتاها	الدنيا ؛ أتاها	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
24	کماءِ أَنْزَلْنَاهُ ؛ الْأَرْضِ (معاً) ؛ وَالْأَنْعَامَ ؛ لِيَلَّا أَوْ ؛ بِالْأَمْسِ	کماءِ أَنْزَلْنَاهُ ؛ الْأَرْضِ (معاً) ؛ وَالْأَنْعَامَ ؛ لِيَلَّا أَوْ ؛ بِالْأَمْسِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوی.
24	يَأْكُلُ	يَأْكُلُ	همزه گوږدراوه به ئه لیف.
24	قَادِرُونَ	قَادِرُونَ	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
24	الآيات	الآيات	به گواستنه وهی جوولهی همزه و سی به ده ل ی هیه، ئه گهر به همزه لکا و دهستی پیکرد سی به ده ل ی هیه، وه ئه گهر به پیتی (ل) دهستی پیکرد ئه وه دریژکردنه وهی دوو جوولهی بؤ هیه.
25	دارِ	دارِ	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوښکړنه وه
25	يشاء إلى	يشاء ألى ؛ يشاء ولى	دوو خویندنه وهی بؤ هه يه : ئاسانکړدنې هه مزه ی دوو هم ، یان گوړپینی به پییتی (و) ی که سره دار .
25	صراط	صراط	(جیا کراوته وه) قه له وکړدنې پییتی (ر) .
26	الحسنی	الحسنی	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه .
26	ذلة أولئك	ذلة أولئك	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی .
27	السيئات	السيئات	سی به ده لی هه يه .
27	مظلماً أولئك	مظلماً أولئك	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی .
27	النار	النار	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاوازکړدنې پییتی (ر) ده خویندریته وه .
28	مکانکم أنتم ؛ کنتم إيانا	مکانکم ~ أنتم ؛ کنتم ~ إيانا	لکاندنې پییتی (م) ی کؤ به پییتی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شه ش جووله .
29	فكفی	فكفی	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه .
29	وبینکم إن	وبینکم ~ إن	لکاندنې پییتی (م) ی کؤ به پییتی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شه ش جووله .
30	مولا هم	مولا هم	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه .
31	والأرض ؛ والأبصار ؛ الأمر ؛ فقل أ فلا	والأرض ؛ والأبصار ؛ الأمر ؛ فقل أ فلا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی .
31	يدبر	يدبر	له باری نه وه ستاندا : به لاوازکړدنې پییتی (ر) ده خویندریته وه .

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
32	فأنا	فأني	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
33	کلمت	کلمات	به کو ده خویندریته وه.
33	يؤمنون	يؤمنون	گوړپنی هه مزه به پیی (و).
34	فأنا	فأني	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
34	تؤفكون	توفكون	هه مزه گوړدراوه به پیی (و).
35	لا يَهْدِي	لا يَهْدِي	به فه ته ی پیی (ه) ده خویندریته وه.
35	أَنْ يُهْدَى	أَنْ يُهْدَى	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
36	أَكْثَرَهُمْ إِلَّا	أَكْثَرَهُمْ إِلَّا	قرا لکاندن پیی (م) ی کو به پیی (و) ی گوتراو دریژکردنه وه ی شهش جووله.
36	ظَنَّا إِلَّا	ظَنَّا إِلَّا	گواستنه وه ی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
36	شَيْئًا إِنْ	شَيْئًا إِنْ	به دریژکردنه وه ی لیب ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله ده خویندریته وه، گواستنه وه ی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
37	القرءان	القرءان	(جیاکراوته وه) ته نها دریژکردنه وه ی به دهل به دوو جووله، چونکه هه مزه زه ننه ی له پیشدا هاتووه.
37	يُفْتَرَى	يُفْتَرَى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاواکردن پیی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوهنکړنه وه
38	افتراه	افتراه	تهنډا به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
38	فأتوا	فاتوا	همزه گوږدراوه به ئه لیف.
39	يَأْتِيهِمْ تَأْوِيلُهُ	ياتيهم تاويله	همزه گوږدراوه به ئه لیف له هر دوو کیان.
40	يُؤْمِنُ (مَعًا)	یومن (معاً)	همزه گوږدراوه به پیتی (و).
41	عَمَلِكُمْ أَنْتُمْ	عملکم ~ أنتم	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
41	بريئون	بریئون	سی به ده لی هیه.
43	يَبْصُرُونَ	یبصرون	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
44	شيئاً	شیئاً	دريژکردنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
45	يَحْشُرُهُمْ	نحشرهم	به پیتی (ن) ده خویندریته وه له بری پیتی (ی).
45	النهارِ	النهار	تهنډا به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
45	خَسِرَ	خسر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
46	نَعْدَهُمْ أَوْ	نعدهم ~ أو	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
47	يُظْلَمُونَ	یظلمون	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
48	مَتَى	متی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده پش	پوونکر د نه وه
49	نفعاً إلا ؛ أمةً أجلّ إذا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
49	جاء أجْلهم	دوو خویندنه وهی بؤ هیه : ئاسانکردنی همزه ی دوو هم، یان گوپینی به ئلیف، له گهل دریژکردنه وهی دوو جووله.
49	يَسْتَأْخِرُونَ	همزه گوپردراوه به ئلیف، له گهل لاواکردنی پیی (ر).
50	قُلْ أَرَأَيْتُمْ ؛ إِنَّ أَتَاكُمْ ؛ بِيَاثَا أَوْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
50	أَرَأَيْتُمْ	دوو خویندنه وهی بؤ هیه : ئاسان خویندنه وهی همزه ی دوو هم له دوای پیی (ر) ی ان گوپینی به پیی دریژکردن، له گهل دریژکردنه وهی شهش جووله.
50	أَرَأَيْتُمْ إِنْ	لکاندن پیی (م) ی کو به پیی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.
50	أَتَاكُمْ	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
51	ءَامَنْتُمْ	سی به دلی هیه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
51	ءآلن ؛ ءألن	ءآلن ؛ ءألن ؛ ءألن	له م وشه دا وه پش جووله ی هه مزه ده گوازیته وه بو پیتی (ل) و هه مزه که ش لا ده بات، هه مزه ی لکاویش گوړینی بو پیتی دریژکړنه وه و ئاسان خویندنه وه ی بو هه یه، له باری گوړیندا دروسته دریژکړنه وه ی شه ش جووله له سهر بنچینه ی خو ی وه دروسته دریژکړنه وه ی دوو جووله بو جووله ی په یداکراو، وه سی خویندنه وه هه یه له بری گوړدراوی گواستراوه ی دوا ی پیتی (ل) له وشه ی (ءان) دریژکړنه وه ی دوو یان چوار جووله و شه ش جووله، به لام هه مو خویندنه وه کان نه نجام نادریت له گهل به دهل له گهل نه و سی خویندنه وه له هه مزه ی لکاودا به لکو هه ندی خویندنه وه دروسته هه ندی کیانی ش قه ده غه یه (بگهړیوه سهر بنچینه)
52	ظلموا	ظلموا	به قه له وکړدنی پیتی (ل) ده خویندنی ته وه.
53	ویستنبئونک ؛ ای	ویستنبئونک ؛ ای	سی به دهل ی هه یه.
53	قل ای	قل ای	گواستنه وه ی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
53	ورپی انه	ورپی انه	فه ته دارکړدنی پیتی (ی) ی دانه پال.
54	ولو آن ؛ الأرض	ولو آن ؛ الأرض	گواستنه وه ی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
54	ظَلَمْتُ ؛ يَظْلَمُونَ	ظَلَمْتُ ؛ يَظْلَمُونَ	به قه له وکړدنی پیتی (ل) ده خویندريته وه.
55	وَالْأَرْضِ	وَالْأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
57	وَهْدَى	وَهْدَى	له باری وه ستاندا: به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
57	لِلْمُؤْمِنِينَ	لِلْمُؤْمِنِينَ	همزه گوړدراوه به پیتی (و).
58	خَيْرٌ	خَيْرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
59	قُلْ أَرَأَيْتُمْ	قُلْ أَرَأَيْتُمْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
59	أَرَأَيْتُمْ	أَرَأَيْتُمْ ؛ أَرَأَيْتُمْ	دو خویندنه وهی بؤ هیه: ئاسان کړدنی همزه ی دوو هم که ده که ویتته دواي پیتی (ر) ی ان گوړینی به پیتی دريژ کړدنه وهی شهش جووله.
59	قُلْ ۚ اللَّهُ	قُلْ ۚ اللَّهُ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
59	لَكُمْ أَمْ	لَكُمْ ۚ أَمْ	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراو دريژ کړدنه وهی شهش جووله.
61	قُرْآنَ	قُرْآنَ	(جیا کراوته وه) ته نها دريژ کړدنه وهی به دهل، چونکه همزه زه ننه ی له پیشدا هاتووه.
61	عَمِلَ إِلَّا ؛ شَهِودًا إِذْ ؛ الْأَرْضِ ؛ مَبِينٍ إِلَّا	عَمِلَ إِلَّا ؛ شَهِودًا إِذْ ؛ الْأَرْضِ ؛ مَبِينٍ إِلَّا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
63	ءَامَنُوا	ءَامَنُوا	سی به دهل هیه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
64	البشری	البشری	تهنها به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاوازکړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
64	الدنيا	الدنيا	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
64	الْآخِرَة	الْآخِرَة	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وهسی به دهل ی هیه، نه گهر به همزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هیه، وه نه گهر به پیتی (ل) دهستی پیکرد نه وه دریژکړدنه وهی دوو جوولهی بؤ هیه، لاوازکړدنی پیتی (ر) ده رده که ویت.
65	يَحْزُنْكَ	يَحْزُنْكَ	به ضه ممه دارکړدنی پیتی (ی) و که سره دارکړدنی پیتی (ن) ده خویندریته وه.
65	قَوْلُهُمْ إِنْ	قَوْلُهُمْ إِنْ	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
66	الْأَرْضِ	الْأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
66	شُرَكَاءَ إِنْ	شُرَكَاءَ أَنْ	به ئاسانکړدنی همزه ی دوو هم ده خویندریته وه.
66	هُمْ إِلَّا	هُمْ إِلَّا	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
67	مَبْصَرًا إِنْ	مَبْصَرًا إِنْ	به لاوازکړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه له گهل گواستنه وهی جوولهی همزه.
67	لآيَاتٍ	لآيَاتٍ	سی به دهل ی هیه.

نمونه نایه	گېږانه وده له عاصمی کوفی	گېږانه وده له په‌پش	په‌پش و بنچینه وده
68	الأرض	الأرض	گواستنه وده جووله‌ی هه‌مزه بؤ زه‌ننه‌ی پیش خوی.
69	قل إن	قل إن	گواستنه وده جووله‌ی هه‌مزه بؤ زه‌ننه‌ی پیش خوی.
70	الدنيا	الدنيا	به‌کردنه وده که‌مکردنه وده (التقليل) ده‌خویندریته وده.
71	نوح إذ ؛ یکن أمرکم	نوح إذ ؛ یکن أمرکم	گواستنه وده جووله‌ی هه‌مزه بؤ زه‌ننه‌ی پیش خوی.
71	بآیات	بآیات	سی به‌ده‌لی هه‌یه.
71	تنظرون	تنظرون	به‌لاوازکردنی پییتی (ر) ده‌خویندریته وده.
72	من أجر إن أجري ؛ أن أكون	من أجر إن أجري ؛ أن أكون	گواستنه وده جووله‌ی هه‌مزه بؤ زه‌ننه‌ی پیش خوی.
73	بآياتنا	بآياتنا	سی به‌ده‌لی هه‌یه.
74	رسلاً إلى	رسلاً إلى	گواستنه وده جووله‌ی هه‌مزه بؤ زه‌ننه‌ی پیش خوی.
74	فجاءوهم	فجاءوهم	سی به‌ده‌لی هه‌یه.
74	ليؤمنوا	ليؤمنوا	گوپینی هه‌مزه به‌پییتی (و).
75	موسى	موسى	به‌کردنه وده که‌مکردنه وده (التقليل) ده‌خویندریته وده.
75	بآياتنا	بآياتنا	سی به‌ده‌لی هه‌یه.
76	لسحر	لسحر	له‌باری نه‌وستاندا: به‌لاوازکردنی پییتی (ر) ده‌خویندریته وده.
77	موسى	موسى	به‌کردنه وده که‌مکردنه وده (التقليل) ده‌خویندریته وده.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
77	جاءکم أسخر	جاءکم و أسخر	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) له گهل دريژکردنه وهی شهش جووله، وهله باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه له وشه ی (أسحر)
77	الساحرون	الساحرون	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
78	ءاباءنا	ءاباءنا	سی به دهلی هیه.
78	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
78	بمؤمنين	بمؤمنين	هه مزه گوپردراوه به پیتی (و).
79	فرعون ائتوني	فرعون وتوني	گوپینی هه مزه به پیتی (و) به لام له دهست پیکردن به و ده كه حه فصه و به دهل ته نها به دوو جووله ده خویندریته وه.
80	موسى	موسى	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
81	موسى	موسى	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
81	السحر	السحر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
83	ءامن	ءامن	سی به دهلی هیه.
83	لموسى	لموسى	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
83	وملايهم أن	وملايهم و أن	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
83	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
84	موسی	موسی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
84	کنتم ءامنتم	کنتم ءامنتم	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شه ش جووله، وه سی به ده لی هه یه.
86	الكفرین	الكفرین	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
87	موسی	موسی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
87	تبوءا	تبوءا	سی به ده لی هه یه.
87	بمصر	بمصر	(جیاکراوته وه) پیټی (ر) قه له وکراوه به هو ی بوونی پیټی به رزی (ئیستیعلا) له نیوان نه وو که سره.
87	الصلاة	الصلاة	به قه له وکړدنې پیټی (ل) ده خویندریته وه.
87	المؤمنین	المؤمنین	همزه گوړدراوه به پیټی (و).
88	موسی ؛ الدنيا	موسی ؛ الدنيا	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
88	ءاتیت	ءاتیت	سی به ده لی هه یه.
88	لِیْضِلُوا	لِیْضِلُوا	به فته دارکردنې پیټی (ی) ده خویندریته وه.
88	یؤمنوا	یؤمنوا	گوړپنی همزه به پیټی (و).
88	الألیم	الألیم	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
89	قد أُجِيبَ	قد أُجِيبَ	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
90	إِسْرَائِيلَ (مَعًا)	إِسْرَائِيلَ (مَعًا)	(جیاکراوته وه) پیټی (ر) قه له و ده کړیت، له گهل دريژکردنه وهی دوو جووله ی به ده ل.

ژباړه نایه	گیږانه وهی وه پش عاصمی کوفی	پوونکړدنه وه
90	ءامنت (معاً)	سی به دهلی هیه.
91	ءآلن ؛ ءآلن	حوکمه که ی له پاردو و باس کرا له نایه تی (51) دا.
92	ءایه	سی به دهلی هیه.
92	کثیراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
92	عن ءایاتنا	گواستنه وهی جووله ی همزه و سی به دهلی هیه.
93	إسرائیل	(جیاکراوته وه) پیتی (ر) قه له و ده کریت، له گهل دریژکردنه وهی دو و جووله ی به دهل.
94	یقرءون	سی به دهلی هیه.
95	بآیات	سی به دهلی هیه.
96	کلمت	به کو ده خویندریته وه.
96	یؤمنون	گوپینی همزه به پیتی (و).
97	ءایه	سی به دهلی هیه.
97	الآلیم	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
98	قریة ءامنت	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهلی هیه.
98	إیمانها ؛ ءامنوا	سی به دهلی هیه.
98	الدنیا	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
98	متعناهم إلی	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو و دریژکردنه وهی شه ش جووله.
99	لآمن	سی به دهلی هیه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
99	الأرض ؛ جميعاً أفأت	الأرض ؛ جميعاً أفأت	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
99	مؤمنین	مومنین	هه مزه گوږدراوه به پیتی (و).
100	لنفسِ أَنْ	لنفسِ أَنْ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
100	تؤمن	تومن	هه مزه گوږدراوه به پیتی (و).
101	قل انظروا	قل انظروا	پزگار بوون له گه یشتنی دوو زه ننه به ضه م.
101	والأرض	والأرض	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
101	الآيات	الآيات	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهل ی هه یه، نه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پی کرد سی به دهل ی هه یه، وه نه گهر به پیتی (ل) دهستی پی کرد نه وه دريژکردنه وهی دوو جوولهی بؤ هه یه.
101	يؤمنون	يؤمنون	گوږپینی هه مزه به پیتی (و).
102	ينتظرون ؛ فانتظروا	ينتظرون ؛ فانتظروا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
103	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهل ی هه یه.
103	نُج	نُج	به فه ته دارکردنی پیتی (ن) ی دووه م و شه دده دارکردنی پیتی (ج) ده خویندریته وه.
103	المؤمنين	المومنین	هه مزه گوږدراوه به پیتی (و).
104	ولكنْ أَعبد ؛ أَنْ أَكُون	ولكنْ أَعبد ؛ أَنْ أَكُون	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
104	يتوفاكم	یتوفاکم	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
104	المؤمنین	المؤمنین	همزه گوږدراوه به پیتی (و).
105	وَأَنْ أَقِم	وَأَنْ أَقِم	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
108	اهتدی	اهتدی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
109	یوحی	یوحی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
109	خیر	خیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

(11) سوره تی هود

1	الر	الر	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
1	کتابُ أَحْكَمْتُ ءَايَاتِهِ ؛ خَبِيرٌ أَلَا	کتابُ أَحْكَمْتُ ءَايَاتِهِ ؛ خَبِيرٌ أَلَا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهل ی هیه له وشه ی (ءَايَاتِهِ).
2	نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ	نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
3	اسْتَغْفِرُوا	اسْتَغْفِرُوا	به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
3	حَسَنًا إِلَى ؛ كَبِيرٌ إِلَى	حَسَنًا إِلَى ؛ كَبِيرٌ إِلَى	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
3	مَسْمِي	مَسْمِي	له باری وه ستاندا: به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
3	وَيُوت	وَيُوت	همزه گوږدراوه به پیتی (و).
3	فَإِنِّي أَخَاف	فَإِنِّي أَخَاف	فته دار کردنی پیتی (ی) ی دانه پال.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
4	شيء	شيء	دریژکړدنه وهی لیږی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
4	قدیرُ الا	قدیرُ الا	به لاوازکړدنی پیتی (ر) ده خویندريته وه له باری وهستان و نه وه ستاندا، وه گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیښ خوی.
5	یسرون	یسرون	به لاوازکړدنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
6	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیښ خوی.
7	والأرض	والأرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیښ خوی.
7	لیلوکمُ اَیکمُ أحسن	لیلوکمُ اَیکمُ ~ أحسن	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو و دریژکړدنه وهی شهش جووله.
7	سحرّ	سحرّ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
8	ولئن أحرنا	ولئن أحرنا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیښ خوی.
8	يأتيهم	يأتيهم	هه مزه گوړدراوه به ئه لیف.
8	يستهنّون	يستهنّون	سی به ده لی هه یه.
9	ولئن أذقنا الإنسان	ولئن أذقنا الإنسان	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیښ خوی.
9	ليئوس	ليئوس	سی به ده لی هه یه.
10	ولئن أذقناه ؛ فخورٌ إلا	ولئن أذقناه ؛ فخورٌ إلا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیښ خوی.
10	السيئات	السيئات	سی به ده لی هه یه.
10	عني ~ إنه	عني ~ إنه	فتهحه دارکړدنی پیتی (ی) ی دانه پال.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
11	مَغْفِرَةٌ ؛ کَبِيرٌ	مَغْفِرَةٌ ؛ کَبِيرٌ	له باری وهستان و نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
12	يُوحَى	يُوحَى	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
12	كُنْزٌ اَنْ ؛ مَلِكٌ اِمَّا ؛ وَكَيْلٌ اَم	كُنْزٌ اَنْ ؛ مَلِكٌ اِمَّا ؛ وَكَيْلٌ اَم	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
12	نَذِيرٌ	نَذِيرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
12	شَيْءٍ	شَيْءٍ	دریژکردنه وهی لین ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
13	اِفْتَرَاه	اِفْتَرَاه	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
13	فَاتُوا	فَاتُوا	همزه گوږدراوه به ئه لیف.
14	فَهْلُ اَنْتُمْ	فَهْلُ اَنْتُمْ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
15	الدنيا	الدنيا	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
15	إِلَيْهِمْ اَعْمَالُهُمْ	إِلَيْهِمْ اَعْمَالُهُمْ	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو و دریژکردنه وهی شهش جووله.
16	الْآخِرَةِ	الْآخِرَةِ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهل ی هیه، نه گهر به همزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هیه، وه نه گهر به پیتی (ل) دهستی پیکرد نه وه دریژکردنه وهی دوو جووله ی بو هیه، لاوازکردنی پیتی (ر) ده رده که ویت.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	روونکړدنه وه
17	موسیٰ	موسیٰ	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
17	رَحْمَةً أُولَئِكَ؛ الْأَحْزَابِ	رَحْمَةً أُولَئِكَ ؛ الْأَحْزَابِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
17	يُؤْمِنُونَ (معاً)	يؤمنون (معاً)	گوړپنی هه مزه به پیښی (و).
18	وَمَنْ أَظْلَمَ	وَمَنْ أَظْلَمَ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی، وه به قه له وکړدنی پیښی (ل) ده خویندریته وه.
18	افتري	افتري	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاواز کړدنی پیښی (ر) ده خویندریته وه.
18	كَذِبًا أُولَئِكَ ؛ الْأَشْهَادِ	كَذِبًا أُولَئِكَ ؛ الْأَشْهَادِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
18	رَبِّهِمْ أَلَا	رَبُّهُمْ ~ أَلَا	لکاندنی پیښی (م) ی کؤ به پیښی (و) ی گوتراو دريژ کړدنه وهی شه ش جووله.
19	بِالْآخِرَةِ	بِالْآخِرَةِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی که پیښی لامه، له گهل لاواز کړدنی پیښی (ر) وه سی به دهلی هه یه.
19	كافرون	كافرون	به لاواز کړدنی پیښی (ر) ده خویندریته وه.
20	الْأَرْضِ ؛ مِنْ أَوْلِيَاءِ	الْأَرْضِ ؛ مِنْ أَوْلِيَاءِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
20	يَبْصُرُونَ	يَبْصُرُونَ	به لاواز کړدنی پیښی (ر) ده خویندریته وه.
21	خَسِرُوا	خَسِرُوا	به لاواز کړدنی پیښی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
22	الْآخِرَةِ	الْآخِرَةِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وهسی به دهل ی هیه، نه گهر به همزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هیه، وه نه گهر به پیتی (ل) دهستی پیکرد ئوه دريژکړدنه وهی دوو جوولهی بؤ هیه، لاوازکردنی پیتی (ر) دهرده که ویت.
22	الْأَخْسَرُونَ	الْأَخْسَرُونَ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
23	ءَامَنُوا	ءَامَنُوا	سی به دهل ی هیه.
23	رَبِّهِمْ أُولَئِكَ	رَبَّهُمْ أُولَئِكَ	لکاندن ی پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراوو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
24	كَالْأَعْمَى	كَالْأَعْمَى	به گواستنه وهی جوولهی همزه و کردنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
24	وَالْأَصْمَ ؛ مَثَلًا أَفْلا	وَالْأَصْمَ ؛ مَثَلًا أَفْلا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
24	تَذَكَّرُونَ	تَذَكَّرُونَ	به شه دده دارکردنی پیتی (ذ) ده خویندريته وه.
25	وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ ؛ مَبِیْنُ أَنْ	وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ ؛ مَبِیْنُ أَنْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
25	نَذِيرٌ	نَذِيرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
26	إِنِّي أَخَافُ	إِنِّي أَخَافُ	فته ده دارکردنی پیتی (ی) ی دانه پال.
26	يَوْمَ الْيَمِّ	يَوْمَ الْيَمِّ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.

نمبره نایه	گیږانه وهی ده پش	پوونکر د نه وه
27	نراک (معاً) ؛ نری	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
27	هم اراذلنا	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وه ی شهش جووله.
28	ارءیتم	دوو خویندنه وه ی بو هیه: ئاسانکردنی هه مزه ی دوو هم که ده که ویته دوا ی پیتی (و) ی ان گوپینی به ئه لیف، له گهل دريژکردنه وه ی شهش جووله.
28	ارءیتم ان	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (ر) ی گوتراو دريژکردنه وه ی شهش جووله.
28	وءاتانی	سی به ده ل ی هیه، وه به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
28	فَعَمِت	به فته دارکردنی پیتی (ع) و ئاسان کردنی پیتی (م) ده خویندریته وه.
28	علیکم ائلزمکموها	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وه ی شهش جووله.
29	مالاً اِنْ اَجري	گواستننه وه ی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
29	ءامنوا	سی به ده لی هیه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
29	ولکني ~ اراکم	ولکني اراکم	فهتخه دارکردنی پیتی (ی) دانه پال، وشه (اراکم) ته نه به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه. لاوازکردنی پیتی (ر) دهرده که ویت.
30	طردتم اُفلا	طردتم ~ اُفلا	لکاندنې پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شمش جووله.
30	تذکرون	تذکرون	به شه دده دارکردنی پیتی (ذ) ده خویندریته وه.
31	یوتیهم	یوتیهم	همزه گوږدراوه به پیتی (و).
31	خیراً	خیراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
31	أنفسهم إني	أنفسهم ~ إني	لکاندنې پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شمش جووله.
31	إني ~ إذا	إني إذا	فهتخه دارکردنی پیتی (ی) دانه پال.
32	فأتنا	فاتنا	همزه گوږدراوه به ئه لیف.
33	يأتیکم	ياتیکم	همزه گوږدراوه به ئه لیف.
34	نصحي ~ إن	نصحي إن	فهتخه دارکردنی پیتی (ی) دانه پال.
34	إن أردت أن أنصح	إن أردت أن أنصح	گواستنې جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خو ی.
34	لکم ~ إن	لکم ~ إن	لکاندنې پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شمش جووله.
35	افتراه	افتراه	ته نه به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده پش عاصمی کوفی	پوونکر د نه وه
35	قُلْ اِنْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
35	اِجْرَامِي	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
36	وَأَوْحِي	سی به دهلی هیه.
36	نُوحٍ اَنَّهُ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
36	يُؤْمِنُ	همزه گوپردراوه به پیتی (و).
36	قَدْ ءَامِنُ	به گواستنه وهی جوولهی همزه و سی به دهلی هیه.
37	ظَلَمُوا	به قهله وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
38	سَخِرُوا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
39	يَا تَبِه	همزه گوپردراوه به ئه لیف.
40	جَاءَ اَمْرُنَا	دو خویندنه وهی بؤ هیه: ئاسانکردنی همزه ی دوهم، یان گوپینی به ئه لیف له گهل دریژکردنه وهی شش جووله.
40	كَلِ	به که سره دارکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه بی ته نوین.
40	وَمَنْ ءَامِنُ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی و سی به دهلی هیه.
40	ءَامِنُ	سی به دهلی هیه.
41	مَجْرَاهَا	ضه ممه دارکردنی پیتی (م) و ته نها به که مکردنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
41	وَمَرْسَاهَا	به کردنه وه که مکردنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوهونکړدنه وه
42	ونادی	ونادی	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
42	يا بَنِيَّ	يا بَنِيَّ	به که سهردار کردنی پیټی (ی) و مانه وهی به شه دده ده خویندریته وه.
42	ارکب مَعْنَا	ارکب مَعْنَا	به ناشکرا کردنی پیټی (ب) (الاظهار) ده خویندریته وه.
42	الكفرین	الكفرین	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
43	سآوي	سآوي	سی به دهلې هیه.
43	مَنْ أَمْر	مَنْ أَمْر	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
44	وَيْسَمَاءُ أَقْلَعِي	وَيْسَمَاءُ وَقْلَعِي	همزه ی دوو هم گۆږدراوه به پیټی (و) ی فته تهار.
44	الأمر	الأمر	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
45	ونادی	ونادی	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
45	مَنْ أَهْلِي	مَنْ أَهْلِي	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
46	مَنْ أَهْلَكَ	مَنْ أَهْلَكَ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
46	غیر	غیر	له باری نه وده ستاندا: به لاواز کردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
46	تسألن	تسألن	به فه تچه دارکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه له گهل شه دده دارکردنی پیتی (ن) ی که سره دار و جیگیرکردنی پیتی (ی) ی زیاده له باری نه وه ستاندا، وه لا بردنی له باری وه ستاندا.
46	علم إني	علم إني	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
46	إني أعظك	إني أعظك	فه تچه دارکردنی پیتی (ی) ی دانه پال.
47	إني أعوذ	إني أعوذ	فه تچه دارکردنی پیتی (ی) ی دانه پال.
47	أَنْ أَسْأَلَكَ	أَنْ أَسْأَلَكَ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
48	عذاب أليم	عذاب أليم	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
49	مَنْ أَنْبَاءُ ؛ فَاصْبِرْ إِنْ	مَنْ أَنْبَاءُ ؛ فَاصْبِرْ إِنْ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
50	عَادِ أَخَاهُمْ ؛ مِنْ إله ؛ إِنْ أَنْتُمْ	عَادِ أَخَاهُمْ ؛ مِنْ إله ؛ إِنْ أَنْتُمْ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
50	غيره	غيره	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
50	أَنْتُمْ إِلَّا	أَنْتُمْ إِلَّا	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو و دریژکردنه وهی شهش جووله.
51	أَجْرًا إِنْ أَجْرِي	أَجْرًا إِنْ أَجْرِي	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
51	فطرنی أفلا	فطرنی أفلا	به فه تچه دارکردنی پیتی (ب) ی دانه پال ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
52	استغفروا	استغفروا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
52	مدراراً	مدراراً	(جیاکراوته وه) پیتی (ر) قهله وده کریت به هوئی دووباره کردنه وهی.
52	قوة إلى	قوة إلى	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زهننه ی پیش خوئی.
53	ءاهتنا	ءاهتنا	سی به دهلی هیه.
53	بمؤمنين	بمؤمنين	همزه گوپردراوه به پیتی (و).
54	اعتراك	اعتراك	تهنها به که مکړدنه وه (التقليل) لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
54	ءاهتنا	ءاهتنا	سی به دهلی هیه.
54	إني~ أشهد	إني~ أشهد	فته تدارکردنی پیتی (ی) دانه پال.
55	تنظرون	تنظرون	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
56	دابة إلا	دابة إلا	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زهننه ی پیش خوئی.
56	ءاخذ	ءاخذ	سی به دهلی هیه.
56	صراط	صراط	(جیاکراوته وه) قهله وکردنی پیتی (ر).
57	فقد أبلغتكم ؛ شيئاً إن	فقد أبلغتكم ؛ شيئاً إن	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زهننه ی پیش خوئی.
57	غيركم	غيركم	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
57	شيئاً ؛ شيء	شيئاً ؛ شيء	دریژکردنه وهی لین ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
58	جاءَ امرنا	جاءَ امرنا ؛ جاءَ امرنا	دوو خویندنه وهی بو هیهه : ئاسانکردنی هه مزه ی دوو هم، یان گوږینی به ئه لیف له گهل دریژکردنه وهی شهش جووله.
58	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هیهه.
59	بآیات	بآیات	سی به ده لی هیهه.
59	جبار	جبار	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
60	الدنيا	الدنيا	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
60	رهمُ ألا	رهمُ ~ ألا	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.
61	منْ إله ؛ الأرض	منْ إله ؛ الأرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
61	غیرهُ ؛ فاستغفرُوه	غیرهُ ؛ فاستغفرُوه	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
62	أتنها	أتنها	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
62	ءاباؤنا	ءاباؤنا	سی به ده لی هیهه.
63	أرءیتم	أرءیتم ؛ أرآیتم	دوو خویندنه وهی بو هیهه : ئاسانکردنی هه مزه ی دوو هم که ده که ویته دوا ی پیټی (ر) ی ان گوږینی به ئه لیف، له گهل دریژکردنه وهی شهش جووله.
63	أرءیتم إن	أرآیتم ~ إن	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
63	وءاتاني	وءاتاني	سی به دهل ی هه یه، وه به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
63	غیر	غیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
64	لکم ءایه	لکم ءایه	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وه ی شهش جووله، وه سی به دهل ی هه یه.
64	تأکل ؛ فیأخذکم	تاکل ؛ فیأخذکم	همزه گوړدراوه به ئلیف.
65	دارکم	دارکم	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
65	غیر	غیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
66	جاء أمرنا	جاء أمرنا	دو خویندنه وه ی بو هه یه: ئاسان کردنی همزه ی دووم، یان گوړینی به ئلیف له گهل دریژکردنه وه ی شهش جووله.
66	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهل ی هه یه.
66	یومئذٍ إن	یومئذٍ إن	به فته دار کردنی پیټی (م) ده خویندریته وه، وه گواستنه وه ی جووله ی همزه بو زه نه ی پیش خوی.
67	ظلموا	ظلموا	به قهله وکردنی پیټی (ل) ده خویندریته وه.
67	دیارهم	دیارهم	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
68	ثَوْدًا كَفَرُوا	ثَوْدًا كَفَرُوا	له باری نه وده ستاندا: به تهنوینی فتهح و شاردنه وه (الاخفاء) ده خویندریته وه. له باری وده ستاندا: به گوړینی تهنوین به نه لیف ده خویندریته وه.
68	رَبِّهِمْ أَلَا	رَبِّهِمْ ~ أَلَا	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراوو دریژکر د نه وهی شهش جووله.
69	بِالْبَشَرِی	بِالْبَشَرِی	تهنها به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
70	رَا	رَا	له باری وده ستاندا: تهنها به که مکړدنه وه (التقلیل) و سی به دهل ده خویندریته وه. به لام له باری نه وده ستاندا: به لکاوی دریژده کریته وه به هو ی به هردوو هوکار.
70	نَكِرْهِم	نَكِرْهِم	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
70	تَخَفُ إِنَا	تَخَفُ إِنَا	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
71	وَرَاءِ إِسْحَاقَ	وَرَاءِ إِسْحَاقَ ؛ وَرَاءِ ي ~ سِحَاقَ	دوو خویندنه وهی بو هیه: ناسانکردنی همزه ی دوو هم، یان گوړینی به پیتی (ی) له گهل دریژکر د نه وهی شهش جووله.
71	يَعْقُوبَ	يَعْقُوبَ	به ضمه مه ی پیتی (ب) ده خویندریته وه.
72	يُولِيَانِي	يُولِيَانِي	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
72	ءَالِد	ءَالِد ؛ ءَالِد	دو خویندنه وهی بؤ هه یه: ئاسانکردنی هه مزه ی دوو هم، یان گوږینی به ئه لیف له گهل دریژکردنه وهی دوو جووله.
72	شیخاً إِنْ	شیخاً إِنْ	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
72	لشيء	لشيء	دریژکردنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
73	مَنْ أَمْر	مَنْ أَمْر	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
73	عليكم أهل	عليكم أهل	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.
74	عَنْ إِبْرَاهِيمَ ؛ لوطِ إِنْ	عَنْ إِبْرَاهِيمَ ؛ لوطِ إِنْ	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
74	البشرى	البشرى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
75	حليمٌ أَوَاه	حليمٌ أَوَاه	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
76	جاءَ أَمْر	جاءَ أَمْر ؛ جاءَ أَمْر	دو خویندنه وهی بؤ هه یه: ئاسانکردنی هه مزه ی دوو هم، یان گوږینی به ئه لیف له گهل دریژکردنه وهی شهش جووله.
76	إِئْتَمَ ءَاتِيهِمْ	إِئْتَمَ ءَاتِيهِمْ	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شهش جووله، وه سی به دلی هه یه.
76	غَيْرُ	غَيْرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وهېش	پوونکر د نه وه
77	سِيء	سئيء	به ئیشمام ده خویندریته وه. (بگهړیوه بؤ بنچینه کان)
78	السيئات	السيئات	سی به ده لی هیه.
78	ضيْفِي~ أليس	ضيلة أليس	فته تده دارکردنی پیتی (ی) دانه پال.
80	لَوْ أَن ؛ قُوَّةٌ أَوْ عَاوِي	لَوْ أَن ؛ قُوَّةٌ أَوْ - اوي	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وهسی به ده ل ی هیه له وشه ی (واوي).
81	فَأَسْر	فَأَسْر	به همزه ی لکاو (وصل) ده خویندریته وه له بری همزه ی نه لکاو (قطع)، وده رسته لای وهېش وه که فص له باری وهستاندا: قهله وکردن و لاوازکردنی پیتی (ر) به لام لاوازکردن پیش ده که ویت.
81	مَنْكُمُ أَحَدٌ ؛ أَصَابَهُمْ~ إِن	مَنْكُمُ أَحَدٌ ؛ أَصَابَهُمْ~ إِن	لکاندن پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
81	أَحَدٌ إِلَّا	أَحَدٌ إِلَّا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
82	جَاءَ أَمْرُنَا	جَاءَ أَمْرُنَا	دو خویندنه وهی بؤ هیه: ئاسانکردنی همزه ی دوهم، یان گوړپینی به ئلیف له گهل دريژکردنه وهی شهش جووله.
84	مِنْ إِلَه	مِنْ إِلَه	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
84	غَيْرُهُ	غَيْرُهُ	به لوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
84	إني~ أراكم ؛ إني~ أخاف	إني~ أراكم ؛ إني~ أخاف	فهتخه دارکردنی پیتی(ی)ی دانه پال له ههردو وکیان. وشه(ی) (أراکم) تهنها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه، وه لاوازکردنی پیتی (ر) دهرده که ویت.
85	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
86	خيرٌ	خيرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
86	لَكُمْ إِنْ	لَكُمْ ~ إِنْ	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
86	مؤمنين	مؤمنين	هه مزه گوږدراوه به پیتی (و).
87	أَصْلَاتُكَ	أَصْلَوَاتُكَ	به کو، واته: به پیتی (و) ی فهتخه دار پیش ئه لیف له گهل قه له وکردنی پیتی (ل).
87	تَأْمُرُكَ	تَأْمُرُكَ	هه مزه گوږدراوه به ئه لیف.
87	ءاباؤنا	ءاباؤنا	سی به دهلی هه یه.
87	أَوْ أَنْ	أَوْ أَنْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
87	نشأءُ إِنْكَ	نشأءُ أَنْكَ ؛ نشأءُ وَنْكَ	دو خویندنه وهی بو هه یه: ئاسانکردنی هه مزه ی دوو هم، یان گوږینی به پیتی (و) ی که سره دار.
88	أَرءَيْتُمْ	أَرءَيْتُمْ ؛ أَرءَيْتُمْ	دو خویندنه وهی بو هه یه: ئاسانکردنی هه مزه ی دوو هم که ده که ویتته دوا ی پیتی (ر) ی ان گوږینی به ئه لیف له گهل دريژکردنه وهی شهش جووله.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
88	أَرَأَيْتُمْ إِنْ ؛ أَخَالَفَكُمْ إِلَى	أَرَأَيْتُمْ~ إِنْ ؛ أَخَالَفَكُمْ~ إِلَى	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکر د نه وهی شهش جووله.
88	أَنْ أَخَالَفَكُمْ ؛ إِنْ أُرِيدَ	أَنْ أَخَالَفَكُمْ ؛ إِنْ أُرِيدَ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
88	أَهْأَكَمْ	أَهْأَكَمْ	به کر د نه وهو که مکر د نه وه (التقليل) ده خویندريټه وه.
88	الْإِصْلَاحَ	الْإِصْلَاحَ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی و قه له وکر دنی پیټی (ل) ده خویندريټه وه.
88	تَوْفِيقِي~ إِلَّا	تَوْفِيقِي~ إِلَّا	فه ته دارکر دنی پیټی (ی) ی دانه پال.
89	شَقَاقِي~ أَنْ	شَقَاقِي~ أَنْ	فه ته دارکر دنی پیټی (ی) ی دانه پال.
89	نُوحٍ أَوْ ؛ هُوْدٍ أَوْ	نُوحٍ أَوْ ؛ هُوْدٍ أَوْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
90	وَاسْتَغْفِرُوا	وَاسْتَغْفِرُوا	به لاوازکر دنی پیټی (ر) ده خویندريټه وه.
91	كَثِيرًا	كَثِيرًا	به لاوازکر دنی پیټی (ر) ده خویندريټه وه.
91	لِنَرَاكَ	لِنَرَاكَ	ته نها به که مکر د نه وه (التقليل) و لاوازکر دنی پیټی (ر) ده خویندريټه وه.
92	أَرْهَطِي~ أَعِزْ	أَرْهَطِي~ أَعِزْ	فه ته دارکر دنی پیټی (ی) ی دانه پال.
92	وَإِتَّخَذْتُمُوهُ	وَإِتَّخَذْتُمُوهُ	به ټيکه له کيښانی پیټی (ن) له پیټی (ت) ده خویندريټه وه.
92	ظَهْرِيًّا إِنْ	ظَهْرِيًّا إِنْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.

نماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
93	مکانتکم ین	مکانتکم و ین	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
93	یأتیه	یاتبه	همزه گوږدراوه به ئه لیف.
94	جاء امرنا	جاء امرنا ؛ جاء امرنا	دوو خویندنه وهی بو هیهه : ئاسانکردنی همزه ی دوهم، یان گوږینی به ئه لیف له گهل دریژکردنه وهی شهش جووله.
94	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلی هیه.
94	ظلموا	ظلموا	به قهله وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
94	دیارهم	دیارهم	تهنها به که مکردنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
96	ولقد أرسلنا ؛ مبین الی	ولقد أرسلنا ؛ مبین الی	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
96	موسی	موسی	به کردنه وه که مکردنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
96	بایاتنا	بایاتنا	سی به دهلی هیه.
98	وئیس	وئیس	به گوږینی همزه به پیتی (ی) ده خویندریته وه.
99	بئس	بئس	به گوږینی همزه به پیتی (ی) ده خویندریته وه.
100	من أنباء	من أنباء	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
100	القری	القری	تهنها به که مکردنه وه (التقلیل) و لاواکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
101	ظلمناهم ؛ ظلموا	ظلمناهم ؛ ظلموا	به قهله وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوهونکړدنه وه
101	عنهم ءاهتهم	عنهم ءاهتهم	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله، وهسی به دهلی ههیه.
101	شيء	شيء	دريژکړدنه وهی لپین ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
101	جاء أمر	جاء أمر ؛ جاء أمر	دو خویندنه وهی بو ههیه: ناسانکړدنې هه مزه ی دووهم، یان گوړپینی به ئه لیف له گهل دريژکړدنه وهی شهش جووله.
101	غير	غير	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدنې پیتی (ر) ده خویندريته وه.
102	القرى	القرى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکړدنې پیتی (ر) ده خویندريته وه.
102	ظالمة إن ؛ شديد إن	ظالمة إن ؛ شديد إن	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
103	لاية	لاية	سی به دهلی ههیه.
103	الآخرة	الآخرة	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی، وهسی به دهلی ی ههیه، نه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهلی ی ههیه، وه نه گهر به پیتی (ل) دهستی پیکرد نه وه دريژکړدنه وهی دوو جووله ی بو ههیه، لاوازکړدنې پیتی (ر) ده رده که ویت.
104	نوحره	نوحره	هه مزه به پیتی (و) گوړدراوه، له گهل لاوازکړدنې پیتی (ر).
105	يات	يات	هه مزه گوړدراوه به ئه لیف، پیتی (ی) زیاد کراوه و له باری نه وه ستاندا: جیگیرده کړیت.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
105	نفسٍ إلا	نفسٍ إلا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
106	النار	النار	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاواز کړدی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
106	زفيرٌ	زفيرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
107	والأرض	والأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
108	سعدوا	سعدوا	به فته دار کړدی پیتی (س) ده خویندریته وه.
108	والأرض	والأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
108	غير	غير	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
109	ءاباؤنا	ءاباؤنا	سی به دهلی هیه.
109	غير	غير	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
110	ولقد ءاتينا	ولقد - اتينا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی له گهل سی به دهلی هیه.
110	موسی	موسی	له باری وه ستاندا: به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
111	وإن كلاً لَمَّا	وإن كلاً لَمَّا	به زه ننه ی پیتی (ن) و ئاسان کړدی پیتی (م) ده خویندریته وه، له گهل شاردنه وه (الاخفاء) ی پیتی (ن) له گه یشتنی به پیتی (ک).

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه‌پش	پوونکر د نه وه
111	أَعْمَاهُمْ إِنَّه	أَعْمَاهُمْ وَ~ إِنَّه	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شه‌ش جووله.
111	خَبِيرٌ	خَبِيرٌ	له‌باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
112	تَطْعُوا إِنَّه	تَطْعُوا إِنَّه	گواستنې وهی جووله ی هه‌مزه بو زه‌ننه ی پیش خوی.
112	بَصِيرٌ	بَصِيرٌ	له‌باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
113	ظَلَمُوا	ظَلَمُوا	به قه‌له وکردنی پیټی (ل) ده خویندریټه وه.
113	مِنْ أَوْلِيَاءِ	مِنْ أَوْلِيَاءِ	گواستنې وهی جووله ی هه‌مزه بو زه‌ننه ی پیش خوی.
114	الصَّلَاةِ	الصَّلَاةِ	به قه‌له وکردنی پیټی (ل) ده خویندریټه وه.
114	النَّهَارِ ؛ ذَكَرَى	النَّهَارِ ؛ ذَكَرَى	ته‌نھا به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
114	السَّيِّئَاتِ	السَّيِّئَاتِ	سی به‌ده‌لی هه‌یه.
116	قَبْلَكُمْ أُولُوا	قَبْلَكُمْ وَ~ أُولُوا	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شه‌ش جووله.
116	الْأَرْضِ ؛ مِمَّنْ أَنْجَيْنَا	الْأَرْضِ ؛ مِمَّنْ أَنْجَيْنَا	گواستنې وهی جووله ی هه‌مزه بو زه‌ننه ی پیش خوی.
116	ظَلَمُوا	ظَلَمُوا	به قه‌له وکردنی پیټی (ل) ده خویندریټه وه.
117	الْقُرَى	الْقُرَى	ته‌نھا به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
120	مَنْ أَنْبَاء	مَنْ أَنْبَاء	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
120	فَوَادِكْ	فَوَادِكْ	سی به دهل ی هه یه به لام گوړینی تیډا نیه.
120	وَذَكْرٰی	وَذَكْرٰی	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
120	لِلْمُؤْمِنِیْنَ	لِلْمُؤْمِنِیْنَ	هه مزه گوړدراوه به پیټی (و).
121	یُؤْمِنُوْنَ	یُؤْمِنُوْنَ	گوړینی هه مزه به پیټی (و).
121	مَكَانَتُكُمْ اِنَا	مَكَانَتُكُمْ اِنَا	لکاندن ی پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
122	وَانْتَظِرُوْا ؛ مُنْتَظِرُوْنَ	وَانْتَظِرُوْا ؛ مُنْتَظِرُوْنَ	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
123	وَالْاَرْضُ ؛ الْاَمْرُ	وَالْاَرْضُ ؛ الْاَمْرُ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.

(12) سوړه تی یوسف

1	الر	الر	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
1	ءایات	ءایات	سی به دهل ی هه یه.
2	قرءاناً	قرءاناً	(جیاکراوته وه) ته نها دریژکردنه وهی به دهل، چونکه هه مزه زه ننه ی له پیښدا هاتووه.
3	القرءان	القرءان	(جیاکراوته وه) ته نها دریژکردنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه هه مزه زه ننه ی له پیښدا هاتووه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
5	یا بنی	یا بنی	به که سهر دار کړدنی پیتی (ی) و مانه وهی به شه ده ده خویندریته وه.
5	رءیاک	رءیاک	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
5	کیداً ان ؛ للإنسان	کیداً ان ؛ للإنسان	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
6	تاویل	تاویل	همزه گوړدراوه به ئه لیف.
6	الأحادیث	الأحادیث	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
6	ءال	ءال	سی به ده لی هیه.
7	ءایات	ءایات	سی به ده لی هیه.
8	عصبة ان	عصبة ان	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
8	مبین اقتلوا	مبین اقتلوا	پزگار بوون له گه یشتنی دوو زه ننه به ضه مم.
10	غیابت	غیابات	به کو ده خویندریته وه له بری تاك.
11	تأمنأ	تأمنأ	همزه گوړدراوه به ئه لیف و به ئیشمام و پوم ده خویندریته وه وهك حه فص.
12	یرتع	یرتع	له باری نه وه ستاندا: به که سره ی پیتی (ع) ده خویندریته وه.
13	لَيُخْزِنِي~ أن	لَيُخْزِنِي أن	به ضه ممه دار کړدنی پیتی (ی) و که سره دار کړدنی پیتی (ز) ده خویندریته وه، وه فته دار کړدنی پیتی (ی) دانه پال.
13	يأكله	ياكله	همزه گوړدراوه به ئه لیف.
13	الذئب	الذئب	به گوړینی همزه به پیتی (ی) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
14	لئن اَکله ؛ عصبۃ اِنا	لئن اَکله ؛ عصبۃ اِنا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوۍ.
14	الذنب	الذیب	به گوړینی همزه به پیتی (ی) ده خویندریته وه.
14	لخاسرون	لخاسرون	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
15	غیابت	غیابات	به کوّ ده خویندریته وه.
16	وجاءو	وجاءو	سیّ به دهل ی هیه له باری وه ستاندا، به لام له باری نه وه ستاندا نه لکاو ده بیټ به کارکردن به هیژترین هوکاره کان.
17	الذنب	الذیب	به گوړینی همزه به پیتی (ی) ده خویندریته وه.
17	بمؤمن	بمومن	همزه گوړدراوه به پیتی (و).
18	وجاءو	وجاءو	سیّ به دهل ی هیه.
18	لَکُم اَنفُسَکُم اَمْرًا	لَکُم اَنفُسَکُم اَمْرًا	لکاندن پیتی (م) ی کوّ به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
19	فأدلی	فأدلی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
19	یَبْشَرِی	یَبْشَرایِ	زیادکردنی ئه لیف له دواۍ پیتی (ر) و فته دارکردنی پیتی (ی) له گهل ته نها که مکړدنه وه (التقلیل) و لاوازکردنی پیتی (ر).
21	اشتراه	اشتراه	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژماره ی نایه ت	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
21	مصر	مصر	(جیاکراوته وه له باری نه وه ستاندا) پیټی (ر) قه له وکراوه به هوی که و تنه پیټی بهرز (ئیستی علا) له نیوان دوو که سره، به لام له باری وه ستاندا: به قه له وکردن و لاواز کردن ده خویندریته وه، وه قه له وکردن پیش ده که ویت.
21	لامرأته	لامرأته	(جیاکراوته وه) پیټی (ر) قه له وده کریت، چونکه پیټی (م) ی زه ننه دار که سره ی په یدا کراوی له پیشه.
21	مثنوا ؛ عسی	مثنوا ؛ عسی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
21	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
21	تاویل	تاویل	هه مزه گوږدراوه به ئه لیف.
21	الأحادیث	الأحادیث	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
22	ءاتیناه	ءاتیناه	سی به ده لی هه یه.
23	الأبواب	الأبواب	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
23	هیت	هیت	به که سره ی پیټی (ه) ده خویندریته وه.
23	ری~ أحسن	ری~ أحسن	فه تحه دارکردنی پیټی (ی) ی دانه پال.
23	مثنوا ی	مثنوا ی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
24	رءا	رءا	به که مکړدنه وهی پیټی (ر) و هه مزه به یه که ده نگ ده خویندریته وه، له گهل سی به ده لی هه یه.

نمبره نایه	گیږانه وهی وه پش عاصمی کوفی	پوونکر د نه وه
24	والفحشاء إنه	به ئاسانکردنی همزه ی دوو هم ده خویندریته وه.
25	لدا	(جیاکراوته وه) که مکړدنه وه ی تیډا نیه، چونکه په نووسی ئه لیف به دریژکراوی نوسراوه له همو قورنانه کاند.
25	مَنْ أَرَادَ ؛ سَوْءًا إِلَّا ؛ عَذَابٌ أَلِيمٌ	گواستنه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
26	مَنْ أَهْلَهَا	گواستنه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
28	رءا	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، له گهل سی به دهل ی هیه.
29	الخاطئين	سی به دهل ی هیه.
30	امرات	(جیاکراوته وه) پیټی (ر) قه له وده کریت، چونکه پیټی (م) ی زه ننه دار که سره ی په یداکراوی له پیښه.
30	فتاها	ئه لیف ی یه کهم به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
30	حباً إنا	گواستنه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
30	لنراها	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاواکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
31	أرسلتُ إِلَیْهِنَ ؛ بَشْرًا إِنْ	گواستنه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
31	وءات	سی به دهل ی هیه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی وهېش	پوونکر د نه وه
31	وقالت اخرج	پرگار بوون له گه یشتنی دوو زه نه به ضه م.
32	ءامرہ	سی به دهلې هیه.
35	بدا	که مکړدنه وهی تیدا نیه، چونکه واو یه.
35	الآیات	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه نه ی پیښ خوی، وه سی به دهل ی هیه، نه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هیه، نه گهر به پیټی (ل) دهستی پیکرد نه وه دریژکړدنه وهی دوو جووله ی بو هیه.
36	إني~ أراني(معاً)	فه ته دارکړدنی پیټی (ی) دانه پال.
36	أراني(معاً) ؛ نراک	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکړدنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
36	أراني~ أعصِرُ ؛ أراني~ أحمل	فه ته دارکړدنی پیټی (ی) دانه پال.
36	الأخر	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه نه ی پیښ خوی که پیټی لامه، وه سی به دهل ی هیه، نه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هیه، وه نه گهر به پیټی (ل) دهستی پیکرد نه وه دریژکړدنه وهی دوو جووله ی بو هیه.
36	تأكل ؛ بتأويله	هه مزه گوړدراوه به نه لیف.
36	أعصِرُ ؛ الطيرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
37	يأتیکما(معاً) ؛ بتأويله	هه مزه گوړدراوه به نه لیف.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
37	ري~ ینی	ري ینی	فته تده دارکردنی پیتی (ی) دانه پال.
37	یؤمنون	یومنون	گوړپینی همزه به پیتی (و).
37	بَالَاخِرَة	بَالَاخِرَة	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی که پیتی لامه، له گهل لاوازکردنی پیتی (ر) وهسی به دهلی هیه.
37	کافرون	کافرون	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
38	ءاباء ی~ ابراهيم	ءاباء ی ابراهيم	له باری وه ستاندا: سی به دهلی هیه له ئلیف و پیتی (ی) به په را، له گهل فته تده دارکردنی پیتی (ی) دانه پال.
38	شيء	شيء	دریژکردنه وهی لیږی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
39	ءأرباب	ءأرباب ؛ ءأرباب	دو خویندنه وهی بؤ هیه: ئاسانکردنی همزه ی دوهم، یان گوړپینی به ئلیف له گهل دریژکردنه وهی شهش جووله.
39	خيرٌ أم	خيرٌ أم	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه، وه گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
40	وءاباؤکم	وءاباؤکم	سی به دهلی هیه.
40	سلطانٍ إن	سلطانٍ إن	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	ړوونکړدنه وه
41	الآخر	الآخر	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پيش خوی که پیتی لاهه، وه سی به دهل ی هه یه، نه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هه یه، وه نه گهر به پیتی (ل) دهستی پیکرد نه وه دريژکردنه وهی دوو جوولهی بو هه یه.
41	فیصلب	فیصلب	به قهله وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
41	فتاکل	فتاکل	هه مزه گوږدراوه به نه لیلیف.
41	الطیر	الطیر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
41	الأمر	الأمر	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پيش خوی.
42	فأنساه	فأنسیاه	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
42	ذکر	ذکر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
43	إني~ أرى	إني أرى	فه ته دارکردنی پیتی (ی) ی دانه پال.
43	أرى	أرى	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
43	يأكلهن	ياكلهن	هه مزه گوږدراوه به نه لیلیف.
43	الملا أفتوني	الملا وفتوني	هه مزه ی دوو هم گوږدراوه به پیتی (و) ی فه ته ار.
43	رؤياي ؛ للرؤيا	رؤياي ؛ للرؤيا	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
44	بتأويل	بتأويل	هه مزه گوږدراوه به نه لیلیف.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
44	الأحلام	الاحلام	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
45	نجا	نجا	که مکړدنه وهی تیدا نیه، چونکه واوړیه.
45	أمة أنا	أمة أنا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
45	أنا أنبئكم	أنا أنبئكم	ئه لیف جیگیرده کریت له گهل دریژکردنه وهی شهش جووله له باری نه وده ستاندا
45	بتأويله	بتأويله	همزه گوږدراوه به ئه لیف.
46	ياكلهن	ياكلهن	همزه گوږدراوه به ئه لیف.
46	لعلي أرجع	لعلي أرجع	فتهحه دارکردنی پییتی (ی) دانه پال.
47	دأباً	دأباً	به زه ننه ی همزه بی گوړین ده خویندریته وه.
47	تأكلون	تأكلون	همزه گوږدراوه به ئه لیف.
48	يأتي ؛ ياكلن	يأتي ؛ ياكلن	همزه گوږدراوه به ئه لیف.
49	يأتي	يأتي	همزه گوږدراوه به ئه لیف.
49	يعصرون	يعصرون	به لاوازکردنی پییتی (ر) ده خویندریته وه.
50	الملك ائتوني	الملك وتوني	له باری نه وده ستاندا: همزه به پییتی (و) گوږدراوه، وده سته پیکردن به و هک حه فسه، وه به دهل ته نها دریژکردنه وهی دوو جووله.
50	ارجع إلي	ارجع إلي	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.

نماره نایه	گیږانه وهی وه پش عاصمی کوفی	پوونکر د نه وه
51	آلن	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهل ی هیه، نه گهر به همزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هیه، نه گهر به پیتی (ل) دهستی پیکرد نه وه دريژکردنه وهی دوو جوولهی بو هیه.
52	لم آخنه	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.

نمبره نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
53	نفسی~ إن ؛ ري~ إن	نسي إن ؛ ري إن	فته تده دارکردنی پيټی (ی) دانه پال.
53	بالسوء إلا	بالسوء ألا ؛ بالسوء ي-لا	دوو خویندنه وهی بؤ هیهه: ئاسانکردنی همزه ی دووهم، یان گوړپنی به پيټی (ی) له گهل دریژکردنه وهی شهش جووله.
54	الملك ائتوني	الملك وتوني	له باری نه وه ستاندا: همزه به پيټی (و) گوړدراوه، وده ستيپکردن به وده كه حه فسه، وده به دهل ته نها دریژکردنه وهی دوو جووله.
54	مكين أمين	مكين أمين	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
55	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
56	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
57	والآخرة	والآخرة	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی كه پيټی لامه، له گهل لاوازکردنی پيټی (ر) وه سی به دهل هیهه.
57	خير	خير	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پيټی (ر) ده خویندريته وه.
57	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهل هیهه.
58	وجاء إخوة	وجاء أخوة	به ئاسانکردنی همزه ی دووهم ده خویندريته وه.
58	منكرون	منكرون	به لاوازکردنی پيټی (ر) ده خویندريته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
59	قال انتوني	قال اتوني	له باری نه وده ستاندا: هه مزه گوږدراوه به ئه لیف له سهره تادا وهك حه فص، وه به دهل ته نها دریژکړدنه وهی دوو جووله.
59	من أبيكم	من أبيكم	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
59	أبيكم ألا	أبيكم~ ألا	لکاندنۍ پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
59	أني~ أوفي	أني أوفي	فه ته دارکړدنۍ پیټی (ی) ی دانه پال، وه سی به دهلۍ هه یه.
59	خير	خير	له باری نه وده ستاندا: به لاوازکړدنۍ پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
60	تأتوني	تأتوني	هه مزه گوږدراوه به ئه لیف.
62	لفتيانه	لفتيته	به پیټی (ت) ی که سره دار له بری پیټی (ن) ده خویندریټه وه، له گهل لابردنۍ ئه وه لیفه ی ده که ویته پیش خوۍ.
64	هلء امنكم	هل - امنكم	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوۍ، وه سی به دهلۍ هه یه.
64	خير	خير	له باری نه وده ستاندا: به لاوازکړدنۍ پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
64	حافظاً	حفظاً	به که سره دارکړدنۍ پیټی (ح) و زه ننه ی پیټی (ف) و لابردنۍ ئه لیف ده خویندریټه وه.
65	ردت إليهم ؛ ردت إلينا	ردت إليهم ؛ ردت إلينا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
65	نمير ؛ يسير	نمير ؛ يسير	له باری نه وده ستاندا: به لاوازکړدنۍ پیټی (ر) ده خویندریټه وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده پش عاصمی کوفی	گیږانه وهی ده پش	پوونکړدنه وه
66	لن اُرسله	لن اُرسله	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
66	توتون	توتون	هه مزه گوږدراوه به پیتی (و).
66	لتاتنی	لتاتنی	هه مزه گوږدراوه به ئه لیف.
66	ءاتوه	ءاتوه	سی به ده لی هیه.
67	من ابواب ؛ شیء ان	من ابواب ؛ شیء ان	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
67	شیء	شیء	دریژکړدنه وهی لیږی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
68	أمرهم أبوهم	أمرهم أبوهم	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوټراو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
68	شیء إلا	شیء إلا	به دریژکړدنه وهی لیږی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله ده خویندریته وه، وه گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
68	قضاها	قضاها	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
69	ءاوی	ءاوی	سی به ده لی هیه، وه به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
69	إني أنا	إني أنا	فته دارکړدنې پیتی (ی) ی دانه پال.
69	أنا أخوك	أنا أخوك	له باری نه وه ستاندا: ئه لیف جیگیرده کړیت له گهل دریژکړدنه وهی شهش جووله.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
70	مؤذَن اَیْتها	مؤذَن اَیْتها	هه مزه ی وشه ی (مؤذن) گوږدراوه به پیټی (و) و گواستنه وه ی جووله ی هه مزه له وشه ی (ایتها) بو زه ننه ی پیش خوی.
70	العیرُ	العیرُ	له باری نه وده ستاندا: به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
73	الأَرْض	الأَرْض	گواستنه وه ی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
76	وعاءٍ أَخِیه (معاً)	وعاءٍ یَخِیه (معاً)	به گوږینی هه مزه ی دوو هم گوږینی پیټی (ی) ی فته تدار ده خویندریټه وه.
76	لیأخذ	لیأخذ	گوږینی هه مزه به ئه لیف.
76	درجاتٍ	درجاتٍ	به که سره دارکردنی پیټی (ت) بی ته نوین ده خویندریټه وه.
78	کبیراً	کبیراً	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
78	فخذُ أَحَدنا	فخذُ أَحَدنا	گواستنه وه ی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
78	نراک	نراک	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
79	نأخذ	نأخذ	هه مزه گوږدراوه به ئه لیف.
80	استیئسوا	استیئسوا	دریژکردنه وه ی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شه ش جووله.
80	کبیرُهُمُ أَلَم	کبیرُهُمُ أَلَم	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه، وه لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو و دریژکردنه وه ی شه ش جووله.
80	قد أخذ ؛ فلن أبح الأرض	قد أخذ ؛ فلن أبح الأرض	گواستنه وه ی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوهونکړدنه وه
80	يَاْذَنْ	ياذن	همزه گوږدراوه به ئهليف.
80	لي~أي~أو	لي أي أو	فتهحه دارکردنی پيټی (ی) دانه پال له همدو وکیان.
80	خيرُ	خيرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پيټی (ر) ده خویندریټه وه.
82	والعيرَ	والعيرَ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پيټی (ر) ده خویندریټه وه.
83	لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْراً	لَكُمْ ~ أَنْفُسُكُمْ ~ أَمْراً	لکاندنی پيټی (م) ی کو به پيټی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
83	عسى	عسى	له باری وه ستاندا: به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.
83	يَاتِينِي	يَاتِينِي	همزه گوږدراوه به ئهليف.
83	جميعاً إِنْه	جميعاً إِنْه	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
84	وتولى ؛ يَأْسَفِي	وتولى ؛ يَأْسَفِي	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.
85	حرضاً أَوْ	حرضاً أَوْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
86	وحزني~إلى	وحزني~إلى	فتهحه دارکردنی پيټی (ی) دانه پال.
87	تَبَسُّوا ؛ يَبْسُ	تَبَسُّوا ؛ يَبْسُ	دريژکردنه وهی ليين ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
87	الْكَافِرُونَ	الْكَافِرُونَ	به لاوازکردنی پيټی (ر) ده خویندریټه وه.
88	مزجلة	مزجلة	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.
89	إِذْ أَنْتُمْ	إِذْ أَنْتُمْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
90	أَءِنْكَ	أَءِنْكَ	به ئاسانکردنی همزه ی دوو هم ده خویندریته وه.
91	لَقَدْ ءَاثَرُكَ	لَقَدْ - اَثَرُكَ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وهسی به دهلی هه یه.
91	خَاطِئِينَ	خَاطِئِينَ	سی به دهلی هه یه.
92	يَغْفِرُ	يَغْفِرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
93	يَأْتِ ؛ وَآتَوْنِي	يَات ؛ وَآتَوْنِي	همزه گوږدراوه به ئه لیف.
93	بَصِيرًا	بَصِيرًا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
93	بَاهِلِكُمْ أَجْمَعِينَ	بَاهِلِكُمْ ~ أَجْمَعِينَ	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شه ش جووله.
94	فَصَلَّتْ	فَصَلَّتْ	به قهله وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
94	الْعَيْرُ	الْعَيْرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
94	أَبُوهُمْ إِي	أَبُوهُمْ ~ إِي	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شه ش جووله.
96	الْبَشِيرُ ؛ بَصِيرًا	الْبَشِيرُ ؛ بَصِيرًا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
96	أَلْقَاهُ	أَلْقَاهُ	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
96	أَلَمْ أَقْل	أَلَمْ أَقْل	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
96	لَكُمْ إِي	لَكُمْ ~ إِي	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شه ش جووله.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
96	إني~ أعلم	إني أعلم	فهتخه دارکردنی پیتی(ی)ی دانه پال.
97	خاطنين	خاطنين	سی به دهل ی هه یه.
98	أستغفرُ	أستغفرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی(ر) ده خویندریته وه.
98	ربي~ إنه	ربي إنه	فهتخه دارکردنی پیتی(ی)ی دانه پال.
99	ءاوى	ءاوى	سی به دهل ی هه یه، وه به کردنه وه و که مکړدنه وه(التقليل) ده خویندریته وه.
99	مصر	مصر	(جیاکراوته وه له باری نه وه ستاندا) پیتی(ر) قه له وکراوه به هو ی که وتنه پیتی به رز(ئیس تی علا) له نیوانی ئو و که سره، به لام له باری وه ستاندا: پای جیاوازی له سره دروست بو وه له نیوان قه له وکردن و لاوازکردن وه قه له وکردن پیش ده که ویت.
99	ءامنين	ءامنين	سی به دهل ی هه یه.
100	تاویل	تاویل	هه مزه گوږدراوه به ئه لیف.
100	رؤيائي	رؤيائي	به کردنه وه و که مکړدنه وه(التقليل) ده خویندریته وه.
100	وقَدْ أَحْسَنَ ؛ إِذْ أَخْرَجَنِي	وقَدْ أَحْسَنَ ؛ إِذْ أَخْرَجَنِي	گواستنه وه ی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
100	بي~ إذ ؛ إخوتي~ إن	بي إذ ؛ إخوتي إن	فهتخه دارکردنی پیتی(ی)ی دانه پال.
100	يشاءُ إن	يشاءُ أن ؛ يشاءُ ون	دو خویندنه وه ی بو هه یه: ئاسانکردنی هه مزه ی دووم یان گوږینی به پیتی(و)ی که سره دار.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
101	قَدْ ءَاتَيْتَنِي	قَدْ - اَتَيْتَنِي	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وهسی به دهلی هه یه.
101	تَأْوِيل	تاویل	هه مزه گوږدراوه به ئه لیف.
101	الْأَحَادِيثُ ؛ وَالْأَرْضُ	الْأَحَادِيثُ ؛ وَالْأَرْضُ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
101	فَاطِرَ	فَاطِرَ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویند ریته وه.
101	الدنيا	الدنيا	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویند ریته وه.
101	وَالْآخِرَةِ	وَالْآخِرَةِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی که پیتی لاهه، له گهل لاواز کردنی پیتی (ر) وهسی به دهلی هه یه.
102	مَنْ أَنْبَاءُ ؛ إِذْ أَجْمَعُوا	مَنْ أَنْبَاءُ ؛ إِذْ أَجْمَعُوا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
102	لَدَيْهِمْ إِذْ	لَدَيْهِمْ ۖ إِذْ	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراوو دريژ کردنه وهی شهش جووله.
103	بِمُؤْمِنِينَ	بِمُؤْمِنِينَ	هه مزه گوږدراوه به پیتی (و).
104	مَنْ أَجْرٍ إِنْ	مَنْ أَجْرٍ إِنْ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
104	ذَكَرَ	ذَكَرَ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویند ریته وه.
105	مِنْ ءَايَةٍ	مِنْ - آيَةٍ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وهسی به دهلی هه یه.
105	الْأَرْضِ	الْأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
106	يُؤْمِنُ	يُؤْمِنُ	هه مزه گوږدراوه به پیتی (و).

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
107	تأْتِيهِمْ (معاً)	تأْتِيهِمْ (معاً)	همزه گوړدراوه به ئه ليف.
108	سَبِيلِي ~ أَدْعُوا	سَبِيلِي أَدْعُوا	فته تده دارکردنی پیتی (ی) دانه پال.
108	بَصِيرَةً أَنَا	بَصِيرَةً أَنَا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه، وه گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
109	نُوحِي	يُوحِي	به پیتی (ی) له بری پیتی (ن) و فته تده دارکردنی پیتی (ح) ده خویندریته وه به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
109	مَنْ أَهْلٌ ؛ الْأَرْضُ ؛ اتَّقُوا أَفْلا	مَنْ أَهْلٌ ؛ الْأَرْضُ ؛ اتَّقُوا أَفْلا	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
109	الْقَرَى	الْقَرَى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
109	يسِيرُوا	يسِيرُوا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
109	الْآخِرَةِ	الْآخِرَةِ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهل ی هیه، نه گهر به همزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هیه، وه نه گهر به پیتی (ل) دهستی پیکرد نه وه دریژکردنه وهی دوو جووله ی بو هیه، لاوازکردنی پیتی (ر) ده رده که ویت.
109	خَيْرٌ	خَيْرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
110	استَيْئَسَ	استَيْئَسَ	دریژکردنه وهی لین ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.

ژباړنه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
110	کُذِبُوا	کُذِبُوا	به شه دده دار کړنی پیتی (ذ) ده خویندریته وه.
110	فُنْجِي	فُنْجِي	به دوو پیتی (ن) ده خویندریته وه یه که میان: ضمه دارو دوو میان: زه ننه، له گهل لبردنی شه دده پیتی (ج) و زه ننه دار کړنی پیتی (ی) و شاردنه وه (الاخفاء) ی پیتی (ن).
111	عِبْرَة	عِبْرَة	به لاوړ کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
111	الْأَلْبَاب	الْأَلْبَاب	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
111	يَفْتَرِي	يَفْتَرِي	ته نها به که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
111	شَيْءٍ	شَيْءٍ	دریژ کړنه وهی لین ی همزه دار به چوار جووله و شش جووله.
111	وَهْدِي	وَهْدِي	به کړنه وه و که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
111	يُؤْمِنُونَ	يُؤْمِنُونَ	گوړینی همزه به پیتی (و).

(13) سوره تی ره عد

1	المَر	المَر	ته نها به که مکړنه وه (التقليل) ی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
1	ءَايَات	ءَايَات	سی به دده لی هیه.
1	يُؤْمِنُونَ	يُؤْمِنُونَ	گوړینی همزه به پیتی (و).
2	اَسْتَوِي	اَسْتَوِي	به کړنه وه و که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
2	مَسْمِي	مَسْمِي	له باری وستاندا: ته نها به که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پښ	پوهنکړدنه وه
2	يدبر	يدبر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
2	الأمر	الأمر	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
2	الآيات	الآيات	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وه سی به ده لی هه یه.
3	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
3	لآيات	لآيات	سی به ده لی هه یه.
4	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
4	متجاورات	متجاورات	به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
4	من أعناب	من أعناب	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
4	وزرع ونخيل صنوا	وزرع ونخيل صنوا	به ته نوینی که سره ده خویندريته وه.
4	وغیر	وغیر	به که سره دار کړدنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
4	يسقى	تسقى	به پیتی (ت) ده خویندريته وه له بری پیتی (ی) وبه کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
4	الأكل	الأكل	زه ننه دار کړدنی پیتی (ک) و گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
4	لآيات	لآيات	سی به ده لی هه یه.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
5	قولهم أءذا	قولهم ~ أءذا	لکاندنې پيټې (م) ی کو به پيټې (و) ی گوټراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
5	أءذا	أءذا	به ئاسانکردنې هه مزه ی دوو هم ده خویندریټه وه.
5	أءنا	إنا	به هه مزه ی هه والی (اخباری) ده خویندریټه وه، واته: (به يهك هه مزه).
5	تراباً أءنا ؛ جديد أولئك ؛ الأغلال	تراباً إنا ؛ جديد أولئك ؛ الأغلال	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خو ی.
5	النار	النار	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکردنې پيټې (ر) ده خویندریټه وه.
6	مغفرة	مغفرة	به لاوازکردنې پيټې (ر) ده خویندریټه وه.
7	آية	آية	سی به ده لی هه یه.
7	منذر	منذر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنې پيټې (ر) ده خویندریټه وه.
8	أنى	أنى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.
8	الأرحام	الأرحام	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خو ی.
8	شيء	شيء	دريژکردنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
8	بمقدار	بمقدار	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکردنې پيټې (ر) ده خویندریټه وه.
9	الكبير	الكبير	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنې پيټې (ر) ده خویندریټه وه.

ژماره ی نایه ت	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	روونکړدنه وه
10	منْ أَسْر	منْ أَسْر	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
10	بالنهار	بالنهار	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاواکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
11	منْ أَمْر	منْ أَمْر	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
11	یغیرُ ؛ یغیرُوا	یغیرُ ؛ یغیرُوا	له باری وده ستان و نه وده ستاندا: به لاواکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
14	بشيءٍ إلا	بشيءٍ إلا	به دریژکردنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شمش جووله ده خویندریته وه، وده گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
14	الكفرین	الكفرین	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
15	والأَرْض	والأَرْض	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
15	والأَصَال	والأَصَال	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وده سی به ده لی هه یه.
16	والأَرْض	والأَرْض	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
16	قُلْ أَفَاتَخَذْتُمْ	قُلْ أَفَاتَخَذْتُمْ	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وده به تیکه له کیښانی پیتی (ذ) له پیتی (ت) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
16	الأعمى	الْأَعْمَى	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وه به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
16	البصير	البصير	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
16	شيء	شيء	دریژکردنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
17	فسالت أودية؛ حلية أو ؛ الأرض ؛ الأمثال	فسالت أودية ؛ حلية أو ؛ الأرض ؛ الأمثال	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
17	يوقدون	توقدون	به پیتی (ت) ده خویندریته وه له بری پیتی (ی).
17	النار	النار	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
18	الحسنی ؛ ومأواهم	الحسنی ؛ ومأواهم	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه، هه مزه ناگوږدریت له وشه ی (مأواهم) چونکه جیاکراوته وه.
18	لو أن ؛ الأرض	لو أن ؛ الأرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
18	وبئس	وبیس	به گوږینی هه مزه به پیتی (ی) ده خویندریته وه.
19	أعمى	أعمى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
19	الألباب	الألباب	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.

ژباړه نايه	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
21	یوصل	یوصل	له باری نه وه ستاندا: به قهله وکړدنی پیتی (ل) ده خویندریته وه، له باری وه ستاندا: قهله و ده کړیت و لاواز ده کړیت، به لام قهله وکړدنی پیش ده که ویت.
22	الصلاة	الصلاة	به قهله وکړدنی پیتی (ل) یه کهم ده خویندریته وه.
22	سراً	سراً	به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
22	ویدرءون	ویدرءون	سی به ده لی هیه.
22	عقی	عقی	له باری وه ستاندا: به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
22	الدار	الدار	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
23	صلح	صلح	به قهله وکړدنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
23	من اباہم	من - اباہم	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو، وه سی به ده لی هیه.
24	عقی	عقی	له باری وه ستاندا: به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
24	الدار	الدار	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژماره نايه	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
25	یوصل	یوصل	له باری نه وه ستاندا: به قهله وکردنی پیتی (ل) ده خویندريته وه، له باری وه ستاندا: قهله وکردن و لاوازکردن، به لام قهله وکردن پيش ده که ویت.
25	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوۍ.
25	الدار	الدار	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
26	ويقدر	ويقدر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
26	الدنيا (معاً)	الدنيا (معاً)	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
26	الآخرة	الآخرة	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوۍ، وه سی به دهل ی هیه، نه گهر به همزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هیه، وه نه گهر به پیتی (ل) دهستی پیکرد نه وه دريژکردنه وهی دوو جوولهی بو هیه، لاوازکردنی پیتی (ر) ده رده که ویت.
27	آية	آية	سی به دهل ی هیه.
27	قلْ إِنْ مِنْ أَنْاب	قلْ إِنْ مِنْ أَنْاب	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوۍ.
28	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهل ی هیه.
29	ءامنوا ؛ مثاب	ءامنوا ؛ مثاب	سی به دهل ی هیه.
29	طوبى	طوبى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
31	ولو أن ؛ الأرض ؛ الأمر ؛ جميعاً أفلم ؛ قارعة أو	ولو أن ؛ الأرض ؛ الأمر ؛ جميعاً أفلم ؛ قارعة أو	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوۍ.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
31	قرءاناً	قرءاناً	(جياکړاوت هوه) تهنه دریژکړدنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پیشدا هاتووه.
31	سیرت	سیرت	به لاوړکړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
31	الموتی	الموتی	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
31	ییس	ییس	بو لاین ی همزه دار هیه دریژکړدنه وهی چوار جووله و شوش جووله.
31	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهل ی هیه.
31	لهدی	لهدی	له باری وه ستاندا: به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
31	دارهم	دارهم	ته نه به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
31	یأتی	یأتی	همزه گوړدراوه به ئلیف.
32	ولقد استهزیء	ولقد استهزیء	پزگار بوون له گه یشتنی دوو زه ننه به ضه م.
32	أخذهم	أخذهم	به تیکه ه لکی شانی پیتی (ذ) له پیتی (ت) ده خویندریته وه.
33	سموهم أم	سموهم أم	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو و دریژکړدنه وهی شوش جووله.
33	تنبنونه	تنبنونه	سی به دهل ی هیه.
33	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
33	وصدوا	وصدوا	به فته دارکړدنی پیتی (ص) ده خویندریته وه.

نمونه نایه	گېږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گېږانه وهی وه پش	روونکړدنه وه
34	الدنيا	الدنيا	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
34	الْآخِرَةِ	الْآخِرَةِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ، وه سی به دهل ی هیه، نه گهر به همزه ی لکاو دهستی پیکر سی به دهل ی هیه، وه نه گهر به پیتی (ل) دهستی پیکر نه وه دریژکړدنه وهی دوو جوولهی بؤ هیه، لاوازکړدنی پیتی (ر) دهرده که ویت.
35	الْآخَار	الْآخَار	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
35	أَكْلَهَا	أَكْلَهَا	به زه ننه ی پیتی (ک) ده خویندریته وه.
35	عَقِبَى (مَعًا)	عَقِبَى (مَعًا)	له کاتی وهستان له سهریان به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
35	الْكُفْرَيْنِ	الْكُفْرَيْنِ	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
36	ءَاتَيْنَاهُمْ ؛ مَنَاب	ءَاتَيْنَاهُمْ ؛ مَنَاب	سی به دهل ی هیه.
36	الْأَحْزَابِ ؛ قُلْ إِنَّمَا ؛ أَنْ أَعْبُدَ	الْأَحْزَابِ ؛ قُلْ إِنَّمَا ؛ أَنْ أَعْبُدَ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
36	يَنْكُرُ	يَنْكُرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
38	وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا ؛ لِرَسُولٍ أَنْ	وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا ؛ لِرَسُولٍ أَنْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
38	لَهُمْ أَزْوَاجًا	لَهُمْ أَزْوَاجًا	لکاندن ی پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو دریژکړدنه وهی شمش جووله.
38	يَأْتِي	يَأْتِي	همزه گوږدراوه به نه لیلیف.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
38	بَايَةِ إِلَّا	بَايَةِ إِلَّا	سی به دهل ی هه یه، له گهل گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
39	وَيَثْبِت	وَيَثْبِت	به فته دار کړدی پیتی (ث) و شه دده دار کړدی پیتی (ب).
40	نَعْدَهُمْ أَوْ	نَعْدَهُمْ أَوْ	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو و دريژ کړدنه وهی شه ش جووله.
41	يُرَوُّ أَنَا ؛ الْأَرْض ؛ مَنْ أَطْرَافِهَا	يُرَوُّ أَنَا ؛ الْأَرْض ؛ مَنْ أَطْرَافِهَا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
41	نَأْي	نَأْي	هه مزه گوږدراوه به ئه لیف.
42	الْكُفَّارُ	الْكُفَّارُ	فته دار کړدی پیتی (ك) و ئه و ئه لیفه ی ده كه ویت دوا ی ئه و، له گهل كه سره دار کړدی پیتی (ف)، له باری نه وه ستاندا: لاواز کړدی پیتی (ر) دهر ده كه ویت.
42	عَقْبِي	عَقْبِي	له باری وه ستاندا: به کړدنه وه و كه مكر دنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
42	الْدَارِ	الْدَارِ	ته نها به كه مكر دنه وه (التقليل) و لاواز کړدی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
43	كَفَى	كَفَى	به کړدنه وه و كه مكر دنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.

(14) سوره تی ئیبراهیم

1	الر	الر	ته نها به كه مكر دنه وه (التقليل) ی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
---	-----	-----	--

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
1	کتاب أنزلناه	کتاب أنزلناه	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
1	ربهم إلى	ربهم إلى	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
1	صراط	صراط	(جیا کراوته وه) قه له وکړدنې پیتی (ر).
2	الله	الله	به ضمه مهي پیتی (ه) ده خویندريته وه.
2	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
2	الكافرين	الكافرين	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
3	الدنيا	الدنيا	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
3	الأخرة	الأخرة	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی، وه سی به دهل ی هیه، نه گهر به همزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هیه، وه نه گهر به پیتی (ل) دهستی پیکرد نه وه دريژکړدنه وهی دوو جوولهی بو هیه، لاوازکړدنې پیتی (ر) ده رده که ویت.
3	عوجاً أولئك	عوجاً أولئك	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
4	رسولٍ إلا	رسولٍ إلا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
5	ولقد أرسلنا ؛ أن أخرج	ولقد أرسلنا ؛ أن أخرج	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
5	موسیٰ	موسیٰ	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
5	بایاتنا ؛ لآیات	بایاتنا ؛ لآیات	سی به ده لی هیه.
5	صبار	صبار	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
6	موسیٰ ؛ أنجاکم	موسیٰ ؛ أنجاکم	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
6	علیکم إذ	علیکم و إذ	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وه ی شهش جووله.
6	إذ أنجاکم	إذ أنجاکم	گواستننه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
6	من ءال	من - ال	گواستننه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به ده لی هیه.
7	کفرتم إن	کفرتم و إن	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وه ی شهش جووله.
8	موسیٰ	موسیٰ	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
8	الأرض ؛ حمید ألم	الأرض ؛ حمید ألم	گواستننه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
9	یأتکم	یأتکم	همزه گوږدراوه به نه لیف.
9	یعلمهم إلا	یعلمهم و إلا	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وه ی شهش جووله.
10	رسلهم أفي	رسلهم و أفي	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وه ی شهش جووله.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	روونکړدنه وه
10	وَالْأَرْضُ ؛ إِنَّ أَنْتُمْ	وَالْأَرْضُ ؛ إِنَّ أَنْتُمْ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
10	لِيَغْفِرَ	لِيَغْفِرَ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
10	وَيُؤَخِّرَكُمْ إِلَى	وَيُؤَخِّرَكُمْ إِلَى	هه مزه به پیتی (و) ی فته تدار گوږدراوه و پیتی (ر) لاواز کړاوه، لکاندنې پیتی (م) ی کوی به پیتی (و) ی گوتراو، له گهل دریژکړدنه وهی شهش جووله.
10	مَسْمِي	مَسْمِي	له باری وه ستاندا: به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
10	أَنْتُمْ إِلَّا	أَنْتُمْ إِلَّا	لکاندنې پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو و دریژکړدنه وهی شهش جووله.
10	ءَابَاؤُنَا	ءَابَاؤُنَا	سی به دهلی هیه.
10	فَاتُونَا	فَاتُونَا	هه مزه گوږدراوه به ئه لیف.
11	رَسَلَهُمْ إِنْ	رَسَلَهُمْ إِنْ	لکاندنې پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو و دریژکړدنه وهی شهش جووله.
11	نَاتِيكُمْ	نَاتِيكُمْ	هه مزه گوږدراوه به ئه لیف.
11	بِسُلْطَانٍ إِلَّا	بِسُلْطَانٍ إِلَّا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
11	الْمُؤْمِنُونَ	الْمُؤْمِنُونَ	هه مزه گوږدراوه به پیتی (و).
12	هَدَانَا	هَدَانَا	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
12	وَلِنَصْبِرَنَّ	وَلِنَصْبِرَنَّ	به لاواز کړدی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
12	ءَاذِيتُمُونَا	ءَاذِيتُمُونَا	سی به دهلی هیه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
13	من أرضنا	من أرضنا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
13	فأوحی	فأوحی	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
14	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
14	وعید	وعید	له باری نه وه ستاندا: جیگړکردنی پیتی (ی) زیاده ی بؤ ده کړیت.
15	جبار	جبار	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
16	ويسقى	ويسقى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
17	ويأتيه	ويأتيه	هه مزه گوږدراوه به ئه لیف.
18	برهم أعمالهم	برهم أعمالهم	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دريژکردنه وهی شهش جووله.
18	الريح	الريح	به کو ده خویندریته وه، واته فهتخه دارکردنی پیتی (ی) و نه و ئه لیفه ی ده که ویته دواى نه و.
18	يقدرُون	يقدرُون	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
18	شيء	شيء	دريژکردنه وهی لیب ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
19	والأرض	والأرض	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
19	ويأت	ويأت	هه مزه گوږدراوه به ئه لیف.
21	فهل أنتم	فهل أنتم	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پښ	پوونکر د نه وه
21	شيء	شيء	دریژکړنه وهی لیږی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
21	هدانا	هدانا	به کړنه وهو که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
22	الأمر ؛ سلطانٍ إلا ؛ عذابٌ أليم	الأمر ؛ سلطانٍ إلا ؛ عذابٌ أليم	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
22	كان لي	كان لي	به زه ننه ی پیټی (ی) دانه پال. ده خویندریته وه.
23	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هه یه.
23	الأخبار ؛ سلامٌ ألم	الأخبار ؛ سلامٌ ألم	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
24	طيبةٌ أصلها	طيبةٌ أصلها	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
25	تؤتي	تؤتي	هه مزه گوږدراوه به پیټی (و).
25	أكلها	أكلها	به زه ننه ی پیټی (ك) ده خویندریته وه.
25	الأمثال	الأمثال	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
26	خبیثةٌ اجتثت	خبیثةٌ اجتثت	پزگار بوون له گه یشتنی دوو زه ننه به ضه مم.
26	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
26	قرار	قرار	ته نها به که مکړنه وه (التقليل) و لاواکړنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
27	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هه یه.
27	الدنيا	الدنيا	به کړنه وهو که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
27	الْآخِرَةِ	الْآخِرَةِ	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خو، وه سی به دهل ی هه یه، نه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هه یه، وه نه گهر به پیتی (ل) دهستی پیکرد نه وه دريژکردنه وهی دوو جوولهی بؤ هه یه، لاوازکردنی پیتی (ر) دهرده که ویت.
27	يَشَاءُ أَلَمْ	يَشَاءُ وَلَمْ	به گوړپینی هه مزه ی دووهم به پیتی (و) ی فته دار ده خویندریته وه.
28	البوارِ	البوارِ	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
29	يَصْلَوْهَا	يَصْلَوْهَا	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
29	وبئس	وبئس	به گوړپینی هه مزه به پیتی (ی) ده خویندریته وه.
30	مَصِيرُكُمْ إِلَى	مَصِيرُكُمْ وَ إِلَى	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه له گهل لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دريژکردنه وهی شش جووله.
30	النارِ	النارِ	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
31	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهل ی هه یه.
31	الصَّلَاةِ	الصَّلَاةِ	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
31	سِرّاً	سِرّاً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
31	يَٰٓأَيُّ	ياي	همزه گوږدراوه به ئهليف.
32	وَالْأَرْضِ ؛ الْأَنْهَارِ	والأرض ؛ الأنهار	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
34	وَعَاثَاكُمْ	وعاآاكم	سی به ده لی هیه، وه به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
34	الْإِنْسَانِ	الإنسان	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
35	ءَامِنًا	ءامناً	سی به ده لی هیه.
35	الْأَصْنَامِ	الأصنام	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
36	كَثِيرًا	کثیراً	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
36	عَصَانِي	عصاني	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
37	إِنِّيْٓ أَسْكَنْتُ	إني أسكنت	فته دارکردنی پیټی (ی) دانه پال.
37	الصَّلَاةِ	الصلاة	به قهله وکردنی پیټی (ل) ده خویندریته وه.
37	فَاجْعَلْ أَفْنَدَةً	فاجعل أفندة	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
38	يَخْفَى	يخفي	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
38	شَيْءٍ	شيء	دریژکردنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
38	الْأَرْضِ	الأرض	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
40	الصَّلَاةِ	الصلاة	به قهله وکردنی پیټی (ل) ده خویندریته وه.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
40	دعاء	دعاء	له باری نه وه ستاندا: به جیگیر کړدنی پیتی (ی) ی زیاده ده خویندریته وه له گه ل سې به ده ل.
41	وللمؤمنین	وللمؤمنین	همزه گوږدراوه به پیتی (و).
42	تحسین	تحسین	به که سره دار کړدنی پیتی (س) ده خویندریته وه.
42	یُوخِرْهُمْ	یُوخِرْهُمْ	همزه به پیتی (و) گوږدراوه، له گه ل لاواز کړدنی پیتی (ر).
42	الأبصار	الأبصار	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
43	رءوسهم	رءوسهم	سې به ده لی هیه.
44	یأتیهم	یأتیهم	همزه گوږدراوه به ئه لیف.
44	ظَلَمُوا	ظَلَمُوا	به قه له و کړدنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
45	ظَلَمُوا	ظَلَمُوا	به قه له و کړدنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
45	الأمثال	الأمثال	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
47	تحسین	تحسین	به که سره دار کړدنی پیتی (س) ده خویندریته وه.
48	الأَرْضَ (معاً)	الأَرْضَ (معاً)	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
48	غیر	غیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
48	القهار	القهار	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	روونکړدنه وه
49	وتری	وتری	له باری وده ستان له سهری ته نه به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه له گهل لاواز کړدنی پیټی (ر) به هو ی که مکړدنه وه.
49	الأصفاد	الأصفاد	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
50	قطران	قطران	به لاواز کړدنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
50	وتغشی	وتغشی	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
51	کسبت إن	کسبت إن	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
52	الألباب	الألباب	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.

(15) سوره تی حیجر

1	الر	الر	ته نه به که مکړدنه وه (التقلیل) ی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
1	آیات	آیات	سی به ده لی هیه.
1	وقرآن	وقرآن	(جیا کراوته وه) ته نه به دریژ کړدنه وهی به ده ل به دوو جووله ده خویندریته وه، چونکه هه مزه زه ننه ی له پیشدا هاتو وه.
3	یا کلوا	یا کلوا	هه مزه گوږ دراوه به نه لیف.
3	الأمل	الأمل	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
4	قرية إلا	قرية إلا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
5	مَنْ أَمَةٍ أَجْلَهَا	مَنْ أَمَةٍ أَجْلَهَا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
5	يَسْتَأْخِرُونَ	يَسْتَأْخِرُونَ	گوړینی همزه به ئه لیف، له گه ل لاوازکردنی پییتی (ر).
6	الدِّكْرُ	الدِّكْرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پییتی (ر) ده خویندریته وه.
7	تَأْتِينَا	تَأْتِينَا	همزه گوړدراوه به ئه لیف.
8	نُنَزِّلُ	تَنْزِلُ	به پییتی (ت) ی فته دار له بری پییتی (ن) و فته ی پییتی (ن) ده خویندریته وه.
8	الملائكة	الملائكة	به ضمه مهی پییتی (ت) ده خویندریته وه.
9	الدِّكْرُ	الدِّكْرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پییتی (ر) ده خویندریته وه.
10	وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا ؛ الْأَوَّلِينَ	وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا ؛ الْأَوَّلِينَ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
11	يَأْتِيهِمْ	يَأْتِيهِمْ	همزه گوړدراوه به ئه لیف.
11	رَسُولٍ إِلَّا	رَسُولٍ إِلَّا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
11	يَسْتَهْزِءُونَ	يَسْتَهْزِءُونَ	سی به ده لی هیه.
13	يُؤْمِنُونَ	يُؤْمِنُونَ	گوړینی همزه به پییتی (و).
13	الْأَوَّلِينَ	الْأَوَّلِينَ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
15	سَكَّرَتْ أَبْصَارَنَا	سَكَّرَتْ أَبْصَارَنَا	به لاوازکردنی پییتی (ر) ده خویندریته وه له گه ل گواستنه وهی جوولهی همزه.
17	رَجِيمٍ إِلَّا	رَجِيمٍ إِلَّا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
19	وَالْأَرْضِ	وَالْأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی وه‌پش	پوونکړدنه وه
19	شيء	دریژکړدنه وهی لیږی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
21	شيء إلا	به دریژکړدنه وهی لیږی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله ده خویندریته وه، له گهل گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
24	المستأخرين	هه مزه گوړدراوه به ئلیف.
25	يخسرهم إنه	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
26	الإنسان	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
27	نار	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکړدن ی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
30	كلهم أجمعون	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
31	أبي	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
33	لم أكن	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
39	الأرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
39	لأغوينهم أجمعين	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
41	صراط	(جیاکراوته وه) قهله وکړدن ی پیتی (ر).

ژباړه نایه	گیړانه وهی وهېش	پوونکر د نه وه
41	مستقیم ان	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
42	سلطان الا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
43	لموعدهم اجمعين	لکاندنۍ پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
44	مقسوم ان	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
45	وعيون ادخلوها	پزگار بوون له گه یشتنی دوو زه ننه به ضه مم.
46	بسلام ءامين	به گواستنه وهی جوولهی هه مزو سی به ده لی هه یه.
47	غل اخوانا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
49	عبادي انا	فته دارکردنی پیتی (ی) ی دانه پال له هه ردو وکیان.
50	الاليم	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
53	توجل انا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
53	نیشرك	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
54	تبشرون	به لاوازکردنی پیتی (ر) و که سره دارکردنی پیتی (ن) ده خویندریته وه.
57	خطبكُم ايها	لکاندنۍ پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
59	ءال	سی به ده لی هه یه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
59	لوطِ اِنا	لوطِ اِنا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
59	لمنجومهم اجمعين	لمنجومهم و اجمعين	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
61	جاء األ	جاء األ ؛ جاء ال ؛ جاء آل	پېنج خویندنه وهی بؤ هیه: ناسانکړدنې همزه ی دوو هم. سی به دهل یان گوړینی به ئه لیف له گهل دريژکړدنه وهی دوو یان شهش جووله.
65	فأسر	فأسر	به همزه ی لکاو (وصل) ده خویندريته وه له بری همزه ی نه لکاو (قطع) وده دروسته لای وه پش وهك حه فص له باری وه ستاندا: قه له و کړدن و لاوازکړدنې پیتی (ر) به لام لاوازکړدن پېش ده که ویت.
65	واتبع اَدبارهم	واتبع اَدبارهم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
65	منکم اُحد	منکم و اُحد	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
65	تؤمرون	تومرون	همزه گوړدراوه به پیتی (و).
66	الأمر	الأمر	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
66	داير	داير	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدنې پیتی (ر) ده خویندريته وه.
67	جاء اهل	جاء اهل ؛ جاء آهل	دوو خویندنه وهی بؤ هیه: ناسانکړدنې همزه ی دوو هم، یان گوړینی به ئه لیف، له گهل دريژکړدنه وهی شهش جووله.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
67	يستبشرون	يستبشرون	به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
71	بناقي~ إن	بناقي إن	فتهحه دار کړنی پیتی (ی) ی دانه پال.
74	سجیل إن	سجیل إن	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
75	لآیات	لآیات	سی به دهلی هیه.
76	مقیم إن	مقیم إن	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
77	لآية	لآية	سی به دهلی هیه.
77	للمؤمنين	للمؤمنين	همزه گوړدراوه به پیتی (و).
78	الأيكة	الأيكة	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
81	وءاتيناهم ءاياتنا	وءاتيناهم ءاياتنا	سی به دهلی هیه له هردو وکیان، له گهل لکاندن پیتی (م) ی کو.
82	بيوتاً ءامين	بيوتاً - امنين	به گواستنه وهی جوولهی همزه و سی به دهلی هیه.
84	أغى	أغنى	به کړدنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
85	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
85	لآتية	لآتية	سی به دهلی هیه.
87	ولقد ءاتيناك	ولقد - اتيناك	به گواستنه وهی جوولهی همزه و سی به دهلی هیه.
87	والقرءان	والقرءان	(جیاکراوته وه) تهنه دریژ کړدنه وهی به دهلی به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پیشدا هاتووه.
88	للمؤمنين	للمؤمنين	همزه گوړدراوه به پیتی (و).

نمونه نایه	گېږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گېږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
89	وَقُلْ إِنِّي	وَقُلْ إِنِّي	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوی.
89	إِنِّي~ أُنَا	إِنِّي~ أُنَا	فته دارکردنی پیتی (ی) دانه پال.
89	النَّذِيرُ	النَّذِيرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
91	الْقُرْءَانِ	الْقُرْءَانِ	(جیاکراوته وه) ته نها دریژکردنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پیشدا هاتووه.
92	لَنَسْئَلَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ	لَنَسْئَلَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژکردنه وهی شهش جووله.
94	تَوَمَّرَ	تَوَمَّرَ	همزه گوږدراوه به پیتی (و).
95	الْمُسْتَهْزِئِينَ	الْمُسْتَهْزِئِينَ	سی به دهل هیه.
96	إِلَهَاءَ آخِرٍ	إِلَهَاءَ آخِرٍ	گواستنه وهی جوولهی همزه و سی به دهل هیه.
99	يَأْتِيكَ	يَأْتِيكَ	همزه گوږدراوه به ئلیف.

(16) سوره تی نه حل

1	أَتَى ؛ وَتَعَالَى	أَتَى ؛ وَتَعَالَى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
2	مَنْ أَمَرَ ؛ أَنْ أَنْدَرُوا	مَنْ أَمَرَ ؛ أَنْ أَنْدَرُوا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوی.
2	أَنْدَرُوا	أَنْدَرُوا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
3	الْأَرْضِ	الْأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
3	تعالی	تعالی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
4	الإنسان	الإنسان	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
5	والأنعام	والأنعام	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
5	تأكلون	تأكلون	همزه گوږدراوه به نه لیف.
7	أثقالكم إلى	أثقالكم~ إلى	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
7	الأنفس	الأنفس	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
7	لرءوف	لرءوف	سی به دهلی هیه.
8	الحمير	الحمير	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
9	جائر	جائر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
9	لهداکم	لهداکم	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
9	لهداکم أجمعين	لهداکم~ أجمعين	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
11	والأعقاب	والأعقاب	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
11	لآية	لآية	سی به دهلی هیه.
12	والنجوم	والنجوم	به فته دارکردنی پیتی (م) ده خویندریته وه.
12	مسخرات	مسخرات	به تنوینی که سره ده خویندریته وه.
12	لآيات	لآيات	سی به دهلی هیه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
13	الأرض ؛ مختلفاً ألوانه	الأرض ؛ مختلفاً ألوانه	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
13	لَا يَء	لَا يَء	سی به ده لی هه یه.
14	لَتَأْكُلُوا	لَتَأْكُلُوا	هه مزه گوږدراوه به ئه لیف.
14	وترى	وترى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه له بارى وهستان له سه ری، لاوازکردنی پیتی (ر) ده رده که ویت.
14	مَوَآخِرَ	مَوَآخِرَ	له بارى وهستان و نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
15	وَأَلْقَى	وَأَلْقَى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
15	الأرض	الأرض	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
17	تَذْكُرُونَ	تَذْكُرُونَ	به شه دده دارکردنی پیتی (ذ) ده خویندریته وه.
19	تَسْرُونَ	تَسْرُونَ	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
20	يَدْعُونَ	يَدْعُونَ	به پیتی (ت) ده خویندریته وه له بری پیتی (ی).
20	شَيْئاً	شَيْئاً	دریژکردنه وهی لین ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
21	غَيْرُ	غَيْرُ	له بارى نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
22	إِلَهُكُمْ إِلَه	إِلَهُكُمْ إِلَه	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.
22	يُؤْمِنُونَ	يُؤْمِنُونَ	گوړپینی هه مزه به پیتی (و).

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوهونکړدنه وه
22	بالا خرة	بالا خرة	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی که پیتی لامه، له گهل لاواز کړدی پیتی (ر) وه سی به ده لی هیه.
22	منکرة ؛ مستکبرون	منکرة ؛ مستکبرون	به لاواز کړدی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
23	یسرون	یسرون	به لاواز کړدی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
24	أساطیر	أساطیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
24	الأولین	الأولین	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
25	ومن أوزار ؛ علم ألا	ومن أوزار ؛ علم ألا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی، وشه ی (أوزار) ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
25	یزرون	یزرون	به لاواز کړدی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
26	فأتی	فأتی	له باری وه ستاندا: به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
26	واته هم	واته هم	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
27	تشاقون	تشاقون	به که سره دار کړدی پیتی (ن) ده خویندریته وه.
27	أوتوا	أوتوا	سی به ده لی هیه.
27	الكفرین	الكفرین	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
28	تتوفاهم ؛ بلی	تتوفاهم ؛ بلی	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده پش عاصمی کوفی	پوونکر د نه وه
29	فلبس	به گورپینی همزه به پیتی (ی) ده خویندریته وه.
29	مثنوی	له باری وده ستاندا: به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
30	خیراً ؛ خیر	له باری نه وده ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
30	الدنيا	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
30	الْآخِرَة	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهل ی هیه، نه گهر به همزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هیه، وه نه گهر به پیتی (ل) دهستی پیکرد نه وه دریژکردنه وهی دوو جووله ی بو هیه، لاواز کردنی پیتی (ر) دهرده که ویت.
31	الْأَخَار	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
31	یشاءون	سی به دهل ی هیه.
32	تتوفاهم	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
33	تأتیههم ؛ یأتی	همزه گوردر او ده به نه لیلیف.
33	ظلمهم	به قهله وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
34	سینات ؛ یستهزءون	سی به دهل ی هیه.
35	شيء (معاً)	دریژکردنه وهی لیبن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
35	ءاباؤنا	سی به دهل ی هیه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی وه پش عاصمی کوفی	پوونکر د نه وه
36	رسولاً أَنْ ؛ الأرض	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
36	أَنْ اعبدوا	پزگار بوون له گه یشتنی دوو زه ننه به ضه مم.
36	هدی	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
36	فسیروا	به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
37	هداهم	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
37	يُهْدِي	ضه ممه دار کردنی پیتی (ی) و فته ته دار کردنی پیتی (د) و به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
38	بلى	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
40	لشيءٍ إِذْ	به دریژ کردنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شه ش جووله ده خویندریته وه، وه گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
41	الدنيا	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
41	الْآخِرَة	الْآخِرَة	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهل ی هه یه، نه گهر به هه مزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به دهل ی هه یه، وه نه گهر به پیتی (ل) دهستی پیکرد نه وه دريژکردنه وهی دوو جوولهی بؤ هه یه، لاوازکردنی پیتی (ر) دهرده که ویت.
43	نوحی	یوحی	به پیتی (ی) له بری پیتی (ن) و فه ته ی پیتی (ح) ده خویندریته وه له گهل گورینی پیتی (ی) کوتای به نه لیف، وه ته نها به که مکرده وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
44	الدَّكْر	الدَّكْر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
45	السیئات	السیئات	سی به دهل ی هه یه.
45	الأَرْض	الأَرْض	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
45	يَأْتِيهِمْ	يَأْتِيهِمْ	هه مزه گوردر او به نه لیف.
46	يَأْخُذُهُمْ	يَأْخُذُهُمْ	هه مزه گوردر او به نه لیف.
47	يَأْخُذُهُمْ	يَأْخُذُهُمْ	هه مزه گوردر او به نه لیف.
47	لِرءُوف	لِرءُوف	سی به دهل ی هه یه.
47	رَحِيمٌ أَوْلَم	رَحِيمٌ أَوْلَم	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
48	يُرُوا إِلَى	يُرُوا إِلَى	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
48	شَيْءٍ	شَيْءٍ	دریژکردنه وهی لیین ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وده پش	پوهونکړنه وه
48	داخړون	داخړون	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
49	الأرض	الأرض	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
49	یستکړون	یستکړون	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
50	یومرون	یومرون	هه مزه گوږدراوه به پیتی (و).
52	والأرض	والأرض	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
52	واصباً أفغیر	واصباً أفغیر	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
52	أفغیر	أفغیر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
54	عنکم إذا	عنکم إذا	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.
55	ءاتیناهم	ءاتیناهم	سی به دهلی هیه.
58	بُشَر	بُشَر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
58	بالأنثی	بالأنثی	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
58	ظَلَّ	ظَلَّ	له باری نه وه ستاندا: به قهله وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه، له باری وه ستاندا: قهله وکردن و لاوازکردنی هیه، به لام قهله وکردن پیش ده که ویت.
59	یتواری	یتواری	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
59	بُشَر	بُشَر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
59	هونِ ام	هونِ ام	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
60	یؤمنون	یومنون	گوړپنی هه مزه به پیتی (و).
60	بِالْآخِرَةِ	بِالْآخِرَةِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی که پیتی لامه، له گهل لاوازکردنی پیتی (ر) وهسی به دهلی هیه.
60	السَّوْءِ	السَّوْءِ	دریژکردنه وهی لیږی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
60	الْأَعْلَى	الْأَعْلَى	به گواستنه وهی جوولهی هه مزه و به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
61	يُؤَاخِذُ ؛ يُوَخِّرُهُمْ	يُؤَاخِذُ ؛ يُوَخِّرُهُمْ	هه مزه به پیتی (و) گوړدراوه له گهل دریژکردنه وهی به دهل به دوو جووله جیاکراوته وه له وشه ی (يُؤَاخِذُ).
61	يُؤَخِّرُهُمْ إِلَى	يُؤَخِّرُهُمْ إِلَى	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه، له گهل لکاندنې به پیتی (م) ی کو.
61	مَسْمًى	مَسْمًى	له باری وه ستاندا: به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
61	جَاءَ أَجْلُهُمْ ؛ جَاءَ أَجْلُهُمْ	جَاءَ أَجْلُهُمْ ؛ جَاءَ أَجْلُهُمْ	دوو خویندنه وهی بؤ هیه: ئاسانکردنی هه مزه ی دووهم، یان گوړپنی به ئلیف له گهل دریژکردنه وهی دوو جووله.
61	يَسْتَأْخِرُونَ	يَسْتَأْخِرُونَ	هه مزه گوړدراوه به ئلیف له گهل لاوازکردنی پیتی (ر).
62	الْحَسَنِ	الْحَسَنِ	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
62	مُفْرَطُون	مُفْرَطُون	به که سره دارکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه وده لاوازکردنی پیتی (ر) دهرده که ویت.
63	لَقَدْ أَرْسَلْنَا ؛ عَذَابُ أَلِيمٍ	لَقَدْ أَرْسَلْنَا ؛ عَذَابُ أَلِيمٍ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
64	وَهْدَى	وَهْدَى	له باری وده ستاندا: به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
64	يُؤْمِنُونَ	يُؤْمِنُونَ	گوړپینی همزه به پیتی (و).
65	فَأَحْيَا	فَأَحْيَا	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
65	الْأَرْضِ	الْأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
65	لَايَة	لَايَة	سی به دهلی هیه.
66	الْأَنْعَامِ	الْأَنْعَامِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
66	لَعِبْرَة	لَعِبْرَة	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
66	نُسْقِيكُمْ	نُسْقِيكُمْ	به فته دارکردنی پیتی (ن) ده خویندریته وه.
67	وَالْأَعْنَابِ ؛ حَسَنًا إِنَّ	وَالْأَعْنَابِ ؛ حَسَنًا إِنَّ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
67	لَايَة	لَايَة	سی به دهلی هیه.
68	وَأَوْحَى	وَأَوْحَى	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
69	مُخْتَلَفٌ أَلْوَانُهُ	مُخْتَلَفٌ أَلْوَانُهُ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
69	لَايَة	لَايَة	سی به دهلی هیه.
70	يَتَوَفَّاكُم	يَتَوَفَّاكُم	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
70	شيئاً اِنْ	شيئاً اِنْ	به دريژکړدنه وهی ليښی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله ده خویندريته وه، وه گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
70	قديِر	قديِر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدنی پيتی (ر) ده خویندريته وه.
71	ملکتُ اَيْمَانِكُمْ ؛ سِوَاءُ اَفْبِنَعْمَةِ	ملکتُ اَيْمَانِكُمْ ؛ سِوَاءُ اَفْبِنَعْمَةِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
72	مَنْ اَنْفَسِكُمْ ؛ مَنْ اَزْوَاجِكُمْ	مَنْ اَنْفَسِكُمْ ؛ مَنْ اَزْوَاجِكُمْ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
72	اَنْفَسُكُمْ اَزْوَاجاً	اَنْفَسُكُمْ ~ اَزْوَاجاً	لکاندنی پيتی (م) ی کو به پيتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
72	يُؤْمِنُونَ	يُؤْمِنُونَ	گوړپيني هه مزه به پيتی (و).
73	وَالْأَرْضِ	وَالْأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
73	شيئاً	شيئاً	دريژکړدنه وهی ليښی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
74	الْأَمْثَالِ	الْأَمْثَالِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
75	يَقْدِرُ ؛ سِراً	يَقْدِرُ ؛ سِراً	له باری وه ستان و نه وه ستاندا: به لاوازکړدنی پيتی (ر) ده خویندريته وه.
75	شيءٍ	شيءٍ	دريژکړدنه وهی ليښی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
75	بَلْ أَكْثَرُهُمْ	بَلْ أَكْثَرُهُمْ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
76	يَقْدِرُ	يَقْدِرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدنی پيتی (ر) ده خویندريته وه.

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
76	شيء	شيء	دریژکړدنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
76	مولاه	مولاه	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
76	يأت ؛ يامر	يات ؛ يامر	هه مزه گوږدراوه به نه ليف.
76	صراط	صراط	(جياکراوته وه) قه له وکړدنی پييتی (ر).
77	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خو ی.
77	شيء	شيء	دریژکړدنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
77	قدیر	قدیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پييتی (ر) ده خویندريته وه.
78	شيئاً	شيئاً	دریژکړدنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
78	وَالْأَبْصَارُ وَالْأَفْئِدَةُ	وَالْأَبْصَارُ وَالْأَفْئِدَةُ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خو ی.
79	يروا إلى	يروا إلى	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خو ی.
79	لآيات	لآيات	سی به ده لی هه یه.
79	يؤمنون	يؤمنون	گوړپینی هه مزه به پييتی (و).
80	الْأَنْعَامُ ؛ وَمَنْ أَصَوَافِهَا ؛ وَمَتَاعاً إِلَى	الْأَنْعَامُ ؛ وَمَنْ أَصَوَافِهَا ؛ وَمَتَاعاً إِلَى	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خو ی.
80	ظعنكم	ظعنكم	به فه ته دار کړدنی پييتی (ع) ده خویندريته وه.
80	وأوبارها وأشعارها	وأوبارها وأشعارها	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه له هه ردو وکیان.
83	ينكرونها ؛ الكافرون	ينكرونها ؛ الكافرون	به لاواز کړدنی پييتی (ر) ده خویندريته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده پش عاصمی کوفی	پوونکر د نه وه
84	یوذن	هه مزه گوږدراوه به پیتی (و).
85	رءا	پیتی (ر) ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، وهه مزه له باری وستاندا سی به دهل ی هیه.
85	ظلموا	به قهله وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
86	رءا	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه له پیتی (ر) وهه مزه له باری وستانداو سی به دهل ی هیه.
86	فألقوا إليهم	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
87	وألقوا إلى	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
89	من أنفسهم	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
89	شيء	دریژکردنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
89	وهدي	له باری وستاندا: به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
89	وبشري	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاواکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
90	يامر	هه مزه گوږدراوه به ئه لیف.
90	والإحسان	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
90	وايتاء	سی به دهل ی هیه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوښکړنه وه
90	القربى ؛ وينهې	القربى ؛ وينهې	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
90	تذکرون	تذکرون	به شه دده دار کړدنی پیتی (ذ) ده خویندریته وه.
91	الْإِيْمَانُ ؛ كَفِيْلًا إِنْ	الْإِيْمَانُ ؛ كَفِيْلًا إِنْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
92	قُوَّةٌ أَنْكَاثًا ؛ مِنْ أَمَةٍ إِنْما	قُوَّةٌ أَنْكَاثًا ؛ مِنْ أَمَةٍ إِنْما	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
92	بَيْنَكُمْ أَنْ	بَيْنَكُمْ وَأَنْ	لکاندنی پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو دريژ کړدنه وهی شه ش جووله.
92	أَرَبِي	أَرَبِي	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
93	لَجْعَلْكُمْ أَمَةً	لَجْعَلْكُمْ وَأَمَةً	لکاندنی پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو دريژ کړدنه وهی شه ش جووله.
95	قَلِيْلًا إِنْما	قَلِيْلًا إِنْما	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
95	خَيْرٌ	خَيْرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لا واکړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
95	لَكُمْ إِنْ	لَكُمْ وَأِنْ	لکاندنی پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو دريژ کړدنه وهی شه ش جووله.
96	وَلَنَجْزِيَن	وَلَنَجْزِيَن	به پیتی (ی) ده خویندریته وه له بری پیتی (ن)
97	ذَكَرٍ أَوْ أَنْثَى	ذَكَرٍ أَوْ أَنْثَى	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وشه ی (أنثى) به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
97	مُؤْمِن	مُؤْمِن	هه مزه گوردر او به پیتی (و).

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
97	ولنجزینهم أجرهم	ولنجزینهم ~ أجرهم	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
98	القرءان	القرءان	(جیاکراوته وه) تهنه دريژکړدنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پیشدا هاتووه.
99	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلې هیه.
101	ءایة (معاً)	ءایة (معاً)	سی به دهلې هیه.
101	بلْ أَكْثَرُهم	بلْ أَكْثَرُهم	گواستنې وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
102	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلې هیه.
102	وهدی	وهدی	له باری وستاندا: به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
102	وبشری	وبشری	ته نه به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاواکړدنې پیتی (ر) ده خویندریته وه.
103	مبینْ إِنْ	مبینْ إِنْ	گواستنې وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
104	یؤمنون	یؤمنون	گوړپنی همزه به پیتی (و).
104	بآیات	بآیات	سی به دهلې هیه.
104	عذابْ أَلیمْ إِمَّا	عذابْ أَلیمْ إِمَّا	گواستنې وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
105	یؤمنون	یؤمنون	گوړپنی همزه به پیتی (و).
105	بآیات	بآیات	سی به دهلې هیه.
106	إِیمانَه	إِیمانَه	سی به دهلې هیه.
106	مَنْ أکره	مَنْ أکره	گواستنې وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.

ژماره ی نایه ت	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
106	بالایمان	گواستننه وهی جووله ی همزه و سی به ده لی هه یه.
107	الدنیا	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
107	الآخرة	گواستننه وهی جووله ی همزه و سی زه ننه ی پیش خوی، وه سی به ده ل ی هه یه، نه گهر به همزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به ده ل ی هه یه، وه نه گهر به پییتی (ل) دهستی پیکرد نه وه دریژکردنه وهی دوو جووله ی بو هه یه، لاوازکردنی پییتی (ر) ده رده که ویت.
107	الکفرین	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
108	و أبصارهم	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
109	الآخرة	گواستننه وهی جووله ی همزه و سی زه ننه ی پیش خوی، وه سی به ده ل ی هه یه، نه گهر به همزه ی لکاو دهستی پیکرد سی به ده ل ی هه یه، وه نه گهر به پییتی (ل) دهستی پیکرد نه وه دریژکردنه وهی دوو جووله ی بو هه یه، لاوازکردنی پییتی (ر) ده رده که ویت.
109	الخاصرون	به لاوازکردنی پییتی (ر) ده خویندریته وه.
111	تانی	همزه گوږدراوه به نه لیف.
111	وتوفی	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوهنکړدنه وه
111	يُظْلَمُونَ	يُظْلَمُونَ	به قه له وکردنی پيټی (ل) ده خویندريټه وه.
112	كَانَتْ ءَامِنَةً	كانت - امانة	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وهسی به ده لی هه یه.
112	يَأْتِيهَا	يأتيها	همزه گوړدراوه به ئه ليف.
114	كُنْتُمْ إِيَّاهُ	كنتمو~ اياه	لکاندن پيټی (م) ی کو به پيټی (و) ی گوټراو دريژکردنه وهی شش جووله.
115	فَمِنْ اضْطُرَّ	فمن اضطر	پزگار بوون له گه یشتنی دوو زه ننه به ضه مم.
115	غَيْرَ	غير	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پيټی (ر) ده خویندريټه وه.
117	عَذَابٌ أَلِيمٌ	عذاب أليم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
118	ظَلَمْنَاهُمْ	ظلمناهم	به قه له وکردنی پيټی (ل) ده خویندريټه وه.
119	وَأَصْلَحُوا	وأصلحوا	به قه له وکردنی پيټی (ل) ده خویندريټه وه.
119	رَحِيمٌ إِنَّ	رحيم إن	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
121	شَاكِرًا	شاكراً	به لاوازکردنی پيټی (ر) ده خویندريټه وه.
121	اجْتَبَاهُ ؛ وَهَدَاهُ	اجتياه ؛ وهده	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه.
121	صِرَاطٌ	صراط	(جياکراوته وه) قه له وکردنی پيټی (ر).
122	وَعَاتِنَاهُ	وعاتيناه	سی به ده لی هه یه.
122	الدُّنْيَا	الدنيا	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه.

ژماره نایه	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
122	الْآخِرَة	الْآخِرَة
126	خیر	خیر

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
---------------	-----------------------------------	------------------	----------------

(17) سوره تی ئیسراء

1	أَسْرَى	أَسْرَى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
1	الْأَقْصَا	الْأَقْصَا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، له باری وستاندا: به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
1	مِنْ عَايَاتِنَا	مِنْ عَايَاتِنَا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وه سی به ده لی هه یه.
1	الْبَصِيرُ	الْبَصِيرُ	له باری نه وستاندا: به لاواز کردنی پیته (ر) ده خویندریته وه.
2	وَعَايِنَا	وَعَايِنَا	سی به ده لی هه یه.
2	مُوسَىٰ هَدَىٰ	مُوسَىٰ هَدَىٰ	له کاتی وستان له سهریان که مکړدنه وه یان بؤ ده کریت به یه ک له خویندنه و هکاني.
2	إِسْرَآئِيلَ	إِسْرَآئِيلَ	(جیاکراوته وه) پیته (ر) قه له و ده کریت، له گه ل دريژکردنه وهی دو جوولهی به ده ل.
3	نُوحٍ إِنْه	نُوحٍ إِنْه	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
4	إِسْرَآئِيلَ	إِسْرَآئِيلَ	(جیاکراوته وه) پیته (ر) قه له و ده کریت، له گه ل دريژکردنه وهی دو جوولهی به ده ل.
4	الْأَرْضِ	الْأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
4	كَبِيرًا	كَبِيرًا	به لاواز کردنی پیته (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوښکړنه وه
5	أولهما	أولهما	سی به دهل ی هه یه، وه به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
5	الديار	الديار	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
6	وجعلناکم اکثر	وجعلناکم ~ اکثر	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شه ش جووله.
6	نفيراً إن	نفيراً إن	به لاوازکړدنې پیټی (ر) ده خویندریته وه، وه گواستنې وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
7	إن أحسنتم ؛ وإن أسأتم	إن أحسنتم ؛ وإن أسأتم	گواستنې وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
7	أحسنتم أحسنتم	أحسنتم ~ أحسنتم	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شه ش جووله.
7	الْآخِرَةِ	الْآخِرَةِ	گواستنې وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی که پیټی لامه، له گهل لاوازکړدنې پیټی (ر) وه سی به دهل ی هه یه.
7	ليسوعوا	ليسوعوا	سی به دهل ی هه یه.
7	وليتبرؤا ؛ تتبرأ	وليتبرؤا ؛ تتبرأ	به لاوازکړدنې پیټی (ر) ده خویندریته وه.
8	عسى	عسى	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
8	ريکم أن	ريکم ~ أن	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شه ش جووله.

ژباړه نایه	گېږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گېږانه وهی وه پښ	پوونکړدنه وه
8	للكفرین	للكفرین	ته‌ن‌ها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
8	حصيراً إن	حصيراً إن	به لاوازکردنی پی‌تی (ر) ده خویندریته وه، وه گواستنه وهی جووله‌ی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پی‌ش خوی.
9	القرءان	القرءان	(جیاکراوته وه) ته‌ن‌ها دریژکردنه وهی به‌دهل به دوو جووله، چونکه همزه زه‌ننه‌ی له پی‌شدا هاتووه.
9	وبیشّر	وبیشّر	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به لاوازکردنی پی‌تی (ر) ده خویندریته وه.
9	المؤمنین	المؤمنین	گوپینی همزه به‌پی‌تی (و).
9	لهم أجراً	لهم أجراً	لکاندن‌ی پی‌تی (م) ی کؤ به‌پی‌تی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شه‌ش جووله.
9	کبیراً	کبیراً	به لاوازکردنی پی‌تی (ر) ده خویندریته وه.
10	یؤمنون	یؤمنون	گوپینی همزه به‌پی‌تی (و).
10	بِالْآخِرَةِ	بِالْآخِرَةِ	گواستنه وهی جووله‌ی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پی‌ش خوی که پی‌تی لامه، له‌گه‌ل لاوازکردنی پی‌تی (ر) وه‌سی به‌دهلی هیه.
10	عَذَاباً أَلِيماً	عَذَاباً أَلِيماً	گواستنه وهی جووله‌ی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پی‌ش خوی.
11	الإنسان (معاً)	الإنسان (معاً)	گواستنه وهی جووله‌ی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پی‌ش خوی.
12	آیتین ؛ آیه (معاً)	آیتین ؛ آیه (معاً)	سی به‌دهلی هیه.
12	النهار	النهار	ته‌ن‌ها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوښکړنه وه
12	مبصره	مبصره	به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
12	شيء	شيء	دریژکړنه وهی لیږی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
13	إنسان الزمانه	إنسان الزمانه	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
13	طائر	طائر	به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
13	يلقاه	يلقاه	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
14	كفى	كفى	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
15	اهتدى	اهتدى	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
15	تَزَرُ وَاِزْرَةَ وَزَرَ	تَزَرُ وَاِزْرَةَ وَزَرَ	به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه له هر سى و شه دا.
15	أخرى	أخرى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
16	قرية أمرنا	قرية أمرنا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
16	تدميراً	تدميراً	به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
17	وَكَمْ أَهْلَكْنَا	وَكَمْ أَهْلَكْنَا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
17	وكفى	وكفى	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
17	خبيراً بصيراً	خبيراً بصيراً	به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه له هر دو وکیان.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
18	یضاًها	یضلاًها	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) و قه له وکړدنی پیتی (ل) ده خویندریته وه. له گهل کړدنه وه (الفتح) ی ته لیف. لاواز کړدن و که مکړدنه وه پیتی (ل) دهرده که ویت.
19	ومن أراد	ومن أراد	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زهننه ی پیش خوی.
19	الْآخِرَةِ	الْآخِرَةِ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زهننه ی پیش خوی که پیتی لامه، له گهل لاواز کړدنی پیتی (ر) وه سی به ده لی هیه.
19	وسعی	وسعی	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
19	مؤمن	مؤمن	گوړپینی همزه به پیتی (و).
20	محظوراً انظر	محظوراً انظر	پزگار بوون له گه یشتنی دوو زهننه به ضه مم.
21	وَلِلْآخِرَةِ	وَلِلْآخِرَةِ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زهننه ی پیش خوی که پیتی لامه، له گهل لاواز کړدنی پیتی (ر) وه سی به ده لی هیه.
22	إِلْهَاءٍ آخِر	إِلْهَاءٍ آخِر	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زهننه ی پیش خوی، وه سی به ده لی هیه.
23	وقضى	وقضى	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
23	إِحْسَانًا إِمَا	إِحْسَانًا إِمَا	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زهننه ی پیش خوی.
24	صغیراً	صغیراً	به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پښ	پوښکړنه وه
25	ربکم أعلم ؛ نفوسکم إن	ربکم و~ أعلم ؛ نفوسکم و~ إن	لکاندنې پيټې (م) ی کؤ به پيټې (و) ی گوتراوو دريژکړنه وهی شهش جووله.
25	للأوابين	للأوابين	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
26	وءات	وءات	سی به ده لی هه یه.
26	القربى	القربى	به کړنه وهو که مکړنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه.
26	تبذيراً إن	تبذيراً إن	به لاوازکړنې پيټې (ر) ده خویندريټه وه له گهل گواستنه وهی جووله ی هه مزه.
29	مغلولة إلى ؛ محسوراً إن	مغلولة إلى ؛ محسوراً إن	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
30	يقدر ؛ خبيراً بصيراً	يقدر ؛ خبيراً بصيراً	به لاوازکړنې پيټې (ر) ده خویندريټه وه.
31	وإياکم إن	وإياکم و~ إن	لکاندنې پيټې (م) ی کؤ به پيټې (و) ی گوتراوو دريژکړنه وهی شهش جووله.
31	كبيراً	كبيراً	به لاوازکړنې پيټې (ر) ده خویندريټه وه.
32	الزنى	الزنى	به کړنه وهو که مکړنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه.
34	مسئولاً	مسئولاً	(جياکړاوتنه وه) تهنه دريژکړنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه هه مزه زه ننه ی له پيشدا هاتو وه.
35	بالقسطاس	بالقسطاس	به ضمه ی پيټې (ق) ده خویندريټه وه.
35	خيرٌ	خيرٌ	له بارى نه وه ستاندا: به لاوازکړنې پيټې (ر) ده خویندريټه وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده پش	پوونکر د نه وه
35	تاویلاً	گوړپینی همزه به نه لیف.
36	علمٌ اِنْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
36	والفؤاد	سی به دهل ی هیه بی گوړپینی همزه.
36	مسئولاً	(جیاکراوته وه) ته نها دریژکر د نه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پیشدا هاتووه.
37	الأرض (معاً) ؛ مرحاً اِنْک	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
38	سینّه	به فته هی همزه و پیتی (ت) ی به ستر او له دوا ی ئو له گهل ته نوین ی فته تح.
39	أوحى ؛ فتلقى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویند ریته وه.
39	إلهاً - آخر ؛ مدحوراً أفأصفاکم	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهل ی هیه له وشه ی (واخر).
40	أفأصفاکم	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویند ریته وه.
40	إنّا اِنْکم	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
41	القرءان	(جیاکراوته وه) ته نها دریژکر د نه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پیشدا هاتووه.
41	یزیدهمُ - إلا	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکر د نه وهی شه ش جووله.

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پښ	پوښ کړدنه وه
42	ءالهة	ءالهة	سى به ده لى هه يه.
42	يقولون	تقولون	به پييتى (ت) ده خویندريته وه له برى پييتى (ى).
42	لا بتغوا إلى	لا بتغوا إلى	گواستنه وهى جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوى.
43	وتعالى	وتعالى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
43	كبيراً	كبيراً	به لاواز کړدنى پييتى (ر) ده خویندريته وه.
44	تسبح له	يسبح له	به گوړپنى پييتى (ى) به پييتى (ت) ده خویندريته وه.
44	والأرض	والأرض	گواستنه وهى جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوى.
44	شيء إلا	شيء إلا	به دريژ کړدنه وهى ليين ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله ده خویندريته وه، وه گواستنه وهى جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوى.
44	تسبيحهم إنه	تسبيحهم ~ إنه	لکاندنې پييتى (م) ى کو به پييتى (و) ى گوتراو دريژ کړدنه وهى شهش جووله.
45	القرءان	القرءان	(جياکراوته وه) ته نها دريژ کړدنه وهى به ده ل به دوو جووله، چونکه هه مزه زه ننه ی له پيشدا هاتووه.
45	يؤمنون	يؤمنون	گوړپنى هه مزه به پييتى (و).
45	بالآخرة	بالآخرة	گواستنه وهى جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوى که پييتى لامه، له گه ل لاواز کړدنى پييتى (ر) وه سى به ده لى هه يه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
46	قلوبهم أکنة	قلوبهم ~ أکنة	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شه ش جووله.
46	أکنة أن	أکنة أن	گواستنې وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
46	أذا هم	أذا هم	سی به دلی هیه.
46	القرءان	القرءان	(جیاکراو ته وه) ته نها دریژکړدنه وهی به دلی به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پیشدا هاتووه.
46	أدبارهم	أدبارهم	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.
47	نجوى	نجوى	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.
47	مسحوراً انظر	مسحوراً انظر	پزگار بوون له گه یشتنی دوو زه ننه به ضه م.
48	الأمثال	الأمثال	گواستنې وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
49	أءذا	أءذا	به ئاسانکړدنې همزه ی دوو هم ده خویندریټه وه.
49	أءنا	أءنا	به همزه ی هوالی (اخبار) ی ده خویندریټه وه، واتا به یه که همزه ده خویندریټه وه.
49	ورفاتاً أءنا	ورفاتاً إنا	گواستنې وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
50	حجارةً أو حديداً أو	حجارةً أو حديداً أو	گواستنې وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
51	فطرکم أول	فطرکم ~ أول	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شه ش جووله.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوښکړنه وه
51	رءوسهم	رءوسهم	سى به ده لى هيه.
51	مقی ؛ عسی	مقی ؛ عسی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه له هه ردو وکیان.
52	لبثم إلا	لبثم إلا	لکاندى پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وه شش جووله.
53	بينهم إن	بينهم إلا	لکاندى پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وه شش جووله.
53	للإنسان	للإنسان	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
54	ربکم أعلم ؛ بکم إن ؛ يرحمکم أو	ربکم أعلم ؛ بکم إلا ؛ يرحمکم أو	لکاندى پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وه شش جووله.
54	أو إن	أو إن	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
55	والأرض	والأرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
55	النبيين	النبيين	به هه مزه له گهل دريژکردنه وهی پيوست (لازم) ده خویندريته وه سى به ده لى هيه.
55	وءاتينا	وءاتينا	سى به ده لى هيه.
56	قل ادعوا	قل ادعوا	پزگار بوون له گه یشتنى دوو زه ننه به ضه مم.
56	تحويلاً أولئك	تحويلاً أولئك	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
57	أيهم أقرب	أيهم أقرب	لکاندى پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شش جووله.

ژباړه نايه	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
58	قريةِ اِلا	قريةِ اِلا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
59	بالآيات (معاً)	بالآيات (معاً)	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وه سی به ده لی هه یه.
59	الأولون	الأولون	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
59	وءاتینا	وءاتینا	سی به ده لی هه یه.
59	مبصرة	مبصرة	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
59	فَظَلَمُوا	فَظَلَمُوا	به قه له وکردنی پیټی (ل) ده خویندریټه وه.
60	الرءيا	الرءيا	له باری وه ستاندا: به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.
60	القرءان	القرءان	(جیا کراوته وه) ته نها دریژکردنه وهی به ده ل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پيشدا هاتو وه.
60	يزيدهمُ اِلا	يزيدهمُ اِلا	لکاندن ی پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو و دریژکردنه وهی شه ش جووله.
60	كبيراً	كبيراً	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
61	لآدم	لآدم	سی به ده لی هه یه.
61	ءَأَسْجَدَ	ءَأَسْجَدَ	دوو خویندنه وهی بؤ هه یه: ئاسانکردنی همزه ی دوو هم، یان گوړپنی به ئه لیف له گه ل دریژکردنه وهی شه ش جووله.

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
62	أرءيتك	أرءيتك ؛ أر آيتك	دوو خویندنه وهی بؤ هه يه : ئاسانکړدنی هه مزه ی دوو هم، یان گوړپینی به ئه لیف له گهل دریژکړدنه وهی شهش جووله .
62	لئن آخرتن	لئن آخرتن	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی و جیگیرکړدنی پیتی (ی) ی زیاده له باری نه وستاندا له وشه ی (آخرتن)
64	ورجلك	ورجلك	زه ننه دارکړدنی پیتی (ج) قه لقه له ش ده رده که ویت .
64	الأموال ؛ والأولاد ؛ غروراً إن	الأموال ؛ والأولاد ؛ غروراً إن	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی .
65	وكفى	وكفى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه .
67	نجاکم	نجاکم	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه .
67	نجاکم إلی	نجاکم و~ إلی	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شهش جووله .
67	الإنسان ؛ كفوراً أفأمنتهم	الإنسان ؛ كفوراً أفأمنتهم	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی .
68	أفأمنتهم أن	أفأمنتهم و~ أن	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شهش جووله .
68	وکیلاً أم	وکیلاً أم	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی .
69	أم أمنتهم ؛ تارة أخرى	أم أمنتهم ؛ تارة أخرى	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی .

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
69	أَمَنْتُمْ أَنْ	أَمَنْتُمْ أَنْ	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
69	أُخْرَى	أُخْرَى	تهنها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
70	ءَادَمَ	ءَادَمَ	سی به دهلی هیه.
71	فَمِنْ أَوْيَ	مِنْ أَوْيَ	گواستنې وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
71	أَوْيَ ؛ يَقْرءُونَ	أَوْيَ ؛ يَقْرءُونَ	سی به دهلی هیه.
71	يَظْلَمُونَ	يَظْلَمُونَ	به قهله وکړدنې پیتی (ل) ده خویندریته وه.
72	أَعْمَى (مَعَاً)	أَعْمَى (مَعَاً)	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
72	الْآخِرَةَ	الْآخِرَةَ	گواستنې وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی که پیتی لامه، له گهل لاواز کړدنې پیتی (ر) وه سی به دهلی هیه.
73	غَيْرَهُ	غَيْرَهُ	به لاواز کړدنې پیتی (ر) ده خویندریته وه.
74	شَيْئاً	شَيْئاً	دریژکړدنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
74	قَلِيلاً إِذَاً	قَلِيلاً إِذَاً	گواستنې وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
75	نَصِيراً	نَصِيراً	به لاواز کړدنې پیتی (ر) ده خویندریته وه.
76	الْأَرْضَ	الْأَرْضَ	گواستنې وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
76	خِلَافَكَ	خِلَافَكَ	به فته ته ی ئه لیف و زه ننه ی پیتی (ل) له گهل لا بردنې ئه و ئه لیفه ی ده که ویتته دوا ی ئه و.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړنه وه
77	قد أرسلنا ؛ تحویلاً اقم	قد أرسلنا ؛ تحویلاً اقم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
78	وقرآن ؛ قرآن	وقرآن ؛ قرآن	(جیاکراوته وه) ته نها دریژکړنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پیشدا هاتووه.
78	الصلاة	الصلاة	به قهله وکړدی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
79	عسی	عسی	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
80	نصيراً	نصيراً	به لاوازکړدی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
82	القرآن	القرآن	(جیاکراوته وه) ته نها دریژکړدنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پیشدا هاتووه.
82	للمؤمنين	للمؤمنين	گوپینی همزه به پیتی (و).
83	الإنسان	الإنسان	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
83	وناً	وناً	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
83	وناً ؛ یوساً	وناً ؛ یوساً	سی به دهل هیه.
84	فربکم أعلم	فربکم ~ أعلم	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
84	أهدى	أهدى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
85	من أمر	من أمر	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
85	أوتيتهم	أوتيتهم	سی به دهل هیه.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	ړوونکړدنه وه
86	وکیلاً إلا	وکیلاً إلا	گواستنې وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
87	کبیراً	کبیراً	به لاوازکړدنې پیتی (ر) ده خویندریته وه.
88	الإنس	الإنس	گواستنې وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
88	يأتوا ؛ يأتون	يأتوا ؛ يأتون	گوړپینی همزه به نه لیف.
88	القرءان	القرءان	(جیاکراوته وه) تهنه دریژکړدنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پیشدا هاتووه.
88	ظهيراً	ظهيراً	به لاوازکړدنې پیتی (ر) ده خویندریته وه.
89	القرءان	القرءان	(جیاکراوته وه) تهنه دریژکړدنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پیشدا هاتووه.
89	فأبى	فأبى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
90	نؤمن	نؤمن	گوړپینی همزه به پیتی (و).
90	تَفْجَرُ	تَفْجَرُ	به ضمه می پیتی (ت) ده خویندریته وه له گهل فته دارکړدنې پیتی (ف) و که سره ی پیتی (ج) و شه دده دارکړدنې له گهل لاوازکړدنې پیتی (ر) له باری نه وه ستاندا.
90	الأرض ؛ ينبوعاً أو	الأرض ؛ ينبوعاً أو	گواستنې وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
90	فَتَفْجَرُ	فَتَفْجَرُ	به لاوازکړدنې پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
91	الأنهار	الأنهار	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
91	تفجيراً أو	تفجيراً أو	لاوازکردنی پیتی (ر) و گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
92	كسفاً أو ؛ قبلاً أو	كسفاً أو ؛ قبلاً أو	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
92	تأني	تأني	گوړپینی همزه به ئه لیف.
93	زخرف أو	زخرف أو	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
93	ترقى	ترقى	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
93	نؤمن	نؤمن	گوړپینی همزه به پیتی (و).
94	يؤمنوا	يؤمنوا	گوړپینی همزه به پیتی (و).
94	الهدى	الهدى	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
95	الأرض	الأرض	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
96	كفى	كفى	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
96	بينكم إنه	بينكم إنه	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شه ش جووله.
96	خبيراً بصيراً	خبيراً بصيراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
97	المهتد	المهتد	له باری نه وده ستاندا: جيگيرکردنی پیتی (ی) ی زیاده ی بؤ ده کړیت.
97	لهم أولياء	لهم أولياء	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شه ش جووله.

ژباړه نایه	گېږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گېږانه وهی وهېش	پوښکړنه وه
97	مأواهم	مأواهم	که مکړدنه وه به یه که له خویندنه وده کان، همزه ش ناگوږدریت چونکه جیاکراوته وه.
97	سعیراً	سعیراً	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریتته وه.
98	بآیاتنا	بآیاتنا	سی به ده لی هیه.
98	أءذا	أءذا	به ئاسانکردنی همزه ی دوو هم ده خویندریتته وه.
98	أءنا	إنا	به ئیخبار (واته: به یه که همزه) ده خویندریتته وه.
98	ورفاتاً أءنا ؛ جدیداً أولم	ورفاتاً إنا ؛ جدیداً أولم	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
99	یرؤا أن ؛ والأرض	یرؤا أن ؛ والأرض	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
99	قادر	قادر	له باری نه وده ستاندا: به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریتته وه.
99	لهم أجلاً	لهم أجلاً	لکاندن پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوټراوو دریزکردنه وهی شه ش جووله.
99	فأبی	فأبی	له باری وده ستاندا: به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریتته وه.
100	لو أنتم ؛ الإنفاق ؛ الإنسان	لو أنتم ؛ الإنفاق ؛ الإنسان	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
100	ربي~ إذا	ربي~ إذا	فته دارکردنی پیټی (ی) ی دانه پال.
101	ولقد آتينا	ولقد آتينا	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به ده لی هیه.

ژماره نایه	گیږانه وهی وهش عاصمی کوفی	گیږانه وهی وهش	پوونکر د نه وه
101	موسی ؛ یموسی	موسی ؛ یلموسی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه له همدو وکیان.
101	ءایات	ءایات	سی به دهلی هیه.
101	إسرائیل	إسرائیل	(جیاکراوته وه) پیټی (ر) قه له و ده کریټ، له گهل دریژکردنه وهی دوو جووله ی به دهل.
102	هؤلاء إلا	هؤلاء ألا ؛ هؤلاء یـلا	دوو خویندنه وهی بو هیه: ئاسانکردنی همزه ی دوو هم، یان گوپینی به پیټی (ی) له گهل دریژکردنه وهی شهش جووله.
102	والأرض	الأرض	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
102	بصائر	بصائر	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
103	الأرض	الأرض	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
104	إسرائیل	إسرائیل	(جیاکراوته وه) پیټی (ر) قه له و ده کریټ، له گهل دریژکردنه وهی دوو جووله ی به دهل.
104	الأرض	الأرض	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
104	الآخرة	الآخرة	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی که پیټی لامه، له گهل لاوازکردنی پیټی (ر) وه سی به دهلی هیه.
105	مبشراً ؛ ونذيراً	مبشراً ؛ ونذيراً	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.

نمونه نایه	گېږانه وده وده پش	پوونکر دنده وده
106	وقراءاً	(جیاکراوته وده) تنهها دریژکړدنه وده به دهل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پیشدا هاتو وده.
107	قلْ ءامنوا ؛ للادقان	گواستنه وده جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی، وده ی به دهل ی هیه له وشه ی (وامنوا).
107	تؤمنوا	گوړپنی همزه به پییتی (و).
107	أوتوا	سی به دهل ی هیه.
107	یتلی	به کړدنه وده که مکړدنه وده (التقلیل) ده خویندریته وده.
107	یحزرون	به لاوازکړدنی پییتی (ر) ده خویندریته وده.
109	ویحزرون	به لاوازکړدنی پییتی (ر) ده خویندریته وده.
109	للادقان	گواستنه وده جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
110	قل ادعوا ؛ أو ادعوا	پزگار بوون له گه یشتنی دوو زه ننه به ضه مم.
110	الأسماء	گواستنه وده جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
110	الحسنی	به کړدنه وده که مکړدنه وده (التقلیل) ده خویندریته وده.
110	بصّلاتک	به قه له وکړدنی پییتی (ل) ده خویندریته وده.
111	تکبیراً	به لاوازکړدنی پییتی (ر) ده خویندریته وده.

ژماره یی نایه ت	گیږانه وهی دهړش عاصمی کوفی	گیږانه وهی دهړش	پوونکر د نه وه
111	تکبیراً * بسم الله	تکبیراً الحمد	له باری نه وه ستاندا: وهړش له نیوان دوو سوږه ت چهند خویندنه وهیه کی هیه: لکاندن بی به سمله و بی سهکت له گهل که سره ی نونی ته نوین به هو ی که یشتنه دوو زه ننه.

(18) سوږه تی که هف

1	عوجاً قیماً	عوجاً قیماً	خویندنه وهی بی سهکت له گهل شاردنه وهی خویندنه وهی ته نوینه که.
2	لیندر ؛ ویشر	لیندر ؛ ویشر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پی تی (ر) ده خویندری ته وه.
2	المؤمنین	المؤمنین	گوړینی همزه به پی تی (و).
2	لهم أجراً	لهم أجراً	لکاندن پی تی (م) ی کو به پی تی (و) ی گو تراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.
4	ویندر	ویندر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پی تی (ر) ده خویندری ته وه.
5	لآبائهم	لآبائهم	سی به دهلی هیه.
5	من أفواهم	من أفواهم	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
5	أفواهم إن	أفواهم إن	لکاندن پی تی (م) ی کو به پی تی (و) ی گو تراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.
6	ءاثارهم	ءاثارهم	سی به دهلی هیه، وه ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندری ته وه.

نمېره نایه	گېږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گېږانه وهی وهېش	پوونکر د نه وه
6	ءاټار هم ین	ءاټار هم ین	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
6	یومنوا	یومنوا	گوړپنی هه مزه به پیټی (و).
6	أسفأ ینا	أسفأ ینا	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
7	الأرض	الأرض	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
7	لنبلوهم أیهم أحسن	لنبلوهم ینهم ینهم أحسن	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
8	جرزأ أم	جرزأ أم	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
9	من ٴایاتنا	من ٴایاتنا	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی، وه سی به ده لی هه یه.
9	عجبأ ید	عجبأ ید	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
10	ید أوی	ید أوی	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی، وشه ی (أوی) به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
10	ءاتنا	ءاتنا	سی به ده لی هه یه.
10	من أمرنا	من أمرنا	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
11	ءاذانهم	ءاذانهم	سی به ده لی هه یه.
12	أحصی	أحصی	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
13	فتية ءامنوا	فتية - امنوا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوۍ، وه سی به دهلی هه یه.
13	هدى	هدى	له بارى وده ستاندا: به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
14	قلوبهم إذ	قلوبهم إذ	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شه ش جووله.
14	والأرض	والأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوۍ.
15	ءالهة	ءالهة	سی به دهلی هه یه.
15	يأتون	يأتون	گوپړنی همزه به ئه لیف.
15	فمن أظلم	فمن أظلم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوۍ، وه قه له وکړدنې پیټی (ل).
15	افترى	افترى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
16	من أمرکم	من أمرکم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوۍ.
16	مرفقاً	مرفقاً	به فه تحه دارکړدنې پیټی (م) و که سره ی پیټی (ف) ده خویندریته وه.
17	وترى	وترى	له بارى وده ستان له سهری ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
17	طلعت	طلعت	به قه له وکړدنې پیټی (ل) ده خویندریته وه.
17	تزاوړ	تزاوړ	به شه دده دارکړدنې پیټی (ن) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوښکړنه وه
17	مَنْ ءَايَات	مَنْ - ايات	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وهسی به دهلی هه یه.
17	المهتد	المهتد	له باری نه وه ستاندا: جيگړکردنی پیتی (ی) زیاده ی بؤ ده کړیت.
18	وتحسبهم أيقاظاً	وتحسبهم ~ أيقاظاً	که سره دارکردنی پیتی (س) و لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
18	ذِراعیه	ذِراعیه	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
18	اطلعت	اطلعت	به قهله وکردنی پیتی (ل) ده خویندريته وه.
18	فراراً	فراراً	(جیاکراوته وه) پیتی (ر) قهله و ده کړیت به هو ی دوو باره بونه وهی.
18	لملئت	لملئت	به شه دده دارکردنی پیتی (ل) ده خویندريته وه.
19	يوماً أو ؛ فليَنظُرْ أَيْهَا ؛ أحداً إَنهم	يوماً أو ؛ فليَنظُرْ أَيْهَا ؛ أحداً إَنهم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
19	رَبْكُمْ أَعْلَم ؛ بَكُم أَحداً	رَبْكُمْ ~ أَعْلَم ؛ بَكُم ~ أَحداً	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
19	أزكى	أزكى	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
19	فليأتكم	فليأتكم	گوپړینی همزه به ئه ليف.
19	يشعرون	يشعرون	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
20	إَنهم إِنْ ؛ يَرْجُومُكُمْ أَوْ	إَنهم ~ إِنْ ؛ يَرْجُومُكُمْ ~ أَوْ	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
20	إِذَا أَبَدًا	إِذَا أَبَدًا	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
21	بَيْنَهُمْ أَمْرُهُمْ؛ رَحْمُهُمْ أَعْلَمُ	بَيْنَهُمْ أَمْرُهُمْ؛ رَحْمُهُمْ أَعْلَمُ	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو و دريژکردنه وهی شهش جووله.
22	رَبِّي أَعْلَمُ	رَبِّي أَعْلَمُ	فته دارکردن ی پیتی (ی) ی دانه پال.
22	يَعْلَمُهُمْ إِلَّا ؛ فِيهِمْ إِلَّا ؛ مَنْهُمْ أَحَدًا	يَعْلَمُهُمْ إِلَّا ؛ فِيهِمْ إِلَّا ؛ مَنْهُمْ أَحَدًا	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو و دريژکردنه وهی شهش جووله.
22	تَمَارٍ	تَمَارٍ	که مکړدنه وهی تیدا نيه چونکه پیتی (ر) له ناوهراست دايه له بهر نه وهی بنچينه وشه ی (تار) (تاري) ی ه به لام پیتی (ی) لابر دراوه.
22	مِرَاءً ظَاهِرًا	مِرَاءً ظَاهِرًا	به لاوازکردن ی پیتی (ر) ده خویندريته وه له هردو وکیان.
23	لَشَيْءٍ	لَشَيْءٍ	دريژکردنه وهی ليين ی همزه دار به چار جووله و شهش جووله.
23	لَشَيْءٍ إِنِّي ؛ غَدًا إِلَّا	لَشَيْءٍ إِنِّي ؛ غَدًا إِلَّا	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
24	عَسَى	عَسَى	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
24	يَهْدِينِ	يَهْدِينِ	له باری نه وه ستاندا: جيگيرکردن ی پیتی (ی) ی زياده ی بو ده کريت.
26	وَالْأَرْضِ	وَالْأَرْضِ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
27	أَوْحِي	أَوْحِي	سی به ده لی هيه.
28	الدنيا ؛ هَوَاهُ	الدنيا ؛ هَوَاهُ	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
28	مَنْ أَغْفَلْنَا	مَنْ أَغْفَلْنَا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
29	فَلْيُؤْمِن	فليؤمن	گوړپنی همزه به پیتی (و).
29	فَلْيَكْفُرْ إِنَّا ؛ نَارًا أَحَاطَ ؛ مَرْتَفَقًا إِن	فليکفر إِنَّا ؛ نَارًا أَحَاطَ ؛ مَرْتَفَقًا إِن	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
29	بئس	بيس	به گوړپنی همزه به پیتی (ی) ده خویندریته وه.
30	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلی هیه.
30	مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا أُولَئِكَ	مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا أُولَئِكَ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
31	الْأَخَارَ ؛ مَنْ أَسَاوِرَ ؛ الْأَرَائِكَ	الْأَخَارَ ؛ مَنْ أَسَاوِرَ ؛ الْأَرَائِكَ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی له گهل لاوازکردنی پیتی (ر) له وشه ی (أساور)
31	متكئين	متكئين	سی به دهلی هیه.
32	مَنْ أَعْنَاب	مَنْ أَعْنَاب	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
33	كلتا	كلتا	له باری وستاندا: به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
33	ءَاتَتْ أَكْلَهَا	ءَاتَتْ أَكْلَهَا	سی به دهلی هیه له گهل گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی و زه ننه دارکردنی پیتی (ک).
33	شيئاً	شيئاً	دریژکردنه وهی لیږی همزه دار به چوار جووله و شش جووله.
34	ثَمَر	ثَمَر	به ضه ممه ی پیتی (ث) و پیتی (م) ده خویندریته وه.
34	يَحَاوِرُهُ	يَحَاوِرُهُ	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
34	أنا أكثر	أنا أكثر	له باری نه وه ستاندا: ئه لیف جيگيرده کړیت له گهل دریژکړدنه وهی شه ش جووله.
36	خیراً	خیراً	به لاوازکړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
36	منها	منهما	به زیادکړدنی پیتی (م) له دواي پیتی (ه) ده خویندریته وه.
37	يجاوزه	يجاوزه	به لاوازکړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
37	سواك	سواك	به كړدنه وه و كه مكردنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
38	بري~ أحداً	بري~ أحداً	فتهحه داركړدنی پیتی (ی) دانه پال.
39	أنا أقل	أنا أقل	له باری نه وه ستاندا: ئه لیف جيگيرده کړیت له گهل دریژکړدنه وهی شه ش جووله.
40	فعسى	فعسى	به كړدنه وه و كه مكردنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
40	ري~ أن	ري~ أن	فتهحه داركړدنی پیتی (ی) دانه پال.
40	يؤتین	يوتين	گوړپینی همزه به پیتی (و). له باری نه وه ستاندا: جيگيركړدنی پیتی (ی) زیاده.
40	خیراً	خیراً	به لاوازکړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
40	زلقاً أو	زلقاً أو	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
41	طلباً	طلباً	به قهله وکړدنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	روونکړدنه وه
42	بثْمَره	بثْمَره	به ضه ممه ی پیتی (ث) و پیتی (م) ده خویندریته وه.
42	لَمْ أَشْرِكْ	لَمْ أَشْرِكْ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
42	بري~ أحداً	بري~ أحداً	فته دارکردنی پیتی (ی) ی دانه پال.
43	منتصراً	منتصراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
44	خيرٌ (معاً)	خيرٌ (معاً)	له باری نه وده ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
44	عقباً	عقباً	به ضه ممه ی پیتی (ق) ده خویندریته وه.
45	الدنيا	الدنيا	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
45	كَمَاءٍ أَنْزَلْنَاهُ ؛ الْأَرْضِ	كَمَاءٍ أَنْزَلْنَاهُ ؛ الْأَرْضِ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
45	شَيْءٍ	شَيْءٍ	دریژکردنه وهی لین ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
45	مقتدراً	مقتدراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
46	الدنيا	الدنيا	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
46	خيرٌ (معاً)	خيرٌ (معاً)	له باری نه وده ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
46	خيرٌ أَمْلاً	خيرٌ أَمْلاً	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
47	نسيئُ	نسيئُ	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
47	وتری	وتری	له باری وده ستان له سهری ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
47	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
47	منهم أحداً	منهم ~ أحداً	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
48	خلقناکم أول ؛ زعمتم ألن	خلقناکم ~ أول ؛ زعمتم ~ ألن	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
49	فتري	فتري	له باری وده ستان له سهری ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
49	یغادرُ ؛ صغیراً ؛ کبیرَةً ؛ حاضرًا	یغادرُ ؛ صغیراً ؛ کبیرَةً ؛ حاضرًا	له باری وده ستان و نه وده ستاندا: به لاوازکردنې پیټی (ر) ده خویندریته وه.
49	کبیرَةً إلا	کبیرَةً إلا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
49	أحصاها	أحصاها	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
50	لآدم	لآدم	سی به دهلی هیه.
50	عن أمر	عن أمر	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
50	بئس	بئس	به گوړینی همزه به پیټی (ی) ده خویندریته وه.
51	والأرض	والأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
52	شركائي	شركائي	(له باری وده ستاندا) سی به دهلی هیه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړنه وه
53	ورءا	ورءا	له باری وه ستاندا: که مکړدنه وه (التقلیل) ی بؤ ده کړیت به یه ک دهنگ له گهل سی به دهل.
54	القرءان	القرءان	(جیا کړاوتنه وه) تنها دریژکړدنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پیشدا هاتووه.
54	الإنسان	الإنسان	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
54	شيء	شيء	دریژکړدنه وهی لین ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
55	يؤمنوا	يؤمنوا	گوړپینی همزه به پییتی (و).
55	الهدى	الهدى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
55	ويستغفروا	ويستغفروا	به لاوازکړدنی پییتی (ر) ده خویندریته وه.
55	رهم إلا	رهم إلا	لکاندنی پییتی (م) ی کو به پییتی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
55	تأتيهم ؛ يأتيهم	تأتيهم ؛ يأتيهم	گوړپینی همزه به ئلیف.
55	الأولين	الأولين	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
55	قُبلاً	قُبلاً	به که سره دارکړدنی پییتی (ق) و فهتعه دارکړدنی پییتی (ب) ده خویندریته وه.
56	ءاياي	ءاياي	سی به دهل ی هیه.
56	أنذروا	أنذروا	به لاوازکړدنی پییتی (ر) ده خویندریته وه.
56	هزواً	هزواً	به همزه ی پییتی (و) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
57	وَمَنْ أَظْلَمَ	وَمَنْ أَظْلَمَ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، له گهل قه له وکړدنی پیتی (ل).
57	ذَكِّرَ	ذَكِّرَ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
57	بَايَات	بَايَات	سی به دهلې هیه.
57	قُلُوبُهُمْ أَكْنَهَ ؛ تَدْعُهُمْ إِلَى	قُلُوبُهُمْ ~ أَكْنَهَ ؛ تَدْعُهُمْ إِلَى	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
57	أَكْنَهَ أَنْ ؛ إِذَا أَبَدًا	أَكْنَهَ أَنْ ؛ إِذَا أَبَدًا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
57	ءَاذَاهُمْ	ءَاذَاهُمْ	سی به دهلې هیه.
57	الْهُدَى	الْهُدَى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
58	يُؤَاخِذُهُمْ	يُؤَاخِذُهُمْ	گورپنی هه مزه به پیتی (و) ليړه دا به دهل جياکراوته وه ته نها به دوو جووله.
58	مَوْتَلًا	مَوْتَلًا	(جياکراوته وه) له دريژکړدنه وهی ليين وه که فص ده خویندريته وه.
59	الْقَرَى	الْقَرَى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
59	ظَلَمُوا	ظَلَمُوا	به قه له وکړدنی پیتی (ل) ده خویندريته وه.
59	لِمَهْلِكِهِمْ	لِمَهْلِكِهِمْ	به ضه ممه ی پیتی (م) و فته هی پیتی (ل) ده خویندريته وه.
60	مُوسَى ؛ لَفْتِه	مُوسَى ؛ لَفْتِه	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
60	أَوْ أَمْضِي	أَوْ أَمْضِي	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
62	لفته	لفته	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
62	ءاتنا	ءاتنا	سی به ده لی هیه.
63	أرءیت	أرءیت ؛ آرایت	دو خویندنه وهی بو هیه: له باری نه وه ستاندا: ئاسانکردنی هه مزه دوهم، یان گوړینی به ئه لیف له گهل دریژکردنه وهی شهش جووله، به لام له باری وه ستاندا ته نها ئاسان خویندنه وهی بو هیه.
63	إذْ أَوینا ؛ أنْ أذکره	إذْ أَوینا ؛ أنْ أذکره	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
63	أنسانیة	أنسانیة	به که سره ی پیتی (ه) ده خویندریته وه، وه به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
64	نبغ	نبغ	له باری نه وه ستاندا: جیگیرکردنی پیتی (ی) زیاده ی بو ده کړیت.
64	ءاثارهما	ءاثارهما	سی به ده لی هیه، وه ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
65	ءاتیناه	ءاتیناه	سی به ده لی هیه.
66	موسی	موسی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
66	هلْ أتبعك	هلْ أتبعك	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
66	تعلمن	تعلمن	له باری نه وه ستاندا: جیگیرکردنی پیتی (ی) زیاده ی بو ده کړیت.
67	معی	معی	به زه ننه ی پیتی (ی) دانه پال.
68	تصبر	تصبر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده پش	پوونکر د نه وه
69	ستجدني~ إن	فته تده دارکردنی پیتی (ی) دانه پال.
69	صابراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
70	تسألني	به فته تده دارکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه، له گهل شته دده دارکردنی پیتی (ن)
70	شيء	دریژکردنه وهی لیبن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
70	ذکراً	قهله وکردن و لاوازکردنی پیتی (ر)، به لام قهله وکردن پیش ده که ویت.
71	فانطلقا	به قهله وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
71	شيئاً إمرأ	به دریژکردنه وهی لیبن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله ده خویندریته وه، له گهل گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه بوی هیه له پیتی (ر) له وشه ی (إمرأ) قهله وکردن و لاوازکردن، به لام قهله وکردن پیش ده که ویت.
72	ألم أقل إنك	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
72	معي	به زه ننه ی پیتی (ی) دانه پال.
73	تؤاخذي	به گوړینی همزه به پیتی (و) فته تده دارکردنی ده خویندریته وه.
73	من أَمري	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
74	فانطلقا	به قهله وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.

ژماره نایه	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
74	زکيۀ	به زياد کړدنی ئه لیف له دوی پیتی (ن) و ئاسان کړدنی پیتی (ی) ده خویندریته وه.
74	شیئاً	دریژکړدنه وه ی لیین ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
74	نکړاً	به ضه ممه ی پیتی (ک) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
75	أَلَمْ أَقُلْ	أَلَمْ أَقُلْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
75	مَعِيَ	مَعِيَ	به زه ننه ی پیتی (ی) ی دانه پال.
76	شَيْءٍ	شَيْءٍ	دریژکړدنه وهی لیږی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
76	لَدَيَّ	لَدَيَّ	به ئاسان کردنی پیتی (ن) ده خویندریته وه.
77	فَانْطَلَقَا	فَانْطَلَقَا	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
77	فَأَبْوَا أَنْ	فَأَبْوَا أَنْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
77	لَتَّخِذَتْ	لَتَّخِذَتْ	به تیکه له کیښانی پیتی (ذ) له پیتی (ت) ده خویندریته وه.
78	فِرَاقٍ	فِرَاقٍ	(جیاکراوته وه) پیتی (ر) لاواز کردنی تیدا نیه.
78	بِتَأْوِيلٍ	بِتَأْوِيلٍ	همزه گوږدراوه به ئلیف.
78	صَبْرًا أَمَّا	صَبْرًا أَمَّا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
79	أَنْ أَعْيَبَهَا	أَنْ أَعْيَبَهَا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
79	يَأْخُذُ	يَأْخُذُ	همزه گوږدراوه به ئلیف.
80	مُؤْمِنِينَ	مُؤْمِنِينَ	همزه گوږدراوه به پیتی (و).
81	يَبْدِئُهَا	يَبْدِئُهَا	به فته دار کردنی پیتی (ب) و شه دده دار کردنی پیتی (د) ده خویندریته وه.
81	خَيْرًا	خَيْرًا	به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
82	عَنْ أَمْرِي	عَنْ أَمْرِي	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.

نمبره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پښ	پوونکر د نه وه
82	تاویل	تاویل	همزه گوږدراوه به ئه لیف.
83	ذکراً	ذکراً	قه‌له وکردن و لاوازکردنی پیتی (ر)، به لام قه‌له وکردن پیش ده که ویت.
83	ذکراً انا	ذکراً انا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه‌ننه‌ی پیش خوی.
84	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه‌ننه‌ی پیش خوی.
84	وءاتیناه	وءاتیناه	سی به‌دهلی هیه.
84	شيء	شيء	دریژکردنه وهی لین ی همزه دار به چوار جووله و شه‌ش جووله.
85	فأتبع	فأتبع	به همزه‌ی لکاو له بری همزه‌ی نه لکاو ده‌خویندریته وه له‌گه‌ل شه‌ده دارکردنی پیتی (ت).
87	ظلم	ظلم	به قه‌له وکردنی پیتی (ل) ده‌خویندریته وه.
87	نكراً	نكراً	به ضمه‌مهی پیتی (ك) ده‌خویندریته وه.
88	منْ ءامن	منْ - امن	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه‌ننه‌ی پیش خوی، وه‌سی به‌دهلی هیه.
88	جزاء	جزاء	به ضمه‌مهی همزه ده‌خویندریته وه بی ته‌نوی.
88	الحسنی	الحسنی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده‌خویندریته وه.
88	منْ أَمَرنا	منْ أَمَرنا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه‌ننه‌ی پیش خوی.
89	أَتبع	أَتبع	به همزه‌ی لکاو له بری همزه‌ی نه لکاو ده‌خویندریته وه له‌گه‌ل شه‌ده دارکردنی پیتی (ت).

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
90	سترأ	سترأ	قه له وکړدن و لاوازکړدن پيټي (ر)، به لام قه له وکړدن پيش ده که ویت.
91	قَدْ أَحْطْنَا	قَدْ أَحْطْنَا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوۍ.
92	أَتَّبِعْ	أَتَّبِعْ	به همزه ی لکاو (وصل) له بری همزه ی نه لکاو (القطع) ده خویندریته وه، له گهل شه دده دارکړدن پيټي (ت).
93	السَّدِّينَ	السَّدِّينَ	به ضه ممه دارکړدن پيټي (س) ده خویندریته وه، له گهل مانه وهی شه دده.
94	يُاجُوجُ وَمَأْجُوجُ	يَا جُوجُ وَمَا جُوجُ	(به يه که وه) همزه گوږدراوه به ئه ليف.
94	الْأَرْضِ	الْأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوۍ.
94	سَدًّا	سَدًّا	به ضه ممه دارکړدن پيټي (س) ده خویندریته وه.
95	خَيْرٌ	خَيْرٌ	به لاوازکړدن پيټي (ر) ده خویندریته وه.
95	بِقُوَّةِ أَجْعَلْ	بِقُوَّةِ أَجْعَلْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوۍ.
95	رَدْمًا ءَاتُونِي	رَدْمًا ءَاتُونِي	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوۍ، وه سی به ده لی هه يه.
96	سَاوِيْ	سَاوِيْ	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
96	ءَاتُونِي	ءَاتُونِي	سی به ده لی هه يه.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
96	قطراً	قطراً	(جیاکراوته وه) پیټی (ر) قه له وکراوه به هوئی که و تنه پیټی به رز (نیستیلا) له نیوان پیټی (ر) و که سره.
98	دکاء	دکا	به لبردنی ئه لیف و همزه ده خویندریته وه، له گه له تنوین بو پیټی (ک) و ده ستان به ئه لیف ی قه ره بوو.
100	للكفرین	للكفرین	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
101	كانت أعینهم ؛ سمعاً أفحسب	كانت أعینهم ؛ سمعاً أفحسب	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
102	دوني~ أولیاء	دوني~ أولیاء	فه ته دارکردنی پیټی (ی) ی دانه پال.
102	أولثی (ي) إنا	أولثی (ي) إنا	به ئاسانکردنی همزه ی دوو هم ده خویندریته وه.
102	للكفرین	للكفرین	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
103	بالأخسرین	بالأخسرین	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
104	الدنيا	الدنيا	به کردنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
104	یحسبون	یحسبون	به که سره دارکردنی پیټی (س) ده خویندریته وه.
104	صنعاً أولئك	صنعاً أولئك	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
105	بآیات	بآیات	سی به ده لی هیه.
105	فحبطت أعمالهم	فحبطت أعمالهم	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
106	ءایاتی	ءایاتی	سی به ده لی هیه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
106	هزواً اِنْ	هزواً اِنْ	به هه مزه ی پیتی (و) ده خویندریته وه، له گهل گواستنه وهی جووله ی هه مزه له وشه ی (اِنْ) بو زه ننه ی پیش خوی.
107	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هه یه.
110	قل اِنما	قل اِنما	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
110	یوحی	یوحی	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
110	اَلْهَکُم اِلَه	اَلْهَکُم اِلَه	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.
110	أحداً * بسم الله	أحداً کهی عص	وه پش شاردنه وه (الاخفاء) نه نجام ده دات له کاتی لکاندن ی دوو سوږه ت به یه که وه (به لام بی به سمه لهو بی سه کت)

(19) سوږه تی هه ریهم

1	کهی عص	کهی عص	ته نها به که مکړدنه وهی پیتی (ه) و پیتی (ی) ده خویندریته وه.
2	ذِکْرُ	ذِکْرُ	به لاوازکردن ی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
2	زکریا	زکریا (ی)	به زیاد کردن ی هه مزه ی فه ته دار له دوا ی نه لیف ده خویندریته وه.
2	زکریا اِذْ	زکریا (ی) اِذْ	به ئاسانکردن ی هه مزه ی دوو هم ده خویندریته وه.
3	نادی	نادی	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
4	وَلَمْ أَكُنْ	وَلَمْ أَكُنْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
5	وراءِ	وراءِ	سی به ده لی هه یه.
5	عاقراً	عاقراً	به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
6	مَنْ عَالٍ	مَنْ - اَل	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی، وه سی به ده لی هه یه.
7	زكريا	زكريا (ي)	به زیاد کړنی هه مزه ی ضمه دار له دواى ئه لیف ده خویندریته وه.
7	زكريا إنا	زكريا (ي) أنا ؛ زكريا (ي) ونا	دوو خویندنه وهی بؤ هه یه : ئاسان کړنی هه مزه ی دوو هم، یان گوږینی به پیتی (و) ی که سره دار.
7	نَبَشْرُكْ	نَبَشْرُكْ	به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
7	يحيى	يحيى	به کړنه وهو که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
8	أُنَى	أُنَى	به کړنه وهو که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
8	عاقراً	عاقراً	به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
8	عَتِيّاً	عَتِيّاً	به ضمه مې پیتی (ع) ده خویندریته وه.
9	شِيناً	شِيناً	دریژ کړنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
10	لِيْ عَايَةٍ	لِيْ عَايَةٍ	فهتخه دار کړنی پیتی (ی) ی دانه پال.
10	عَايَةٍ ؛ عَايَتِكَ	عَايَةٍ ؛ عَايَتِكَ	سی به ده لی هه یه.
11	المِخْرَابِ	المِخْرَابِ	به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
11	فأوحی	فأوحی	به کردنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
11	إلهم أن	إلهم أن	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړنه وهی شه ش جووله.
12	یحی	یحی	به کردنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
12	وءاتیناه	وءاتیناه	سی به دهلی هیه.
16	من أهلها	من أهلها	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
18	قالت إني	قالت إني	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
18	إني أعوذ	إني أعوذ	فته تدارکړدنې پیټی (ی) ی دانه پال.
19	لأهب	لیهب	به گوړینې همزه گوړینې پیټی (ی) ی فته تدار ده خویندریته وه.
20	قالت أني ؛ لم أك	قالت أني ؛ لم أك	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وشه ی (أن) به کړنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
21	ءاية	ءاية	سی به دهلی هیه.
23	نسياً	نسياً	به که سره دارکړدنې پیټی (ن) ده خویندریته وه.
24	فنادها	فنادها	ئلیف ی دوو هم به کړنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
25	تُساقطُ	تَسَاقَطُ	به فته تدارکړدنې پیټی (ت) و پیټی (ق) و شه دده دارکړدنې پیټی (س) ده خویندریته وه.

ژماره ی نایه ت	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
26	فلن اُکلم	فلن اُکلم	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
27	شیئاً	شیئاً	دریژکړنه وهی لین ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
28	سَوء	سَوء	دریژکړنه وهی لین ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
28	كانت اُمك	كانت اُمك	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
29	فأشارت إلیه	فأشارت إلیه	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
30	ءاتاني	ءاتاني	سی به ده ل ی هه یه، وه به کړنه وه و که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
30	نبیاً	نبیاً	به هه مزه ده خویندریته وه له گه ل دریژکړنه وهی لکا و (متصل) ی پیویست (اللازم).
31	مبارکاً این	مبارکاً این	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
31	وأوصاني	وأوصاني	به کړنه وه و که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
31	بالصَّلاة	بالصَّلاة	به قه له و کړنه ی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
34	عیسی	عیسی	له باری و ستاندا: به کړنه وه و که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
34	قول	قول	به ضه ممه ی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
35	قضى	قضى	به کړنه وه و که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
36	وإن	وأن	به فه ته ی هه مزه ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
36	صراط	صراط	(جیاکراوته وه) قه له وکردنی پیتی (ر).
37	الأحزاب ؛ عظیمِ أسمع	الأحزاب ؛ عظیمِ أسمع	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
38	يأتوننا	يأتوننا	هه مزه گوږدراوه به نه لیف.
39	الأمر	الأمر	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
39	يؤمنون	يؤمنون	گوږپنی هه مزه به پیتی (و).
40	الأرض	الأرض	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
41	نبياً	نبياً	به هه مزه ده خویندريته وه له گهل دریژکردنه وهی لکاو (متصل) ی پیویست (اللازم).
42	ييصِرُ	ييصِرُ	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
42	شيئاً	شيئاً	دریژکردنه وهی لیڼ ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
43	يأتك	يأتك	هه مزه گوږدراوه به نه لیف.
43	صراطاً	صراطاً	(جیاکراوته وه) قه له وکردنی پیتی (ر).
45	إني~ أخاف	إني~ أخاف	فهتته دارکردنی پیتی (ی) ی دانه پال.
46	أراغبُ أنت ؛ عن ءالهي	أراغبُ أنت ؛ عن - الهي	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی، وهسی به دهل ی هه یه له وشه ی (ءالهي).
47	سأستغفرُ	سأستغفرُ	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
47	ربي~ إنه	ربي إنه	فهتته دارکردنی پیتی (ی) ی دانه پال.

ژماره ی نایه ت	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
48	عسی	عسی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
49	نبیاً	نبیاً	به همزه ده خویندریته وه له گه ل دریژکردنه وهی لکاو (متصل) ی پیویست (اللازم).
51	موسی	موسی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
51	مخلصاً	مخلصاً	به که سره دارکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
51	نبیاً	نبیاً	به همزه ده خویندریته وه له گه ل دریژکردنه وهی لکاو (متصل) ی پیویست (اللازم).
52	الأمین	الایمن	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
53	نبیاً	نبیاً	به همزه ده خویندریته وه له گه ل دریژکردنه وهی لکاو (متصل) ی پیویست (اللازم).
54	نبیاً	نبیاً	به همزه ده خویندریته وه له گه ل دریژکردنه وهی لکاو (متصل) ی پیویست (اللازم).
55	یأمر	یامر	همزه گوږدراوه به ئه لیف.
55	بالصلاة	بالصلاة	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
56	نبیاً	نبیاً	به همزه ده خویندریته وه له گه ل دریژکردنه وهی لکاو (متصل) ی پیویست (اللازم).
57	علیاً اُولئک	علیاً اُولئک	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.

ژماره ی نایه ت	گیږانه وهی ده پش	پوونکر د نه وه
58	النَّبِیِّینَ	به همزه ده خویندریته وه له گهل دريژکردنه وهی پیویست، وه سی به ده ل ی هیه له پییتی (ی) دوو هم .
58	ءآدم ؛ آيات	سی به ده لی هیه .
58	وَإِسْرَآئِيلَ	(جیاکراوته وه) پییتی (ر) قه له و ده کریت، له گهل دريژکردنه وهی دوو جووله ی به ده ل.
58	تَتْلٰی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
58	عَلَيْهِمْ ؕ اٰتَات	لکاندن ی پییتی (م) ی کو به پییتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله .
59	خَلْفٌ اَضَاعُوْا ؛ غِيَا۟ اِلَا	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
59	الصَّلَاةِ	به قه له وکردن ی پییتی (ل) ده خویندریته وه.
60	وَعَامِن	سی به ده لی هیه .
60	يُظْلَمُوْنَ	به قه له وکردن ی پییتی (ل) ده خویندریته وه.
60	شَيْنًا	دريژکردنه وهی لیین ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله .
61	مَاتِيًا	همزه گوږدراوه به نه لیف .
62	لَعُوًا۟ اِلَا	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
65	وَالْاَرْضِ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
66	الْاِنْسَانِ ؛ حَيًا۟ اَوَّلَا	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
66	اَءِذَا	به ناسانکردن ی همزه ی دوو هم ده خویندریته وه.

ژباړه ی نایه ت	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
67	الإنسان	الإنسان	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
67	شیئاً	شیئاً	دریژکړنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
68	لنحضرهم	لنحضرهم	به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
68	جثياً	جثياً	به ضه ممه دارکړنی پیتی (ج) ده خویندریته وه.
69	شيعهً اَیهم	شيعهً اَیهم	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
69	أیهم اشد	أیهم اشد	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژکړنه وهی شهش جووله.
69	عَتياً	عَتياً	به ضه ممه ی پیتی (ع) ده خویندریته وه.
70	هم اولى	هم اولى	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژکړنه وهی شهش جووله.
70	أولى	أولى	به کړنه وهو که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
70	صلياً	صلياً	به ضه ممه دارکړنی پیتی (ص) ده خویندریته وه.
71	منكم إلا	منكم إلا	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژکړنه وهی شهش جووله.
72	جثياً	جثياً	به ضه ممه دارکړنی پیتی (ج) ده خویندریته وه.
73	تتلى	تتلى	به کړنه وهو که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
73	عليهم آياتنا	عليهم وآياتنا	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
73	آياتنا ؛ امنوا	آياتنا ؛ امنوا	سی به دهلی هیه.
73	خير	خير	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
74	کم اهلکنا	کم اهلکنا	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
74	هم احسن	هم و احسن	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
76	هدى	هدى	له باری وه ستاندا: به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
76	خير (معاً)	خير (معاً)	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
76	مرداً أفرءیت	مرداً أفرءیت	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
77	أفرءیت	أفرأیت ؛ أفرأیت	دو خویندنه وهی بو هیه: له باری نه وه ستاندا: ئاسانکردنی همزه ی دووه، یان گوړینی به ئلیف له گهل دريژکړدنه وهی شهش جووله، به لام له باری وه ستاندا: هیچ ی بو نیه تهنه ئاسان خویندنه وهی همزه ی دووه
77	لأوتين ؛ آياتنا	لأوتين ؛ آياتنا	سی به دهلی هیه.
77	ولداً أطلع	ولداً أطلع	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
78	أطلع	أطلع	به قهله وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
80	ویاتینا	ویاتینا	همزه گوږدراوه به ئه لیف.
81	ءالهة	ءالهة	سی به ده لی هیه.
82	ضداً ألم	ضداً ألم	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
83	الكفرین	الكفرین	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
83	تؤزهمُ أزا	تؤزهمُ ~ أزا	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شمش جووله.
84	عليهمُ إنما	عليهمُ ~ إنما	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شمش جووله.
89	شيئاً اداً	شيئاً اداً	به دريژکړدنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شمش جووله ده خویندریته وه، له گهل گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی بو زه ننه ی پیش خوی.
90	تکاد	یکاد	به گوږینی پیټی (ی) به پیټی (ت) ده خویندریته وه.
90	الأرض ؛ هداً آن	الأرض ؛ هداً آن	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
90	وتخِرُ	وتخِرُ	له باری نه وده ستاندا: به لاوازکردنې پیټی (ر) ده خویندریته وه.
92	ولداً إن	ولداً إن	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
93	والأرض	والأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
93	ءاتي	ءاتي	سی به ده لی هیه.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
94	لَقَدْ أَحْصَاهُمْ	لَقَدْ أَحْصَاهُمْ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خو، وده مکر د نه وه به یه که له خویندنه وده کانی له وشه ی (أحصاهم).
95	وَكَلِّهْمُ ءَاتِيه	وَكَلِّهْمُ ءَاتِيه	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراوو دریژکړ د نه وهی شه ش جووله، وده سی به دهل ی هیه له وشه ی (ءاتیه).
95	فَرْدًا اِنْ	فَرْدًا اِنْ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خو.
96	ءَامَنُوا	ءَامَنُوا	سی به دهل ی هیه.
97	لَتَبْشَرَ ؛ وَتَنْذِرَ	لَتَبْشَرَ ؛ وَتَنْذِرَ	له باری نه وده ستاندا: به لاواز کړدن ی پیتی (ر) ده خویند ریته وه.
98	وَكَمْ اَهْلَكْنَا ؛ مِنْ اَحَدٍ اَوْ	وَكَمْ اَهْلَكْنَا ؛ مِنْ اَحَدٍ اَوْ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خو.
98	رَكَزًا * بِسْمِ اللّٰهِ	رَكَزًا طه	وه پش شاردنه وه (الاخفاء) نه نجام ده دات له کاتی لکاندن ی دوو سوړه ت به یه که وه (به لام بی به سمه له و بی سهکت).

(20) سوړه تی طه

1	طه	طه	به ئیماله (لار کړ د نه وه) ی پیتی (ه) ئیماله ی گه وره ده خویند ریته وه.
2	القرءان	القرءان	(جیا کرا و ته وه) ته نها دریژکړ د نه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه هه مزه زه ننه ی له پیشدا هاتو وه.

ژماره نایه	گیړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیړانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
2	لتشقی	لتشقی	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، وه چونکه سهره نایه ته و سوړه تی طه یه کیکه له و یازده سوړه ته ی به ته نها که مکړدنه وهی وشه ی کو تایی نایه ته کان ده خویندریته وه نه گهر به په گه ز یائی بو.
3	تذکرة	تذکرة	به لاوازکردنی پی تی (ر) ده خویندریته وه.
3	یخشی	یخشی	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
4	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
4	العلی	العلی	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
5	استوی	استوی	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
6	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
6	الثری	الثری	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
7	السر	السر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پی تی (ر) ده خویندریته وه.
7	وأخفی	وأخفی	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
8	الأسماء	الأسماء	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
8	الحسنی	الحسنی	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
9	هلْ أَتَاكَ	هلْ أَتَاكَ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ، وه به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
9	موسى	موسى	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
10	رءا	رءا	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، بؤ پیتی (ر) و هه مزه سى به دهل هه یه.
10	إني~ءانست ؛ لعلی~ ءاتیکم	إني~ءانست ؛ لعلی~ ءاتیکم	فه ته دارکردنی پیتی (ی) دانه پال له هه ردو وکیان، وه سى به دهل ی هه یه له وشه ی (ءانست ؛ ءاتیکم)
10	قبسٍ أَوْ أَجَد	قبسٍ أَوْ أَجَد	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
10	النارِ	النارِ	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
10	هدى	هدى	له بارى وده ستان له سه ری ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
11	أُتَاهَا	أُتَاهَا	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه چونکه کوټایى نایه ت نیه.
11	يُموسى	يُموسى	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
12	إني~أنا	إني~أنا	فه ته دارکردنی پیتی (ی) دانه پال.
12	طوى	طوى	بى ته نوین و ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړنه وه
13	یوحی	یوحی	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
14	إنی~ أنا	إنی أنا	فه تحه دارکردنی پیټی (ی) ی دانه پال.
14	الصلاة	الصلاة	به قه له وکردنی پیټی (ل) ده خویندریته وه.
14	لذکری~ إن	لذکری إن	فه تحه دارکردنی پیټی (ی) ی دانه پال.
15	ءاتیه آکاد	ءاتیه آکاد	سی به دهل ی هه یه، له گهل گواستنه وهی جووله ی هه مزه.
15	لتجزی	لتجزی	به کردنه وهو که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
15	تسعی	تسعی	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
16	یؤمن	یومن	هه مزه گوږدراوه به پیټی (و).
16	هواه	هواه	به کردنه وهو که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
16	فتردی	فتردی	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
17	یُموسی	یُموسی	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
18	عصاي	عصاي	که مکړنه وهی تیډا نیه، چونکه واو یه.
18	مئارب	مئارب	سی به دهل ی هه یه.
18	أخری	أخری	به کردنه وهو که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، له گهل لاوازکردنی پیټی (ر).
19	یُموسی	یُموسی	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
20	فألها	فألها	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
20	تسعی	تسعی	ته نه به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
21	سیرکها	سیرکها	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
21	الأولی	الأولی	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وهسی به دهل ی هیه، وه ته نه به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
22	سوء آیه أخرى	سوء آیه أخرى	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وهسی به دهل ی هیه، وشه ی (أخری) ته نه به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
23	من آياتنا	من آياتنا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وهسی به دهل هیه.
23	الكبرى	الكبرى	ته نه به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
24	اذهب إلى	اذهب إلى	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
24	طغى	طغى	ته نه به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
26	لي أمری	لي أمری	فته دارکردنی پیتی (ی) دانه پال.
29	وزيراً	وزيراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
29	مَنْ أَهْلِي	مَنْ أَهْلِي	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوۍ.
33	کَثِيراً	کَثِيراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
34	کَثِيراً إِنَّكَ	کَثِيراً إِنَّكَ	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه، وه گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوۍ.
35	بَصِيراً	بَصِيراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
36	قَدْ أُوتِيتَ	قَدْ أُوتِيتَ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوۍ، وه سی به ده لی هه یه.
36	يَمُوسَى	يَمُوسَى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
37	مَرَّةً أُخْرَى	مَرَّةً أُخْرَى	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوۍ، وشه ی (أخرى) ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
38	إِذْ أَوْحَيْنَا	إِذْ أَوْحَيْنَا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوۍ.
38	يُوحَى	يُوحَى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
39	يَأْخُذُهُ	يَأْخُذُهُ	هه مزه گوږدراوه به ئه لیف.
39	عَيْنِي إِذْ	عَيْنِي إِذْ	فه ته دارکردنی پیتی (ی) دانه پال.
40	هَلْ أَدْلَكُمْ	هَلْ أَدْلَكُمْ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوۍ.
40	يَمُوسَى	يَمُوسَى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	روونکړدنه وه
41	لنفسی اذهب	لنسی اذهب	فهتته دارکردنی پیتی (ی) دانه پال.
42	اذهب أنت	اذهب أنت	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
42	بایاتی	بایاتی	سی به دهلی هیه.
42	ذکری اذها	ذکری اذها	فهتته دارکردنی پیتی (ی) دانه پال.
43	طغی	طغی	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
44	یخشی	یخشی	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
45	أو أن	أو أن	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
45	یطغی	یطغی	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
46	واری	واری	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
47	فأتیاه	فاتیاه	همزه گوږدراوه به ئلیف.
47	إسرائیل	إسرائیل	(جیاکراوته وه) پیتی (ر) قه له و ده کړیت، له گهل دریژکردنه وهی دوو جوولهی به دهل.
47	بآیه	بآیه	سی به دهلی هیه.
47	الهدی	الهدی	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
48	قد أوحی	قد أوحی	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهلی هیه.
48	وتولی	وتولی	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده پش	پوونکر د نه وه
49	يُمُوسَى	ته‌ن‌ها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
50	أَعْطَى	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
50	شَيْءٍ	دریژکړدنه وهی لین ی همزه دار به چوار جووله و ش‌هش جووله.
50	هَدَى	ته‌ن‌ها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
51	الأُولَى	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه‌ننه ی پیش خوی، وه‌سی به‌دل ی ه‌یه، وه‌ته‌ن‌ها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
52	يَنْسِي	له‌باری وه‌ستان له‌س‌ری ته‌ن‌ها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
53	الأَرْض	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه‌ننه ی پیش خوی.
53	مِهَادًا	به که سره دار کړدنی پیتی (م) و زیاد کړدنی ئ‌لیف له‌دوای پییتی (ه).
53	شَيْئًا	ته‌ن‌ها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
54	وَارِعُوا أَنْعَامَكُمْ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه‌ننه ی پیش خوی.
54	أَنْعَامُكُمْ إِنْ	لکاندنی پییتی (م) ی کو به پییتی (و) ی گوتراو و دریژکړدنه وهی ش‌هش جووله.
54	لَايَاتٍ	سی به‌د‌لی ه‌یه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړنه وه
54	النهی	النهی	ته‌ن‌ها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
55	تارۀ أُخری	تارۀ أُخری	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پیښ خوی، وشه‌ی (أخری) ته‌ن‌ها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
56	ولقد أربناه	ولقد أربناه	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پیښ خوی.
56	ءایاتنا	ءایاتنا	سی به‌ده‌لی هیه.
56	وَأبي	وَأبي	ته‌ن‌ها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
57	من أرضنا	من أرضنا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پیښ خوی.
57	يُموسى	يُموسى	ته‌ن‌ها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
58	فلنأتينك	فلنأتينك	همزه گوږدراوه به ئه‌لیف.
58	سوى	سوى	به که سره‌دارکړنى پیتی (س) ده خویندریته وه، له‌باری وه‌ستان له‌سه‌ری ته‌ن‌ها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
59	ضحى	ضحى	له‌باری وه‌ستان له‌سه‌ری ته‌ن‌ها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
60	فتولى	فتولى	به کړنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
60	أتى	أتى	ته‌ن‌ها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
61	موسى	موسى	به کړنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
61	فَيْسَحْتُمْ	فَيْسَحْتُمْ	به فته دار کړدنی پيټی (ی) و پيټی (ح) ده خویندریته وه.
61	افترى	افترى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه، له گهل لاواز کړدنی پيټی (ر).
62	النجوى	النجوى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
63	قالوا إنَّ	قالوا إنَّ	به فته دار کړدنی پيټی (ن) ده خویندریته وه له گهل شه دده دار کړدنی.
63	لساحِرَان	لساحِرَان	به لاواز کړدنی پيټی (ر) ده خویندریته وه.
63	مَنْ أَرْضَكُمْ	مَنْ أَرْضَكُمْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
63	المثلَى	المثلَى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
64	ثُمَّ اتَّوَا	ثُمَّ اتَّوَا	له باری نه وه ستاندا: همزه گوړدراوه به ئه لیف و به ده ست پیکردن به و ده که حه فسه، و ته نها دریژ کړدنه وهی دوو جوولهی بو هیه به به ده ل.
64	وَقَدْ أَفْلَحَ	وَقَدْ أَفْلَحَ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
64	استعلَى	استعلَى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
65	يُمُوسَى	يُمُوسَى	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
65	مَنْ أَلْقَى	مَنْ أَلْقَى	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وشه ی (ألقى) ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
66	بَلْ أَلْقُوا	بَلْ أَلْقُوا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
66	سَحَرَهُمْ أَهْمًا	سَحَرَهُمْ أَهْمًا	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شه ش جووله.
66	تَسْعَى	تَسْعَى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
67	مُوسَى	مُوسَى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
68	تَخَفْ إِنَّكَ ؛ الْأَعْلَى	تَخَفْ إِنَّكَ ؛ الْأَعْلَى	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وشه ی (الأعلى) ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
69	تَلَقَّفْ	تَلَقَّفْ	به فته دارکړدن ی پیتی (ل) ده خویندریته وه له گهل شه دده دارکړدن ی پیتی (ق).
69	السَّاحِرُ	السَّاحِرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدن ی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
69	أَتَى	أَتَى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
70	ءَامِنًا	ءَامِنًا	سی به دلی هه یه.
70	وَمُوسَى	وَمُوسَى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گېړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گېړانه وهی وهېش	پوونکر د نه وه
71	ءامنتم	ءامنتم	زیادکردنی همزه ی فته دار تا بییته سی همزه له وشه ی (أامنتم) ی هک میان همزه ی پرسیاریه (الاستفهام) نه وه ده خویندریته وه، دوو میان همزه ی (أفعل) نه وه ناسانکراوه، سییه میان پیی (ف) ی وشه یه، نه وه گوږدراوه بو ئلیف له لایه گشت قارینه کان، وه سی به ده ل ی هه یه له سهر بنچینه ی خو ی.
71	أَنْ ءَاذَنْ	أَنْ لَـاَذَنْ	گواستنه وه ی جووله ی همزه بو زهنه ی پییش خو ی، وه سی به ده ل ی هه یه.
71	لَكُمْ إِنَّه	لَكُمْ وَ إِنَّه	لکاندن ی پیی (م) ی کو به پیی (و) ی گوتراو و دریزکردنه وه ی شه ش جووله.
71	لکیرکم ؛ السَّحَر	لکیرکم ؛ السَّحَر	به لاواکردنی پیی (ر) ده خویندریته وه له هردو وکیان.
71	وَأَبْقَى	وَأَبْقَى	ته نه به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
72	نُوْثِرْکَ	نُوْثِرْکَ	همزه به پیی (و) گوږدراوه، وه پیی (ر) لاواکراوه.
72	قَاضٍ إِنَّمَا	قَاضٍ إِنَّمَا	گواستنه وه ی جووله ی همزه بو زهنه ی پییش خو ی.
72	الدنیا	الدنیا	ته نه به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
73	ءامنّا	ءامنّا	سی به ده ل ی هه یه.
73	لِیَغْفِرَ ؛ خَیْرٌ	لِیَغْفِرَ ؛ خَیْرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاواکردنی پیی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړنه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
73	خطایانا	خطایانا	به کردنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
73	وَأَبْقَى	وَأَبْقَى	ته نه به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
74	يَأْت	يات	همزه گوږدراوه به ئه لیف.
74	يَحْيَى	يَحْيَى	ته نه به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
75	يَأْتُهُ	ياتهُ	همزه گوږدراوه به ئه لیف.
75	مُؤْمِنًا	مومناً	همزه گوږدراوه به پیتی (و).
75	الْعَلَى	الْعَلَى	ته نه به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
76	الْأَنهَارُ	الْأَنهَارُ	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
76	تَرْكِي	تَرْكِي	ته نه به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
77	وَلَقَدْ أَوْحَيْنَا	ولقد أوحينا	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
77	مُوسَى	موسى	به کردنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
77	أَنْ أَسْرَ	أَنْ أَسْرَ	به همزه ی لکاو ده خویندریته وه له بری همزه ی نه لکاو له وشه ی (أسر) له گهل که سره دارکردنی پیتی (ن) به هو ی گه یشتنه دوو زه ننه دار، وه به پرده ها ته نه لاوازکردنی پیتی (ر) ی بو هه یه.
77	تَخْشَى	تَخْشَى	ته نه به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
79	هَدَى	هدى	ته نه به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړنه وه
80	إسرائيل	إسرائيل	(جیاکراوته وه) پیټی (ر) قه له و ده کړیت، له گه ل دريژکړنه وهی دوو جووله ی به دهل.
80	قَدْ أَنْجَيْنَاكُمْ ؛ الْإِيمَن	قَدْ أَنْجَيْنَاكُمْ ؛ الْإِيمَن	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
80	والسلوى	والسلوى	ته نها به که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
81	هوى	هوى	ته نها به که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
82	وءامن	وءامن	سى به دهل هیه.
82	اهتدى	اهتدى	ته نها به که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
83	يموسى	يموسى	ته نها به که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
84	هم أولاء	هم أولاء	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړنه وهی شه ش جووله.
84	لترضى	لترضى	ته نها به که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
86	موسى	موسى	به کړنه وه که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
86	حسناً أطفال ؛ أم أردتم	حسناً أطفال ؛ أم أردتم	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وبه قه له وکړدنې پیټی (ل) و لاواکړدنې ده خویندریته وه له وشه ی (أطفال).
86	أردتم أن	أردتم أن	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړنه وهی شه ش جووله.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
87	ألقى	ألقى	له باری وده ستاندا: به کردنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
88	موسیٰ	موسیٰ	به کردنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
91	موسیٰ	موسیٰ	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
93	تبعن	تبعن	له باری نه وده ستاندا: جیگیرکردنی پیټی (ی) زیاده یی بو ده کریټ.
94	تأخذ	تأخذ	همزه گوږدراوه به ئه لیف.
94	برأسی~ إني	برأسی إني	فه ته دارکردنی پیټی (ی) دانه پال.
94	إسرائيل	إسرائيل	(جیاکراوته وه) پیټی (ر) قه له و ده کریټ، له گهل دريژکردنه وه ی دوو جووله ی به دهل.
96	من أثر	من أثر	گواستننه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
97	وانظر إلی ؛ نسفاً إنما	وانظر إلی ؛ نسفاً إنما	گواستننه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
98	شيء	شيء	دريژکردنه وه ی لین ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
99	من أنباء	من أنباء	گواستننه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
99	وقد آتيناك	وقد آتيناك	گواستننه وه ی جووله ی همزه و سی به دهل ی هیه.
99	ذكراً	ذكراً	قه له وکردن و لاوازکردنی پیټی (ر)، به لام قه له وکردن پیش ده که ویت.
100	من أعرض	من أعرض	گواستننه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
100	وَزْرًا	وَزْرًا	قه‌له وکړدن و لاوازکړدن پیتی (ر) به لَام قه‌له وکړدن پیش ده که ویت.
103	بَيْنَهُمْ اِنْ ؛ لَبِثُمْ اِلَّا	بَيْنَهُمْ و~ اِنْ ؛ لَبِثُمْ و~ اِلَّا	لکاندن پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
104	طَرِيقَةً اِنْ	طَرِيقَةً اِنْ	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه‌ننه ی پیش خوی.
104	لَبِثُمْ اِلَّا	لَبِثُمْ و~ اِلَّا	لکاندن پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
107	تَرَى	تَرَى	ته‌ن‌ها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
108	الْأَصْوَات	الْأَصْوَات	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه‌ننه ی پیش خوی.
109	مِنْ اَذُن	مِنْ اَذُن	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه‌ننه ی پیش خوی.
112	مُؤْمِن	مُؤْمِن	هه مزه گوږدراوه به پیتی (و).
113	قَرَأَانًا	قَرَأَانًا	(جیاکراوته وه) ته‌ن‌ها دريژکړدنه وهی به‌دل به دوو جووله، چونکه هه مزه زه‌ننه ی له پیشدا هاتووه.
113	ذَكَرًا	ذَكَرًا	قه‌له وکړدن و لاوازکړدن پیتی (ر) به لَام قه‌له وکړدن پیش ده که ویت.
114	فَتَعَالَى	فَتَعَالَى	له‌باری وه‌ستاندا: به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
114	بِالْقُرْآن	بِالْقُرْآن	(جیاکراوته وه) ته‌ن‌ها دريژکړدنه وهی به‌دل به دوو جووله، چونکه هه مزه زه‌ننه ی له پیشدا هاتووه.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
114	يُقْضَى	يُقْضَى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
115	ءادم	ءادم	سی به ده لی هیه.
116	لآدم	لآدم	سی به ده لی هیه.
116	أَبَى	أَبَى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
117	ءادم	ءادم	سی به ده لی هیه.
117	فَتَشَقَّى	فَتَشَقَّى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
118	تَعْرِى	تَعْرِى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
119	وَأَنَّكَ	وَأَنَّكَ	به که سره دارکردنی همزه ده خویندریته وه.
119	تَضْحَى	تَضْحَى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
120	ءادم	ءادم	سی به ده لی هیه.
120	هَلْ أَدْلَكَ	هَلْ أَدْلَكَ	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
120	يَبْلَى	يَبْلَى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
121	سوءاتهما	سوءاتهما	له م وشه دا لښ ی همزه دارى بو هیه به دریژکردنه وهی دوو جووله و چوار جووله.
121	وَعَصَى	وَعَصَى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
121	ءادم	ءادم	سی به ده لی هیه.
121	فَغَوَى	فَغَوَى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
122	اجتباہ	اجتباہ	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
122	وهدی	وهدی	تهنہ به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
123	یأتینکم	یأتینکم	همزه گوږدراوه به ئه لیف.
123	هدی	هدی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، (له باری وستان له سهری) چونکه کوتایي نایه ته، به پیی ئه ژماری مه دهنی.
123	هدای	هدای	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
123	یشقی	یشقی	تهنہ به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
124	منْ أَعْرَضَ	منْ أَعْرَضَ	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
124	أَعْمَى	أَعْمَى	تهنہ به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
125	حشرتنيْ ~ أَعْمَى	حشرتنيْ أَعْمَى	فته تدارکردنی پیتی (ی) ی دانه پال.
125	أَعْمَى	أَعْمَى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
125	بصیراً	بصیراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
126	ءایاتنا	ءایاتنا	سی به دهلې هیه.
126	تنسی	تنسی	تهنہ به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
127	منْ أَسْرَفَ	منْ أَسْرَفَ	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
127	یؤمن	یؤمن	همزه گوږدراوه به پیتی (و).
127	بآیات	بآیات	سی به دهلې هیه.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پښ	پوونکر د نه وه
127	الْآخِرَةَ	الْآخِرَةَ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوی که پیتی لامه، له گهل لاواز کردنی پیتی (ر) وه سی به ده لی هه یه.
127	وَأَبْقَى	وَأَبْقَى	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
128	كَمْ أَهْلَكْنَا	كَمْ أَهْلَكْنَا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوی.
128	مَسَاكِنُهُمْ إِنْ	مَسَاكِنُهُمْ إِنْ	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.
128	لَا يَأْتِ	لَا يَأْتِ	سی به ده لی هه یه.
128	النَّهْيِ	النَّهْيِ	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
129	مَسْمِيٍّ	مَسْمِيٍّ	له باری وده ستان له سه ری ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
130	وَمِنْ عَائَاءَ	وَمِنْ عَائَاءَ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه و سی به ده لی هه یه.
130	النَّهَارِ	النَّهَارِ	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
130	تَرْضَى	تَرْضَى	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
131	الدُّنْيَا	الدُّنْيَا	به کردنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، چونکه کو تای نایه ته به پیی نه ژماری مه ده نی.
131	خَيْرٌ	خَيْرٌ	له باری نه وده ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
131	وَأَبْقَى	وَأَبْقَى	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
132	وَأَمْر	وامر	همزه گوړدراوه به ئه لیف.
132	وَأَمْرُ أَهْلِكَ	وامر اهلك	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
132	بِالصَّلَاةِ	بالصلاة	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
132	لِلتَّقْوَى	للتقوى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
133	يَأْتِينَا ؛ تَأْتِمُ	يأتينا ؛ تأتم	همزه گوړدراوه به ئه لیف.
133	بِآيَةٍ	بآية	سی به ده لی هیه.
133	الأولى	الأولى	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به ده لی ی هیه، وه ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
134	وَلَوْ أَنَا	ولو أنا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
134	ءَايَاتِكَ	ءاياتك	سی به ده لی هیه.
134	وَنُحْزِي	ونحزي	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
135	مِنْ أَصْحَابِ	من أصحاب	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
135	الصَّرَاطِ	الصراط	(جیاکراوته وه) قه له وکردنی پیتی (ر).
135	أَهْتَدِیْ	أهتدی	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
135	أَهْتَدِیْ * بِسْمِ اللَّهِ	أهتدی أقترب	وه پش له کاتی لکاندنې دوو سوږه ت به خویندنه وهی (نه وه ستان بی به سمه له و بی سهکت) و لا بردنی ئه لیف به هو ی گه یشتنه دوو زه ننه و که مکړدنه وه ش نامینی ت.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
---------------	-----------------------------------	------------------	--------------

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
---------------	-----------------------------------	------------------	----------------

(21) سوره تی نه نبیاء

2	يٰٓاَيُّهُمْ	يَاتِيهِمْ	گوړپنی همزه به نه لیف.
2	مَحْدَثٍ اِلَّا	مَحْدَثٍ اِلَّا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
3	النَّجْوٰی	النَّجْوٰی	له باری وده ستاندا: به کردنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
3	ظَلَمُوا	ظَلَمُوا	به قه له وکردنی پییتی (ل) ده خویندریته وه.
3	مِثْلُكُمْ اَفْتَاتُونَ	مِثْلُكُمْ اَفْتَاتُونَ	لکاندن پییتی (م) ی کو به پییتی (و) ی گو تراوو دریژکردنه وهی شهش جووله له گهل گوړپنی همزه به نه لیف.
3	السَّحَرُ ؛ تَبْصِرُونَ	السَّحَرُ ؛ تَبْصِرُونَ	به لاوازکردنی پییتی (ر) ده خویندریته وه.
4	قَالَ رَبِّیْ	قَالَ رَبِّیْ	به ضمه ی پییتی (ق) ده خویندریته وه له گهل لابرندی نه لیف و زه ننه دارکردنی پییتی (ل) و تیکه له کیشانی پییتی (ل) له پییتی (ر) له وشه ی (ربی).
4	وَالْاَرْضِ	وَالْاَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
5	شَاعِرٌ	شَاعِرٌ	به لاوازکردنی پییتی (ر) ده خویندریته وه.
5	اَفْتَرَاهُ	اَفْتَرَاهُ	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
5	فَلْيَاْتِنَا	فَلْيَاْتِنَا	گوړپنی همزه به نه لیف.
5	بَايَةٍ	بَايَةٍ	سی به ده لی هیه.

نمبره نایه	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
5	الأولون	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پيش خوۍ.
6	ءامن	سى به ده لی هه یه.
6	قرية اهلکنا	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پيش خوۍ.
6	یؤمنون	گوړپنی هه مزه به پیټی (و).
7	نوحی	به پیټی (ی) ده خویندریټه وه له بری پیټی (ن) له گهل فته تده دارکردنی پیټی (ح) و گوړپنی پیټی (ی) کوټایی به ئه لیف وه به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.
8	یاکلون	گوړپنی هه مزه به ئه لیف.
10	لقد أنزلنا	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پيش خوۍ.
10	ذِکْرُکُمْ أَفْلا	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه، وه لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو و دریژکردنه وهی شهش جووله.
11	کانت ظالمة	به تیکه ه لکیشانې پیټی (ت) له پیټی (ظ) ده خویندریټه وه.
11	قوماً آخرین	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پيش خوۍ، وه سى به ده لی هه یه.
15	دعوهم	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.
16	والأرض	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پيش خوۍ.
17	لو أردنا	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پيش خوۍ.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
19	والأرض	والأرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
19	یستکړون؛ یستسجرون	یستکړون؛ یستسجرون	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
21	ءالهة	ءالهة	سی به ده لی هه یه.
21	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
21	ینشرون	ینشرون	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
22	ءالهة إلا	ءالهة إلا	سی به ده لی هه یه، له گهل گواستنه وهی جووله ی هه مزه.
24	ءالهة	ءالهة	سی به ده لی هه یه.
24	ذِكْرُ (معاً)	ذِكْرُ (معاً)	له باری نه وده ستاندا: به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
24	معي	معي	به زه ننه ی پیټی (ی) دانه پال.
24	بَلْ أَكْثَرُهُمْ	بَلْ أَكْثَرُهُمْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
25	رَسُولٍ إِلَّا	رَسُولٍ إِلَّا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
25	نُوحِي	يُوحَى	به پیټی (ی) ده خویندریته وه له بری پیټی (ن) له گهل فه ته دارکردنی پیټی (ح) و گوږینی پیټی (ی) کوټایی به ئه لیف وه به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
28	ارتضى	ارتضى	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
29	منهم إني	منهم ~ إني	لکاندنی پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شه ش جووله.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
29	إِنِّیْـَٔلَهِ	إِنِّیْـَٔلَهِ	فه ته دارکردنی پیتی (ی) ی دانه پال.
30	وَالْأَرْضُ ؛ حَيِّ أَفْلا	وَالْأَرْضُ ؛ حَيِّ أَفْلا	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
30	شَيِّءٍ	شَيِّءٍ	دریژکردنه وهی لین ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
30	يُؤْمِنُونَ	يُؤْمِنُونَ	گوړپینی همزه به پیتی (و).
31	الْأَرْضُ	الْأَرْضُ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
32	عَنْ ءَايَاتِهَا	عَنْ ءَايَاتِهَا	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وهسی به دهلی ههیه.
36	رءَاكَ	رءَاكَ	به كه مكر د نه وهی پیتی (ر) و همزه به يه ك د هنگ ده خویندریته وه، له گهل لاوازکردنی پیتی (ر) وهسی به دهلی ههیه.
36	هَزُواْ اَهْذَا	هَزُواْ اَهْذَا	به همزه ی پیتی (و) ده خویندریته وه، له نیوان دوو و شه دا گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی ده کریت.
36	ءَاٰهْتَكُم	ءَاٰهْتَكُم	سی به دهلی ههیه.
36	كَافِرُونَ	كَافِرُونَ	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
37	الْإِنْسَانُ	الْإِنْسَانُ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
37	سَآوْرِكُمْ ءَايَاتِي	سَآوْرِكُمْ ءَايَاتِي	لكاندنی پیتی (م) ی كو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شهش جووله، وهسی به دهلی ههیه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
38	مق	متی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
40	تأثيهم	تأثيهم	گوړپینی همزه به ئه لیف.
41	ولقد استهزيء	ولقد استهزيء	پزگار بوون له گه یشتنی دوو زه ننه به ضه مم.
41	سخرؤا	سخرؤا	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
41	يستهزءون	يستهزءون	سی به ده لی هیه.
42	والنهار	والنهار	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
43	لهم ءالهة	لهم ءالهة	لکاندن پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوټراوو دریژکردنه وه ی شه ش جووله، وه سی به ده لی هیه.
44	وءاباءهم	وءاباءهم	سی به ده لی هیه.
44	طال	طال	به قه له وکردنی پیټی (ل) و لاوازکردنی ده خویندریته وه.
44	نأٲي	نأٲي	گوړپینی همزه به ئه لیف.
44	الأرض ؛ من أطرافها	الأرض ؛ من أطرافها	گواستنه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
45	قل إنما	قل إنما	گواستنه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
45	أنذركم	أنذركم	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
45	الدعاء إذا	الدعاء إذا	به ئاسانکردنی همزه ی دوو هم ده خویندریته وه.
47	تظلم	تظلم	به قه له وکردنی پیټی (ل) ده خویندریته وه.
47	شيئاً	شيئاً	دریژکردنه وه ی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شه ش جووله.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پښ	پوښکړنه وه
47	مَثْقَالَ	مَثْقَالُ	به ضه ممه ی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
47	خردلِ اَتینا	خردلِ اَتینا	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
47	وکفی	وکفی	به کردنه وهو که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
48	ولقدْ اَتینا	ولقدْ - اَتینا	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهلی هه یه.
48	موسی	موسی	به کردنه وهو که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
48	وَذَكَرًا	وَذَكَرًا	قه له وکردن و لاواکردنی پیتی (ر) به لام قه له وکردن پیش ده که ویت.
50	ذِكْرٌ ؛ مَنْكِزُونَ	ذِكْرٌ ؛ مَنْكِزُونَ	له باری وهستان و نه وه ستاندا: به لاواکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
50	مَبَارَكُ اَنْزَلناه	مَبَارَكُ اَنْزَلناه	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
51	ولقدْ اَتینا	ولقدْ - اَتینا	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهلی هه یه.
53	ءاباءنا	ءاباءنا	سی به دهلی هه یه.
54	کنتم اَنتم	کنتم و~ اَنتم	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شه ش جووله.
54	وءاباؤکم	وءاباؤکم	سی به دهلی هه یه.
55	اُم اَنْت	اُم اَنْت	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
56	والْاَرْض	والْاَرْض	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	روونکړدنه وه
58	جذاذاً إلا	جذاذاً إلا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
58	کبیراً	کبیراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
58	لعلهمُ إليه	لعلهمُ و~ إليه	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
59	بأهتنا	بأهتنا	سی به دهلی هیه.
60	فتی	فتی	له باری وه ستاندا: به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
61	فأتوا	فاتوا	گوړپینی همزه به ئلیف.
62	ءأنت	ءأنت ؛ ءأنت	له باری نه وه ستاندا دوو خویندنه وهی بؤ هیه: ئاسانکردنی همزه ی دوو هم، یان گوړپینی به ئلیف له گهل دريژکردنه وهی شهش جووله، به لام له باری وه ستاندا: ته نها ئاسان خویندنه وهی بؤ هیه.
62	بأهتنا	بأهتنا	سی به دهلی هیه.
63	کبیرهم	کبیرهم	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
63	فسئلوهُمُ إن	فسئلوهُمُ و~ إن	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
64	إنکمُ أنتم	إنکمُ و~ أنتم	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
65	رءوسهم	رءوسهم	سی به دهلی هیه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
66	شیئاً	شیئاً	دریژکړنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
66	یضركمُ أفٍ	یضركمُ ~ أفٍ	لكاندنی پیتی (م) ی كو به پیتی (و) ی گوتراو و دریژکړنه وهی شهش جووله.
68	ءالھتكمُ إن	ءالھتكمُ ~ إن	سی به دهل ی هه یه، وه لكاندنی پیتی (م) ی كو به پیتی (و) ی گوتراو و دریژکړنه وهی شهش جووله.
70	الأخسرین	الأخسرین	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
71	لوطاً إلى ؛ الأرض	لوطاً إلى ؛ الأرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
73	جعلناهمُ أئمة	جعلناهمُ ~ أئمة	لكاندنی پیتی (م) ی كو به پیتی (و) ی گوتراو و دریژکړنه وهی شهش جووله، له گهل ناسان كړدنې هه مزه ی دوو هم له وشه ی (أئمة).
73	الخيرات	الخيرات	به لاواز كړدنې پیتی (ر) ده خویند ریته وه.
73	الصلاة	الصلاة	به قه له و كړدنې پیتی (ل) ده خویند ریته وه.
73	وإيتاء	وإيتاء	سی به دهل ی هه یه.
74	ولوطاً ءاتیناه	لوطاً - اتیناه	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی، وه سی به دهل ی هه یه.
74	سوءٍ	سوءٍ	دریژکړنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
76	ونوحاً إذ	ونوحاً إذ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
76	نادی	نادی	به كړنه وه و كه مكر د نه وه (التقليل) ده خویند ریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
77	بایاتنا	بایاتنا	سی به ده لی هیه.
77	سوء	سوء	دریژکړنه وهی لیږی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
77	فاغر قناهم أجمعین	فاغر قناهم ~ أجمعین	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو و دریژکړنه وهی شهش جووله.
79	وکلاً ءاتینا	وکلاً - اتینا	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به ده لی هیه.
79	والطیر	والطیر	به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
80	لتحصنکم	لیحصنکم	به گوړینی پیتی (ی) به پیتی (ت) ده خویندریته وه.
80	فهل أنتم	فهل أنتم	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
80	شاکرون	شاکرون	به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
81	الأرض	الأرض	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
81	شيء	شيء	دریژکړنه وهی لیږی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
83	نادی	نادی	به کړنه وهو که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
84	وءاتیناه	وءاتیناه	سی به ده لی هیه.
84	وذكری	ونکری	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
87	نقدیر	نقدیر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
87	فنادی	فنادی	به کړنه وهو که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژماره نایه	گیږانه وهی هه پش عاصمی کوفی	گیږانه وهی هه پش	پوونکرده وه
88	المؤمنین	المؤمنین	گوږینی هه مزه به پیتی (و).
89	زکریا إذ	زکریی (ی) اذ	به زیادکردنی هه مزه ی فهتهدار ده خویندریته وه له وشه ی (زکریا) له گهل ئاسان کردنی هه مزه ی (اذ) له باری لکاندنی به پیش خوی.
89	نادی	نادی	به کردنه وه که مکردنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
89	خیر	خیر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
90	یحیی	یحیی	به کردنه وه که مکردنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
90	وأصلحنا	وأصلحنا	به قهله وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
90	الخيرات	الخيرات	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
91	آية	آية	سی به دهلی هه یه.
92	أمتکم أمة	أمتکم ~ أمة	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراوو دریرکردنه وه ی شهش جووله.
93	کلّ إلینا	کلّ إلینا	گواستنه وه ی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
94	مؤمن	مؤمن	گوږینی هه مزه به پیتی (و).
95	قرية أهلکناها	قرية أهلکناها	گواستنه وه ی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
96	یأجوج ومأجوج	یأجوج ومأجوج	گوږینی هه مزه به ئه لیف. له هه ردووکیان.
97	شاخصة أبصارها	شاخصة أبصارها	گواستنه وه ی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
99	هؤلاء ءالهة	هؤلاء یالهة	هه مزه ده گوږدریت به پیتی (ی) ی فهتهدار له گهل به ده ل.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
100	زفیر	زفیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
101	الحسنی	الحسنی	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
102	اشتہتْ أَنفُسہم	اشتہتْ أَنفُسہم	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
103	الأكبر	الأكبر	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
103	وتتلقاهم	وتتلقاهم	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
104	للکتب	للکتب	به تاک ده خویندریته وه.
105	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
108	قُلْ إِنَّمَا ؛ فہلْ أَنْتُمْ	قُلْ إِنَّمَا ؛ فہلْ أَنْتُمْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
108	یوحی	یوحی	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
108	إِلْهَکُمْ ۖ إِلْه	إِلْهَکُمْ ۖ إِلْه	لکاندنۍ پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژ کړدنه وهی شہش جووله.
109	فَقُلْ ءَاذَنْتَکُمْ ؛ وَإِنْ أَدْرِ ؛ أَقْرِیْبٌ أَمْ	فَقُلْ ءَاذَنْتَکُمْ ؛ وَإِنْ أَدْرِ ؛ أَقْرِیْبٌ أَمْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ، وهسی به دهل ی هیه له وشه ی (ءاذنتکم).
111	وَإِنْ أَدْرِ ؛ مَتَاعٌ إِلَى	وَإِنْ أَدْرِ ؛ مَتَاعٌ إِلَى	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
112	قَالَ رَبِّ	قُلْ رَبِّ	به ضه ممه ی پیتی (ق) ده خویندریته وه، له گهل لابر دنی نه لیف و زه ننه دار کړدنی پیتی (ل) و تیکه له کیشانی له پیتی (ر).

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
-----------------	-----------------------------------	------------------	----------------

(22) سوره تي ده ج

1	ربکم إن	ربکمؤ~ إن	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
1	شيء	شيء	دریژکړدنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
2	وتری	وتری	له باری و هستان له سهری ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
2	سکاری ؛ بسکاری	سکاری ؛ بسکاری	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
4	تولاه	تولاه	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
5	ونقر	ونقر	له باری نه و هستاندا: به لاواز کړدنې پیتی (ر) ده خویندریته وه.
5	الأرحام ؛ الأرض	الأرحام ؛ الأرض	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
5	نشأ إلى	نشأ ألى ؛ نشأ ولی	دو خویندنه وهی بو هیه: ناسان کړدنې همزه ی دوهم، یان گوړپنی به پیتی (و) ی که سره دار.
5	مسمی	مسمی	له باری و هستاندا: به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
5	یتوفی	یتوفی	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
5	شيئاً	شيئاً	دریژکړدنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوهنکړدنه وه
5	وتری	وتری	له باری وده ستان له سهری ته نه به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
6	الموتی	الموتی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
6	شيء	شيء	دریژکردنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
6	قدیر	قدیر	له باری نه وده ستاندا: به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
7	ءاتیه	ءاتیه	سی به ده لی هه یه.
8	هدی	هدی	له باری وده ستاندا: به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
9	الدنيا	الدنيا	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
10	بظلام	بظلام	به قه له وکردنی پیټی (ل) ده خویندریته وه.
11	فإن أصابه؛ وإن أصابته	فإن أصابه؛ وإن أصابته	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیښ خوی.
11	خير؛ خسر	خير؛ خسر	له باری نه وده ستاندا: به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
11	الدنيا	الدنيا	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
11	والآخرة	والآخرة	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیښ خوی که پیټی لاهه، له گهل لاوازکردنی پیټی (ر) وه سی به ده لی هه یه.
13	لبس؛ ولبس	لبس؛ ولبس	به گوړینی هه مزه به پیټی (ی) ده خویندریته وه.

ژماره ی نایه ت	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
13	المولی	المولی	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
13	العشیر	العشیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
14	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلی هیه.
14	الأثمار	الأثمار	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیښ خوی.
15	الدنيا	الدنيا	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
15	والْآخِرَةِ	والْآخِرَةِ	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیښ خوی که پیټی لاهه، له گهل لاواز کردنی پیټی (ر) وه سی به دهلی هیه.
15	بسببِ إلى	بسببِ إلى	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیښ خوی.
15	لَيَقْطَع	لَيَقْطَع	به که سره دار کردنی پیټی (ل) ده خویندریته وه.
16	ءايات	ءايات	سی به دهلی هیه.
17	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلی هیه.
17	والصابین	والصابین	به لابر دنی هه مزه ده خویندریته وه.
17	والنصارى	والنصارى	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
17	شيء	شيء	دریژ کردنه وهی لین ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
17	شهيدٌ أَلَم	شهيدٌ أَلَم	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیښ خوی.
18	الأَرْضُ ؛ مَكْرَمٍ إِن	الأَرْضُ ؛ مَكْرَمٍ إِن	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیښ خوی.
18	وكثيرٌ (مَعاً)	وكثيرٌ (مَعاً)	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړنه وه
19	نار	نار	تهنها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
19	رءوسهم	رءوسهم	سی به دهلی هیه.
22	غم أعیدوا	غم أعیدوا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
23	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلی هیه.
23	الأَکْهَار ؛ مَنْ أَسَاوِر	الأَکْهَار ؛ مَنْ أَسَاوِر	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
23	أَسَاوِر ؛ حَرِيرٌ	أَسَاوِر ؛ حَرِيرٌ	له باری نه وستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
24	صراط	صراط	(جیاکراوته وه) قه له وکردنی پیتی (ر).
25	سواءً	سواءً	به ته نوینی ضمه ده خویندریته وه له بری فتهحه.
25	والبادِ	والبادِ	له باری نه وستاندا: جیگیرکردنی پیتی (ی) زیاده ی بو ده کړیت.
25	عذابِ أَلیم	عذابِ أَلیم	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
26	شیئاً	شیئاً	دریژکردنه وهی لین ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
27	يَأْتُوكَ ؛ يَاتِين	يَاتُوكَ ؛ يَاتِين	گوړپینی همزه به ئه لیف.
28	الْأَنعَام	الْأَنعَام	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
28	الْفَقِيرِ	الْفَقِيرِ	له باری نه وستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
29	ثُمَّ لَيَقْضُوا	ثُمَّ لَيَقْضُوا	به که سره دارکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
30	خَيْرٌ	خَيْرٌ	له باری نه وستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
30	الأنعام ؛ الأوثان	الأنعام ؛ الأوثان	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پېش خوۍ.
30	یتلی	یتلی	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
31	غیر ؛ الطیر	غیر ؛ الطیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
31	فتخطفه	فتخطفه	به فته دار کردنی پیتی (خ) ده خویندریته وه له گهل شه دده دار کردنی پیتی (ط).
32	شعائر	شعائر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
32	تقوی	تقوی	له باری وه ستاندا: به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
33	مسمی	مسمی	له باری وه ستاندا: به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
34	الأنعام	الأنعام	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پېش خوۍ.
34	إلهکم إله	إلهکم ~ إله	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژ کردنه وهی شهش جووله.
35	ذکر	ذکر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
35	الصلاة	الصلاة	به قهله وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
36	خير	خير	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
37	التقوى ؛ هداکم	التقوى ؛ هداکم	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړنه وه
37	لتکړوا	لتکړوا	به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
38	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هیه.
38	کفور اذن	کفور اذن	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
39	لقدیر	لقدیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
40	دیارهم	دیارهم	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
40	حق الا	حق الا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
40	دفع	دفاع	به که سره دار کړنی پیتی (دو) فته هی پیتی (ف) و زیاد کړنی ئه لیف ده خویندریته وه.
40	لهدمت	لهدمت	به ئاسان کړنی پیتی (د) ده خویندریته وه.
40	وصلوات	وصلوات	به قه له وکړنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
40	کثیراً	کثیراً	به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
41	الأرض ؛ الأمور	الأرض ؛ الأمور	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
41	الصلاة	الصلاة	به قه له وکړنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
41	وءاتوا	وءاتوا	سی به ده لی هیه.
44	موسى	موسى	به کړنه وه و که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
44	للكافرين	للكافرين	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوښونکړنه وه
44	أَخَذْتُهُمْ	أَخَذْتُهُمْ	به تيکهاه لکيشانی پيټی (ډ) له پيټی (ت) ده خویندریته وه.
44	نکیر	نکیر	له باری نه وه ستاندا: جیگیرکردنی پيټی (ی) زیاده یی بؤ ده کړیت.
45	قَرِيبَةٌ أَهْلَكَانَهَا ؛ مَشِيْدٌ أَفْلَمَ	قَرِيبَةٌ أَهْلَكَانَهَا ؛ مَشِيْدٌ أَفْلَمَ	گواستنه وهی جووله یی همزه بؤ زه ننه یی پیش خوی.
45	وَبُرْ	وَبُرْ	به گوړینی همزه به پيټی (ی) ده خویندریته وه.
45	مَعْطَلَةٌ	مَعْطَلَةٌ	به قه له وکردنی پيټی (ل) ده خویندریته وه.
46	يَسِيرُوا	يَسِيرُوا	به لاوازکردنی پيټی (ر) ده خویندریته وه.
46	الْأَرْضُ ؛ أَوْ آذَانُ ؛ الْأَبْصَارُ	الْأَرْضُ ؛ أَوْ آذَانُ ؛ الْأَبْصَارُ	گواستنه وهی جووله یی همزه بؤ زه ننه یی پیش خوی.
46	آذان	آذان	سی به ده لی هیه.
46	تَعْمَى (مَعَاً)	تَعْمَى (مَعَاً)	له باری وه ستاندا: به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
48	قَرِيبَةٌ أَمَلِيَتْ	قَرِيبَةٌ أَمَلِيَتْ	گواستنه وهی جووله یی همزه بؤ زه ننه یی پیش خوی.
48	أَخَذْتُهَا	أَخَذْتُهَا	به تيکهاه لکيشانی پيټی (ډ) له پيټی (ت) ده خویندریته وه.
48	المَصِيرُ	المَصِيرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پيټی (ر) ده خویندریته وه.
49	نَذِيرٌ	نَذِيرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پيټی (ر) ده خویندریته وه.
50	ءَامَنُوا	ءَامَنُوا	سی به ده لی هیه.
50	مَغْفِرَةٌ	مَغْفِرَةٌ	به لاوازکردنی پيټی (ر) ده خویندریته وه.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	روونکړدنه وه
51	آیاتنا	آیاتنا	سی به ده لی هیه.
52	نې لا	نې لا	و شهی (نې) به همزه ده خویندریته وه له گهل دریژکړدنه وهی لکاو و گواستنه وهی جوولهی همزه له و شهی (لا) بو زه ننه ی پیش خو ی.
52	تمی	تمنی	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
52	ألقي	ألقي	له باری وده ستاندا: به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
52	آیاته	آیاته	سی به ده لی هیه.
54	أوتوا ؛ آمنا	أوتوا ؛ آمنا	سی به ده لی هیه.
54	فیؤمنوا	فیؤمنوا	گوړینی همزه به پییتی (و).
54	صراط	صراط	(جیا کراوته وه) قه له و کړدنی پییتی (ر).
55	تأتیهم ؛ یأتیهم	تأتیهم ؛ یأتیهم	گوړینی همزه به ئلیف.
55	بغته أو	بغته أو	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
56	آمنوا	آمنوا	سی به ده لی هیه.
57	بآیاتنا	بآیاتنا	سی به ده لی هیه.
58	خیر	خیر	له باری نه وده ستاندا: به لاواز کړدنی پییتی (ر) ده خویندریته وه.
59	مدخلاً	مدخلاً	به فته دار کړدنی پییتی (م) ده خویندریته وه.
61	النهار	النهار	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
61	بصیر	بصیر	له باری نه وده ستاندا: به لاواز کړدنی پییتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	ړوونکړدنه وه
62	يدعون	تدعون	به پييتی (ت) ده خویندريته وه له بری پييتی (ی).
62	الکبير	الکبير	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پييتی (ر) ده خویندريته وه.
63	الأرض ؛ مخضرة إن	الأرض ؛ مخضرة إن	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پيش خوی.
63	خبير	خبير	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پييتی (ر) ده خویندريته وه.
64	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پيش خوی.
65	الأرض (معاً)	الأرض (معاً)	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پيش خوی.
65	السماء أن	السماء أن ؛ السماء آن	دو خویندنه وهی بو هه يه: ئاسان کړدنی هه مزه ی دوو هم، يان گوپړینی به ئه ليف له گهل دریژ کړدنه وهی شه ش جووله.
65	لرءوف	لرءوف	سی به ده لی هه يه.
66	أحياكم	أحياكم	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
66	يحييكم إن	يحييكم إن	لکاندنی پييتی (م) ی کو به پييتی (و) ی گو تراوو دریژ کړدنه وهی شه ش جووله.
66	الإنسان	الإنسان	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پيش خوی.
67	الأمر	الأمر	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پيش خوی.
67	هدى	هدى	له باری وه ستاندا: به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پښ	پوښکړنه وه
70	تَعْلَمُ أَنْ ؛ وَالْأَرْضُ ؛ کتابِ اِنْ	تَعْلَمُ أَنْ ؛ وَالْأَرْضُ ؛ کتابِ اِنْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوی.
70	یسیر	یسیر	له باری نه وده ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
72	تنلی	تنلی	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
72	عليهم ءاياتنا (معاً)	عليهم ءاياتنا (معاً)	لکاندنې پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شەش جووله، وه سی به دهل ی هیه له وشه ی (واياتنا).
72	قُلْ أَفَأَنْبِئُكُمْ	قُلْ أَفَأَنْبِئُكُمْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوی.
72	وینس	وینس	به گورپنی همزه به پیتی (ی) ده خویندریته وه.
72	المصير	المصير	له باری نه وده ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
73	شيئاً	شيئاً	دریژکردنه وهی لین ی همزه دار به چوار جووله و شەش جووله.
75	بصير	بصير	له باری نه وده ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
76	الأُمُور	الأُمُور	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوی.
77	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهل ی هیه.
77	الخير	الخير	له باری نه وده ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
78	اجتباكم ؛ سِماكم ؛ مولاكم ؛ المولى	اجتباكم ؛ سِماكم ؛ مولاكم ؛ المولى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه له و شانه.
78	أبيكم إبراهيم	أبيكم إبراهيم	لکاندنې پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شەش جووله.

ژماره نايه	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
78	الصَّلَاة	الصَّلَاة	به قه له وکړنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
78	وَعَاتُوا	وَعَاتُوا	سی به ده لی هیه.
78	النَّصِيرُ	النَّصِيرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
-----------------	-----------------------------------	------------------	----------------

(23) سوره تی مؤمینون

1	قَدْ أَفْلَحَ	قَدْ أَفْلَحَ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
1	الْمُؤْمِنُونَ	المؤمنون	گوړینی همزه به پیتی (و).
2	صَلَّاتِهِمْ	صَلَّاتِهِمْ	به قهله وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
6	أَزْوَاجَهُمْ أَوْ	أَزْوَاجَهُمْ أَوْ	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شمش جووله.
6	مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ	ملکت ايمانكم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
6	غَيْرُ	غیر	له باری نه وستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
7	ابْتِغَىٰ	ابتغی	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
9	صَلَّوْا لَهُمْ	صَلَّوْا لَهُمْ	به قهله وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
12	الْإِنْسَانِ	الإنسان	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
13	قَرَارٍ	قرار	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه، له گهل لاوازکردنی ههردو پیتی (ر).
14	خَلْقًا آخِرَ	خلقاً آخر	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وهسی به دهلی ههیه.
18	الْأَرْضِ	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
18	لِقَادِرُونِ	لقادرون	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
19	کثیره	کثیره	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
19	تأكلون	تاكلون	گوړپینی همزه به نه لیف.
20	سیناء	سیناء	به که سره دارکردنی پیتی (س) ده خویندریته وه.
20	لَلَاکِلین	لَلَاکِلین	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وهی به دهلی هه یه.
21	الأَنعام	الأَنعام	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
21	لَعْبَرَة ؛ کثیره	لَعْبَرَة ؛ کثیره	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
21	نُسْقِیْکُم	نُسْقِیْکُم	به فته دارکردنی پیتی (ن) ده خویندریته وه.
21	تأكلون	تاكلون	گوړپینی همزه به نه لیف.
23	ولقد أرسلنا ؛ نوحاً إلى من إله	ولقد أرسلنا ؛ نوحاً إلى ؛ من إله	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
23	غیره	غیره	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
24	ءابائنا	ءابائنا	سی به دهلی هه یه.
24	الأولین	الأولین	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
27	جاء أمرنا	جاء أمرنا ؛ جاء أمرنا	دو خویندنه وهی بو هه یه: ئاسانکردنی همزه ی دوهم، یان گوړپینی به نه لیف له گهل دریژکردنه وهی شهش جووله.
27	کلّ	کلّ	به که سره دارکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه، بی ته نوین له گهل شه دده دارکردنی.

ژباړه نايه	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
27	ظَلَمُوا	ظَلَمُوا	به قه‌له وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
28	نَجَانَا	نَجَانَا	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
29	خَيْرُ	خَيْرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
30	لَا يَات	لَا يَات	سی به ده‌لی هه‌یه.
31	قَرْنًا ۭ اٰخِرِيْنَ	قَرْنًا - اٰخِرِيْنَ	گواستنه وهی جووله‌ی هه‌مزه بؤ زه‌ننه‌ی پيش خوی، وه‌سی به ده‌لی هه‌یه.
32	مِنْهُمْ اَنْ	مِنْهُمْ ۭ اَنْ	لکاندنې پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شه‌ش جووله.
32	اَنْ اَعْبَدُوا	اَنْ اَعْبَدُوا	پزگار بوون له گه‌یشتنی دوو زه‌ننه به ضه‌م.
32	مِنْ اِلٰه	مِنْ اِلٰه	گواستنه وهی جووله‌ی هه‌مزه بؤ زه‌ننه‌ی پيش خوی.
32	غَيْرُهُ	غَيْرُهُ	به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
33	الْاٰخِرَةِ	الْاٰخِرَةِ	گواستنه وهی جووله‌ی هه‌مزه بؤ زه‌ننه‌ی پيش خوی که پیتی لامه، له‌گه‌ل لاواز کردنی پیتی (ر) وه‌سی به ده‌لی هه‌یه.
33	الدنیا	الدنیا	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
33	يَأْكُل ۚ تَأْكُلُوْنَ	يَاكُل ۚ تَاكُلُوْنَ	گوپینی هه‌مزه به نه‌لیف.
34	وَلْتُنَّ اَطْعَمْنَ	وَلْتُنَّ اَطْعَمْنَ	گواستنه وهی جووله‌ی هه‌مزه بؤ زه‌ننه‌ی پيش خوی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
34	مثلکم إنکم إذا	مثلکم ~ إنکم ~ إذا	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
34	لخاسرون	لخاسرون	به لاوازکردنې پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
35	أیعدکم أنکم إذا	أیعدکم ~ أنکم ~ إذا	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
35	وعظبة لأم أنکم	وعظبة لأم أنکم	گواستنې وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
37	الدنيا ؛ ونحيا	الدنيا ؛ ونحيا	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.
38	افتري	افتري	ته نه به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.
38	بمؤمنين	بمؤمنين	گوړپنی همزه به پیټی (و).
42	قروناً ءاخرين	قروناً - اخرين	گواستنې وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی، وه سی به ده لی هه یه.
43	من أمة أجلها	من أمة أجلها	گواستنې وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
43	يستأخرون	يستأخرون	به گوړپنی همزه به ئه لیف. ده خویندریټه وه، وه پیټی (ر) لاوازکراوه.
44	تترا	تترا	ته نه به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.
44	جاء أمة	جاء أمة	به ئاسانکردنې همزه ی دوو هم ده خویندریټه وه.
44	جعلناهم أحاديث	جعلناهم ~ أحاديث	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
44	یومنون	یومنون	گوړینی همزه به پیتی (و).
45	موسی	موسی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
45	بایاتنا	بایاتنا	سی به دهلی هیه.
45	مبین الی	مبین الی	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
47	أنؤمن	أنؤمن	گوړینی همزه به پیتی (و).
49	ولقد آتینا	ولقد آتینا	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهلی هیه.
49	موسی	موسی	له باری وه ستاندا: به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
50	آیة ؛ وعاویناهما	آیة ؛ وعاویناهما	سی به دهلی هیه.
50	ربوة	ربوة	به ضه ممدار کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
50	قرار	قرار	که مکړدنه وه به یه که له خویندنه وه کانی، له گهل لاواز کردنی هردو پیتی (ر).
51	صالحاً إني	صالحاً إني	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
52	وإن	وإن	به فته هی همزه ده خویندریته وه.
52	أمتکم أمة	أمتکم أمة	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژ کردنه وهی شهش جووله.
54 - 55	حين أیحسبون	حين أیحسبون	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی و که سره دار کردنی پیتی (س).
56	الخيرات	الخيرات	به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده پش	پوونکړنه وه
58	بایات	سی به ده لی هیه.
58	یومنون	گوړینی همزه به پیتی (و).
60	یوتون	گوړینی همزه به پیتی (و).
60	ءاتوا	سی به ده لی هیه.
60	وجلّة اَهم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
60	اَهمْ ِلی	لکاندن پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړنه وهی شهش جووله.
61	الخيرَات	به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
62	نفساً ِلا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
62	يَظْلَمُون	به قه له وکړنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
63	ولهمْ اَعْمَال	لکاندن پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړنه وهی شهش جووله.
66	كانتْ اَيَاتِي	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وهی به ده لی هیه.
66	تَتَلَى	به کړنه وهو که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
67	سامِراً	به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
67	مُخْرُون	به ضمه می پیتی (ت) ده خویندریته وه له گهل که سره دارکړنی پیتی (ج) و لاوازکړنی پیتی (ر).
68	يَات	گوړینی همزه به ئه لیف.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
68	ءاباءهم	ءاباءهم	سی به ده لی هیه.
68	الأولین	الأولین	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
69	منکرون	منکرون	به لاواز کړنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
71	والأرض ؛ بل أتیانهم	والأرض ؛ بل أتیانهم	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
72	خیر (معاً)	خیر (معاً)	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
73	لتدعوهم إلى	لتدعوهم إلى	لکاندن ی پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراوو دریژ کړنه وهی شهش جووله.
73	صراط	صراط	(جیاکراوته وه) قه له وکړنی پیټی (ر).
74	یؤمنون	یؤمنون	گوړینی هه مزه به پیټی (و).
74	بالأخرة	بالأخرة	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی که پیټی لامه، له گهل لاواز کړنی پیټی (ر) وه سی به ده لی هیه.
74	الصراط	الصراط	(جیاکراوته وه) قه له وکړنی پیټی (ر).
76	ولقد أخذناهم	ولقد أخذناهم	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
77	شديد إذا	شديد إذا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
78	والأبصار والأفئدة	والأبصار والأفئدة	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
79	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.

نمبره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
80	والنهار	والنهار	ته‌ن‌ها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
81	الأولون	الأولون	گواستنه وهی جووله‌ی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پیش خو‌ی.
82	أءذا	أءذا	به ئاسانکړدنی همزه‌ی دووهم ده خویندریته وه.
82	أءنا	إنا	به ئیخبار (واته: به یه که همزه) ده خویندریته وه.
82	عظبة لأم أءنا	عظبة لأم إنا	گواستنه وهی جووله‌ی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پیش خو‌ی.
83	وءا باؤنا	ءا باؤنا	سی به ده‌لی هیه.
83	أساطیر	أساطیر	له‌باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
83	الأولین	الأولین	گواستنه وهی جووله‌ی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پیش خو‌ی.
84	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله‌ی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پیش خو‌ی.
85	قل أفلا	قل أفلا	گواستنه وهی جووله‌ی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پیش خو‌ی.
85	تذكرون	تذكرون	به شه‌دده‌دارکړدنی پیتی (ذ) ده خویندریته وه.
87	قل أفلا	قل أفلا	گواستنه وهی جووله‌ی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پیش خو‌ی.
88	شيء	شيء	دریژکړدنه وهی لیږی همزه‌دار به چوار جووله و شه‌ش جووله.
88	يجر	يجر	له‌باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
89	فأني	فأنی	به کړدنه وهی که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوهونکړدنه وه
90	بَلْ أَتَيْنَاهُمْ	بَلْ أَتَيْنَاهُمْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
91	مَنْ إِلَهٌ إِذَا	مِنْ إِلَهٍ إِذَا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
92	عَالَمٌ	عَالَمٌ	به ضه ممه دارکړنی پیتی (م) ده خویندریته وه.
92	فَتَعَالَى	فَتَعَالَى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
95	لِقَادِرُونَ	لِقَادِرُونَ	به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
99	جَاءَ أَحَدَهُمْ	جَاءَ أَحَدُهُمْ ؛ جَاءَ أَحَدُهُمْ	دو خویندنه وهی بؤ هه یه : ئاسانکړنی همزه ی دوهم، یان گوړپینی به ئه لیف له گهل دریژکړدنه وهی دوو جووله.
100	لَعَلِّيْ أَعْمَلُ	لَعَلِّيْ أَعْمَلُ	فه ته دارکړنی پیتی (ی) ی دانه پال.
100	بِرِزْخٍ إِلَى	بِرِزْخٍ إِلَى	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
103	خَسِرُوا	خَسِرُوا	به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
105	تَكُنْ ءَايَاتِي	تَكُنْ - آيَاتِي	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وه سی به ده لی هه یه.
105	تُتْلَى	تُتْلَى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
108	اُخْسُوا	اُخْسُوا	سی به ده لی هه یه.
109	ءَامِنًا	ءَامِنًا	سی به ده لی هه یه.
109	خَيْرٌ	خَيْرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
110	فَاتَخَذْتُمُوهُمْ	فَاتَخَذْتُمُوهُمْ	به تيکها لکيشانی پيتی (ن) له پيتی (ت) ده خویندریته وه.
110	سَخِرِيًّا	سُخْرِيًّا	به ضه ممه دارکردنی پيتی (س) ده خویندریته وه.
112	الْأَرْضِ	الْأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
113	يَوْمًا أَوْ	يَوْمًا أَوْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
114	لَبِثْتُمْ إِلَّا	لَبِثْتُمْ إِلَّا	لکاندن پيتی (م) ی کو به پيتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
114	لَوْ أَنَّكُمْ	لَوْ أَنَّكُمْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
115	أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا ؛ وَأَنْكُمْ إِلَّا	أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا ؛ وَأَنْكُمْ إِلَّا	لکاندن پيتی (م) ی کو به پيتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
116	فَتَعَالَى	فَتَعَالَى	له باری وه ستاندا: به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
117	إِلَهًا ءَاخِرَ	إِلَهًا - آخِرَ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهلی هه یه.
117	الْكَافِرُونَ	الْكَافِرُونَ	به لاوازکردنی پيتی (ر) ده خویندریته وه.
118	خَيْرُ	خَيْرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پيتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
---------------	-----------------------------------	------------------	----------------

(24) سوره تی نور

1	سورة أنزلناها	سورة أنزلناها	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوی.
1	آیات	آیات	سی به ده لی هیه.
1	تذکرون	تذکرون	به شه دده دارکردنی پیتی (ذ) ده خویندریته وه.
2	تأخذکم	تأخذکم	گوړپینی همزه به ئه لیف.
2	تؤمنون ؛ المؤمنین	تؤمنون ؛ المؤمنین	گوړپینی همزه به پیتی (و).
2	الآخر	الآخر	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوی که پیتی لامه، وه سی به ده لی هیه.
3	زانية أو ؛ زانٍ أو	زانية أو ؛ زانٍ أو	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوی.
3	المؤمنين	المؤمنين	گوړپینی همزه به پیتی (و).
4	يأتوا	يأتوا	گوړپینی همزه به ئه لیف.
4	شهادةً أبداً	شهادةً أبداً	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوی.
5	وأصلحوا	وأصلحوا	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
6	شهداء إلا ؛ شهداء ولا	شهداء إلا ؛ شهداء ولا	دو خویندنه وهی بؤ هیه : ئاسانکردنی همزه ی دوو هم، یان گوړپینی به پیتی (و) ی که سره دار.
6	أحدهم أربع	أحدهم أربع	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.
6	أربع	أربع	به فته دارکردنی پیتی (ع) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وده پش	پوونکر د نه وه
7	أَنَّ	أَنَّ	به زه ننه دار کړنی پیتی (ن) ده خویندریته وه له گهل تیکه له کیښانیش دهرده که ویت.
7	لَعْنَتَ	لَعْنْتُ	به ضمه مهي پیتی (ت) ده خویندریته وه.
9	والخامسةَ	والخامسةُ	به ضمه مهي پیتی (ت) ده خویندریته وه.
9	أَنَّ	أَنَّ	به زه ننه دار کړنی پیتی (ن) ده خویندریته وه.
9	غَضَبَ	غَضِبَ	به که سره دار کړنی پیتی (ض) ده خویندریته وه.
9	اللهِ	اللهُ	به ضمه مهي پیتی (ه) ده خویندریته وه.
10	حَكِيمٍ إِنَّ	حَكِيمٍ إِنَّ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
11	جاءو	جاءو	سی به دهلی هیه.
11	بِالْإِفْكِ ؛ الْإِثْمِ	بِالْإِفْكِ ؛ الْإِثْمِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
11	تَحْسَبُوهُ	تَحْسِبُوهُ	به که سره دار کړنی پیتی (س) ده خویندریته وه.
11	خَيْرٌ ؛ كِبَرِهِ	خَيْرٌ ؛ كِبَرِهِ	له باری وستان و نه وستاندا: به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
11	تَوَلَّى	تَوَلَّى	به کړنه وهو که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
12	الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ	الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ	گوپینی همزه به پیتی (و).
12	خَيْرًا	خَيْرًا	به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
13	جاءو	جاءو	سی به دهلی هیه.
13	يَأْتُوا	يَأْتُوا	گوپینی همزه به ئه لیف.

ژماره نایه	گیړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیړانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
14	الدنيا	الدنيا	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
14	الْآخِرَةِ	الْآخِرَةِ	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی که پیتی لامه، له گهل لاواز کردنی پیتی (ر) وه سی به ده لی هه یه.
14	عَظِيمٌ إِذْ	عَظِيمٌ إِذْ	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
15	تَحْسِبُونَهُ	تَحْسِبُونَهُ	به که سره دار کردنی پیتی (س) ده خویندریته وه.
17	أَبَدًا إِنَّ	أَبَدًا إِنَّ	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
17	مُؤْمِنِينَ	مُؤْمِنِينَ	گوپینی همزه به پیتی (و).
18	الْآيَاتِ	الْآيَاتِ	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی، وه سی به ده لی هه یه.
18	حَكِيمٌ إِنَّ	حَكِيمٌ إِنَّ	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
19	ءَامِنُوا	ءَامِنُوا	سی به ده لی هه یه.
19	عَذَابٌ أَلِيمٌ	عَذَابٌ أَلِيمٌ	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
19	الدنيا	الدنيا	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
19	وَالْآخِرَةِ	وَالْآخِرَةِ	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی که پیتی لامه، له گهل لاواز کردنی پیتی (ر) وه سی به ده لی هه یه.
20	رَعُوفٌ	رَعُوفٌ	سی به ده لی هه یه.
21	ءَامِنُوا	ءَامِنُوا	سی به ده لی هه یه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
21	خطوات (معاً)	خطوات (معاً)	به زه نه دار کړنی پیتی (ط) ده خویندریته وه، قه لقه له ش ده رده که ویت.
21	يَا مُر	يامر	گوپینی همزه به ئه لیف.
21	مَنْ أَحَدٍ أَبَدًا	مَنْ أَحَدٍ أَبَدًا	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
21	زكى	زكى	که مکړنه وهی تیدا نیه چونکه واو یه.
22	يَأْتِل	ياتل	گوپینی همزه به ئه لیف.
22	يُوتُوا	يوتوا	گوپینی همزه به پیتی (و).
22	الْقَرِیْ	القربى	به کړنه وهو که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
22	يَغْفِرَ	یغفر	به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
22	رَحِيمٍ إِنْ	رحيمٍ إن	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
23	الْمُؤْمِنَاتِ	المؤمنات	گوپینی همزه به پیتی (و).
23	الدنيا	الدنيا	به کړنه وهو که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
23	وَالْآخِرَةِ	والآخرة	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی که پیتی لامه، له گهل لاواز کړنی پیتی (ر) وه سی به دهلی هیه.
24	عَلَيْهِمُ السَّنَتُهُم	عليهم السنتهم	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژ کړنه وهی شه ش جووله.
26	مِبْرَعُونَ	مبرعون	سی به دهلی هیه.
26	مَغْفِرَةً	مغفرة	به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوهنکړدنه وه
27	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هیه.
27	غیر ؛ خیر	غیر ؛ خیر	له باری نه وده ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
27	تستأنسوا	تستأنسوا	گوړپنی هه مزه به ئلیف.
27	تذكرون	تذكرون	به شه دده دار کردنی پیتی (ذ) ده خویندریته وه.
28	یؤذن	یؤذن	گوړپنی هه مزه به پیتی (و).
28	أزکی	أزکی	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
29	جناح أن	جناح أن	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
29	غیر	غیر	له باری نه وده ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
30	للمؤمنین	للمؤمنین	گوړپنی هه مزه به پیتی (و).
30	من أبصارهم	من أبصارهم	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
30	أبصارهم	أبصارهم	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
30	أزکی	أزکی	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
30	هم إن	هم إن	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو و دریژ کردنه وهی شهش جووله.
30	خبیر	خبیر	له باری نه وده ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
31	للمؤمنات ؛ المؤمنون	للمؤمنات ؛ المؤمنون	گوړپنی هه مزه به پیتی (و).

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړنه وه
31	منْ أَبْصَارْهَنْ ؛ أَوْ عَبَاءْهَنْ ؛ أَوْ عَبَاءْ ؛ أَوْ أَبْنَاءْهَنْ ؛ أَوْ أَبْنَاءْ ؛ أَوْ إِخْوَانْهَنْ ؛ مَلَكْتْ أَيْمَانْهَنْ ؛ الْأَرِيَّةْ ؛ جَمِيعَا أَيَّهْ	منْ أَبْصَارْهَنْ ؛ أَوْ - أَبَاءْهَنْ ؛ أَوْ - أَبَاءْ ؛ أَوْ أَبْنَاءْهَنْ ؛ أَوْ أَبْنَاءْ ؛ أَوْ إِخْوَانْهَنْ ؛ مَلَكْتْ أَيْمَانْهَنْ ؛ الْأَرِيَّةْ ؛ جَمِيعَا أَيَّهْ	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
31	أَبْصَارْهَنْ	أَبْصَارْهَنْ	ته نها به که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
31	عَبَائْهَنْ ؛ عَبَاءْ	عَبَائْهَنْ ؛ عَبَاءْ	سی به ده لی هه یه.
32	الْأَيَامِي	الْأَيَامِي	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وه به کړنه وه که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
32	وَأَمَّاكُمْ إِنْ	وَأَمَّاكُمْ ~ إِنْ	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړنه وهی شه ش جووله.
33	مَلَكْتْ أَيْمَانْكُمْ ؛ إِنْ أَرْدَنْ	مَلَكْتْ أَيْمَانْكُمْ ؛ إِنْ أَرْدَنْ	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
33	فَكَاتِبُوهُمْ إِنْ	فَكَاتِبُوهُمْ ~ إِنْ	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړنه وهی شه ش جووله.
33	خَيْرًا ؛ إِكْرَاهْهَنْ	خَيْرًا ؛ إِكْرَاهْهَنْ	به لاوازکړدنې پیټی (ر) ده خویندریته وه.
33	وَأَتَوْهُمْ ؛ أَتَاكُمْ	وَأَتَوْهُمْ ؛ أَتَاكُمْ	سی به ده لی هه یه.
33	أَتَاكُمْ ؛ الدنیا	أَتَاكُمْ ؛ الدنیا	به کړنه وه که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.

نماره نایه	گیړانه وهی وه پش عاصمی کوفی	پوونکر د نه وه
33	البغاء ان البغاء ین البغاء ین البغاء ین	له باری نه وده ستاندا: هه مزه دوهم چوار خویندنه وهی بو هه به: 1/ ناسان کردن. 2/ گوړینی به پییتی (ی) له گهل دريژکردنه وهی شەش جووله. 3/ گوړینی به پییتی (ی) و دوو جووله. 4/ گوړینی گوړینی پییتی (ی) که سره دار، به لام له باری وده ستاندا: خویندنه وهی سییه م قه ده غه یه.
34	ولقد أنزلنا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
34	إليكم آيات	لکاندن ی پییتی (م) ی کو به پییتی (و) ی گو تراوو دريژکردنه وهی شەش جووله.
34	آيات	سی به ده لی هه یه.
34	مبينات	به فته دارکردنی پییتی (ی) ده خویندريته وه. له گهل شه دده دارکردنی.
35	والأرض ؛ الأمثال	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
35	شيء	دريژکردنه وهی لیين ی هه مزه دار به چوار جووله و شەش جووله.
36	بيوتِ أذن	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
36	والأصال	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به ده لی هه یه.
37	الصلاة	به قه له وکردنی پییتی (ل) ده خویندريته وه.
37	وإيتاء	سی به ده لی هه یه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
37	وَالْأَبْصَارُ	وَالْأَبْصَارُ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
39	يَحْسِبُهُ	يَحْسِبُهُ	به که سره دار کړنی پیتی (س) ده خویند ریته وه.
39	الظَّمَانُ	الظَّمَانُ	(جیا کراوته وه) ته نها دریژ کړنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پیشدا هاتوه.
39	شَيْئًا	شَيْئًا	دریژ کړنه وهی لیږن ی همزه دار به چار جووله و شهش جووله.
39	فَوْفَاهُ	فَوْفَاهُ	به کړنه وهو که مکړنه وه (التقليل) ده خویند ریته وه.
40	يَغْشَاهُ	يَغْشَاهُ	به کړنه وهو که مکړنه وه (التقليل) ده خویند ریته وه.
40	بَعْضٍ إِذْ ؛ نَوْرٍ أَلَمْ	بَعْضٍ إِذْ ؛ نَوْرٍ أَلَمْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
40	يَرَاهَا	يَرَاهَا	ته نها به که مکړنه وه (التقليل) ده خویند ریته وه.
41	وَالْأَرْضُ	وَالْأَرْضُ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
41	وَالطَّيْرُ	وَالطَّيْرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویند ریته وه.
41	صَلَاتُهُ	صَلَاتُهُ	به قهله وکړنی پیتی (ل) ده خویند ریته وه.
42	وَالْأَرْضُ	وَالْأَرْضُ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
42	الْمَصِيرُ	الْمَصِيرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویند ریته وه.
43	يُولَفُ	يُولَفُ	گوړینی همزه به پیتی (و).

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوهونکړنه وه
43	فتري	فتري	له باری وه ستاندا: ته نها به که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه له گهل لاواز کړنی پیتی (ر).
43	بالأبصار	بالأبصار	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی و ته نها به که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
44	لَعِبْرَة	لَعِبْرَة	به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
44	الأبصار	الأبصار	به گواستنه وهی جوولهی همزه ووه ته نها به که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
45	يشاء إن	يشاء أن ؛ يشاء ون	دو خویندنه وهی بو هیه: ئاسان کړنی همزه ی دوهم، یان گوړینی به پیتی (و) ی که سره دار.
45	شيء	شيء	دریژ کړنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
45	قدير	قدير	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
46	لَقَدْ أَنْزَلْنَا	لَقَدْ أَنْزَلْنَا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
46	آيات	آيات	سی به دهلی هیه.
46	مبينات	مبينات	به فه ته دار کړنی پیتی (ی) ده خویندریته وه له گهل شه ده دار کړنی.
46	يشاء إلى	يشاء ألى ؛ يشاء ولی	دو خویندنه وهی بو هیه: ئاسان کړنی همزه ی دوهم، یان گوړینی به پیتی (و) ی که سره دار.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
46	صراط	صراط	(جيا کړاوت ه وه) قه له وکړ دنی پيټی (ر).
47	ءامنا	ءامنا	سی به ده لی هه یه.
47	یتولی	یتولی	به کړ د نه وه و که مکړ د نه وه (التقلیل) ده خویند ریټه وه.
47	بالمؤمنین	بالمؤمنین	گوړپینی هه مزه به پيټی (و).
48	بینهم إذا	بینهم إذا	لکاندنی پيټی (م) ی کو به پيټی (و) ی گوټراو دريژ کړ د نه وه ی شه ش جووله.
49	يأتوا	يأتوا	گوړپینی هه مزه به ئه لیف.
50	مرضٌ أم ؛ بلْ أُولَئِكَ	مرضٌ أم ؛ بلْ أُولَئِكَ	گواستنه وه ی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خوی.
51	المؤمنين	المؤمنين	گوړپینی هه مزه به پيټی (و).
51	بينهم أن	بينهم أن	لکاندنی پيټی (م) ی کو به پيټی (و) ی گوټراو دريژ کړ د نه وه ی شه ش جووله.
52	ويتقّه	ويتقّه	که سره دار کړ دنی پيټی (ق) و لکاندنی پيټی (ه).
53	لئن أمرتهم ؛ معروفة إن	لئن أمرتهم ؛ معروفة إن	گواستنه وه ی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خوی.
53	خبيرٌ	خبيرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړ دنی پيټی (ر) ده خویند ریټه وه.
54	قلْ أَطِيعُوا	قلْ أَطِيعُوا	گواستنه وه ی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خوی.
55	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هه یه.
55	الأرض	الأرض	گواستنه وه ی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خوی.
55	ارتضى	ارتضى	به کړ د نه وه و که مکړ د نه وه (التقلیل) ده خویند ریټه وه.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
55	خوفهمُ أَمْنًا	خوفهمُ ~ أَمْنًا	لکاندنې پيټې (م) ی کو به پيټې (و) ی گوټراو دريژکړدنه وهی شه ش جووله.
55	شيئًا	شيئًا	دريژکړدنه وهی ليين ی همزه دار به چوار جووله و شه ش جووله.
56	الصَّلَاة	الصَّلَاة	به قه له وکړدنې پيټې (ل) ده خویندريټه وه.
56	وءاتوا	وءاتوا	سی به ده لی هیه.
57	تحسبن	تحسبن	به که سره دارکړدنې پيټې (س) ده خویندريټه وه.
57	الأَرْض	الأَرْض	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
57	ومأواهم	ومأواهم	که مکړدنه وه به یه ک له خویندنه وده کان، همزه ش ناگوړدريټ چونکه جیاکراوته وه.
57	ولبئس	ولیس	به گوړپنی همزه به پيټې (ی) ده خویندريټه وه.
57	المصيرُ	المصيرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدنې پيټې (ر) ده خویندريټه وه.
58	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هیه.
58	ليستأذنكم	ليستأذنكم	گوړپنی همزه به ئه ليف.
58	ملكْتُ أيمانكم	ملكْتُ أيمانكم	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
58	صَلَاة (معاً)	صَلَاة (معاً)	به قه له وکړدنې پيټې (ل) ده خویندريټه وه.
58	الظهيرَة	الظهيرَة	به لاوازکړدنې پيټې (ر) ده خویندريټه وه.
58	الآيات	الآيات	گواستننه وهی جووله ی همزه و سی به ده لی هیه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پښ	پوونکر د نه وه
59	الأطفال	الأطفال	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
59	فلیستأذنوا ؛ استأذن	فلیستأذنوا ؛ استأذن	گوپینی همزه به ئه لیف.
59	لکم آياته	لکم آيات	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراوو دريژکردنه وهی شهش جووله، وه سی به ده لی هیه.
60	جناح أن	جناح أن	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
60	غير؛ خير	غير؛ خير	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
61	الأعمى ؛ الأعرج ؛ جناح أن ؛ جميعاً أو أشتاتاً	الأعمى ؛ الأعرج ؛ جناح أن ؛ جميعاً أو أشتاتاً	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
61	الأعمى	الأعمى	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
61	أنفسكم أن ؛ بيوتكم أو ؛ آباءكم أو ؛ أمهاتكم أو ؛ إخوانكم أو ؛ أخواتكم أو ؛ أعمامكم أو ؛ عماتكم أو ؛ أخوالكم أو ؛ خالاتكم أو	أنفسكم أن ؛ بيوتكم أو ؛ آباءكم أو ؛ أمهاتكم أو ؛ إخوانكم أو ؛ أخواتكم أو ؛ أعمامكم أو ؛ عماتكم أو ؛ أخوالكم أو ؛ خالاتكم أو	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراوو دريژکردنه وهی شهش جووله.
61	آباءكم	آباءكم	سی به ده لی هیه.
61	تأكلوا (معاً)	تأكلوا (معاً)	گوپینی همزه به ئه لیف.
61	الآيات	الآيات	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به ده لی هیه.
62	المؤمنين ؛ يؤمنون	المؤمنين ؛ يؤمنون	گوپینی همزه به پیتی (و).
62	آمنوا	آمنوا	سی به ده لی هیه.

ژماره ی نایه ت	گیږانه وهی ده پش	پوونکر د نه وه
62	یستأذنوه ؛ يستأذنونك ؛ استأذنوك ؛ فاذن	گوړینی هه مزه به ئه لیف.
63	عَنْ أَمْرِهِ ؛ فتنَةٌ أَوْ ؛ عَذَابٌ أَلِيمٌ أَلَا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
64	وَالْأَرْضِ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
64	شَيْءٍ	دریژکر د نه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
64	عَلَيْهِمْ تَبَارَكَ	وهړش شاردنه وه (الاخفاء) نه نجام ده دات له کاتی لکاندن ی دوو سوړه ت به یه که وه (به لام بی به سمه له و بی سهکت).

(25) سوړه تی فورقان

1	نذیراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
2	وَالْأَرْضِ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
2	شَيْءٍ	دریژکر د نه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
2	تَقْدِيرًا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
3	ءَالِهَةً	سی به دهل ی هه یه.
3	شَيْئًا	دریژکر د نه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
4	اِفْتَرَاهِ	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.

ژباړنه نایه	گیږانه وده له عاصمی کوفی	گیږانه وده وپښ	پوښکړنه وده
4	قوم ءاخرون	قوم - اخرون	گواستنه وده جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی، وده سی به ده لی هه یه.
4	جاءو	جاءو	سی به ده لی هه یه.
5	أساطیر	أساطیر	له باری نه وده ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وده.
5	الأولین	الأولین	گواستنه وده جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
5	تملی	تملی	به کردنه وده که مکړدنه وده (التقلیل) ده خویندریته وده.
6	قل أنزله	قل أنزله	گواستنه وده جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
6	السِّر	السِّر	له باری نه وده ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وده.
6	والأرض	والأرض	گواستنه وده جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
7	یاکل	یاکل	گوړپینی هه مزه به نه لیف.
7	الأسواق	الأسواق	گواستنه وده جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
7	نذیراً أو	نذیراً أو	به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وده، وده گواستنه وده جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
8	يلقى	يلقى	به کردنه وده که مکړدنه وده (التقلیل) ده خویندریته وده.
8	کنز أو	کنز أو	گواستنه وده جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
8	یاکل	یاکل	گوړپینی هه مزه به نه لیف.
8	مسحوراً انظر	مسحوراً انظر	پرگار بوون له گه یشتنی دوو زه ننه به ضه مم.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده‌پش	پوونکړدنه وه
9	الأمثال	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پیش خوی.
10	خیراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده‌خویندریته‌وه.
10	الأنهار	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پیش خوی.
11	سعیراً إذا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده‌خویندریته‌وه، وه‌گواستنه‌وهی جوولهی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پیش خوی.
12	وزفیراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده‌خویندریته‌وه.
14	کثیراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده‌خویندریته‌وه.
15	قلْ أَذْكَ ؛ خَيْرٌ أَمْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پیش خوی.
15	خَيْرٌ ؛ وَمَصِيراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده‌خویندریته‌وه.
16	یشاءون	سی به‌دهلی هیه.
16	مستولاً	(جیاکراوته‌وه) تهنه دریژکردنه وهی به‌دهل به دوو جووله، چونکه همزه زه‌ننه‌ی له پیشدا هاتووه.
17	یخشرهم	به‌پیتی (ن) ده‌خویندریته‌وه له‌بری پیتی (ی).
17	ءأنتم ؛ آنتم	دوو خویندنه وهی بؤ هیه: ئاسانکردنی همزه‌ی دووهم، یان گوږینی به ئه‌لیف له‌گه‌ل دریژکردنه وهی شه‌ش جووله.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
17	ءأنتم أضللتم	ءآنتم ~ أضللتم	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
17	هؤلاء أم	هؤلاء يم	به گوړپنی هه مزه ی دووهم گوړپنی پیټی (ی) ی فته دار ده خویندریټه وه.
18	من أولياء	من أولياء	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
18	وءاباءهم	وءاباءهم	سی به ده لی هه یه.
18	الذکر	الذکر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
19	تستطيعون	يستطيعون	به گوړپنی پیټی (ی) به پیټی (ت) ده خویندریټه وه.
19	كبيراً	كبيراً	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
20	لياًكلون	لياًكلون	گوړپنی هه مزه به ئلیف.
20	الأسواق؛ فتنةً أبصرون	الأسواق ؛ فتنةً أبصرون	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
20	أبصرون ؛ بصيراً	أبصرون ؛ بصيراً	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
21	نری	نری	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
21	کبیراً	کبیراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
22	بشری	بشری	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
22	حجرأ	حجرأ	قه له وکردن و لاوازکردنی پیتی (ر)، به لام قه له وکردن پیش ده که ویت.
23	منثورأ أصحاب	منثورأ أصحاب	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
24	خیر	خیر	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
25	تشقق	تشقق	به شه دده دارکردنی پیتی (ش) ده خویندریته وه.
26	الکفرین	الکفرین	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
26	عسیرأ	عسیرأ	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
27	اتخذت	اتخذت	به ټیکه له کیشانی پیتی (ن) له پیتی (ت) ده خویندریته وه.
28	یولیتی	یولیتی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
28	لَمْ أَتَّخِذْ	لَمْ أَتَّخِذْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
29	لَقَدْ أَضْلَيْتُ ؛ لِلْإِنْسَانِ	لَقَدْ أَضْلَيْتُ ؛ لِلْإِنْسَانِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
30	قومي اتخذوا	قومي اتخذوا	فه ته دارکردنی پیتی (ی) ی دانه پال.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پښ	پوښکړنه وه
30	القرآن	القرآن	(جیاکراوته وه) تهنه دریژکړنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پیشدا هاتووه.
31	نبي	نبي	به همزه ده خویندریته وه له گه دریژکړنه وهی پیویستش ده رده که ویت.
31	وكفى	وكفى	به کړنه وه که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
31	نصيراً	نصيراً	به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
32	القرآن	القرآن	(جیاکراوته وه) تهنه دریژکړنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پیشدا هاتووه.
32	فؤادك	فؤادك	سی به دهل ی هیه بی گوړین.
33	يأتونك	يأتونك	گوړینی همزه به ئه لیف.
33	بمثلِ إلا	بمثلِ إلا	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
33	تفسيراً	تفسيراً	به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
34	وجوههم إلى	وجوههم إلى	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراو دریژکړنه وهی شه ش جووله.
35	ولقد آتينا	ولقد آتينا	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی، وه سی به دهل ی هیه.
35	موسى	موسى	له باری وه ستاندا: به کړنه وه که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
35	وزیراً	وزیراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
36	بایاتنا	بایاتنا	سی به ده لی هیه.
36	تدمیراً	تدمیراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
37	ءایه	ءایه	سی به ده لی هیه.
37	عذاباً أليماً	عذاباً أليماً	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
38	وَمُؤَدَّ وَأَصْحَبْ	وَمُؤَدَّ وَأَصْحَبْ	له باری نه وده ستاندا: به تهنوینی فته تح ده خویندریته وهو تیکه له کیښانیش دهرده که ویت له باری وده ستاندا: به گوړینی ته نوین به نه لیف.
38	کثیراً	کثیراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
39	الأمثال	الأمثال	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
39	تتیراً	تتیراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
40	ولقد أتوا	ولقد أتوا	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
40	أمطرت	أمطرت	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
40	السوء	السوء	دریژکردنه وهی لین ی همزه دار به چوار جووله و شش جووله.
40	السوء أفلم	السوء أفلم	به گوړینی همزه ی دوو هم گوړینی پیتی (ی) ی فته تح دار ده خویندریته وه.
41	هزواً	هزواً	به همزه ی پیتی (و) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده پښ عاصمی کوفی	گیږانه وهی ده پښ	پوونکړدنه وه
41	هزواً أهذا ؛ رسولاً إن	هزواً أهذا ؛ رسولاً إن	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
42	عن ءالھتنا	عن - الھتنا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه و سې به ده لی هه یه.
42	من أضل ؛ سبیلاً أرعیت	من أضل ؛ سبیلاً أرآیت	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
43	أرعیت	أر•یت ؛ أرآیت	دو خویندنه وهی بؤ هه یه: له باری نه وستاندا: ئاسانکردنی هه مزه ی دو وده، یان گوړینی به ئه لیف له گهل دريژکردنه وهی شهش جووله، له باری وستاندا: ته نها ئاسان کردن، گوړینی قه ده غه یه تا سې پیټی زه ننه دار به یه که وه کوڼه بیټه وه له یه ک وشه دا.
43	هواه	هواه	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندريټه وه.
43	وکیلاً أم	وکیلاً أم	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
44	تحسب	تحسب	به که سره دارکردنی پیټی (س) ده خویندريټه وه.
44	هم إلا ؛ هم أضل	هم إلا ؛ هم أضل	لکاندن پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوټراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
44	كالأنعام ؛ سبیلاً ألم	كالأنعام ؛ سبیلاً ألم	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
46	یسیراً	یسیراً	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندريټه وه.
48	بُشراً	نُشراً	به پیټی (ن) ده خویندريټه وه له بری پیټی (ب) و ضه ممدارکردنی پیټی (ش).

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
49	کثيراً	کثيراً	به لاوازکردنی پيټی (ر) ده خویندریټه وه.
50	فأبى	فأبى	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.
51	نذيراً	نذيراً	به لاوازکردنی پيټی (ر) ده خویندریټه وه.
52	الكافرين	الكافرين	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.
52	كبيراً	كبيراً	به لاوازکردنی پيټی (ر) ده خویندریټه وه.
53	ملحٌ أجاج	ملحٌ أجاج	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
53	وحجراً	وحجراً	قهله وکردن و لاوازکردنی پيټی (ر)، به لام قهله وکردن پیش ده که ویت.
54	وصهراً	وصهراً	قهله وکردن و لاوازکردنی پيټی (ر)، به لام قهله وکردن پیش ده که ویت.
54	قديراً	قديراً	به لاوازکردنی پيټی (ر) ده خویندریټه وه.
55	الكافرُ ؛ ظهيراً	الكافرُ ؛ ظهيراً	به لاوازکردنی پيټی (ر) ده خویندریټه وه.
56	مبشراً ونذيراً	مبشراً ونذيراً	به لاوازکردنی پيټی (ر) ده خویندریټه وه له هر دوو کیان.
57	مَنْ أَجْرٍ إِلَّا	مَنْ أَجْرٍ إِلَّا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
57	شاءَ أَنْ	شاءَ أَنْ ؛ شاءَ أَنْ	دوو خویندنه وهی بؤ هیهه : ناسانکردنی همزه ی دوو هم، یان گوړپینی به ئه لیف له گهل دریژکردنه وهی شه ش جووله.
58	وكفى	وكفى	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
58	خبیراً	خبیراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
59	والأرض	والأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
59	استوی	استوی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
59	خبیراً	خبیراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
60	تأمرنا	تأمرنا	گوپینی همزه به ئه لیف.
61	سِراجاً ؛ منيراً	سِراجاً ؛ منيراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
62	لمن أراد ؛ أو أراد	لمن أراد ؛ أو أراد	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
63	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
65	غربة لأم إنا	غربة لأم إنا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
67	يَقْتَرُوا	يَقْتَرُوا	به ضمه ممی پیتی (ی) و که سره ی پیتی (ت) ده خویندریته وه له گهل لاوازکردنی پیتی (ر).
68	إِلْهَاءَ آخِر	إِلْهَاءَ آخِر	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وه سی به ده لی هه یه.
69	فِيهِ	فِيهِ	به که سره ی پیتی (ه) ده خویندریته وه بی صیله.
69	مَهَانًا إِلَّا	مَهَانًا إِلَّا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
70	وَعَامِن	وَعَامِن	سی به ده لی هه یه.
70	سَيُنَاقِم	سَيُنَاقِم	سی به ده لی هه یه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی دهړش عاصمی کوفی	پوونکرده وه
72	کراماً	به لاوړکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
73	دَکِرُوا ؛ یَجُرُوا	به لاوړکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
73	بآیات	سی به دهلی هیه.
74	مَنْ أَزْوَاجَنَا ؛ إِمْبِلَامْ أُولَئِكَ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
77	لِزْبِلَامْ * بِسْمِ اللَّهِ	دهړش شارده وه (الاخفاء) نه نجام ده دات له کاتی لکاندن دوو سوږه ت به یه که وه (به لام بی به سمه له و بی سهکت)

(26) سوږه تی شوعه را

2	آیات	سی به دهلی هیه.
3	مؤمنین	گوړینی همزه به پیتی (و).
4	السَّمَاءِ آيَة	به گوړینی همزه ی دوو هم گوړینی پیتی (ی) فه ته دار ده خویندریته وه، وه سی به دهلی هیه.
4	فَظَلَتْ أَعْنَاقَهُمْ	به قهله وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه، وه گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
5	يَأْتِيهِمْ	گوړینی همزه به ئه لیف.
5	مَحْدَثٌ إِلَّا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
6	فَسَيَأْتِيهِمْ	گوړینی همزه به ئه لیف.

ژباړه نايه	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
6	فسياتيهمُ اَنبَاء	فسياتيهمُ ~ اَنبَاء	لکاندنې پيټې (م) ی کو به پيټې (و) ی گوټراو دريژکړدنه وهی شه ش جووله.
6	يستہزون	يستہزون	سی به دهلې ههيه.
7	يروا اِلٰی ؛ اَلْأَرْض ؛ کَمْ اَنبَتْنَا ؛ کَرِیم اِن	يروا اِلٰی ؛ اَلْأَرْض ؛ کَمْ اَنبَتْنَا ؛ کَرِیم اِن	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خوی.
8	لَايَة	لَايَة	سی به دهلې ههيه.
8	مؤمنين	مومنين	گوړپني هه مزه به پيټې (و).
10	نادى ؛ موسى	نادی ؛ موسى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه.
10	اَن اَت	اَن ايت	له باری نه وده ستاندا: به گوړپني هه مزه به پيټې (ی) ده خویندريټه وه، له سهره تادا: وهك حه فص، وه بو ی ههيه له له بری: دوو جووله تهنه.
12	اِنِّی~ اُخاف	اِنِّی اُخاف	فهتته دارکړدنې پيټې (ی) دانه پال.
13	فأرسل اِلٰی	فأرسل اِلٰی	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خوی.
15	بَايَاتِنَا	بَايَاتِنَا	سی به دهلې ههيه.
16	فَأْتِيَا	فَاتِيَا	گوړپني هه مزه به ئه ليف.
17	أَنْ أَرْسَل	أَنْ أَرْسَل	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خوی.
17	إِسْرَائِيل	إِسْرَائِيل	(جياکراوته وه) پيټې (ر) قه له و ده کړيټ، له گهل دريژکړدنه وهی دوو جووله ی به دهل.
19	الکُفْرَيْن	الکُفْرَيْن	ته نه به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
22	إِسْرَائِيل	إِسْرَائِيل	(جياکراوته وه) پيټی (ر) قه له و ده کړیت، له گه ل دريژکړدنه وهی دوو جووله ی به دهل.
24	وَالْأَرْضِ	وَالْأَرْضِ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
26	ءَابَائِكُمْ	ءَابَائِكُمْ	سی به دهل ی هیه.
26	الْأُولَى	الْأُولَى	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
29	اتَّخَذَتْ	اتَّخَذَتْ	به تيکها لکيشانی پيټی (ن) له پيټی (ت) ده خویندريته وه.
30	بَشِيءٍ	بَشِيءٍ	دريژکړدنه وهی لين ی همزه دار به چار جووله و شهش جووله.
31	فَأْتِ	فَات	گوپینی همزه به ئه ليف.
32	فَأَلْقَى	فَأَلْقَى	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
34	لِسَاحِرٍ	لِسَاحِرٍ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پيټی (ر) ده خویندريته وه.
35	مِنْ أَرْضِكُمْ	مِنْ أَرْضِكُمْ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
35	تَأْمُرُونَ	تَامرون	گوپینی همزه به ئه ليف.
36	أَرْجُهُ	أَرْجُهُ	به که سره ی پيټی (ه) و لکاندنې ده خویندريته وه.
37	يَأْتُوكَ	يَاتوك	گوپینی همزه به ئه ليف.
37	سَحَارٍ	سَحَارٍ	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
39	هَلْ أَنْتُمْ	هل أنتم	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
41	أَيْنَ	أَنن	به ئاسان کړدنی همزه ی دوو هم ده خویندريته وه.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
41	لأَجْرًا إِنْ	لأَجْرًا إِنْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
42	وَأَنْكُمْ إِذَا	وَأَنْكُمْ إِذَا	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
43	موسى	موسى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
45	فَأَلْقَى ؛ موسى	فَأَلْقَى ؛ موسى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
45	تَلَقَّفُ	تَلَقَّفُ	به فته دارکړدنې پیتی (ل) ده خویندریته وه له گهل شه دده دارکړدنې پیتی (ق).
45	يَأْفُكُونَ	يَأْفُكُونَ	گوپینې همزه به نه لیف.
47	ءَامِنَا	ءَامِنَا	سى به دهلې هیه.
48	موسى	موسى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
49	ءَامَنْتُمْ	ءَامَنْتُمْ	بزياده همزه، له گهل ئاسان خویندنه وهی همزه ی دووهم
49	أَنْ ءَاذَنَ	أَنْ - اَذَنَ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وه سى به دهلې هیه.
49	لَكُمْ إِنْه	لَكُمْ وَ إِنْه	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
49	كَبِيرُكُمْ ؛ السِّحَرُ	كَبِيرُكُمْ ؛ السِّحَرُ	به لاوازکړدنې پیتی (ر) ده خویندریته وه.
49	وَأَصْلَبْنَكُمْ أَجْمَعِينَ	وَأَصْلَبْنَكُمْ وَ أَجْمَعِينَ	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.

نمبره نایه	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
50	ضیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
51	یغیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
51	خطایانا	که مکر د نه وه به یه که له خویندنه وه کانی له پیتی ئه لیف ی دوو هم.
51	المؤمنین	گوړینی همزه به پیتی (و).
52	موسیٰ	به کړدنه وه که مکر د نه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
52	أَنْ أَسْر	به همزه ی لکاو ده خویندریته وه له بری همزه ی نه لکاو له وشه ی (أسر) له گهل که سره دار کړنی پیتی (ن) به هو ی گه یشتنه دوو زهنه دار، وه به پر ها ته نها لاواز کړنی پیتی (ر) ی بو هه یه.
52	بعباديٰ إنکم	فته دار کړنی پیتی (ی) ی دانه پال.
56	حاذرون	به لا بردنی ئه لیف ده خویندریته وه، له گهل لاواز کړنی پیتی (ر).
59	إسرائيل	(جیا کراوته وه) پیتی (ر) قه له و ده کړیت، له گهل دریژ کړدنه وه ی دوو جووله ی به دهل.
61	ترآءا	له باری وه ستاندا: سی دریژ کړدنه وه ی به دهل و کړدنه وه که مکر د نه وه (التقلیل) ده خویندریته وه له ئه لیف ی کو تایی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
61	موسیٰ	موسیٰ	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
62	معی	معی	به زه ننه ی پیتی (ی) ی دانه پال.
63	موسیٰ	موسیٰ	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
63	فرق	فرق	دوو خویندنه وه ی بوه هیه له پیتی (ر) بوه گشت قارینه کان، لاواز کردن و قهله وکردن لاواز کردن پیش ده که ویت.
64	الآخرین	الآخرین	گواستننه وه ی جووله ی همزه بوه زه ننه ی پیش خوی که پیتی لامه، وه سی به ده لی هیه.
65	موسیٰ	موسیٰ	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
66	الآخرین	الآخرین	گواستننه وه ی جووله ی همزه بوه زه ننه ی پیش خوی که پیتی لامه، وه سی به ده لی هیه.
67	لآیه	لآیه	سی به ده لی هیه.
67	مؤمنین	مؤمنین	گوړینی همزه به پیتی (و).
69	نبا ابراهیم	نبا ابراهیم	به ناسانکردنی همزه ی دوو هم ده خویندریته وه.
72	یسمعونکم إذ	یسمعونکم إذ	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وه ی شهش جووله.
73	ینفعوکم أو	ینفعوکم أو	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وه ی شهش جووله.
74	ءاباءنا	ءاباءنا	سی به ده لی هیه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی وهېش عاصمی کوفی	پوونکر د نه وه
75	أفرأیتم	دوو خویندنه وهی بؤ هیه: ئاسانکردنی هه مزه ی دوو هم، یان گوړپینی به ئه لیف له گهل دریژکردنه وهی شهش جووله.
76	وءاباؤکم	سى به دهلی هیه.
76	الأقدمون	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
77	لي~إلا	فته دارکردنی پییتی (ی) دانه پال.
82	یغفر	له باری نه وستاندا: به لاوازکردنی پییتی (ر) ده خویندریته وه.
84	الآخرین	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی که پییتی لامه، وهسی به دهلی هیه.
86	لأبي~إن	فته دارکردنی پییتی (ی) دانه پال.
89	من أتی	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
89	أتی	له باری وستاندا: به کردنه وهو که مکردنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
92	لهم أين	لکاندن پییتی (م) ی کو به پییتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.
93	ینصرونکم أو	لکاندن پییتی (م) ی کو به پییتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.
93	ینتصرون	به لاوازکردنی پییتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
97	مبین إذ	مبین إذ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
102	فلو آن	فلو آن	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
102	المؤمنین	المؤمنین	گوړپینی همزه به پیتی (و).
103	لایة	لایة	سی به دلی هیه.
103	مؤمنین	مؤمنین	گوړپینی همزه به پیتی (و).
106	لهم أخوهم	لهم و~ أخوهم	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
106	نوح ألا	نوح ألا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
107	رسول أمين	رسول أمين	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
109	من أجر إن أجري	من أجر إن أجري	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
111	أنؤمن	أنؤمن	گوړپینی همزه به پیتی (و).
111	الأردلون	الأردلون	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
113	حسابهم إلا	حسابهم و~ إلا	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
114	المؤمنين	المؤمنين	گوړپینی همزه به پیتی (و).
115	إن أنا	إن أنا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
115	نذير	نذير	له باری نه وستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
118	المؤمنين	المؤمنين	گوړپینی همزه به پیتی (و).
121	لایة	لایة	سی به دلی هیه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی هه پش عاصمی کوفی	پوونکر د نه وه
121	مؤمنین	گوړپینی هه مزه به پییتی (و).
124	لهم أخواهم	لکاندنې پییتی (م) ی کؤ به پییتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
124	هوذا آلا	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پییش خوی.
125	رسول أمين	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پییش خوی.
127	مَنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِي	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پییش خوی.
128	ربیع آية	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پییش خوی، وهسی به دهلی ههیه.
130	جبارین	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
134	وعيون إني	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پییش خوی.
135	إني أخاف	فهته دارکردنې پییتی (ی) ی دانه پال.
137	الأولين	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پییش خوی.
139	فأهلكناهم إِنْ	لکاندنې پییتی (م) ی کؤ به پییتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
139	لاية	سی به دهلی ههیه.
139	مؤمنين	گوړپینی هه مزه به پییتی (و).
142	لهم أخواهم	لکاندنې پییتی (م) ی کؤ به پییتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	روونکړدنه وه
142	صاحّ ألا	صاحّ ألا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پيش خوی.
143	رسولّ أمين	رسولّ أمين	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پيش خوی.
145	منّ أجرٍ إنّ أجري	منّ أجرٍ إنّ أجري	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پيش خوی.
146	ءامين	ءامين	سی به‌دهلی هه‌یه.
149	فارهين	فرهين	به لابردي ئه‌ليف ده‌خویندريته‌وه.
152	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پيش خوی.
154	فأت	فات	گوړپینی همزه به ئه‌ليف.
154	بآيةٍ إنّ	بآيةٍ إنّ	سی به‌دهلی هه‌یه، وه‌گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پيش خوی.
156	فياخذكم	فياخذكم	گوړپینی همزه به ئه‌ليف.
158	لاية	لاية	سی به‌دهلی هه‌یه.
158	مؤمنين	مومنين	گوړپینی همزه به پيیتی(و).
161	لهمّ أخوهم	لهمّ~ أخوهم	لکاندن پيیتی(م)ی کو به پيیتی(و)ی گوټراوو دريژکړدنه وهی شه‌ش جووله.
161	لوطّ ألا	لوطّ ألا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پيش خوی.
162	رسولّ أمين	رسولّ أمين	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پيش خوی.
164	منّ أجرٍ إنّ أجري	منّ أجرٍ إنّ أجري	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پيش خوی.
165	أتأتون	أتأتون	گوړپینی همزه به ئه‌ليف.
166	منّ أزواجكم ؛ بلّ أنتم	منّ أزواجكم ؛ بلّ أنتم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پيش خوی.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
172	الآخرین	الآخرین	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وه سی به ده لی هیه.
174	لَايَة	لَايَة	سی به ده لی هیه.
174	مؤمنين	مؤمنين	گوړپنی همزه به پیتی (و).
176	لُئِيكَة	لَيْكَة	به فته دار کړنی پیتی (ل) ده خویندریته وه بی همزه ی دوی ئو، له گهل (مه نصاب) فته دار کړنی پیتی (ت) ئو وده ش ده رده که ویت که همزه که ی لا برد راوه.
177	شعيبٌ أَلَا	شعيبٌ أَلَا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
178	رَسُولٌ أَمِين	رَسُولٌ أَمِين	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
180	مَنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِي	مَنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِي	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
182	بِالْقِسْطِ	بِالْقِسْطِ	به ضمه ی پیتی (ق) ده خویندریته وه.
183	الأَرْضِ	الأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
184	الأُولَيْنِ	الأُولَيْنِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
187	كَسَفًا	كَسَفًا	به زه ننه ی پیتی (س) ده خویندریته وه.
187	السَّمَاءِ إِنْ	السَّمَاءِ أَنْ ؛ السَّمَاءِ يَنْ	دو خویندنه وهی بؤ هیه: ئاسان کړنی همزه ی دوهم، یان گوړپنی به پیتی (ی) له گهل دریژ کړنه وهی شه ش جووله.

ژباړه نايه	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
188	ريـ أعلم	ريـ أعلم	فته تده دارکردنی پييتی (ی) دانه پال.
189	عظیم ان	عظیم ان	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
190	لاية	لاية	سی به ده لی هیه.
190	مؤمنين	مؤمنين	گوړپینی همزه به پييتی (و).
193	الأمین	الأمین	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
196	الأولین	الأولین	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
197	هم آية	هم آية	لکاندن ی پييتی (م) ی کو به پييتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
197	آية أن	آية أن	سی به ده لی هیه، وه گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
197	إسرائيل	إسرائيل	(جیاکراوته وه) پييتی (ر) قه له و ده کړیت، له گهل دريژکردنه وهی دو جووله ی به ده ل.
198	الأعجمين	الأعجمين	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
199	مؤمنين	مؤمنين	گوړپینی همزه به پييتی (و).
201	يؤمنون	يؤمنون	گوړپینی همزه به پييتی (و).
201	الآليم	الآليم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
202	فيأتيهم	فيأتيهم	گوړپینی همزه به ئه ليف.

ژباړه نایه	گیړانه وده وده پش	پوونکر د نه وده
205	أفرأيت	له باری نه وده ستاندا دوو خویندنه وده یو هه یه: ئاسانکردنی هه مزه ی دوو هم، یان گوړینی به ئه لیف له گهل دریژکردنه وده شش جووله، له باری وده ستاندا: تنهها به ئاسانکردنی هه مزه ی دوو هم ده خویندریته وده.
207	أغنى	به کردنه وده که مکړدنه وده (التقليل) ده خویندریته وده.
208	قرية إلا	گواستنه وده جووله ی هه مزه یو زه ننه ی پیش خو ی.
208	منذرون	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وده.
209	ذكرى	به کردنه وده که مکړدنه وده (التقليل) ده خویندریته وده.
213	إلهاء آخر	گواستنه وده جووله ی هه مزه یو زه ننه ی پیش خو ی، وده سی به دهل هه یه.
214	عشیرتك	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وده.
214	الأقربین	گواستنه وده جووله ی هه مزه یو زه ننه ی پیش خو ی.
215	المؤمنین	گوړینی هه مزه به پیټی (و).
216	فقل إني	گواستنه وده جووله ی هه مزه یو زه ننه ی پیش خو ی.
217	وتوكل	به پیټی (ف) ده خویندریته وده له بری پیټی (و)
218	یراک	تنهها به که مکړدنه وده (التقليل) ده خویندریته وده.

ژباړه نایه	گیږانه وهی وه پش عاصمی کوفی	پوونکر د نه وه
221	هَلْ أَنْبِئُكُمْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوۍ.
222	أَفَاكِ أَتِئِم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوۍ.
224	يَتَّبِعُهُمْ	به زه ننه دار کړنی پیتی (ت) و فته ته دار کړنی پیتی (ب) ده خویند ریته وه.
227	ءَامِنُوا	سی به ده لی هیه.
227	كَثِيرًا	به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویند ریته وه.
227	ظَلَمُوا	به قه له وکړنی پیتی (ل) ده خویند ریته وه.

(27) سوره تی نه مل

1	ءَايَات	سی به ده لی هیه.
1	الْقُرْءَان	(جیاکراو ته وه) ته نها دریژ کړنه وهی به ده ل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پیشدا هاتو وه.
2	هَدَى	له باری وه ستاندا: به کړنه وهو که مکړنه وه (التقلیل) ده خویند ریته وه.
2	وَبَشَرَى	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویند ریته وه.
2	لِلْمُؤْمِنِیْنَ	گوړینی همزه به پیتی (و).
3	الصَّلَاةِ	به قه له وکړنی پیتی (ل) ده خویند ریته وه.
3	وَيُؤْتُونَ	گوړینی همزه به پیتی (و).

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
3	بِالْآخِرَةِ	بِالْآخِرَةِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوی که پیتی لامه، له گهل لاواز کردنی پیتی (ر) وه سی به ده لی هه یه.
4	يُؤْمِنُونَ	يُؤْمِنُونَ	گوړپینی هه مزه به پیتی (و).
4	بِالْآخِرَةِ	بِالْآخِرَةِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوی که پیتی لامه، له گهل لاواز کردنی پیتی (ر) وه سی به ده لی هه یه.
4	لَهُمْ أَعْمَالُهُمْ	لَهُمْ أَعْمَالُهُمْ	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.
5	الْآخِرَةِ	الْآخِرَةِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوی که پیتی لامه، له گهل لاواز کردنی پیتی (ر) وه سی به ده لی هه یه.
5	الْأَخْسَرُونَ	الْأَخْسَرُونَ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوی.
6	لَتَلْقَى	لَتَلْقَى	له باری وه ستاندا: به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
6	الْقُرْءَانِ	الْقُرْءَانِ	(جیا کراوته وه) تنهها دریژکردنه وهی به ده ل به دوو جووله، چونکه هه مزه زه ننه ی له پیشدا هاتووه.
6	عَلِيمٍ إِذْ	عَلِيمٍ إِذْ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوی.
7	مُوسَى	مُوسَى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.

ژماره ی نایه ت	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	روونکر د نه وه
7	إني~ ءانست	إني~ ءانست	فه ته دارکردنی پیتی (ی) ی دانه پال.
7	ءانست ؛ ساتیکم ؛ ءاتیکم	ءانست ؛ ساتیکم ؛ ءاتیکم	سی به دهل ی هیه.
7	بخبر اؤ ءاتیکم	بخبر اؤ - اتیکم	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
7	بشهاب	بشهاب	به که سره دارکردنی پیتی (ب) بی ته نوین ده خویندریته وه.
8	النار	النار	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
9	یموسی	یموسی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
10	رءاها	رءاها	پیتی (ر) و همزه به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه له گهل لاوازکردنی پیتی (ر) و سی به دهل ی هیه.
10	ولئ ؛ یموسی	ولئ ؛ یموسی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
10	مدیراً	مدیراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
10	تحف إني	تحف إني	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
11	ظلم	ظلم	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
12	ءایات إلی	ءایات إلی	سی به دهل ی هیه، گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
13	جاءهم ءایاتنا	جاءهم ءایاتنا	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو و دریرکردنه وهی شهش جووله، وه سی به دهل ی هیه.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوښکړنه وه
13	مبصره ؛ سحر	مبصره ؛ سحر	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
15	ولقد ءاتینا	ولقد - اتینا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه‌ننه‌ی پیش خوی، وه‌سی به‌ده‌لی هه‌یه.
15	المؤمنین	المؤمنین	گوړپینی همزه به‌پیتی (و).
16	وأوتینا	وأوتینا	سی به‌ده‌لی هه‌یه.
16	شيءٍ إن	شيءٍ إن	به دریژکردنه وهی لیږی همزه دار به چوار جووله و شه‌ش جووله ده خویندریته وه، گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه‌ننه‌ی پیش خوی.
17	وحشٍ	وحشٍ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
17	الإنس	الإنس	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه‌ننه‌ی پیش خوی.
19	أوزعني ~ أن	أوزعني أن	فه‌ته‌دارکردنی پیتی (ی) دانه پال.
19	أَنْ أَشْكُرْ ؛ وَأَنْ أَعْمَلَ	أَنْ أَشْكُرْ ؛ وَأَنْ أَعْمَلَ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه‌ننه‌ی پیش خوی.
19	ترضاه	ترضاه	به کردنه وهی که‌مکردنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
20	الطير	الطير	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
20	مالي	مالي	به زه‌ننه‌ی پیتی (ی) دانه پال.
20	أرى	أرى	له‌باری وه‌ستان له‌سه‌ری ته‌نها به که‌مکردنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
21	شديداً أو	شديداً أو	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه‌ننه‌ی پیش خوی.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
21	ليأتينې	ليأتينې	گوړپينی همزه به ئهليف.
22	فمگث	فمگث	به ضه ممه دارکردنی پيټی (ك) ده خویندريټه وه.
22	غيرَ	غيرَ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پيټی (ر) ده خویندريټه وه.
22	يقينِ اِنِ	يقينِ اِنِ	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
23	وأوتيت	وأوتيت	سی به دهلی هیه.
23	شيء	شيء	دریژکردنه وهی ليين ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
25	والأرض	والأرض	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
25	تخفون ؛ تعلنون	يخفون ؛ يعلنون	به پيټی (ی) ده خویندريټه وه له هر دوو کيان له بری پيټی (ت).
28	فألقه	فألقه	به که سره ی پيټی (ه) و لکاندنې ده خویندريټه وه، له گهل دریژکردنه وهی نه لکاو.
29	المأ اِنِ	المأ أني ؛ المأ وِني	دوو خویندنه وهی بو هیه: ئاسانکردنی همزه ی دوو هم، يان گوړپينی به پيټی (و) ی که سره دار.
29	إني- أَلقي	إني أَلقي	فهتchedارکردنی پيټی (ی) ی دانه پال.
29	كرِمٌ اِنه	كرِمٌ اِنه	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
31	وأُتوني	وأُتوني	گوړپينی همزه به ئهليف.
32	المأ أفتوني	المأ وفتوني	به گوړپينی همزه ی دوو هم به پيټی (و) ی فهتchedار ده خویندريټه وه.
32	قاطعةً أَمراً	قاطعةً أَمراً	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.

ژباړه نايه	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	روونکړدنه وه
33	والأمر	والأمر	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
33	تأمرین	تأمرین	گوړپنی همزه به ئه لیف.
34	قالتْ إِنْ ؛ قريةً أفسدوها	قالتْ إِنْ ؛ قريةً أفسدوها	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
35	مرسلّة إليهم	مرسلّة إليهم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
35	فناظرة	فناظرة	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
36	أتمدونن	أتمدونن	له باری نه وستاندا: جیگیرکردنی پیتی (ی) ی زیاده ی بؤ ده کړیت.
36	ءاتان	ءاتان	سی به دهل ی هیه، وه که مکړدنه وه به یه که له خویندنه و هکاني له گهل لکاندنې گوړپنی پیتی (ی) زیاده ی فته دار، به لام نه گهر له سهری وستا له سهر پیتی (ن) دهوستیت بی پیتی (ی).
36	ءاتاکم	ءاتاکم	سی به دهل ی هیه، وه به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
36	خير	خير	له باری نه وستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
36	بلْ أنتم	بلْ أنتم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
37	ارجع إليهم	ارجع إليهم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
37	فلنأتينهم	فلنأتينهم	گوړپنی همزه به ئه لیف.
37	صاغرون	صاغرون	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
38	المأأ یکم	المأأ ویکم	به گوړینی همزه ی دوهم به پیتی (و) ی فته دار ده خویند ریته وه.
38	یأتینی ؛ یأتونی	یأتینی ؛ یأتونی	گوړینی همزه به ئلیف.
39	أنا ءاتیک	أنا ءاتیک	له باری نه وستاندا: جیگیرکردنی ئلیف له گهل دريژکردنه وهی شش جووله، وهسی به دهل ی هیه له وشه ی (ءاتیک).
39	لقوی آمین	لقوی آمین	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
40	أنا ءاتیک	أنا ءاتیک	له باری نه وستاندا: جیگیرکردنی ئلیف له گهل دريژکردنه وهی شش جووله، وهسی به دهل ی هیه له وشه ی (ءاتیک).
40	راء	راء	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویند ریته وه. بو پیتی (ر) همزه، لاوازکردنی پیتی (ر) ددرده که ویت، وهسی به دهل ی هیه.
40	مستقراً	مستقراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویند ریته وه.
40	لیلونی ء آشکر	لیلونی ء آشکر	فته دارکردنی پیتی (ی) ی دانه پال.
40	ء آشکر	ء آشکر ؛ ء آشکر	دو خویندنه وهی بو هیه: ناسانکردنی همزه ی دوهم، یان گوړینی به ئلیف له گهل دريژکردنه وهی شش جووله.
40	أم أكفر	أم أكفر	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
41	نکروا	نکروا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویند ریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
41	ننظر اُتدي	ننظر اُتدي	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
42	وأوتينا	وأوتينا	سی به ده لی هیه.
43	کفرین	کفرین	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
44	قواریر	قواریر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
44	ظَلَمْتُ	ظَلَمْتُ	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
45	ولقد أرسلنا؛ صالحاً آن	ولقد أرسلنا ؛ صالحاً آن	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
45	أن اعبدا	أن اعبدا	پرگار بوون له گه یشتنی دوو زه ننه به ضه مم.
46	تستغفرون	تستغفرون	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
47	طائركم	طائركم	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
47	بل أنتم	بل أنتم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
48	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
49	مَهْلِك	مُهْلَك	به ضه ممه ی پیتی (م) و فته هی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
51	مكرهم أنا	مكرهمو~ إنا	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شه ش جووله، له گه ل که سره دارکردنی همزه له وشه ی (أنا).
51	قومهم أجمعين	قومهمو~ أجمعين	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شه ش جووله.

نماره نایه	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
52	ظَلَمُوا	به قهله وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
52	لَا يَـٰهٖ	سی به ده لی هیه.
53	ءَامَنُوا	سی به ده لی هیه.
54	وَلَوْ طَآٓءِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
54	اَتَاتُون	گوپینی همزه به ئه لیف.
54	تَبْصِرُون	به لاواکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
55	اُنْـۡنَکُمْ	به ئاسانکردنی همزه ی دوو هم ده خویندریته وه.
55	لَتَاتُون	گوپینی همزه به ئه لیف.
55	بَلْ اَنْتُمْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی وه پش عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
56	ءال	ءال	سی به ده لی هیه.
56	قریتکم إهم أناس	قریتکم و~ إهم و~ أناس	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
59	اصطفی	اصطفی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
59	خيرَ أما	خيرَ أما	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه، وه بوی هیه گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
59	يشركون	تشرکون	به پیتی (ت) ده خویندریته وه له بری پیتی (ی).
60	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
60	لکم أن	لکم و~ أن	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
60	أءله	أءله	به ناسانکردنی هه مزه ی دوو هم ده خویندریته وه.
61	الأرض ؛ بل أكثرهم	الأرض ؛ بل أكثرهم	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
61	حاجزاً أءله	حاجزاً أءله	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی، له گهل ناسانکردنی هه مزه ی دوو هم.
62	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
62	أءله	أءله	به ناسانکردنی هه مزه ی دوو هم ده خویندریته وه.
62	تذكرون	تذكرون	به شه دده دارکردنی پیتی (ذ) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
63	بشراً	نشراً	به پیتی (ن) ده خویندریته وه له بری پیتی (ب) له گهل ضه ممه دارکردنی پیتی (ش).
63	أءله	أءله	به ئاسانکردنی همزه ی دووهم ده خویندریته وه.
63	تعالی	تعالی	له باری وه ستاندا: به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
64	والأرض	والأرض	گواستنه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
64	أءله	أءله	به ئاسانکردنی همزه ی دووهم ده خویندریته وه.
64	برهانکم إن	برهانکم ~ إن	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وه ی شهش جووله.
65	والأرض	والأرض	گواستنه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
66	الآخرة	الآخرة	گواستنه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی که پیتی لامه، له گهل لاوازکردنی پیتی (ر) وه سی به دهلی هیه.
67	أءذا	إذا	به ئیخبار (واته: یهک همزه) ده خویندریته وه.
67	أئنا	أئنا	به ئاسانکردنی همزه ی دووهم ده خویندریته وه.
67	وءاباؤنا	وءاباؤنا	سی به دهلی هیه.
68	وءاباؤنا	وءاباؤنا	سی به دهلی هیه.
68	أساطیر	أساطیر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
68	الأولین	الأولین	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
69	سیروا	سیروا	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
69	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
71	متی	متی	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
72	عسی	عسی	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
75	الأرض ؛ مبین إن	الأرض ؛ مبین إن	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
76	القرآن	القرآن	(جیاکراوته وه) ته نها دریژکردنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پیشدا هاتووه.
76	إسرائیل	إسرائیل	(جیاکراوته وه) پیتی (ر) قه له و ده کریت، له گهل دریژکردنه وهی دوو جوولهی به دهل.
77	لهدی	لهدی	له باری وه ستاندا: به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
77	للمؤمنین	للمؤمنین	گوپینی همزه به پیتی (و).
80	الموتی	الموتی	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
80	الدعاء إذا	الدعاء إذا	به ناسانکردنی همزه ی دوو هم ده خویندریته وه.
81	ضاللتهم إن	ضاللتهم إن	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.

ژباړه نایه	گیږانه وهی وهېش	پوونکر د نه وه
81	یومن	گوړینی همزه به پیتی (و).
81	بایاتنا	سی به ده لی هیه.
82	عليهم أخرجنا	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
82	الأرض	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
82	تکلمهم أن	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله له گهل کسره دارکردنی همزه له وشه ی (أن)
82	بایاتنا	سی به ده لی هیه.
83	بایاتنا	سی به ده لی هیه.
84	جاءو ؛ بایاتي	سی به ده لی هیه.
84	علماً أَمَّاذا	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
85	ظَلَمُوا	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندريته وه.
86	يروا أنا ؛ مبصراً إن	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی له گهل لاوازکردنی پیتی (ر) له وشه ی (مبصراً).
86	لآيات	سی به ده لی هیه.
86	يؤمنون	گوړینی همزه به پیتی (و).
87	الأرض	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	روونکړدنه وه
87	وکلّ اُتوه	وکلّ اُتوه	به ضه ممه ی پیتی (ت) و ئه لیف ی پیش خوی ده خویندریته وه، وه سی به دهل ی هیه، وه پیتی (و) ده بیته پیتی کی دریژکراو، له گهل گواستنه وه ی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
88	وتری	وتری	له باری وهستان له سهری ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
88	تحسبها	تحسبها	به که سهر دارکردنی پیتی (س) ده خویندریته وه.
88	شيء اِنه	شيء اِنه	به دریژکردنه وه ی لیین ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله ده خویندریته وه، گواستنه وه ی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
88	خبیر	خبیر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
89	خیر	خیر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
89	فزع	فزع	به که سهر دارکردنی پیتی (ع) بی ته نوین ده خویندریته وه.
89	يومئذ امانون	يومئذ امانون	گواستنه وه ی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهل ی هیه.
90	النار	النار	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
91	أَنْ أَعْبُدَ ؛ أَنْ أَكُونَ	أَنْ أَعْبُدَ ؛ أَنْ أَكُونَ	گواستنه وه ی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
91	شيء	شيء	دریژکړنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
92	وَأَنْ أَتْلُوا ؛ فَقُلْ إِنَّمَا	وَأَنْ أَتْلُوا ؛ فَقُلْ إِنَّمَا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
92	القرآن	القرآن	(جیاکراو ته وه) ته نها دریژکړنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه هه مزه زه ننه ی له پیشدا هاتو وه.
92	اهتدی	اهتدی	ته نها دریژکړنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه هه مزه زه ننه ی له پیشدا هاتو وه.
93	سیریکم ءایاته	سیریکم ءایاته	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژکړنه وهی شهش جووله، وه سی به دهل ی هیه له وشه ی (ءایاته).

(28) سوره تی قه صه ص

2	ءایات	ءایات	سی به دهل ی هیه.
3	موسی	موسی	به کړنه وه و که مکړنه وه (التقلیل) ده خویند ریته وه.
3	یؤمنون	یؤمنون	گوړینی هه مزه به پیتی (و).
4	علا	علا	که مکړنه وهی تیډا نیه، چونکه واو یه.
4	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
4	نساءهم إنه	نساءهم إنه	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژکړنه وهی شهش جووله.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
5	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
5	ونجعلهم أئمة	ونجعلهم أئمة	لکاندنې پيتي (م) ی کؤ به پيتي (و) ی گوتراو و دريژکردنه وهی شهش جووله، له گهل ناسان کردنی هه مزه ی دوو هم له وشه ی (أئمة).
6	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
7	موسى	موسى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریتته وه.
7	أَنْ أَرْضِعِهِ	أَنْ أَرْضِعِهِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
8	ءال ؛ خاطئين	ءال ؛ خاطئين	سى به دهلې هه یه.
8	وحزناً إِنْ	وحزناً إِنْ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
9	عسى	عسى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریتته وه.
10	فؤاد	فؤاد	سى به دهل ی هه یه بى گوړین.
10	موسى	موسى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریتته وه.
10	فارغاً إِنْ	فارغاً إِنْ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
10	المؤمنين	المؤمنين	گوړینی هه مزه به پيتي (و).
12	هل أدلكم	هل أدلكم	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
14	واستوى	واستوى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریتته وه.
14	ءاتيناه	ءاتيناه	سى به دهلې هه یه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
15	مَنْ أَهْلَهَا	مَنْ أَهْلَهَا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
15	موسى ؛ فَقْصِیْ	موسى ؛ فَقْصِیْ	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
16	ظَلَمْتُ	ظَلَمْتُ	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
17	فَلَنْ أَكُونُ	فَلَنْ أَكُونُ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
17	ظَهيراً	ظَهيراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
18	بِالْأَمْسِ	بِالْأَمْسِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
18	موسى	موسى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
19	أَنْ أَرَادَ ؛ بِالْأَمْسِ ؛ الْأَرْضِ	أَنْ أَرَادَ ؛ بِالْأَمْسِ ؛ الْأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
19	يَمْوسى	يَمْوسى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
20	مَنْ أَقْصَا ؛ فَاخْرَجْ إِيْ	مَنْ أَقْصَا ؛ فَاخْرَجْ إِيْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
20	أَقْصَا	أَقْصَا	له باری وه ستاندا: به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
20	يسعى ؛ يَمْوسى	يسعى ؛ يَمْوسى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
20	يَأْتُرُونُ	يَأْتُرُونُ	گوپینی همزه به نه لیف و لاوازکردنی پیتی (ر).
22	عسى	عسى	له باری وه ستاندا: به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
22	ري~ أن	ري أن	فهتخه دارکردنی پیتی (ی) ی دانه پال.
23	یصدِر ؛ کبیر	یصدِر ؛ کبیر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
24	فسقی ؛ تولی	فسقی ؛ تولی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
24	فقیر	فقیر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
25	إحداهما	إحداهما	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
25	قالت إن	قالت إن	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
26	قالت إحداهما	قالت إحداهما	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
26	إحداهما	إحداهما	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
26	استأجره ؛ استأجرت	استأجره ؛ استأجرت	گوړپینی همزه به ئه لیف.
26	خیر	خیر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
26	الأمین	الأمین	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
27	إني~ أريد ؛ ستجدني~ إن	إني أريد ؛ ستجدني إن	فهتخه دارکردنی پیتی (ی) ی دانه پال.
27	أَنْ أَنْكَحَ ؛ فَإِنْ أَتَمَمْتُ ؛ أَنْ أَشُقْ	أَنْ أَنْكَحَ ؛ فَإِنْ أَتَمَمْتُ ؛ أَنْ أَشُقْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
27	إحدى	إحدى	له باری وه ستاندا: به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
27	تأجرتي	تأجرتي	گوړپینی همزه به ئه لیف.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
28	الأجلین	الاجلین	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
29	قضی	قضی	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
29	موسی	موسی	له باری وده ستاندا: به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
29	الأجل	الاجل	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
29	ءانس؛ ءانست؛ ءاتیکم	ءانس؛ ءانست؛ ءاتیکم	سی به ده لی هیه.
29	إني~ ءانست؛ لعلی~ ءاتیکم	إني~ ءانست؛ لعلی~ ءاتیکم	فته دارکردنی پیتی (ی) دانه پال.
29	بخبرٍ أو	بخبرٍ أو	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
29	جذوة	جذوة	به که سره دارکردنی پیتی (ج) ده خویندریته وه.
29	النار	النار	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
30	أناها؛ یلموسی	أناها؛ یلموسی	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
30	الأیمن	الایمن	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
30	إني~ أنا	إني~ أنا	فته دارکردنی پیتی (ی) دانه پال.
31	وَأَنْ أَلْقَ؛ تَخَفُ إِنَّكَ	وَأَنْ أَلْقَ؛ تَخَفُ إِنَّكَ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
31	رءاها	رءاها	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه له پیتی (ر) و همزه، له گهل لاوازکردنی پیتی (ر)، وه سی به ده لی هیه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوښکړنه وه
31	وَلَّى ؛ يَمُوسَى	وَلَّى ؛ يَمُوسَى	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
31	مديرًا	مديرًا	به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
31	الآمنين	الآمنين	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وهسی به دهلی هه یه.
32	واضمم إِلَيْكَ	واضمم إِلَيْكَ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
32	الرَّهْب	الرَّهْب	به فته هی پیتی (ه) ده خویندریته وه.
34	مَعِيَ	مَعِيَ	به زه ننه ی پیتی (ی) دانه پال.
34	رُدْءًا	رُدْءًا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، (نوه تاکه وشه یه که پيشه وا وهرش گواستنه وهی بؤ کړدوه).
34	يَصْدُقْنِي	يَصْدُقْنِي	زه ننه دارکړنی پیتی (ق) و قه لقه له ش دهرده که ویت.
34	إِنِّي أَخَافُ	إِنِّي أَخَافُ	فته دارکړنی پیتی (ی) دانه پال.
34	يَكْذِبُونَ	يَكْذِبُونَ	له باری نه وه ستاندا: جیگیرکړنی پیتی (ی) زیاده ی بؤ ده کړیت.
35	بِآيَاتِنَا	بِآيَاتِنَا	سی به دهلی هه یه.
36	مُوسَى	مُوسَى	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
36	بِآيَاتِنَا ؛ ءَايَاتِنَا	بِآيَاتِنَا ؛ ءَايَاتِنَا	سی به دهلی هه یه.
36	سِحْرٍ	سِحْرٍ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
36	مفتري	مفتري	له باری وده ستان له سهری تهنه به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
36	الأولين	الأولين	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
37	موسی ؛ بالهدی	موسی ؛ بالهدی	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
37	ربي- أعلم	ربي أعلم	فه ته دار کړدنی پیتی (ی) دانه پال.
37	الدار	الدار	ته نه به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
38	من إله	من إله	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
38	لعلي- أطلع	لعلي أطلع	فه ته دار کړدنی پیتی (ی) دانه پال.
38	موسی	موسی	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
39	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
39	أهم إلینا	أهم إلینا	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژ کړدنه وهی شمش جووله.
39	یرجعون	یرجعون	به فه ته دار کړدنی پیتی (ی) و که سره ی پیتی (ج) ده خویندریته وه.
41	وجعلناهم أئمة	وجعلناهم أئمة	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژ کړدنه وهی شمش جووله، وبه ئاسان کړدنی همزه ی دووه ده خویندریته وه. له وشه ی (أئمة).

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
41	النار	النار	ته نه به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
42	الدنيا	الدنيا	به کړنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
43	ولقد آتينا	ولقد - اتينا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه نه ی پیش خوی، وهسی به دهلی هه یه.
43	موسی ؛ وهدی	موسی ؛ وهدی	له کاتی وستان له سهریان به کړنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
43	الأولى	الأولى	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه نه ی پیش خوی، وهسی به دهلی ی هه یه، وه به کړنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
43	بصائر	بصائر	له باری نه وستاندا: به لاواز کړنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
44	موسی	موسی	له باری وستاندا: به کړنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
44	الأمر	الأمر	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه نه ی پیش خوی.
45	عليهم آياتنا	عليهم ~ آياتنا	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژ کړنه وهی شهش جووله، وهسی به دهلی هه یه.
46	لتنذر	لتنذر	له باری نه وستاندا: به لاواز کړنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
46	أتاهم	أتاهم	به کړنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
47	قدمت أیدیهم	قدمت أیدیهم	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
47	ءایاتک	ءایاتک	سی به ده لی هیه.
47	المؤمنین	المؤمنین	گوړینی همزه به پیتی (و).
48	أوتی (الثلاثة)	أوتی (الثلاثة)	سی به ده لی هیه.
48	موسی (معاً)	موسی (معاً)	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه له هردو وکیان.
48	سحران	ساحران	به فته دارکردنی پیتی (س) ده خویندریته وه له گهل زیاد کردنی ئلیف له دواۍ نهو، له گهل که سره دارکردنی پیتی (س) و لاوازکردنی پیتی (ر)
48	کافرون	کافرون	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
49	فأتوا	فاتوا	گوړینی همزه به ئلیف.
49	أهدی	أهدی	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
50	فاعلم أتما ؛ ومن أضل	فاعلم أتما ؛ ومن أضل	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
50	هواه	هواه	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
50	هدی	هدی	له باری وستاندا: به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
52	ءاتیناهم	ءاتیناهم	سی به ده لی هیه.
52	یؤمنون	یؤمنون	گوړینی همزه به پیتی (و).
53	یتلی	یتلی	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
53	ءامنا	ءامنا	سی به ده لی هیه.

ژباړنه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
54	یوتون	یوتون	گوړینی هه مزه به پیټی (و).
54	ویدرءون	ویدرءون	سی به ده لی هیه.
55	لکم أعمالکم	لکم أعمالکم	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
56	من أحببت	من أحببت	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیټی خو ی.
57	الهدی	الهدی	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندريټه وه.
57	من أرضنا	من أرضنا	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیټی خو ی.
57	حرماً ءامناً	حرماً ءامناً	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیټی خو ی، وه سی به ده لی هیه.
57	یحی	تجی	به پیټی (ت) ده خویندريټه وه له بری پیټی (ی) وه به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندريټه وه.
57	شيء	شيء	دريژکردنه وهی لی ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
58	وكم أهلكنا	وكم أهلكنا	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیټی خو ی.
58	بطرت	بطرت	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندريټه وه.
58	بعدهم إلا	بعدهم إلا	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
59	القرى (معاً)	القرى (معاً)	ته نه به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندريټه وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
59	عليهم آياتنا	عليهم وآياتنا	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله، وهسی به دهلی ههیه.
60	أوتيم	أوتيم	سی به دهلی ههیه.
60	شيء	شيء	دريژکړدنه وهی لین ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
60	الدنيا ؛ وأبقى	الدنيا ؛ وأبقى	به کړدنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
60	خير	خير	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنې پیتی (ر) ده خویندریته وه.
61	الدنيا	الدنيا	به کړدنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
62	شركائي	شركائي	له باری وه ستاندا: سی به دهلی ههیه.
64	لو أنهم	لو أنهم	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
66	الأنباء	الأنباء	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
67	وآمن	وآمن	سی به دهلی ههیه.
67	فعسى	فعسى	به کړدنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
68	وتعالى	وتعالى	به کړدنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
70	الأولى	الأولى	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی، وهسی به دهلی ی ههیه، وه به کړدنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
70	الْآخِرَةِ	الْآخِرَةِ	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی که پیتی لاهه، له گهل لاوازکردنی پیتی (ر) وهسی به دهلی ههیه.
71	قُلْ أَرَأَيْتُمْ ۖ سَرْمَدًا إِلَى ۖ مَنْ إِلَه ۖ بَضِيعِي (ي) أَفَلَا	قُلْ أَرَأَيْتُمْ ۖ سَرْمَدًا إِلَى ۖ مَنْ إِلَه ۖ بَضِيعِي (ي) أَفَلَا	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
71	أَرَأَيْتُمْ	أَرَأَيْتُمْ ۖ أَرَأَيْتُمْ	دو خویندنه وهی بؤ ههیه: ناسانکردنی هه مزه ی دووهم، یان گوپینی به ئه لیف له گهل دریژکردنه وهی شهش جووله.
71	أَرَأَيْتُمْ إِنْ	أَرَأَيْتُمْ ۖ إِنْ	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژکردنه وهی شهش جووله.
71	يَأْتِيكُمْ	يَأْتِيكُمْ	گوپینی هه مزه به ئه لیف.
71	غَيْرُ	غَيْرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندنیته وه.
72	قُلْ أَرَأَيْتُمْ ۖ سَرْمَدًا إِلَى ۖ مَنْ إِلَه	قُلْ أَرَأَيْتُمْ ۖ سَرْمَدًا إِلَى ۖ مَنْ إِلَه	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
72	أَرَأَيْتُمْ	أَرَأَيْتُمْ ۖ أَرَأَيْتُمْ	دو خویندنه وهی بؤ ههیه: ناسانکردنی هه مزه ی دووهم، یان گوپینی به ئه لیف له گهل دریژکردنه وهی شهش جووله.
72	أَرَأَيْتُمْ إِنْ	أَرَأَيْتُمْ ۖ إِنْ	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژکردنه وهی شهش جووله.
72	يَأْتِيكُمْ	يَأْتِيكُمْ	گوپینی هه مزه به ئه لیف.
72	غَيْرُ ۖ تَبْصُرُونَ	غَيْرُ ۖ تَبْصُرُونَ	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندنیته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
74	شرکائي	شرکائي	له باری وده ستاندا: سی به ده لی هه یه.
76	موسی ؛ فبغی	موسی ؛ فبغی	به کردنه وه و ده مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
76	وءاتیناه	وءاتیناه	سی به ده لی هه یه.
76	تفرح ان	تفرح ان	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
77	ءاتاك	ءاتاك	سی به ده لی هه یه، و ده به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
77	الآخرة	الآخرة	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی که پییتی لاهه، له گهل لاواز کردنی پییتی (ر) وه سی به ده لی هه یه.
77	الدنيا	الدنيا	به کردنه وه و ده مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
77	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
78	أوتيته	أوتيته	سی به ده لی هه یه.
78	عندي أولم	عندي أولم	فه ته دار کردنی پییتی (ی) ی دانه پال.
78	يعلم أن ؛ قد أهلك	يعلم أن ؛ قد أهلك	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
79	الدنيا	الدنيا	به کردنه وه و ده مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
79	أوتي	أوتي	سی به ده لی هه یه.
80	أوتوا	أوتوا	سی به ده لی هه یه.
80	خير ؛ الصابرون	خير ؛ الصابرون	به لاواز کردنی پییتی (ر) ده خویندریته وه.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
80	لمن ءامن	لمن - امن	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به ده لی هه یه.
80	یلقاها	یلقاها	به کردنه وه که مکر د نه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
81	وبداره	وبداره	ته نها به که مکر د نه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
81	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
82	بالأمس	بالأمس	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
82	ويَقْدِرُ ؛ الكافِرُونَ	ويَقْدِرُ ؛ الكافِرُونَ	به لاوازکردنی پییتی (ر) ده خویندریته وه.
82	حَسَفَ	حَسَفَ	به ضمه ممدارکردنی پییتی (خ) و که سره ی پییتی (س) ده خویندریته وه.
83	الْآخِرَةِ	الْآخِرَةِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی که پییتی لامه، له گهل لاوازکردنی پییتی (ر) وه سی به ده لی هه یه.
83	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
84	خيرٌ	خيرٌ	به لاوازکردنی پییتی (ر) ده خویندریته وه.
84	يجزى	يجزى	له باری وه ستاندا: به کردنه وه که مکر د نه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
84	السيئات	السيئات	سی به ده لی هه یه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
85	القرآن	القرآن	(جیا کراوته وه) ته نه ا دریژکړدنه وهی به ده ل به دوو جووله، چونکه هه مزه زه ننه ی له پیشدا هاتو وه.
85	ربي~ أعلم	ربي أعلم	فه ته دارکړدنی پیتی (ی) ی دانه پال.
85	بالهدی	بالهدی	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
86	يلقى	يلقى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
86	ظهيراً	ظهيراً	به لاوازکړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
86	للكافرين	للكافرين	ته نه ا به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
87	عن آيات	عن آيات	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی، وه سی به ده لی هه یه.
87	إِذْ أَنْزَلْتُ إِلَيْكَ	إِذْ أَنْزَلْتُ إِلَيْكَ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
88	إِلَهًا آخِر	إِلَهًا آخِر	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی، وه سی به ده لی هه یه.
88	شَيْءٍ	شَيْءٍ	دریژکړدنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
88	هَالِكٌ إِلَّا	هَالِكٌ إِلَّا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پښ	پوونکر د نه وه
---------------	-----------------------------------	------------------	----------------

(29) سوره تی عه نکه بوت

1	ألم أَحَسِب	ألم أَحَسِب	له باری نه وده ستاندا: گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی، له گهل دروستی بوونی دریژکردنه وهی پییتی (م) به دوو جووله.
2	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهل هیه.
4	السیئات	السیئات	سی به دهل هیه.
5	لآت	لآت	سی به دهل هیه.
7	ءامنوا ؛ سیئاتکم	ءامنوا ؛ سیئاتکم	سی به دهل هیه.
7	لنکفرن	لنکفرن	به لاوازکردنی پییتی (ر) ده خویندریته وه.
7	ولنجزینهم أحسن	ولنجزینهم أحسن	لکاندنی پییتی (م) ی کو به پییتی (و) ی گوتراو دریژکردنه وهی شهش جووله.
8	الإنسان	الإنسان	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
9	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهل هیه.
10	ءامنوا ؛ أؤذی	ءامنوا ؛ أؤذی	سی به دهل هیه.
10	معکم أولیس	معکم أولیس	لکاندنی پییتی (م) ی کو به پییتی (و) ی گوتراو دریژکردنه وهی شهش جووله.
11	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهل هیه.
12	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهل هیه.
12	خطایاکم ؛ خطایاهم	خطایاکم ؛ خطایاهم	که مکړدنه وه به یه که له خویندنه وده کانی له وئلیفه ی ده که ویتته دوا ی پییتی (ی).

ژباړه نایه	گیړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیړانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
12	شَيءٌ اِهم	شَيءٌ اِهم	به دریژکړدنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله ده خویندریته وه، گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیښ خوی.
14	ولقد اَرسَلنا ؛ نوحاً اِلی سنهٍ اِلا	ولقد اَرسَلنا ؛ نوحاً اِلی ؛ سنهٍ اِلا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیښ خوی.
14	فیهْم اَلْف	فیهْم اَلْف	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
15	ءایه	ءایه	سی به ده لی هیه.
16	خیر	خیر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
16	لکم اِن	لکم اِن	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
17	اِفْکاً اِن	اِفْکاً اِن	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیښ خوی.
19	یسیر	یسیر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
20	سیرُوا ؛ قَدیر	سیرُوا ؛ قَدیر	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
20	الأَرْض	الأَرْض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیښ خوی.
20	الْاٰخِرَة	الْاٰخِرَة	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیښ خوی که پیتی لامه، له گهل لاوازکردنی پیتی (ر) وه سی به ده لی هیه.
20	شَيءٌ	شَيءٌ	دریژکړدنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
22	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
23	بآیات	بآیات	سی به دهلی هیه.
23	عذابٌ أليم	عذابٌ أليم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
24	فأنجاه	فأنجاه	به کردنه وهو که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
24	النار	النار	ته نها به که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
24	لآیات	لآیات	سی به دهلی هیه.
24	يؤمنون	يؤمنون	گوړینی همزه به پییتی (و).
25	اتخذتم	اتخذتم	به تیکه له کیثانی پییتی (ذ) له پییتی (ت) ده خویندریته وه.
25	مودّة	مودّة	به تهنوینی فته ده خویندریته وهو ئیقلاب یش دهرده که ویټ.
25	بينكم	بينكم	به فته دارکردنی پییتی (ن) ده خویندریته وه.
25	الدنيا	الدنيا	به کردنه وهو که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
25	ومأواكم	ومأواكم	به کردنه وهو که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه، همزه ش ناگوړدریټ چونکه جیا کراوته وه.
26	فآمن	فآمن	سی به دهلی هیه.
26	مهاجرٌ إلى	مهاجرٌ إلى	به لاوازکردنی پییتی (ر) ده خویندریته وه، وه گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
26	ربي~ إنه	ربي إنه	فته دارکردنی پییتی (ی) دانه پال.

ژماره ی نایه ت	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
27	النبؤة	النبوءة	به هه مزه و دريژکردنه وهی شهش جووله ده خویندريته وه.
27	وءاتیناه	وءاتیناه	سی به دهلی ههیه.
27	الدنيا	الدنيا	به کردنه وه و که مکردنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
27	الْآخِرَة	الْآخِرَة	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خوی که پیتی لامه، له گهل لاوازکردنی پیتی (ر) وه سی به دهلی ههیه.
28	ولوطاً إِذْ مِنْ أَحَدٍ	ولوطاً إِذْ مِنْ أَحَدٍ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خوی.
28	لَتَأْتُونَ	لَتَأْتُونَ	گوپینی هه مزه به ئه لیف.
29	أَنْتُمْ	أَنْتُمْ	به ئاسانکردنی هه مزه ی دووهم ده خویندريته وه.
29	لَتَأْتُونَ ؛ وَتَأْتُونَ	لَتَأْتُونَ ؛ وَتَأْتُونَ	گوپینی هه مزه به ئه لیف.
29	قالوا اتنا	قالوا وتنا	له باری نه وه ستاندا: گوپینی هه مزه به پیتی (و) وه به دهست پیکردن به و وه که ده خویندريته وه، وه به دهل ته نها دريژکردنه وهی دوو جووله ی ههیه.
31	بالبشرى	بالبشرى	ته نها به که مکردنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
33	سَيء	سَيء	به ئیشمام ده خویندريته وه.
33	تَحْزَنُ إِنَّا	تَحْزَنُ إِنَّا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خوی.
35	ءَايَة	ءَايَة	سی به دهلی ههیه.
36	الْآخِر	الْآخِر	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خوی که پیتی لامه، له گهل لاوازکردنی پیتی (ر) وه سی به دهلی ههیه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
36	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
37	دارهم	دارهم	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
38	وَمَوْدًا وَقَدْ	وَمَوْدًا وَقَدْ	له باری نه وه ستاندا: به ته نوینی فه تح و شاردنه وه (الاخفاء) ده خویندریته وه. له باری وه ستاندا: به گوړینی ته نوین به نه لیف ده خویندریته وه.
39	موسى	موسى	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
39	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
40	فَكَأَلْ أَخَذْنَا؛ مَنْ أَرْسَلْنَا مَنْ أَخَذْتَهُ؛ الْأَرْضُ؛ مَنْ أَغْرَقْنَا	فَكَأَلْ أَخَذْنَا؛ مَنْ أَرْسَلْنَا مَنْ أَخَذْتَهُ؛ الْأَرْضُ؛ مَنْ أَغْرَقْنَا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
42	يدعون	تدعون	به پییتی (ت) ده خویندریته وه له بری پییتی (ی).
42	شيء	شيء	دریژ کړدنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
43	الأمثال	الأمثال	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
44	والأرض	والأرض	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
44	لآية	لآية	سی به دهلی هه یه.
44	للمؤمنين	للمؤمنين	گوړینی هه مزه به پییتی (و).
45	أوحى	أوحى	سی به دهلی هه یه.
45	الصَّلَاةُ (مَعًا)	الصَّلَاةُ (مَعًا)	به قه له وکړدنی پییتی (ل) ده خویندریته وه.

ژماره نایه	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
45	تنه	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
45	ولذکر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی ده پش	پوونکر د نه وه
46	ظَلَمُوا	ظَلَمُوا	به قه‌له وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
46	ءامنا	ءامنا	سی به ده‌لی هیه.
47	ءاتیناهم ؛ بآیاتنا	ءاتیناهم ؛ بآیاتنا	سی به ده‌لی هیه.
47	یؤمنون ؛ یؤمن	یؤمنون ؛ یؤمن	گوپینی همزه به پیتی (و).
47	الکافرون	الکافرون	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
49	ءایات ؛ اوتوا ؛ بآیاتنا	ءایات ؛ اوتوا ؛ بآیاتنا	سی به ده‌لی هیه.
50	ءایات	ءایات	سی به ده‌لی هیه.
50	قلِ اِنَّمَا ؛ مبینْ اَوَّلْم	قلِ اِنَّمَا ؛ مبینْ اَوَّلْم	گواستنې ده‌ی جووله‌ی همزه بو زه‌ننه‌ی پیش خوی.
50	الآیات	الآیات	گواستنې ده‌ی جووله‌ی همزه بو زه‌ننه‌ی پیش خوی، وه‌سی به ده‌لی هیه.
50	نذیر	نذیر	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
51	یکفهمْ اَنَا ؛ علیهمْ اِنْ	یکفهمْ اَنَا ؛ علیهمْ اِنْ	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراو دریژکردنه‌ی ده‌ی شش جووله.
51	یتلی	یتلی	به کردنه‌ی ده‌ی که مکړدنه‌ی (التقلیل) ده خویندریته وه.
51	وذكری	وذكری	ته‌نھا به که مکړدنه‌ی (التقلیل) ده خویندریته وه.
51	یؤمنون	یؤمنون	گوپینی همزه به پیتی (و).
52	کفی	کفی	به کردنه‌ی ده‌ی که مکړدنه‌ی (التقلیل) ده خویندریته وه.
52	والأرض	والأرض	گواستنې ده‌ی جووله‌ی همزه بو زه‌ننه‌ی پیش خوی.
52	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده‌لی هیه.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
52	الخاسرون	الخاسرون	به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
53	مسمی	مسمی	له باری وده ستاندا: به کړنه وه و که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
53	ولیاتینهم	ولیاتینهم	گوړپنی هه مزه به ئه لیف.
54	بالکفرین	بالکفرین	به کړنه وه و که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
55	یغشاهم	یغشاهم	به کړنه وه و که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
56	ءامنوا	ءامنوا	سی به دلی هیه.
58	ءامنوا	ءامنوا	سی به دلی هیه.
58	الأخار	الأخار	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
61	والأرض	والأرض	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
61	فأنی	فأنی	به کړنه وه و که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
61	یوفکون	یوفکون	گوړپنی هه مزه به پیتی (و).
62	ویقدر	ویقدر	له باری نه وده ستاندا: به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
62	شيء	شيء	دریژ کړنه وهی لین ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
63	فأحيا	فأحيا	به کړنه وه و که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
63	الأرض ؛ بل أكثرهم	الأرض ؛ بل أكثرهم	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
64	الدنيا	الدنيا	به کړنه وه و که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
64	الْآخِرَةِ	الْآخِرَةِ	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی که پیتی لاهه، له گهل لاواز کړدی پیتی (ر) وهسی به دهلی هه یه.
65	نَجَاهُمْ إِلَى	نَجَاهُمْ إِلَى	به کړدنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه. وه لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژ کړدنه وهی شهش جووله.
66	ءَاتَيْنَاهُمْ	ءَاتَيْنَاهُمْ	سی به دهلی هه یه.
67	يُرْوَا أَنَا	يُرْوَا أَنَا	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
67	حَرَمْنَا ءَامِنًا	حَرَمْنَا - ءَامِنًا	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وهسی به دهلی هه یه.
67	حَوْهْمُ أَفْبَالِبَاطِل	حَوْهْمُ ~ أَفْبَالِبَاطِل	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژ کړدنه وهی شهش جووله.
67	يُؤْمِنُونَ	يُؤْمِنُونَ	گوړپنی هه مزه به پیتی (و).
68	وَمَنْ أَظْلَمَ ؛ كَذِبًا أَوْ	وَمَنْ أَظْلَمَ ؛ كَذِبًا أَوْ	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش، له گهل قه له وکړدی پیتی (ل) له وشه ی (أظلم).
68	افْتَرَى ؛ الْكٰفِرِينَ	افْتَرَى ؛ الْكٰفِرِينَ	ته نه به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
68	مَثْوًى	مَثْوًى	له باری وه ستاندا: به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
-----------------	-----------------------------------	------------------	----------------

(30) سوره تي روم

3	أَدْنَى	أَدْنَى	له باری وده ستاندا: به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
3	الأَرْضِ	الأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
4	الأَمْرِ	الأَمْرِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
4	الْمُؤْمِنُونَ	الْمُؤْمِنُونَ	گوړپنی همزه به پیتی (و).
7	ظَاهِرًا	ظَاهِرًا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
7	الدُّنْيَا	الدُّنْيَا	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
7	الْآخِرَةِ	الْآخِرَةِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی که پیتی لامه، له گهل لاوازکردنی پیتی (ر) وه سی به ده لی هیه.
8	الأَرْضِ	الأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
8	مَسْمًى	مَسْمًى	له باری وده ستاندا: به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
8	كَثِيرًا ؛ لَكَافِرُونَ	كَثِيرًا ؛ لَكَافِرُونَ	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
9	يَسِيرُوا	يَسِيرُوا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
9	الْأَرْضِ (مَعًا)	الْأَرْضِ (مَعًا)	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
10	عاقبة	عاقبة	به ضه ممه ی پیتی (ت) ده خویندریته وه.
10	أساءوا ؛ السوای	أساءوا ؛ السوای	له باری وده ستاندا سی به دهل ی هه یه.
10	السوای	السوای	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
10	بآیات ؛ يستهزءون	بآیات ؛ يستهزءون	سی به دهل ی هه یه.
13	کفرین	کفرین	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
15	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهل ی هه یه.
16	بآیاتنا	بآیاتنا	سی به دهل ی هه یه.
16	الآخرة	الآخرة	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی که پیتی لامه، له گهل لاواز کردنی پیتی (ر) وه سی به دهل ی هه یه.
18	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
18	تُظهرون	تُظهرون	به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
19	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
20	ومنّ آياته	ومنّ آياته	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهل ی هه یه.
20	تنتشرون	تنتشرون	به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
21	ومنّ آياته	ومنّ آياته	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهل ی هه یه.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
21	منْ اَنفُسکم؛ ورحمۃً اِن	منْ اَنفُسکم؛ ورحمۃً اِن	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
21	اَنفُسکم اَزواجاً	اَنفُسکمُ~ اَزواجاً	لکاندنې پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
21	لآيات	لآيات	سی به دهلی هه یه.
22	ومنْ اَایاته	ومنْ - اياته	گواستنه وهی جوولهی هه مزه و سی به دهلی هه یه.
22	والْأَرْض	والْأَرْض	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
22	وَأَلوانکم اِن	وَأَلوانکمُ~ اِن	لکاندنې پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
22	لآيات	لآيات	سی به دهلی هه یه.
22	للعالمين	للعالمين	به فته دارکردنی ئه و پيته لامه ی ده که وپته پيش پیتی (م) ده خویندريته وه.
23	ومنْ اَایاته	ومنْ - اياته	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وه سی به دهلی هه یه.
23	النهار	النهار	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
23	لآيات	لآيات	سی به دهلی هه یه.
24	ومنْ اَایاته	ومنْ - اياته	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وه سی به دهلی هه یه.
24	الأَرْض	الأَرْض	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
24	لآيات	لآيات	سی به دهلی هه یه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
25	ومنْ اَیَاتِه	ومنْ - اياته	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وهسی به دهلی هه یه.
25	والْأَرْضُ ؛ الْأَرْضُ	والْأَرْضُ ؛ الْأَرْضُ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
25	دعاکم	دعاکم	که مکړدنه وهی تیدا نیه، چونکه واو یه.
26	والْأَرْضُ	والْأَرْضُ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
27	الْأَعْلَى	الْأَعْلَى	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وه به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
27	والْأَرْضُ	والْأَرْضُ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
28	مَنْ أَنْفُسِكُمْ ؛ مَلِكُ أَيْمَانِكُمْ	مَنْ أَنْفُسِكُمْ ؛ مَلِكُ أَيْمَانِكُمْ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
28	كَخَيْفَتِكُمْ أَنْفُسَكُمْ	كَخَيْفَتِكُمْ ~ أَنْفُسَكُمْ	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
28	الْآيَاتِ	الْآيَاتِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وهسی به دهلی هه یه.
29	ظَلَمُوا	ظَلَمُوا	به قه له وکړدنې پیټی (ل) ده خویندریته وه.
29	مَنْ أَضَلَّ	مَنْ أَضَلَّ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
31	الصَّلَاةِ	الصَّلَاةِ	به قه له وکړدنې پیټی (ل) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوښوونکړنه وه
33	رحمةً إذا	رحمةً إذا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
34	ءاتیناهم	ءاتیناهم	سی به دهلی هیه.
35	أم أنزلنا	أم أنزلنا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
36	قدمتُ أیدیهم	قدمتُ أیدیهم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
36	أیدیهم إذا	أیدیهم إذا	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو و دريژکړنه وهی شهش جووله.
37	یروا أن	یروا أن	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
37	یقدرُ	یقدرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدنې پیتی (ر) ده خویندریته وه.
37	لآیات	لآیات	سی به دهلی هیه.
37	یؤمنون	یؤمنون	گوړپینی همزه به پیتی (و).
38	فأت	فأت	سی به دهلی هیه.
38	القربی	القربی	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
38	خیرُ	خیرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدنې پیتی (ر) ده خویندریته وه.
39	ءاتیتهم (معاً)	ءاتیتهم (معاً)	سی به دهلی هیه.
39	لیربوا	لیربوا	به پیتی (ت) ی ضه ممدار ده خویندریته وه له بری پیتی (ی) له گهل زه ننه دارکړدنې پیتی (و).
40	شيء	شيء	دريژکړدنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
40	وتعالی	وتعالی	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پښ	پوونکړنه وه
41	کسبْتْ ایدی	کسبْتْ ایدی	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
42	سیرُوا	سیرُوا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
42	الأَرْض	الأَرْض	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
43	يَاْنِي	يَاْنِي	گوړپینی همزه به نه لیف.
45	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلی هیه.
45	الْكُفْرَيْن	الْكُفْرَيْن	ته نها به که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
46	وَمِنْ ءَايَاتِهِ	وَمِنْ - اياته	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ، وه سی به دهلی هیه.
46	مُبَشِّرَات	مُبَشِّرَات	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
47	وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا ؛ رَسَالًا اِلَى	وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا ؛ رَسَالًا اِلَى	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
47	فَجَاءَهُمْ	فَجَاءَهُمْ	سی به دهلی هیه.
47	الْمُؤْمِنِينَ	الْمُؤْمِنِينَ	گوړپینی همزه به پیتی (و).
48	فَتَثِيرُ ؛ يَسْتَبْشِرُونَ	فَتَثِيرُ ؛ يَسْتَبْشِرُونَ	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
48	فَتَرَى	فَتَرَى	له باری وده ستان له سهری ته نها به که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
50	فَانْظُرْ اِلَى ؛ الأَرْض	فَانْظُرْ اِلَى ؛ الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
50	ءَاثَار	ءَاثَار	به لاوردنی هردو نه لیف ده خویندریته وه.
50	الموتى	الموتى	به کردنه وه که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
50	شيء	شيء	دریژکړنه وهی لیږی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
50	قدیر	قدیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویند ریته وه.
51	ولئن ارسلا	ولئن ارسلا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
52	الموتی	الموتی	به کړنه وهو که مکړنه وه (التقلیل) ده خویند ریته وه.
52	الدعاء إذا	الدعاء إذا	به ئاسان کړنی هه مزه ی دوو هم ده خویند ریته وه.
53	ضاللتهم إن	ضاللتهم إن	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکړنه وهی شهش جووله.
53	يؤمن	يؤمن	گوړپینی هه مزه به پیتی (و).
53	بآياتنا	بآياتنا	سی به دهلی هه یه.
54	ضَعْف (مَعًا) ؛ ضَعْفًا	ضَعْف (مَعًا) ؛ ضَعْفًا	به ضه ممه دار کړنی پیتی (ض) ده خویند ریته وه.
54	القدیر	القدیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویند ریته وه.
55	غیر	غیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویند ریته وه.
55	يُوفِکون	يُوفِکون	گوړپینی هه مزه به پیتی (و).
56	أوتوا	أوتوا	سی به دهلی هه یه.
56	الإيمان	الإيمان	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهلی هه یه.
57	ينفع	ينفع	به پیتی (ت) ده خویند ریته وه له بری پیتی (ی).
57	ظَلَمُوا	ظَلَمُوا	به قه له وکړنی پیتی (ل) ده خویند ریته وه.

نمونه نایه	گپړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گپړانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
57	معدِرَکَم	معدِرَکَم	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
58	ولقد ضَرَبنا	ولقد ضَرَبنا	به تیکه‌ه‌لکی‌شانی پیتی (د) له پیتی (ض) ده خویندریته وه.
58	القرآن	القرآن	(جیاکراوته وه) ته‌نھا دریژکردنه وهی به‌دل به دوو جووله، چونکه هم‌زه زه‌ننه‌ی له پیشدا هاتووه.
58	بَايَة	بَايَة	سی به‌ده‌لی هه‌یه.
58	إِنْ أَنْتُمْ	إِنْ أَنْتُمْ	گواستنه‌وه‌ی جووله‌ی هم‌زه بو زه‌ننه‌ی پیش خو‌ی.
58	أَنْتُمْ إِلَّا	أَنْتُمْ إِلَّا	لکاندن پیتی (م) ی کو به‌پیتی (و) ی گوتراو دریژکردنه‌وه‌ی شه‌ش جووله.
60	فَاصْبِرْ إِنْ	فَاصْبِرْ إِنْ	گواستنه‌وه‌ی جووله‌ی هم‌زه بو زه‌ننه‌ی پیش خو‌ی.

(31) سوره‌تی لوقمان

2	ءَايَات	ءَايَات	سی به‌ده‌لی هه‌یه.
3	هَدَى	هَدَى	له‌باری وه‌ستاندا: به‌کردنه‌وه‌و که‌مکردنه‌وه (التقليل) ده‌خویندریته‌وه.
4	الصَّلَاة	الصَّلَاة	به‌قه‌له‌وکردنی پیتی (ل) ده‌خویندریته‌وه.
4	وَيُؤْتُونَ	وَيُؤْتُونَ	گوپینی هم‌زه به‌پیتی (و).
4	بِالْآخِرَةِ	بِالْآخِرَةِ	گواستنه‌وه‌ی جووله‌ی هم‌زه بو زه‌ننه‌ی پیش خو‌ی که پیتی لامه، له‌گه‌ل لاوازکردنی پیتی (ر) وه‌سی به‌ده‌لی هه‌یه.

نمبره نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
5	هدی	هدی	له باری وده ستاندا: به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
6	ویتخذها	ویتخذها	به ضه ممه دارکردنی پیتی (ن) ده خویندریته وه.
6	هزواً أولئك	هزواً أولئك	به هه مزه ی پیتی (و) ده خویندریته وه، له نیوان دوو و شه دا گواستنه وه ی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
7	تتلى ؛ ولّی	تتلى ؛ ولّی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
7	ءایاتنا	ءایاتنا	سی به ده لی هه یه.
7	مستکبراً	مستکبراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
7	أذنیه	أذنیه	به زه ننه دارکردنی پیتی (ن) ده خویندریته وه.
7	بعذابٍ أليمٍ إن	بعذابٍ أليمٍ إن	گواستنه وه ی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
8	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هه یه.
10	وألقي	وألقي	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
10	الأرض	الأرض	گواستنه وه ی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
12	ولقد آتينا	ولقد آتينا	گواستنه وه ی جووله ی هه مزه و سی به ده لی هه یه.
12	أن اشكر	أن اشكر	پزگار بوون له گه یشتنی دوو زه ننه به ضه مم.
13	يبي	يبي	به که سره دارکردنی پیتی (ی) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	ړوونکړدنه وه
14	الإنسان	الإنسان	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
14	أَنِ اشكر	أَنْ اشكر	پزگار بوون له گه یشتنی دوو زه ننه به ضه مم.
14	المصيرُ	المصيرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
15	الدنيا	الدنيا	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
15	مَنْ أَنَابَ	مَنْ أَنَابَ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
16	يَبِيَّ	يَبِيَّ	به که سره دار کړدنی پیتی (ی) ده خویندريته وه.
16	مَثْقَالُ	مَثْقَالُ	به ضه ممه ی پیتی (ل) ده خویندريته وه.
16	صخرةٍ أَوْ ؛ الأرض	صخرةٍ أَوْ ؛ الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
16	يَأْتِ	يَاتِ	گوړپنی همزه به ئه ليف.
16	خَبِيرٌ	خَبِيرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
17	يَبِيَّ	يَبِيَّ	به که سره دار کړدنی پیتی (ی) ده خویندريته وه.
17	الصَّلَاةِ	الصَّلَاةِ	به قه له وکړدنی پیتی (ل) ده خویندريته وه.
17	وَأَمْرٍ	وَأَمْرٍ	گوړپنی همزه به ئه ليف.
17	الأُمُورِ	الأُمُورِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
18	تَصَغِيرَ	تَصَاعِيرَ	به زياد کړدنی ئه ليف له دواي پیتی (ص) و که سره دار کړدنی پیتی (ع) و ئاسان کړدنی.

نماره نایه	گیړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیړانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
18	الأرض ؛ مرحاً إن	الأرض ؛ مرحاً إن	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
19	الأصوات	الأصوات	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
20	ترؤا أن ؛ الأرض	ترؤا أن ؛ الأرض	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
20	ظاهرة	ظاهرة	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
20	هدى	هدى	له باری وه ستاندا: به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
21	ءاباءنا	ءاباءنا	سى به ده لی هه یه.
21	يدعوهم إلى	يدعوهم إلى	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.
22	الوثقى	الوثقى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
22	الأُمور	الأُمور	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
23	يَحْزُنْكَ	يَحْزُنْكَ	به ضه ممدارکردنی پیتی (ی) و که سره دارکردنی پیتی (ز) ده خویندریته وه.
24	نضطرهم إلى	نضطرهم إلى	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.
25	والأرض ؛ بل أكثرهم	والأرض ؛ بل أكثرهم	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
26	والأرض	والأرض	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوښکړنه وه
27	لَوْ أَنَّمَا ؛ الْأَرْض ؛ شجره أَقلام	لَوْ أَنَّمَا ؛ الْأَرْض ؛ شجره أَقلام	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
28	بِعَثْكُمْ إِلَّا	بِعَثْكُمْ إِلَّا	لکاندنې پیتې (م) ی کو به پیتې (و) ی گوتراو دريژکړنه وهی شهش جووله.
28	واحدةٍ إِن	واحدةٍ إِلَّا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
28	بَصِيرٌ أَلَمْ	بَصِيرٌ أَلَمْ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدنې پیتې (ر) ده خویندریته وه، گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
29	النَّهَارِ	النَّهَارِ	ته نها به که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
29	مَسْمِيٍّ	مَسْمِيٍّ	له باری وه ستاندا: به کړنه وه که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
29	خَبِيرٌ	خَبِيرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدنې پیتې (ر) ده خویندریته وه.
30	يَدْعُونَ	يَدْعُونَ	به پیتې (ت) ده خویندریته وه له بری پیتې (ی).
30	الْكَبِيرُ	الْكَبِيرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدنې پیتې (ر) ده خویندریته وه.
31	مِنْ عَايَاتِهِ	مِنْ عَايَاتِهِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وه سی به ده لی هه یه.
31	لَايَاتٍ	لَايَاتٍ	سی به ده لی هه یه.
31	صَبَارٍ	صَبَارٍ	ته نها به که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
32	نجاهم إلی	نجاهم إلی	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شهش جووله، ئهلیف له وشه ی (نجاهم) به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.
32	بایاتنا	بایاتنا	سی به ده لی هیه.
32	ختار	ختار	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.
33	شیئا إِنْ	شیئا إِنْ	به دریژکړدنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله ده خویندریټه وه، وه گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه نه ی پیش خوی.
33	الدنيا	الدنيا	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.
34	الأرحام	الأرحام	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه نه ی پیش خوی.
34	خبیر	خبیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
34	خبیر * بسم الله	خبیر الم	وه پش له کاتی گه یانندنې دوو سوړه ت به (نه وه ستان بی به سمه له و بی سهکت) له گهل گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه نه ی پیش خوی.

(32) سوړه تی سه جده

3	افتراه	افتراه	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.
---	--------	--------	---

ژباړه نایه	گیړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیړانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
3	لَتَنِرَ	لَتَنِرَ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
3	أَتَاهُم	أَتَاهُم	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
4	وَالْأَرْضُ ؛ شَفِيعُ أَفْلا	وَالْأَرْضُ ؛ شَفِيعُ أَفْلا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
4	استوی	استوی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
5	يَدِيرُ	يَدِيرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
5	الْأَمْرُ ؛ الْأَرْضُ	الْأَمْرُ ؛ الْأَرْضُ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
5	السَّمَاءِ إِلَى	السَّمَاءِ إِلَى ؛ السَّمَاءِ إِلَى	دو خویندنه وهی بؤ هیه: ئاسان کردنی همزه ی دوهم، یان گوپینی به پیتی (ی) له گه ل دریز کردنه وهی دو جووله.
7	شَيْءٍ	شَيْءٍ	دریز کردنه وهی لیین ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
7	الْإِنْسَانِ	الْإِنْسَانِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
9	سَوَاهٍ	سَوَاهٍ	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
9	وَالْأَبْصَارُ وَالْأَفْئِدَةُ	وَالْأَبْصَارُ وَالْأَفْئِدَةُ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
10	أَعْذَا	أَعْذَا	به ئاسان کردنی همزه ی دوهم ده خویندریته وه.
10	أَنَا	أَنَا	به ئیخبار (واته: به یه که همزه) ده خویندریته وه.
10	الْأَرْضِ	الْأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړنه وه
10	کافرون	کافرون	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
11	یتوفاکم	یتوفاکم	به کردنه وه و که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
12	تری	تری	ته نه به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
12	رءوسهم	رءوسهم	سی به دهلې هیه.
12	صالحاً انا	صالحاً انا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
13	لا تینا	لا تینا	سی به دهلې هیه.
13	هداها	هداها	به کردنه وه و که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
15	یؤمن	یؤمن	گوړپینی همزه به پیتی (و).
15	بایاتنا	بایاتنا	سی به دهلې هیه.
15	ذکروا ؛ یستکبرون	ذکروا ؛ یستکبرون	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
16	تتجافی	تتجافی	به کردنه وه و که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
18	مؤمناً	مؤمناً	گوړپینی همزه به پیتی (و).
19	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلې هیه.
19	المأوی	المأوی	به کردنه وه و که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، همزه ش ناگوړدریت چونکه جیاکراوته وه.
20	فماؤاهم	فماؤاهم	به کردنه وه و که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، همزه ش ناگوړدریت چونکه جیاکراوته وه.
20	النار	النار	ته نه به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
21	الأدنی	الأدنی	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خو، وه به کردنه وه که مکر د نه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
21	الأکبر	الأکبر	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خو.
22	ومن أظلم	ومن أظلم	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خو، وه به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
22	ذکر	ذکر	به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
22	بآیات	بآیات	سی به ده لی هه یه.
23	ولقد آتینا	ولقد آتینا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خو، وه سی به ده لی هه یه.
23	موسی ؛ هدی	موسی ؛ هدی	له باری وه ستاندا: به کردنه وه که مکر د نه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
23	إسرائيل	إسرائيل	(جیا کراوته وه) پیتی (ر) قه له و ده کړیت، له گهل دریژ کردنه وهی دو جوولهی به ده ل.
24	منهم أئمة	منهم أئمة	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژ کردنه وهی شه ش جووله، له گهل ناسان کردنی هه مزه ی دوو هم له وشه ی (أئمة)
24	بآياتنا	بآياتنا	سی به ده لی هه یه.
26	کم أهلكنا	کم أهلكنا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خو.

ژباړه نايه	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
26	مساكنهمْ اِنْ	مساكنهمْ ~ اِنْ	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
26	لَا يَاتِ اَفْلَا	لَا يَاتِ اَفْلَا	سی به دهلی هیه، وه گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
27	يَرَوْا اَنَا ؛ اَلْاَرْضُ	يَرَوْا اَنَا ؛ اَلْاَرْضُ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
27	الماءِ اِلَى	الماءِ اِلَى	به ناسانکردنی همزه ی دوو هم ده خویندریته وه.
27	تَأْكُلُ	تَأْكُلُ	گوړپنی همزه به نه لیف.
27	اَنْفُسَهُمْ اَفْلَا	اَنْفُسَهُمْ ~ اَفْلَا	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
27	يَبْصُرُونَ	يَبْصُرُونَ	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
28	مَتَى	مَتَى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
29	اِيْمَانَهُمْ	اِيْمَانَهُمْ	سی به دهلی هیه.
30	وَانْتَظِرْ اِيْمَهُمْ	وَانْتَظِرْ اِيْمَهُمْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
30	مَنْتَظِرُونَ	مَنْتَظِرُونَ	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

(33) سوره تی نه حزاب

1	النبيُّ	النبيُّ	به همزه ده خویندریته وه له گه ل دریژکردنه وهی لکاو (متصل) به شهش جووله.
---	---------	---------	---

ژماره نایه	گیږانه وهی وه پش	پوونکړنه وه
1	الكفرین	تهنہا به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
2	یوحی	به کړنه وه و که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
2	خبیراً	به لا وړکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
3	وکفی	به کړنه وه و که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
4	التي	اللاء	لابردنی پیتی(ی) دواي همزه، له باری نه وستاندا: همزه ئاسان ده کړیت و دريژکړدنه وهی به شهش جووله و دوو جووله، له باری وستاندا: دوو خویندنه وهی هیه: یه کهم: ئاسان کردنی همزه(بین بین) نه و بیان پیش ده که ویت، وه بؤ ئو ئه لیفه ی ده که ویته پیش همزه که دوو خویندنه وه هیه دريژکړدنه وهی شهش جووله(که نه و بیان پیش ده که ویت) وه دوو جووله. دوو هم: گوړینی همزه گوړینی پیتی(ی) زهنه دار و دريژکړدنه وهی شهش جووله له و ئه لیفه ی ده که ویته پیش ئو به هو ی که یشتنه دوو زهنه دار. که واته له باری نه وستاندا ته نها ئاسان کردنی بؤ هیه، له باری وستاندا: ئاسان کردنی همزه به پوم و دريژکړدنی شهش یان دوو جووله ی هیه یان گوړینی گوړینی پیتی(ی) زهنه دار و دريژکړدنه وهی شهش جووله، همزه ئاسان کراوه کهش له نیوان همزه و پیتی(ی) دایه.

ژماره نايهت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
4	تُظَاهِرُونَ	تَظَاهَرُونَ	فهتخه دارکردنی پیتی (ت) و شه دده دارکردنی پیتی (ظ) و لا بردنی نه و ئه لیفه ی ده که ویتنه دوای پیتی (ظ) له گهل فهتخه دارکردنی پیتی (ه) و شه دده دارکردنی .
4	أَدْعِيَاءُكُمْ أَبْنَاءُكُمْ	أَدْعِيَاءُكُمْ ~ أَبْنَاءُكُمْ	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو و دريژکردنه وه ی شه ش جووله .
5	لَا بَأْئَهُمْ ؛ أَعِبَاءُهُمْ	لَا بَأْئَهُمْ ؛ أَعِبَاءُهُمْ	سی به ده لی هیه .
6	النَّبِيُّ	النَّبِيُّ	به همزه ده خویندریته وه له گهل دريژکردنه وه ی لکا و (متصل) به شه ش جووله .
6	النَّبِيُّ أُولَى	النَّبِيُّ وَوَلَى	به گوړپنی همزه ی دوو هم به پیتی (و) ی فهتخه دار ده خویندریته وه .
6	أُولَى (مَعًا)	أُولَى (مَعًا)	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه .
6	الْمُؤْمِنِينَ (مَعًا)	الْمُؤْمِنِينَ (مَعًا)	گوړپنی همزه به پیتی (و) .
6	مَنْ أَنْفُسُهُمْ ؛ الْأَرْحَامُ	مَنْ أَنْفُسُهُمْ ؛ الْأَرْحَامُ	گواستننه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی .
6	بَعْضُهُمْ أَوْلَى	بَعْضُهُمْ ~ أَوْلَى	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو و دريژکردنه وه ی شه ش جووله .
7	وَإِذْ أَخَذْنَا	وَإِذْ أَخَذْنَا	گواستننه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی .
7	النَّبِيِّينَ	النَّبِيِّينَ	به همزه ده خویندریته وه له گهل دريژکردنه وه ی پیویست، وه سی به ده لی هیه .

ژباړه نايه	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
7	وموسی	وموسی	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
7	وعیسی	وعیسی	له باری وه ستاندا: به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
8	للكفرین	للكفرین	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
8	عذاباً أليماً	عذاباً أليماً	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
9	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلی هیه.
9	عليكم إذ	عليكم و~ إذ	لکاندن پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو دريژ کړدنه وهی شش جووله.
9	بصيراً إذ	بصيراً إذ	به لاواز کړدن پیتی (ر) ده خویندریته وه، وه گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
10	جاءوكم	جاءوكم	سی به دهلی هیه.
10	ومن أسفل ؛ الأبصار	ومن أسفل ؛ الأبصار	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
10	الحناجر	الحناجر	به لاواز کړدن پیتی (ر) ده خویندریته وه.
10	الظنونا	الظنونا	جیگیر کړدن ئه لیف به په ها.
11	المؤمنون	المؤمنون	گوپینی همزه به پیتی (و).
13	مقام	مقام	به فته دار کړدن پیتی (م) ده خویندریته وه.
13	ويستأذن	ويستأذن	گوپینی همزه به ئه لیف.
13	النبي	النبي	به همزه ده خویندریته وه له گهل دريژ کړدنه وهی لکاو (متصل) ی پیویست (اللازم).

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوښکړنه وه
13	بعورۍ ان	بعورۍ ان	گواستنې وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
13	فراړا	فراړا	(جیاکراو ته وه) پیتی (ر) قه له و ده کړیت له بهر دوو باره کړنه وه.
14	من اقطارها	من اقطارها	گواستنې وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وشه ی (اقطارها) ته نها به که مکړنه وه (التقليل) ده خویندري ته وه.
14	لاتوها	لاتوها	به لا بردنی نه و ئه ليفی ده که ویته دوای همزه ده خویندري ته وه.
14	یسیرا	یسیرا	به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندري ته وه.
15	الأدبار	الأدبار	گواستنې وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
15	مسئولاً	مسئولاً	(جیاکراو ته وه) ته نها دریژ کړنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پيشدا هاتو وه.
16	الفراړ	الفراړ	(جیاکراو ته وه) پیتی (ر) قه له و ده کړیت به هوای دوو باره بونه وهی.
17	إن أراد ؛ سوءاً أو أراد	إن أراد ؛ سوءاً أو أراد	گواستنې وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
17	نصيراً	نصيراً	به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندري ته وه.
18	يأتون	يأتون	گوړپینی همزه به ئه ليف.
18	قليلاً أشحة	قليلاً أشحة	گواستنې وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
19	يُغشى	يُغشى	به کړنه وهی که مکړنه وه (التقليل) ده خویندري ته وه.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
19	حدادِ أشحة	حدادِ أشحة	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
19	يؤمنوا	يومنوا	گوړپنی هه مزه به پیتی (و).
19	يسيراً	يسيراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
20	يحبسون	يحبسون	به که سره دارکردنی پیتی (س) ده خویندریته وه.
20	الْأَحْزَابِ (مَعًا) ؛ لَوْ أَنَّهُمْ ؛ الْأَعْرَابِ ؛ عَنْ أَنْبَاءِكُمْ	الاحزاب (معاً) ؛ لو أنهم ؛ الأعراب ؛ عن أنباءكم	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
20	يأت	يات	گوړپنی هه مزه به ئه ليف.
21	أُسوة	إِسوة	به که سره دارکردنی هه مزه ده خویندریته وه.
21	الْآخِرِ	الآخر	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی که پیتی لامه، له گهل لاوازکردنی پیتی (ر) وه سی به دهلی هه یه.
21	كثيراً	كثيراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
22	رءا	رءا	پیتی (ر) و هه مزه ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه، وه لاوازکردنی پیتی (ر) در ده که ویت، له گهل سی به دهلی هه یه، نه وانه ی رابردوی بؤ هه یه له باری وه ستاندا، به لام له باری نه وه ستاندا به فته ده خویندریته وه وه که ده فص.
22	المؤمنون	المؤمنون	گوړپنی هه مزه به پیتی (و).
22	الْأَحْزَابِ	الاحزاب	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
22	زادهمُ إلا	زادهمُ ولا	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
22	إيماناً	إيماناً	سی به دلی هیه.
23	المؤمنين	المؤمنين	گوپینی همزه به پیتی (و).
23	قضى	قضى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
23	ينتظرُ	ينتظرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنې پیتی (ر) ده خویندريته وه.
24	شاء أو	شاء أو ؛ شاء آو	دو خویندنه وهی بو هیه: ئاسانکړدنې همزه ی دوهم، یان گوپینی به ئلیف له گهل دريژکړدنه وهی شهش جووله.
24	عليهم إن	عليهم ولا إن	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
25	خيراً	خيراً	به لاواز کړدنې پیتی (ر) ده خویندريته وه.
25	وكفى	وكفى	له باری وه ستان له سهری به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
25	المؤمنين	المؤمنين	گوپینی همزه به پیتی (و).
26	من أهل	من أهل	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
26	وتأسرون	وتأسرون	گوپینی همزه به ئلیف، وه پیتی (ر) لاواز کړاوه.
27	وأورثكم أرضهم	وأورثكم أرضهم	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
27	تطوها	تطوها	سی به دلی هیه.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	ړوونکړدنه وه
27	شيء	شيء	دریژکړدنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
27	قدیراً	قدیراً	به لاوازکړدنې پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
28	النبي	النبي	به همزه ده خویندریټه وه له گهل دریژکړدنه وهی لکاو (متصل) به شهش جووله.
28	الدنيا	الدنيا	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.
29	الْآخِرَة	الْآخِرَة	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیښ خو ی که پیټی لامه، له گهل لاوازکړدنې پیټی (ر) وه سی به ده لی هیه.
30	النبي	النبي	به همزه ده خویندریټه وه له گهل دریژکړدنه وهی لکاو (متصل) به شهش جووله.
30	يأت	يات	گوړپنی همزه به نه لیف.
30	يسيراً	يسيراً	به لاوازکړدنې پیټی (ر) ده خویندریټه وه.

ژباړه نايه	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
31	نُوْتَا	نُوْتَا	گوړپینی همزه به پیتی (و).
32	النَّبِيَّ	النَّبِيَّ	به همزه و دريژکردنی لکاو ده خویندريته وه.
32	النَّسَاءِ اِنْ	النَّسَاءِ اَنْ ؛ النَّسَاءِ يَنْ ؛ النَّسَاءِ يَنْ	له باری نه وستاندا: سِي خویندنه وهی بُو هه يه: ئاسان کردن همزه ی دووهم يان گوړپینی به پیتی (ی) و دريژکردنه وهی دوو جووله، له باری وستاندا: ئاسان خویندنه وه يان گوړپینی به پیتی (ی) و دريژکردنه وهی شمش جووله.
33	الأُولَى	الأُولَى	گواستننه وهی جووله ی همزه بُو زه ننه ی پیش خوی، وه سِي به دهل ی هه يه، وه به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
33	الصَّلَاةِ	الصَّلَاةِ	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندريته وه.
33	وَعَاتَيْنِ	وَعَاتَيْنِ	سِي به دهل ی هه يه.
33	وَيَطْهَرُكُمْ ؛ تَطْهِيراً	وَيَطْهَرُكُمْ ؛ تَطْهِيراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
34	يَتْلَى	يَتْلَى	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
34	مِنْ عَايَاتِ	مِنْ عَايَاتِ	گواستننه وهی جووله ی همزه بُو زه ننه ی پیش خوی، وه سِي به دهل ی هه يه.
34	خَيْرًا اِنْ	خَيْرًا اِنْ	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه، وه گواستننه وهی جووله ی همزه بُو زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
35	المؤمنين ؛ المؤمنات	المومنين ؛ المومنات	گوړپینی همزه به پیتی (و).
35	الصابرات ؛ كثيراً ؛ والذاکرات ؛ مغفرة	الصابرات ؛ كثيراً ؛ والذاکرات ؛ مغفرة	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
36	لمؤمن ؛ مؤمنة	مومن ؛ مومنة	گوړپینی همزه به پیتی (و).
36	مؤمنة إذا ؛ أمراً أن ؛ من أمرهم	مومنة إذا ؛ أمراً أن ؛ من أمرهم	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
36	قضى	قضی	له باری وه ستاندا: به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
36	يكون	تكون	به پیتی (ت) ده خویندریته وه له بری پیتی (ی).
36	فقد ضل	فقد ضل	به ټيکه له کیښانی پیتی (د) له پیتی (ض) ده خویندریته وه.
37	وتخشى	وتخشی	له باری وه ستاندا: به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
37	تخشاه ؛ قضی	تخشياه ؛ قضی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
37	المؤمنين	المومنين	گوړپینی همزه به پیتی (و).
37	أدعيائهم إذا	أدعيائهم~ إذا	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
38	النبي	النبيء	به همزه و دريژکردنی لکاو ده خویندریته وه.
39	أحداً إلا	أحداً إلا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
39	وكفى	وكفی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.

ژماره نایه	گیړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیړانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
40	محمدُ ابا	محمدُ ابا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
40	أبا	أبا	که مکړدنه وهی تیدا نیه، چونکه واوړیه.
40	وخاتم	وخاتم	به که سره دارکردنی پیتی (ت) ده خویندریته وه.
40	النبيين	النبيين	به هه مزه و دريژکردنه وهی پیویستی لکاو ده خویندریته وه، وه سی به ده لی هه یه.
40	شيء	شيء	دريژکردنه وهی لین ی هه مزه دار به چوار جووله و شه ش جووله.
41	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هه یه.
41	ذكراً	ذكراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده و قه له وکردنی خویندریته وه.
41	كثيراً	كثيراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
43	بالمؤمنين	بالمؤمنين	گوړپنی هه مزه به پیتی (و).
44	لهم أجراً	لهم أجراً	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراو دريژکردنه وهی شه ش جووله.
45	النبي	النبي	به هه مزه و دريژکردنی لکاو ده خویندریته وه.
45	النبي إنا	النبي إنا	دو خویندنه وهی بؤ هه یه: ناسانکردنی هه مزه ی دوو هم، یان گوړپنی به پیتی (و) ی که سره دار.
45	ومبشراً ونذيراً	ومبشراً ونذيراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
46	وداعياً إلى	وداعياً إلى	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نايه	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
46	وسراجاً منيراً	وسراجاً منيراً	به لاوازکردنی پیتی(ر) ده خویندریته وه.
47	المؤمنين	المؤمنين	گوړپینی همزه به پیتی(و).
47	كبيراً	كبيراً	به لاوازکردنی پیتی(ر) ده خویندریته وه.
48	الكافرين	الكافرين	تهنها به که مکړدنه وه(التقليل) ده خویندریته وه.
48	ودعْ اَذا هم	ودعْ اَذا هم	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
48	أَذا هم ؛ وكفى	أَذا هم ؛ وكفى	به کردنه وهو که مکړدنه وه(التقليل) ده خویندریته وه.
49	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلی هیه.
49	المؤمنات	المؤمنات	گوړپینی همزه به پیتی(و).
49	طَلَّقْتُمُوهُنَّ	طَلَّقْتُمُوهُنَّ	به قه له وکردنی پیتی(ل) ده خویندریته وه.
50	النبيُّ(معاً) ؛ للنبي	النبيُّ(معاً) ؛ للنبي	به همزه و دريژکردنی لکاو ده خویندریته وه.
50	النبيُّ إنا	النبيُّ إنا ؛ النبيُّ ونا	دوو خویندنه وهی بو هیه: ئاسانکردنی همزه ی دوو هم، یان گوړپینی به پیتی(و)ی که سره دار.
50	ءاتيت	ءاتيت	سی به دهلی هیه.
50	مؤمنةٌ إن	مؤمنةٌ إن	گوړپینی همزه به پیتی(و) گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوښکړنه وه
50	لنبي ان	لنبي ان ؛ لنبي یمن ؛ لنبي ین	له باری نه وده ستاندا: سی خویندنه وهی بو هیه: ناسان کردنی همزه ی دووهم یان گوړینی به پییتی (ی) و دريژکردنه وهی به شەش جووله و دوو جووله، له باری و ده ستاندا: ناسان خویندنه وه یان گوړینی به پییتی (ی) و دريژکردنه وهی شەش جووله.
50	ان اراد ؛ ملکت ايمانهم	ان اراد ؛ ملکت ايمانهم	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
50	النبي ان	النبي ون	به گوړینی همزه ی دووهم به پییتی (و) ی فه تدار ده خویندريته وه.
50	المؤمنين	المؤمنين	گوړینی همزه به پییتی (و).
51	وتؤوي	وتؤوي	(جياکراوته وه) همزه ی زه ننه دار ناگوړدريت.
51	أدنى	أدنى	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
51	ءاتيتهن	ءاتيتهن	سی به دهلی هیه.
52	من أزواج ؛ ولو أعجبك	من أزواج ؛ ولو أعجبك	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
52	شيء	شيء	دريژکردنه وهی لين ی همزه دار به چوار جووله و شەش جووله.
53	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلی هیه.
53	النبي (معاً)	النبي (معاً)	به همزه و دريژکردنی لکاو ده خویندريته وه.
53	النبي إلا	النبي ألا ؛ النبي يـلا	دو خویندنه وهی بو هیه: ناسان کردنی همزه ی دووهم، یان گوړینی به پییتی (ی) له گه ل دريژکردنه وهی شەش جووله.

ژباړه نايه	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
53	يُؤذَن ؛ يُوْذِي ؛ تُوْذُوا	يُوْذَن ؛ يُوْذِي ؛ تُوْذُوا	گوړپنی هه مزه به پیتی (و).
53	لَكُمْ اِلَى ؛ ذَلِكُمْ اَطْهَرُ ؛ لَكُمْ اَنْ	لَكُمْ اِلَى ؛ ذَلِكُمْ اَطْهَرُ ؛ لَكُمْ اَنْ	لکاندن پیتی (م) ی کۆ به پیتی (و) ی گو تراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.
53	غَيْرَ ؛ فَاَنْتَشِرُوا	غَيْرَ ؛ فَاَنْتَشِرُوا	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
53	اِنَاه	اِنَاه	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
53	وَلَكِنْ اِذَا ، لَحْدِيْثٍ اِنْ اَبْدًا اِنْ ؛ عَظِيْمًا اِنْ	وَلَكِنْ اِذَا ؛ لَحْدِيْثٍ اِنْ ؛ اَبْدًا اِنْ ؛ عَظِيْمًا اِنْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بۆ زه ننه ی پیښ خوی.
53	مَسْتَانِسِيْن	مَسْتَانِسِيْن	گوړپنی هه مزه به ئه لیف.
54	شَيْئًا اَوْ	شَيْئًا اَوْ	به دریژکردنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله ده خویندریته وه، وده گواستنه وهی جووله ی هه مزه بۆ زه ننه ی پیښ خوی.
54	شَيْءٍ	شَيْءٍ	دریژکردنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
55	ءَاِبَاثُهِن	ءَاِبَاثُهِن	سی به ده لی هیه.
55	اَبْنَاءٍ اِخْوَانُهِن	اَبْنَاءٍ اُخْوَانُهِن ؛ اَبْنَاءٍ يَخْوَانُهِن	دو خویندنه وهی بۆ هیه: ئاسانکردنی هه مزه ی دوو هم، یان گوړپنی به پیتی (ی) له گهل دریژکردنه وهی شهش جووله.
55	اَبْنَاءٍ اُخْوَانُهِن	اَبْنَاءٍ يَخْوَانُهِن	به گوړپنی هه مزه ی دوو هم گوړپنی پیتی (ی) فه ته دار ده خویندریته وه.
55	مَلِكْتُ اَيْمَانُهِن ؛ شَهِيدًا اِنْ	مَلِكْتُ اَيْمَانُهِن ؛ شَهِيدًا اِنْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بۆ زه ننه ی پیښ خوی.
55	شَيْءٍ	شَيْءٍ	دریژکردنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پښ	پوښوونکي د نه وه
56	النبي	النبيء	به همزه و دريژکردنی لکاو ده خویندريته وه.
56	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هیه.
56	تسليماً إن	تسليماً إن	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
57	يُؤذون	يؤذون	گوړپنی همزه به پیتی (و).
57	الدنيا	الدنيا	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
57	الْآخِرَةِ	الْآخِرَةِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی که پیتی لامه، له گهل لاوازکردنی پیتی (ر) وه سی به ده لی هیه.
58	يُؤذون	يؤذون	گوړپنی همزه به پیتی (و).
58	المؤمنين والمؤمنات	المؤمنين والمؤمنات	گوړپنی همزه به پیتی (و).
59	النبي	النبيء	به همزه و دريژکردنی لکاو ده خویندريته وه.
59	المؤمنين	المؤمنين	گوړپنی همزه به پیتی (و).
59	أدنى	أدنى	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
59	يُؤذون	يؤذون	گوړپنی همزه به پیتی (و).
60	يجاورونك	يجاورونك	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
63	قل إنما ؛ قريباً إن	قل إنما ؛ قريباً إن	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
64	الكافرين	الكافرين	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
64	سعيّاً	سعيّاً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وهړش	پوونکر د نه وه
65	نصیراً	نصیراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
66	النار	النار	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
66	الرسولا	الرسولا	ئه لیل جیگیرده کریت به په رها.
67	السبیل	السبیل	ئه لیل جیگیرده کریت به په رها.
68	ءاهم	ءاهم	سی به ده لی هیه.
68	کبیراً	کثیراً	به پیتی (پ) ده خویندریته وه له بری پیتی (ب) له گهل لاوازکردنی پیتی (ر).
69	ءامنوا ؛ ءاذوا	ءامنوا ؛ ءاذوا	سی به ده لی هیه.
69	موسی	موسی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
70	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هیه.
71	لکم اعمالکم	لکم و اعمالکم	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژکردنه وهی شهش جووله.
71	عظيماً انا	عظيماً انا	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
72	الأمانة ؛ والأرض ؛ الإنسان	الأمانة ؛ والأرض ؛ الإنسان	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
73	المؤمنين والمؤمنات	المؤمنين والمؤمنات	گوړینی همزه به پیتی (و).
73	رحيماً * بسم الله	رحيماً الحمد	وهړش له باری نه وه ستاندا له نیوان دو سوړه ت چهند خویندنه وهیه کی هیه: لکاندن بی به سمه له و بی سهکت له گهل که سره ی نونی ته نوین به هو ی گه یشتنه دوو زه ننه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه‌پش	پوونکر د نه وه
---------------	-----------------------------------	------------------	----------------

(34) سوره تی سه‌به

1	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه‌ننه‌ی پیش خوی.
1	الْآخِرَةِ	الْآخِرَةِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه‌ننه‌ی پیش خوی که پی‌تی لامه، له‌گه‌ل لاوازکردنی پی‌تی (ر) وه‌سی به‌ده‌لی هیه.
1	الْخَبِيرُ	الْخَبِيرُ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به لاوازکردنی پی‌تی (ر) ده‌خویندریته‌وه.
2	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه‌ننه‌ی پیش خوی.
3	تَأْتِينَا ؛ لَتَأْتِيَنَّكُمْ	تَاتینا ؛ لَتَاتینکم	گوپینی همزه به نه‌لیف.
3	بَلَىٰ	بلی	به‌کردنه‌وهو که‌مکردنه‌وه (التقلیل) ده‌خویندریته‌وه.
3	عَالَمٌ	عالم	به‌ضه‌مه‌دارکردنی پی‌تی (م) ده‌خویندریته‌وه.
3	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه‌ننه‌ی پیش خوی.
4	ءَامِنُوا	ءامنوا	سی به‌ده‌لی هیه.
4	مَغْفِرَةً	مغفیره	به لاوازکردنی پی‌تی (ر) ده‌خویندریته‌وه.
5	ءَايَاتِنَا	ءایاتنا	سی به‌ده‌لی هیه.
5	رَحْمَۃِ ٱلْإِیْمِ	رحزِ اَلیم	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه‌ننه‌ی پیش خوی و خویندنه وهی پی‌تی (ل) به‌ته‌نوینی که‌سره له وشه‌ی (اَلیم).
6	ویری	ویری	ته‌نها به‌که‌مکردنه‌وه (التقلیل) ده‌خویندریته‌وه.
6	أُوتُوا	أوتوا	سی به‌ده‌لی هیه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوښکړنه وه
6	صراط	صراط	(جياکړاوتنه وه) قه‌له وکړدنی پيټی (ر).
7	يَنْبُئُكُمْ إِذَا	يَنْبُئُكُمْ إِذَا	لکاندنی پيټی (م) ی کو به پيټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شه‌ش جووله.
7	مُزِقِّ إِنْكُمْ ؛ جَدِيدِ أَفْتَرِي	مُزِقِّ إِنْكُمْ ؛ جَدِيدِ أَفْتَرِي	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه‌ننه‌ی پيش خوی.
8	أَفْتَرِي	أَفْتَرِي	ته‌ن‌ها به که مکړدنه وه (التقليل) ده‌خویندريته‌وه.
8	كَذِبًا أَمْ	كَذِبًا أَمْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه‌ننه‌ی پيش خوی.
8	يُؤْمِنُونَ	يُؤْمِنُونَ	گوپینی همزه به پيټی (و).
8	بِالْآخِرَةِ	بِالْآخِرَةِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه‌ننه‌ی پيش خوی که پيټی لامه، له‌گه‌ل لاوازکړدنی پيټی (ر) وه‌سی به‌ده‌لی هه‌یه.
9	يُرُوا إِلَى ؛ الْأَرْضِ (مَعًا)	يُرُوا إِلَى ؛ الْأَرْضِ (مَعًا)	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه‌ننه‌ی پيش خوی.
9	كَسَفًا	كَسَفًا	به زه‌ننه‌ی پيټی (س) ده‌خویندريته‌وه.
9	السَّمَاءِ إِنْ	السَّمَاءِ أَنْ ؛ السَّمَاءِ يَنْ	دوو خویندنه وهی بو هه‌یه: ناسانکړدنی همزه‌ی دووهم، یان گوپینی به پيټی (ی) له‌گه‌ل دريژکړدنه وهی شه‌ش جووله.
9	لَايَة	لَايَة	سی به‌ده‌لی هه‌یه.
10	وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا	وَلَقَدْ - آتَيْنَا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه‌ننه‌ی پيش خوی، وه‌سی به‌ده‌لی هه‌یه.
10	الطَّيْرِ	الطَّيْرِ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به لاوازکړدنی پيټی (ر) ده‌خویندريته‌وه.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوښکړنه وه
11	صالحاً إني	صالحاً إني	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
11	بصيرٌ	بصيرٌ	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
12	القطر	القطر	له باری وه ستاندا: پیتی (ر) به لاوازکردن و قهله وکردن ده خویندریته وه، به لام لاوازکردن پیش ده که ویت به هوی بنچینه ی خوی و کارکردن له باری نه وه ستاندا.
12	عن أمرنا	عن أمرنا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
13	كالجوابِ	كالجوابِ	له باری نه وه ستاندا: جیگیرکردنی پیتی (ی) ی زیاده ی بؤ ده کړیت.
13	ءال	ءال	سی به ده لی هیه.
14	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
14	تأكل ؛ منسأته	تأكل ؛ منسأته	گوړپینی همزه به نه لیف.
15	مسكنهم	مسكنهم	به فته دارکردنی پیتی (س) و نه و نه لیفه ی ده که ویچته دوی نه و له گهل که سره دارکردنی پیتی (ک).
15	مسكنهم ءاية	مسكنهم ءاية	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو و دریژکردنه وهی شه ش جووله، وه سی به ده لی هیه.
16	ذوائٍ أكل	ذوائٍ أكل	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، و به زه ننه ی پیتی (ک) ده خویندریته وه له وشه ی (اکل).
16	وشيء	وشيء	دریژکردنه وهی لیبی ی همزه دار به چوار جووله و شه ش جووله.

ژباړه نايه	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پښ	پوښکړنه وه
17	نجازي	يجازي	به پيټي (ي) ده خویندریته وه له بری پيټي (ن) و گوړینی پيټي (ي) به ئه لیف به کړنه وه و که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
17	الکفور	الکفور	به ضه ممه دار کړنی پيټي (ر) ده خویندریته وه.
18	القری ؛ قرئ	القری ؛ قری	به کړنه وه و که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه له باری وستان له سه ریان.
18	ظاهرة ؛ السير ؛ سيروا	ظاهرة ؛ السير ؛ سيروا	به لاوا کړنی پيټي (ر) ده خویندریته وه.
18	وأية لأم ءامين	وأية لأم - امين	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وه سی به ده لی هه یه.
19	أسفارنا ؛ صبار	أسفارنا ؛ صبار	ته نها به که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
19	وظلموا	وظلموا	به قه له وکړنی پيټي (ل) ده خویندریته وه.
19	جعلناهم أحاديث	جعلناهم ~ أحاديث	لکاندن پيټي (م) ی کو به پيټي (و) ی گو تراو دريژ کړنه وهی شه ش جووله.
19	ممزق إن	ممزق إن	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
19	لآيات	لآيات	سی به ده لی هه یه.
20	صدق	صدق	به ناسان کړنی پيټي (د) ده خویندریته وه.
20	عليهم إبليس	عليهم ~ إبليس	لکاندن پيټي (م) ی کو به پيټي (و) ی گو تراو دريژ کړنه وهی شه ش جووله.

نمونه نایه	گپړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گپړانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
20	المؤمنین	المؤمنین	گوړپینی همزه به پیتی (و).
21	سلطانٍ إلا	سلطانٍ إلا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
21	يؤمن	يؤمن	گوړپینی همزه به پیتی (و).
21	بالأخرة	بالأخرة	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی که پیتی لامه، له گهل لاوازکردنی پیتی (ر) وه سی به ده لی هیه.
21	شيء	شيء	دریژکردنه وهی لین ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
22	قل ادعوا	قل ادعوا	پزگار بوون له گه یشتنی دوو زه ننه به ضه مم.
22	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
23	لمن أذن	لمن أذن	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
23	الكبير	الكبير	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
24	والأرض ؛ أو إياكم ؛ هدى أو	والأرض ؛ أو إياكم ؛ هدى أو	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
24	هدى	هدى	له باری وه ستاندا: به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
27	قل أروني	قل أروني	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
28	بشيراً ونذيراً	بشيراً ونذيراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
29	متى	متى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
30	تستأخرون	تستأخرون	گوړپینی همزه به ئه لیف و لاوازکردنی پیتی (ر).
31	نؤمن ؛ مؤمنين	نومن ؛ مومنین	گوړپینی همزه به پیتی (و).
31	القرآن	القرآن	(جیا کراوته وه) تهنه دریژکړدنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پیشدا هاتووه.
31	ترى	تری	ته نه به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
31	بعضهم إلى	بعضهمو~ إلى	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شه ش جووله.
32	الهدى	الهدی	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
33	النهار	النهار	ته نه به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
33	تأمرننا	تأمرننا	گوړپینی همزه به ئه لیف.
33	الأغلال	الأغلال	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
34	نذير إلا	نذیر إلا	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
34	كافرون	کافرون	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
36	قل إن	قل إن	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
36	ويقدر	ويقدر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
37	زلفى	زلفی	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وده پش	پوهنکړنه وه
37	من ټامن	من - امن	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
37	ټامن ؛ ټامنون	ټامن ؛ ټامنون	سی ټه ده لی هیه.
38	ټایاتنا	ټایاتنا	سی ټه ده لی هیه.
39	قل ین	قل ین	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
39	ویقدر ؛ خیر	ویقدر ؛ خیر	له باری نه وده ستاندا: به لاواز کردنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
39	شيء	شيء	دریژکردنه وهی لین ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
40	یخشرهم ؛ یقول	نخشرهم ؛ نقول	به پیټی (ن) ده خویندریټه وه له بری پیټی (ی) له هر دوو کیان.
40	أهؤلاء ټاکم	أهؤلاء ټاکم ؛ أهؤلاء ی ټاکم	دوو خویندنه وهی بؤ هیه: ناسانکردنی همزه ی دوو هم، یان گوړپنی به پیټی (ی) له گهل دریژکردنه وهی شهش جووله.
41	مؤمنون	مؤمنون	گوړپنی همزه به پیټی (و).
42	ظلموا	ظلموا	به قهله وکردنی پیټی (ل) ده خویندریټه وه.
42	النار	النار	ته نه به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.
43	تنلی	تنلی	به کردنه وه و که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.
43	عليهم ټایاتنا ؛ جاءهم ین	عليهم ټایاتنا ؛ جاءهم ټایاتنا ین	لکاندن ی پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوټراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.
43	ټایاتنا ؛ ټاباؤکم	ټایاتنا ؛ ټاباؤکم	سی ټه ده لی هیه.
43	مفتری	مفتری	له باری وده ستان له سهری ته نه به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
43	سَحَرَّ	سَحَرَّ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
44	ءاتیناهم	ءاتیناهم	سی به د هلی هیه.
45	ءاتیناهم	ءاتیناهم	سی به د هلی هیه.
45	نکیر	نکیر	له باری نه وه ستاندا: جیگیر کړنی پیتی (ی) زیاده یی بو ده کړیت.
46	قُلْ إِنَّمَا ؛ بواحدة أَنْ ؛ جنةٍ إِنَّ	قُلْ إِنَّمَا ؛ بواحدة أَنْ ؛ جنةٍ إِنَّ	گواستنه وهی جووله یی هه مزه بو زه ننه یی پیش خوی.
46	مثنی ؛ وفرا دی	مثنی ؛ وفرا دی	به کړنه وهو که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
46	نذیر	نذیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
47	مَنْ أَجْر ؛ إِنَّ أَجْرِي	مَنْ أَجْر ؛ إِنَّ أَجْرِي	گواستنه وهی جووله یی هه مزه بو زه ننه یی پیش خوی.
47	لَكُمْ إِنَّ	لَكُمْ ~ إِنَّ	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژ کړنه وهی شهش جووله.
47	شَيء	شَيء	دریژ کړنه وهی لیږن یی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
48	قُلْ إِنَّ	قُلْ إِنَّ	گواستنه وهی جووله یی هه مزه بو زه ننه یی پیش خوی.
50	قُلْ إِنَّ	قُلْ إِنَّ	گواستنه وهی جووله یی هه مزه بو زه ننه یی پیش خوی.
50	رَبِّي ~ إِنَّه	رَبِّي ~ إِنَّه	فهتخه دار کړنی پیتی (ی) ی دانه پال.
51	ترى	ترى	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
52	ءامنا	ءامنا	سی به د هلی هیه.

ژماره نایه	گیږانه وهی وه پش عاصمی کوفی	پوونکر د نه وه
52	وَأَنی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
54	مَرِیْبٌ * بِسْمِ اللّٰهِ مَرِیْبُ الحمد	وه پش له باری نه وه ستاندا له نیوان دوو سوږه ت چهند خویندنه وه یه کی هیه: لکاندن بی به سمه له و بی سهکت له گهل که سره ی نونی تهنوین به هو ی که یشتنه دوو زه ننه.

(35) سوږه تی فاطیر

1	وَالْأَرْضُ ؛ رَسَلاً أُولَى	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
1	مَثْنَى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
1	يَشَاءُ إِن ؛ يَشَاءُ وَن	دوو خویندنه وهی بو هیه: ناسانکردنی همزه ی دوو هم، یان گوړینی به پییتی (و) ی که سره دار.
1	شَيْءٍ	دریژکردنه وهی لیین ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
1	قَدِيرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پییتی (ر) ده خویندریته وه.
3	غَيْرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پییتی (ر) ده خویندریته وه.
3	وَالْأَرْضُ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
3	فَأَنی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
3	تَوْفُكُون	گوړینی همزه به پییتی (و).

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
4	الأُمور	الأُمور	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
5	الدنيا	الدنيا	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
6	عدوًّا إِنَّمَا؛ مِنْ أَصْحَاب	عدوًّا إِنَّمَا؛ مِنْ أَصْحَاب	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
7	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هه یه.
7	مَغْفِرَةً؛ كَبِيرٌ	مَغْفِرَةً؛ كَبِيرٌ	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
7	كَبِيرٌ أَفْمَن	كَبِيرٌ أَفْمَن	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
8	فرءاه	فرءاه	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه. بؤ پیتی (ر) و هه مزه، وه سی به ده لی هه یه.
8	حسراتٍ إِن	حسراتٍ إِن	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
9	فَشِيرٌ	فَشِيرٌ	له باری نه وده ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
9	الأَرْض	الأَرْض	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
10	جميعاً إِلِه	جميعاً إِلِه	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
10	السيئات	السيئات	سی به ده لی هه یه.
11	جعلكمُ أزواجاً	جعلكمُ أزواجاً	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شه ش جووله.
11	مَنْ أَنثَى؛ كِتَابٍ إِن	مَنْ أَنثَى؛ كِتَابٍ إِن	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
11	أُنْثَى	أُنْثَى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوهنکړدنه وه
11	یسر	یسر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
12	ملخ اُجاج	ملخ اُجاج	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
12	تاکلون	تاکلون	گوړپنی هه مزه به ئه لیف.
12	وتری	وتری	له باری وه ستان له سهری ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
12	مواخر	مواخر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
13	النهار	النهار	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
13	مسمی	مسمی	له باری وه ستاندا: به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
13	قطمیر ان	قطمیر ان	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
15	الفقراء إلى	الفقراء إلى ؛ الفقراء ولی	دو خویندنه وهی بؤ هه یه: ئاسان کردنی هه مزه ی دوهم، یان گوړپنی به پیتی (و) ی که سره دار.
16	ویات	ویات	گوړپنی هه مزه به ئه لیف.
18	تنر ؛ وازرة ؛ وزر ؛ تنذر ؛ المصير	تنر ؛ وازرة ؛ وزر ؛ تنذر ؛ المصير	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
18	أخری	أخری	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، له گهل لاواز کردنی پیتی (ر).
18	مثقلة إلى	مثقلة إلى	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
18	شيء	شيء	دریژ کردنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوهونکړدنه وه
18	قربى ؛ تزكى ؛ يتزكى	قربى ؛ تزكى ؛ يتزكى	به كړدنه وه كه مكر د نه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
18	الصَّلَاة	الصَّلَاة	به قه له وكړدنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
19	الأعمى	الأعمى	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وه به كړدنه وه كه مكر د نه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
19	والبصير	والبصير	له باری نه وه ستاندا: به لاواز كړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
22	الْأَحْيِي (ي) ؛ الْأَمْوَات	الْأَحْيِي (ي) ؛ الْأَمْوَات	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
23	إِنْ أَنْتَ ؛ نَذِيرٌ إِنْ	إِنْ أَنْتَ ؛ نَذِيرٌ إِنْ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، له باری نه وه ستاندا: لاواز كړدنی پیتی (ر) ده كړیت له وشه ی (نذیر).
24	بشيراً ؛ ونذيراً ؛ نذيرٌ	بشيراً ؛ ونذيراً ؛ نذيرٌ	له باری وه ستان و نه وه ستاندا: به لاواز كړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
24	مَنْ أَمَةٍ إِلَّا	مَنْ أَمَةٍ إِلَّا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
24	خلا	خلا	كه مكر د نه وهی تیدا نیه، چونكه واوړه.
26	أَخَذْتُ	أَخَذْتُ	به تیکه له کیښانی پیتی (ذ) له پیتی (ت) ده خویندریته وه.
26	نكیر	نكیر	له باری نه وه ستاندا: جیگیر كړدنی پیتی (ی) زیاده ی بؤ ده كړیت.
27	مختلفاً أَلَوَاهَا ؛ مختلفٌ أَلَوَاهَا	مختلفاً أَلَوَاهَا ؛ مختلفٌ أَلَوَاهَا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نايه	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
28	وَالْأَنْعَامُ ؛ مُخْتَلَفٌ أَلْوَانُهَا ؛ غَفُورٌ ؛ غَفُورٌ إِنَّ	وَالْأَنْعَامُ ؛ مُخْتَلَفٌ أَلْوَانُهَا ؛ غَفُورٌ إِنَّ	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
28	يَخْشِي	يَخْشِي	له باری نه وه ستاندا: به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
28	الْعُلَمَاءُ إِنَّ	الْعُلَمَاءُ أَنْ ؛ الْعُلَمَاءُ وَن	دو خویندنه وهی بؤ هه یه: ئاسانکردنی هه مزه ی دوهم، یان گوړینی به پیټی (و) ی که سره دار.
29	الصَّلَاةِ	الصَّلَاةِ	به قه له وکردنی پیټی (ل) ده خویندریته وه.
29	سِرًّا	سِرًّا	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
30	لِيُوفِيَهُمْ أَجُورَهُمْ	لِيُوفِيَهُمْ ~ أَجُورَهُمْ	لکاندن پیټی (م) ی کؤ به پیټی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
31	لَخَبِيرٌ ؛ بَصِيرٌ	لَخَبِيرٌ ؛ بَصِيرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
32	الْخَيْرَاتِ ؛ الْكَبِيرُ	الْخَيْرَاتِ ؛ الْكَبِيرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
33	مَنْ أَسَاوِرَ	مَنْ أَسَاوِرَ	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
33	أَسَاوِرَ ؛ حَرِيرٌ	أَسَاوِرَ ؛ حَرِيرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
36	يَقْضِي	يَقْضِي	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
37	غَيْرَ ؛ النَّذِيرُ	غَيْرَ ؛ النَّذِيرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
37	نَصِيرٍ إِنَّ	نَصِيرٍ إِنَّ	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
38	والأرض	والأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
39	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
39	الكافرين(معاً)	الكافرين(معاً)	ته نها به که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
39	رَبِّهِمْ إِلَّا كُفْرَهُمْ إِلَّا	رَبِّهِمْ إِلَّا كُفْرَهُمْ إِلَّا	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړنه وهی شهش جووله.
40	قُلْ أَرَأَيْتُمْ ؛ الْأَرْضُ ؛ أَمْ ءَاتَيْنَاهُمْ ؛ بَلْ إِنْ ؛ بَعْضًا إِلَّا ؛ غُرُورًا إِنْ	قُلْ أَرَأَيْتُمْ ؛ الْأَرْضُ ؛ أَمْ ءَاتَيْنَاهُمْ ؛ بَلْ إِنْ ؛ بَعْضًا إِلَّا ؛ غُرُورًا إِنْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وهسی به دل ی هیه له وشه ی (وءاتیناهم).
40	أَرَأَيْتُمْ	أَرَأَيْتُمْ ؛ أَرَأَيْتُمْ	دو خویندنه وهی بؤ هیه : ناسانکړنی همزه ی دوو هم، یان گوړپنی به ئه لیف له گهل دريژکړنه وهی شهش جووله.
40	بَيْنَتْ	بَيْنَاتٍ	به کو ده خویندریته وه، واته : جیگیرکړنی ئه لیف له دوی پیتی (ن).
41	وَالْأَرْضُ ؛ إِنْ أَمْسَكْتُمَا مِنْ أَحَدٍ	والأرض ؛ إِنْ أَمْسَكْتُمَا ؛ مِنْ أَحَدٍ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
42	نَذِيرٌ(معاً)	نَذِيرٌ(معاً)	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
42	أَهْدَى	أَهْدَى	به کړنه وه که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
42	مِنْ إِحْدَى ؛ الْأُمَمِ	مِنْ إِحْدَى ؛ الْأُمَمِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
42	إِحْدَى	إِحْدَى	له باری وه ستاندا: به کړنه وه که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوښکړنه وه
42	زادهمُ إلا	زادهمُ ~ إلا	لکاندنې پيټې (م) ې کؤ به پيټې (و) ې گوتراوو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
43	الأرض ؛ الأولين ؛ تحويلاً أولم	الأرض ؛ الأولين ؛ تحويلاً أولم	گواستنې وهی جوولهی همزه بؤ زهننه ې پيش خوی.
43	السيءُ إلا	السيءُ ألا ؛ السيءُ ولا	دو خویندنه وهی بؤ هه يه : ناسانکړدنې همزه ې دوهم، يان گوړپينې به پيټې (و) ې که سره دار.
44	يسيرُوا ؛ قديراً	يسيرُوا ؛ قديراً	به لاوازکړدنې پيټې (ر) ده خویندريټه وه.
44	الأرض (معاً)	الأرض (معاً)	گواستنې وهی جوولهی همزه بؤ زهننه ې پيش خوی.
44	شيءٍ	شيءٍ	دريژکړدنه وهی لين ې همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
45	يؤاخذ ؛ يؤخرهم	يؤاخذ ؛ يؤخرهم	گوړپينې همزه به پيټې (و).
45	يؤخرهم إلى	يؤخرهم ~ إلى	به لاوازکړدنې پيټې (ر) ده خویندريټه وه، له گهل لکاندنې به پيټې (م) ې کؤ.
45	مسمى	مسمى	له باری وستاندا: به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه.
45	جاء أجلهم	جاء أجلهم ؛ جاء أجلهم	دو خویندنه وهی بؤ هه يه : ناسانکړدنې همزه ې دوهم، يان گوړپينې به نه ليف له گهل دريژکړدنه وهی دوو جووله.
45	بصيراً	بصيراً	به لاوازکړدنې پيټې (ر) ده خویندريټه وه.

ژماره نايه	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
45	بصیراً * بسم الله	بصیراً یس	وه پش تیځه له کیښان ده کات له کاتی لکاندنې دوو سوږه له باری لکاندنې بی به سمه له و بی سهکت.

(36) سوره تی یاسین

2-1	یس والقراءان	یس والقراءان	به تیځه له کیښانی پیتی (ن) له پیتی (و) ده خویندریته وه.
2	والقرآن	والقرآن	(جیاکراوته وه) ته نها دریژکړنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پیشدا هاتووه.
4	صراط	صراط	(جیاکراوته وه) قه له وکړدنې پیتی (ر).
5	تنزیل	تنزیل	به ضه ممه ی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
6	لتنذر ؛ أنذر	لتنذر ؛ أنذر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدنې پیتی (ر) ده خویندریته وه.
6	ءاباؤهم	ءاباؤهم	سی به دهلې هیه.
7	یؤمنون	یؤمنون	گوپینی همزه به پیتی (و).
8	أعناقهم ~ أغلالاً	أعناقهم ~ أغلالاً	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکړنه وهی شهش جووله.
8	الاذقان	الاذقان	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
9	سداً (معاً)	سداً (معاً)	به ضه ممه دارکړدنې پیتی (س) ده خویندریته وه.
9	یبصرون	یبصرون	به لاوازکړدنې پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	روونکړدنه وه
10	عليهمْ ءَآذِرْهُمْ أُم	عليهمْ ءَآذِرْهُمْ ءَآذِرْهُمْ أُم	لکاندنې پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
10	ءَآذِرْهُمْ	ءَآذِرْهُمْ ؛ ءَآذِرْهُمْ	دو خویندنه وهی بؤ ههیه : ئاسانکړدنې هه مزه ی دووهم، یان گوړپینی به ئلیف له گهل دريژکړدنه وهی.
10	يُؤْمِنُونَ	يُؤْمِنُونَ	گوړپینی هه مزه به پیتی (و).
11	تَنْذِرُ ؛ الدِّكْرُ ؛ بِمَغْفِرَةٍ	تَنْذِرُ ؛ الدِّكْرُ ؛ بِمَغْفِرَةٍ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدنې پیتی (ر) ده خویندريژته وه.
11	كَرِيمٍ إِنَّا	كَرِيمٍ إِنَّا	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
12	المَوْتِ	المَوْتِ	به کړدنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريژته وه.
12	وَأَثَارِهِمْ	وَأَثَارِهِمْ	سی به ده لی ههیه.
12	شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ	شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ	به دريژکړدنه وهی لیين ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله ده خویندريژته وه، له گهل گواستننه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی. بؤ زه ننه ی پيش خوی.
13	مِثْلًا أَصْحَابُ	مِثْلًا أَصْحَابُ	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
14	إِذْ أَرْسَلْنَا	إِذْ أَرْسَلْنَا	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
15	أَنْتُمْ إِلَّا (مَعًا)	أَنْتُمْ ءَآذِرْهُمْ ءَآذِرْهُمْ أُم	لکاندنې پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
15	شَيْءٍ	شَيْءٍ	دريژکړدنه وهی لیين ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پښ	پوښکړنه وه
15	شيءٌ اِنْ اَنْتُمْ	شيءٌ اِنْ اَنْتُمْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
18	عذابٌ اَلِيمٌ	عذابٌ اَلِيمٌ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
19	طائِرُكُمْ	طائِرُكُمْ	به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
19	مَعَكُمْ اَنْ	مَعَكُمْ اَنْ	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړنه وهی شه ش جووله، وه ناسان کړدنې همزه ی دوهم له وشه ی (اَنْ).
19	بَلْ اَنْتُمْ	بَلْ اَنْتُمْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
20	مَنْ اَقْصَا	مَنْ اَقْصَا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
20	اَقْصَا	اَقْصَا	له باری وه ستاندا: به کړنه وهو که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
20	يَسْعَى	يَسْعَى	به کړنه وهو که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
21	يَسْأَلُكُمْ اَجْرًا	يَسْأَلُكُمْ اَجْرًا	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړنه وهی شه ش جووله.
23	ءَاتُخَذَ	ءَاتُخَذَ	دو خویندنه وهی بؤ هه يه: ناسانکړدنې همزه ی دوهم، يان گوپینې به ئه ليف له گهل دريژکړنه وهی شه ش جووله.
23	ءَالِهَةٌ اِنْ	ءَالِهَةٌ اِنْ	سی به دهل ی هه يه، وه گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.

نمونه نایه	گپړانه وده وده پش	پوونکړنه وده
23	شیئاً	دریژکړنه وده ی لاین ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
23	ینقدون	له باری نه وده ستاندا: پیتی(ی) زیاده جیگړو فته تده دارده کریت.
24	ینی~ إذا	فته تده دارکړنی پیتی(ی) دانه پال.
24	مینِ ینی	گواستنه وده ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
25	ینی~ ءامنت	فته تده دارکړنی پیتی(ی) دانه پال، وده سی به دلی هه یه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
29	كانتِ اِلا	كانتِ اِلا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
30	يَأْتِيهِمْ	يَاتِيهِمْ	گوړپینی هه مزه به ئه لیف.
30	رَسُولِ اِلا	رَسُولِ اِلا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
30	يَسْتَهْزِءُونَ	يَسْتَهْزِءُونَ	سی به ده لی هه یه.
31	كَمْ أَهْلَكْنَا	كَمْ أَهْلَكْنَا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
31	أَنَّهُمْ إِلَيْهِمْ	أَنَّهُمْ وَ~ إِلَيْهِمْ	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراو دريژکردنه وهی شه ش جووله.
32	لَمَّا	لَمَّا	به ئاسان کردنی پیتی (م) ده خویندريته وه.
33	وَعَايَةَ	وَعَايَةَ	سی به ده لی هه یه.
33	الْأَرْضِ	الْأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
33	الْمِيتَةِ	الْمِيتَةِ	به که سره دارکردنی پیتی (ی) و شه دده دارکردنی ده خویندريته وه.
33	يَأْكُلُونَ	يَاكُلُونَ	گوړپینی هه مزه به ئه لیف.
35	لِيَأْكُلُوا	لِيَاكُلُوا	گوړپینی هه مزه به ئه لیف.
35	أَيِدِيهِمْ أَفْلا	أَيِدِيهِمْ وَ~ أَفْلا	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراو دريژکردنه وهی شه ش جووله.
36	الْأَزْوَاجِ ؛ الْأَرْضِ ؛ وَمَنْ أَنفُسُهُمْ	الْأَزْوَاجِ ؛ الْأَرْضِ ؛ وَمَنْ أَنفُسُهُمْ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
37	وَعَايَةَ	وَعَايَةَ	سی به ده لی هه یه.
38	تَقْدِيرُ	تَقْدِيرُ	له باری نه وده ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
39	والقمر	والقمر	به ضه ممه دارکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
40	النهار	النهار	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
41	وءایه	وءایه	سی به ده لی هیه.
41	لهم إنا	لهم و~ إنا	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
41	ذریتههم	ذریتههم	به ئه لیف له دواي پیتی (ی) و که سره دارکردنی پیته کانی (ت) و (ه) ده خویندریته وه.
44	ومتاعاً إلى	ومتاعاً إلى	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
46	تأتیهم	تأتیهم	گوړپینی هه مزه به ئه لیف.
46	من آية ؛ من آيات	من آية ؛ من آيات	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
46	آية ؛ آيات	آية ؛ آيات	سی به ده لی هیه.
46	ربهم إلا	ربهم و~ إلا	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
47	لهم أنفقوا ؛ أنتم إلا	لهم و~ أنفقوا ؛ أنتم و~ إلا	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
47	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هیه.
47	إِنْ أَنْتُمْ	إِنْ أَنْتُمْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
48	متى	متى	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
49	تأخذهم	تأخذهم	گوړپینی هه مزه به ئه لیف.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
49	يُخْصَمُونَ	يُخْصَمُونَ	به فته دار کړنی پیتی (خ) ده خویندریته وه.
51	الْأَجْدَاثُ	الْأَجْدَاثُ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
52	مَرَقْدُنَا هَذَا	مَرَقْدُنَا هَذَا	له باری نه وه ستاندا: بی سکت ده خویندریته وه.
53	كَانَتْ إِلَّا	كَانَتْ إِلَّا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
54	تُظْلَمُ	تُظْلَمُ	به قه له وکړنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
54	شَيْنًا	شَيْنًا	دریژ کړنه وهی لیږی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
55	شُغْلٌ	شُغْلٌ	به زه ننه دار کړنی پیتی (غ) ده خویندریته وه.
56	الْأَرَائِكُ	الْأَرَائِكُ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
56	مَتَكُونُ	مَتَكُونُ	سی به ده لی هیه.
60	أَلَمْ أَعْهَدْ إِلَيْكُمْ	أَلَمْ أَعْهَدْ إِلَيْكُمْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
60	ءَادَمَ	ءَادَمَ	سی به ده لی هیه.
61	وَأَنْ اَعْبُدُونِي	وَأَنْ اَعْبُدُونِي	پزگار بوون له گه یشتنی دوو زه ننه به ضه مم.
61	صِرَاطٌ	صِرَاطٌ	(جیا کراوته وه) قه له وکړنی پیتی (ر).
62	وَلَقَدْ أَضَلَّ كَثِيرًا أَفْلَمَ	وَلَقَدْ أَضَلَّ كَثِيرًا أَفْلَمَ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
62	كَثِيرًا	كَثِيرًا	به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
64	اَضْلَوْهَا	اَضْلَوْهَا	به قه له وکړنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.

ژماره نایه	گیږانه وهی وه پش عاصمی کوفی	پوونکر د نه وه
66	فأنی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
66	الصراط	(جیاکراوته وه) قه له وکردنی پیتی (ر).
66	یصرون	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
68	ننکسه	به فته دارکردنی پیتی (ن) ی یه که م و زه ننه ی پیتی (ن) ی دوو هم ده خویندریته وه له گه ل ضه ممه دارکردنی پیتی (ک) بی شه دده وه شار دنه وه ش (الاخفاء) ده رده که ویت.
68	يعقلون	به پیتی (ت) ده خویندریته وه له بری پیتی (ی).
69	الشَّعَرِ ؛ ذِكْرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
69	وقرآن	(جیاکراوته وه) ته نها دریژکردنه وه ی به دهل به دوو جووله، چونکه هم مزه زه ننه ی له پیشدا هاتووه.
70	لینذر	به پیتی (ت) ده خویندریته وه له بری پیتی (ی)، وه پیتی (ر) لاوازکراوه. له باری نه وه ستاندا
70	الکفرین	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
71	يروا أنا ؛ عملت أیدینا	گواستنه وه ی جووله ی هم مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
72	ياكلون	گوړینی هم مزه به ئه لیف.
74	ءالهة	سی به دهل ی هیه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
76	يَحْزُنْكَ	يُحْزِنُكَ	به ضه ممه ی پیتی (ی) و که سره ی پیتی (ن) ده خویندریته وه.
76	قَوْلُهُمْ إِنَّا	قَوْلُهُمْ وَإِنَّا	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو و دریژکړدنه وهی شهش جووله.
76	يَسْرُونَ	يَسْرُونَ	به لاوازکردن ی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
76	الْإِنْسَانِ	الْإِنْسَانِ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
80	الْأَخْضَرِ	الْأَخْضَرِ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
81	وَالْأَرْضِ	وَالْأَرْضِ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
81	بَلَى	بَلَى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
82	شَيْئاً أُنْ	شَيْئاً أُنْ	به دریژکړدنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله ده خویندریته وه، وه گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
83	شَيْءٍ	شَيْءٍ	دریژکړدنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.

(37) سوره تی صافات

2	فَالزَّاجِرَاتِ	فَالزَّاجِرَاتِ	به لاوازکردن ی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
3	ذَكَرًا	ذَكَرًا	قهله وکردن و لاوازکردن ی پیتی (ر)، به لام قهله وکردن پیش ده که ویت.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	روونکړدنه وه
3	ذکراً إِنْ	ذکراً إِنْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
5	وَالْأَرْضِ	وَالْأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
6	الدنيا	الدنيا	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
6	بَرِيْنَةٍ	بَرِيْنَةٍ	به که سره دار کړدنی پیتی (ت) بی ته نوین ده خویندریته وه.
8	يَسْمَعُونَ	يَسْمَعُونَ	به زه ننه ی پیتی (س) و ئاسان کړدنی پیتی (م) ده خویندریته وه.
8	الْأَعْلَى	الْأَعْلَى	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وه به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
9	وَاصِبٌ إِلَّا	وَاصِبٌ إِلَّا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
11	فَاسْتَفْتَهُمْ أَهْمٌ أَشَدُّ	فَاسْتَفْتَهُمْ أَهْمٌ أَشَدُّ	لکاندنی پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراوو دريژ کړدنه وهی شمش جووله.
11	خَلْقًا أَمْ	خَلْقًا أَمْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
13	ذَكِّرُوا	ذَكِّرُوا	به لاوا کړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
14	رَأَوْا آيَةً	رَأَوْا آيَةً	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وه سی به ده لی هه یه.
14	يَسْتَسْخِرُونَ	يَسْتَسْخِرُونَ	به لاوا کړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
15	سِحْرٍ	سِحْرٍ	له باری نه وه ستاندا: به لاوا کړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
15	مبینْ أءذا	مبینْ أءذا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
16	أءذا	أءذا	به ئاسانکردنی همزه ی دوو هم ده خویندریته وه.
16	أءنا	إنا	به ئیخبار (واته: به یه که همزه) ده خویندریته وه.
16	عظبة لأم أءنا	عظبة لأم إنا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
17	ءابأؤنا	ءابأؤنا	سی به ده لی هیه.
17	الأولون	الأولون	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
18	داخرون	داخرون	به لاوازکردنی پییتی (ر) ده خویندریته وه.
22	ظلموا	ظلموا	به قه له وکردنی پییتی (ل) ده خویندریته وه.
23	فاهدوهمْ إلی	فاهدوهمْ إلی	لکاندن پییتی (م) ی کو به پییتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
23	صراط	صراط	(جیاکراوته وه) قه له وکردنی پییتی (ر).
24	وقفوهمْ إهم	وقفوهمْ إهم	لکاندن پییتی (م) ی کو به پییتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
28	تأئوننا	تأئوننا	گوړپینی همزه به ئه لیف.
29	مؤمنین	مؤمنین	گوړپینی همزه به پییتی (و).
32	فأغویناکم إنا	فأغویناکم إنا	لکاندن پییتی (م) ی کو به پییتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
35	یستکبرون	یستکبرون	به لاوازکردنی پییتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
36	أَنَا	أَنَا	به ئاسانکردنی همزه ی دووهم ده خویندریته وه.
36	ءاهتنا	ءاهتنا	سی به ده لی هیه.
38	الْأَلِيم	الْأَلِيم	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
48	قاصِرَات	قاصِرَات	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
51	منهمُ إني	منهمُ ~ إني	لکاندن ی پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو و دريژکر د نه وهی شهش جووله.
52	أَءَنكَ	أَءَنكَ	به ئاسانکردنی همزه ی دووهم ده خویندریته وه.
53	أَءِذَا	أَءِذَا	به ئاسانکردنی همزه ی دووهم ده خویندریته وه.
53	أَءَنَا	إِنَا	به ئیخبار (واته: به یه كه همزه) ده خویندریته وه.
53	عظبة لَامَ أءَنَا	عظبة لَامَ إِنَا	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
54	هَلْ أَنْتُمْ	هَلْ أَنْتُمْ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
55	فَطَّلَعَ	فَطَّلَعَ	به قهله وکردنی پیټی (ل) ده خویندریته وه.
55	فَرَّاه	فَرَّاه	پیټی (ر) و همزه ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه، له گه ل لاوازکردنی پیټی (ر) و سی به ده ل.
56	لَتَرْدِينِ	لَتَرْدِينِ	له باری نه وه ستاندا: جیگړکردنی پیټی (ی) ی زیاده ی بو ده کړیت.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
59	الأولی	الأولی	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وه به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، له گهل سی به ده لی هه یه.
62	خیر	خیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
62	نزلاً أم	نزلاً أم	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
65	رءوس	رءوس	سی به ده لی هه یه.
66	لآکلون ؛ فمالتون	لآکلون ؛ فمالتون	سی به ده لی هه یه.
69	إِهُمْ أَلْفُوا	إِهُمْ أَلْفُوا	لکاندن ی پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو و دریژکردنه وهی شه ش جووله.
69	أَلْفُوا أَبَاءَهُمْ	أَلْفُوا أَبَاءَهُمْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وه سی به ده لی هه یه.
70	ءَاثَارِهِمْ	ءَاثَارِهِمْ	سی به ده لی هه یه، وه که مکړدنه وه (التقلیل) ی بؤ ده کریټ به یه که ده نگ.
71	وَلَقَدْ ضَلَّ	وَلَقَدْ ضَلَّ	تی که له کیښانی پیټی (د) له پیټی (ض).
71	قَبْلَهُمْ أَكْثَرُ	قَبْلَهُمْ أَكْثَرُ	لکاندن ی پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو و دریژکردنه وهی شه ش جووله.
71	الأولین	الأولین	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
72	وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا	وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
75	نادانا	نادانا	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
78	الآخرين	الآخرين	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوۍ، وهسی به دهلی هه یه.
81	المؤمنين	المؤمنين	گوړپنی همزه به پیتی (و).
82	الآخرين	الآخرين	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوۍ، وهسی به دهلی هه یه.
84	سليم إذ	سليم إذ	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوۍ.
86	أَنفَكَ	أَنفَكَ	به ئاسانکړدنې همزه ی دوو هم ده خویندریته وه.
86	أَنفَكَ ءَإِلَهِة	أَنفَكَ ءَإِلَهِة	گواستننه وهی جوولهی همزه و سی به دهلی هه یه.
91	ءَالِهَتِهِمْ	ءَالِهَتِهِمْ	سی به دهلی هه یه.
91	تَأْكُلُونَ	تَأْكُلُونَ	گوړپنی همزه به ئه لیف.
98	الْأَسْفَلِينَ	الْأَسْفَلِينَ	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوۍ.
99	ذَاهِبٌ إِلَى	ذَاهِبٌ إِلَى	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پيش خوۍ.
102	يَا بَنِيَّ	يَا بَنِيَّ	به که سره دارکړدنې پیتی (ی) ده خویندریته وه.
102	إِنِّي~ أَرَى؛ أَنِي~ أَذْهَبُ؛ سَتَجِدُنِي~ إِن	إِنِّي أَرَى؛ أَنِي أَذْهَبُ؛ سَتَجِدُنِي إِن	فه ته دارکړدنې پیتی (ی) دانه پال.
102	أَرَى؛ تَرَى	أَرَى؛ تَرَى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
102	تَوَمَّر	تَوَمَّر	گوړپنی همزه به پیتی (و).

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
105	الرءیا	الرءیا	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
108	الآخرین	الآخرین	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زهننه ی پيش خوۍ، وهسی به دهلی هه یه.
111	المؤمنین	المؤمنین	گوړپنی همزه به پیتی (و).
112	نبیاً	نبیاً	به همزه و دریزکردنی لکاو ده خویندریته وه.
114	موسیٰ	موسیٰ	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
117	وءاتیناهما	وءاتیناهما	سی به دهلی هه یه.
118	الصراط	الصراط	(جیاکراوته وه) قه له وکردنی پیتی (ر).
119	الآخرین	الآخرین	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زهننه ی پيش خوۍ، وهسی به دهلی هه یه.
120	موسیٰ	موسیٰ	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
122	المؤمنین	المؤمنین	گوړپنی همزه به پیتی (و).
126	الله ربکم وربّ	الله ربکم وربّ	به چه مهي پیتی (ه) و هه ردو و پیتی (ب) ده خویندریته وه.
126	ءابائکم	ءابائکم	سی به دهلی هه یه.
126	الأولین	الأولین	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زهننه ی پيش خوۍ.
129	الآخرین	الآخرین	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زهننه ی پيش خوۍ، وهسی به دهلی هه یه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
130	إِل	ءَال	فهتته دارکردنی همزه و که سره ی پیټی (ل) نه وه وشه یه کی نه لکاو له وشه ی (یاسین) وه سی به دهل ی هه یه.
132	المؤمنین	المومنین	گوړپینی همزه به پیټی (و).
136	الآخرین	الآخرین	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهل ی هه یه.
140	إِذْ أَبَقَ	إِذْ أَبَقَ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
147	تَلَفِ أَوْ	تَلَفِ أَوْ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
148	فَأَمْنُوا	فَأَمْنُوا	سی به دهل ی هه یه.
148	فَمَتَعْنَاهُمْ إِلَى	فَمَتَعْنَاهُمْ إِلَى	لکاندن ی پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
149	فَاسْتَفْتَهُمُ الْرَبِّكَ	فَاسْتَفْتَهُمُ الْرَبِّكَ	لکاندن ی پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
151	مِنْ إِفْكَهِمْ	مِنْ إِفْكَهِمْ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
153	أَصْطَفَى	أَصْطَفَى	سی به دهل ی هه یه.
155	تَذَكَّرُونَ	تَذَكَّرُونَ	به شه دده دارکردنی پیټی (ذ) ده خویندريټه وه.
157	فَأَتُوا	فَأَتُوا	گوړپینی همزه به تَلَفِ.
157	بِكِتَابِكُمْ إِنْ	بِكِتَابِكُمْ إِنْ	لکاندن ی پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
168	لَوْ أَنَّ ؛ الْأَوَّلِينَ	لَوْ أَنَّ ؛ الْأَوَّلِينَ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.

نمونه نایه	گیږانه وهی وه پش عاصمی کوفی	پوونکر د نه وه
168	ذکرًا	قهله وکردن و لاوازکردنی پیتی (ر)، به لام قهله وکردن پیش ده که ویت.
175	یصرون	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
179	یصرون	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

(38) سوره تی ص

1	والقرآن	(جیا کراوته وه) تهنه دریژکردنه وهی به ده ل به دوو جوله، چونکه همزه زهنه ی له پیشدا هاتووه.
3	کم اهلکنا	گواستنه وهی جوله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
4	منذر؛ الکافرون؛ ساجر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
4	کذاب أجعل	گواستنه وهی جوله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
5	الالهة	گواستنه وهی جوله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به ده لی هه یه.
5	واحداً إن	گواستنه وهی جوله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
5	لشيء	دریژکردنه وهی لی ی همزه دار به چار جوله و شهش جوله.
6	وانطلق	به قهله وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	ړوونکړدنه وه
6	منهم أن ؛ اهتكم إن	منهم أن ؛ اهتكم إن	لکاندنې پيټې (م) ې کو به پيټې (و) ې گوټراوو دريژکړدنه وه ې شه ش جووله.
6	واصبوا	واصبوا	به لاوازکړدنې پيټې (ر) ده خویندریټه وه.
6	اهتكم	اهتكم	سی به ده لی هیه.
6	لشيء	لشيء	دريژکړدنه وه ې لیين ې هه مزه دار به چوار جووله و شه ش جووله.
7	الأخرة	الأخرة	گواستننه وه ې جووله ې هه مزه بو زه ننه ې پيش خوی که پيټې لامه، له گهل لاوازکړدنې پيټې (ر) وه سی به ده لی هیه.
7	اختلاق أنزل	اختلاق أنزل	گواستننه وه ې جووله ې هه مزه بو زه ننه ې پيش خوی.
8	أنزل	أنزل	به ئاسانکړدنې هه مزه ې دوو هم ده خویندریټه وه.
8	الذكر	الذكر	له باری نه وده ستاندا: به لاوازکړدنې پيټې (ر) ده خویندریټه وه.
10	الأرض ؛ الأسباب	الأرض ؛ الأسباب	گواستننه وه ې جووله ې هه مزه بو زه ننه ې پيش خوی.
11	الأحزاب	الأحزاب	گواستننه وه ې جووله ې هه مزه بو زه ننه ې پيش خوی.
12	الأوتاد	الأوتاد	گواستننه وه ې جووله ې هه مزه بو زه ننه ې پيش خوی.
13	لئیکه	لئیکه	به فه تده دارکړدنې پيټې (ل) ده خویندریټه وه. بی هه مزه ې دوا ې ئو، له گهل (مه نصوب) فه تده ې پيټې (ت) ئه وه ش دهرده که ویت که هه مزه ې لکاو لابر دراوه.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
13	الأحزاب	الأحزاب	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
14	کلّ إلا	کلّ إلا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
15	هؤلاء إلا	هؤلاء ألا ؛ هؤلاء يـلا	دوو خویندنه وهی بؤ هه يه : ئاسانکړدنی همزه ی دووم، یان گوړپینی به پییتی (ی) له گهل دریژکړدنه وهی شهش جووله.
17	الأيد ؛ أوابّ إنا	الاید ؛ أوابّ إنا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
18	والإشراق	والإشراق	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وه پییتی (ر) لاوازکړدنی تیډا نیه به هو ی بونی پییتی بهرز (ئیستیعلا) له دوا ی.
19	والطير	والطير	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدنی پییتی (ر) ده خویندريته وه.
20	وءاتيناه	وءاتيناه	سی به ده لی هه يه.
20	وفصل	وفصل	له باری نه وه ستاندا: به قهله وکړدنی پییتی (ل) ده خویندريته وه، له باری وه ستاندا: به قهله وکړدنی پییتی (ل) و لاوازکړدنی ده خویندريته وه، به لام قهله وکړدن پيش ده که ویت.
21	وهلّ أتاك	وهلّ أتاك	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وه که مکړدنه وه به يه که له خویندنه وده کانی له وشه ی (أتاك).
21	المخرب	المخرب	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدنی پییتی (ر) ده خویندريته وه.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
22	بغی	بغی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
22	الصراط	الصراط	(جیا کراوته وه) قه له وکړدنی پیتی (ر).
23	ولي	ولي	به زه ننه ی پیتی (ی) دانه پال.
24	لَقَدْ ظَلَمَكَ	لَقَدْ ظَلَمَكَ	به ټيکه له کیشانی پیتی (د) له پیتی (ظ) و قه له وکړدنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
24	بسؤال ؛ ءامنوا	بسؤال ؛ ءامنوا	سی به دهلې هیه.
24	کثیراً	کثیراً	به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
24	بعضٍ إلا	بعضٍ إلا	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
25	لزلفی	لزلفی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
25	مثاب	مثاب	سی به دهلې هیه.
26	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
26	الهوى	الهوى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
27	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
27	النار	النار	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
28	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلې هیه.
28	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
28	كالفجار	كالفجار	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.

ژماره نایه	گیږانه وهی وه پش عاصمی کوفی	ر وونکر د نه وه
29	کتاب أنزلناه ؛ الألباب	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
29	ءایاته	سې به ده لی هیه.
30	أوابٌ إذ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
32	إني~ أحببت	فته دارکردنی پیتی (ی) دانه پال.
33	والأعناق	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
35	بعدي~ إنك	فته دارکردنی پیتی (ی) دانه پال.
38	وءاخرین	سې به ده لی هیه.
38	الأصفاد	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
39	فامننَّ أو أمسك	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
40	لزلقي	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
40	مئاب	سې به ده لی هیه.
41	نادی	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
41	وعذابٍ اركض	پزگار بوون له گه یشتنی دوو زه ننه به ضه م.
43	وذكری	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
43	الألباب	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
44	تحنثُ إنا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوهونکړنه وه
44	صایراً	صایراً	به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
45	الأیدی والأبصار	الایدي والأبصار	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
45	والأبصار	والأبصار	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
46	بخالصة	بخالصة	به که سره دارکړنی پیتی (ت) بی ته نوین ده خویندریته وه.
46	ذکرى	ذکرى	لاوازکړنی پیتی (ر) له بارى وهستان و نه وه ستاندا، وه له بارى وهستان له سهری ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
47	الدار	الدار	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
47	الأخيار	الأخيار	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی به کړنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
48	واذكر إسماعيل	واذكر إسماعيل	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
48	الأخيار	الأخيار	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی به کړنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
49	ذِكْرٌ	ذِكْرٌ	له بارى نه وه ستاندا: به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
49	مئاب	مئاب	سى به ده لى هیه.
50	الأبواب	الأبواب	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نايه	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
51	متکين	متکين	سی به ده لی هیه.
51	کثیره	کثیره	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
52	قاصرات	قاصرات	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
55	مثاب	مثاب	سی به ده لی هیه.
56	یصلو غا	یصلو غا	به قهله وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
56	فبئس	فبئس	به گوړینی همزه به پیتی (ی) ده خویندریته وه.
57	وغساق	وغساق	به ئاسان کردنی پیتی (س) ده خویندریته وه.
58	وئاخر	وئاخر	سی به ده لی هیه.
59	بکم انهم	بکم و~ انهم	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شمش جووله.
59	النار	النار	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
60	بل انتم	بل انتم	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
60	بکم انتم	بکم و~ انتم	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شمش جووله.
60	فبئس	فبئس	به گوړینی همزه به پیتی (ی) ده خویندریته وه.
61	النار	النار	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
62	نری	نری	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوهونکړدنه وه
62	الْأَشْرَارِ	الْأَشْرَارِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه، له گهل لاواز کړدنی هر دوو پیټی (ر).
63	سُخْرِيًّا أُم	سُخْرِيًّا أُم	به ضه ممه دار کړدنی پیټی (س) ده خویندریته وه، گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
63	الْأَبْصَارِ	الْأَبْصَارِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
64	النَّارِ	النَّارِ	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
65	قُلْ إِنَّمَا هِ مِنْ إِلَهٍ إِلَّا	قُلْ إِنَّمَا هِ مِنْ إِلَهٍ إِلَّا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
65	مَنْذِرٌ	مَنْذِرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
66	وَالْأَرْضِ	وَالْأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
67	عَظِيمٌ أَنْتُمْ	عَظِيمٌ أَنْتُمْ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
69	لِي	لِي	به زه ننه ی پیټی (ی) دانه پال.
69	الْأَعْلَى	الْأَعْلَى	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وه به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
70	يُوحَى	يُوحَى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
70	نَذِيرٌ	نَذِيرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
70	مبین إذ	مبین إذ	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
73	کلهم أجمعون	کلهم ~ أجمعون	لکاندنې پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
74	الکفرین	الکفرین	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
76	خير	خير	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنې پیتی (ر) ده خویندریته وه.
76	نار	نار	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
78	لعني ~ إلى	لعني إلى	فهتchedار کړدنې پیتی (ی) ی دانه پال.
82	لأغوينهم أجمعين	لأغوينهم ~ أجمعين	لکاندنې پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
84	فالحق	فالحق	به فهتchedار کړدنې پیتی (ق) و شه دده دار کړدنې ده خویندریته وه.
85	منهم أجمعين	منهم ~ أجمعين	لکاندنې پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
86	من أجر	من أجر	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
87	ذكر	ذكر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنې پیتی (ر) ده خویندریته وه.
88	حين * بسم الله	حين تنزيل	وه پش شاردنه وه (الاخفاء) نه نجام ده دات له کاتي لکاندنې دوو سوږه ت به يه که وه (به لام بي به سمله و بي سهکت).

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
---------------	-----------------------------------	------------------	----------------

(39) سوره تی زومه پ

3	نَعْبِدْهُمْ إِلَّا	نَعْبِدْهُمْ إِلَّا	لکاندنې پیټی (م) ی کؤ به پیټی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
3	زَلْفَى	زَلْفَى	به کړدنه وهی که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.
4	لَوْ أَرَادَ	لَوْ أَرَادَ	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
4	لَا صُطْفَى	لَا صُطْفَى	به کړدنه وهی که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.
5	وَالْأَرْضِ	وَالْأَرْضِ	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
5	يَكُونُ (مَعًا)	يَكُونُ (مَعًا)	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنې پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
5	النَّهَارِ	النَّهَارِ	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.
5	مَسْمَى	مَسْمَى	له باری وه ستاندا: به کړدنه وهی که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.
5	مَسْمَى أَلَا	مَسْمَى أَلَا	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
6	الْأَنْعَامِ	الْأَنْعَامِ	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
6	فَأَنَّى	فَأَنَّى	به کړدنه وهی که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.
7	يَرْضَى	يَرْضَى	به کړدنه وهی که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.
7	تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ	تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ	به لاواز کړدنې هر سې پیټی (ر) ده خویندریټه وه.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
7	أخرى	أخرى	ته‌ن‌ها به که مکړدنه وه (التقليل) ده‌خویندریته‌وه.
8	الإنسان ؛ منياً إليه ؛ قليلاً إنك ؛ من أصحاب	الإنسان ؛ منياً إليه ؛ قليلاً إنك ؛ من أصحاب	گواستنه‌وهی جووله‌ی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پی‌ش خو‌ی.
8	النار	النار	ته‌ن‌ها به که مکړدنه وه (التقليل) ده‌خویندریته‌وه.
9	أمن	أمن	به ناسان کړدن‌ی پی‌تی (م) ده‌خویندریته‌وه.
9	قانتٌ ءاء	قانتٌ - اناء	گواستنه‌وهی جووله‌ی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پی‌ش خو‌ی، وه‌سی به‌ده‌لی هه‌یه.
9	الآخرة	الآخرة	گواستنه‌وهی جووله‌ی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پی‌ش خو‌ی که پی‌تی لامه، له‌گه‌ل لاواز کړدن‌ی پی‌تی (ر) وه‌سی به‌ده‌لی هه‌یه.
9	الألباب	الألباب	گواستنه‌وهی جووله‌ی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پی‌ش خو‌ی.
10	ءامنوا	ءامنوا	سی به‌ده‌لی هه‌یه.
10	الدنيا	الدنيا	به کړدنه‌وهو که مکړدنه‌وه (التقليل) ده‌خویندریته‌وه.
10	واسعةٌ إنما	واسعةٌ إنما	گواستنه‌وهی جووله‌ی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پی‌ش خو‌ی.
10	يوفي	يوفي	له‌باری وه‌ستاندا: به کړدنه‌وهو که مکړدنه‌وه (التقليل) ده‌خویندریته‌وه.
10	الصابرون	الصابرون	به لاواز کړدن‌ی پی‌تی (ر) ده‌خویندریته‌وه.
11	قلْ إني ؛ أَنْ أَعْبُدَ	قلْ إني ؛ أَنْ أَعْبُدَ	گواستنه‌وهی جووله‌ی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پی‌ش خو‌ی.

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
11	إني~أمرت	إني~أمرت	فهتته دارکردنی پیتی (ی) ی دانه پال.
12	لأنَّ أكون	لأنَّ أكون	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
13	قل إني	قل إني	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
13	إني~أخاف	إني~أخاف	فهتته دارکردنی پیتی (ی) ی دانه پال.
15	قل إن	قل إن	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
15	خسروا	خسروا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
16	النار	النار	ته نها به که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
17	البشرى	البشرى	ته نها به که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
18	هداهم	هداهم	به کردنه وه و که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
18	هم أولوا	هم أولوا	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو و دريژکردنه وهی شه ش جووله.
18	الألباب	الألباب	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
19	النار	النار	ته نها به که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
20	الأنهار	الأنهار	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
21	الأرض ؛ مختلفاً ألوانه؛ حطبة لأم إن ؛ الألباب	الأرض ؛ مختلفاً ألوانه ؛ حطبة لأم إن ؛ الألباب	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
21	فتراه ؛ لذكری	فتراه ؛ لذكری	تهنها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
22	للإسلام	للإسلام	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
23	تقشعُر	تقشعُر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنې پیتی (ر) ده خویندریته وه.
23	قلوبهم إلى	قلوبهم إلى	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژ کړدنه وهی شهش جووله.
23	هدی	هدی	له باری وه ستاندا: به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
23	هادِ أَمِن	هادِ أَمِن	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
25	فَأَتَاهُم	فَأَتَاهُم	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
26	الدنيا	الدنيا	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
26	الْآخِرَةِ	الْآخِرَةِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی که پیتی لامه، له گهل لاواز کړدنې پیتی (ر) وه سی به دهلی هیه.
27	ولقد ضَرَبْنَا	ولقد ضَرَبْنَا	به تی که ه لکی شانی پیتی (د) له پیتی (ض) ده خویندریته وه.
27	القرآن	القرآن	(جیا کراوته وه) تهنه دريژ کړدنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پیشدا هاتوه.

ژماره ی نایه ت	گیږانه وه ی وه پش	پوونکړدنه وه
28	قرآن	(جیاکراوته وه) تهنه دریژکړدنه وه ی به دهل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پیشدا هاتووه.
28	غیر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدنې پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
29	بل اکثرهم	گواستنه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړنه وه
32	فَمَنْ أَظْلَمَ	فَمَنْ أَظْلَمَ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ، له گهل څه له وکړدنی پیټی (ل).
32	مَثْوًى	مَثْوًى	له باری وه ستاندا: به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
32	لِلْكَافِرِينَ	لِلْكَافِرِينَ	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
34	يَشَاءُونَ	يَشَاءُونَ	سی به ده لی هیه.
35	لِيَكْفُرَ	لِيَكْفُرَ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
35	عَنْهُمْ أَسْوَأَ ؛ وَيَجْزِيهِمْ أَجْرَهُمْ	عَنْهُمْ أَسْوَأَ ؛ وَيَجْزِيهِمْ أَجْرَهُمْ	لکاندنی پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شه ش جووله.
37	مُضِلِّ أَلِيسَ	مُضِلِّ أَلِيسَ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خو ی.
38	وَالْأَرْضَ ؛ قُلْ أَفْرَأَيْتُمْ ؛ إِنْ أَرَادَنِي ؛ أَوْ أَرَادَنِي	وَالْأَرْضَ ؛ قُلْ أَفْرَأَيْتُمْ ؛ إِنْ أَرَادَنِي ؛ أَوْ أَرَادَنِي	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خو ی.
38	أَفْرَأَيْتُمْ	أَفْرَأَيْتُمْ	دو خویندنه وهی بؤ هیه: ناسانکړدنی هه مزه ی دووم، یان گوړپنی به ئه لیف له گهل دريژکړدنه وهی شه ش جووله.
39	مَكَانَتَكُمْ إِنِّي	مَكَانَتَكُمْ إِنِّي	لکاندنی پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شه ش جووله.
40	يَأْتِيهِ	يَأْتِيهِ	گوړپنی هه مزه به ئه لیف.
40	مَقِيمٌ إِنَّا	مَقِيمٌ إِنَّا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خو ی.
41	اهْتَدَى	اهْتَدَى	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
42	یتوفی ؛ مسمی	یتوفی ؛ مسمی	له کاتی ودهستان له سهریان به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
42	الأنفس	الأنفس	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
42	قضی	قضی	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
42	الأخری	الأخری	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی، وده ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
42	مسمی إن	مسمی إن	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
42	لآیات	لآیات	سی به ده لی هه یه.
43	قل أولو	قل أولو	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
43	شیئاً	شیئاً	دریژکردنه وهی لین ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
44	والأرض	والأرض	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
45	ذكر (معاً) ؛ يستبشرون	ذكر (معاً) ؛ يستبشرون	به لاوازکردنی پییتی (ر) ده خویندریته وه.
45	يؤمنون	يؤمنون	گوړپنی هه مزه به پییتی (و).
45	بالآخرة	بالآخرة	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی که پییتی لامه، له گهل لاوازکردنی پییتی (ر) وه سی به ده لی هه یه.
46	فاطر	فاطر	له باری نه وده ستاندا: به لاوازکردنی پییتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
46	وَالْأَرْضُ	والأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوی.
47	وَلَوْ أَنَّ ؛ الْأَرْضُ	ولو آن ؛ الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوی.
47	ظَلَمُوا	ظَلَمُوا	به قه‌له وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
48	وبدا	وبدا	که مکړدنه وهی تیډا نیه، چونکه واوړیه.
48	سَيِّئَاتٍ ؛ يَسْتَهْزِءُونَ	سيئات ؛ يستهزءون	سی به دهلی هیه.
49	الْإِنْسَانُ	الإنسان	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوی.
49	أَوْتَيْتَهُ	أوتيته	سی به دهلی هیه.
50	أَغْنَى	أغنى	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
51	سَيِّئَاتٍ (مَعًا)	سيئات (معاً)	سی به دهلی هیه.
51	ظَلَمُوا	ظَلَمُوا	به قه‌له وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
52	يَقْدِرُ	يقدِرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
52	لَايَاتٍ	لآيات	سی به دهلی هیه.
52	يُؤْمِنُونَ	يؤمنون	گوړپینی همزه به پیتی (و).
53	يَغْفِرُ	يغفرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
53	جَمِيعًا إِنَّهُ	جميعاً إنه	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوی.
54	يَأْتِيَكُمُ	ياتيكم	گوړپینی همزه به ئه‌ليف.
55	يَأْتِيَكُمُ	ياتيكم	گوړپینی همزه به ئه‌ليف.
56	يُحْسِرَتِي	يَحسرتي	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پښ	پوونکر د نه وه
57	لَوْ اَنْ	لَوْ اَنْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
57	هداني	هداني	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
58	تری	تری	له باری وده ستان له سه ری ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
58	لَوْ اَنْ	لَوْ اَنْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
59	بلی	بلی	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
59	ءایاتي	ءایاتي	سی به ده لی هیه.
59	الکفرین	الکفرین	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
60	تری	تری	له باری وده ستان له سه ری ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
60	مُسَوَّدَةُ اَلیس	مُسَوَّدَةُ اَلیس	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
60	مثنوی	مثنوی	له باری وده ستاندا: به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
62	شَيءٍ (معاً)	شَيءٍ (معاً)	دریژ کردنه وهی لیبی ی هه مزه دار به چوار جووله و شه ش جووله.
63	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
63	بآیات	بآیات	سی به ده لی هیه.
63	الخاسرون	الخاسرون	به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
64	قُلْ أَفْبِرَ	قُلْ أَفْبِرَ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی و لاواز کړدی پیتی (ر).
64	تَأْمُرُونِي	تأْمُرُونِي	به ئاسان کړدی پیتی (ن) ده خویندریته وه، وفه تحه دار کړدی پیتی (ی) دانه پال له باری نه وه ستاندا، وگوړینی هه مزه به ئه لیف.
65	وَلَقَدْ أُوحِيَ ؛ لئنْ أَشْرَكَ	وَلَقَدْ أُوحِيَ ؛ لئنْ أَشْرَكَ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
65	أُوحِيَ	أُوحِيَ	سی به ده لی هه یه.
67	وَالْأَرْضِ	وَالْأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
67	وَتَعَالَى	وَتَعَالَى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
68	الْأَرْضِ	الْأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
68	أُخْرَى	أُخْرَى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
69	الْأَرْضِ	الْأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
69	النَّبِيِّينَ	النَّبِيِّينَ	به هه مزه و دريژ کړدی لکاو ده خویندریته وه له پیتی (ی) ی هکهم، وه سی به ده لی هه یه له پیتی (ی) دووهم
69	يُظْلَمُونَ	يُظْلَمُونَ	به قه له وکړدی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
71	جاءوها	جاءوها	سی به ده لی هه یه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوهنکړدنه وه
71	فَتَحَتْ أَبْوَابَهَا	فَتَحَتْ أَبْوَابَهَا	به شه دده دار کړدنی پیتی (ت) ده خویندریته وه، وه گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
71	يَأْتِكُمْ	يَأْتِكُمْ	گوړپینی هه مزه به نه لیف.
71	عَلَيْكُمْ ءَايَات	عَلَيْكُمْ ءَايَات	لکاندنی پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو دريژ کړدنه وهی شه ش جووله، وه سی دريژ کړدنه وهی به دهل
71	وَيَنْذِرُكُمْ	وَيَنْذِرُكُمْ	به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
71	بَلَى	بَلَى	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
71	الْكَافِرِينَ	الْكَافِرِينَ	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
72	فَبِئْسَ	فَبِئْسَ	به گوړپینی هه مزه به پیتی (ی) ده خویندریته وه.
72	مَثْوًى	مَثْوًى	له باری وه ستاندا: به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
73	رَبِّهِمْ إِلَى	رَبِّهِمْ إِلَى	لکاندنی پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو دريژ کړدنه وهی شه ش جووله.
73	جَاءَهَا	جَاءَهَا	سی به دهل هه یه.
73	فَتَحَتْ أَبْوَابَهَا	فَتَحَتْ أَبْوَابَهَا	به شه دده دار کړدنی پیتی (ت) ده خویندریته وه، وه گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
74	الْأَرْضِ	الْأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.

ژماره نایه	گیړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیړانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
75	وتری	وتری	له باری وده ستان له سهری تنها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

(40) سوړه تی غافر

1	حم	حم	تهنها به که مکړدنه وهی ئه لیلی پیټی (ح) ده خویندریته وه.
3	المصیر	المصیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
4	ءایات	ءایات	سی به ده لی هیه.
5	والأحزاب	والأحزاب	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
5	لیأخذوه	لیأخذوه	گوړینی همزه به ئه لیلی.
5	فأخذهم	فأخذهم	به ټیکه له کیښانی پیټی (ذ) له پیټی (ت) ده خویندریته وه.
6	کلمت	کلمات	به کو ده خویندریته وه.
6	أهم أصحاب	أهم أصحاب	لکاندن ی پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوټراوو دریژکردنه وهی شه ش جووله.
6	النار	النار	تهنها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
7	ویؤمنون	ویؤمنون	گوړینی همزه به پیټی (و).
7	ویستغفرون	ویستغفرون	به لاواز کردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
7	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هیه.
7	شيء	شيء	دریژکردنه وهی لیښ ی همزه دار به چوار جووله و شه ش جووله.
8	صلح	صلح	به قه له وکردنی پیټی (ل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وده پښ	پوښکړنه وه
8	مَنْ ءَابَاَهُمْ	مَنْ - اباَهُمْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پښ خو، وهسی به دهلی هه یه.
8	ذَرَبْتَاهُمْ اِنْكَ	ذَرَبْتَاهُمْ اِنْكَ	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړنه وهی شهش جووله.
9	السَّيِّئَاتِ (مَعًا)	السَّيِّئَاتِ (مَعًا)	سی به دهلی هه یه.
10	مَقْتَكُمْ اَنْفُسَكُمْ اِذْ	مَقْتَكُمْ اَنْفُسَكُمْ اِذْ	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړنه وهی شهش جووله.
10	اَلْاِيْمَانِ	اَلْاِيْمَانِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پښ خو، وهسی به دهلی هه یه.
11	فَهَلْ اِلَى	فَهَلْ اِلَى	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پښ خو.
12	تَوَمَّنُوا	تَوَمَّنُوا	گوپینی همزه به پیتی (و).
13	يَرْيَكُمُ ءَايَاتِه	يَرْيَكُمُ ءَايَاتِه	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړنه وهی شهش جووله، وهسی به دهلی هه یه.
14	اَلْكَافِرُونَ	اَلْكَافِرُونَ	به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
15	مَنْ اَمْرُه	مَنْ اَمْرُه	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پښ خو.
15	لِيَنْذِرَ	لِيَنْذِرَ	لهباری نه وه ستاندا: به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
15	اَلتَّلَاقِ	اَلتَّلَاقِ	لهباری نه وه ستاندا: جيگيرکړنی پیتی (ی) زیاده ی بو ده کړیت.
16	يُخْفِي	يُخْفِي	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پښ	پوونکړدنه وه
16	شيء	شيء	دریژکړدنه وهی لیږی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
16	القهار	القهار	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
17	تُجزى	تُجزى	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
18	الآزفة	الآزفة	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به ده لی هه یه.
19	الآعين	الآعين	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
20	يدعون	تدعون	به پییتی (ت) ده خویندريته وه له بری پییتی (ی).
20	بشيءٍ إن	بشيءٍ إن	به دریژکړدنه وهی لیږی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله ده خویندريته وه، وه گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
20	البصيرُ	البصيرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پییتی (ر) ده خویندريته وه.
21	يسيرُوا	يسيرُوا	به لاواز کړدنی پییتی (ر) ده خویندريته وه.
21	الأرض (معاً)	الأرض (معاً)	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
21	هم أشد	هم أشد	لکاندنی پییتی (م) ی کو به پییتی (و) ی گوتراو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
21	وءاثاراً	وءاثاراً	سی به ده لی هه یه.
22	تأتيهم	تأتيهم	گوپینی هه مزه به ئه لیف.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړنه وه
23	ولقد أرسلنا ؛ مبین إلى	ولقد أرسلنا ؛ مبین إلى	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
23	موسیٰ	موسیٰ	به کردنه وهو که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
23	بآياتنا	بآياتنا	سی به دهلی هیه.
24	ساجر	ساجر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
25	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلی هیه.
25	الكفرین	الكفرین	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
26	موسیٰ	موسیٰ	به کردنه وهو که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
26	إني~ أخاف	إني~ أخاف	فه ته دار کردنی پیټی (ی) ی دانه پال.
26	أَوْ أَنْ	وَأَنْ	ته نها به پیټی (و) ی فه ته دار بی همزه ده خویندریته وه.
26	يظهر	يظهر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
26	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
27	موسیٰ	موسیٰ	به کردنه وهو که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
27	يؤمن	يؤمن	گوړینی همزه به پیټی (و).
28	مؤمن	مؤمن	گوړینی همزه به پیټی (و).
28	مَنْ ءال ؛ رجلاً أَنْ	مَنْ ءال ؛ رجلاً أَنْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
28	ءال ؛ إيمانه	ءال ؛ إيمانه	سی به دهلی هیه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
28	یعدکم إن	یعدکم و~ إن	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
29	الأرض	الأرض	گواستنې وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
29	أریکم إلا ؛ أهدیکم إلا	أریکم و~ إلا ؛ أهدیکم و~ إلا	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
29	أری	أری	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.
30	ءامن	ءامن	سی به ده لی هیه.
30	إني~ أخاف	إني أخاف	فته ده دارکړدنې پیټی (ی) ی دانه پال.
30	الأحزاب	الأحزاب	گواستنې وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
32	إني~ أخاف	إني أخاف	فته ده دارکړدنې پیټی (ی) ی دانه پال.
32	التناد	التناد	له باری نه وه ستاندا: جیگیرکړدنې پیټی (ی) ی زیاده ی بو ده کړیت.
35	ءایات ؛ ءامنوا	ءایات ؛ ءامنوا	سی به ده لی هیه.
35	سلطان أتا هم	سلطان أتا هم	گواستنې وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی، وشه ی (أتا هم) به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.
35	جبار	جبار	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.
36	لعلي~ أبلغ	لعلي أبلغ	فته ده دارکړدنې پیټی (ی) ی دانه پال.
36	الأسباب	الأسباب	گواستنې وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
37	فأطلع	فأطلع	به ضه ممه ی پیتی (ع) ده خویندریته وه.
37	موسیٰ	موسیٰ	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
37	وَصَد	وَصَد	به فته دارکردنی پیتی (ص) ده خویندریته وه.
38	ءامن	ءامن	سی به ده لی هیه.
39	الدنيا	الدنيا	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
39	الْآخِرَةِ	الْآخِرَةِ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی که پیتی لامه، له گهل لاوازکردنی پیتی (ر) وه سی به ده لی هیه.
39	القرار	القرار	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه، له گهل لاوازکردنی هه ردو پیتی (ر).
40	يجزى ؛ أنثى	يجزى ؛ أنثى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
40	ذكرٍ أَوْ أنثى	ذكرٍ أَوْ أنثى	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
40	مؤمن	مؤمن	گوړپنی هه مزه به پیتی (و).
41	لي~ أَدْعُوكُمْ	لي~ أَدْعُوكُمْ	فته دارکردنی پیتی (ی) ی دانه پال.
41	أَدْعُوكُمْ إِلَى	أَدْعُوكُمْ إِلَى	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
41	النارِ	النارِ	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	روونکړدنه وه
42	وأنا أدعوكم	وأنا أدعوكم	له باری نه وه ستاندا: ئه لیف جيگيرده کړیت له گهل دریژکړدنه وهی شهش جووله.
42	أدعوكم إلى	أدعوكم إلى	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
42	الغفار	الغفار	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.
43	الدنيا	الدنيا	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.
43	الْآخِرَةِ	الْآخِرَةِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی که پیټی لامه، له گهل لاواز کړدنې پیټی (ر) وه سی به ده لی هه یه.
43	هم أصحاب	هم أصحاب	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
43	النار	النار	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.
44	أمری إلى	أمری إلى	فته دار کړدنې پیټی (ی) ی دانه پال.
44	بصیر	بصیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنې پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
45	فوقاه	فوقاه	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.
45	سینات ؛ بآل	سینات ؛ بآل	سی به ده لی هه یه.
46	ءال	ءال	سی به ده لی هه یه.
47	النار (معاً)	النار (معاً)	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده پش	پوونکر د نه وه
47	فهل أنتم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
49	النار	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
50	تأتیکم	گوړپنی همزه به ئه لیف.
50	بلی	به کړنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
50	الکفرین	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
50	ضلالٍ إنا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
51	ءامنوا	سی به ده لی هیه.
51	الدنيا	به کړنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
51	الأشهاد	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
52	معدرهم	به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
52	الدار	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
53	ولقد آتينا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
53	موسی	له باری وستاندا: به کړنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
53	الهدی	به کړنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
53	إسرائيل	(جیاکراوته وه) پیتی (ر) قه له و ده کړیت، له گهل دریژ کړنه وهی دوو جوولهی به ده ل.

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
54	هدی	هدی	له باری وه ستاندا: به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
54	و ذکرئ	و ذکرئ	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، له گهل لاواز کړدنی پیټی (ر).
54	الْأَلْبَاب	الْأَلْبَاب	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
55	فَاصِرٌ إِنَّ	فَاصِرٌ إِنَّ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
55	وَالْإِبْكَارِ	وَالْإِبْكَارِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، و ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
56	ءَايَات	ءَايَات	سی به ده لی هیه.
56	سُلْطَانِ أَتَاهُمْ	سُلْطَانِ أَتَاهُمْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، و ده مکړدنه وه به یه که له خویندنه و هکاني له و شهی (أتاهم).
56	أَتَاهُمْ إِنَّ ؛ صَدُورَهُمْ إِلَّا	أَتَاهُمْ إِنَّ ؛ صَدُورَهُمْ إِلَّا	لکاندن ی پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو و دریژ کړدنه وهی شهش جووله.
56	كَبُرَ ؛ الْبَصِيرُ	كَبُرَ ؛ الْبَصِيرُ	له باری نه و ستاندا: به لاواز کړدنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
57	وَالْأَرْضِ	وَالْأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
58	الْأَعْمَى	الْأَعْمَى	به گواستنه وهی جوولهی همزه، و به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
58	البصيرُ	البصيرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
58	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هیه.
58	تتذكرون	یتذکرون	به گوړینی پیتی (ت) ی یه که م به پیتی (ی).
59	لآتية	لآتية	سی به ده لی هیه.
59	يؤمنون	یومنون	گوړینی هه مزه به پیتی (و).
60	لکم ان	لکم و ان	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړنه وهی شهش جووله.
60	يستکبرون	يستکبرون	به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
61	مبصراً ان	مبصراً ان	به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه، وه گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
62	شيء	شيء	دريژکړنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
62	فأني	فأني	به کړنه وهو که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
62	تؤفكون	تؤفكون	گوړینی هه مزه به پیتی (و).
63	يؤفك	يؤفك	گوړینی هه مزه به پیتی (و).
63	بآيات	بآيات	سی به ده لی هیه.
64	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
66	قل إني ؛ أن أعبد ؛ أن أسلم	قل إني ؛ أن أعبد ؛ أن أسلم	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
67	يتوفى	يتوفى	به کړنه وهو که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
67	مسمی	مسمی	له باری وده ستاندا: به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
68	قضی	قضی	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
69	آیات	آیات	سی به ده لی هیه.
69	أنی	أنی	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
71	الأغلال	الأغلال	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
72	النار	النار	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
73	لهم أين	لهم أين	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شش جووله.
74	شيئاً	شيئاً	دريژکړدنه وهی لیڼ ی همزه دار به چوار جووله و شش جووله.
74	الكافرين	الكافرين	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
75	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
76	فبئس	فبئس	به گوړپینی همزه به پیتی (ی) ده خویندریته وه.
76	مثوى	مثوى	له باری وده ستاندا: به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
77	فاصبر إن	فاصبر إن	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوهنکړنه وه
77	نعدهم أو	نعدهم أو	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړنه وهی شهش جووله.
78	ولقد أرسلنا ؛ لرسول أن ؛ بآية إلا	ولقد أرسلنا ؛ لرسول أن ؛ بآية إلا	گواستنې وهی جووله ی همزه بو زهننه ی پیش خو ی.
78	يأتي	يأتي	گوپینی همزه به ئه لیف.
78	بآية	بآية	سی به ده لی هیه.
78	جاء أمر	جاء أمر ؛ جاء أمر	دو خویندنه وهی بو هیه : ئاسانکړدنې همزه ی دوهم ، یان گوپینی به ئه لیف له گهل دريژکړنه وهی شهش جووله.
78	خسر	خسر	له باری نه وه ستاندا : به لاوازکړدنې پیتی (ر) ده خویندريته وه.
79	الأنعام	الأنعام	گواستنې وهی جووله ی همزه بو زهننه ی پیش خو ی.
79	تأكلون	تأكلون	گوپینی همزه به ئه لیف.
81	ويبريكم آياته	ويبريكم و آياته	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړنه وهی شهش جووله.
81	آياته ؛ آيات	آياته ؛ آيات	سی به ده لی هیه.
81	تنكرون	تنكرون	به لاوازکړدنې پیتی (ر) ده خویندريته وه.
82	يسيروا	يسيروا	به لاوازکړدنې پیتی (ر) ده خویندريته وه.
82	الأرض (معاً)	الأرض (معاً)	گواستنې وهی جووله ی همزه بو زهننه ی پیش خو ی.
82	وءاثاراً	وءاثاراً	سی به ده لی هیه.
82	أغنى	أغنى	به کړنه وهو که مکړنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
83	یستهزءون	یستهزءون	سی به ده لی هیه.
84	ءامنا	ءامنا	سی به ده لی هیه.
85	ینفعهم إیمانهم	ینفعهم و إیمانهم	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
85	إیمانهم	إیمانهم	سی به ده لی هیه.
85	خسر ؛ الکافرون	خسر ؛ الکافرون	به لاوازکردنې پیټی (ر) ده خویندریټه وه.

(41) سوره تی فوصیله

1	حم	جم	ته نها به که مکړدنه وهی ئه لیلی پیټی (ح) ده خویندریټه وه.
3	فصلت ءایاته	فصلت - آیاته	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به ده لی هیه.
3	قرءاناً	قرءاناً	(جیاکراوته وه) ته نها دریژکردنه وهی به ده ل به دوو جووله، چونکه هه مزه زه ننه ی له پیشدا هاتووه.
4	بشیراً ؛ ونذیراً	بشیراً ؛ ونذیراً	به لاوازکردنې پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
5	ءاذاننا	ءاذاننا	سی به ده لی هیه.
5	فاعملْ إِنَّا	فاعملْ إِنَّا	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
6	قُلْ إِنَّمَا	قُلْ إِنَّمَا	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
6	یوحی	یوحی	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
6	إِلَهُكُمْ إِلَهُ	إِلَهُكُمْ إِلَهُ	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
6	وَاسْتَغْفِرُوهُ	وَاسْتَغْفِرُوهُ	به لاوازکردنې پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
7	يُوتُونَ	يُوتُونَ	گوپینې هه مزه به پیټی (و).
7	بِالْآخِرَةِ	بِالْآخِرَةِ	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی که پیټی لامه، له گهل لاوازکردنې پیټی (ر) وه سی به دهلی هه یه.
7	كَافِرُونَ	كَافِرُونَ	به لاوازکردنې پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
8	ءَامِنُوا	ءَامِنُوا	سی به دهلی هه یه.
8	لَهُمْ أَجْرٌ	لَهُمْ أَجْرٌ	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
8	غَيْرُ	غَيْرُ	له باری نه وده ستاندا: به لاوازکردنې پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
9	قُلْ أَنتُمْ ؛ الْأَرْضِ	قُلْ أَنتُمْ ؛ الْأَرْضِ	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
9	أَنْتُمْ	أَنْتُمْ	به ئاسانکردنې هه مزه ی دوو هم ده خویندریټه وه.
11	اسْتَوَى	اسْتَوَى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.
11	وَلِلْأَرْضِ ؛ طَوْعاً أَوْ	وَلِلْأَرْضِ ؛ طَوْعاً أَوْ	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
11	وللأَرْضِ ائتیا	وللأَرْضِ ائتیا	له باری نه وه ستان و سهره تادا: به گوړینی همزه به پیتی (ی) ده خویندریته وه، وده ته نها دریژکړدنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه جیا کراوته وه.
12	فَقْضَاهُنَّ ؛ وَأَوْحَى ؛ الدنيا	فَقْضَاهُنَّ ؛ وَأَوْحَى ؛ الدنيا	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
12	سَمَاءٍ أَمْرَهَا	سَمَاءٍ أَمْرَهَا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
12	تَقْدِيرُ	تَقْدِيرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
13	فَإِنْ أَعْرَضُوا ؛ فَقُلْ أَنْذَرْتُكُمْ	فَإِنْ أَعْرَضُوا ؛ فَقُلْ أَنْذَرْتُكُمْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
14	خَلْفَهُمْ أَلَا	خَلْفَهُمْ أَلَا	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراوو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
14	كَافِرُونَ	كَافِرُونَ	به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
15	الْأَرْضِ ؛ مَنْ أَشَدَّ ؛ قُوَّةً أُولَمْ ؛ يَرَوْا أَنَّ	الْأَرْضِ ؛ مَنْ أَشَدَّ ؛ قُوَّةً أُولَمْ ؛ يَرَوْا أَنَّ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
15	بَايَاتِنَا	بَايَاتِنَا	سی به دهل ی هیه.
16	نَحِسَات	نَحِسَات	به زه ننه دار کړدنی پیتی (ح) ده خویندریته وه.
16	الدنيا ؛ أَخْزَى	الدنيا ؛ أَخْزَى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
16	الْآخِرَةِ	الْآخِرَةِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی که پیتی لامه، له گهل لاواز کړدنی پیتی (ر) وه سی به دهل ی هیه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
17	العمی ؛ الهدی	العمی ؛ الهدی	به کردنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
18	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هیه.
19	يُحْشَر	نَحْشَر	به پیتی (ن) ی فه ته دار ده خویندریته وه له بری پیتی (ی) له گه ل فه ته ی پیتی (ش)
19	أعداء	أعداء	به فه ته ی هه مزه ده خویندریته وه.
19	النار	النار	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
20	جاءوها	جاءوها	سی به ده لی هیه.
21	شيء	شيء	دریژکړنه وه ی لین ی هه مزه دار به چوار جووله و شه ش جووله.
21	خلقكم أول	خلقكم أول	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژکړنه وه ی شه ش جووله.
22	تستترون ؛ كثيراً	تستترون ؛ كثيراً	به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
22	ظننتم أن	ظننتم أن	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژکړنه وه ی شه ش جووله.
23	بريكم أرداكم	بريكم أرداكم	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژکړنه وه ی شه ش جووله.
23	أرداكم	أرداكم	به کردنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
24	يصبروا	يصبروا	به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
24	مثنوى	مثنوى	له باری وستاندا: به کردنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
25	والانس	والانس	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
26	القرءان	القرءان	(جیا کراوته وه) دريژکردنه وهی دوو جوولهی به دهل، چونکه له پيش هه مزه زه ننه داريك هاتووه.
27	ولنجزيههم أسوأ	ولنجزيههم أسوأ	لکاندنې پيتي (م) ی کؤ به پيتي (و) ی گوتراوو دريژکردنه وهی شهش جووله.
28	جزاء أعداء	جزاء وعداء	به گورپنی هه مزه ی دوو هم به پيتي (و) ی فته دار ده خویندریته وه.
28	بآياتنا	بآياتنا	سی به دهلې هه یه.
29	والانس ؛ الأسفلين	والانس ؛ الأسفلين	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
30	وأبشروا	وأبشروا	به لاوازکردنې پيتي (ر) ده خویندریته وه.
31	الدنيا	الدنيا	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
31	الآخرة	الآخرة	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، له گهل لاوازکردنې پيتي (ر) وه سی به دهلې هه یه.
33	ومن أحسن	ومن أحسن	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
35	يلقاها (معاً)	يلقاها (معاً)	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
37	ومن آياته	ومن آياته	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وه سی به دهل ی هه یه له وشه ی (آياته).

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
37	کنتم إياه	کنتمو~ إياه	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
38	والنهار	والنهار	تهنها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
39	ومنْ آياته ؛ الأرض ؛ وربتْ إن ؛ قدیرْ إنَّ	ومنْ - آياته ؛ الأرض ؛ وربتْ إن ؛ قدیرْ إنَّ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زهننه ی پیش خوی.
39	آياته	آياته	سی به دهلی هیه.
39	تری	تری	له باری ودهستان له سهری تهنها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
39	أحيّاها ؛ الموتى	أحيّاها ؛ الموتى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
39	شيء	شيء	دریژکردنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
39	قدیرْ	قدیرْ	له باری نه ودهستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
40	آياتنا ؛ آمناً	آياتنا ؛ آمناً	سی به دهلی هیه.
40	يلقى	يلقى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
40	النار	النار	تهنها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
40	خيرٌ أم ؛ بصيرٌ إنَّ	خيرٌ أم ؛ بصيرٌ إنَّ	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه له گهل گواستنه وهی جووله ی همزه.
40	يأتي	يأتي	گوپینی همزه به ئلیف.
40	شئتمْ إنه	شئتمْ إنه	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
42	يَاتِيه	ياتيه	گوړپینی همزه به ئه لیف.
43	مَغْفَره	مغفرة	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
43	عَقَابِ أَلِيم	عقابِ أَلِيم	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
44	قَرَأَانَا	قراءنا	(جیاکراوته وه) تهنه دریژکردنه وهی به ده ل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پیشدا هاتووه.
44	قَرَأَانَا أَعْجَمِيًّا ؛ فَصَلْتُ ءَايَاتِهِ ؛ عَمِيَ أُولُوكَ	قراءنا أعجمياً ؛ فصلتْ - آياته؛ عمي أولئك	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
44	ءَايَاتِهِ ؛ ءَامَنُوا ؛ ءَاذَانَهُمْ	آياته ؛ ءامنوا ؛ ءاذانهم	سی به ده لی هیه.
44	ءَأَعْجَمِي	ءأعجمي ؛ ءأعجمي	دوو خویندنه وهی بو هیه: ئاسانکردنی همزه ی دوو هم، یان گوړپینی به ئه لیف له گهل دریژکردنه وهی شه ش جووله.
44	هَدَى ؛ عَمِيَ	هدى ؛ عمي	له کاتی وستان له سهریان به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه
44	يُؤْمِنُونَ	یومنون	گوړپینی همزه به پیتی (و).
45	وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا	ولقد - آتينا	گواستنه وهی جوولهی همزه و سی به ده لی هیه.
45	مُوسَى	موسی	له باری وستاندا: به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
46	وَمِنْ أَسَاءَ	ومن أساء	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
46	بِظُلَامٍ	بظلام	به قهله وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	روونکړدنه وه
47	منْ اَکَمَها ؛ منْ اُنْثی	منْ اَکَمَها ؛ منْ اُنْثی	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
47	اُنْثی	اُنْثی	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
47	ینادیهمْ اَین	ینادیهمْ اَین	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.
47	شَرَکاءِ ؛ اَذْناک	شَرَکاءِ ؛ اَذْناک	سی به دهلی هه یه.
49	الْإِنْسَان	الْإِنْسَان	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
49	فِئوس	فِئوس	سی به دهلی هه یه.
50	ولئنْ اَذْقناه	ولئنْ اَذْقناه	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
50	رِی~ إِنْ	رِی~ إِنْ	فته تدارکردنی پیټی (ی) ی دانه پال.
50	لِلْحَسَنِ	لِلْحَسَنِ	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
51	الْإِنْسَان	الْإِنْسَان	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
51	وَنَأی	وَنَأی	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، وه سی به دهلی هه یه.
52	قُلْ أَرَأَیْتُمْ	قُلْ أَرَأَیْتُمْ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
52	أَرَأَیْتُمْ	أَر•أَیْتُمْ ؛ أَرَأَیْتُمْ	دوو خویندنه وهی بؤ هه یه : ناسانکردنی هه مزه ی دوو هم، یان گوړپنی به ئه لیف له گهل دریژکردنه وهی شهش جووله.

نمونه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
52	أرءیتم إن	أرآیتم~ إن	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
52	من أضل	من أضل	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
53	سنريهم ءاياتنا ؛ لهم أنه	سنريهم~ ءاياتنا ؛ لهم~ أنه	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
53	ءاياتنا	ءاياتنا	سی به ده لی هیه.
53	الآفاق	الآفاق	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به ده لی هیه.
53	شيء	شيء	دريژکردنه وهی لی ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
53	شهيدٌ ألا	شهيدٌ ألا	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
54	رهمٌ ألا	رهمٌ ألا	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
54	شيء	شيء	دريژکردنه وهی لی ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
54	محيطٌ * بسم الله	محيطٌ جم	وه پش له کاتی لکاندنې دوو سوپرت به خویندنه وهی (نه وهستان بی به سمه له و بی سهکت) ناشکراکردن (الاظهار) ده خویندريته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
---------------	-----------------------------------	------------------	----------------

(42) سوره تی شورا

1	حم	جم	به که مکړدنه وهی نه لیلی پیټی (ح) ده خویندریته وه.
4	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
5	تکاد	یکاد	به گوړینی پیټی (ی) به پیټی (ت) ده خویندریته وه.
5	ویستغفرؤن	ویستغفرؤن	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
5	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
7	قرءاناً	قرءاناً	(جیاکراوته وه) ته نها دریژکردنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه هه مزه زه ننه ی له پیشدا هاتوه.
7	لتنذر ؛ وتنذر	لتنذر ؛ وتنذر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
7	القری	القری	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
8	لجعلهم أمة	لجعلهم أمة	لکاندن ی پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دریژکردنه وهی شش جووله.
8	نصیر أم	نصیر أم	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
9	الموتی	الموتی	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
9	شیء	شیء	دریژکردنه وهی لیلین ی هه مزه دار به چوار جووله و شش جووله.
9	قدیر	قدیر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه یی نایه ت	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	ږوونکړدنه وه
10	شيء	شيء	دریژکړدنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
11	فاطرٌ ؛ البصيرُ	فاطرٌ ؛ البصيرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
11	وَالْأَرْضُ ؛ مَنْ أَنْفُسِكُمْ؛ الْأَنْعَامُ	وَالْأَرْضُ ؛ مَنْ أَنْفُسِكُمْ ؛ الْأَنْعَامُ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
11	أَنْفُسَكُمْ أَزْوَاجًا	أَنْفُسَكُمْ ~ أَزْوَاجًا	لکاندنی پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
11	شيء	شيء	دریژکړدنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
12	وَالْأَرْضُ	وَالْأَرْضُ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
12	وَيَقْدِرُ	وَيَقْدِرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
12	شيء	شيء	دریژکړدنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
13	وَصِيٍّ ؛ وَمُوسَى ؛ وَعِيسَى	وَصِيٍّ ؛ وَمُوسَى ؛ وَعِيسَى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.
13	أَنْ أَقِيمُوا	أَنْ أَقِيمُوا	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
13	تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ	تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ	لکاندنی پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
14	مَسْمِيٍّ	مَسْمِيٍّ	له باری وه ستاندا: به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.
14	أُورَثُوا	أُورَثُوا	سی به ده لی هیه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
15	تتبع أهواءهم ؛ وقلْ ءامنت	تتبع أهواءهم ؛ وقلْ - امنت	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیښ خوی، وهسی دریژکړنه وهی به دمل له وشه ی (و ءامنت).
15	ولکم أعمالکم	ولکم و أعمالکم	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراوو دریژکړنه وهی شهش جووله.
15	المصيرُ	المصيرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنې پیټی (ر) ده خویند ریټه وه.
18	يؤمنون	يؤمنون	گوړپینی همزه به پیټی (و).
18	ءامنوا	ءامنوا	سی به دملی هیه.
20	الْآخِرَةِ (معاً)	الْآخِرَةِ (معاً)	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیښ خوی که پیټی لامه، له گهل لاواز کړدنې پیټی (ر) وهسی به دملی هیه.
20	الدنيا	الدنيا	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویند ریټه وه.
20	نؤته	نوته	گوړپینی همزه به پیټی (و).
20	نصيبِ أم	نصيبِ أم	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیښ خوی.
21	يأذن	يأذن	گوړپینی همزه به ئلیف.
21	عذابُ أليم	عذابُ أليم	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیښ خوی.
22	تري	تري	له باری وه ستان له سهری ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویند ریټه وه.
22	ءامنوا ؛ يشاءون	ءامنوا ؛ يشاءون	سی به دملی هیه.
22	الكبيرُ	الكبيرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنې پیټی (ر) ده خویند ریټه وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پښ	پوښکړنه وه
23	ییشُر	ییشُر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
23	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هیه.
23	أَجْرًا إِلَّا ؛ حَسَنًا إِنَّ ؛ شکورَ اَم	أَجْرًا إِلَّا ؛ حَسَنًا إِنَّ ؛ شکورَ اَم	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
23	القربى	القربى	به کړنه وهو که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
24	افترى	افترى	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
25	السيئات	السيئات	سی به ده لی هیه.
25	تفعلون	يفعلون	به گوړینی پیتی (ی) به پیتی (ت) ده خویندریته وه.
26	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هیه.
26	والکافرون	والکافرون	به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
27	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
27	يشاءُ إِنَّ	يشاءُ أَنْ ؛ يشاءُ وَن	دو خویندنه وهی بو هیه: ناسان کړنی همزه ی دوو هم، یان گوړینی به پیتی (و) ی که سره دار.
27	خبيرٌ ؛ بصيرٌ	خبيرٌ ؛ بصيرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
29	ومنْ ءَايَاتِهِ	ومنْ - آيَاتِهِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به ده لی هیه له وشه ی (آیاته).
29	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
29	جمعهم إذا	جمعهم إذا	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
29	قدیر	قدیر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
30	فبما	بما	به لبردنی پیتی (ف) ده خویندریته وه.
30	كسبت أیدیكم	كسبت أیدیكم	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
31	الأرض	الأرض	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
32	ومن آياته ؛ كالأعلام	ومن آياته ؛ كالأعلام	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
32	آياته	آياته	سی به دهلی هیه.
32	الجوار	الجوار	له باری نه وه ستاندا: جیگیرکردنی پیتی (ی) زیاده ی بو ده کریت.
33	الريح	الريح	به کو: واته فته دارکردنی پیتی (ی) وزیادکردنی ئه لیف.
33	فيظللن	فيظللن	ته نها به قه له وکردنی پیتی (ل) ی یه که م ده خویندریته وه.
33	آيات	آيات	سی به دهلی هیه.
33	صبار	صبار	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
33	شكور أو	شكور أو	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
35	ويعلم	ويعلم	به ضه ممه دارکردنی پیتی (م) ده خویندریته وه.
35	آياتنا	آياتنا	سی به دهلی هیه.
36	أوتيتم ؛ آمنوا	أوتيتم ؛ آمنوا	سی به دهلی هیه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
36	شيء	شيء	دریژکړنه وهی لیږی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
36	الدنيا ؛ وأبقى	الدنيا ؛ وأبقى	به کړنه وهو که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
36	خير	خير	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
37	كَبَائِرٌ ؛ يَغْفِرُونَ	كَبَائِرٌ ؛ يَغْفِرُونَ	به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
37	الإثم	الإثم	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
38	الصَّلَاة	الصَّلَاة	به قه له وکړنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
38	شورى	شورى	ته نها به که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
39	ينتصرون	ينتصرون	به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
40	عفا	عفا	که مکړنه وهی تیدا نیه، چونکه واو یه.
40	وأصلح	وأصلح	به قه له وکړنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
41	سبيلٍ إنما	سبيلٍ إنما	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
42	الأَرْض ؛ عذابٍ أليم	الأَرْض ؛ عذابٍ أليم	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
43	الأُمور	الأُمور	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
44	وترى	وترى	له باری وستان له سهری ته نها به که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
44	هل إلى	هل إلى	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
45	وتراهم	وتراهم	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
45	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هیه.
45	خسرُوا	خسرُوا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
46	من أولياء	من أولياء	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
47	يأتي	يأتي	گوړپینی همزه به ئه لیف.
48	فإن أعرضوا ؛ حفيظاً إن ؛ الإنسان (معاً) ؛ قدمت أيديهم	فإن أعرضوا ؛ حفيظاً إن ؛ الإنسان (معاً) ؛ قدمت أيديهم	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
49	والأرض	والأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
49	يشاء إناثاً	يشاء إناثاً	دو خویندنه وهی بو هیه : ئاسانکردنی همزه ی دوهم، یان گوړپینی به پیتی (و) ی که سره دار.
50	عقيماً إنه	عقيماً إنه	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
50	قدیر	قدیر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
51	لبشر أن ؛ وحياً أو ؛ حجاب أو	لبشر أن ؛ وحياً أو ؛ حجاب أو	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
51	يرسل	يرسل	به ضه ممه ی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
51	فيوحي	فيوحي	به زه ننه دارکردنی پیتی (ی) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
51	يشاءُ اِنَّه	يشاءُ اَنه ؛ يشاءُ ونه	دوو خویندنه وهی بُو هه يه : ئاسانکړدنی هه مزه ی دوو هم ، يان گوړپینی به پیتی (و) ی که سره دار .
52	مَنْ اَمَرنا	مَنْ اَمَرنا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بُو زه ننه ی پیش خوی .
52	الايمان	الايمان	گواستنه وهی جووله ی هه مزه و سې به ده لی هه يه .
52	صراط	صراط	(جیاکراوته وه) قه له وکړدنی پیتی (ر) .
53	صراط	صراط	(جیاکراوته وه) قه له وکړدنی پیتی (ر) .
53	الأَرْض ؛ الأمور	الأَرْض ؛ الأمور	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بُو زه ننه ی پیش خوی .
53	تَصِيرُ	تَصِيرُ	له باری نه وه ستاندا : به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندريته وه .

(43) سوره تی زو خروف

1	حم	جم	به که مکړدنه وهی ئه لیفی پیتی (ح) ده خویندريته وه .
3	قرءاناً	قرءاناً	(جیاکراوته وه) ته نها دریژکړدنه وهی به ده ل به دوو جووله ، چونکه هه مزه زه ننه ی له پیشدا هاتووه .
4	حکیمٌ اَفْضَرِب	حکیمٌ اَفْضَرِب	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بُو زه ننه ی پیش خوی .
5	الدِّكْرُ	الدِّكْرُ	له باری نه وه ستاندا : به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندريته وه .

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
5	صفحا آن	صفحا ان	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، و به که سره دارکردنی هه مزه ده خویندریته وه. له وشه ی (ان).
6	وكم أرسلنا ؛ الأولین	وكم أرسلنا ؛ الأولین	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
6	نبي	نبي	به هه مزه و دریژکردنی لکاو ده خویندریته وه.
7	يأتيهم	يأتيهم	گوړپینی هه مزه به ئه لیف.
7	نبي إلا	نبي إلا	به هه مزه ی وشه ی (نبي) و دریژکردنه وهی لکاو ده خویندریته وه، له گهل گواستنه وهی جوولهی هه مزه له وشه ی (إلا) بؤ زه ننه ی پیش خوی.
7	يستهزءون	يستهزءون	سی به ده لی هه یه.
8	ومضى	ومضى	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
8	الأولین	الأولین	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
9	والأرض	والأرض	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
10	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
10	مهداً	مهداً	به که سره دارکردنی پیتی (م) و فه ته ی پیتی (ه) ده خویندریته وه له گهل زیادکردنی ئه لیف له دواى ئو.
12	الأزواج ؛ والأنعام	الأزواج ؛ والأنعام	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
13	ریکم إذا	ریکم إذا	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
15	جزءاً إن ؛ الإنسان ؛ مبین أم	جزءاً إن ؛ الإنسان ؛ مبین أم	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زهننه ی پیش خوی.
16	وأصفاکم	وأصفاکم	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
17	بُشِّرَ	بُشِّرَ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
17	ظَلَّ	ظَلَّ	به قهله وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
17	کظیم أومن	کظیم أومن	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زهننه ی پیش خوی.
18	يُنْشَأُ	يُنْشَأُ	به فته دارکردنی پیتی (ی) و زهننه ی پیتی (ن) ده خویندریته وه. له گهل ئاسان کردنی پیتی (ش) و شاردنه وه (الاخفاء) دهرده که ویت.
18	غیرُ	غیرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
19	عَبَادُ	عِنْدَ	به زه ننه دارکردنی پیتی (ن) و فته هی پیتی (د) ده خویندریته وه، له گهل لبردنی ئه لیف وه شاردنه وه (الاخفاء) دهرده که ویت.
19	إِنَّا أَشْهَدُوا	إِنَّا أَشْهَدُوا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زهننه ی پیش خوی.
19	أَشْهَدُوا	أَشْهَدُوا	به زیادکردنی همزه و زه ننه دارکردنی پیتی (ش) ده خویندریته وه، له گهل ئاسان خویندنه وهی همزه ی دووهم.

ژباړه نایه	گیږانه وهی وه پش عاصمی کوفی	پوونکر د نه وه
20	علمٍ إن	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
20	همْ إلا	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکر د نه وهی شهش جووله.
21	أَمْ أَاتِینَاهُمْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وهسی به دهل ی هیه له وشه ی (آاتیناهم).
22	ءاباءنا	سی به دهل ی هیه.
22	ءاثارهم	سی به دهل ی هیه، وده نه به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
23	نذیرٍ إلا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
23	ءاباءنا	سی به دهل ی هیه.
23	ءاثارهم	سی به دهل ی هیه، وده نه به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
24	قُلْ أُولُو	به ضمه ممی پیتی (ق) و زه ننه ی پیتی (م) بی نه لیف ده خویندریته وه، له گهل گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
24	بأهدی	به کردنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
24	ءاباءکم	سی به دهل ی هیه.
24	کافرون	به لاوازکردنې پیتی (ر) ده خویندریته وه.
29	وءاباءهم	سی به دهل ی هیه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
30	سِحْرٌ ؛ کافِرُونَ	سِحْرٌ ؛ کافِرُونَ	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
31	القرءان	القرءان	(جیاکراوته وه) ته نها دریژکردنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پیشدا هاتو وه.
31	عظیمِ اَهم	عظیمِ اَهم	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
32	الدنيا	الدنيا	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
32	خیرٌ	خیرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
34	ولیبوهمْ اَبوَاباً	ولیبوهمْ اَبوَاباً	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.
34	یتکون	یتکون	سی به دهلې هیه.
35	لَمَّا	لَمَّا	به ئاسان کردنی پیتی (م) ده خویندریته وه.
35	الدنيا	الدنيا	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
35	الْآخِرَةِ	الْآخِرَةِ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی که پیتی لامه، له گهل لاوازکردنی پیتی (ر) وه سی به دهلې هیه.
37	ویحسبون	ویحسبون	به که سره دارکردنی پیتی (س) ده خویندریته وه.
38	جاءنا	جاءنا	بو دووان، واته زیادکردنی ئه لیف و سی به دهلې هیه.
38	فبئس	فبئس	به گوړینی همزه به پیتی (ی) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده پش عاصمی کوفی	پوونکر د نه وه
39	ظَلَمْتُمْ أَنْكُم	به قه له وکردنی پیټی (ل) ده خویندریټه وه، وه لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وه ی شهش جووله.
42	مَقْتَدِرُونَ	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
43	أَوْحِي	سی به دهلی هیه.
43	صِرَاط	(جیا کراوته وه) قه له وکردنی پیټی (ر).
44	لَذِكْرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
45	مَنْ أَرْسَلْنَا	گواستنه وه ی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
45	ءَالِهَةٌ	سی به دهلی هیه.
46	وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا	گواستنه وه ی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
46	مُوسَى	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.
46	بِآيَاتِنَا	سی به دهلی هیه.
47	بِآيَاتِنَا	سی به دهلی هیه.
48	مَنْ ءَايَةٍ إِلَّا ؛ مَنْ أُخْتَهَا	گواستنه وه ی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
48	ءَايَةٍ	سی به دهلی هیه.
49	السَّاحِرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
51	وَنَادَى	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
51	مصر	مصر	(جیاکراوته وه) له باری نه وه ستاندا پیټی (ر) قه له وکراوه به هوی که و تنه پیټی بهرز (ئیستی علا) له نیوان نه وو که سره، به لام له باری وه ستاندا: به قه له وکردن و لاواز کردن ده خویندریته وه ده قه له وکردن پیش ده که ویت.
51	الأخار	الأخار	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
51	تحي~ أفلا	تحي أفلا	فه ته دارکردنی پیټی (ی) دانه پال.
51	تبصرون	تبصرون	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
52	أُم أَنَا	أُم أَنَا	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
52	خير	خير	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
53	أَسُورَة	أَسُورَة	به فه ته دارکردنی پیټی (س) ده خویندریته وه، له گهل زیادکردنی ئلیف له دوی نه وو لاوازکردنی پیټی (ر).
53	ذهب أو	ذهب أو	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
55	ءاسفونا	ءاسفونا	سی به دهلی هیه.
55	فأغرقناهم أجمعين	فأغرقناهم أجمعين	لکاندن پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.
56	لآخرين	لآخرين	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، ده سی به دهلی هیه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پښ	پوونکر د نه وه
57	مثلاً إذا	مثلاً إذا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
57	یصدون	یصدون	به ضه ممه دارکردنی پیټی (ص) ده خویندریته وه.
58	ءألهتنا	ءألهتنا	به ئاسانکردنی هه مزه ی دوو هم ده خویندریته وه، وه سی به ده لی هه یه.
58	خیر أم	خیر أم	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه، وه گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
59	عبد أنعمنا	عبد أنعمنا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
59	إسرائيل	إسرائيل	(جیاکراوته وه) پیټی (ر) قه له و ده کریټ، له گهل دریژکردنه وهی دوو جوولهی به ده ل.
60	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
61	صراط	صراط	(جیاکراوته وه) قه له وکردنی پیټی (ر).
63	عیسی	عیسی	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
64	صراط	صراط	(جیاکراوته وه) قه له وکردنی پیټی (ر).
65	الأحزاب ؛ يوم أليم	الأحزاب ؛ يوم أليم	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
65	ظلموا	ظلموا	به قه له وکردنی پیټی (ل) ده خویندریته وه.
66	تأنيهم	تأنيهم	گوړپنی هه مزه به ئه لیف.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
67	الأخلاء ؛ عدو إلا	الأخلاء ؛ عدو إلا	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
68	یعباد	یعباد	له باری و نه وستاندا: جیگیر کړدنی پیتی (ی) زیاده ی بؤ ده کړیت.
69	ءامنوا ؛ بآیاتنا	ءامنوا ؛ بآیاتنا	سی به ده لی هیه.
71	الأنفس ؛ الأعین	الأنفس ؛ الأعین	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
72	أورثوها	أورثوها	سی به ده لی هیه.
73	كثيرة	كثيرة	به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
73	تأكلون	تأكلون	گوپینی همزه به نه لیف.
76	ظلمناهم	ظلمناهم	به قه له وکړدنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
79	أم أبرموا	أم أبرموا	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
80	يحبسون	يحبسون	به که سرده اړ کړدنی پیتی (س) ده خویندریته وه.
80	سرهم	سرهم	به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
80	ونجواهم ؛ يلي	ونجواهم ؛ يلي	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
81	قل إن	قل إن	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
81	فأنا أول	فأنا أول	له باری نه وستاندا: نه لیف جیگیر ده کړیت له گهل دریژ کړدنه وهی شهش جووله.
82	والأرض	والأرض	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
84	السماء إله	السماء إله ؛ السماء يله	دوو خویندنه وهی بؤ هه يه : ئاسانکردنی هه مزه ی دوو هم، یان گوړپینی به پیتی (ی) له گهل دریژکردنه وهی دوو جووله.
84	الأرض	الأرض	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
85	والأرض	والأرض	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
87	فأني	فأني	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
87	يؤفكون	يؤفكون	گوړپینی هه مزه به پیتی (و).
88	وقيله يارب	وقيله يارب	به فته تده دارکردنی پیتی (ل) و ضه ممه ی پیتی (ه) ده خویندریته وه، له گهل لکاندنې به پیتی (و) ی گوتراو به دریژکردنه وهی دوو جووله.
88	يؤمنون	يؤمنون	گوړپینی هه مزه به پیتی (و).
89	يعلمون	يعلمون	به پیتی (ت) ده خویندریته وه له بری پیتی (ی).

(44) سوره تی دوخان

1	حم	جم	به که مکړدنه وهی ئه لیلی پیتی (ح) ده خویندریته وه به يه ک دهنگ.
3	مباركة إنا	مباركة إنا	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
4	حكيم أمراً	حكيم أمراً	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
7	رب	رب	به ضه ممه ی پیتی (ب) ده خویندریته وه.

ژماره ی نایه ت	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
7	وَالْأَرْضِ	وَالْأَرْضِ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
8	ءَابَائِكُمْ	ءَابَائِكُمْ	سی به ده لی هه یه.
8	الْأُولَى	الْأُولَى	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
10	تَأْتِي	تَأْتِي	گوړپنی هه مزه به ئه لیف.
11	يَغْشَى	يَغْشَى	له باری وه ستاندا: به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
11	عَذَابِ أَلِيمٍ	عَذَابِ أَلِيمٍ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
12	مُؤْمِنُونَ	مُؤْمِنُونَ	گوړپنی هه مزه به پیی (و).
13	أُنَى	أُنَى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
13	الذَّكَرَى	الذَّكَرَى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
14	مَجْنُونٌ إِنَّا	مَجْنُونٌ إِنَّا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
15	قَلِيلًا إِنَّكُمْ	قَلِيلًا إِنَّكُمْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
16	الْكَبْرَى	الْكَبْرَى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
17	كَرِيمٌ أَنْ	كَرِيمٌ أَنْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
18	أَنْ أَدُوا ؛ رَسُولٌ أَمِينٍ	أَنْ أَدُوا ؛ رَسُولٌ أَمِينٍ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
19	إِنِّي~ ءَاتِيكُمْ	إِنِّي ءَاتِيكُمْ	فه ته دارکردنی پیی (ی) ی دانه پال، وه سی به ده لی هه یه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
20	وربکم أن	وربکم~ أن	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
20	ترجمون	ترجمون ۷	له باری نه وه ستاندا: جیگیرکردنی پیتی (ی) ی زیاده ی بو ده کریت.
21	تؤمنوا	تومنوا	گوپینی همزه به پیتی (و).
21	لي	لي	فته تدارکردنی پیتی (ی) ی دانه پال.
21	فاعزلون	فاعزلون ۷	له باری نه وه ستاندا: جیگیرکردنی پیتی (ی) ی زیاده ی بو ده کریت.
22	فدعا	فدعا	که مکړدنه وهی تیدا نیه، چونکه واوړیه.
23	فأسر	فأسر	به همزه ی لکاو (وصل) ده خویندريته وه له بری همزه ی نه لکاو (قطع)، وده روسته لای وه پش وه كه ه فص له باری وه ستاندا قه له و کردن و لاوازکردنی پیتی (ر) به لام لاوازکردن پيش ده که ویت.
23	ليلاً إنكم	ليلاً إنكم	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
24	رهوا إنهم	رهوا إنهم	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
28	قوماً آخرين	قوماً - اخرين	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پيش خوی، وه سی به ده لی هه یه.
29	الأرض	الأرض	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه‌پش	پوونکر د نه وه
30	إسرائیل	إسرائیل	(جیاکراوته وه) پیټی (ر) قه‌له و ده‌کریټ، له‌گه‌ل دريژکردنه وهی دوو جووله‌ی به‌ده‌ل.
33	وءاتیناهم	وءاتیناهم	سی به‌ده‌لی هیه.
33	الآیات ؛ مبین إن	الآیات ؛ مبین إن	گواستنه وهی جووله‌ی همزه بو زه‌ننه‌ی پیش خوی.
35	الأولی	الأولی	گواستنه وهی جووله‌ی همزه بو زه‌ننه‌ی پیش خوی، وه‌سی به‌ده‌ل ی هیه، وه‌به‌کردنه وه که‌مکردنه وه (التقلیل) ده‌خویندریته وه.
36	فأتوا	فأتوا	گوپینی همزه به‌ئلیف.
36	بآبائنا	بآبائنا	سی به‌ده‌لی هیه.
37	خبر أم	خبر أم	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به‌لاوازکردنی پیټی (ر) ده‌خویندریته وه، له‌گه‌ل گواستنه وهی جووله‌ی همزه.
37	قبلهم أهلکناهم إهم	قبلهم أهلکناهم إهم	لکاندن پیټی (م) ی کو به‌پیټی (و) ی گوټراوو دريژکردنه وهی شه‌ش جووله.
38	والأرض	والأرض	گواستنه وهی جووله‌ی همزه بو زه‌ننه‌ی پیش خوی.
40	میقاهم أجمعین	میقاهم أجمعین	لکاندن پیټی (م) ی کو به‌پیټی (و) ی گوټراوو دريژکردنه وهی شه‌ش جووله.
41	مولی (معاً)	مولی (معاً)	له‌کاتی وه‌ستان له‌سه‌ریان به کردنه وه که‌مکردنه وه (التقلیل) ده‌خویندریته وه.
41	شیئاً	شیئاً	دريژکردنه وهی لیټی ی همزه‌دار به چوار جووله و شه‌ش جووله.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
44	الأثیم	الأثیم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
45	یغلي	تغلي	به پییتی (ت) ده خویندریته وه له بری پییتی (ی).
47	فاعتلوه	فاعتلوه	به ضه ممه ی پییتی (ت) ده خویندریته وه.
49	ذق إنك	ذق إنك	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
51	مقام	مقام	به ضه ممه دارکردنی پییتی (م) ده خویندریته وه.
51	مقام أمين	مقام أمين	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
55	فاكهة ءامين	فاكهة - امين	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وه سی به ده لی هه یه.
56	الأولى	الأولى	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی له گهل سی به ده لی هه یه، وه به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
56	ووقاهم	ووقاهم	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
59	فارتقب إهم	فارتقب إهم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.

(45) سوره تی جاثیه

1	حم	جم	ته نها به که مکړدنه وهی ئه لیلی پییتی (ح) ده خویندریته وه به یه ده نگ.
---	----	----	--

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
3	وَالْأَرْضِ	وَالْأَرْضِ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خوی.
3	لَايَات	لَايَات	سی به ده لی هه یه.
3	لِلْمُؤْمِنِينَ	لِلْمُؤْمِنِينَ	گوړپنی هه مزه به پیتی (و).
4	دَابَّةِ آيَات	دَابَّةِ آيَات	گواستنه وهی جووله ی هه مزه و سی به ده لی هه یه.
5	وَالنَّهَارِ	وَالنَّهَارِ	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
5	فَأَحْيَا	فَأَحْيَا	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
5	الْأَرْضِ	الْأَرْضِ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خوی.
5	آيَات	آيَات	سی به ده لی هه یه.
6	آيَات ؛ وَآيَاتِهِ	آيَات ؛ وَآيَاتِهِ	سی به ده لی هه یه.
6	يُؤْمِنُونَ	يُؤْمِنُونَ	گوړپنی هه مزه به پیتی (و).
7	أَفَاكٍ أُنِيمَ	أَفَاكٍ أُنِيمَ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خوی.
8	آيَات	آيَات	سی به ده لی هه یه.
8	تَنَلِي	تَنَلِي	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
8	يَصْرُ ؛ مُسْتَكْبِرًا	يَصْرُ ؛ مُسْتَكْبِرًا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
8	بِعَذَابِ أَلِيمَ	بِعَذَابِ أَلِيمَ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خوی.
9	مِنْ آيَاتِنَا	مِنْ آيَاتِنَا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه و سی به ده لی هه یه.
9	شَيْئًا	شَيْئًا	دریژکردنه وهی لیبی ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.

ژباړه نایه	گېږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گېږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
9	هزواً اُولَئِكَ	هزواً اُولَئِكَ	به همزه ی پیتی (و) ده خویندريته وه، له نیوان دوو و شه دا گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
10	شیئاً	شیئاً	دریژکردنه وهی لین ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
11	هدی	هدی	له باری وده ستاندا: به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندريته وه.
11	بآیات	بآیات	سی به دهلی هیه.
11	رجزِ أَلِيمٍ	رجزِ أَلِيمٍ	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی و خویندنه وهی پیتی (ل) به ته نوینی که سره له و شه ی (أَلِيم)
13	الأَرْضِ	الأَرْضِ	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
13	لآیات	لآیات	سی به دهلی هیه.
14	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلی هیه.
14	یَغْفِرُوا	یَغْفِرُوا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
15	وَمِنْ أَسَاءَ	وَمِنْ أَسَاءَ	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
16	وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا	وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا	گواستنه وهی جووله ی همزه و سی به دهلی هیه.
16	إِسْرَائِيلَ	إِسْرَائِيلَ	(جیا کراوته وه) پیتی (ر) قه له و ده کړیت، له گهل دریژکردنه وهی دوو جووله ی به دهل.
16	وَالنَّبُوءَةِ	وَالنَّبُوءَةِ	به همزه و دریژکردنه وهی شهش جووله ده خویندريته وه.
17	وَأَتَيْنَاهُم	وَأَتَيْنَاهُم	سی به دهلی هیه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
17	الامر	الامر	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
17	بينهم إن	بينهم و~ إن	لکاندنې پيتی (م) ی کؤ به پيتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
18	الامر ؛ تتبع أهواء	الامر ؛ تتبع أهواء	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
19	شيئاً	شيئاً	دريژکړدنه وهی ليين ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
19	بعضهم أولياء	بعضهم و~ أولياء	لکاندنې پيتی (م) ی کؤ به پيتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
20	بصائر	بصائر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدنې پيتی (ر) ده خویندريټه وه.
20	وهدي	وهدي	له باری وه ستاندا: به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه.
21	السيئات ؛ اامنوا	السيئات ؛ اامنوا	سی به ده لی هه یه.
21	سواء	سواء	به ته نویني ضمه ده خویندريټه وه له بری فتهحه.
21	محياهم	محياهم	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه.
22	والأرض	والأرض	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
22	ولتجزى	ولتجزى	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه.
22	يُظلمون	يُظلمون	به قه له وکړدنې پيتی (ل) ده خویندريټه وه.

ژماره ی نایه ت	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
23	أفرأیت ؛ أفرأیت	دوو خویندنه وهی بۆ هه یه : ئاسانکردنی هه مزه ی دووهم، یان گۆپینی به ئه لیف له گه ل دریژکردنه وه ی شه ش جووله .
23	هواه	به کردنه وه و که مکردنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه .
23	تذکرون	به شه دده دارکردنی پییتی (ذ) ده خویندریته وه .
24	الدنیا؛ ونحیا	به کردنه وه و که مکردنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه .
24	علمٍ إن	گواستنه وه ی جووله ی هه مزه بۆ زه نه نه ی پیش خۆی .
24	همْ إلا	لکاندن ی پییتی (م) ی کۆ به پییتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وه ی شه ش جووله .
25	تتلی	به کردنه وه و که مکردنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه .
25	عليهمْ ءایاتنا ؛ حجتهمْ إلا	لکاندن ی پییتی (م) ی کۆ به پییتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وه ی شه ش جووله .
25	ءایاتنا ؛ بآباتنا	سی به ده لی هه یه .
25	قالوا أتتوا	له باری نه وه ستاندا: گۆپینی هه مزه به پییتی (و) له گه ل دریژکردنه وه به ده ست پیکردن به و وه ک حه فص، وه به ده لی بۆ هه یه ته نه ا دریژکردنه وه ی دوو جووله .
26	یجمعکم إلى	لکاندن ی پییتی (م) ی کۆ به پییتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وه ی شه ش جووله .

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پښ	پوونکر د نه وه
27	وَالْأَرْضِ	وَالْأَرْضِ	ګواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوی.
28	وتری	وتری	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
28	تدعی	تدعی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
30	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلی هیه.
31	تکنْ ءایاتی	تکنْ - ایا تی	ګواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوی، وه سی به دهلی هیه.
31	تتلی	تتلی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
33	وبدا	وبدا	که مکړدنه وهی تیډا نیه، چونکه واو یه.
33	سبئات ؛ يستهزءون	سبئات ؛ يستهزءون	سی به دهلی هیه.
34	ننساکم	ننساکم	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
34	وماؤاکم	وماؤاکم	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، همزه ش ناګوردریت چونکه جیا کراوته وه.
35	اتخذتمْ ءایات	اتخذتمْ ~ ءایات	به تیکه له کیشانی پیټی (ذ) له پیټی (ت) ده خویندریته وه، له گهل لکاندنې به پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو به دریژکردنه وهی شهش جووله، وه سی دریژکردنه وهی به دهلی.
35	هزوا	هزوا	به همزه ی پیټی (و) ده خویندریته وه.
35	الدنيا	الدنيا	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
36	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
37	والأرض	والأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
-----------------	-----------------------------------	------------------	--------------

(46) سوره تی نه حقاف

1	حم	حم	ته نها به که مکړدنه وهی نه لیلی پی تی (ح) ده خویندريته وه.
3	والأرض	والأرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پی ش خو ی.
3	مسمی	مسمی	له باری وه ستاندا: به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندريته وه.
3	أندروا	أندروا	به لاواز کړدنی پی تی (ر) ده خویندريته وه.
4	قل أرءیتم	قل أرءیتم	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پی ش خو ی.
4	أرءیتم	أرءیتم ؛ أرءیتم	دو خویندنه وهی بؤ هه یه: ناسان کړدنی هه مزه ی دوو هم، یان گوړپنی به نه لیلی له گهل دریژ کړدنه وهی شه ش جووله.
4	الأرض ؛ أو أثارة ؛ علم إن	الأرض ؛ أو أثارة ؛ علم إن	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پی ش خو ی.
4	السموات أتوني	السموات أتوني	له باری نه وه ستاندا: به گوړپنی هه مزه به پی تی (ی) ده خویندريته وه به ده ست پی کړدن به و ده حه فص، وه بوی هه یه دریژ کړدنه وهی به دهل ته نها دوو جووله.
5	ومن أضل	ومن أضل	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پی ش خو ی.
6	خُشِرَ	خُشِرَ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پی تی (ر) ده خویندريته وه.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
6	لهم أعداء	لهم أعداء	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
6	کفرین	کافرین	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
7	تنلی	تنلی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
7	عليهم آياتنا	عليهم آياتنا	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله، وه سی به دهل ی هیه له وشه ی (آياتنا).
7	سحر	سحر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
7	مبین أم	مبین أم	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
8	افتراه	افتراه	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
8	قل إن	قل إن	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
8	شيئاً	شيئاً	دريژکردنه وهی لیين ی همزه دار به چار جووله و شهش جووله.
8	كفى	كفى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
9	بكم إن	بكم و إن	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
9	إن أتبع	إن أتبع	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
9	یوحی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
9	نذیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
10	قلْ أَرَأَيْتُمْ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
10	أَرَأَيْتُمْ ؛ أَرَأَيْتُمْ	دو خویندنه وهی بو هیه: ئاسان کردنی همزه ی دوهم، یان گوړینی به ئلیف له گهل دریژ کردنه وهی شش جووله.
10	أَرَأَيْتُمْ إِنْ ؛ وَاسْتَكْبَرْتُمْ إِنْ	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژ کردنه وهی شش جووله.
10	إِسْرَائِيلَ	(جیاکراوته وه) پیتی (ر) قه له و ده کړیت، له گهل دریژ کردنه وهی دو جووله ی به دهل.
10	فَأَمِنْ	سی به دهل ی هیه.
11	ءَامِنُوا	سی به دهل ی هیه.
11	خَيْرًا	به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
12	مُوسَى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
12	لِنَذِرَ	به پیتی (ت) ده خویندریته وه له بری پیتی (ی)، وله باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
12	ظَلَمُوا	به قه له و کردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
12	وېشړی	وېشړی	ته نه به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاوازکړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
15	الإنسان ؛ أن أشکر ؛ وَأَنْ أَعْمَل	الإنسان ؛ أن أشکر ؛ وَأَنْ أَعْمَل	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
15	إِحْسَانًا	حُسْنًا	به لبردنی همزه و ئه لیف ده خویندریته وه له گهل ضه ممه دارکړدنی پیتی (ح) و زه نه ی پیتی (س).
15	كُرْهًا (معاً)	كُرْهًا (معاً)	به فته دارکړدنی پیتی (ك) ده خویندریته وه.
15	أَوْزَعِي~ أَنْ	أَوْزَعِي أَنْ	فته دارکړدنی پیتی (ی) ی دانه پال.
15	ترضاه	ترضاه	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
16	نَتَقَبَل ؛ وَنَتَجَاوِز	يُتَقَبَل ؛ وَيُتَجَاوِز	گوړپینی پیتی (ی) ی ضه ممه دار ده خویندریته وه.
16	عَنْهُمْ أَحْسَن	عَنْهُمْ~ أَحْسَن	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو و دریژکړدنه وهی شمش جووله.
16	أَحْسَنَ	أَحْسَنُ	به ضه ممه ی پیتی (ن) ده خویندریته وه.
16	سِبْنَاتُكُمْ	سِبْنَاتُكُمْ	سی به ده لی هیه.
17	أَتَعْدَانِي~ أَنْ	أَتَعْدَانِي أَنْ	فته دارکړدنی پیتی (ی) ی دانه پال.
17	أَنْ أُخْرِجَ ؛ عَامِنٍ إِنْ ؛ الْأَوَّلِينَ	أَنْ أُخْرِجَ ؛ عَامِنٍ إِنْ ؛ الْأَوَّلِينَ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به ده ل ی هیه له وشه ی (و) عَامِنٍ.
17	أَسَاطِيرُ	أَسَاطِيرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
18	والانس	والانس	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
19	ولیوفیههم أعمالهم	ولیوفیههم أعمالهم	به پیتی (ن) ده خویندریته وه له بری پیتی (ی)، وه لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
19	یظلمون	یظلمون	به قه له وکړدن ی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
20	النار	النار	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
20	الدنيا	الدنيا	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
20	تستکبرون	تستکبرون	به لاوازکړدن ی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
20	الأرض	الأرض	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
21	واذكر أبا ؛ عادٍ إذْ أنذر ؛ أنذر ؛ بالأحقاف	واذكر أبا ؛ عادٍ إذْ أنذر ؛ أنذر ؛ بالأحقاف	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
21	إني أخاف	إني أخاف	فه ته دارکړدن ی پیتی (ی) ی دانه پال.
22	لنأفكنا ؛ فأتنا	لنأفكنا ؛ فأتنا	گوړپنی همزه به ئه لیف.
22	عن ءاهتنا	عن ءاهتنا	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وه سی به ده لی هه یه.
23	ولكني أراكم	ولكني أراكم	فه ته دارکړدن ی پیتی (ی) ی دانه پال، وه به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه له وشه ی (أراکم).
24	مطرنا	مطرنا	به لاوازکړدن ی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
24	عذابٌ أَلیم	عذابٌ أَلیم	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
25	تَدْمِرُ	تَدْمِرُ	له باری نه وده ستاندا: به لاواز کړدی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
25	شَیْءٌ	شَیْءٌ	دریژکړنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
25	یُرِی	نَرِی	به پیټی (ت) ی فته تدار له بری پیټی (ی) ده خویندریټه وه، وه ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) و لاواز کړدی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
25	مَسَاكُنُهُم	مَسَاكُنُهُم	به فته تدار کړدی پیټی (ن) ده خویندریټه وه.
26	أَغْنِی	أَغْنِی	به کړنه وه و که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.
26	شَیْءٌ إِذْ	شَیْءٌ إِذْ	به دریژکړنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله ده خویندریټه وه، وه به گواستنه وهی جووله ی هه مزه له وشه ی (إِذْ) بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
26	بَآیاتٍ ؛ یَسْتَهْزِءُونَ	بَآیاتٍ ؛ یَسْتَهْزِءُونَ	سی به ده لی هه یه.
27	وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا	وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
27	الْقُرَى	الْقُرَى	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) و لاواز کړدی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
27	الْآیَاتِ	الْآیَاتِ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی، وه سی به ده لی هه یه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پښ	پوونکر د نه وه
28	قرباناً ءاله	قرباناً - الهه	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ، وه سی به ده لی هه یه.
29	القرءان	القرءان	(جیا کراوته وه) ته نها دریژکړنه وهی به ده ل به دوو جووله، چونکه هه مزه زه ننه ی له پېشدا هاتو وه.
29	وَلَوْ اِلی	وَلَوْ اِلی	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
30	کتاباً اُنزل	کتاباً اُنزل	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
30	موسی	موسی	به کړنه وهو که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
31	وِءامنوا	وِءامنوا	سی به ده لی هه یه.
31	عذابِ اَليم	عذابِ اَليم	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
32	الأَرْض ؛ مَبِیْنٌ اَوَّلَم	الأَرْض ؛ مَبِیْنٌ اَوَّلَم	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
32	اُولَیْهِی (ی) اُلْک اُولَیْهِی (ی) وَلْک	اُولَیْهِی (ی) اُلْک اُولَیْهِی (ی) وَلْک	دوو خویندنه وهی بؤ هه یه: ناسانکړنی هه مزه ی دوو هم، یان گوړینی به واوله گه ل دریژکړنه وهی دوو جووله.
33	یروْ اَنْ ؛ وِءالْأَرْض	یروْ اَنْ ؛ وِءالْأَرْض	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
33	الموتی ؛ بلی	الموتی ؛ بلی	به کړنه وهو که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
33	شَیْء	شَیْء	دریژکړنه وهی لیبی ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
33	قَدِیْر	قَدِیْر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
34	النار	النار	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
34	بلی	بلی	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
35	نهار	نهار	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

(47) سوره تی موحه ممه د

2	ءامنوا (معاً) ؛ سینا تم	سی به ده لی هیه.
2	وأصلح	به قه له وکړدنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
3	ءامنوا	سی به ده لی هیه.
4	فُتِلُوا	به فته دار کړدنی پیتی (ق) و پیتی (ت) له گهل زیاد کړدنی ئه لیف له دوا ی پیتی (ق) ده خویندریته وه.
7	ءامنوا	سی به ده لی هیه.
7	وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
9	أَعْمَاهُمْ أَفْلَمَ	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو و دریژ کړدنه وهی شهش جووله.
10	يَسِيرُوا	به لاوا زکړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
10	الْأَرْضِ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
10	لِلْكَافِرِينَ	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوهنکړدنه وه
11	مولی الذین ؛ مولی لهم	مولی الذین ؛ مولی لهم	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه له هردو وکیان. له باری وه ستانداو له وشه ی (مولی لهم) له باری نه وه ستاندا.
11	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هیه.
11	الکفرین	الکفرین	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
11	لهم إن	لهم و~ إن	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وه ی شه ش جووله.
12	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هیه.
12	الأَنَام ؛ الأَنَام	الأَنَام ؛ الأَنَام	گواستنه وه ی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیښ خو ی.
12	ویأکلون ؛ تأکل	ویأکلون ؛ تأکل	گوړپنی هه مزه به ئه لیف.
12	مثنوی	مثنوی	له باری وه ستاندا: به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
13	ناصر	ناصر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
15	ءاسن	ءاسن	سی به ده لی هیه.
15	مصفی	مصفی	له باری وه ستاندا: به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
15	ومغفرة	ومغفرة	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
15	النار	النار	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
16	أوتوا ؛ ءانفاً	أوتوا ؛ ءانفاً	سی به ده لی هیه.
16	ءانفاً أولئك	ءانفاً أولئك	گواستنه وه ی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیښ خو ی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
17	هدی	هدی	له باری وه ستاندا: به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
17	وءاتاهم ؛ تقواهم	وءاتاهم ؛ تقواهم	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، وه سی به دهل ی هه یه له وشه ی (وءاتاهم).
18	تأتیهم	تأتیهم	گوړینی هم مزه به ئه لیف.
18	جاءَ أشراطها	جاءَ أشراطها ؛ جاءَ أشراطها	دو خویندنه وهی بو هه یه: ئاسانکړدنی هم مزه ی دوو هم، یان گوړینی به ئه لیف له گهل دریژکړدنه وهی شه ش جووله.
18	فأنی	فأنی	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
18	لهم إذا	لهم إذا	لکاندنی پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شه ش جووله.
18	ذكرهم	نکراهم	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
19	فاعلم أنه	فاعلم أنه	گواستننه وهی جووله ی هم مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
19	وللمؤمنين ؛ والمؤمنات	وللمؤمنين ؛ والمؤمنات	گوړینی هم مزه به پیټی (و).
19	ومثواکم	ومثواکم	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
20	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهل ی هه یه.
20	وذکر	وذکر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
20	فأولی	فأولی	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
21	الأمر	الأمر	گواستننه وهی جووله ی هم مزه بو زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
21	خیراً	خیراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
22	عسیتم	عسیتم	به که سره دارکردنی پیتی (س) ده خویندریته وه.
22	عسیتم إن ؛ تولیتم أن ؛ أرحامکم أولئک	عسیتم ~ إن ؛ تولیتم ~ أن ؛ أرحامکم ~ أولئک	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.
22	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
23	وأعمی	وأعمی	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
23	أبصارهم أفلا	أبصارهم ~ أفلا	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.
24	القرءان	القرءان	(جیاکراو ته وه) ته نها دریژکردنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه هه مزه زه ننه ی له پیشدا هاتو وه.
24	قلوب أفلاها	قلوب أفلاها	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
25	أدبارهم	أدبارهم	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
25	الهدی	الهدی	له باری وه ستاندا: به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
25	وأملی	وأملی	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
26	الأمر	الأمر	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
26	إِسْرَاهِم	أَسْرَاهِم	به همزه ی فته دار له بری که سره ده خویندریته وه.
28	أَعْمَاهُمُ أُم	أَعْمَاهُمُ ~ أُم	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
29	مَرَضٌ أَنْ	مَرَضٌ أَنْ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
30	بَسِيْمَاهُم	بَسِيْمَاهُم	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
31	أَخْبَارَكُمْ إِنْ	أَخْبَارَكُمْ ~ إِنْ	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
32	الْهَدَى	الْهَدَى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
32	شَيْئًا	شَيْئًا	دريژکړدنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
33	ءَامَنُوا	ءَامَنُوا	سی به ده لی هیه.
33	أَعْمَالَكُمْ إِنْ	أَعْمَالَكُمْ ~ إِنْ	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
34	يَغْفِرَ	يَغْفِرَ	له باری نه وده ستاندا: به لاوازکړدنې پیټی (ر) ده خویندریته وه.
35	الْأَعْلُونَ	الْأَعْلُونَ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
35	يَتَرَكَم	يَتَرَكَم	به لاوازکړدنې پیټی (ر) ده خویندریته وه.
35	يَتَرَكَمُ أَعْمَالَكُمْ إِنَّمَا	يَتَرَكَمُ ~ أَعْمَالَكُمْ ~ إِنَّمَا	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
36	الدنيا	الدنيا	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
36	تؤمنوا ؛ يؤتکم	تؤمنوا ؛ يؤتکم	گوړینی همزه به پیتی (و). لکاندن پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
36	يؤتکم أجورکم ؛ يسئلکم أموالکم إن	يؤتکم أجورکم ؛ يسئلکم أموالکم إن	گوړینی همزه به پیتی (و) ی لکاندن پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
37	ويخرج أضغانکم	ويخرج أضغانکم	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
38	هأنتم	هأنتم ؛ هأنتم	لابردنی ئه لیف له دواي پیتی (ه). همزه دوو خویندنه وهی بؤ همزه: ناسان کردنی همزه که یان گوړینی به ئه لیف و دريژکردنه وهی به شهش جووله.
38	غيرکم	غيرکم	به لاواکردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
38	أمثالکم * بسم الله	أمثالکم ~ إنا	وه پش له کاتي لکاندن دوو سوږهت به خویندنه وهی (نه وهستان بی به سمه له و بی سهکت) وه لکاندن پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو له گهل دريژکردنه وهی شهش جووله.

(48) سوره تی فتح

2	ليغفر	ليغفر	له باری نه وه ستاندا: به لاواکردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
2	صراطاً	صراطاً	(جیاکراوته وه) قه له وکردنی پیتی (ر).
4	المؤمنين	المؤمنين	گوړینی همزه به پیتی (و).
4	إيماناً ؛ إيمانهم	إيماناً ؛ إيمانهم	سی به دهلی همزه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
4	وَالْأَرْضِ	وَالْأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
5	الْمُؤْمِنِينَ ؛ وَالْمُؤْمِنَاتِ	المؤمنين ؛ والمومنات	گوړپنی همزه به پیتی (و).
5	الْأَمْهَارِ	الْأَمْهَارِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
5	وَيَكْفُرُ	وَيَكْفُرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
5	سَيَأْتِيهِمْ	سَيَأْتِيهِمْ	سی به دهلې هیه.
6	السَّوْءِ (مَعًا)	السوء (معاً)	دریژکردنه وهی لیبی ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
6	دَائِرَةً ؛ مُصِيراً	دائِرة ؛ مصيراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
7	وَالْأَرْضِ	وَالْأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
7	حَكِيمًا إِنَّا	حكيماً إِنَّا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
8	وَمُبَشِّرًا ؛ وَنَذِيرًا	ومبشراً ؛ ونذيراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
9	لَتُؤْمِنُوا	لتؤمنوا	گوړپنی همزه به پیتی (و).
9	وَتَعَزَّزُوا ؛ وَتَوَقَّعُوا	وتعزَّزوه ؛ وتوقَّعوه	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
9	وَأَصْلًا إِن	وأصيلاً إِن	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
10	وَمِنْ أَوْفَى	ومن أوفى	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی و که مکړدنه وه (التقليل) له وشه ی (أوفى) به يه که له خویندنه وه کانی.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وهږش	پوښکړنه وه
10	عليه الله	عليه الله	به که سره ی پیتی (ه) ده خویندریته وه، له گه ل لاواز کړدنی پیتی (ل) له وشه ی پیروزی الله.
10	فسیوټیه	فسنوټیه	به پیتی (ن) ده خویندریته وه له بری پیتی (ی)، وگوړینی همزه به پیتی (و).
11	الأعراب ؛ شیئاً إنْ أراد؛ ضراً أو أراد	الأعراب ؛ شیئاً إنْ أراد ؛ ضراً أو أراد	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
11	شیئاً	شیئاً	دریژکړنه وهی لیین ی همزه دار به چوار جووله و شه ش جووله.
11	خبيراً	خبيراً	به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
12	ظننتم أن ؛ أھلهم أبداً	ظننتم أن ؛ أھلهم أبداً	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکړنه وهی شه ش جووله.
12	والمؤمنون	والمؤمنون	گوړینی همزه به پیتی (و).
12	السوء	السوء	دریژکړنه وهی لیین ی همزه دار به چوار جووله و شه ش جووله.
13	يؤمن	يؤمن	گوړینی همزه به پیتی (و).
13	للكافرين	للكافرين	ته نها به که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
13	سعيراً	سعيراً	به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
14	والأرض	والأرض	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
14	يغفر	يغفر	له باری نه وده ستاندا: به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پښ	پوښکړنه وه
15	انطَلَقْتُمْ إِلَى	انطَلَقْتُمْ ~ إِلَى	وښه (انطَلَقْتُمْ) به قهله وکړدی پیتي (ل) ده خویندریته وه، له گهل لکاندنې پیتي (م) ی کو به پیتي (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
15	لَتَأْخُذُوهَا	لتأخذوها	گوړپنی همزه به ئه لیف.
16	الْأَعْرَابُ ؛ قَوْمٌ أُولِي ؛ عَذَابًا أَلِيمًا	الْأَعْرَابُ ؛ قَوْمٌ أُولِي ؛ عَذَابًا أَلِيمًا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
16	يُؤْتِكُمْ	يؤتكم	گوړپنی همزه به پیتي (و).
16	تَقَاتَلُوهُمْ أَوْ	تقاتلوهم ~ أَوْ	لکاندنې پیتي (م) ی کو به پیتي (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
17	الْأَعْمَى ؛ الْأَعْرَجُ ؛ الْأَنْهَارُ ؛ عَذَابًا أَلِيمًا	الْأَعْمَى ؛ الْأَعْرَجُ ؛ الْأَنْهَارُ ؛ عَذَابًا أَلِيمًا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
17	الْأَعْمَى	الْأَعْمَى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
17	يَدْخُلُهُ ؛ يَعْذِبُهُ	ندخله ؛ نعذبه	به پیتي (ن) ده خویندریته وه له بری پیتي (ی)
18	الْمُؤْمِنِينَ	المؤمنين	گوړپنی همزه به پیتي (و).
19	كَثِيرَةً	كثيرة	به لاوازکړدنې پیتي (ر) ده خویندریته وه.
19	يَأْخُذُوهَا	ياخذونها	گوړپنی همزه به ئه لیف.
20	كَثِيرَةً	كثيرة	به لاوازکړدنې پیتي (ر) ده خویندریته وه.
20	تَأْخُذُوهَا	تأخذونها	گوړپنی همزه به ئه لیف.
20	ءَايَةً	ءَايَةً	سی به دهلی هیه.
20	لِلْمُؤْمِنِينَ	للمؤمنين	گوړپنی همزه به پیتي (و).

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	روونکړدنه وه
20	صِرَاطًا	صِرَاطًا	(جیاکراوته وه). پیتی (ر) قه‌له وده کړیت چونکه یه کیڅ له پینه کانی بهرز-ئیستیغلا- له دوای هاتووه.
21	وَأُخْرَى	وَأُخْرَى	ته‌ن‌ها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
21	تَقْدِرُوا ؛ قَدِيرًا	تَقْدِرُوا ؛ قَدِيرًا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
21	قَدْ أَحَاطَ	قَدْ أَحَاطَ	گواستنه وهی جووله‌ی همزه بو زه‌ننه‌ی پیش خو‌ی.
21	شَيْءٍ	شَيْءٍ	دریژکردنه وهی لیڼ‌ی همزه‌دار به چوار جووله و شه‌ش جووله.
22	الْأَدْبَارَ	الْأَدْبَارَ	گواستنه وهی جووله‌ی همزه بو زه‌ننه‌ی پیش خو‌ی.
22	نَصِيرًا	نَصِيرًا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
24	أَنْ أَظْفِرَكُمْ	أَنْ أَظْفِرَكُمْ	گواستنه وهی جووله‌ی همزه بو زه‌ننه‌ی پیش خو‌ی.
24	بَصِيرًا	بَصِيرًا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
25	مَعْكَوْفًا أَنْ ؛ عَذَابًا أَلِيمًا إِذْ	مَعْكَوْفًا أَنْ ؛ عَذَابًا أَلِيمًا إِذْ	گواستنه وهی جووله‌ی همزه بو زه‌ننه‌ی پیش خو‌ی.
25	مُؤْمِنُونَ ؛ مُؤْمِنَاتٍ	مُؤْمِنُونَ ؛ مُؤْمِنَاتٍ	گوپینی همزه به پیتی (و).
25	تَعْلَمُوهُمْ أَنْ	تَعْلَمُوهُمْ ~ إِذْ	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شه‌ش جووله.
25	تَطْهَوْهُمْ	تَطْهَوْهُمْ	سی به ده‌لی هیه.
26	الْمُؤْمِنِينَ	الْمُؤْمِنِينَ	گوپینی همزه به پیتی (و).
26	التَّقْوَى	التَّقْوَى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژماره ی نایه ت	گیږانه وهی ده پش	پوونکر د نه وه
26	شيء	دریژ کردنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
27	الرءیا	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
27	ءامنین ؛ رءوسکم	سی به دهلی هیه.
28	بالمهدی ؛ وکفی	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
28	لیظهره	به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
29	الکفار ؛ تراهم ؛ التوراة	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) و لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
29	سیماهم ؛ فاستوی	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
29	منْ اُثر ؛ الإنجیل ؛ کزرعْ اُخرج	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
29	فآزره ؛ ءامنوا	سی به دهلی هیه.
29	مغفرة	به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
29	عظيماً ياأيها	وه پش تیکه لکیشان ده کات له کاتی لکاندن دوو سوږت له باری لکاندن بی به سمه له و بی سهکت.

(49) سوره تی حوجورات

1	ءامنوا	سی به دهلی هیه.
2	ءامنوا	سی به دهلی هیه.
2	النبيء	به همزه و دریژ کردنی لکاو ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
2	لبعضُ اَن	لبعضِ اَن	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
3	للتقوی	للتقوی	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
3	مغفِرَة	مغفِرَة	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
3	عظیمٌ اِن	عظیمٌ اِن	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
5	ولَوْ اَهم	ولَوْ اَهم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
5	خیراً	خیراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
6	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلی هیه.
7	الأمر	الأمر	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
7	الإیمان	الإیمان	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهلی هیه.
9	المؤمنین	المؤمنین	گوړپنی همزه به پیتی (و).
9	بَغَتْ اِحداهما ؛ الأخری	بَغَتْ اِحداهما ؛ الأخری	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
9	اِحداهما	اِحداهما	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
9	الأخری	الأخری	ته نه به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
9	تفیی اِلی	تفیی اِلی	به ناسانکردنی همزه ی دوو هم ده خویندریته وه.
10	المؤمنون	المؤمنون	گوړپنی همزه به پیتی (و).
11	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلی هیه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
11	عسی (معاً)	عسی (معاً)	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
11	خیراً (معاً)	خیراً (معاً)	به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
11	بالألقاب	بالألقاب	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
11	بئس	بیس	به گوړینی همزه به پیتی (ی) ده خویندریته وه.
11	الإیمان	الإیمان	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ، وه سی به دهلی هه یه.
12	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلی هه یه.
12	کثیراً	کثیراً	به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
12	بعضاً أیحب	بعضاً أیحب	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
12	أحدکم أن	أحدکم ~ أن	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژ کردنه وهی شهش جووله.
12	یاکل	یاکل	گوړینی همزه به نه لیف.
12	میثاً	میثاً	به که سره دار کردنی پیتی (ی) و شه دده دار کردنی ده خویندریته وه.
13	وأنشی ؛ أتقاکم	وأنشی ؛ أتقاکم	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
13	أتقاکم إن	أتقاکم ~ إن	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژ کردنه وهی شهش جووله.
13	خبیر	خبیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
14	الأعراب ؛ مَنْ أَعْمَلَكُمْ شَيْئاً إِنْ ؛ رَحِيمٌ إِنَّمَا	الأعراب ؛ مَنْ أَعْمَلَكُمْ ؛ شَيْئاً إِنْ ؛ رَحِيمٌ إِنَّمَا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
14	ءامنا	ءامنا	سی به ده لی هه یه.
14	تؤمنوا	تؤمنوا	گوړینی هه مزه به پییتی (و).
14	الإيمان	الإيمان	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وه سی به ده لی هه یه.
14	شَيْئاً	شَيْئاً	دریژکر د نه وهی لی ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
15	المؤمنون	المؤمنون	گوړینی هه مزه به پییتی (و).
15	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هه یه.
16	قُلْ أَتَعْلَمُونَ ؛ الْأَرْضُ	قُلْ أَتَعْلَمُونَ ؛ الْأَرْضُ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
16	شَيْءٍ	شَيْءٍ	دریژکر د نه وهی لی ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
17	أَنْ أَسْلَمُوا	أَنْ أَسْلَمُوا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
17	عليكم أَنْ	عليكم وَأَنْ	لکاندن ی پییتی (م) ی کو به پییتی (و) ی گو تراو دریژکر د نه وهی شهش جووله.
17	هداكم	هداكم	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویند ریته وه.
17	لِلإيمان	لِلإيمان	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وه سی به ده لی هه یه.
18	وَالْأَرْضُ	وَالْأَرْضُ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
18	بصيرٌ	بصيرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پییتی (ر) ده خویند ریته وه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
-----------------	-----------------------------------	------------------	----------------

(50) سوره تی ق

	والقرآن	والقرآن	(جیا کراوته وه) ته نها دریژکړدنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پیشدا هاتووه.
2	منذرٌ ؛ الکافرون	منذرٌ ؛ الکافرون	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
2	شيءٌ	شيءٌ	دریژکړدنه وهی لیین ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
2	عجيبٌ اذا	عجيبٌ اذا	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
3	اذا	اذا	به ناسانکردنی همزه ی دوو هم ده خویندریټه وه.
4	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
5	مريجٍ افلم	مريجٍ افلم	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
7	والأرض	والأرض	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
8	تبصرة	تبصرة	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
8	ونكرى	ونكرى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.
14	الأيكة	الأيكة	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
14	وعيدٌ	وعيدٌ	له باری نه وده ستاندا: جیگیرکردنی پیټی (ی) ی زیاده ی بو ده کریټ.
15	الأول	الأول	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
16	الإنسان	الإنسان	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوۍ.
17	یتلقى	یتلقى	له باری وه ستاندا: به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
18	قول إلا	قولاً إلا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوۍ.
23	عتیداً ألقيا	عتیداً ألقيا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوۍ.
24	کفارٍ	کفارٍ	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
26	إلهاً آخر	إلهاً - آخر	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوۍ، وه سی به ده لی هه یه.
29	بظلام	بظلام	به قه له وکردنی پیټی (ل) ده خویندریته وه.
30	نقول	يقول	به پیټی (ی) ده خویندریته وه له بری پیټی (ن)
31	غیر	غیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
33	منیبٍ ادخلوها	منیبٍ ادخلوها	پرگار بوون له گه یشتنی دوو زه ننه به ضه مم.
35	یشاءون	یشاءون	سی به ده لی هه یه.
36	وَكَمْ أَهْلَكْنَا؛ مَحِصٍ إِنَّ	وَكَمْ أَهْلَكْنَا ؛ مَحِصٍ إِنَّ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوۍ.
36	هم أشد	هم و~ أشد	لکاندن پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.
37	لذكرى	لذكرى	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
37	قلبٌ أَوْ أَلْقَى	قلبٌ أَوْ أَلْقَى	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
37	أَلْقَى	أَلْقَى	له باری وه ستاندا: به کردنه وه که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
38	وَالْأَرْضِ	وَالْأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
40	وَأَدْبَارِ	وَأَدْبَارِ	به که سره دار کردنی همزه ده خویندریته وه.
41	الْمَنَادِ	الْمَنَادِ	له باری نه وه ستاندا: جیگیر کردنی پیتی (ی) ی زیاده ی بؤ ده کړیت.
44	تَشَقَّقِ	تَشَقَّقِ	به شه د دار کردنی پیتی (ش) ده خویندریته وه.
44	الْأَرْضِ	الْأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
44	سِرَاعًا ؛ يَسِيرٌ	سِرَاعًا ؛ يَسِيرٌ	به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
45	بِجِبَارٍ	بِجِبَارٍ	ته نها به که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
45	بِالْقِرْءَانِ	بِالْقِرْءَانِ	(جیا کراوته وه) ته نها دریژ کردنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پیشدا هاتووه.
45	وَعِيدٍ	وَعِيدٍ	له باری نه وه ستاندا: جیگیر کردنی پیتی (ی) ی زیاده ی بؤ ده کړیت.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
---------------	-----------------------------------	------------------	----------------

(51) سوره تی ذاریات

2	وَقْرًا	وَقْرًا	(جیاکراوته وه) پیټی (ر) قهله وکراوه به هوئی که وتنه پیټی به رز (نیستیلا) له نیوانی نه وو که سره.
4	أَمْرًا إِنَّمَا	أَمْرًا إِنَّمَا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
9	يُؤْفِكُ	يُؤْفِكُ	گوړپینی هه مزه به پیټی (و).
9	مِنْ أَفْكَ	مِنْ أَفْكَ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
13	النَّارِ	النَّارِ	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
15	وَعِبْوِنَ ۖ ءَاخِذِينَ	وَعِبْوِنَ ۖ ءَاخِذِينَ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
16	ءَاخِذِينَ	ءَاخِذِينَ	سی به دهلی هه یه.
16	ءَاتَاهُمْ	ءَاتَاهُمْ	سی به دهلی هه یه، وه به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
16	رَحْمٍ ۖ ءِئَمَّ	رَحْمٍ ۖ ءِئَمَّ	لکاندن پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوټراوو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
18	وَبِالْأَسْحَارِ	وَبِالْأَسْحَارِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وه ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
18	يَسْتَغْفِرُونَ	يَسْتَغْفِرُونَ	به لاوازکړدن پیټی (ر) ده خویندریته وه.
20	الْأَرْضِ	الْأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
20	ءايات	ءايات	سى به ده لی هه يه.
21	أَنفُسَكُمْ أَفَلَا	أَنفُسَكُمْ أَفَلَا	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دريژکړدنه وهی شه ش جووله.
21	تَبْصِرُونَ	تَبْصِرُونَ	به لاوازکړدنې پیتی (ر) ده خویندریتته وه.
23	وَالْأَرْضِ	وَالْأَرْضِ	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
24	هَلْ أَتَاكَ	هَلْ أَتَاكَ	گواستننه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی، وه به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریتته وه.
27	تَأْكُلُونَ	تَأْكُلُونَ	گوړپینی هه مزه به ئه لیف.
29	لَا مَرَأَتَهُ	لَا مَرَأَتَهُ	(جیاکراوته وه) پیتی (ر) قه له وده کړیت چونکه پیتی (م) ی زه ننه دار که سره ی په یدا کراوی له پیښه.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
31	خطبکم أيها	خطبکم~ أيها	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
35	المؤمنين	المؤمنين	گوړپنی همزه به پیتی (و).
36	غير	غير	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدنې پیتی (ر) ده خویندریته وه.
37	آية	آية	سی به ده لی هیه.
37	الآليم	الآليم	گواستنې وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
38	موسى	موسى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
38	إذ أرسلناه	إذ أرسلناه	گواستنې وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
39	فتولى	فتولى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
39	ساجر أو	ساجر أو	به لاوازکړدنې پیتی (ر) ده خویندریته وه له گهل گواستنې وهی جووله ی همزه.
41	عاد إذ أرسلنا	عاد إذ أرسلنا	گواستنې وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
42	شيء أتت	شيء أتت	به دريژکړدنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله ده خویندریته وه، له گهل گواستنې وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
44	عن أمر	عن أمر	گواستنې وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
48	والأرض	والأرض	گواستنې وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
49	شيء	شيء	دریژکړنه وهی لیږی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
49	تذكرون	تذكرون	به شه دده دارکړنی پیتی (ذ) ده خویندریته وه.
50	ففرؤا ؛ نذیر	ففرؤا ؛ نذیر	به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
51	إلهاء آخر	إلهاء - آخر	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی، وهسی به دهلی هه یه.
51	نذیر	نذیر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
52	أتی	أتی	له باری وه ستاندا: به کړنه وهو که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
52	رسولٍ إلا ؛ ساجرٍ أو ؛ مجنونٌ مجنونٌ أتواصوا	رسولٍ إلا ؛ ساجرٍ أو ؛ مجنونٌ أتواصوا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
52	ساجرٍ	ساجرٍ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
55	الذكری	الذكری	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
55	المؤمنین	المؤمنین	گوړینی هه مزه به پیتی (و).
56	الإنس	الإنس	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
59	ظلموا	ظلموا	به قه له وکړنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.

(52) سوره تی طور

10	تسیرٌ ؛ سیراً	تسیرٌ ؛ سیراً	به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
----	---------------	---------------	---

نمونه نایه	گپړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گپړانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
13	نار	نار	ته‌ن‌ها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده‌خویندریته‌وه.
15	أَفْصَحْرُ ؛ تَبْصِرُونَ	أَفْصَحْرُ ؛ تَبْصِرُونَ	به لاوازکردنی پی‌تی (ر) ده‌خویندریته‌وه.
15	أُمُّ أَنْتُمْ	أُمُّ أَنْتُمْ	گواستنه‌وهی جووله‌ی همزه بو زه‌ننه‌ی پی‌ش خو‌ی.
16	أَصْلَوْهَا	أَصْلَوْهَا	به قه‌له‌وکردنی پی‌تی (ل) ده‌خویندریته‌وه.
16	فَاصْبِرُوا ؛ وَتَصْبِرُوا	فَاصْبِرُوا ؛ وَتَصْبِرُوا	به لاوازکردنی پی‌تی (ر) ده‌خویندریته‌وه.
16	عَلَيْكُمْ إِنْما	عَلَيْكُمْ إِنْما	لکاندن‌ی پی‌تی (م) ی کو به پی‌تی (و) ی گوتراو در‌یژکردنه‌وهی شه‌ش جووله.
18	ءَاتَاهُمْ	ءَاتَاهُمْ	سی به‌ده‌لی هیه.
18	ءَاتَاهُمْ ؛ وَوَقَاهُمْ	ءَاتَاهُمْ ؛ وَوَقَاهُمْ	به کردنه‌وهو که مکړدنه‌وه (التقلیل) ده‌خویندریته‌وه.
20	مَتَكَيْنَ	مَتَكَيْنَ	سی به‌ده‌لی هیه.
21	ءَامَنُوا ؛ بِإِيمَانٍ	ءَامَنُوا ؛ بِإِيمَانٍ	سی به‌ده‌لی هیه.
21	بِإِيمَانٍ أَلْحَقْنَا	بِإِيمَانٍ أَلْحَقْنَا	گواستنه‌وهی جووله‌ی همزه بو زه‌ننه‌ی پی‌ش خو‌ی.
21	بِمَ ذَرِيَّتِهِمْ	بِمَ ذَرِيَّتِهِمْ	به زیاد کردنی ئه‌لیف له دوا‌ی پی‌تی (ی) ده‌خویندریته‌وه، له‌گه‌ل که سره‌دارکردنی پی‌تی (ت) و پی‌تی (ه).
21	شَيْءٍ	شَيْءٍ	در‌یژکردنه‌وهی لی‌بی ی همزه‌دار به چوار جووله و شه‌ش جووله.
23	تَأْتِيهِمْ	تَأْتِيهِمْ	گوپینی همزه به ئه‌لیف.
27	وَوَقَانَا	وَوَقَانَا	به کردنه‌وهو که مکړدنه‌وه (التقلیل) ده‌خویندریته‌وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
28	إِنَّه	أَنه	به فته‌تھی همزه ده خویندریته وه.
29	مَجْنُونِ أَم	مَجْنُونِ أَم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پیش خوی.
30	شَاعِرْ	شَاعِرْ	له‌باری نه‌وستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
32	تَأْمَرَهْم	تَأْمَرَهْم	گوپینی همزه به ئه‌لیف.
32	تَأْمَرَهْمُ أَحْلَامَهْم	تَأْمَرَهْمُ ~ أَحْلَامَهْم	لکاندن پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شه‌ش جووله.
33	يُؤْمِنُونَ	يُؤْمِنُونَ	گوپینی همزه به پیتی (و).
34	فَلْيَأْتُوا	فَلْيَأْتُوا	گوپینی همزه به ئه‌لیف.
35	شَيْءٍ أَم	شَيْءٍ أَم	به دريژکردنه وهی لیين ی همزه‌دار به چوار جووله و شه‌ش جووله ده خویندریته وه، له‌گه‌ل گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پیش خوی. بؤ زه‌ننه‌ی پیش خوی.
36	وَالْأَرْضُ	وَالْأَرْضُ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پیش خوی.
37	الْمَصِيطْرُونَ	الْمَصِيطْرُونَ	ته‌ن‌ها به پیتی (ص) ی ته‌واو ده خویندریته وه. وه پیتی (ر) لاوازکراوه.
38	فَلْيَأْتِ	فَلْيَأْتِ	گوپینی همزه به ئه‌لیف.
38	مَبِينِ أَم	مَبِينِ أَم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پیش خوی.
40	تَسْلَهُمْ أَجْرًا	تَسْلَهُمْ أَجْرًا	لکاندن پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شه‌ش جووله.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
43	لَهُمْ إِلَه	لَهُمْ وَ إِلَه	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراوو دریژکړدنه وهی شه ش جووله.
43	غَيْرُ	غَيْرُ	به لاوازکړدنې پیتی (ر) ده خویندریته وه.
45	يُصْعَقُونَ	يُصْعَقُونَ	به فته دارکړدنې پیتی (ی) ده خویندریته وه.
46	شَيْئًا	شَيْئًا	دریژکړدنه وهی لین ی هه مزه دار به چوار جووله و شه ش جووله.
47	ظَلَمُوا	ظَلَمُوا	به قه له وکړدنې پیتی (ل) ده خویندریته وه.

(53) سوړه تی نه جم

1	هوئ	هوئ	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه، وده چونکه کوتایي ثایه ته، وده سوړه تی نه جم یه کیکه له و یازده سوړه ته ی که مکړدنه وه بو سهره ثایه ته کانیاڼ ده کړیت به یه ک دهنگ.
2	غوی	غوی	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
3	الهوئ	الهوئ	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
4	یوحی	یوحی	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
5	القوی	القوی	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
6	مرّة	مرّة	به لاوازکړدنې پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژماره ی نایه ت	گیږانه وهی ده پش	پوونکر د نه وه
6	فاستوی	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
7	بالأفق ؛ الأعلى	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
7	الأعلى	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
8	دنا	که مکړدنه وهی تیډا نیه، چونکه واو یه.
8	فتدلی	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
9	أو أدنی	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
9	أدنی	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
10	فأوحی	به کړدنه وهی که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
10	أوحی	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
11	الفؤاد	سی به ده لی هیه. و همزه ناگوږدریت.
11	رأی	پی تی (ر) و همزه ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، له گه ل لاواز کړدنی پی تی (ر) و سی به ده لی هیه.
12	یری	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
13	راء	پی تی (ر) و همزه ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، له گه ل لاواز کړدنی پی تی (ر) و سی به ده لی هیه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوهنکړدنه وه
13	نزلة أخرى	نزلة أخرى	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خو، وده ته نه به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه له وشه ی (أخری).
14	سِدْرَة	سِدْرَة	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
14	المنتهی	المنتهی	ته نه به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
15	المأوی	المأوی	که مکړدنه وه به یه ک دهنگ و گوړپنی همزه ی نیه، چونکه جیاکراوته وه.
16	إذ يغشى	إذ يغشى	له باری وده ستاندا: به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
16	السِدْرَة	السِدْرَة	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
16	ما يغشى	ما يغشى	ته نه به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
17	طغى	طغى	ته نه به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
18	رأى	رأى	پیتی (ر) و همزه ته نه به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، له گه ل لاوازکردنی پیتی (ر) و سی به دهلی هیه.
18	من آيات	من آيات	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خو، وده سی به دهلی هیه.
18	الكبرى	الكبرى	ته نه به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه له گه ل لاوازکردنی پیتی (ر).

ژباړه نایه	گیږانه وده وده پش	پوونکړنه وده
19	أفرأیتم	دوو خویندنه وده یو هیه: ئاسانکړدنی هه مزه ی دووم، یان گوړینی به ئلیف له گهل دریژکړدنه وده شهش جووله.
19	والعزی	تهنها به که مکړدنه وده (التقلیل) ده خویندریته وده.
20	الأخری	گواستننه وده جووله ی هه مزه یو زهننه ی پیش خوی، وده تنها به که مکړدنه وده (التقلیل) ده خویندریته وده.
21	الأنتی	گواستننه وده جووله ی هه مزه یو زهننه ی پیش خوی، وده تنها به که مکړدنه وده (التقلیل) ده خویندریته وده.
22	ضیزی	تهنها به که مکړدنه وده (التقلیل) ده خویندریته وده.
23	وءاباؤکم	سی به دهلی هیه.
23	سلطانٍ إن ؛ الأنفس	گواستننه وده جووله ی هه مزه یو زهننه ی پیش خوی.
23	تهوی	له باری وده ستاندا: به کړدنه وده که مکړدنه وده (التقلیل) ده خویندریته وده.
23	الهدی	تهنها به که مکړدنه وده (التقلیل) ده خویندریته وده.
24	للإنسان	گواستننه وده جووله ی هه مزه یو زهننه ی پیش خوی.
24	تمنی	تهنها به که مکړدنه وده (التقلیل) ده خویندریته وده.

ژمارەى نايەت	گىپرانە وەىى حەفص لە عاصمى كوفى	گىپرانە وەىى وەپش	پوونكردنه وە
25	الْآخِرَةَ	الْآخِرَةَ	گواستنه وەى جوولەى ھەمزە بۆ زەننەى پيش خۆى كە پييتى لامە، لەگەل لاوازکردنى پييتى (ر) وەسى بەدەلى ھەيە.
25	وَالْأُولَى	وَالْأُولَى	گواستنه وەى جوولەى ھەمزە بۆ زەننەى پيش خۆى، وەسى بەدەل ى ھەيە، وەبە کردنه وەو كە مکردنه وە (التقليل) دەخويندريته وە.
26	شَيْئًا إِلَّا	شَيْئًا إِلَّا	بە دريژکردنه وەى ليين ى ھەمزەدار بە چوار جوولە و شەش جوولە دەخويندريته وە، لەگەل گواستنه وەى جوولەى ھەمزە بۆ زەننەى پيش خۆى. بۆ زەننەى پيش خۆى.
26	يَأْذَن	يَأْذَن	گۆپيني ھەمزە بە ئەليف.
26	وَيَرْضَى	وَيَرْضَى	تەنھا بە كە مکردنه وە (التقليل) دەخويندريته وە.
27	يُؤْمِنُونَ	يُؤْمِنُونَ	گۆپيني ھەمزە بە پييتى (و).
27	بِالْآخِرَةِ	بِالْآخِرَةِ	گواستنه وەى جوولەى ھەمزە بۆ زەننەى پيش خۆى كە پييتى لامە، لەگەل لاوازکردنى پييتى (ر) وەسى بەدەلى ھەيە.
27	الْأُنثَى	الْأُنثَى	گواستنه وەى جوولەى ھەمزە بۆ زەننەى پيش خۆى، وەتەنھا بە كە مکردنه وە (التقليل) دەخويندريته وە.
28	عِلْمٍ إِنْ	عِلْمٍ إِنْ	گواستنه وەى جوولەى ھەمزە بۆ زەننەى پيش خۆى.

ژباړه ی نایه ت	گیږانه وه ی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وه ی وه پش	پوهونکړدنه وه
28	شیئاً	شیئاً	دریژکړدنه وه ی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
29	تولی	تولی	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
29	یرذ إلا	یرذ إلا	گواستنه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
29	الدنيا	الدنيا	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
30	اهتدی	اهتدی	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
31	الأرض	الأرض	گواستنه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
31	أساءوا	أساءوا	سی به ده لی هیه.
31	بالحسنى	بالحسنى	له باری وه ستان له سه ری ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
32	كَبَائِرَ ؛ المَغْفِرَةِ	كَبَائِرَ ؛ المَغْفِرَةِ	به لاوازکړدن پیتی (ر) ده خویندریته وه له هر دوو کیان.
32	الْإِثْمَ ؛ إِذْ أَنْشَأَكُمْ ؛ الْأَرْضَ ؛ وَإِذْ أَنْتُمْ	الْإِثْمَ ؛ إِذْ أَنْشَأَكُمْ ؛ الْأَرْضَ ؛ وَإِذْ أَنْتُمْ	گواستنه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
32	بِكُمْ إِذْ ؛ أَنْتُمْ أَجْنَةُ	بِكُمْ إِذْ ؛ أَنْتُمْ أَجْنَةُ	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراو دریژکړدنه وه ی شهش جووله.
32	اتقى	اتقى	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
33	أَفْرَأَيْتَ	أَفْرَأَيْتَ	دو خویندنه وه ی بو هیه : ئاسانکړدن همزه ی دوو هم، یان گو پینی به ئه لیف له گهل دریژکړدنه وه ی شهش جووله.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوهنکړنه وه
33	تولی	تولی	تهنها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
34	وأعطی	وأعطی	به کړنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
34	وأكدی	وأكدی	تهنها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
35	یری	یری	تهنها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، له گهل لاواز کړنی پیټی (ر).
36	موسی	موسی	تهنها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
37	وقی	وقی	تهنها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
38	ترز ؛ وازرة ؛ وزر	ترز ؛ وازرة ؛ وزر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
38	أخری	أخری	تهنها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، له گهل لاواز کړنی پیټی (ر).
39	للإنسان	للإنسان	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
39	سعی	سعی	تهنها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
40	یری	یری	تهنها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، له گهل لاواز کړنی پیټی (ر).
41	یجزاه	یجزاه	به کړنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
41	الأوفی	الأوفی	به گواستنه وهی جوولهی همزه و که مکړنه وه (التقلیل) ی بو ده کړیت.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
42	المنتهی	المنتهی	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
43	وأبکی	وأبکی	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
44	وأحيا	وأحيا	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
45	والأنثی	والأنثی	به گواستنه وهی جووله ی همزه، وه به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
46	نطفة إذا	نطفة إذا	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
46	تمنى	تمنى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
47	الأخرى	الأخرى	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
48	أغنى	أغنى	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
48	وأقنى	وأقنى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
49	الشعرى	الشعرى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
50	عاداً الأولى	عاداً الأولى	ته نوین تیځه له کیښانی بو کراوه له و شهی (عاداً) له پیټی (ل) له و شهی (الأولى)، وه له باری نه وه ستاندا: دریځکړدنه وهی به دهل به دوو یان چوار یان شهش جووله، به لام له باری دهست پیځردن بهو به همزه می فه تحه دار ده خویند ریټه وه له گهل سی به دهل له و شهی (الأولى)، یان دهست پیځردن به پیټی (ل) له دواى نهو پیټی (و) ی زه ننه دارو دریځکړدنه وهی دوو جووله (لوی)، وه که مکړدنه وه به یه که دنگ له و شهی (الأولى) دهرده که ویټ.
51	وَمُوداً فما	وَمُوداً فما	له باری نه وه ستاندا: به ته نوینی فه تح و شار دنه وه (الاخفاء) ده خویند ریټه وه. له باری وه ستاندا: به گوړینی ته نوین به نه لیف ده خویند ریټه وه.
51	أَبْقَى	أَبْقَى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویند ریټه وه.
52	هُمْ أَظْلَم	هُمْ أَظْلَم	لکاندن پیټی (م) به پیټی (و) له گهل قه له و کړدن پیټی (ل).
52	وَأَطْعَى	وَأَطْعَى	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویند ریټه وه.
53	وَالْمُتَّفَكَة	وَالْمُتَّفَكَة	گوړینی همزه به پیټی (و).
53	أَهْوَى	أَهْوَى	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویند ریټه وه.
54	فَغْشَاهَا	فَغْشَاهَا	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویند ریټه وه.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوهونکړدنه وه
54	غشی	غشی	تهنها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
55	ءالاء	ءالاء	سی به ده لی هیه.
55	تتماری	تتماری	تهنها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
56	نذیر	نذیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
56	الأولی	الأولی	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وه سی به ده لی ی هیه، وه تنها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
57	الآزفة	الآزفة	به گواستنه وهی جوولهی همزه و سی دریژکړدنه وهی به ده لی ده خویندریته وه.
58	كاشفةً أًفمن	كاشفةً أًفمن	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
62	وَأَعْبُدُوا * بِسْمِ اللَّهِ	وَأَعْبُدُوا أَقْتَرَب	وه پش له کاتی لکاندنی دوو سوږه ت به خویندنه وهی (نه وه ستان بی به سمه له و بی سهکت) و لا بردنی پیټی (و) به هو ی گه یشتنه دوو زه ننه دار.

(54) سوږه تی قه مهر

2	یرؤا ءایة	یرؤا - اية	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وه سی دریژکړدنه وهی به ده لی
2	سِحْرٌ ؛ مُسْتَمِرٌّ	سِحْرٌ ؛ مُسْتَمِرٌّ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
3	مستقر	مستقر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
4	الأنباء	الأنباء	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
6	الداع	الداع	له باری نه وه ستاندا: جیگیر کردنی پیتی (ی) زیاده ی بو ده کریت.
6	شيء	شيء	دریژ کردنه وهی لین ی هه مزه دار به چوار جووله و شش جووله.
7	خشعاً أبصارهم ؛ الأحداث	خشعاً أبصارهم ؛ الأحداث	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
7	منتشر	منتشر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
8	الداع	الداع	له باری نه وه ستاندا: جیگیر کردنی پیتی (ی) زیاده ی بو ده کریت.
8	الكافرون ؛ عسر	الكافرون ؛ عسر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
9	وازدجر	وازدجر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
10	فدعا	فدعا	که مکړدنه وهی تیدا نیه، چونکه واوړیه.
12	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
12	فالتقى	فالتقى	له باری نه وه ستاندا: به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
12	قَدِرَ	قَدِرَ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
14	كفر	كفر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
15	ءاية	ءاية	سی به ده لی هه یه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
16	وندر	وندر	له باری نه وه ستاندا: جیگیرکردنی پیټی (ی) زیاده یی بؤ ده کریټ.
17	القرءان	القرءان	(جیاکراوته وه) ته نها دریژکردنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه یی له پیشدا هاتووه.
18	وندر	وندر	له باری نه وه ستاندا: جیگیرکردنی پیټی (ی) زیاده یی بؤ ده کریټ.
20	کأهم أعجاز	کأهم أعجاز	لکاندن پیټی (م) یی کو به پیټی (و) یی گوتراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.
21	وندر	وندر	له باری نه وه ستاندا: جیگیرکردنی پیټی (ی) زیاده یی بؤ ده کریټ.
22	القرءان	القرءان	(جیاکراوته وه) ته نها دریژکردنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه یی له پیشدا هاتووه.
24	وسعر أألقي	وسعر أألقي	گواستننه وهی جووله یی همزه بؤ زه ننه یی پیش خوی.
25	أألقي	أألقي	به ئاسانکردنی همزه یی دوو هم ده خویندریټه وه.
25	الدُّكْرُ ؛ أَشْرُ	الدُّكْرُ ؛ أَشْرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
25	كذابٌ أَشْرُ	كذابٌ أَشْرُ	گواستننه وهی جووله یی همزه بؤ زه ننه یی پیش خوی.
26	الْأَشْرُ	الْأَشْرُ	گواستننه وهی جووله یی همزه بؤ زه ننه یی پیش خوی. له باری نه وه ستاندا: لاوازکردنی پیټی (ر) ده کریټ.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
28	ونبهم أن	ونبهم أن	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شه ش جووله.
29	فتعاطی	فتعاطی	به کړدنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
30	ونذر	ونذر	له باری نه وه ستاندا: جيگيرکړدنې پیتی (ی) ی زیاده ی بو ده کړیت.
32	القرءان	القرءان	(جیاکراوته وه) ته نها دريژکړدنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پیشدا هاتووه.
34	حاصباً إلا	حاصباً إلا	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
34	ءال	ءال	سی به دهل ی هیه.
36	ولقد أنذرهم	ولقد أنذرهم	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
37	ونذر	ونذر	له باری نه وه ستاندا: جيگيرکړدنې پیتی (ی) ی زیاده ی بو ده کړیت.
38	مستقر	مستقر	له باری نه وه ستاندا: به لاواکړدنې پیتی (ر) ده خویندريته وه.
39	ونذر	ونذر	له باری نه وه ستاندا: جيگيرکړدنې پیتی (ی) ی زیاده ی بو ده کړیت.
40	القرءان	القرءان	(جیاکراوته وه) ته نها دريژکړدنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پیشدا هاتووه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
41	جاء ءال	جاء األ ؛ جاء ال ؛ جاء آل	پینچ خویندنه وهی بو هیه: ئاسانکردنی هه مزه ی دوو هم، له گهل سی به دهل، یان گوړینی به پیټی دریژکراو دوو جووله، یان دریژکردنه وهی شهش جووله.
42	بایاتنا	بایاتنا	سی به دهل ی هیه.
42	فأخذناهم أخذ	فأخذناهم أخذ	لکاندن ی پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دریژکردنه وهی شهش جووله.
42	مقتدر أکفارکم	مقتدر أکفارکم	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
43	خیر	خیر	له باری نه وستاندا: به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
43	من أولکم	من أولکم	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
43	أولکم أم	أولکم أم	لکاندن ی پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دریژکردنه وهی شهش جووله.
44	منتصر	منتصر	له باری نه وستاندا: به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
46	أدهی	أدهی	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.
48	النار	النار	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.
49	شيء	شيء	دریژکردنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
51	ولقد أهلكنا	ولقد أهلكنا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
52	شيء	شيء	دریژکردنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.

ژباړه نایه	گیږانه وهی دهړش عاصمی کوفی	گیږانه وهی دهړش	پوونکر د نه وه
53	مستطّرٰ إن	مستطّرٰ إن	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
55	مقتدرٍ * بسم الله	مقتدرٍ الرحمن	دهړش له کاتی لکاندنې دوو سوپرت به خویندنه وهی (نه ودهستان بی به سمله و بی سهکت) له گهل که سره دارکردنی پییتی (ن) به هوئی گه یشتنه دوو زه ننه به یه ک.

(55) سوړه تی ره حمان

2	القرءان	القرءان	(جیا کراوته وه) ته نها دریژکردنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پیشدا هاتووه.
3	الإنسان	الإنسان	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
9	تخسروا	تخسروا	به لاوازکردنی پییتی (ر) ده خویندریته وه.
10	والأرض ؛ للأنام	والأرض ؛ للأنام	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
11	الأكمام	الأكمام	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
13	ءالاء	ءالاء	سی به دهلې هیه.
14	الإنسان	الإنسان	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
14	كالفخار	كالفخار	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
15	نارٍ	نارٍ	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
16	ءالاء	ءالاء	سی به دهلې هیه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	ړوونکړدنه وه
18	ءالاء	ءالاء	سى به دهلې هه يه.
21	ءالاء	ءالاء	سى به دهلې هه يه.
22	يُخْرَج	يُخْرَج	به ضه ممه ي پييتي (ي) و فه تحه داركردنی پييتي (ر) ده خویندريته وه.
23	ءالاء	ءالاء	سى به دهلې هه يه.
24	الجوار	الجوار	كه مكردنه وه ي تيډا نيه چونكه پييتي (ر) چوار جووله دريژده كريته وه.
24	المنشآت	المنشآت	سى به دهلې هه يه.
24	كالاً علام	كالاً علام	گواستنه وه ي جووله ي همزه بو زه ننه ي پيش خوي.
25	ءالاء	ءالاء	سى به دهلې هه يه.
27	ويبقى	ويبقى	به كردنه وه و كه مكردنه وه (التقليد) ده خویندريته وه.
27	والْإِكْرَام	والْإِكْرَام	گواستنه وه ي جووله ي همزه بو زه ننه ي پيش خوي و لاوازكردنی پييتي (ر).
28	ءالاء	ءالاء	سى به دهلې هه يه.
29	وَالْأَرْض	وَالْأَرْض	گواستنه وه ي جووله ي همزه بو زه ننه ي پيش خوي.
30	ءالاء	ءالاء	سى به دهلې هه يه.
31	لَكُمْ أَيْه	لَكُمْ ~ أَيْه	لكاندنی پييتي (م) ي كو به پييتي (و) ي گوتراوو دريژكردنه وه ي شهش جووله.
32	ءالاء	ءالاء	سى به دهلې هه يه.
33	الْإِنْس ؛ مِنْ أَقْطَار ؛ الْأَرْض	الْإِنْس ؛ مِنْ أَقْطَار ؛ الْأَرْض	گواستنه وه ي جووله ي همزه بو زه ننه ي پيش خوي.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
33	استطعتُم أن	استطعتُم ~ أن	لکاندنې پيټې (م) ی کو به پيټې (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شه ش جووله.
33	أقطار	أقطار	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
34	ءالاء	ءالاء	سی به دهلی هیه.
35	نار	نار	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
35	تنتصران	تنتصران	به لاوازکړدنې پيټې (ر) ده خویندریته وه.
36	ءالاء	ءالاء	سی به دهلی هیه.
38	ءالاء	ءالاء	سی به دهلی هیه.
40	ءالاء	ءالاء	سی به دهلی هیه.
41	بسیماهم	بسیماهم	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
41	فیؤخذ	فیؤخذ	گوړپنی همزه به پيټې (و).
41	والأقدام	والأقدام	گواستنې وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
42	ءالاء	ءالاء	سی به دهلی هیه.
44	حمیم ءان	حمیم - ان	گواستنې وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی، وه سی به دهلی هیه.
45	ءالاء	ءالاء	سی به دهلی هیه.
47	ءالاء	ءالاء	سی به دهلی هیه.
49	ءالاء	ءالاء	سی به دهلی هیه.
51	ءالاء	ءالاء	سی به دهلی هیه.
53	ءالاء	ءالاء	سی به دهلی هیه.
54	متکین	متکین	سی به دهلی هیه.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده پش عاصمی کوفی	پوونکر د نه وه
54	منِ استبرق	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
54	وجنی	له باری وده ستاندا: به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
55	ءالاء	سی به ده لی هیه.
56	قاصرات	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
57	ءالاء	سی به ده لی هیه.
59	ءالاء	سی به ده لی هیه.
60	الإحسان (معاً)	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
61	ءالاء	سی به ده لی هیه.
63	ءالاء	سی به ده لی هیه.
65	ءالاء	سی به ده لی هیه.
67	ءالاء	سی به ده لی هیه.
69	ءالاء	سی به ده لی هیه.
70	خیرات	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
71	ءالاء	سی به ده لی هیه.
73	ءالاء	سی به ده لی هیه.
75	ءالاء	سی به ده لی هیه.
76	متکین	سی به ده لی هیه.
77	ءالاء	سی به ده لی هیه.
78	والإكرام	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی و لاوازکردنی پیټی (ر).

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
-----------------	-----------------------------------	------------------	----------------

(56) سوره تی واقعہ

3	رافعة إذا	رافعة إذا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
4	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
7	كنتم أزواجاً	كنتم أزواجاً	لكاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
13	الأولین	الأولین	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
14	الآخرین	الآخرین	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی که پیتی لامه، وهسی به دلی هیه.
16	متکین	متکین	سی به دلی هیه.
19	ینزفون	ینزفون	به فته دارکردنی پیتی (ن) ده خویندریته وه.
25	تأثیماً إلا	تأثیماً إلا	گوپینی همزه له وشه ی (تأثیماً) به ئه لیف، له گهل گواستنه وهی جوولهی همزه له (إلا) بؤ زه ننه ی پیش خوی.
32	کثیرة	کثیرة	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
34	مرفوعة إنا	مرفوعة إنا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
37	عرباً أتراباً	عرباً أتراباً	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
39	الأولین	الأولین	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
40	الْآخِرین	الْآخِرین	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوی که پیتی لامه، وهسی به دهلی هیه.
44	کَرِیمِ اِهم	کَرِیمِ اِهم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوی.
46	یَصِرُّون	یَصِرُّون	به لاوزکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
47	اَئِذا	اَئِذا	به ئاسانکردنی همزه ی دوهم ده خویندریته وه.
47	اَءِنا	إنا	به ئیخبار (واته: به یه که همزه) ده خویندریته وه.
47	وعظبة لأم أءنا	وعظبة لأم إنا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوی.
48	ءاباؤنا	ءاباؤنا	سی به دهلی هیه.
48	الأولون	الأولون	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوی.
49	قلْ إِنْ ؛ الأولین	قلْ إِنْ ؛ الأولین	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوی.
49	والْآخِرین	والْآخِرین	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوی که پیتی لامه، وهسی به دهلی هیه.
51	إنکم أیها	إنکم و~ أیها	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژکردنه وهی شهش جووله.
52	لاکلون	لاکلون	سی به دهلی هیه.
53	فمالتون	فمالتون	سی به دهلی هیه.
58	أفرعیتم	أفرأیتم ؛ أفرأیتم	دو خویندنه وهی بؤ هیه: ئاسانکردنی همزه ی دوهم، یان گوړپینی به ئلیف له گهل دریژکردنه وهی شهش جووله.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پښ	پوونکر د نه وه
59	ءأنتم	ءأنتم ؛ ءآنتم	دوو خویندنه وهی بؤ هه یه : ئاسانکردنی هه مزه ی دوو هم، یان گوږپینی به ئه لیف له گهل دریژکردنه وهی شهش جووله.
62	الأولی	الأولی	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وهسی به دهل ی هه یه، له گهل که مکر د نه وه (التقلیل) به یه که له خویندنه وه کان.
62	تذكرون	تذكرون	به شه دده دارکردنی پییتی (ذ) ده خویند ریته وه.
63	أفرعیتم	أفرأیتم ؛ أفرأیتم	دوو خویندنه وهی بؤ هه یه : ئاسانکردنی هه مزه ی دوو هم، یان گوږپینی به ئه لیف له گهل دریژکردنه وهی شهش جووله.
64	ءأنتم	ءأنتم ؛ ءآنتم	دوو خویندنه وهی بؤ هه یه : ئاسانکردنی هه مزه ی دوو هم، یان گوږپینی به ئه لیف له گهل دریژکردنه وهی شهش جووله.
68	أفرعیتم	أفرأیتم ؛ أفرأیتم	دوو خویندنه وهی بؤ هه یه : ئاسانکردنی هه مزه ی دوو هم، یان گوږپینی به ئه لیف له گهل دریژکردنه وهی شهش جووله.
69	ءأنتم أنزلتموه	ءأنتم أنزلتموه ؛ ءآنتم أنزلتموه	دوو خویندنه وهی بؤ هه یه : ئاسانکردنی هه مزه ی دوو هم، یان گوږپینی به ئه لیف له گهل دریژکردنه وهی شهش جووله، له گهل لکاندنی پییتی (م) ی کو به پییتی (و) ی گوتراو، له گهل دریژکردنه وهی شهش جووله.

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	روونکړدنه وه
71	أفرعيتم	أفرأيتم ؛ أفرأيتم	دوو خویندنه وهی بؤ هه يه : ئاسانکړدنی هه مزه ی دوو هم، يان گوړپینی به ئه لیف له گهل دریژکړدنه وهی شهش جووله .
72	ءأنتم أنشأتم	ءأنتم ~ أنشأتم ؛ ءأنتم ~ أنشأتم	دوو خویندنه وهی بؤ هه يه : ئاسانکړدنی هه مزه ی دوو هم، يان گوړپینی به ئه لیف له گهل دریژکړدنه وهی شهش جووله ، له گهل لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو ، له گهل دریژکړدنه وهی شهش جووله .
72	المنشئون	المنشئون	سی به دهل ی هه يه .
73	تذکرة	تذکرة	به لاوازکړدنی پیتی (ر) ده خویندريته وه .
76	عظیم إنه	عظیم إنه	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی .
77	لقراءان	لقراءان	(جیاکراوته وه) ته نها دریژکړدنه وهی به دهل به دوو جووله ، چونکه هه مزه زه ننه ی له پیشدا هاتووه .
82	رزقکم أنکم	رزقکم ~ أنکم	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شهش جووله .
85	تبصرون	تبصرون	به لاوازکړدنی پیتی (ر) ده خویندريته وه .
86	غیر	غیر	له باری نه وه ستاندا : به لاوازکړدنی پیتی (ر) ده خویندريته وه .
90	من أصحاب	من أصحاب	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی .

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
91	منْ أَصْحَاب	مَنْ أَصْحَاب	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
94	جَحِيمٍ اِنْ	جَحِيمٍ اِنْ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.

(57) سوره تی هه دید

1	وَالْأَرْضِ	وَالْأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
2	وَالْأَرْضِ	وَالْأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
2	شَيْءٍ	شَيْءٍ	دریژکړدنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
2	قَدِيرٌ	قَدِيرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویند ریته وه.
3	الْأَوَّلِ	الْأَوَّلِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
3	وَالْآخِرِ	وَالْآخِرِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ، وه سی به دهل ی هه یه، له گهل لاواز کړدنی پیتی (ر) له باری نه وه ستاندا.
3	وَالظَّاهِرِ	وَالظَّاهِرِ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویند ریته وه.
3	شَيْءٍ	شَيْءٍ	دریژکړدنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
4	الْأَرْضِ (مَعًا)	وَالْأَرْضِ (مَعًا)	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
4	اِسْتَوَى	اِسْتَوَى	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویند ریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
4	معکم این	معکم این	لکاندنې پیټی (م) ی کؤ به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
4	بصیر	بصیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنې پیټی (ر) ده خویندريټه وه.
5	والأرض ؛ الأمور	والأرض ؛ الأمور	گواستنې وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
6	النهار	النهار	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريټه وه.
7	ءامنوا (معاً)	ءامنوا (معاً)	سی به ده لی هه یه.
7	لهم أجر	لهم أجر	لکاندنې پیټی (م) ی کؤ به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
7	کبير	کبير	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنې پیټی (ر) ده خویندريټه وه.
8	تؤمنون ؛ لتؤمنوا ؛ مؤمنين	یومنون ؛ لتؤمنوا ؛ مؤمنين	گورپینی هه مزه به پیټی (و).
8	وقد أخذ	وقد أخذ	گواستنې وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
8	میثاقکم إن	میثاقکم این	لکاندنې پیټی (م) ی کؤ به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
9	ءایات ؛ لرءوف	ءایات ؛ لرءوف	سی به ده لی هه یه.
10	لکم ألا	لکم ألا	لکاندنې پیټی (م) ی کؤ به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
10	میراث ؛ خیر	میراث ؛ خیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنې پیټی (ر) ده خویندريټه وه.
10	والأرض ؛ من أنفق	والأرض ؛ من أنفق	گواستنې وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
10	الحسنی	الحسنی	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
11	فیضا عه	فیضا عه	به ضه ممه دارکردنی پیتی (ف) ده خویندریته وه.
12	تری	تری	له باری وده ستان له سهری ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
12	المؤمنين ؛ والمؤمنات	المؤمنين ؛ والمؤمنات	گوړپینی همزه به پیتی (و).
12	یسعی	یسعی	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
12	بشراکم	بشراکم	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
12	الأخار	الأخار	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
13	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هیه.
13	وظاهره	وظاهره	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
14	ينادوهمُ ألا ؛ فتنتهمُ أنفسهم	ينادوهمُ ألا ؛ فتنتهمُ أنفسهم	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراو دریژکردنه وهی شهش جووله.
14	بلی	بلی	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
14	الأماني	الأماني	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
14	جاء أمر	جاء أمر ؛ جاء أمر	دو خویندنه وهی بو هیه : ناسانکردنی همزه ی دوو هم، یان گوړپینی به ئه لیف له گه ل دریژکردنه وهی شهش جووله.
15	يؤخذ	يؤخذ	گوړپینی همزه به پیتی (و).

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړنه وه
15	مأواکم	مأواکم	به کردنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، هه مزه ش ناگوږدریت چونکه جیا کراوته وه.
15	مولاکم	مولاکم	به کردنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
15	وئیس	وئیس	به گوړینی هه مزه به پیټی (ی) ده خویندریته وه.
15	المصیر	المصیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
16	یان	یان	گوړینی هه مزه به ئلیف.
16	ءامنوا ؛ أوتوا	سئ به دهلی هه یه.	
16	فطال	فطال	به قهله وکردنی پیټی (ل) و لاواز کردنی ده خویندریته وه، قهله وکردن له پیښ تره.
16	الأمَد	الأمَد	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیښ خوی.
16	وکنیر	وکنیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
17	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیښ خوی.
17	الآیات	الآیات	گواستنه وهی جوولهی هه مزه و سئ به دهلی هه یه.
18	ولهم أجر	ولهم أجر	لکاندن پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گو تراو دريژکردنه وهی شه ش جووله.
19	ءامنوا ؛ بآیاتنا	سئ به دهلی هه یه.	
19	لهم أجرهم	لهم أجرهم	لکاندن پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گو تراو دريژکردنه وهی شه ش جووله.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
20	الدنيا (معاً)	الدنيا (معاً)	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
20	الأموال ؛ والأولاد ؛ غیث أعجب	الأموال ؛ الأولاد ؛ غیث أعجب	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
20	فتراه	فتراه	ته نه به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
20	الآخرة	الآخرة	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی که پیتی لاه، له گهل لاوازکردنی پیتی (ر) وه سی به دهلی هیه.
20	ومغفرة	ومغفرة	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
21	مغفرة	مغفرة	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
21	والأرض	والأرض	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
21	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلی هیه.
21	یؤتیه	یوتیه	گوپینی همزه به پیتی (و).
22	الأرض	الأرض	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
22	أنفسكم إلا	أنفسكم و إلا	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو و دریژکردنه وهی شمش جووله.
22	یسیر	یسیر	له باری نه وده ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
23	تأسوا	تاسوا	گوپینی همزه به ئه لیف.
23	ءاتاكم	ءاتاكم	سی به دهلی هیه، وده کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
24	ویامرون	ویامرون	گوړپینی همزه به ئه لیف.
24	الله هو الغنی	الله الغنی	به لابر دنی وشه ی (هو) ده خویندریته وه.
25	لقد أرسلنا	لقد أرسلنا	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
26	ولقد أرسلنا	ولقد أرسلنا	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
26	النبوة	النبوة	به همزه و دریزکردنی لکاو ده خویندریته وه.
26	و كثير	و كثير	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
27	ءاآارهم	ءاآارهم	سی به دهل ی هیه، وه به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
27	بعیسی	بعیسی	له باری وه ستاندا: به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
27	وءآآیناه ؛ فآآینا ؛ ءامنوا	وءآآیناه ؛ فآآینا ؛ ءامنوا	سی به دهل ی هیه.
27	الإنجیل	الإنجیل	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
27	عليهم إلا ؛ منهم و~ أجرهم	عليهم إلا ؛ منهم و~ أجرهم	لکاندنی پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گو تراوو دریزکردنه وهی شهش جووله.
27	و كثير	و كثير	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
28	ءامنوا (معاً)	ءامنوا (معاً)	سی به دهل ی هیه.
28	یؤتکم	یؤتکم	گوړپینی همزه به پیټی (و).
29	لَئلا	لَئلا	به گوړپینی همزه گوړپینی پیټی (ی) ی فته دار ده خویندریته وه.

نمونه نایه	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
29	یقدرون	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
29	شيء	دریژکړدنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شمش جووله.
29	یوتیه	گوړینی همزه به پیتی (و).

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
---------------	-----------------------------------	------------------	----------------

(58) سوره تی موحاده له

1	بصیر	بصیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویند ریته وه.
2	یظَاهِرُونَ	یُظَاهِرُونَ	به فته دار کردنی پیتی (ی) و شه دده دار کردنی پیتی (ظ) ده خویند ریته وه له گهل لبردنی نه و ئه لیفه ی ده که ویتنه دوا ی نه و وه فته دار کردنی پیتی (ه) و شه دده ی.
2	أَمْهَاتُهُمْ إِلَّا	أَمْهَاتُهُمْ إِلَّا	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو در یژکردنه وه ی شهش جووله.
2	إِنْ أَمْهَاتُهُمْ	إِنْ أَمْهَاتُهُمْ	گواستنه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
2	التي	اللاء	لابردنی پیتی (ی) ی دوا ی همزه، له باری نه وه ستاندا: همزه ناسان ده کریت و در یژکردنه وه ی به شهش جووله و دوو جووله، له باری وه ستاندا: دوو خویندنه وه ی هیه: یه که م: ناسان کردنی همزه (بین بین) نه و یان پیش ده که ویت، وه بو نه و ئه لیفه ی ده که ویتنه پیش همزه که دوو خویندنه وه هیه در یژکردنه وه ی شهش جووله (که نه و یان پیش ده که ویت) وه دوو جووله. دوو هم: گو پینی همزه گو پینی پیتی (ی) ی زه ننه دار و در یژکردنه وه ی شهش جووله له و ئه لیفه ی ده که ویتنه پیش نه و به هو ی گه یشتنه دوو زه ننه دار.

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
3	يُظَاهِرُونَ	يُظَاهِرُونَ	به فته دار کړدنی پیتی (ی) و شه دده دار کړدنی پیتی (ظ) ده خویندریته وه له گهل لابر دنی نه و ئه لیفه ی ده که ویتنه دوا ی نه و وه فته دار کړدنی پیتی (ه) و شه دده ی.
3	فَتَحْرِيرُ ؛ خَبِيرٌ	فَتَحْرِيرُ ؛ خَبِيرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
4	لَتُؤْمِنُوا	لَتُؤْمِنُوا	گوړپینی همزه به پیتی (و).
4	وَلِلْكَافِرِينَ	وَلِلْكَافِرِينَ	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
4	عَذَابُ أَلِيمٍ إِنَّ	عَذَابُ أَلِيمٍ إِنَّ	گواستنه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
5	وَقَدْ أَنْزَلْنَا	وَقَدْ أَنْزَلْنَا	گواستنه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
5	آيَاتٍ	آيَاتٍ	سی به ده لی هیه.
5	وَلِلْكَافِرِينَ	وَلِلْكَافِرِينَ	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
6	أَحْصَاهُ	أَحْصَاهُ	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
6	شَيْءٍ	شَيْءٍ	دریژ کړدنه وه ی لیبی ی همزه دار به چوار جووله و شه ش جووله.
6	شَهِيدٌ أَلَمَ	شَهِيدٌ أَلَمَ	گواستنه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
7	الْأَرْضِ ؛ ثَلَاثَةِ إِلا ؛ خَمْسَةِ إِلا ؛ عَلِيمٌ أَلَمَ	الْأَرْضِ ؛ ثَلَاثَةِ إِلا ؛ خَمْسَةِ إِلا ؛ عَلِيمٌ أَلَمَ	گواستنه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
7	نَجْوَى ؛ أَدْنَى	نَجْوَى ؛ أَدْنَى	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
7	معهمُ أين	معهمُ ~ أين	لکاندنې پيټې (م) ی کو به پيټې (و) ی گوتراوو دريژکړدنه وهی شه ش جووله.
7	شيء	شيء	دريژکړدنه وهی ليين ی همزه دار به چوار جووله و شه ش جووله.
8	النجوى	النجوى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
8	بالإثم	الإثم	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
8	جاءوك	جاءوك	سی به دهلی هیه.
8	يصلونها	يصلونها	به قه له وکړدنې پيټې (ل) ده خویندریته وه.
8	فبئس	فبئس	به گوړپنی همزه به پيټې (ی) ده خویندریته وه.
8	المصيرُ	المصيرُ	له باری نه وده ستاندا: به لاواز کړدنې پيټې (ر) ده خویندریته وه.
9	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلی هیه.
9	بالإثم	الإثم	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
9	والتقوى	والتقوى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
10	النجوى	النجوى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
10	ليَحْزُنْ	ليَحْزُنْ	به ضه ممه دار کړدنې پيټې (ی) و که سره دار کړدنې پيټې (ن) ده خویندریته وه.
10	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلی هیه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده پش	پوونکړنه وه
10	شیئاً إلا	به دریژکړنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله ده خویندريته وه، وده گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه نه ی پیش خوی.
10	المؤمنون	گوړپینی همزه به پیتی (و).
11	ءامنوا (معاً) ؛ أوتوا	سی به ده لی هیه.
11	المجالس	به لابردي ئلیف و زه نه دارکړنی پیتی (ج) به (تاک) ده خویندريته وه، قهقهله ش درده که ویت.
11	خبیر	له باری نه وده ستاندا: به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
12	ءامنوا	سی به ده لی هیه.
12	نجواکم	به کړنه وه وده مکړنه وه (التقلیل) ده خویندريته وه.
12	خیر	له باری نه وده ستاندا: به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
12	رحیم - آشفقتم	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه نه ی پیش خوی.
13	ءأشفقتم	دو خویندنه وهی بو هیه: ئاسانکړنی همزه ی دوهم، یان گوړپینی به ئلیف له گهل دریژکړنه وهی شهش جووله.
13	ءأشفقتم~ أن ؛ ءأشفقتم~ أن	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژکړنه وهی شهش جووله.
13	نجواکم	به کړنه وه وده مکړنه وه (التقلیل) ده خویندريته وه.
13	الصلاة	به قهله وکړنی پیتی (ل) ده خویندريته وه.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
13	وئاتوا	وئاتوا	سی به ده لی هیه.
13	خبیر	خبیر	له باری نه وده ستاندا: به لاواز کړدی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
15	شدیداً اِهم	شدیداً اِهم	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
17	عنهم اموال	عنهم اموال	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
17	شیئاً اُولئک	شیئاً اُولئک	به دريژکړدنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله ده خویندریته وه، وده گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
17	النار	النار	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
18	یحسبون	یحسبون	به که سره دار کړدی پیتی (س) ده خویندریته وه.
18	شيءٌ اَلا	شيءٌ اَلا	به دريژکړدنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله ده خویندریته وه، وده گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
19	فأنساهم	فأنساهم	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
19	ذِکْرٌ ؛ الخاسِرُونَ	ذِکْرٌ ؛ الخاسِرُونَ	له باری نه وده ستاندا: به لاواز کړدی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
20	الأذلين	الأذلين	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
21	ورسلى~ إن	ورسلى~ إن	فه ته دار کړدی پیتی (ی) ی دانه پال.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پښ	پوونکر د نه وه
22	یؤمنون	یومنون	گوړینی همزه به پیتی (و).
22	الآخر ؛ الايمان	الآخر ؛ الايمان	گواستنه وهی جوولهی همزه و سې به دهلی هیه.
22	ءاباءهم	ءاباءهم	سې به دهلی هیه.
22	ءاباءهم أو ؛ أبناءهم أو ؛ إخوانهم أو ؛ عشیرتهم أولئك	ءاباءهم أو ؛ أبناءهم أو ؛ إخوانهم أو ؛ عشیرتهم أولئك	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکر د نه وهی شه ش جووله.
22	أو أبناءهم ؛ أو إخوانهم ؛ الأَنهار	أو أبناءهم ؛ أو إخوانهم ؛ الأَنهار	گواستنه وهی جوولهی همزه و زه نه ی پيش خو ی.
22	عشیرتهم	عشیرتهم	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.

(59) سوره تی ده شر

1	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه و زه نه ی پيش خو ی.
2	من أهل ؛ الأبصار	من أهل ؛ الأبصار	گواستنه وهی جوولهی همزه و زه نه ی پيش خو ی.
2	ديارهم ؛ الأبصار	ديارهم ؛ الأبصار	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
2	ظننتم أن	ظننتم أن	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکر د نه وهی شه ش جووله.
2	فأتاهم	فأتاهم	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
2	المؤمنين	المؤمنين	گوړینی همزه به پیتی (و).
2	فاعتبروا	فاعتبروا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
3	الدنيا	الدنيا	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوهونکړدنه وه
3	الْآخِرَةِ	الْآخِرَةِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی که پیتی لاهه، له گهل لاواز کړدی پیتی (ر) وهسی به دهلی ههیه.
3	النارِ	النارِ	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
5	لينةٍ أَوْ	لينةٍ أَوْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
6	شَيْءٍ	شَيْءٍ	دریژ کړدنه وهی لین ی همزه دار به چوار جووله و شش جووله.
6	قَدِيرٌ	قَدِيرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
7	مَنْ أَهْلٌ ؛ الْأَغْنِيَاءُ	مَنْ أَهْلٌ ؛ الْأَغْنِيَاءُ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
7	الْقُرَى	الْقُرَى	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه له گهل لاواز کړدی پیتی (ر)
7	الْقُرْبَى ؛ وَالْيَتَامَى ؛ ءَاتَاكُمْ ؛ نَهَاكُمْ	الْقُرْبَى ؛ وَالْيَتَامَى ؛ ءَاتَاكُمْ ؛ نَهَاكُمْ	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه وهسی دریژ کړدنه وهی به دهل دهرده که ویت له وشه ی (وءاتا کم).
8	دِيَارِهِمْ	دِيَارِهِمْ	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
9	تَبَوَّءُو	تَبَوَّءُو	له باری وه ستاندا: سی به دهلی ههیه.
9	وَالْإِيمَانِ	وَالْإِيمَانِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وهسی به دهلی ههیه.
9	أَوْتُوا	أَوْتُوا	سی به دهلی ههیه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پښ	پوونکر د نه وه
9	ویوژرون	ویوژرون	گوړینی همزه به پیتی (و) وه پیتی (ر) لاواز کراوه.
10	جاءو ؛ اامنوا ؛ رءوف	جاءو ؛ اامنوا ؛ رءوف	سی به ده لی هیه.
10	بالایمان	بالایمان	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به ده لی هیه.
10	رحیم الم	رحیم الم	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
11	من اهل ؛ لن اخرجتم؛ أحداً أبداً	من اهل ؛ لن اخرجتم ؛ أحداً أبداً	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
11	فیکم أحداً	فیکم ~ أحداً	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکر د نه وهی شه ش جووله.
12	لن اخرجوا ؛ الأدبار	لن اخرجوا ؛ الأدبار	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
13	لأنتم أشد	لأنتم ~ أشد	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکر د نه وهی شه ش جووله.
14	جميعاً إلا ؛ محصنة أو	جميعاً إلا ؛ محصنة أو	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
14	قرى	قرى	له باری وستان له سهری ته نها به که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
14	تحسبهم	تحسبهم	به که سره دارکردن ی پیتی (س) ده خویندریته وه.
14	شقى	شتلى	به کردنه وه که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
15	عذاب أليم	عذاب أليم	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
16	لِلْإِنْسَانِ	لِلْإِنْسَانِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
16	إِنِّي~ أَخَافُ	إِنِّي أَخَافُ	فته دارکردنی پییتی (ی) دانه پال.
17	النَّارِ	النَّارِ	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
18	ءَامِنُوا	ءَامِنُوا	سی به ده لی هیه.
18	خَبِيرٌ	خَبِيرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پییتی (ر) ده خویندریته وه.
19	فَأَنسَاهُمْ	فَأَنسَاهُمْ	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
19	فَأَنسَاهُمْ أَنفُسَهُمْ أُولَئِكَ	فَأَنسَاهُمْ أَنفُسَهُمْ أُولَئِكَ	لکاندن پییتی (م) ی کو به پییتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
20	النَّارِ	النَّارِ	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
21	لَوْ أَنزَلْنَا ؛ الْأَمْثَالِ	لَوْ أَنزَلْنَا ؛ الْأَمْثَالِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
21	الْقُرْءَانِ	الْقُرْءَانِ	(جیاکراوته وه) ته نها دریژکردنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پیشدا هاتو وه.
23	الْمُؤْمِنِ	الْمُؤْمِنِ	گوړپینی همزه به پییتی (و).
23	الْمُتَكَبِّرِ	الْمُتَكَبِّرِ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پییتی (ر) ده خویندریته وه.
24	الْمَصْوَِرِ	الْمَصْوَِرِ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پییتی (ر) ده خویندریته وه.
24	الْأَسْمَاءِ ؛ وَالْأَرْضِ	الْأَسْمَاءِ ؛ وَالْأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نايه	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
24	الحسنی	الحسنی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.

(60) سوړه تی مومته حینه

1	ءامنوا	ءامنوا	سى به ده لى هیه.
1	وعدوكم أولئتي (ي) ؛ وإياكم أن ؛ ربكم إن	وعدوكم أولئتي (ي) ؛ وإياكم أن ؛ ربكم إن	لكاندى پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وه ی شهش جووله.
1	تؤمنوا	تؤمنوا	گوپینی همزه به پیتی (و).
1	تسرون	تسرون	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
1	وأنا أعلم	وأنا أعلم	لهباری نه وه ستاندا: ئه لیف جیگیرده کریت له گهل دريژکردنه وه ی شهش جووله.
1	فقد ضل	فقد ضل	به تیكهه لکیشانی پیتی (د) له پیتی (ض) ده خویندریته وه.
2	لكم أعداء ؛ إليكم أديهم	لكم أعداء ؛ إليكم أديهم	لكاندى پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وه ی شهش جووله.
3	تنفعكم أرحامكم	تنفعكم أرحامكم	لكاندى پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وه ی شهش جووله.
3	يفصل	يفصل	به ضه ممه دارکردنی پیتی (ی) و فهتعه دارکردنی پیتی (ص) ده خویندریته وه.
3	بصير	بصير	لهباری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
4	لکم أسوة ؛ لقومهم إنا	لکم أسوة ؛ لقومهم إنا	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
4	أسوة	أسوة	به که سره دارکردنی هه مزه ده خویندریته وه.
4	وبدا	وبدا	که مکړدنه وهی تیډا نیه، چونکه واو یه.
4	والبغضاء أبداً	والبغضاء وبداً	به گوړپنی هه مزه به پیتی (و) و فته تکه دارکردنی ده خویندریته وه.
4	تؤمنوا	تؤمنوا	گوړپنی هه مزه به پیتی (و).
4	لأستغفرن ؛ المصير	لأستغفرن ؛ المصير	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
4	شيء	شيء	دريژکردنه وهی لپین ی هه مزه دار به چار جووله و شهش جووله.
6	فيهم أسوة	فيهم أسوة	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
6	أسوة	أسوة	به که سره دارکردنی هه مزه ده خویندریته وه.
6	الآخر	الآخر	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پيش خوی که پیتی لامه، له گهل لاوازکردنی پیتی (ر) وه سی به دهلی هه یه.
7	عسى	عسى	له باری وه ستاندا: به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
7	قدير	قدير	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
8	ينهاكم	ينهاكم	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
8	دیارکم	دیارکم	تهنډا به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
8	دیارکم أن ؛ إلیهم أن	دیارکم ~ أن ؛ إلیهم ~ أن	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
9	ینهاکم	ینهاکم	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
9	دیارکم	دیارکم	تهنډا به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
9	إخراجکم أن	إخراجکم ~ أن	به لاوازکړدنې پیټی (ر) ده خویندریته وه، له گهل لکاندنې به پیټی (م) ی کو.
10	ءامنوا ؛ بیماخن ؛ وءاتوهم ؛ ءاتیتموهن	ءامنوا ؛ بیماخن ؛ وءاتوهم ؛ ءاتیتموهن	سی به دهلی هیه.
10	المؤمنات ؛ مؤمنات	المؤمنات ؛ مومنات	گوړپنی همزه به پیټی (و).
10	مهاجرات	مهاجرات	به لاوازکړدنې پیټی (ر) ده خویندریته وه.
10	الکفار	الکفار	تهنډا به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
10	علیکم أن	علیکم ~ أن	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
11	شيء	شيء	دريژکړدنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
11	من أزواجکم ؛ ذهب أزواجهم	من أزواجکم ؛ ذهب أزواجهم	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
11	أزواجکم إلی	أزواجکم ~ إلی	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوهونکړدنه وه
11	الكفار	الكفار	تهنها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریتته وه.
11	فَاتُوا	فَاتُوا	سی به دهلی هیه.
11	مُؤْمِنُونَ	مومنون	گوړینی همزه به پیتی (و).
12	النَّبِيُّ	النبيء	به همزه و دريژکردنی لکاو ده خویندریتته وه.
12	النَّبِيُّ إِذَا	النبيء اذا ؛ النبيء وذا	دو خویندنه وهی بو هیه : ناسانکردنی همزه ی دوهم، یان گوړینی به پیتی (و) ی که سره دار.
12	الْمُؤْمِنَاتِ	المومنات	گوړینی همزه به پیتی (و).
12	يَأْتِينَ	ياتين	گوړینی همزه به تهليف.
12	شَيْئًا	شيئاً	دريژکردنه وهی ليين ی همزه دار به چوار جووله و شش جووله.
13	ءَامِنُوا	ءامنوا	سی به دهلی هیه.
13	الْآخِرَةِ	الآخرة	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پيش خوی که پیتی لامه، له گهل لاوازکردنی پیتی (و) وه سی به دهلی هیه.
13	مِنْ أَصْحَابِ	مِنْ أَصْحَابِ	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.

(61) سوره تی صف

1	الأَرْضِ	الأرض	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پيش خوی.
2	ءَامِنُوا	ءامنوا	سی به دهلی هیه.
5	مُوسَى	موسى	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریتته وه.
5	تُؤْذُونِي	تؤذوني	گوړینی همزه به پیتی (و).

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
6	عیسی	عیسی	له باری وه ستاندا: به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
6	إسرائیل	إسرائیل	(جیاکراوته وه) پیټی (ر) قه له و ده کریټ، له گهل دریزکردنه وه دوو جووله ی به دهل.
6	التوراة	التوراة	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
6	ومبشراً ؛ سحرّ	ومبشراً ؛ سحرّ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
6	يَا بِي	يَا بِي	گوړینی همزه به نه لیف.
6	بعدي اسمه	بعدي اسمه	فهتخه دارکردنی پیټی (ی) دانه پال.
7	ومن أظلم ؛ الإسلام	ومن أظلم ؛ الإسلام	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
7	أظلم	أظلم	به قه له وکردنی پیټی (ل) ده خویندریته وه.
7	افتري	افتري	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
7	يُدْعَى	يُدْعَى	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
8	ليطفنوا	ليطفنوا	سی به دهل هیه.
8	متّم نورّه	متّم نورّه	پیټی (م) به ته نوینی ضه مم ده خویندریته وه له گهل فهتخه دارکردنی پیټی (ر) و ضه ممه دارکردنی پیټی (ه) وه لکاندنې به پیټی (و) ی گوتراو، تیکه له کیښانیش دهرده که ویت.
8	الکافرون	الکافرون	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
9	بالهدی	بالهدی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
9	لیظهره	لیظهره	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
10	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلی هیه.
10	هل أدلکم؛ عذاب أليم	هل أدلکم؛ عذاب أليم	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
11	تؤمنون	تؤمنون	گوپینی همزه به پیتی (و).
11	خير	خير	له باری نه وستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
11	لکم إن	لکم ~ إن	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
12	الأخبار	الأخبار	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
13	وأخرى	وأخرى	ته نه به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
13	المؤمنين	المؤمنين	گوپینی همزه به پیتی (و).
14	ءامنوا(معاً)؛ فآمنت	ءامنوا(معاً)؛ فآمنت	سی به دهلی هیه.
14	أنصار الله (أي الموضع الأول)	أنصاراً لله	پیتی (ر) به تهنوینی فتح ده خویندریته وه له و شهی (أنصار) و شهی پیروزی الله مه چروپ ده بیت به پیتی جه له گهل ثا شکر اکردنی تیکه له لیشانیس ده رده که ویت.
14	عيسى	عيسى	له باری وستاندا: به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
14	من أنصاري	من أنصاري	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
14	أنصاري~ إلى	أنصاري إلى	فته تده دارکردنی پیتی (ی) ی دانه پال.
14	إسرائيل	إسرائيل	(جیاکراوته وه) پیتی (ر) قه له و ده کریت، له گهل دريژکردنه وهی دوو جووله ی به دهل.

(62) سوره تی جومعه

1	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
2	الأمین	الأمین	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
2	عليهم آياته	عليهم~ آياته	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
2	آياته	آياته	سی به دهل ی هیه.
3	وآخرین	وآخرین	سی به دهل ی هیه.
4	يؤتیه	يؤتیه	گوپینی همزه به پیتی (و).
5	التوراة ؛ الحمار	التوراة ؛ الحمار	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
5	بئس	بئس	به گوپینی همزه به پیتی (ی) ده خویندريته وه.
5	بآيات	بآيات	سی به دهل ی هیه.
6	زعمتم أنكم أولياء	زعمتم~ أنكم~ أولياء	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
7	قدمت أیدیهم	قدمت أیدیهم	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
8	قل إن	قل إن	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
8	تفرؤن	تفرؤن	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
9	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هیه.
9	للصَّلَاةِ	للصَّلَاةِ	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
9	فاسعوا إلى	فاسعوا إلى	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
9	خيرٌ	خيرٌ	له باری نه وده ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
9	لکم إن	لکم ~ إن	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.
10	الصَّلَاةِ	الصَّلَاةِ	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
10	فانتشروا ؛ كثيراً	فانتشروا ؛ كثيراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
10	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
11	تجارةً أو	تجارةً أو	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
11	خيرٌ ؛ خيرٌ	خيرٌ ؛ خيرٌ	له باری نه وده ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

(63) سوره تی منافقون

3	بأنهم ءامنوا	بأنهم ~ ءامنوا	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.
3	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هیه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
4	يَحْسِبُونَ	يَحْسِبُونَ	به که سره دارکردنی پیتی (س) ده خویندریته وه.
4	أَنَّى	أَنَّى	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
4	يُؤْفِكُونَ	يُؤْفِكُونَ	گوړپینی همزه به پیتی (و).
5	لَوْوَا	لَوْوَا	به ئاسان خویندنه وهی پیتی (و) ی یه که م ده خویندریته وه.
5	رءوسهم	رءوسهم	سی به دهلی هیه.
5	مستكبرون	مستكبرون	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
6	عليهم أستغفرت ؛ هم أم ؛ هم إن	عليهم~ أستغفرت ؛ هم~ أم هم~ إن	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شه ش جووله.
6	يَغْفِرَ	يَغْفِرَ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
7	وَالْأَرْضِ	وَالْأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
8	الْأَعَزْ ؛ الْأَذَلْ	الْأَعَزْ ؛ الْأَذَلْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
8	وَلِلْمُؤْمِنِينَ	وَلِلْمُؤْمِنِينَ	گوړپینی همزه به پیتی (و).
9	ءامنوا	ءامنوا	سی به دهلی هیه.
9	تلهمكم أموالكم	تلهمكم~ أموالكم	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شه ش جووله.
9	الْخَاسِرُونَ	الْخَاسِرُونَ	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
10	يَأْتِي	يَأْتِي	گوړپینی همزه به ئلیف.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
11	يُوْخَر	يُوْخَر	گوړپینی همزه به پیتی (و)، وه پیتی (ر) لاواز کراوه له باری نه وه ستاندا.
11	نفساً إِذَا	نفساً إِذَا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
11	جاءَ أَجْلُهَا	جاءَ أَجْلُهَا ؛ جاءَ أَجْلُهَا	دو خویندنه وهی بؤ هیه : ناسانکردنی همزه ی دوهم، یان گوړپینی به ئلیف له گهل دریژکردنه وهی دوو جووله.
11	خَبِيرٌ	خَبِيرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

(64) سوره تی ته غابون

1	الأَرْض	الأَرْض	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
1	شَيْءٍ	شَيْءٍ	دریژکردنه وهی لیبن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
1	قَدِيرٌ	قَدِيرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
2	كَافِرٌ ؛ بَصِيرٌ	كَافِرٌ ؛ بَصِيرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
2	مُؤْمِنٌ	مُؤْمِنٌ	گوړپینی همزه به پیتی (و).
3	وَالْأَرْضِ	وَالْأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
3	الْمَصِيرُ	الْمَصِيرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
4	وَالْأَرْضِ	وَالْأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پښ	پوهونکړنه وه
4	تسرون	تسرون	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
5	یا تکم	یا تکم	گوړپینی همزه به نه لیف.
5	عذاب آلیم	عذاب آلیم	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
6	تاتیهم	تاتیهم	گوړپینی همزه به نه لیف.
6	واستغنی	واستغنی	له باری نه وستاندا: به کردنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
7	بلی	بلی	به کردنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
7	یسیر	یسیر	له باری نه وستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
8	فآمنوا	فآمنوا	سی به دهلی هیه.
8	خبیر	خبیر	له باری نه وستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
9	یؤمن	یؤمن	گوړپینی همزه به پیتی (و).
9	یکفر ؛ ویدخله	نکفر ؛ وندخله	به پیتی (ن) ده خویندریته وه له بری پیتی (ی) له هر دوو کیان.
9	سیئاته	سیئاته	سی به دهلی هیه.
9	الأنهار	الأنهار	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
10	بآیاتنا	بآیاتنا	سی به دهلی هیه.
10	النار	النار	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
10	وئس	وئس	به گوړپینی همزه به پیتی (ی) ده خویندریته وه.
10	المصیر	المصیر	له باری نه وستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
11	مصبيةٍ اِلا	مصبيةٍ اِلا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
11	يُؤْمِن	يُؤْمِن	گوړپنی همزه به پیتی (و).
11	شَيءٍ	شَيءٍ	دریژکردنه وهی لیږی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
13	الْمُؤْمِنُونَ	الْمُؤْمِنُونَ	گوړپنی همزه به پیتی (و).
14	ءَامِنُوا	ءَامِنُوا	سی به ده لی همیه.
14	مَنْ أَرْوَاكُكُمْ ؛ رَحِيمٌ إِمَّا	مَنْ أَرْوَاكُكُمْ ؛ رَحِيمٌ إِمَّا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
14	وَتَغْفِرُوا	وَتَغْفِرُوا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
16	خَيْرًا	خَيْرًا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

(65) سوره تی طه ډاق

1	النَّبِيُّ إِذَا	النَّبِيُّ إِذَا ؛ النَبِيُّ إِذَا	و شهی (النبي) به همزه دریژکردنی لکاو ده خویندریته وه، وبه ئاسانکردنی همزه ی دوو هم ده خویندریته وه، یان به گوړپنی به پیتی (و) ی که سره دار
1	طَلَّقْتُمْ ؛ ظَلَمَ	طَلَّقْتُمْ ؛ ظَلَمَ	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
1	يَأْتِينَ	يَأْتِينَ	گوړپنی همزه به ئه لیف.
1	فَقَدْ ظَلَمَ	فَقَدْ ظَلَمَ	به تیکه له کیښانی پیتی (د) له پیتی (ظ).
2	بِمَعْرُوفٍ أَوْ	بِمَعْرُوفٍ أَوْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
2	يُؤْمِن	يُؤْمِن	گوړپنی همزه به پیتی (و).

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
2	الآخر	الآخر	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوئی، وه سی به ده لی هه یه.
3	بالغ امره	بالغ امره	پیتی (غ) به ته نوینی ضه مم ده خویند ریته وه له گهل گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوئی، وه فته دار کړدنی پیتی (ر) له باری نه وه ستاندا: لکاندنی پیتی (ه) ی کینایه به پیتی (و) ی گوتراو ده بیټ.
3	شيء	شيء	دریژ کړدنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.

نمونه نایه	گپړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گپړانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
4	والتي (معاً)	واللاء (معاً)	لابردنی پیتی (ی) دواى همزه، له باری نه وده ستاندا: همزه ئاسان ده کړیت و دريژکړدنه وهی به شهش جووله و دوو جووله، له باری و ده ستاندا: دوو خویندنه وهی هیه: یه که م: ئاسان کردنی همزه (بین بین) نه و هیان پيش ده که ویت، وه بؤ ئو ئه لیفه ی ده که ویت پيش همزه که دوو خویندنه وه هیه دريژکړدنه وهی شهش جووله (که نه و هیان پيش ده که ویت) وه دوو جووله. دوو هم: گوړینی همزه گوړینی پیتی (ی) زه نه دار و دريژکړدنه وهی شهش جووله له و ئو لیفه ی ده که ویت پيش ئو به هو ی که یشتنه دوو زه نه دار. که واته له باری نه و ده ستاندا: ته نه ئاسان کردنی بؤ هیه، له باری و ده ستاندا: ئاسان کردنی همزه به پوم و دريژکړدنی شهش یان دوو جووله ی هیه یان گوړینی گوړینی پیتی (ی) زه نه دار و دريژکړدنه وهی شهش جووله، همزه ئاسان کراوه که شه لیړه دا ده بیت نیوان همزه و پیتی (ی).
4	نسائکم إن	نسائکم ~ إن	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو و دريژکړدنه وهی شهش جووله.
4	الأحمال ؛ من أمره	الأحمال ؛ من أمره	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه نه ی پيش خو ی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړنه وه
5	سیناته	سیناته	سی به ده لی هیه.
5	أَجْرًا أَسْكُونَه	أَجْرًا أَسْكُونَه	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
6	فَإِنْ أَرْضَعْنِ	فَإِنْ أَرْضَعْنِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
6	فَاتَوَهْنِ	فَاتَوَهْنِ	سی به ده لی هیه.
6	وَأْتَمِرُوا	وَأْتَمِرُوا	گوپینی همزه به ئلیف و لاوازکردنی پیتی (ر).
6	أُخْرَى	أُخْرَى	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، له گهل لاوازکردنی پیتی (ر)
7	قَدِرَ	قَدِرَ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
7	ءَاتَاهَا	ءَاتَاهَا ؛ ءَاتَاهَا	سی به ده لی هیه، وه به کردنه وه و که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
7	نَفْسًا إِلَّا	نَفْسًا إِلَّا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
8	عَنْ أَمْرٍ	عَنْ أَمْرٍ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
8	نَكْرًا	نَكْرًا	به ضمه دارکردنی پیتی (ك) ده خویندریته وه.
9	خَسِرًا أَعَدَّ	خَسِرًا أَعَدَّ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
10	الْأَلْبَابِ ؛ قَدْ أُنْزِلَ	الْأَلْبَابِ ؛ قَدْ أُنْزِلَ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
10	ءَامَنُوا	ءَامَنُوا	سی به ده لی هیه.
10	ذَكَرًا	ذَكَرًا	قهله وکردن و لاوازکردنی پیتی (ر) به لام قهله وکردن پیش ده که ویت.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وهړش	پوونکر د نه وه
11	علیکم ءایات	علیکم ءایات	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوټراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
11	ءایات ؛ ءامنوا	ءایات ؛ ءامنوا	سی به ده لی هیه.
11	مبینات	مبینات	به فته دارکړدنې پیټی (ی) ده خویندریټه وه.
11	یؤمن	یؤمن	گوپینی همزه به پیټی (و).
11	یدخله	ندخله	به پیټی (ن) ده خویندریټه وه له بری پیټی (ی).
11	الأخار ؛ قد أحسن	الأخار ؛ قد أحسن	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
12	الأرض ؛ الأمر ؛ قد أحاط	الأرض ؛ الأمر ؛ قد أحاط	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
12	شيء (معاً)	شيء (معاً)	دریژکړدنه وهی لین ی همزه دار به چار جووله و شهش جووله.
12	قدیر	قدیر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدنې پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
12	علماً * بسم الله	علماً یأیها	وهړش ټیکه ه لکیشان ده کات له کاتی لکاندنې دوو سوپرت له باری لکاندنې بی به سمه له و بی سه کت.

(66) سوره تی ته حريم

1	النبي	النبي	به همزه و دریژکړدنې لکاو ده خویندریټه وه.
2	مولاکم	مولاکم	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.
3	واذ أسر ؛ من أنبأك	واذ أسر ؛ من أنبأك	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
3	النبي إلى	النبي إلى ؛ النبي ولي	وشه ی (النبي) به همزه و دريژکردنی لکاو ده خویندریته وه، وه دوو خویندنه وهی بؤ هه یه: ئاسانکردنی همزه ی دوو هم، یان گوړپینی به یتي (و) ی که سره دار.
3	الخبير	الخبير	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتي (ر) ده خویندریته وه.
4	تظاهرا	تظاهرا	به شه دده دارکردنی پیتي (ظ) ده خویندریته وه.
4	مولاه	مولاه	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
4	المؤمنين	المؤمنين	گوړپینی همزه به پیتي (و).
4	ظهیر	ظهیر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتي (ر) ده خویندریته وه.
5	عسی	عسی	به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه به یه که له خویندنه وه کان.
5	طَلَّقَن	طَلَّقَن	به قه له وکردنی پیتي (ل) ده خویندریته وه.
5	يبدله	يبدله	به فته دارکردنی پیتي (ب) و شه دده دارکردنی پیتي (د) ده خویندریته وه.
5	خيراً	خيراً	به لاوازکردنی پیتي (ر) ده خویندریته وه.
5	مؤمنات	مؤمنات	گوړپینی همزه به پیتي (و).
6	ءامنوا	ءامنوا	سی به دلی هه یه.
6	يؤمنون	يؤمنون	گوړپینی همزه به پیتي (و).
7	تعذرُوا	تعذرُوا	به لاوازکردنی پیتي (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	روونکړدنه وه
8	ءامنوا(معاً) ؛ سيناتکم	سئ به ده لی هه يه.	
8	عسی ؛ یسعی	عسی ؛ یسعی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
8	ربکم أن	ربکم ~ أن	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوټراوو دریژکردنه وه ی شه ش جووله.
8	یکفّر ؛ قدیر	یکفّر ؛ قدیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
8	الأخار	الأخار	گواستننه وه ی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
8	النبي	النبيء	به هه مزه دریژکردنی لکاو ده خویندریته وه.
8	شيء	شيء	دریژکردنه وه ی لین ی هه مزه دار به چوار جووله و شه ش جووله.
9	النبي	النبيء	به هه مزه دریژکردنی لکاو ده خویندریته وه.
9	وماؤاهم	وماؤاهم	که مکړدنه وه به يه که له خویندنه وده کان، هه مزه ش ناگوړدریټ چونکه جیاکراوته وه.
9	وبئس	وبیس	به گوړپنی هه مزه به پیټی (ی) ده خویندریته وه.
9	المصير	المصير	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
10	امرات	امرات	(جیاکراوته وه) پیټی (ر) قه له وده کریټ چونکه پیټی (م) ی زه ننه دار که سره ی په یدا کراوی له پیښه.
10	شيئاً	شيئاً	دریژکردنه وه ی لین ی هه مزه دار به چوار جووله و شه ش جووله.
11	ءامنوا	سئ به ده لی هه يه.	

ژماره نایه	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
11	امرات	(جیاکراوته وه) پیتی (ر) قه له وده کړیت چونکه پیتی (م) ی زه ننه دار که سره ی په یدا کړای له پیشه.
12	وکتبه	به تاك ده خویندريته وه واته: که سره دار کړدنی پیتی (ک) و فهتحي پیتی (ت) له گهل زیاد کړدنی ئه لیف له دواي ئه و.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
---------------	-----------------------------------	------------------	--------------

(67) سوره تی مولک

1	شيء	شيء	دریژکړدنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
1	قدیر	قدیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
2	لیلوکمُ اَیْکُمُ احسن	لیلوکمُ اَیْکُمُ احسن	لکاندنی پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو و دریژکړدنه وهی شهش جووله.
3	تری (معاً)	تری (معاً)	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.
4	ینقلبُ اِلَیکَ	ینقلبُ اِلَیکَ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیښ خو ی.
4	حسیر	حسیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
5	الدنیا	الدنیا	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.
6	وئس	وئس	به گوړینی هه مزه به پیټی (ی) ده خویندریټه وه.
6	المصیر	المصیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
8	یا اَیْکُمُ	یا اَیْکُمُ	گوړینی هه مزه به ئلیف.
8	نذیر	نذیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
9	بلی	بلی	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.
9	نذیر	نذیر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
9	شيء	شيء	دریژکړدنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
9	شَيءٌ اِنْ اَنْتُمْ	شَيءٌ اِنْ اَنْتُمْ	به دریژکړدنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله ده خویندريته وه، وه گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه نه ی پيش خوی.
9	اَنْتُمْ اِلَا	اَنْتُمْ و~ اِلَا	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
12	مَغْفِرَةً ؛ كَبِيرٌ	مَغْفِرَةً ؛ كَبِيرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدنې پیتی (ر) ده خویندريته وه.
13	وَأَسْرُوا	وَأَسْرُوا	به لاوازکړدنې پیتی (ر) ده خویندريته وه.
13	قَوْلَكُمْ أَوْ	قَوْلَكُمْ و~ أَوْ	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
14	الْخَبِيرُ	الْخَبِيرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدنې پیتی (ر) ده خویندريته وه.
15	الْأَرْضِ	الْأَرْضِ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه نه ی پيش خوی.
16	ءَأَمْنَتُمْ	ءَأَمْنَتُمْ ؛ ءَأَمْنَتُمْ	دو خویندنه وهی بو هیه: ناسانکړدنې همزه ی دوو هم، یان گوړپنی به ئه لیف له گهل دریژکړدنه وهی دوو جووله.
16	السَّمَاءِ اَنْ	السَّمَاءِ بَيْنَ	به گوړپنی همزه ی دوو هم به پیتی (ی) ده خویندريته وه.
16	الْأَرْضِ	الْأَرْضِ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه نه ی پيش خوی.
17	أَمْ اَمْنَتُمْ	أَمْ اَمْنَتُمْ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه نه ی پيش خوی.

ژباړه نايه	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
17	السماءُ اَن	السماءُ يَن	به گوړپنی هه مزه ی دووهم به پیتی (ی) ده خویندریته وه.
17	نذیر	نذیر	له باری نه وه ستاندا: جیگیرکردنی پیتی (ی) زیاده ی بؤ ده کړیت.
18	نکیر	نکیر	له باری نه وه ستاندا: جیگیرکردنی پیتی (ی) زیاده ی بؤ ده کړیت، له گهل دریژکردنه وهی شه ش جووله.
19	یرؤا اِلی	یرؤا اِلی	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه نه ی پیښ خوی.
19	شِیء	شِیء	دریژکردنه وهی لیږن ی هه مزه دار به چوار جووله و شه ش جووله.
19	بصیرٌ اَمَن	بصیرٌ اَمَن	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه، وه گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه نه ی پیښ خوی.
20	الکافرُونَ	الکافرُونَ	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
20	غرورٌ اَمَن	غرورٌ اَمَن	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه نه ی پیښ خوی.
21	یرزقکم اِن	یرزقکم اِن	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژکردنه وهی شه ش جووله.
21	اِن اَمْسْک؛ ونفورٌ اَمَن	اِن اَمْسْک؛ ونفورٌ اَمَن	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه نه ی پیښ خوی.
22	أهدی	أهدی	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
22	صراط	صراط	(جیاکراوته وه) قهله وکردنی پیتی (ر).

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
23	وَالْأَبْصَارُ ؛ وَالْأَفْئِدَةُ	وَالْأَبْصَارُ ؛ وَالْأَفْئِدَةُ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
24	الأَرْضُ	الأَرْضُ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
25	مَتَى	مَتَى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
26	قُلْ إِنَّمَا	قُلْ إِنَّمَا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
26	نَذِيرٌ	نَذِيرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیښی (ر) ده خویندریته وه.
27	سَيِّئَتٍ	سَيِّئَتٍ	به ئیشمام ی پیښی (س) ده خویندریته وه.
28	قُلْ أَرَأَيْتُمْ ؛ إِنْ أَهْلَكْنِي ؛ أَهْلَكْنِي ؛ عَذَابٌ أَلِيمٌ	قُلْ أَرَأَيْتُمْ ؛ إِنْ أَهْلَكْنِي ؛ عَذَابٌ أَلِيمٌ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
28	أَرَأَيْتُمْ	أَرَأَيْتُمْ ؛ أَرَأَيْتُمْ	دوو خویندنه وهی بؤ هه یه: ناسانکړدنی هه مزه ی دوو هم، یا ن گوړپنی به ئه لیف له گه ل دریژ کړدنه وهی شه ش جووله.
28	أَرَأَيْتُمْ إِنْ	أَرَأَيْتُمْ ~ إِنْ	لکاندنی پیښی (م) ی کو به پیښی (و) ی گوټراو دریژ کړدنه وهی شه ش جووله.
28	يَجِزُ	يَجِزُ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیښی (ر) ده خویندریته وه.
28	الْكُفْرَيْنِ	الْكُفْرَيْنِ	ته نه به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
29	ءَامِنًا	ءَامِنًا	سی به ده لی هه یه.
30	قُلْ أَرَأَيْتُمْ ؛ إِنْ أَصْبَحَ	قُلْ أَرَأَيْتُمْ ؛ إِنْ أَصْبَحَ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه‌ش	پوونکړدنه وه
30	أرءیتم	أرءیتم ؛ أرآیتم	دوو خویندنه وهی بۆ هه‌یه : ئاسانکړدنی هه‌مزه‌ی دووهم، یان گوږپینی به ئه‌لیف له‌گه‌ل دریژکړدنه وهی شه‌ش جووله.
30	أرءیتم إن	أرآیتم و~ إن	لکاندنی پیټی(م) ی کۆ به‌پیټی(و) ی گوټراوو دریژکړدنه وهی شه‌ش جووله.
30	یأتیکم	یأتیکم	گوږپینی هه‌مز به ئه‌لیف.
30	معین * بسم الله	معین ن	وه‌ش تیکه‌لکیشان ده‌کات له‌کاتی لکاندنی دوو سوږه‌ت له‌باری لکاندن بی به‌سمه‌له‌و بی سه‌کت.

(68) سوږه‌تی قه‌له‌م

1	ن والقلم	ن والقلم	دوو خویندنه وهی بۆ هه‌یه : تیکه‌لکیشان (الإدغام) و ئاشکراکړدن (الظهار).
3	غیر	غیر	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به لاوازکړدنی پیټی(ر) ده‌خویندريټه‌وه.
5	فستبصر ؛ ویبصرون	فستبصر ؛ ویبصرون	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به لاوازکړدنی پیټی(ر) ده‌خویندريټه‌وه.
12	معتد أثیم	معتد أثیم	گواستنه‌وهی جووله‌ی هه‌مز به زه‌ننه‌ی پیش خوی.
13	زнім أن	زнім أن	گواستنه‌وهی جووله‌ی هه‌مز به زه‌ننه‌ی پیش خوی.
15	تتلی	تتلی	به‌کړدنه‌وه‌و که‌مکړدنه‌وه (التقلیل) ده‌خویندريټه‌وه.
15	ءایاتنا	ءایاتنا	سی به‌ده‌لی هه‌یه.
15	أساطیر	أساطیر	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به لاوازکړدنی پیټی(ر) ده‌خویندريټه‌وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
15	الأولین	الأولین	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
17	إِذْ أَقْسَمُوا	إِذْ أَقْسَمُوا	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
22	أَنْ اِغْدُوا	أَنْ اِغْدُوا	پزگار بوون له گه یشتنی دوو زه ننه به ضه م.
22	حَرِّثَكُمْ إِنْ	حَرِّثَكُمْ إِنْ	لکاندنۍ پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شه ش جووله.
23	فَانْطَلَقُوا	فَانْطَلَقُوا	به قه له وکړدنۍ پیتی (ل) ده خویندریته وه.
28	أَوْسَطَهُمْ أَلَمٌ	أَوْسَطَهُمْ أَلَمٌ	لکاندنۍ پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شه ش جووله.
28	أَلَمْ أَقُلْ	أَلَمْ أَقُلْ	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
32	عَسَى	عَسَى	به کړدنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
32	يَبْدِلُنَا	يَبْدِلُنَا	به فته دار کړدنۍ پیتی (ب) و شه دده دار کړدنۍ پیتی (د) ده خویندریته وه.
32	خَيْرًا	خَيْرًا	به لاواز کړدنۍ پیتی (ر) ده خویندریته وه.
33	الْآخِرَةِ	الْآخِرَةِ	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ که پیتی لامه، له گهل لاواز کړدنۍ پیتی (ر) وه سی به ده لی هه یه.
39	لَكُمْ أَيْمَانٌ	لَكُمْ أَيْمَانٌ	لکاندنۍ پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شه ش جووله.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
39	بالغه إلى	بالغه إلى	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
40	سلهم أيهم	سلهمو~ أيهم	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
40	زعيمة أم	زعيمة أم	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
41	فليأتوا	فليأتوا	گوړپنی هه مزه به ئلیف.
41	بشركائهم إن	بشركائهمو~ إن	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
43	خاشعة أبصارهم	خاشعة أبصارهم	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
45	لهم إن	لهمو~ إن	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
45	متين أم	متين أم	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
46	تسأهم أجراً	تسأهمو~ أجراً	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
48	نادى	نادى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.
50	فاجتباہ	فاجتباہ	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.
51	ليزلقونك	ليزلقونك	به فته دارکردنې پیټی (ی) ده خویندریټه وه.
51	بأبصارهم	بأبصارهم	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
51	الدَّكْرُ	الدَّكْرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
52	ذِكْرٌ	ذِكْرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

(69) سوره تی حاقه

3	أدراك	أدراك	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
7	فتری	فتری	له باری وه ستان له سهری ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
7	صرعی	صرعی	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
7	کأهم أعجاز	کأهم أعجاز	لکاندن پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو دريژ کړدنه وه ی شهش جووله.
8	تری	تری	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
9	والموتفکات	والموتفکات	گوپینی هه مره به پیتی (و).
10	أخذهم أخذة	أخذهم أخذة	لکاندن پیتی (م) ی کؤ به پیتی (و) ی گوتراو دريژ کړدنه وه ی شهش جووله.
10	رأبیه إنا	رأبیه إنا	گواستنه وه ی جووله ی هه مره بؤ زه ننه ی پیښ خو ی.
11	طغا	طغا	له باری وه ستاندا: به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
12	تذکرة	تذکرة	به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
12	أُذُنْ	أُذُنْ	به زه ننه دار کړنی پیتی (ذ) ده خویندریته وه.
14	الأَرْض	الأَرْض	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
18	تَخْفَى	تَخْفَى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
19	مَنْ أُوتِي	مَنْ أُوتِي	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
19	أُوتِي ؛ اِقْرءُوا	أُوتِي ؛ اِقْرءُوا	سی به دهلی هیه.
19	کتابیه إني	کتابیه إني ؛ کتابیه إني	دو خویندنه وهی بؤ هیه: یه که م: وازهینان له گواستنه وهو نه ویا نن پیش ده که ویت، دووهم: گواستنه وه.
24	الْأَيَّام	الْأَيَّام	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
25	مَنْ أُوتِي ؛ لَمْ أُوت	مَنْ أُوتِي ؛ لَمْ أُوت	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
25	أُوتِي ؛ أُوت	أُوتِي ؛ أُوت	سی به دهلی هیه.
26	وَلَمْ أَدِر	وَلَمْ أَدِر	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
28	أَغْنَى	أَغْنَى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
28	مالیه هَلْک	مالیه هَلْک ؛ مالیه هَلْک	دو خویندنه وهی بؤ هیه: یه که م: سهکت نه ودهش به وازهینان له گواستنه وهو له وشه ی (کتابیه إني) له نايه تی 19. دووهم: تیکه ه لکی شان، نه ودهش به گواستنه وهو له وشه ی (کتابیه إني).
32	ذِرَاعاً	ذِرَاعاً	به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
33	يُؤْمِن	يومن	گوړپنی همزه به پیتی (و).
36	طَعَامٌ إِلَّا	طعامٌ إلا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
37	يَأْكُلُه	ياکله	گوړپنی همزه به ئه لیف.
37	الْخَاطِئُونَ	الخاطئون	سی به ده لی هیه.
38	تَبْصُرُونَ	تبصرون	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
39	تَبْصُرُونَ	تبصرون	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
41	تُؤْمِنُونَ	تومنون	گوړپنی همزه به پیتی (و).
42	تَذْكُرُونَ	تذکرون	به شه دده دارکردنی پیتی (ذ) ده خویندریته وه.
44	الْأَقَاوِيلُ	الاقاویل	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
47	مِنْ أَحَدٍ	من أحد	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
48	لِتَذْكِرَةٍ	لتذکره	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
50	الْكَافِرِينَ	الکفرین	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

(70) سوره تی مه عارج

1	سَأَلْ	سال	گوړپنی همزه به ئه لیف.
2	لِلْكَافِرِينَ	للكفرین	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
5	جَمِلاً إِهْم	جمیلاً إهم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
7	وَنَرَاهُ	ونراه	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
11	یومئذ	یومئذ	به فته دار کړدی پیتی (م) ده خویندریته وه.
14	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
15	لطي	لطي	که مکړدنه وه (التقليل) ی بو ده کړیت چونکه کوټای نایه ته، وه سوږه تی مه عارج یه کیکه له و یازده سوږه تانه ی که مکړدنه وهی بو ده کړیت.
16	نزاعة	نزاعة	به ته نوینی ضمه مه ده خویندریته وه.
16	للسوى	للسوى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
17	من أدبر	من أدبر	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
17	وتولى	وتولى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
18	فأوعى	فأوعى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
19	الإنسان ؛ هلو عاً إذا	الإنسان ؛ هلو عاً إذا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
21	الخير	الخير	له بارى نه وه ستاندا: به لاواز کړدی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
21	منوعاً إلا	منوعاً إلا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
23	صَلَّاهُمْ	صَلَّاهُمْ	به قه له و کړدی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
28	غير	غير	له بارى نه وه ستاندا: به لاواز کړدی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
28	مأمون	مأمون	گوړپینی همزه به نه لیف.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
30	أزواجهم أو	أزواجهم~ أو	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
30	ملکت أیمانهم	ملکت أیکاهم	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
30	غیر	غیر	له باری نه وستاندا: به لاوازکړدنې پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
31	ابتغی	ابتغی	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.
33	بشهادتهم	بشهادتهم	به تاك ده خویندریټه وه.
34	صَلَّاهُمْ	صَلَّاهُمْ	به قهله وکړدنې پیټی (ل) ده خویندریټه وه.
38	منهم أن	منهم~ أن	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
40	لِقَادِرُونَ	لِقَادِرُونَ	به لاوازکړدنې پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
41	خيراً	خيراً	به لاوازکړدنې پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
43	الْأَجْدَاثِ	الْأَجْدَاثِ	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
43	سِرَاعاً	سِرَاعاً	به لاوازکړدنې پیټی (ر) ده خویندریټه وه.
43	كَأَنَّهُمْ إِلَى	كَأَنَّهُمْ~ إِلَى	لکاندنې پیټی (م) ی کو به پیټی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شهش جووله.
43	نُصِبَ	نُصِبَ	به فته دارکړدنې پیټی (ن) و زه ننه ی پیټی (ص) ده خویندریټه وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
44	خاشعةً أبصارهم	خاشعةً أبصارها	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.

(71) سوره تی نوح

1	نوحاً إلی ؛ أَنْ أَنْذِر ؛ عذابٌ أَلیم	نوحاً إلی ؛ أَنْ أَنْذِر ؛ عذابٌ أَلیم	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
1	يَأْتِيهِمْ	يَأْتِيهِمْ	گوږپینی هه مزه به ئه لیف.
2	نَذِيرٌ	نَذِيرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویند ریته وه.
2	مَبِیْنٌ أَنْ	مَبِیْنٌ أَنْ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
3	أَنْ أَعْبُدُوا	أَنْ أَعْبُدُوا	پزگار بوون له گه یشتنی دوو زه ننه به ضه مم.
4	وَيُؤْخِرْکُمْ ؛ یُوْخِرْ	وَيُؤْخِرْکُمْ ؛ یُوْخِرْ	گوږپینی هه مزه به پیتی (و).
4	یُوْخِرْکُمْ إلی	یُوْخِرْکُمْ إلی	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گو تراو در یژ کړدنه وهی شهش جووله.
4	مَسْمِی	مَسْمِی	له باری وه ستاندا: به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویند ریته وه.
4	مَسْمِی إِنْ	مَسْمِی إِنْ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیښ خوی.
6	دَعَائِیَ إِلَّا	دَعَائِیَ إِلَّا	فه ته دار کړدنی پیتی (ی) ی دانه پال، وه له باری وه ستاندا: سی به ده لی هه یه.
6	فِرَاراً	فِرَاراً	(جیا کراوته وه) پیتی (ر) قه له و ده کړیت به هو ی دوو باره بونه وهی.
7	لَتَغْفِرَ	لَتَغْفِرَ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیتی (ر) ده خویند ریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وهږش	پوونکر د نه وه
7	ءاذاهم	ءاذاهم	سی به ده لی هیه.
9	إني~أعلنت	إني~أعلنت	فته دارکردنی پیتی (ی) دانه پال.
9	لهم إسراراً	لهم~إسراراً	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
9	إسراراً	إسراراً	(جیاکراوته وه) پیتی (ر) قهلهو دهکریټ به هو ی دوو باره بونه وهی.
10	استغفروا	استغفروا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندريټه وه.
10	ربکم~إنه	ربکم~إنه	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
11	مدراراً	مدراراً	(جیاکراوته وه) پیتی (ر) قهلهو دهکریټ به هو ی دوو باره بونه وهی.
12	لکم~أهّاراً	لکم~أهّاراً	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
14	خلقکم~أطواراً	خلقکم~أطواراً	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.
14	أطواراً~ألم	أطواراً~ألم	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
16	سراجاً	سراجاً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندريټه وه.
17	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
18	ويخرجکم~إخراجاً	ويخرجکم~إخراجاً	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکردنه وهی شهش جووله.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوهونکړدنه وه
18	إِخْرَاجاً	إِخْرَاجاً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
19	الأَرْض	الأَرْض	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
23	ءالتهکم	ءالتهکم	سی به دهلی هیه.
23	وَدّاً	وَدّاً	به ضه ممه دارکردنی پیتی (د) ده خویندریته وه.
24	وقَدْ أَضْلُوا	وقَدْ أَضْلُوا	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
24	كَثِيراً	كَثِيراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
25	خطيئاتهم	خطيئاتهم	سی به دهلی هیه.
25	خطيئاتهم أغرقوا	خطيئاتهم ~ أغرقوا	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.
26	الأَرْض	الأَرْض	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
26	الكافرين	الكافرين	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
26	ديّاراً إِنَّكَ	ديّاراً إِنَّكَ	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
27	فاجِراً	فاجِراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
28	بيتي	بيتي	به زه ننه ی پیتی (ی) ی دانه پال.
28	مؤمناً ؛ وللمؤمنين ؛ والمؤمنات	مؤمناً ؛ وللمؤمنين ؛ والمؤمنات	گوپینی همزه به پیتی (و).
28	تباراً * بسم الله	تباراً قل	وهړش شاردنه وه (الاخفاو) نه نجام ده دات له کاتی لکاندن دوو سوپرت به یه که وه (به لام بی به سمه له و بی سهکت).

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
---------------	-----------------------------------	------------------	--------------

(72) سوره تی جن

1	قلْ أَوْحِي	قلْ أَوْحِي	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهل ی هیه له وشه ی (أَوْحِي).
1	قِرْءَانًا	قِرْءَانًا	(جیا کراوته وه) تهنه دریژکړدنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پیشدا هاتو وه.
2	فَأَمَّا	فَأَمَّا	سی به دهل هیه.
3	وَأَنَّهُ تَعَالَى	وَأَنَّهُ تَعَالَى	به که سره دارکړدنی همزه ده خویندريته وه.
3	تَعَالَى	تَعَالَى	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
4	وَأَنَّهُ كَانَ	وَأَنَّهُ كَانَ	به که سره دارکړدنی همزه ده خویندريته وه.
5	وَأَنَا ظَنُّنَا	وَأَنَا ظَنُّنَا	به که سره دارکړدنی همزه ده خویندريته وه.
5	الْإِنْسِ	الْإِنْسِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
6	وَأَنَّهُ كَانَ	وَأَنَّهُ كَانَ	به که سره دارکړدنی همزه ده خویندريته وه.
6	الْإِنْسِ	الْإِنْسِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
7	وَأَنَّهُمْ ظَنُّوا	وَأَنَّهُمْ ظَنُّوا	به که سره دارکړدنی همزه ده خویندريته وه.
7	ظَنَنْتُمْ أَن	ظَنَنْتُمْ أَن	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شهش جووله.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
8	وأنا لمسنا	وإنا لمسنا	به که سره دارکردنی همزه ده خویندریته وه.
9	وأنا كنّا	وإنا كنّا	به که سره دارکردنی همزه ده خویندریته وه.
9	آلن	آلن	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وه سی به دهلی هه یه.
10	وأنا لا ندري	وإنا لا ندري	به که سره دارکردنی همزه ده خویندریته وه.
10	أشتر أريد ؛ الأرض ؛ أم أريد	أشتر أريد ؛ الأرض ؛ أم أريد	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
11	وأنا مِنّا	وإنا مِنّا	به که سره دارکردنی همزه ده خویندریته وه.
12	وأنا ظننا	وإنا ظننا	به که سره دارکردنی همزه ده خویندریته وه.
12	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
13	وأنا لَمّا	وإنا لَمّا	به که سره دارکردنی همزه ده خویندریته وه.
13	الهدى	الهدى	به کردنه وهی که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
13	ءامنا	ءامنا	سی به دهلی هه یه.
13	يؤمن	يؤمن	گوړپنی همزه به پییتی (و).
14	وأنا منا	وإنا منا	به که سره دارکردنی همزه ده خویندریته وه.
14	فمن أسلم	فمن أسلم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
17	يسلكه	نسلکه	به پییتی (ن) ده خویندریته وه له بری پییتی (ی).

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
19	وَأَنه لَمَا	وَإَنه لَمَا	به که سره دارکردنی همزه ده خویندریته وه.
20	قُلْ	قَالَ	به فته دارکردنی پیټی (ق) له گهل زیادکردنی ئه لیف له دواى ئه و.
21	قُلْ إِنِّي	قُلْ إِنِّي	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
22	قُلْ إِنِّي ؛ وَلَنْ أَجِدَ ؛ مَلْتَحِدًا إِلَّا	قُلْ إِنِّي ؛ وَلَنْ أَجِدَ ؛ مَلْتَحِدًا إِلَّا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
22	يَجِيرُنِي	يَجِيرُنِي	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
24	مَنْ أَضْعَفُ	مَنْ أَضْعَفُ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
24	نَاصِرًا	نَاصِرًا	به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
25	قُلْ إِن أَدْرِي	قُلْ إِن أَدْرِي	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
25	رَبِّي~ أَمْدًا	رَبِّي أَمْدًا	فته دارکردنی پیټی (ی) دانه پال.
26	يُظْهِرُ	يُظْهِرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
26	أَحَدًا إِلَّا	أَحَدًا إِلَّا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
27	ارْتَضَى	ارْتَضَى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
28	قَدْ أَبْلَغُوا	قَدْ أَبْلَغُوا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
28	وَأَحْصَى	وَأَحْصَى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
28	شَيْءٍ	شَيْءٍ	دریژکردنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
28	عدداً * بسم الله	عدداً یاها	وه پش تیکه له کیشان ده کات له کاتی لکاندنې دوو سوږه له باری لکاندنې بی به سمه له بی سهکت.

(73) سوره تی موزه میل

3	أَوْ انقص	أَوْ انقص	پزگار بوون له گه یشتنی دوو زه ننه به ضه مم.
3	قلیلاً أَوْ	قلیلاً أَوْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
4	القرءان	القرءان	(جیا کراوته وه) ته نها دریژکړنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه هه مزه زه ننه ی له پیشدا هاتووه.
4	ترتیباً إنا	ترتیباً إنا	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
5	ثقیلاً إِنْ	ثقیلاً إِنْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
6	قیلاً إِنْ	قیلاً إِنْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
7	النهار	النهار	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
8	وتبتل إلیه	وتبتل إلیه	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
11	قلیلاً إِنْ	قلیلاً إِنْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
13	وعذاباً أَلیماً	وعذاباً أَلیماً	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
14	الأرض ؛ مهیلاً إنا	الأرض ؛ مهیلاً إنا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
16	فعصی	فعصی	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
18	مُنْفَطِرٌ	مُنْفَطِرٌ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
18	مفعولاً إن	مفعولاً إن	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
19	تذکرة	تذکرة	به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
19	سبیلاً إن	سبیلاً إن	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
20	أدنی ؛ مرضی	أدنی ؛ مرضی	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
20	ونصفهُ وثلثهُ	ونصفِهِ وثلثِهِ	به که سره دار کردنی پیتی (ف) و پیتی (ث) ی دوو هم هردو و پیتی (ه) ده خویندریته وه، له گه ل لکاندن ی پیتی (ه) ی کینایه به پیتی (ی) له باری نه وه ستاندا.
20	یقدِرْ ؛ خیراً ؛ واستغفروا	یقدِرْ ؛ خیراً ؛ واستغفروا	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
20	فاقرءوا (معاً) ؛ وآخرون (معاً) ؛ وآتوا	فاقرءوا (معاً) ؛ وآخرون (معاً) ؛ وآتوا	سی به دهل ی هیه.
20	القرءان	القرءان	(جیاکراوته وه) ته نها دریژ کردنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پیشدا هاتو وه.
20	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.

ژماره نایه	گیږانه وهی وهېش عاصمی کوفی	پوونکر د نه وه
20	الصَّلَاة	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
20	رحیم * بسم الله رحیم یأیها	وهړش تیکه له کیښان دهکات لهکاتی لکاندنې دوو سوږت لهباری لکاندن بې به سمه له و بې سهکت.

(74) سوږتی موده تیر

1	المدثر	لهباری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
5	والرجز	به که سره دارکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
6	تستکثر	لهباری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
8	نقر	لهباری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
9	عسیر	لهباری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
10	الکفرین	ته نه به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
10	غیر	لهباری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
15	أَنْ أَزِيدَ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
16	لَا يَأْتِنَا	سی به د هلی هیه.
17	صَعُودًا إِنَّهُ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
24	سِحْرٌ	لهباری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
24	یوثر	یوثر	گوړینی همزه به پیتی (و).
27	أدراك	أدراك	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
31	النار ؛ ذکرى	النار ؛ ذکرى	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
31	عدتهم إلا	عدتهم إلا	لکاندن پیتی (م) ى کو به پیتی (و) ى گوتراو دريژکړنه وه ى شهش جووله.
31	أوتوا (معاً) ؛ ءامنوا ؛ إيماناً	أوتوا (معاً) ؛ ءامنوا ؛ إيماناً	سى به دهلى هیه.
31	والمؤمنون	والمؤمنون	گوړینی همزه به پیتی (و).
31	والكافرون	والكافرون	به لاوازکړنى پیتی (ر) ده خویندریته وه.
33	إذ أدبر	إذ أدبر	گواستننه وه ى جووله ى همزه بو زه ننه ى پیش خوى.
35	لإحدى	لإحدى	له بارى وه ستاندا: به کړنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
36	نذيراً	نذيراً	به لاوازکړنى پیتی (ر) ده خویندریته وه.
37	منكم أن	منكم أن	لکاندن پیتی (م) ى کو به پیتی (و) ى گوتراو دريژکړنه وه ى شهش جووله.
38	رهينة إلا	رهينة إلا	گواستننه وه ى جووله ى همزه بو زه ننه ى پیش خوى.
47	أتانا	أتانا	به کړنه وه ى که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
49	التذكيرة	التذكيرة	به لاوازکړنى پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
50	مستفزة	مستفزة	به فته دار کړنی پیتی (ف) ده خویندریته وه.
52	منهم أن	منهمو~ أن	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شه ش جووله.
52	یؤتی	یوتی	گوړپینی همزه به پیتی (و) به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
53	الآخرة	الآخرة	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی که پیتی لامه، له گهل لاواز کړنی پیتی (ر) وه سی به ده لی هیه.
54	تذکرة	تذکرة	به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
56	یذكرون	تذکرون	به پیتی (ت) ده خویندریته وه له بری پیتی (ی).
56	التقوى	التقوى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
56	المغفرة	المغفرة	به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

(75) سوره تی قیامه

3	أیحسب	أیحسب	به که سره دار کړنی پیتی (س) ده خویندریته وه.
3	الإنسان	الإنسان	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
4	بلی	بلی	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	ړوونکړدنه وه
5	الإنسان	الإنسان	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
7	برق	برق	به فته دارکړنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
10	الإنسان ؛ يومئذ أين	الإنسان ؛ يومئذ أين	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
13	الإنسان	الإنسان	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
14	الإنسان	الإنسان	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
14	بصيرة	بصيرة	به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
15	ولو ألقى	ولو ألقى	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
15	ألقى	ألقى	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
15	معاذيره	معاذيره	به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
17	وقراءه	وقراءه	(جياکړاوتنه وه) ته نها دریژکړدنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پيشدا هاتووه.
18	قراءه	قراءه	(جياکړاوتنه وه) ته نها دریژکړدنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پيشدا هاتووه.
21	الآخرة	الآخرة	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی که پیتی لامه، له گهل لاوازکړنی پیتی (ر) وه سی به دهل ی هیه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوهنکړنه وه
22	ناضرة إلى	ناضرة إلى	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه، وه گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه نهی پیش خوی.
23	ناظرة	ناظرة	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
24	باسرة	باسرة	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
25	فاقرة	فاقرة	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
27	من راق	من راق	بی سهکت ده خویندریته وه، تیکه له کیښانیش دهرده که ویت
28	الفراق	الفراق	(جیاکراوته وه) قه له وکردنی پیتی (ر).
31	صلی	صلی	به کردنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه له گهل لاوازکردنی پیتی (ل) چونکه کوټایی نایه ته و یه کیکه له یازده سوږه ته که.
32	وتولی	وتولی	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
33	یتمطی	یتمطی	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
34	أولی	أولی	به کردنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
34	فأولی	فأولی	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
35	أولی	أولی	به کردنه وه که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
35	فأولی	فأولی	ته نها به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی وه پش عاصمی کوفی	پوونکر د نه وه
36	أَجَسَب	به که سره دار کړنی پیتی (س) ده خویندریته وه.
36	الْإِنْسَان	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
36	سَدَى	له باری وده ستان له سهری ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
36	سَدَى أَلَم	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
37	يَمْنَى	به پیتی (ت) ده خویندریته وه له بری پیتی (ی)، وه ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
38	فَسَوَى	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
39	وَالْأُنْثَى	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
40	الْمَوْتَى	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

(76) سوره تی نینسان

1	هَلْ أَتَى ؛ الْإِنْسَانُ ؛ مذکوراً إنا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
1	أَتَى	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
1	شَيْئاً	دریژ کړدنه وهی لیبی ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.

نماره نایه	گیړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیړانه وهی وه پش	روونکړدنه وه
2	الإنسان ؛ نطفة أمشاج؛ بصيراً إنا	الإنسان ؛ نطفة أمشاج ؛ بصيراً إنا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
2	بصيراً	بصيراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
3	شاكراً	شاكراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
3	كفوراً إنا	كفوراً إنا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
4	للكافرين	للكافرين	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
4	سَلْسِلاً	سَلْسِلاً	به ته نوینی فته تح ده خویندریته وه، له باری وه ستاندا: به ئه لیف ده گوږدریت دواتر تیکه ه لکی شان ده رده که ویت.
4	وسعيراً إن	وسعيراً إن	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه، وه گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
5	الأبرار	الأبرار	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
6	يفجّرونها ؛ تفجيراً	يفجّرونها ؛ تفجيراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
7	مستطيراً	مستطيراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
8	وأسيراً إنما	وأسيراً إنما	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه، وه گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
9	شكوراً إنا	شكوراً إنا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نايه	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوهونکړنه وه
10	قمطرياً	قمطرياً	به لاوازکړنی پيټی (ر) ده خویندریټه وه.
11	فوقاهم ؛ ولقاهم	فوقاهم ؛ ولقاهم	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.
12	وجزاهم	وجزاهم	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.
12	وحريراً	وحريراً	به لاوازکړنی پيټی (ر) ده خویندریټه وه.
13	متکين	متکين	سی به دهلی هیه.
13	الأرائك	الأرائك	گواستننه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پيش خوی.
13	زمهرياً	زمهرياً	به لاوازکړنی پيټی (ر) ده خویندریټه وه.
15	بآنية	بآنية	سی به دهلی هیه.
15	كانت قَوَارِيراً	كانت قَوَارِيراً	به تهنوینی فته تح ده خویندریټه وه، له باری وه ستاندا: به ئه لیف ده گوږدریټ له گهل لاوازکړنی پيټی (ر)، شاردنه وه ش (الاخفاء) له پيټی (ق) ده رده که ویټ.
16	قَوَارِيراً من	قَوَارِيراً من	به تهنوینی فته تح ده خویندریټه وه، له باری وه ستاندا: به ئه لیف ده گوږدریټ له گهل لاوازکړنی پيټی (ر) و ټيکه ه لکيښانیش دواتر ده رده که ویټ.
16	تقديرأ	تقديرأ	به لاوازکړنی پيټی (ر) ده خویندریټه وه.
18	تسمى	تسمى	به کړدنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.
20	كبيرأ	كبيرأ	به لاوازکړنی پيټی (ر) ده خویندریټه وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
21	عَالِيَهُمْ	عَالِيَهُمْ	به زننه دارکردنی پیتی (ی) و که سره ی پیتی (ه) ده خویندریته وه.
21	أَسَاوِرَ	أَسَاوِرَ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
21	وَسَقَاهُمْ	وَسَقَاهُمْ	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
21	طَهَوْرًا إِنَّ	طَهَوْرًا إِنَّ	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
22	مَشْكُورًا إِنَّا	مَشْكُورًا إِنَّا	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
23	الْقُرْءَانِ	الْقُرْءَانِ	(جیاکراو ته وه) ته نها دریژکردنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پیشدا هاتو وه.
24	مِنْهُمْ ءَاثِمًا	مِنْهُمْ ءَاثِمًا	لکاندن ی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو و دریژکردنه وهی شهش جووله.
24	ءَاثِمًا أَوْ	ءَاثِمًا أَوْ	سی به دهل ی هیه، و ده گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
26	طَوِيلًا إِنَّ	طَوِيلًا إِنَّ	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
28	تَبْدِيلًا إِنَّ	تَبْدِيلًا إِنَّ	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
29	تَذَكِيرًا	تَذَكِيرًا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
30	تَشَاءُونَ	تَشَاءُونَ	سی به دهل ی هیه.
31	عَذَابًا أَلِيمًا	عَذَابًا أَلِيمًا	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نايه	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
31	أليماً * بسم الله	أليماً والمرسلات	وه پش تيککه لکيشان ده کات له کاتي لکاندنې دوو سوږه له باري لکاندنې بې به سمه له و بې سهکت.

(77) سوږه تی موږسه لات

3	والناشِرَات	والناشِرَات	به لاوازکردنې پيټي (ر) ده خویندریټه وه.
5	ذَكَرًا	ذَكَرًا	قه له وکردن و لاوازکردنې پيټي (ر)، به لام قه له وکردن پيش ده که ویت.
6	عَذْرًا أَوْ	عَذْرًا أَوْ	گواستنې وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
6	نَذْرًا	نَذْرًا	به ضمه ممدارکردنې پيټي (ذ) ده خویندریټه وه.
6	نَذْرًا إِنَّمَا	نَذْرًا إِنَّمَا	گواستنې وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
12	يَوْمَ أَجَلْت	يَوْمَ أَجَلْت	گواستنې وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
14	أَدْرَاكَ	أَدْرَاكَ	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریټه وه.
16	الْأَوَّلِينَ	الْأَوَّلِينَ	گواستنې وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
17	الْآخِرِينَ	الْآخِرِينَ	گواستنې وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی که پيټي لامه، وه سی به دلی هیه.
20	نَخْلَقْكُمْ	نَخْلَقْكُمْ	دوو خویندنه وهی دروستی بؤ هیه تیکه لکيشانی ته واو نه ویدان پيش ده که ویت. وده تیکه لکيشانی نا ته واو.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
21	قرار	قرار	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه له گهل لاواز کردنی هر دوو پیټی (ر).
21	مکین إلی	مکین إلی	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
23	فقدَرنا	فقدَرنا	به شه دده دار کردنی پیټی (د) ده خویندریته وه.
23	القادرُون	القادرُون	به لاواز کردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
25	الأَرْض ؛ كَفَاتًا أَحْيَاءَ	الأَرْض ؛ كَفَاتًا أَحْيَاءَ	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
32	بِشَرِّ	بِشَرِّ	له باری وده ستان و نه وده ستاندا: به لاواز کردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
33	جمالت	جمالات	به زیاد کردنی ئه لیف له دوی پیټی (ل) ده خویندریته وه.
36	يُؤْذَن	يُؤْذَن	گوړینی همزه به پیټی (و).
36	فِيَعْتَذِرُونَ	فِيَعْتَذِرُونَ	به لاواز کردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
38	وَالْأُولَيْن	وَالْأُولَيْن	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
46	قَلِيلًا إِنْكُمْ	قَلِيلًا إِنْكُمْ	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
50	يُؤْمَنُونَ	يُؤْمَنُونَ	گوړینی همزه به پیټی (و).

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه‌پش	پوونکر د نه وه
---------------	-----------------------------------	------------------	----------------

(78) سوره تی نه به

6	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پیش خوی.
8	وخلقناکم أزواجاً	وخلقناکم ~ أزواجاً	لکاندنې پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکر د نه وهی شه‌ش جووله.
13	سراجاً	سراجاً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده‌خویندریته‌وه.
14	المعصرات	المعصرات	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده‌خویندریته‌وه.
16	وجناتٍ ألفافاً إن	وجناتٍ ألفافاً إن	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پیش خوی.
18	فتاتون	فتاتون	گوپینی همزه به ئه‌لیف.
19	وفتحت	وفتحت	به شه‌ده‌دارکردنی پیتی (ت) ده‌خویندریته‌وه.
19	فكانت أبواباً	فكانت أبواباً	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پیش خوی.
20	وسيرت	وسيرت	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده‌خویندریته‌وه.
20	سراباً إن	سراباً إن	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پیش خوی.
22	مئاباً	مئاباً	سی به‌ده‌لی هیه.
24	شراباً إلا	شراباً إلا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پیش خوی.
25	وغساقاً	وغساقاً	به ئاسان کردنی پیتی (س) ده‌خویندریته‌وه.
26	وفاقاً إهم	وفاقاً إهم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه‌ننه‌ی پیش خوی.
28	بآياتنا	بآياتنا	سی به‌ده‌لی هیه.

ژباړه یی نایه ت	گیږانه وه یی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وه یی وه پښ	پوونکړدنه وه
29	شَيءٌ أَحْصِينَاهُ	شَيءٌ أَحْصِينَاهُ	به دریژکړدنه وه یی لیږن یی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله ده خویندريته وه، له گهل گواستنه وه یی جووله یی همزه بو زه ننه یی پیش خوی. بو زه ننه یی پیش خوی.
30	نَزِيدَكُمْ إِلَّا	نَزِيدَكُمْ إِلَّا	لکاندن یی پیتی (م) یی کو به پیتی (و) یی گوتراو دریژکړدنه وه یی شهش جووله.
30	عَذَابًا إِنَّ	عَذَابًا إِنَّ	گواستنه وه یی جووله یی همزه بو زه ننه یی پیش خوی.
37	رَبِّ ۚ الرَّحْمَنِ	رَبُّ ۚ الرَّحْمَنِ	به چه مده دارکړدن یی پیتی (ب) و پیتی (ن) ده خویندريته وه.
37	وَالْأَرْضِ	وَالْأَرْضِ	گواستنه وه یی جووله یی همزه بو زه ننه یی پیش خوی.
38	مَنْ أَدْنِ	مَنْ أَدْنِ	گواستنه وه یی جووله یی همزه بو زه ننه یی پیش خوی.
39	مَثَابًا إِنَّا	مَثَابًا إِنَّا	سی به ده ل یی هیه، له نیوان دوو و شه دا گواستنه وه یی جووله یی همزه بو زه ننه یی پیش خوی.
40	الْكَافِرُ	الْكَافِرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدن یی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
40	تَرَابًا * بِسْمِ اللَّهِ	تَرَابًا وَالنَّازِعَاتِ	وه پښ تیکه ه لکی شان ده کات له کاتی لکاندن یی دوو سو پرت له باری لکاندن یی به سمه له و بی سه کت.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوهونکړدنه وه
---------------	-----------------------------------	------------------	---------------

(79) سوره تی نازیات

5	فالمذیرات	فالمذیرات	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
8	واجفة أبصارها	واجفة أبصارها	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
10	أَءَنَا	أَءَنَا	به ناسانکردنی همزه ی دوو هم ده خویندریته وه.
10	الحافرة	الحافرة	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
11	أَءِذَا	إِذَا	به ئیخبار (واته: به یه که همزه) ده خویندریته وه.
11	نَحْرَةٍ	نَحْرَةٍ	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
12	خاسرة	خاسرة	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
14	بالساهرة	بالساهرة	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
15	هَلْ أَتَاكَ	هَلْ أَتَاكَ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
15	أَتَاكَ	أَتَاكَ	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
15	موسى	موسى	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، چونکه سهره نایه ته، وه سوره تی نازیات یه کی که له و یازده سوره تانه ی که ته نها که مکړدنه وهی ده خویندریته وه به یه که ده نگ.
16	ناداه	ناداه	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
16	طوی	طوی	له باری وه ستاندا: بی ته نوین و به که مکړدنه وه ده خویندریته وه به یه که دهنګ، له باری نه وه ستاندا: ئلیف لاده بردریت به هوئی که یشتنه دوو زهننه به یه کتر.
17	اذهې إلی	اذهې إلی	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوئی.
17	طغی	طغی	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
18	ترکی	ترکی	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه له گهل شه دده دارکردنی پیتی (ز).
19	فتخشی	فتخشی	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
20	فأراه ؛ الکبری	فأراه ؛ الکبری	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، له گهل لاوازکردنی پیتی (ر) له هه ردو وکیان.
20	الآیه	الآیه	گواستنه وهی جوولهی هه مزه سئ به ده لی هیه.
21	وعصی	وعصی	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
22	یسعی	یسعی	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
23	فنادی	فنادی	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
24	الأعلى	الأعلى	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوئی، وه ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
25	الْآخِرَةِ	الْآخِرَةِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی که پیتی لامه، له گهل لاواز کړنی پیتی (ر) وهسی به دهلی هیه.
25	وَالْأُولَى	وَالْأُولَى	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وهسی به دهلی ی هیه، وه ته نها به که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
26	لِغَيْرَةٍ	لِغَيْرَةٍ	به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
26	يَخْشَى	يَخْشَى	ته نها به که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
27	عَأَنْتُمْ	عَأَنْتُمْ ؛ عَأَنْتُمْ	دو خویندنه وهی بؤ هیه: ناسان کړنی همزه ی دوو هم، یان گوړپنی به ئه لیف له گهل دریژ کړنه وهی شهش جووله.
27	عَأَنْتُمْ أَشَدَّ	عَأَنْتُمْ ~ أَشَدَّ ؛ عَأَنْتُمْ ~ أَشَدَّ	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژ کړنه وهی شهش جووله.
27	خَلَقًا أَمَّ	خَلَقًا أَمَّ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
27	بَنَاهَا	بَنَاهَا	به کړنه وهی که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
28	فَسَوَاهَا	فَسَوَاهَا	به کړنه وهی که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
29	ضَحَاهَا	ضَحَاهَا	به کړنه وهی که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
30	وَالْأَرْضِ	وَالْأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
30	دحاها	دجاها	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
31	ومرعاها	ومرعاها	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
32	أرساها	أرساها	به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
34	الکبری	الکبری	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، له گهل لاواز کردنی پیټی (ر)
35	الإنسان	الإنسان	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زهننه ی پیش خوی.
35	سعی	سعی	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
36	یری	یری	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، له گهل لاواز کردنی پیټی (ر).
37	طغی	طغی	که مکړدنه وهی بو ده کریت به یه له خویندنه وه کانی، چونکه کوتایی نایه ت نیه له نه ژماری مه ده نی.
38	وعاثر	وعاثر	سی به ده لی هیه.
38	الدنيا	الدنيا	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
39	المأوی	المأوی	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، چونکه کوتایی نایه ته، همزه ناگوردریت چونکه جیاکراوته وه.
40	ونهی	ونهی	له باری وه ستاندا: به کردنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژمارەى نایەت	گیڕانه وەى عاصمى كوفى	گیڕانه وەى وەرش	پوونکردنه وە
40	الهوى	الهوى	تەنها بە كەمکردنەو (التقليل) دەخویندریته وە.
41	المأوى	المأوى	تەنها بە كەمکردنەو (التقليل) دەخویندریته وە، چونكە كۆتایی نایەتە، هەمزە ناگۆردیته چونكە جیاكراوتە وە.
42	مرساها	مرساها	بە كردنەو وە كەمکردنەو (التقليل) دەخویندریته وە.
43	ذكرها	نكرها	تەنها بە كەمکردنەو (التقليل) دەخویندریته وە.
44	منتهاها	منتهاها	بە كردنەو وە كەمکردنەو (التقليل) دەخویندریته وە.
45	منذر	منذر	لەبارى نەوستاندا: بە لاوازکردنى پیتی (ر) دەخویندریته وە.
45	يخشها	يخشها	بە كردنەو وە كەمکردنەو (التقليل) دەخویندریته وە.
46	عشيه أو	عشيه أو	گواستنەو وە جوولەى هەمزە بۆ زەننەى پیش خۆى.
46	ضحها	ضحها	بە كردنەو وە كەمکردنەو (التقليل) دەخویندریته وە.

(80) سوپەتى عەبەسە

1	وتولى	وتولى	كەمکردنەو (التقليل) ی بۆ دەكریت چونكە كۆتایی نایەتە، وەسوپەتى عەبەسە یەكێكە لەو یازدە سوپەتانەى كە كەمکردنەو وە بۆ دەكریت بە یەك دەنگ.
---	-------	-------	--

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوهونکړدنه وه
2	الأعمى	الْأَعْمَى	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی، وه ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
3	يزكى	يَزْكِي	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
4	فتنعه	فَتْنَعُهُ	به ضه ممه ی پیتی (ع) ده خویندریته وه.
4	الذكرى	الذَكَرَى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه، له گهل لاوازکردنی پیتی (ر).
5	استغنى	اسْتَغْنَى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
6	تصدى	تَصَدَّى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) و شه دده دارکردنی پیتی (ص) ده خویندریته وه.
7	يزكى	يَزْكِي	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
8	يسعى	يَسْعَى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
9	يخشى	يَخْشَى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
10	تلهى	تَلْهَى	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
11	تذكيرة	تَذْكِرَة	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
16	كرام	كَرَام	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
17	الإنسان	الْإِنْسَان	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
18	مَنْ أَيْ	مَنْ أَيْ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
18	شَيْءٍ	شَيْءٍ	دریژکړنه وهی لیږی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
22	شَاءَ أَنْشَرَهُ	شَاءَ أَنْشَرَهُ ؛ شَاءَ أَنْشَرَهُ	دوو خویندنه وهی بؤ هه یه: ئاسانکړنی هه مزه ی دوو هم، یان گوړینی به نه لیلی له گهل دریژکړنه وهی شهش جووله.
24	الْإِنْسَانِ	الْإِنْسَانِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
25	أَنَا	إِنَّا	به که سره دارکړنی هه مزه ده خویندریته وه.
26	الْأَرْضِ	الْأَرْضِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
34	يَفْرُ	يَفْرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
34	مَنْ أَخِيهِ	مَنْ أَخِيهِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
38	مَسْفِرَةٍ	مَسْفِرَةٍ	به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
39	مَسْتَبْشِرَةٍ	مَسْتَبْشِرَةٍ	به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
41	قَتْرَةٌ أُولُوكَ	قَتْرَةٌ أُولُوكَ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.

(81) سوره تی ته کویر

1	كُورَت	كُورَت	به لاوازکړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
---	--------	--------	---

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوهنکړنه وه
3	سیرت	سیرت	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
5	حشیرت	حشیرت	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
6	سجرت	سجرت	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
8	المؤودة	المؤودة	سی به ده لی هی، لی هی همه مزه دار دریژکردنه وهی تیډا نیه چونکه جیا کراوته وه.
10	نشرت	نشرت	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
12	سعرت	سعرت	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
16	الجوار	الجوار	که مکړدنه وهی تیډا نیه چونکه پیتی (ر) چوار جووله دریژده کریته وه.
23	راء	راء	پیتی (ر) و همه مزه ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، له گهل لاوازکردنی پیتی (ر) و سی به ده لی هی.
23	بالأفق	بالأفق	گواستننه وهی جووله هی همه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
27	ذکر	ذکر	له باری نه وستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
28	منکم أن	منکم أن	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دریژکردنه وهی شهش جووله.
29	تشاءون	تشاءون	سی به ده لی هی.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
-----------------	-----------------------------------	------------------	----------------

(82) سوږه تی نیفطار

3	فَجَرَت	فَجَرَت	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
4	بَعِثَرَت	بَعِثَرَت	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
6	الْإِنْسَان	الْإِنْسَان	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
7	فَسَوَاكَ	فَسَوَاكَ	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
7	فَعَدَّلَكَ	فَعَدَّلَكَ	به شه دده دارکردنی پیتی (د) ده خویندریته وه.
11	كَرَامًا	كَرَامًا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
13	الْأَبْرَارَ	الْأَبْرَارَ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
15	يَصْلُوْهَا	يَصْلُوْهَا	به قهله وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
17	أَدْرَاكَ	أَدْرَاكَ	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
18	أَدْرَاكَ	أَدْرَاكَ	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
19	شَيْئًا	شَيْئًا	دریژکردنه وهی لیږن ی همزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
19	وَالْأَمْرَ	وَالْأَمْرَ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پښ	پوونکر د نه وه
---------------	-----------------------------------	------------------	----------------

(83) سوږه تی موږه فیفین

3	کالوهم او	کالوهم او	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو دريژکړدنه وهی شه ش جووله.
3	يخسرون	يخسرون	به لاوازکړدن پیتی (ر) ده خویندریته وه.
7	الفجار	الفجار	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
8	أدراك	أدراك	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
12	معتد أثيم إذا	معتد أثيم إذا	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
13	تنلی	تنلی	به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
13	ءایاتنا	ءایاتنا	سی به ده لی هیه.
13	أساطیر	أساطیر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکړدن پیتی (ر) ده خویندریته وه.
13	الأولین	الأولین	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.
14	بل ران	بل ران	به تیکه له کیښان و بی سکت ده خویندریته وه.
18	الأبرار	الأبرار	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی، و ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
19	أدراك	أدراك	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
22	الأبرار	الأبرار	گواستننه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خو ی.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده پش	پوونکر د نه وه
23	الأرائك	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
29	ءامنوا	سی به ده لی هیه.
31	فکھین	به زیاد کردنی ئه لیف ده خویندریته وه له دواي پیتی (ف).
34	ءامنوا	سی به ده لی هیه.
34	الکفار	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
35	الأرائك	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.

(84) سوره تی ئینشفاق

3	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
6	الإنسان ؛ كادحٌ إلى	الإنسان ؛ كادحٌ إلى	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
7	من أوتي	من أوتي	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وه سی به ده لی ی هیه له پیتی (و).
8	يسيراً	يسيراً	به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
10	من أوتي	من أوتي	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وه سی به ده لی ی هیه له پیتی (و).

نمبره نایه	گیړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیړانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
12	وِیْضَلِی	وِیْضَلِی	ضه ممه دارکردنی پیتی (ی) فتهحه دارکردنی پیتی (ص) شه دده دارکردنی پیتی (ل) به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، له گهل لاواز کردن و قه له وکردن و فتهحه دارکردنی پیتی (ل).
12	سَعِیراً اِنَّه	سَعِیراً اِنَّه	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه له گهل گواستنه وهی جوولهی همزه.
13	مَسْرُوراً اِنَّه	مَسْرُوراً اِنَّه	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
15	بَلِی	بَلِی	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
15	بَصِیراً	بَصِیراً	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
20	یُؤْمِنُونَ	یُؤْمِنُونَ	گوپینی همزه به پیتی (و).
21	الْقِرْءَان	الْقِرْءَان	(جیاکراوته وه) تنها دریژکردنه وهی به دهل به دوو جووله، چونکه همزه زه ننه ی له پیشدا هاتووه.
24	بِعَذَابِ اَلِیْمٍ اِلَّا	بِعَذَابِ اَلِیْمٍ اِلَّا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
25	ءَامَنُوا	ءَامَنُوا	سی به دهل هیه.
25	لَهُمْ اَجْرٌ	لَهُمْ اَجْرٌ	لکاندنی پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراو و دریژکردنه وهی شهش جووله.
25	غَیْرُ	غَیْرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
25	مَنُونٌ * بِسْمِ اللَّهِ	مَنُونٌ وَالسَّمَاءِ	وه پش تیځه له کیښان ده کات له کاتی لکاندنې دوو سوږه له باری لکاندن بې به سمه له و بې سهکت.

(85) سوره تی بروج

4	الْأُخْدُودِ	الْأُخْدُودِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
5	النَّارِ	النَّارِ	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویند ریته وه.
7	بِالْمُؤْمِنِينَ	بِالْمُؤْمِنِينَ	گوپینی هه مزه به پییتی (و).
8	مِنْهُمْ إِلَّا	مِنْهُمْ إِلَّا	لکاندنې پییتی (م) ی کو به پییتی (و) ی گوتراوو دریژکړدنه وهی شهش جووله.
8	يُؤْمِنُوا	يُؤْمِنُوا	گوپینی هه مزه به پییتی (و).
9	وَالْأَرْضِ ؛ شَهِيدٌ إِنَّ	وَالْأَرْضِ ؛ شَهِيدٌ إِنَّ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
9	شَيْءٍ	شَيْءٍ	دریژکړدنه وهی لیین ی هه مزه دار به چوار جووله و شهش جووله.
10	الْمُؤْمِنِينَ ؛ وَالْمُؤْمِنَاتِ	الْمُؤْمِنِينَ ؛ وَالْمُؤْمِنَاتِ	گوپینی هه مزه به پییتی (و).
11	ءَامِنُوا	ءَامِنُوا	سی به ده لی هه یه.
11	الْأَنْهَارِ	الْأَنْهَارِ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
11	الْكَبِيرِ	الْكَبِيرِ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنې پییتی (ر) ده خویند ریته وه.
12	لَشَدِيدٍ إِنَّهُ	لَشَدِيدٍ إِنَّهُ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
17	هَلْ أَتَاكَ	هَلْ أَتَاكَ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
17	أَتَاكَ	أَتَاكَ	به كړدنه وهو كه مكر د نه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
21	قِرْءَان	قِرْءَان	(جيا كراو ته وه) ته نها دریژ كړدنه وهی به دهل به دوو جووله، چونكه همزه زه ننه ی له پیشدا هاتو وه.
22	مَحْفُوظٌ	مَحْفُوظٌ	به ته نوینی ضمه ده خویندريته وه له بری كه سره.
22	مَحْفُوظٌ * بِسْمِ اللَّهِ	مَحْفُوظٌ وَالسَّمَاءِ	وه پش تیكه ه لكیشان ده كات له كاتی لكاندنی دوو سوړه له باری لكاندن بی به سمه له و بی سه كت.

(86) سوړه تی طارق

2	أَدْرَاكَ	أَدْرَاكَ	ته نها به كه مكر د نه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
4	لَمَّا	لَمَّا	به ئاسان كړدنی پیتی (م) ده خویندريته وه.
5	الْإِنْسَانِ	الْإِنْسَانِ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
8	لِقَادِرٍ	لِقَادِرٍ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز كړدنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
9	تَبْلَى	تَبْلَى	له باری وه ستاندا: به كړدنه وهو كه مكر د نه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
9	السَّرَائِرُ	السَّرَائِرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاواز كړدنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.
12	وَالْأَرْضِ	وَالْأَرْضِ	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.

ژماره نایه	گیږانه وهی وه پش	پوونکړنه وه
17	الكفرین	تهنہا به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریتته وه.
17	رویداً * بسم الله	وه پش شاردنه وه (الاخفاء) نه نجام ده دات له کاتی لکاندنې دوو سوږه ت به یه که وه (به لام بی) به سمه له و بی سهکت).

(87) سوږه تی نه علا

1	الأعلى	الاعلى	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه تهنه به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریتته وه له باری وهستان له سهری، چونکه کوټایی نایه ته، وه سوږه تی نه علا یه کیکه له و یازده سوږه تانه ی که تهنه که مکړنه وهی بو ده کړیت، به یه که دهنگ.
2	فسوی	فسوی	تهنہا به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریتته وه.
3	فهدی	فهدی	تهنہا به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریتته وه.
4	المرعى	المرعى	تهنہا به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریتته وه.
5	غناء أحوى	غناء أحوى	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
5	أحوى	أحوى	تهنہا به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریتته وه.
6	تنسلى	تنسلى	تهنہا به که مکړنه وه (التقلیل) ده خویندریتته وه.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
7	يخفي	يخفي	تهنها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
8	ونيسرک	ونيسرک	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
8	للیسری	للیسری	تهنها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
9	فذكر ان	فذكر ان	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
9	الذكری	الذكری	تهنها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه له گهل لاوازکردنی پیتی (ر).
10	يخشي	يخشي	تهنها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
11	الأشقی	الأشقی	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وه تنها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
12	يصلی	يصلی	له باری نه وه ستاندا: به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه، بی که مکړدنه وه به هو ی گه یشتنه دوو زه ننه به یهک، له باری وه ستاندا: به کردنه وه که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه، وه نه گهر پیتی (ل) قه له وکرا کردنه وهی بؤ هیه، وه نه گهر لاوازکرا نه وه که مکړدنه وهی بؤ هیه.
12	الکبری	الکبری	تهنها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه له گهل لاوازکردنی پیتی (ر).

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	روونکړدنه وه
13	یحیٰ	یحیٰ	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
14	قد أفلح	قد أفلح	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
14	ترکی	ترکی	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
15	فصلی	فصلی	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه له گهل لاوازکردنی پیتی (ل) چونکه کوټای نایه ته و یه کیکه له یازده سوږه تانه.
16	توژون	توژون	گوړینی همزه به پیتی (و) وه پیتی (ر) لاوازکړاوه.
16	الدنيا	الدنيا	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
17	الآخرة	الآخرة	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی که پیتی لامه، له گهل لاوازکردنی پیتی (ر) وه سی به ده لی هیه.
17	خير	خير	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
17	وأبقى	وأبقى	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
18	الأولى	الأولى	گواستنه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی، وه سی به ده ل ی هیه، وه ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
19	وموسى	وموسى	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
---------------	-----------------------------------	------------------	----------------

(88) سوره تی غاشیه

1	هَلْ أَتَاكَ	هَلْ أَتَاكَ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
1	أَتَاكَ	أَتَاكَ	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
4	تَصَلَّى	تَصَلَّى	که مکړدنه وه به یه که له خویندنه وه کانی، وه نه گه پییتی (ل) قه له وکړا نه وه کردنه وهی بؤ هیه، وه نه گهر لا واکړا نه وه که مکړدنه وهی بؤ هیه.
5	تَسْقَى	تَسْقَى	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
5	عَيْنٍ - اَنِیة	عَيْنٍ اَنِیة	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
5	اَنِیة	اَنِیة	سی به ده لی هیه.
6	طَعَامٍ اِلَا	طَعَامٍ اِلَا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
11	تَسْمَع	تَسْمَع	به ضه ممه دار کرنی پییتی (ت) ده خویندریته وه.
11	لَاغِیَّة	لَاغِیَّة	به ته نوینی ضه ممه ده خویندریته وه.
16	مَبْثُوثَةٌ اَفْلَا	مَبْثُوثَةٌ اَفْلَا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
17	اِلَّا بِل	اِلَّا بِل	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
20	اَلْاَرْض	اَلْاَرْض	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
21	فَذَكِّرْ اِنَّمَا	فَذَكِّرْ اِنَّمَا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
21	مذکر	مذکر	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
22	بصیطر	بصیطر	به پیتی (ص) ته واو ده خویندریته وه وهك ده فص.
22	بصیطر إلا	بصیطر إلا	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
23	تولی	تولی	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
24	الأكبر	الأكبر	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.

(89) سوره تی فه جر

4	یسر	یسر	له باری نه وه ستاندا: جیگیر کړنی پیتی (ی) ی زیاده ی بو ده کړیت.
5	حجر ألم	حجر ألم	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
6	بعاد إرم	بعاد إرم	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
9	بالواد	بالواد	له باری نه وه ستاندا: جیگیر کړنی پیتی (ی) ی زیاده ی بو ده کړیت.
10	الأوتاد	الأوتاد	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
13	عذاب إنَّ	عذاب إنَّ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
15	الإنسان	الإنسان	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوۍ.
15	ابتله	ابتله	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
15	ري~ اكرمن	ري اكرمن	فهتخه داركردنی پیتی (ی) دانه پال.
15	اكرمن	اكرمن	له باری نه وه ستاندا: جیگیركردنی پیتی (ی) زیاده ی بؤ ده كړیت.
16	ابتله	ابتله	به كردنه وه كه مكر د نه وه (التقليل) ده خویندریتته وه.
16	ري~ اهانن	ري اهانن	فهتخه داركردنی پیتی (ی) دانه پال.
16	اهانن	اهانن	له باری نه وه ستاندا: جیگیركردنی پیتی (ی) زیاده ی بؤ ده كړیت.
18	تخاضون	تخاضون	به ضه ممه داركردنی پیتی (ح) و لابردنی ئه لیف ده خویندریتته وه.
19	وتاكلون	وتاكلون	گوړینی همزه به ئه لیف.
21	الأرض	الأرض	گواستننه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
23	الإنسان	الإنسان	گواستننه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
23	وأنى	وأنى	به كردنه وه كه مكر د نه وه (التقليل) ده خویندریتته وه.
23	الذكرى	الذكرى	ته نها به كه مكر د نه وه (التقليل) ده خویندریتته وه.

(90) سوره تی به له د

4	الإنسان ؛ كبد اُحسب	الإنسان ؛ كبد اُحسب	گواستننه وهی جووله ی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
5	أحسب	أحسب	به كه سره داركردنی پیتی (س) ده خویندریتته وه.
5	يقدر	يقدر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازكردنی پیتی (ر) ده خویندریتته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
6	لبداً أیحب	لبداً أیحب	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
7	أیحب	أیحب	به که سره دارکردنی پیتی (س) ده خویندریته وه.
7	أحدٌ ألم	أحدٌ ألم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
12	أدراك	أدراك	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
13	رقبةً أو	رقبةً أو	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
14	أو إطعام	أو إطعام	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
15	مقربةً أو	مقربةً أو	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
17	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هیه.
19	بآیاتنا	بآیاتنا	سی به ده لی هیه.
19	هم أصحاب	هم أصحاب	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.
20	مؤصدة	مؤصدة	گوړینی همزه به پیتی (و).
20	مؤصدة * بسم الله	مؤصدة والشمس	وه پش تیکه ه لکی شان ده کات له کاتی لکاندن دوو سوږه له باری لکاندن بی به سمه له و بی سهکت.

ژباړنه نایه	گیږانه وده وده پښ عاصمی کوفی	پوونکر دده وده
----------------	---------------------------------	----------------

(91) سوره تی شه مس

1	وضحاها	وضحاها	به کردنه وده که مکړدنه وده (التقلیل) ده خویندریته وده، نه وده کوټایی نایه ته، وده سوره تی شه مس یه کیکه له و یازده سوره تانه ی که که مکړدنه وده یو ده کړیت نه وده جیا کراوته وده که فیعلیک ی لکاو به پاناوی (ها) وده هم نایه ته.
2	تلاها	تلاها	به کردنه وده که مکړدنه وده (التقلیل) ده خویندریته وده.
3	والنهار	والنهار	ته نها به که مکړدنه وده (التقلیل) ده خویندریته وده.
3	جلاها	جلاها	به کردنه وده که مکړدنه وده (التقلیل) ده خویندریته وده.
4	یغشاها	یغشاها	به کردنه وده که مکړدنه وده (التقلیل) ده خویندریته وده.
5	بناها	بناها	به کردنه وده که مکړدنه وده (التقلیل) ده خویندریته وده.
6	والأرض	والأرض	گواستنه وده یو وده له هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوی.
6	طحاها	طحاها	به کردنه وده که مکړدنه وده (التقلیل) ده خویندریته وده.
7	سواها	سواها	به کردنه وده که مکړدنه وده (التقلیل) ده خویندریته وده.
8	وتقواها	وتقواها	به کردنه وده که مکړدنه وده (التقلیل) ده خویندریته وده.
9	قد أفلح	قد أفلح	گواستنه وده یو وده له هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوی.
9	زکاها	زکاها	به کردنه وده که مکړدنه وده (التقلیل) ده خویندریته وده.

ژماره نایه	گیږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
10	دساها	دسیاها	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
11	بطغواها	بطخواها	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
12	أشقاها	أشقاها	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
13	وسقياها	وسقياها	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
14	فسواها	فسواها	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
15	ولا	فلا	به پیتی (ف) ده خویندریته وه له بری پیتی (و).
15	عقباها	عقباها	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

(92) سوره تی لهیل

1	یغشی	یغشی	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
2	والنهار	والنهار	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
2	تجلی	تجلی	ته نها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

ژماره نایه	گپړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گپړانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
3	والأُنثَى	والْأُنثَى	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ، وه به که مکر د نه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، چونکه کوټای نایه ته، وه سوږه تی اللیل یه کیکه له و یازده سوږه تانه ی که به که مکر د نه وهی کوټای نایه تی بؤ ده کریت.
4	لشَى	لَشَى	ته نها به که مکر د نه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
5	مَنْ أَعْطَى	مَنْ أَعْطَى	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پېش خوۍ.
5	أَعْطَى	أَعْطَى	به کر د نه وه که مکر د نه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
5	وَاتَّقَى	وَاتَّقَى	ته نها به که مکر د نه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
6	بِالْحَسَنِ	بِالْحَسَنِ	ته نها به که مکر د نه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
7	فَسَنِيَّرُهُ	فَسَنِيَّرُهُ	به لاواز کر دنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
7	لِلْيَسْرِ	لِلْيَسْرِ	ته نها به که مکر د نه وه (التقلیل) ده خویندریته وه له گهل لاواز کر دنی پیتی (ر).
8	وَاسْتَغْنَى	وَاسْتَغْنَى	ته نها به که مکر د نه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
9	بِالْحَسَنِ	بِالْحَسَنِ	ته نها به که مکر د نه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
10	فَسَنِيَّرُهُ	فَسَنِيَّرُهُ	به لاواز کر دنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی وه پش	پوونکړنه وه
10	للعسری	تهنھا به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.
11	تردی	تهنھا به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.
12	للهدی	تهنھا به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.
13	للاخرة	گواستنې وهی جوولهی همزه بؤ زهنه ی پیش خوی که پیتی لامه، له گهل لاواز کړدنی پیتی (ر) وه سی به ده لی هیه.
13	والأولی	گواستنې وهی جوولهی همزه بؤ زهنه ی پیش خوی، وه سی به ده ل ی هیه، وه تهنھا به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.
14	تلظی	تهنھا به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه.
15	یصلّاها	که مکړدنه وه به یه که له خویندنه وه کانی، له باری فته داریدا پیتی (ل) قه له وده کړیت، له باری که مکړدنه وه دا: لاواز ده کړیت.
15	الأشقی	گواستنې وهی جوولهی همزه بؤ زهنه ی پیش خوی، وه به کړدنه وه که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریټه وه له باری وه ستان له سهری، به لام له باری نه وه ستاندا: که مکړدنه وهی بؤ ناکړیت له بهر که یشتنه دوو زهنه به یه که.

ژماره نایه ت	گیږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
16	وتولی	تهنہا به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
17	الأتقی	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زهننه ی پیش خوی، وده تهنہا به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه له باری وهستان له سهری، به لام له باری نه وه ستاندا که مکړدنه وهی بؤ ناکریت له بهر گه یشتنه دوو زهننه به یه ک.
18	یوتی	گوړپنی همزه به پیتی (و).
18	یتزکی	تهنہا به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
19	تجزی	تهنہا به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
20	الاعلی	گواستننه وهی جوولهی همزه بؤ زهننه ی پیش خوی، وده تهنہا به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
21	یرضی	تهنہا به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.

(93) سوږه تی ضوحا

1	والضحی	به کړدنه وهو که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه، وه چونکه کوټایی نایه ته، وه سوږه تی ضوحا یه کیکه له و یازده سوږه تانه ی که تهنہا به که مکړدنه وهی کوټایی نایه ت ده خویندریته وه.
---	--------	--

ژباړه نايه ت	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
2	سجی	سجی	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
3	قلی	قلی	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
4	ولآخرة	ولآخرة	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی که پیټی لامه، له گهل لاواز کړدنی پیټی (ر) وه سی به ده لی هیه.
4	خير	خير	له باری نه وه ستاندا: به لاواز کړدنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.
4	الأولى	الأولى	گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی، وه سی به ده ل ی هیه، وه ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
5	فترضی	فترضی	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
6	فاوی	فاوی	سی به ده ل ی هیه، وه ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
7	فهدی	فهدی	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
8	فاغنی	فاغنی	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
11	فحدث * بسم الله	فحدث ألم	وه پش له کاتی لکاندنې دوو سوږت به خویندنه وهی (نه وه ستان بی به سمه لهو بی سهکت) نقل حرکه همزه ی بو زه ننه ی پیش خوی.

ژباړه نايه	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
---------------	-----------------------------------	------------------	----------------

(94) سوره تی شهرج

2	وَزَرَكَ	وَزَرَكَ	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
4	ذِكْرُكَ	ذِكْرُكَ	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
5	يَسْرًا اِنْ	يَسْرًا اِنْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
8	فارغ * بِسْمِ اللّٰهِ	فارغ والتین	وه پش له کاتی لکاندن دوو سوپرت به خویندنه وهی (نه وه ستان بی به سمه له و بی سهکت) ناشکراکردن (الاظهار) ده خویندریته وه، قهلقه له ش پروونه، به لام حه فص لکاندن ده کات له نیوان هه ردو سوپرت له گهل به سمه له به تیکه له کیشانی دوو پیتی (ب).

(95) سوره تی تین

3	الْأَمِينِ	الْأَمِينِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
4	الْإِنْسَانِ	الْإِنْسَانِ	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
6	ءَامَنُوا	ءَامَنُوا	سی به ده لی هیه.
6	فَلَهُمْ أَجْرٌ	فَلَهُمْ أَجْرٌ	لکاندن پیتی (م) ی کو به پیتی (و) ی گوتراوو دریژکردنه وهی شهش جووله.
6	غَيْرُ	غَيْرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نایه	گیږانه وهی وه پش عاصمی کوفی	پوونکر د نه وه
---------------	--------------------------------	----------------

(96) سوره تی عه له ق

2	الإنسان	الإنسان	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
3	الأكرم	الأكرم	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
5	الإنسان	الإنسان	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
6	الإنسان	الإنسان	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
6	ليطغى	ليطغى	ته نها به که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه، چونکه کوتایي نایه ته، وه سوره تی (ضحی) یه کیکه له و یازده سوره تانه ی که ته نها به که مکړنه وهی کوتایي نایه تی ده خویندریته وه.
7	راء	راء	پی تی (ر) و همزه سی به ده ل ی هیه، وه به کړنه وه که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه له گه ل لاواز کړنی پی تی (ر).
7	استغنى	استغنى	ته نها به که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
8	الرجعى	الرجعى	ته نها به که مکړنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.

نماره نایه	گیړانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
9	أرءیت	أرءیت ؛ آرایت
9	ینهی	ینهی
10	عبدًا إذا	عبدًا إذا
10	صلی	صلی
11	أرءیت	أرءیت ؛ آرایت
11	الهدی	الهدی
12	أو أمر	أو أمر

ژماره نایه	گیږانه وهی وه پش عاصمی کوفی	پوونکر د نه وه
12	بالتقوی	تهنها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
13	أرءیت	له باری نه وه ستاندا دوو خویندنه وهی بو هیه: ئاسانکردنی همزه ی دوو هم، یان گوړپینی به ئه لیف له گهل دریژکردنه وهی شهش جووله، له باری وه ستاندا: یهک خویندنه وهی هیه ئه ویش ئاسان کردنی همزه ی دوو هم.
13	وتولی	تهنها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
14	یری	تهنها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه له گهل لاوازکردنی پیټی (ر).
19	واقترَب * بِسْمِ اللَّهِ	وه پش له کاتی لکاندنی دوو سوږهت به خویندنه وهی (نه وه ستان بی به سمه له و بی سهکت) گواستنه وهی جووله ی همزه بو زه ننه ی پییش خو ی، به لام حه فص لکاندن دهکات له نیوان هردوو سوږهت له گهل به سمه له به تیکه ه لکیشانی دوو پیټی (ب).

(97) سوږهتی قه در

2	أدراك	تهنها به که مکړدنه وه (التقلیل) ده خویندریته وه.
3	خیر	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیټی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه	گيږانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيږانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
3	مَنْ أَلْف	مَنْ أَلْف	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
5	مَطْلَع	مَطْلَع	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.

(98) سوره تی به یینه

1	مَنْ أَهْل	مَنْ أَهْل	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
1	تَأْتِيهِمْ	تَأْتِيهِمْ	گوپینی همزه به ئه لیف.
4	أُوتُوا	أُوتُوا	سی به ده لی هیه.
5	أَمْرُوا	أَمْرُوا	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
5	الصَّلَاةِ	الصَّلَاةِ	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه.
5	وَيُؤْتُوا	وَيُؤْتُوا	گوپینی همزه به پیتی (و).
6	مَنْ أَهْل	مَنْ أَهْل	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پيش خوی.
6	نَارِ	نَارِ	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
6	الْبَرِيَّةِ	الْبَرِيَّةِ	گوپینی پیتی (ی) زه ننه ی دریژکراو ده خویندریته وه، دواي ئو همزه ی فته حدار دیت، له باری نه وه ستاندا: پیتی (ی) دریژده کریت.
7	ءَامِنُوا	ءَامِنُوا	سی به ده لی هیه.
7	خَيْرُ	خَيْرُ	له باری نه وه ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه ت	گيړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
7	البرية	البرية	گوړپنی پیتی (ی) زه ننه ی دریژکراو ده خویندریته وه، دواي ئو هه مزه ی فته دار دیت، له باری نه وه ستاندا: پیتی (ی) دریژده کریت.
8	الأخار	الأخار	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
8	ربه * بسم الله	ربه و~ إذا	وه پش له کاتي لکاندنې دوو سوږه ت به خویندنه وهی (نه وه ستان بی به سمه له و بی سهکت) لکاندنې گه وړه، به لام حه فص له باری نه وه ستان له نیوان دوو سوږه ت له گهل به سمه له لکاندنې بچووک ئه نجام ددهات.

(99) سوږه تی زه لزه له

1	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
2	الأرض	الأرض	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
3	الإنسان	الإنسان	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
5	أَوْحَى	أَوْحَى	به کردنه وهو که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
6	لِيرُوا أَعْمَالَهُمْ	لِيرُوا أَعْمَالَهُمْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بو زه ننه ی پیش خوی.
7	خَيْرًا	خَيْرًا	به لاوازکردنې پیتی (ر) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وهېش	پوښکړنه وه
---------------	-----------------------------------	-----------------	------------

(100) سوره تی عادیات

3	فالمغیرات	فالمغیرات	به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
5	جمعاً إن	جمعاً إن	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
6	الإنسان	الإنسان	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
8	لشديد أفلا	لشديد أفلا	گواستنه وهی جوولهی همزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
9	بعثر	بعثر	له باری نه وده ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
11	خبير	خبير	له باری نه وده ستاندا: به لاوازکردنی پیتی (ر) ده خویندریته وه.
11	خبير * بسم الله	خبير القارة	وهېش له باری نه وده ستاندا له نیوان دو سوپرت چهند خویندنه وده یه کی هیه: لکاندن بی به سمه له و بی سهکت له گهل که سره ی نونی تهنوین به هو ی گه یشتنه دوو زه ننه.

(101) سوره تی قاریعه

3	أدراك	أدراك	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
10	أدراك	أدراك	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.

ژباړه نايه	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وهړش	پوونکر د نه وه
11	حاميّة * بسم الله	حاميّة الهاكم	وهړش له کاتي لکاندنې دوو سوپرته به خویندنه وهی (نه وستان بی به سمه له و بی سهکت) گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.

(102) سوږه تی تکاور

1	أهاکم	أهاکم	به کردنه وهی که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
2	المقابر	المقابر	له باری نه وستاندا: به لاواز کردنی پیتی (ر) ده خویندريته وه.

(103) سوږه تی عهصر

2	الإنسان ؛ خسِرَ إلا	الإنسان ؛ خسِرَ إلا	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
3	ءامنوا	ءامنوا	سی به ده لی هیه.

(104) سوږه تی هه مزه

3	يَحْسِب	يَحْسِب	به که سره دار کردنی پیتی (س) ده خویندريته وه.
5	أدراك	أدراك	ته نها به که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندريته وه.
7	الأفئدة	الأفئدة	گواستننه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
8	مؤصدة	مؤصدة	گوړینی همزه به پیتی (و).

ژماره نایه	گیړانه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گیړانه وهی وه پش	پوونکر د نه وه
9	مُذَذَّةٌ * بِسْمِ اللَّهِ	مُذَذَّةٌ الْم	وه پش له کاتی لکاندنی دوو سوږت به خویندنه وهی (نه وه ستان بی به سمه له و بی سهکت) گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.

(105) سوږتی فیل

3	طیراً أَبَابِل	طیراً أَبَابِل	به لاوازکردنی پییتی (ر) ده خویندریته وه، وه گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
5	مَأْكُول	مأكول	گوپینی همزه به ئه لیف.
5	مَأْكُولٌ * بِسْمِ اللَّهِ	مأكولٍ لِإِلَاف	وه پش له کاتی لکاندنی دوو سوږت به خویندنه وهی (نه وه ستان بی به سمه له و بی سهکت) تیکه ه لکی شان ده کات.

(106) سوږتی قوردهش

1	إِلَاف	إِلَاف	سی به ده لی هیه.
1	قَرِيشٍ إِيْلَافِهِمْ	قَرِيشٍ إِيْلَافِهِمْ	گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
2	إِيْلَافِهِمْ	إِيْلَافِهِمْ	سی به ده لی هیه.
4	وَعَامِنَهُمْ	وَعَامِنَهُمْ	سی به ده لی هیه.
4	خَوْفٍ أَرِيْت	خَوْفٍ * بِسْمِ اللَّهِ	وه پش له کاتی لکاندنی دوو سوږت به خویندنه وهی (نه وه ستان بی به سمه له و بی سهکت) گواستنه وهی جوولهی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.

ژماره نایه	گیږانه وهی وه پش عاصمی کوفی	پوونکړدنه وه
---------------	--------------------------------	--------------

(107) سوره تی ماعون

1	أرءیت	أرءیت ؛ آرایت	له باری نه وده ستاندا دوو خویندنه وهی هه یه: ئاسانکردنی هه مزه ی دوو هم، یان گوړینی به ئلیف له گهل دريژکردنه وهی شهش جووله، له باری وده ستاندا: ته نها یه كه خویندنه وهی بؤ هه یه ئویش ئاسان خویندنه وهی هه مزه ی دوو همه.
5	صَلَّاتِهِمْ	صَلَّاتِهِمْ	به قهله وکردنی پیتی(ل) ده خویندريته وه.
6	یراءون	یراءون	سی به دهلی هه یه.

(108) سوره تی که وسهر

2	واخِرِ اِنْ	واخِرِ اِنْ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
3	الْأَبْتَرِ	الْأَبْتَرِ	گواستنه وهی جووله ی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.

(109) سوره تی کافرون

1	الْكَافِرُونَ	الْكَافِرُونَ	به لاوازکردنی پیتی(ر) ده خویندريته وه.
---	---------------	---------------	---

(110) سوره تی نه صر

3	تَوَابًا * بِسْمِ اللَّهِ	تَوَابًا تَبَّتْ	وه پش شاردنه وه (الاخفاء) نه نجام ده دات له کاتی لکاندن دوو سوپرت به یه که وه (به لام بی) به سمه له و بی سهکت).
---	---------------------------	------------------	--

ژباړه نايه ت	گيړاڼه وهی ده فص له عاصمی کوفی	گيړاڼه وهی وه پش	پوونکړدنه وه
-----------------	-----------------------------------	------------------	--------------

(111) سوره تی مه سه د

2	أَغْنَى	أَغْنَى	به کردنه وه و که مکړدنه وه (التقليل) ده خویندریته وه.
3	سَيَصْلَى	سَيَصْلَى	به قه له وکردنی پیتی (ل) ده خویندریته وه. له گه ل فه ته دار کردن و لاوازو که مکړدنه وه شی.
4	حَمَالَةً	حَمَالَةً	به ضه ممه ی پیتی (ت) ده خویندریته وه.
5	مَسِدٍ * بِسْمِ اللَّهِ	مَسِدٍ قَل	وه پش شاردنه وه (الاخفاء) نه نجام ده دات له کاتی لکاندنې دوو سوپرته به یه که وه (به لام بی به سمه له و بی سه کت).

(112) سوره تی ئی خلاص

4	كَفَوًا	كَفَوًا	به همزه ی پیتی (و) ده خویندریته وه.
4	كَفَوًا أَحَد	كَفَوًا أَحَد	گواستنه وه ی جووله ی همزه بو زه ننه ی پیش خوی.
4	أَحَدٌ * بِسْمِ اللَّهِ	أَحَدٌ قَل	وه پش شاردنه وه (الاخفاء) نه نجام ده دات له کاتی لکاندنې دوو سوپرته به یه که وه (به لام بی به سمه له و بی سه کت).

ژباړه نایه	گیږانه وهی وه پش عاصمی کوفی	پوونکر د نه وه
---------------	--------------------------------	----------------

(113) سوره تی فهلق

1	قُلْ أَعُوذُ	قُلْ أَعُوذُ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
3	غَاسِقٍ إِذَا	غَاسِقٍ إِذَا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
5	حَاسِدٍ إِذَا	حَاسِدٍ إِذَا	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.

(114) سوره تی ناس

1	قُلْ أَعُوذُ	قُلْ أَعُوذُ	گواستنه وهی جوولهی هه مزه بؤ زه ننه ی پیش خوی.
---	--------------	--------------	---

سه رچاوه گان

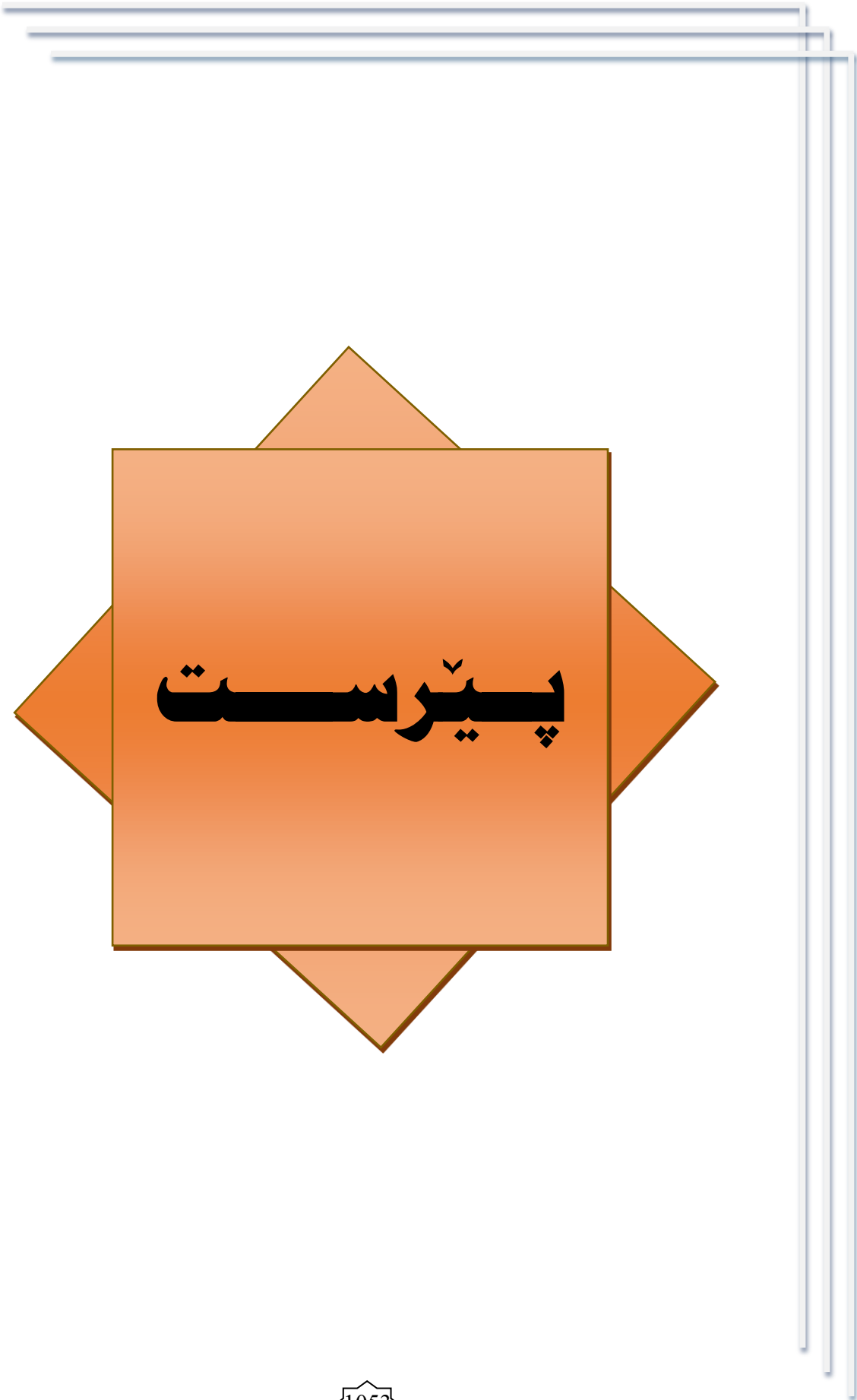
سه رچاوه کان

- (1) الأبياري، أحمد (2005 م). غيث الرحمن على هبة المنان: تحريرات الطيبة. تحقيق/ جمال الدين شرف. طنطا: دار الصحابة للتارث.
- (2) ابن الباذش، أحمد علي (1403 هـ). الإقناع في القراءات السبع. تحقيق/ عبد المجيد قطامش. مكة: جامعة أم القرى.
- (3) البسام، عبد الله عبد الرحمن (2003 م). توضيح الأحكام من بلوغ المرام. ط5. مكة المكرمة: مكتبة الأسدي.
- (4) ابن الجزري، أحمد محمد -ابن الناظم- (1420 هـ). شرح طيبة النشر في القراءات العشر. تحقيق/ أنس مهرة. ط2. بيروت: دار الكتب العلمية.
- (5) ابن الجزري، محمد محمد (1421 هـ). تحبير التيسير في القراءات العشر. تحقيق/ أحمد محمد مفلح القضاة. عمان: دار الفرقان.
- (6) ابن الجزري، محمد محمد (1423 هـ). تقريب النشر في القراءات العشر. تحقيق/ عبد الله محمد الخليلى. بيروت: دار الكتب العلمية.
- (7) ابن الجزري، محمد محمد (1427 هـ). غاية النهاية في طبقات القراء. بيروت: دار الكتب العلمية.
- (8) ابن الجزري، محمد محمد (1427 هـ). النشر في القراءات العشر. تحقيق/ علي محمد الضباع. القاهرة: المطبعة التجارية الكبرى.
- (9) الجمزوري، سليمان (1436 هـ). الفتح الرحمانى شرح كنز المعاني بتحريز حرز الأمانى. تحقيق/ عبد الرزاق موسى. ط3. الرياض: دار ابن القيم للنشر والتوزيع.
- (10) الحصري، محمود خليل (1999 م). أحكام قراءة القرآن الكريم. ط4. مكة: المكتبة المكية - دار البشائر الإسلامية.
- (11) ابن خالويه، الحسين أحمد (1401 هـ). الحجة في القراءات السبع. تحقيق/ عبد العال سالم مكرم. ط4. بيروت: دار الشروق.
- (12) الخليجي، محمد (د.ت). حل المشكلات وتوضيح التحريات في القراءات. تحقيق/ عمر عبد القادر الرياض، دار أضواء السلف.

- (13) الداني، أبو عمرو عثمان (1404 هـ). التيسير في القراءات السبع. بيروت: دار الكتاب العربي.
- (14) الداني، أبو عمرو عثمان (1426 هـ). جامع البيان في القراءات السبع المشهورة. تحقيق/ محمد صدوق الجزائري. بيروت: دار الكتب العلمية.
- (15) الداني، أبو عمرو عثمان (1431 هـ). المقنع في معرفة مرسوم مصاحف أهل الأمصار. تحقيق/ نورة بنت حسن الحميد. الرياض: دار التدمرية.
- (16) الداني، أبو عمرو عثمان (1407 هـ). المكتفى في الوقف والابتدا في كتاب الله عز وجل. تحقيق/ يوسف عبد الرحمن المرعشلي. ط2. بيروت: مؤسسة الرسالة.
- (17) الدمياني، أحمد البنا (1407 هـ). إتحاف فضلاء البشر بالقراءات الأربعة عشر. تحقيق/ شعبان محمد إسماعيل. القاهرة: عالم الكتب - مكتبة الكليات الأزهرية.
- (18) الذهبي، محمد أحمد (1408 هـ). معرفة القراء الكبار على الطبقات والأعصار. تحقيق/ بشار معروف و شعيب الأرنؤوط و صالح عباس. بيروت: دار الكتب العلمية.
- (19) الراجحي، عبده (1999 م). التطبيق الصرفي. الرياض: مكتبة المعارف للنشر والتوزيع.
- (20) أبو زرعة، عبد الرحمن بن زنجلة (1418 هـ). حجة القراءات. تحقيق/ سعيد الأفغاني. ط5. بيروت: مؤسسة الرسالة.
- (21) السمنودي، إبراهيم علي (1428 هـ). جامع الخيرات في تجويد وتحرير أوجه القراءات. تحقيق/ ياسر إبراهيم المزروعى. القاهرة: وزارة الأوقاف والشؤون الإسلامية.
- (22) الشاطبي، القاسم بن فيره الرعيني (1431 هـ). متن الشاطبية المسمى حرز الأمانى ووجه التهاني في القراءات السبع. تحقيق/ محمد تميم الزغبى. ط5. دمشق: دار الوثقاني للدراسات الإسلامية.
- (23) الصفاقسي، علي محمد (1425 هـ). غيث النفع في القراءات السبع. تحقيق/ أحمد محمود الحفيان. بيروت: دار الكتب العلمية.
- (24) الضباع، علي محمد (1420 هـ). الإضاءة في بيان أصول القراءة. تحقيق/ محمد خلف الحسيني. القاهرة: المكتبة الأزهرية للتراث.
- (25) ضمرة، توفيق إبراهيم (2006 م). الطريق المنير إلى قراءة ابن كثير. عمان: دار عمار للنشر والتوزيع.
- (26) العكبري، عبد الله (1389 هـ). إملاء ما من به الرحمن من وجوه الإعراب والقراءات. بيروت: دار الكتب العلمية.

- (27) أبو علي الفارسي، الحسن (1428 هـ). الحجة في علل القراءات السبع. تحقيق/ عادل عبد الموجود و علي عوض و أحمد عيسى المعصراوي. بيروت: دار الكتب العلمية.
- (28) القاري، ملا علي (2012). المنح الفكرية في شرح المقدمة الجزرية. ط2. تحقيق/ أسامة عطايا. دمشق: دار الغوثاني للدراسات القرآنية.
- (29) ابن القاصح، علي بن عثمان (1373 هـ). سراج القارئ المبتدئ وتذكار المقرئ المنتهي شرح منظومة حرز الأمانى ووجه التهاني. تحقيق/ علي الضباع. القاهرة: مكتبة ومطبعة مصطفى البابي الحلبي.
- (30) القاضي، عبد الفتاح عبد الغني (1429 هـ). الدور الزاهرة في القراءات العشر المتواترة من طريقي الشاطبية والدرة. تحقيق/ صبري رجب كريم. القاهرة: دار السلام للطباعة والنشر.
- (31) القاضي، عبد الفتاح عبد الغني (1420 هـ). الوافي في شرح الشاطبية في القراءات السبع. ط5. جدة: السوادي للتوزيع.
- (32) القباقي، محمد خليل (1424 هـ). إيضاح الرموز ومفتاح الكنوز في القراءات الأربع عشر. تحقيق/ أحمد خالد شكري. الأردن: دار عمار.
- (33) ابن قدامة، عبد الله بن أحمد (1980 م). المغني. صححه/ محمد سالم محيسن و شعبان محمد إسماعيل، الرياض: مكتبة الرياض الحديثة.
- (34) القماش، عبد الرحمن بن محمد (2009 م). جنة المشتاق في تفسير كلام الملك الخلاق، المعروف بـ الحاوي في تفسير القرآن الكريم. دم.
- (35) قمحاوي، محمد الصادق. (1427 هـ). طلائع البشر في توجيه القراءات العشر. القاهرة: دار العقيدة.
- (36) ابن قيم الجوزية، محمد (د.ت). أعلام الموقعين عن رب العالمين. بيروت: دار الجليل.
- (37) ابن مجاهد، أحمد بن موسى (1400 هـ). السبعة في القراءات. تحقيق/ شوقي ضيف. ط2. القاهرة: دار المعارف.
- (38) المصري، محمد نبهان (1425 هـ). القمر المنير في قراءة الإمام المكي عبد الله بن كثير. ط2. موقع علم القراءات.
- (39) مكي بن أبي طالب، أبو محمد (1404 هـ). الكشف عن وجوه القراءات السبع وعللها وحججها. تحقيق/ محي الدين رمضان. ط3. بيروت: مؤسسة الرسالة.
- (40) ابن منظور الأفرقي، محمد جمال (د.ت). لسان العرب. بيروت: دار صادر.

- (41) ابن مهران النيسابورى، أحمد (1981م). المبسوط في القراءات العشر. تحقيق/ سبيع حمزة حاكيمي. دمشق: مجمع اللغة العربية.
- (42) النشار، عمر زين الدين (1429هـ). البدور الزاهرة في القراءات العشر المتواترة. تحقيق/ أحمد عيسى المعصراوي. قطر: وزارة الأوقاف والشؤون الدينية.
- (43) النويري، محمد محمد (1424هـ). شرح طيبة النشر في القراءات العشر. تحقيق/ مجدي محمد باسلوم. بيروت: دار الكتب العلمية.

پیراست

1	پيشه کی به پينوسى د. عبدالرحمن الجمل
4	پيشه کی به پينوسى شيخ: سه عيد زه عيمه
5	پيشه کی شيخ: جه مال القرش
7	پيشه کی
12	دروازه يه ك
16	نهم ريگايه ی به کارم هيناوه بوشه ی فشر
18	گرنګترين تاييه تمه ندييه کانی نهم په رتو وکه
20	مه به ست له خویندنی قيراناتی قورناني پيروز له حه له قاتی قورناني
22	په پرهوی خولی قورناني تاييه ت به خولی پيشه وا ودرش
22	ريکاره کانی بازنه ی قورناني تاييه ت به پيشه وا ودرش
23	بنچينه ی روايه تی ودرش له نافع
22	ودرش دوو ريگای هه يه بو خویندنه وه
27	سهنه دی قيراناتی ودرش
28	بنچينه کانی ريوايه تی ودرش له نافع
30	بابه تی نيستيعاژوه به سمه له (باب الاستعاژه والبسمله)
31	به سمه له له نيوان دوو سوره تدا (البسمله بين السورتين)
39	باسی نه حکامی نونی ساکينه و ته نوین
44	باسی ميمی کو
45	نیشانه ی (ميم) ی کو
64	حاله ته کانی پیتی (م) ی کو
48	بابه تی گواستنه وه ی جووله ی هه مزه بو زه ننه داری پيش خوی (باب نقل حركه الهمزه الى الساكن الذي قبلها)
55	باسی سه کت
56	جياوازی له نيوان وه ستان و سه کت (الفروق بين الوقف والسکت)
57	بابه تی (دريژکردنه وه) و (کورت کردنه وه) (باب المد والقصر)
59	مه زه به ی پيشه وا ودرش دهر باره ی دريژکردنه وه
64	خویندنه وه قه ده غه کراوه کانی ودرش له وشه ی ﴿عَآلَّنَ﴾ له گه ل به دهل ی له پيش هاتوو يان له دواي هاتوو (الأوجه الممتنعة لورش في لفظ ﴿عَآلَّنَ﴾ مع بدل سابق أو لاحق)
68	وشه ی ﴿عَادَا أَلَّوَلِي﴾ له گه ل دريژکردنه وه ی به دهل داهاتو (لفظ ﴿عَادَا أَلَّوَلِي﴾ مع مد البدل اللاحق)

69	وشه ی ﴿عَادًا أَلَّوٰی﴾ له گه ل دريژکردنه وه ی به دهل ی ډاږدو (لفظ ﴿عَادًا أَلَّوٰی﴾ مع مد البدل السابق)
70	کږبونه وه ی وشه ی ﴿عَالَدَّ كَرَيْن﴾ له گه ل دريژکردنه وه ی به دهل (اجتماع لفظ ﴿عَالَدَّ كَرَيْن﴾ مع مد البدل)
72	دريژکردنه وه ی ليين ی همزه دار (مد اللين المهموز)
74	وشه ی ﴿سَوَّاتِ﴾
75	کږبونه وه ی دريژکردنه وه ی به دهل له گه ل ليين ی همزه دار لای وږش (اجتماع مد البدل مع اللين المهموز لورش)
75	قه ده گه کړاو له کاتي دريژکردنه وه ی به دهل له گه ل ليين ی همزه دار لای وږش (المتنع عند اجتماع مد البدل مع اللين المهموز ل وږش)
76	پيش خستنی به دهل له سهر ليين ی همزه دار لای وږش (تقدم البدل على اللين المهموز لورش)
76	پيش خستنی ليين ی همزه دار له سهر دريژکردنه وه ی به دهل لای وږش (تقدم اللين المهموز على مد البدل لورش)
77	همزه
77	بابه تی همزه ی تاک
81	ياسا: همزه ی تاک ی جووله دار (قاعده: الهمز المفرد المتحرك)
83	وشه تاييه ته کان ی وږش له بابه تی همزه ی تاک ی جووله دار (الفاظ خاصه لورش فی باب الهمز المفرد المتحرك)
87	بابه تی دوو همزه له يه ك وشه دا
91	بابه تی پرسياری دووباره
92	مزه به ی وږش دهرباره ی پرسياری دووباره
93	بابه تی دوو همزه له يه ك وشدا
95	پيتی دوا ی همزه
103	مزه به ی وږش له دوو همزه ی جياواز له جووله له دوو وشه دا
105	بابه تی (هائی) کينايه
106	حاله ته کانی هائی کينايه
107	حوکمی هائی کينايه لای وږش
110	بابه تی تيکيه لکيشان
111	ياسايه کی گشتی گرنګ
114	ږوونکردنه وه

120	تيكه هه لکيشانی بچووک له لای ودرش
121	حوکمی به يهک گه یشتنی دوو پیتی زه نه دار
122	حوکمی وشه ی (نه بی)
123	باسی جهوت نه لیفه کان
125	بابه تی فته تح و نیماله
130	مه زه به بی ودرش له سهر نیماله ی بچووک (کهم کراو)
137	مه زه به بی ودرش له که مکړدنه وه ی وشه تاییه ته کان
141	نه ووشانه ی جیا کراوته وه له که مکړدنه وه لای ودرش
143	ناگادار کړدنه وه له سهر نیماله ی بچووک لای ودرش
145	راهینانی گشتی له سهر کوښونه وه ی پیتته یانه کان و هندی جیبه جی کړدنی تر (تمارین عامة على اجتماع ذات الیاء مع تطبیقات أخرى)
145	پیش خستنی دریژکړدنه وه ی به دهل له سهر وشه یانیه کان لای ودرش (تقدم مد البدل على ذات الیاء لورش)
146	پیش خستنی خاوه ی یانه کان له سهر دریژکړدنه وه ی به دهل لای ودرش (تقدم ذات الیاء على مد البدل لورش)
147	کوښونه وه ی دریژکړدنه وه ی به دهل لکاو له گهل خاوه ی پیتته یانه کان و دریژکړدنه وه ی به دهل وه ستاو له سهری به ﴿روم﴾ (اجتماع مد بدل موصول مع ذات یاء مع مد بدل موقوف علیه [بالروم])
148	کوښونه وه ی خاوه ی پیتته یانه کان له گهل دریژکړدنه وه ی به دهل وه ستاو له سهری به ﴿روم﴾ (اجتماع ذات یاء مع مد بدل موقوف علیه [بالروم])
156	کوښونه وه ی دریژکړدنه وه ی به دهل و ږه گهل یانیه کان له گهل لیین ی هه مزدار (اجتماع مد البدل مع ذات الیاء مع اللین المهموز)
157	کوښونه وه ی ږه گهل یانیه کان و لیین ی مه هموز له گهل (دریژکړدنه وه ی به دهل لکاو) له گهل دریژکړدنه وه ی (به دهل وه ستاو له سهر) (اجتماع ذات یاء مع اللین المهموز مع [مد بدل موصول] مع مد [بدل موقوف علیه])
158	پیش خستنی به دهل له سهر لیین ﴿سَوَّاتِ﴾ له سهر ږه گهل یانیه کان تقدم البدل على لین ﴿سَوَّاتِ﴾ على ذات الیاء
159	پیش خستنی لیین له وشه ی ﴿سَوَّاتِ﴾ له سهر به دهل له سهر ږه گهل یانیه کان (تقدم لین ﴿سَوَّاتِ﴾ على البدل على ذات الیاء)
159	پیش خستنی ږه گهل یانیه کان له سهر لیین له وشه ی ﴿سَوَّاتِ﴾ له سهر به دهل (تقدم ذات الیاء على لین ﴿سَوَّاتِ﴾ على البدل)

160	بابه تی پیتی رانه کان
160	مه زه بهی وهرش له پیتیرانه کان
164	کوبونه وهی وشه ی ﴿ذِکْرًا﴾ و باس کردنی له گه ل دريژکردنه وهی به ده ل (اجتماع ﴿ذِکْرًا﴾ و بابه مع مد البدل)
165	کوبونه وهی وشه ی ﴿ذِکْرًا﴾ و باسکردنی له گه ل ره گه ز یائییه کان و دريژکردنه وهی به ده ل (اجتماع ﴿ذِکْرًا﴾ و بابه مع ذات الیاء مع مد البدل)
166	باسی پیتی لاهه کان
167	مه زه بهی وهرش دهر باره ی پیتته لاهه کان
168	کوبونه وهی وشه ی ﴿فَصَالًا﴾ و دريژکردنه وهی به ده ل (اجتماع لفظ ﴿فَصَالًا﴾ مع مد البدل)
172	بابه تی یائی دانه پال
174	جوړه کانی یائی دانه پال
175	مه زه بهی وهرش له سه ر یائی دانه پال
180	بابه تی یائه کانی زیاده
181	به شه کانی یائی زیاده
181	حوکه ی یائه کانی زیاده لای وهرش
183	جیاوازیه کانی نیوان یائی زیاده ی یائی دانه پال (الفروق بین یاءات الزوائد ویاءات الاضافة)
184	پیتته یائه زیاده کان لای وهرش
188	له و وشانه ی جیاکراونه ته وه وهرش جیاوازی هیه تیایدا له گه ل حه فص (الفاظ مطردة خالف فیها الإمام ورش الإمام حفص)
190	نمونه ی کورتکراوه ی گرنکترین بنچینه کانی وهرش
192	پاشکوی ژماره: (1)
195	پاشکوی ژماره: (2)
197	پاشکوی ژماره: (3)
203	پاشکوی ژماره: (4)
206	پاشکوی ژماره: (5)
209	نمونه ی ژماره: (1) هه مزه ی جوړه داری به کار هاتوو بو تاک که ده که ویتته دوا ی زه ننه داریک له دوو وشه (الهمز المفرد المتحرك المسبوق بساكن من كلمتين)
210	نمونه ی ژماره: (2)

	هه مزه‌ی زهننه‌دار به کارهاتوو بۆ تاک (الهمز الساكن المفرد)
210	نمونه‌ی ژماره: (3) هه مزه‌ی زهننه‌دار به کارهاتوو بۆ تاک (الهمز الساكن المفرد)
211	نمونه‌ی ژماره: (4) مه‌زه‌بی وه‌ر‌ش له دوو هه‌مه‌ی له یه‌ك وشه (مذهب ورش في الهمزتين من كلمة)
212	نمونه‌ی ژماره: (5) مه‌زه‌بی وه‌ر‌ش له دوو هه‌مه‌ی هاوت‌ا له جووله له دوو وشه (مذهب ورش في الهمزتين المتفتتين بالحركة من كلمتين)
213	نمونه‌ی ژماره: (6) خویندنه‌وه دروسته‌كان له‌كۆبونه‌وه‌ی (دریژ‌کردنه‌وه‌ی به‌ده‌ل) (هَتَوَلَاءَ إِن) له‌گه‌ل(دریژ‌کردنه‌وه‌ی زهننه‌داری دروست بوو) لای وه‌ر‌ش (الأوجه المتبعة عند اجتماع مد البدل مع ﴿هَتَوَلَاءَ إِن﴾ مع العارض للسكون لورش)
214	نمونه‌ی ژماره: (7)
215	نمونه‌ی ژماره: (8) مه‌زه‌بی وه‌ر‌ش له دوو هه‌مه‌ی جیاواز له جووله له دوو وشه‌دا (مذهب ورش في الهمزتين المختلفتين في الحركة من كلمتين)
215	نمونه‌ی ژماره: (9) خویندنه‌وه قه‌ده‌غه‌کراوه‌كان له‌كۆبونه‌وه‌ی دریژ‌کردنه‌وه‌ی به‌ده‌ل و ده‌گه‌ز یائییه‌كان و ییین ی هه‌مه‌دار لای وه‌ر‌ش (الأوجه المتبعة عند اجتماع مد البدل مع ذات الياء مع اللين المهموز لورش)
216	قه‌ر‌ش و بنچینه
218	سوره‌تی فاتحه، به‌قه‌ره
279	سوره‌تی نالی عیمران
318	سوره‌تی نیساء
354	سوره‌تی مائیده
380	سوره‌تی نه‌نعام
414	سوره‌تی نه‌عراف
447	سوره‌تی نه‌نفال
459	سوره‌تی ته‌ویه
483	سوره‌تی یونس

501	سورته تی هوډ
523	سورته تی یوسف
542	سورته تی زه عد
551	سورته تی نیر اهییم
560	سورته تی حیجر
566	سورته تی نه حل
584	سورته تی نيسراء
603	سورته تی که هف
621	سورته تی مه ریه م
631	سورته تی طه
652	سورته تی نه نبیاء
663	سورته تی حج
674	سورته تی مؤمینون
684	سورته تی نور
696	سورته تی فورقان
706	سورته تی شوعه راء
719	سورته تی نه مل
733	سورته تی قه صه ص
745	سورته تی عه نکه بووت
757	سورته تی رووم
764	سورته تی لوقمان
769	سورته تی سه جده، نه حزاب
773	سورته تی نه حزاب
790	سورته تی سه بهاء
798	سورته تی فاطیر
805	سورته تی یاسین
813	سورته تی صافات
821	سورته تی ص
830	سورته تی زومه ر
841	سورته تی غافر
853	سورته تی فوصیله ت

862	سورہتی شورا
869	سورہتی زوخرؤف
878	سورہتی دوخان
882	سورہتی جائیہ
889	سورہتی نہ حقاف
896	سورہتی موحہ مہد ﷺ
901	سورہتی فہ تیج
906	سورہتی جوجورات
910	سورہتی ق
913	سورہتی ذاریات
916	سورہتی طور
919	سورہتی نہ جم
928	سورہتی قہ مہر
933	سورہتی رہ حمان
937	سورہتی واقعیہ
941	سورہتی جہ دید
948	سورہتی موحادہ لہ
953	سورہتی جہ شر
957	سورہتی مومتہ حینہ
960	سورہتی صف
963	سورہتی جومعہ
964	سورہتی مونافیتون
966	سورہتی تہ غابون
968	سورہتی طہ لاق
972	سورہتی تہ حریم
976	سورہتی مولک
980	سورہتی قہ لہم
983	سورہتی حاقہ
985	سورہتی مہ عارج
988	سورہتی نوح
991	سورہتی جن

994	سورہتی موزہمیل
996	سورہتی مودہ شیر
998	سورہتی قیامہ
1001	سورہتی ئینسان
1005	سورہتی مورسہ لات
1007	سورہتی نہ بهء
1009	سورہتی نازیات
1013	سورہتی عہ به سه
1015	سورہتی تہ کویر
1017	سورہتی ئینفیطار
1018	سورہتی موطہ فیفین
1019	سورہتی ئینشیقاق
1021	سورہتی برووج
1022	سورہتی طاریق
1022	سورہتی نہ علی
1026	سورہتی غاشیہ
1027	سورہتی فہ جر
1028	سورہتی بہ لہد
1030	سورہتی شہ مس
1031	سورہتی لہیل
1034	سورہتی ضوحا
1036	سورہتی شہ رح، تین
1037	سورہتی عہ لہق
1039	سورہتی قہدر، بہ یینہ
1040	سورہتی بہ یینہ
1041	سورہتی زہ لہلہ
1042	سورہتی عادیات، قاریعہ
1043	سورہتی تہ کائور، عہ صر، ہومہ زہ
1044	سورہتی فیل، قورہیش
1045	سورہتی، ماعوون، کہوسہر، کافیروون، نہ صر
1046	سورہتی، مہ سہد، ئیخلاص،

1047	سورہتی فہ لغ، ناس
------	-------------------

سو پاس و ستایش بو پەروردگاری جیهانیان که ئاسانکارو یارمه تیده ری
ئهم هه نگاوه خیره مان بی به وهرگیرانی (گیرانه وهی وهرش)
له زه نجیره ی قیرانه ته کانی قورئانی پیروژ له کتییی (الدر الحسان فی
القراءات العشر للقرآن) پشت به پەروردگار به رده وام ده بین له وهرگیرانی
گشت قیرانه ته کانی تر بو سه ر زمانی شیرینی کوردی به ریگهی شاطبی
دووره وه ده وله مه ند کردنی کتیبخانه ی کوردی به م سه رچاوه که واده بینریت
یه که م هه نگاوبیت له م بواره دا به ئاما نجی ره زامه ندی پەروردگار.

شیخ نظام الدین یونس عزیز

مدیری سه نته ری پیغه مبه رمان

موحه مه د ﷺ بو فی ربوون وله به رکردنی قوئانی پیروژ

پیش نویژو وتارخوینی مزگه وتی حاجی یونس